Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2018

Bank of Cyprus Holdings

Περιεχόμενα **Σελίδα**

Διοικητικό Συμβούλιο και Εκτελεστική Διεύθυνση 1

Προβλέψεις και Αναφορές για το Μέλλον και Σημειώσεις 2

Έκθεση Συμβούλων της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company 3

Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις Συγκροτήματος Bank of Cyprus Holdings 37

Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή προς τα Μέλη της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company επί του Ελέγχου των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων και των Οικονομικών Καταστάσεων της Εταιρίας 292

Οικονομικές Καταστάσεις της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company 304

Ετήσια Έκθεση περί Εταιρικής Διακυβέρνησης 321

Επιπρόσθετες Γνωστοποιήσεις Κινδύνων και Διαχείρισης Κεφαλαίου 369

Όροι και επεξηγήσεις στις Γνωστοποιήσεις Εναλλακτικών Μέτρων Απόδοσης 389

Διοικητικό Συμβούλιο της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company	Prof. Dr. Josef Ackermann ΠΡΟΕΔΡΟΣ Maksim Goldman ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Arne Berggren Lyn Grobler Dr. Michael Heger John Patrick Hourican Δρ. Χριστόδουλος Πατσαλίδης Ιωάννης Ζωγραφάκης Anat Bar-Gera Μαρία Φιλίππου Πόλα Χατζησωτηρίου
Εκτελεστική Επιτροπή	John Patrick Hourican ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Δρ. Χριστόδουλος Πατσαλίδης ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ Μιχάλης Αθανασίου ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΥΝΔΥΝΩΝ Ελίζα Λειβαδιώτου ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Πανίκος Νικολάου ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Λούης Ποχάνης ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ Δρ. Χάρης Πουαγκαρέ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Nicolas Scott Smith ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΧΡΕΩΝ Άννα Σωφρονίου ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Άριστος Στυλιανού ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
Γραμματέας	Κάτια Σάντη
Νομικοί Σύμβουλοι όσον αφορά θέματα της Ιρλανδικής νομοθεσίας	Arthur Cox
Νομικοί Σύμβουλοι όσον αφορά θέματα Αγγλικής και Αμερικάνικης νομοθεσίας	Sidley Austin LLP
Νομικοί Σύμβουλοι όσον αφορά θέματα της Κυπριακής νομοθεσίας	Χρυσαφίνης & Πολυβίου
Ανεξάρτητοι Ελεγκτές	Ernst & Young Chartered Accountants Ernst & Young Building Harcourt Centre Harcourt Street Δουβλίνο 2 Ιρλανδία
Εγγεγραμμένο Γραφείο	Arthur Cox Earlsfort Terrace 10 Δουβλίνο 2 D02 T380 Ιρλανδία

Το παρόν έγγραφο περιέχει ορισμένες αναφορές για το μέλλον, οι οποίες συνήθως προσδιορίζονται με τη χρήση όρων όπως 'προσδοκά', 'θα πρέπει να είναι', 'θα είναι' και παρόμοιες εκφράσεις ή παραλλαγές τους ή την αρνητική μεταβολή τους, αλλά η απουσία τους δεν σημαίνει ότι η αναφορά δεν αναφέρεται στο μέλλον. Παραδείγματα αναφορών για το μέλλον περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται μόνο σε αυτά, δηλώσεις σχετικά με τις προθέσεις του Συγκροτήματος της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company (το Συγκρότημα), πεποιθήσεις ή τρέχουσες εκτιμήσεις και προβλέψεις αναφορικά με τα μελλοντικά λειτουργικά αποτελέσματα, της χρηματοοικονομικής κατάστασης, των αναμενόμενων χρεώσεων απομείωσης, τα επίπεδα των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος, της ρευστότητας, της επίδοσης, των προοπτικών, της αναμενόμενης ανάπτυξης, τις προβλέψεις, τις απομειώσεις, τις επιχειρηματικές στρατηγικές και τις ευκαιρίες του Συγκροτήματος. Από τη φύση τους, οι προβλέψεις και αναφορές για το μέλλον εμπεριέχουν κινδύνους και αβεβαιότητες επειδή σχετίζονται με γεγονότα και εξαρτώνται από περιστάσεις που θα συμβούν ή πιθανόν να συμβούν στο μέλλον. Παράγοντες οι οποίοι θα μπορούσαν να προκαλέσουν ουσιαστική διαφορά μεταξύ των πραγματικών εργασιών, της στρατηγικής ή/και των αποτελεσμάτων του Συγκροτήματος και των σχεδίων, των στόχων, των προσδοκιών, των εκτιμήσεων και των προθέσεων του Συγκροτήματος, οι οποίες εκφράστηκαν σε παρόμοιες δηλώσεις προβλέψεων και αναφορών για το μέλλον από το Συγκρότημα, περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται σε: γενικές οικονομικές και πολιτικές συνθήκες στην Κύπρο και σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), διακυμάνσεις των επιτοκίων και των συναλλαγματικών ισοτιμιών, νομοθετικές, δημοσιονομικές και κανονιστικές εξελίξεις και κινδύνους σχετικά με την τεχνολογία και πληροφορική, επιδικίες και άλλους λειτουργικούς κινδύνους. Σε περίπτωση που συμβεί κάποιος ή περισσότεροι από αυτούς ή άλλους παράγοντες, ή εάν οι υποκείμενες υποθέσεις αποδειχθούν λανθασμένες, τα πραγματικά αποτελέσματα ή τα γεγονότα ενδέχεται να διαφέρουν σημαντικά από εκείνα που αναμένονται όπως αντικατοπτρίζονται σε τέτοιες δηλώσεις προβλέψεων και αναφορών για το μέλλον. Οι δηλώσεις που αναφέρονται στο παρόν έγγραφο ισχύουν μόνο από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος εγγράφου. Εκτός εάν απαιτείται από οποιονδήποτε εφαρμοστέο νόμο ή κανονισμό, το Συγκρότημα αποποιείται ρητά οποιαδήποτε υποχρέωση ή δέσμευση να δημοσιοποιήσει τυχόν επικαιροποιήσεις ή αναθεωρήσεις αναφορικά με οποιεσδήποτε προβλέψεις που συμπεριλαμβάνονται στο παρόν έγγραφο, ώστε να αντικατοπτρίζει οποιαδήποτε αλλαγή στις προσδοκίες του Συγκροτήματος ή οποιαδήποτε αλλαγή γεγονότων ή συνθηκών ή περιστάσεων στις οποίες βασίζεται οποιαδήποτε δήλωση.

Μέτρα απόδοσης εκτός των μέτρων με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ)

Η διοίκηση της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company (η Εταιρία) πιστεύει ότι τα μέτρα απόδοσης εκτός των μέτρων με βάση τα ΔΠΧΑ που περιλαμβάνονται στο παρόν έγγραφο παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες στους αναγνώστες της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης καθώς επιτρέπουν στους αναγνώστες να προσδιορίσουν μια πιο σταθερή βάση για τη σύγκριση των αποδόσεων του Συγκροτήματος μεταξύ οικονομικών περιόδων και παρέχουν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα στοιχεία των αποδόσεων τα οποία η διοίκηση είναι πιο άμεσα σε θέση να επηρεάσει ή έχουν σημασία για την αξιολόγηση του Συγκροτήματος Bank of Cyprus Holdings. Επίσης, αντικατοπτρίζουν μια σημαντική πτυχή του τρόπου με τον οποίο ορίζονται οι επιχειρησιακοί στόχοι και παρακολουθείται η απόδοση από τη διοίκηση του Συγκροτήματος. Ωστόσο, οποιαδήποτε τέτοια μέτρα απόδοσης στο παρόν έγγραφο δεν αντικαθιστούν τα μέτρα με βάση τα ΔΠΧΑ και πρέπει να διαβάζονται σε συνάρτηση με αυτά των ΔΠΧΑ. Περαιτέρω πληροφορίες, συμφιλίωση με τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις και υπολογισμοί των μέτρων απόδοσης εκτός των μέτρων με βάση τα ΔΠΧΑ και τα άμεσα συγκρίσιμα μέτρα με βάση τα ΔΠΧΑ περιλαμβάνονται στο παρόν έγγραφο στη Σημείωση "Όροι και επεξηγήσεις στις Γνωστοποιήσεις Εναλλακτικών Μέτρων Απόδοσης' της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης 2018 στις σελίδες 389 μέχρι 392.

Οι όροι και επεξηγήσεις στις Γνωστοποιήσεις των Εναλλακτικών Μέτρων Απόδοσης παρουσιάζονται στην ενότητα "Όροι και επεξηγήσεις στις Γνωστοποιήσεις Εναλλακτικών Μέτρων Απόδοσης' της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης 2018.

Η Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2018 είναι διαθέσιμη στο Εγγεγραμμένο Γραφείο της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company (Earlsfort Terrace 10, Δουβλίνο 2, D02 T380, Ιρλανδία) και στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com (Σχέσεις Επενδυτών/Οικονομικά Αποτελέσματα).

Το Διοικητικό Συμβούλιο υποβάλλει στους μετόχους της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company (η Εταιρία) την Έκθεση Συμβούλων και τις ελεγμένες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις (Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις) και Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρίας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Η Ετήσια Οικονομική Έκθεση αφορά την Εταιρία και μαζί με τις θυγατρικές της, το Συγκρότημα, η οποία στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου (LSE) και στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ).

Δραστηριότητες

Η Εταιρία είναι η μητρική εταιρία του Συγκροτήματος και ο μοναδικός μέτοχος της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (BOC PCL). Οι κύριες δραστηριότητες της BOC PCL και των θυγατρικών της εταιριών περιλαμβάνουν την παροχή τραπεζικών, χρηματοοικονομικών, ασφαλιστικών υπηρεσιών και τη διαχείριση και πώληση ακινήτων που αποκτήθηκαν κυρίως ως ανταλλαγή χρεών.

Όλες οι εταιρίες και τα υποκαταστήματα του Συγκροτήματος παρατίθενται στη Σημείωση 52 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Το Συγκρότημα έχει ιδρύσει υποκαταστήματα στην Ελλάδα. Οι εξαγορές και πωλήσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια του 2018 παρουσιάζονται στις Σημειώσεις 52, 53 και 54 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Λειτουργικό περιβάλλον στην Κύπρο

Η οικονομική ανάκαμψη σταθεροποιήθηκε και το πραγματικό Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) σημείωσε αύξηση 3.9% το 2018 μετά τις αυξήσεις 4.5% και 4.8% των προηγούμενων δύο ετών (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου). Η αύξηση του ΑΕΠ το 2018 προήλθε από την έντονη αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και των εξαγωγών υπηρεσιών, ιδιαίτερα του τουρισμού. Οι πάγιες επενδύσεις, ιδίως η κατασκευαστική δραστηριότητα, επίσης συνέβαλαν σημαντικά. Σε ότι αφορά τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, η ανάπτυξη οφείλεται κυρίως στον τουρισμό, το εμπόριο και τις μεταφορές, τις κατασκευές και τις επαγγελματικές και επιχειρηματικές υπηρεσίες. Οι προοπτικές για το 2019-2020 παραμένουν θετικές και το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 3.3% και 2.7% αντίστοιχα, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ενδιάμεσες Οικονομικές Προβλέψεις, Χειμώνας 2019).

Στην αγορά εργασίας, η απασχόληση αυξήθηκε κατά 5.6% το 2018, σε σύγκριση με αύξηση 4.6% το 2017 (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου). Ως αποτέλεσμα, το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε κατά μέσο όρο σε 8.4% το 2018 από 11% το 2017 συμβάλλοντας στην έντονη αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης (Κυπριακή Στατιστική Υπηρεσία).

Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν σημαντικά κατά 3.3% σε πραγματικούς όρους το 2018 (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου) και αναμένεται να συνεχίσουν να στηρίζουν την οικονομική ανάκαμψη. Η Κύπρος δυνατόν να επηρεαστεί αρνητικά από την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, εφόσον διατηρεί στενούς εμπορικούς και επενδυτικούς δεσμούς με το Ηνωμένο Βασίλειο, γεγονός που καθιστά την οικονομική της ανάπτυξη ευάλωτη σε τυχόν αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου από την έξοδο της χώρας από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι τουριστικές αφίξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελούσαν περίπου το 34% όλων των αφίξεων το 2017-2018. Η πιθανή μείωση στις αφίξεις τουριστών από το Ηνωμένο Βασίλειο και η μείωση των εξόδων τους κατά τη διαμονή τους στην Κύπρο θα πρέπει να αντισταθμιστούν με αυξημένες αφίξεις και αντίστοιχα έσοδα από άλλες χώρες.

Όσον αφορά τις τιμές, ο πληθωρισμός σημείωσε μικρή επιτάχυνση το 2018 στο 1.4% από 0.5% το 2017 (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου). Αυτό ήταν αποτέλεσμα κυρίως των υψηλότερων τιμών ενέργειας στις διεθνείς αγορές. Ο πληθωρισμός αναμένεται να επιταχυνθεί περαιτέρω μεσοπρόθεσμα, δεδομένου ότι η μείωση της ανεργίας στην αγορά εργασίας θα ασκεί πιέσεις για αύξηση των μισθών. Αναμένεται όμως να παραμείνει σε χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τα ιστορικά δεδομένα.

Λειτουργικό περιβάλλον στην Κύπρο (συνέχεια)

Το πλεόνασμα στον κρατικό προϋπολογισμό το 2017 ανήλθε σε 1.8% του ΑΕΠ. Το πλεόνασμα του κρατικού προϋπολογισμού το 2018, εξαιρουμένης της επίδρασης των μέτρων που λήφθηκαν σε σχέση με την Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα (ΚΣΤ), υπολογίζεται στο 2.8% του ΑΕΠ, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Έκθεση Παρακολούθησης της Κύπρου, Φθινόπωρο 2018). Σημαντικό πλεόνασμα στον κρατικό προϋπολογισμό αναμένεται επίσης και το 2019-2020 σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το πλεόνασμα αυτό οφείλεται στην αύξηση των εσόδων, συνεπεία της έντονης οικονομικής δραστηριότητας. Οι αυξήσεις δαπανών λόγω κυρίως αυξήσεων των μισθών στο δημόσιο τομέα, και των κοινωνικών μεταβιβάσεων, δεν αναμένεται να υπερβούν τις αυξήσεις των εσόδων. Ταυτόχρονα, το δημοσιονομικό κόστος του Προγράμματος ΕΣΤΙΑ, κρατικό πρόγραμμα επιχορήγησης της αποπληρωμής μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού με εξασφάλιση την πρώτη κατοικία, θα είναι σχετικά χαμηλό και οι επιπτώσεις του στο δημοσιονομικό ισοζύγιο θα είναι οριακές.

Το δημόσιο χρέος υπολογίζεται ότι το 2018 ανήλθε στο 105% του ΑΕΠ σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από 96% το 2017. Αυτό είναι αποτέλεσμα τοποθέτησης κρατικών ομολόγων ύψους €3.2 δις στην ΚΣΤ για τη διευκόλυνση της πώλησης των καλών περιουσιακών της στοιχείων. Ωστόσο, η υποκείμενη δυναμική του δημοσίου χρέους παραμένει σταθερή και αναμένεται να μειωθεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια. Συγκεκριμένα, το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί στο 98.4% το 2019 και στο 91% το 2020 σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Έκθεση Παρακολούθησης της Κύπρου, Φθινόπωρο 2018).

Στον τραπεζικό τομέα, το σύνολο των ΜΕΔ μειώθηκε σημαντικά. Κατά τη διάρκεια των πρώτων έντεκα μηνών του 2018, τα ΜΕΔ μειώθηκαν κατά 46% ή κατά €9.6 δις σε €11.2 δις, μετά την συναλλαγή της ΚΣΤ και λαμβάνοντας υπόψη την επικείμενη πώληση πακέτου ΜΕΔ από την Τράπεζα Κύπρου, σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου. Το ποσοστό των ΜΕΔ ως προς το σύνολο των δανείων μειώθηκε στο 32.1% στο τέλος Νοεμβρίου 2018 από 42.5% στο τέλος Δεκεμβρίου 2017. Οι προβλέψεις για επισφαλή δάνεια ως ποσοστό των ΜΕΔ ήταν 52.2% στο τέλος Νοεμβρίου 2018.

Τον Ιούλιο 2018, η Κυπριακή κυβέρνηση έλαβε πρόσθετα μέτρα για την βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου σχετικά με τα ΜΕΔ. Το Κοινοβούλιο ψήφισε νομοθετικές προτάσεις που κατέθεσε η κυβέρνηση για την ενίσχυση του πλαισίου εκποιήσεων και αφερεγγυότητας για τη διευκόλυνση της τιτλοποίησης των ΜΕΔ, και για την πώληση δανείων. Συνολικά, τα μέτρα αυτά, μαζί με το σχέδιο ΕΣΤΙΑ, θα συνδράμουν στη περαιτέρω μείωση των ΜΕΔ.

Οι αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας βελτιώθηκαν σημαντικά. Τον Οκτώβριο 2018, η Fitch Ratings αναβάθμισε την μακροπρόθεσμη αξιολόγηση της Κύπρου στην επενδυτική βαθμίδα (BBB-) με σταθερό ορίζοντα. Τον Σεπτέμβριο 2018, η S&P Global Ratings επίσης αναβάθμισε την Κύπρο στην επενδυτική βαθμίδα (BBB-) με σταθερό ορίζοντα. Τον Ιούλιο 2018 ο οίκος Moody's Investors Service αναβάθμισε την Κυπριακή Δημοκρατία στο Ba2 από Ba3. Η βελτίωση των πιστοληπτικών αξιολογήσεων μετά από την κρίση του 2013 αντανακλά τις προσπάθειες της κυβέρνησης για δημοσιονομική εξυγίανση, τη δημιουργία πρωτογενών δημοσιονομικών πλεονασμάτων, τη σταδιακή σταθεροποίηση στον τραπεζικό τομέα και την επιτυχή εφαρμογή του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής.

Οικονομικά Αποτελέσματα

Η συμφιλίωση της Ενοποιημένης Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 μεταξύ της απαιτούμενης από τη νομοθεσία βάσης και της υποκείμενης βάσης παρουσιάζεται σε αυτό το μέρος της Έκθεσης Συμβούλων.

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Τα κύρια οικονομικά στοιχεία για το 2018 παρουσιάζονται πιο κάτω:

Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων υποκείμενη βάση		
€ εκατ.	**2018**	2017 (επανα-παρουσίαση)
Καθαρά έσοδα από τόκους	**452**	544
Καθαρά έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες	**166**	174
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών	**67**	48
Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες μείον απαιτήσεις και προμήθειες	**53**	50
Καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	**18**	26
Λοιπά έσοδα	**26**	19
Σύνολο εσόδων	**782**	861
Κόστος προσωπικού	**(217)**	(205)
Άλλα λειτουργικά έξοδα	**(158)**	(154)
Ειδική εισφορά επί των καταθέσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο και συνεισφορά στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (ΕΤΕ)	**(25)**	(23)
Σύνολο εξόδων	**(400)**	(382)
Λειτουργικά κέρδη	**382**	479
Προβλέψεις	**(168)**	(780)
Απομειώσεις λοιπών χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	**(20)**	(65)
Προβλέψεις για επιδικίες, κανονιστικά και άλλα ζητήματα	**(23)**	(93)
Σύνολο προβλέψεων και απομειώσεων	**(211)**	(938)
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών	**9**	9
Κέρδη/(ζημιά) πριν τη φορολογία και μη-επαναλαμβανόμενα στοιχεία	**180**	(450)
Φορολογία	**3**	(14)
(Κέρδη)/ζημιά που αναλογούν σε δικαιώματα μειοψηφίας	**(1)**	3
Κέρδη/(ζημιά) μετά τη φορολογία και πριν τα μη-επαναλαμβανόμενα στοιχεία	**182**	(461)
Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης – εξαιρουμένων των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων και της πώλησης ΜΕΔ (Helix)	**(42)**	(29)
Κέρδη/(ζημιά) μετά τη φορολογία – οργανικά	**140**	(490)
Κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (ΗΒ)	**3**	-
Έξοδα αναδιάρθρωσης σχετικά με την πώληση ΜΕΔ (Helix)	**(18)**	-
Ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ (Helix)	**(150)**	-
Απομείωση αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης	**(79)**	(62)
Ζημιά μετά τη φορολογία	**(104)**	(552)

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Κύριοι Δείκτες Απόδοσης	**2018**	2017 (επανα-παρουσίαση)**
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο*	**2.48%**	3.10%
Δείκτης κόστος προς έσοδα	**51%**	44%
Δείκτης κόστος προς έσοδα αναπροσαρμοσμένος για την ειδική εισφορά και συνεισφορά στο ΕΤΕ	**48%**	42%
Λειτουργικά κέρδη επί του μέσου όρου των περιουσιακών στοιχείων	**1.8%**	2.3%
Βασικές ζημιές ανά μετοχή που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας (€ σεντ)	**(23.21)**	(123.72)

*Περιλαμβάνει τα χαρτοφυλάκια του Helix και του Velocity ύψους €1,148 εκατ. (καθαρή λογιστική αξία) και €6 εκατ. (καθαρή λογιστική αξία) αντίστοιχα, που έχουν ταξινομηθεί ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση.
**Επαναπαρουσίαση λόγω πώλησης της θυγατρικής στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Ενοποιημένος Ισολογισμός

€ εκατ.	**2018**	2017
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**4,610**	3,394
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**473**	1,193
Ομόλογα, κρατικά αξιόγραφα και μετοχές	**1,515**	1,121
Καθαρά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	**10,922**	14,602
Αποθέματα ακινήτων	**1,530**	1,641
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	**1,470**	7
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**1,555**	1,641
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων	**22,075**	23,599
Καταθέσεις από τράπεζες	**432**	495
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες	**830**	930
Συμφωνίες επαναγοράς	**249**	257
Καταθέσεις πελατών	**16,844**	17,850
Δανειακό κεφάλαιο	**271**	302
Λοιπές υποχρεώσεις	**1,082**	1,148
Σύνολο υποχρεώσεων	**19,708**	20,982
Ίδια κεφάλαια ιδιοκτητών της Εταιρίας	**2,121**	2,586
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι (AT1)	**220**	-
Σύνολο κεφαλαίων εξαιρουμένων των δικαιωμάτων μειοψηφίας	**2,341**	2,586
Δικαιώματα μειοψηφίας	**26**	31
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	**2,367**	2,617
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων	**22,075**	23,599

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Ενοποιημένος Ισολογισμός (συνέχεια)

Κύρια Στοιχεία και Δείκτες Ισολογισμού	**2018**[1]	**2018**	2017
Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (€ εκατ.)	**15,900**	**13,148**	18,755
Συσσωρευμένες προβλέψεις (€ εκατ.)	**3,852**	**2,254**	4,204
Καταθέσεις πελατών (€ εκατ.)	**16,844**	**16,844**	17,850
Δείκτης δανείων (μετά τις προβλέψεις) προς καταθέσεις	**72%**	**65%**	82%
Ποσοστό δανείων σε ΜΕΔ	**47%**	**36%**	47%
Δείκτης κάλυψης δανείων σε ΜΕΔ	**52%**	**47%**	48%
Δείκτης μόχλευσης	**10.0%**	**10.0%**	10.4%
Δείκτες Κεφαλαίου και σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία			
Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) (με μεταβατικές διατάξεις)	**15.4%**[2]	**12.1%**	12.7%
Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) (με μεταβατικές διατάξεις αναφορικά με το ΔΠΧΑ 9)	**15.4%**[2]	**11.9%**	12.2%
Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας	**18.3%**[2]	**14.9%**	14.2%
Σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία (€ εκατ.)	**14,016**[2]	**15,373**	17,260

[1]Περιλαμβάνει τα χαρτοφυλάκια Helix και Velocity ύψους €1,148 εκατ. (καθαρή λογιστική αξία) και €6 εκατ. (καθαρή λογιστική αξία) αντίστοιχα, που έχουν ταξινομηθεί ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση.

[2]Αναπροσαρμοσμένα (pro forma για τις αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις (ΑΦΠ) και το Helix).

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Συμφιλίωση της Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 μεταξύ της απαιτούμενης από τη νομοθεσία βάσης και της υποκείμενης βάσης

€ εκατ.	**Υποκείμενη Βάση**	**Επαναταξινόμηση**	**Βάση όπως απαιτείται από τη νομοθεσία**
Καθαρά έσοδα από τόκους	452	(33)	419
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	166	(11)	155
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών	67	17	84
Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες	53	-	53
Καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	18	-	18
Λοιπά έσοδα	26	-	26
Σύνολο εσόδων	**782**	(27)	**755**
Δαπάνες προσωπικού	(217)	-	(217)
Άλλα λειτουργικά έξοδα	(158)	(77)	(235)
Ειδικός φόρος επί των καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο και συνεισφορά στο ΕΤΕ	(25)	-	(25)
Σύνολο εξόδων	**(400)**	(77)	**(477)**
Λειτουργικό κέρδος	**382**	(104)	**278**
Προβλέψεις	(168)	(133)	(301)
Απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών μέσων	(20)	-	(20)
Προβλέψεις για επιδικίες, κανονιστικά και άλλα θέματα	(23)	23	-
Σύνολο προβλέψεων και απομειώσεων	**(211)**	(110)	**(321)**
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιρειών	9	-	9
Κέρδη/(ζημιά) πριν τη φορολογία και τα μη-επαναλαμβανόμενα στοιχεία	**180**	(214)	**(34)**
Φορολογία	3	(79)	(76)
(Κέρδη)/ζημιά που αναλογούν σε δικαιώματα μειοψηφίας	(1)	-	(1)
Κέρδη/(ζημιά) μετά τη φορολογία και πριν τα μη-επαναλαμβανόμενα στοιχεία	**182**	(293)	**(111)**
Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης εξαιρουμένων των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων και της πώλησης ΜΕΔ	(42)	42	-
Κέρδη/(ζημιά) μετά τη φορολογία – οργανικά*	**140**	(251)	**(111)**
Κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (ΗΒ)	3	4	7
Έξοδα αναδιάρθρωσης σχετικά με την πώληση ΜΕΔ (Helix)	(18)	18	-
Ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ (Helix)	(150)	150	-
Απομείωση αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης (ΑΦΑ)	(79)	79	-
Ζημιά μετά τη φορολογία	**(104)**	-	**(104)**

* Κέρδη μετά τη φορολογία, πριν τις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες, τα έξοδα αναδιάρθρωσης και ζημιά σχετικά με την πώληση Helix και την απομείωση των ΑΦΑ.

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Συμφιλίωση της Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 μεταξύ της απαιτούμενης από τη νομοθεσία βάσης και της υποκείμενης βάσης (συνέχεια)

Οι διαφορές επανακατηγοριοποίησης μεταξύ της υποκείμενης βάσης και της ενοποιημένης οικονομικής κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων (απαιτούμενη από τη νομοθεσία βάση) για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 παρουσιάζονται πιο κάτω:

- Τα καθαρά έσοδα από τόκους της υποκείμενης βάσης περιλαμβάνουν €32.5 εκατ. μη αναγνωρισμένους τόκους από προηγουμένως απομειωμένα δάνεια που έχουν εξυγιανθεί κατά τη διάρκεια του έτους, που παρουσιάζονται στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις σύμφωνα με εισήγηση που διεξήχθηκε στο IFRIC τον Νοέμβριο 2018 (Παρουσίαση των μη αναγνωρισμένων τόκων όταν παύουν να θεωρούνται απομειωμένα (ΔΠΧΑ 9)).
- €11.2 εκατ. έξοδα από αμοιβές και προμήθειες που αφορούν ποσά σχετικά με την έκδοση Πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1 παρουσιάστηκαν στα 'Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης–εξαιρουμένης της πώλησης ΜΕΔ (Helix)' στην υποκείμενη βάση.
- Τα 'Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών' στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις περιλαμβάνουν ποσό ύψους €16.1 εκατ. που αφορά καθαρά κέρδη από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, τα οποία στην υποκείμενη βάση περιλαμβάνονται στις 'Προβλέψεις'. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνουν ποσό ύψους €3.8 εκατ. που αφορά το Ηνωμένο Βασίλειο που περιλαμβάνεται στις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες στην υποκείμενη βάση.
- Τα 'Έξοδα αναδιάρθρωσης που σχετίζονται με την πώληση ΜΕΔ (Helix)' ύψους €18.4 εκατ., οι 'Προβλέψεις για επιδικίες, κανονιστικά και άλλα θέματα' ύψους €22.8 εκατ. και τα 'Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης–εξαιρουμένης της πώλησης ΜΕΔ (Helix)' ύψους €32.2 εκατ. τα οποία παρουσιάζονται στα έξοδα στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζονται ξεχωριστά στην υποκείμενη βάση (από το σύνολο ύψους €32.2 εκατ. περίπου €1.3 εκατ. αφορά έξοδα αναδιάρθρωσης για την πώληση του Συγκροτήματος στο Ηνωμένο Βασίλειο και έτσι παρουσιάζεται στις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες στην υποκείμενη βάση).
- Τα έξοδα σχετικά με την κανονιστική υπόθεση του Ηνωμένου Βασιλείου ύψους €3.6 εκατ. που περιλαμβάνονται στα έξοδα στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις, παρουσιάζονται στις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες στην υποκείμενη βάση.
- Η ζημιά από την πώληση ΜΕΔ (Helix) ύψους €149.8 εκατ. που περιλαμβάνεται στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζεται ξεχωριστά στην υποκείμενη βάση.
- Η απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών μέσων που σχετίζεται με το Ηνωμένο Βασίλειο ύψους €2.7 εκατ. περιλαμβάνεται στις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες στην υποκείμενη βάση.
- Η απομείωση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων ύψους €79 εκατ. που περιλαμβάνεται στη 'Φορολογία' στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις, κατηγοριοποιείται ως μη-επαναλαμβανόμενο στοιχείο και περιλαμβάνεται στην 'Απομείωση ΑΦΑ' στην υποκείμενη βάση.

Ανάλυση Ισολογισμού

Κεφαλαιακή Βάση

Τα ίδια κεφάλαια ιδιοκτητών της Εταιρίας ανήλθαν σε €2,121 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018, σε σύγκριση με €2,586 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017 κυρίως ως αποτέλεσμα της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9. Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) (με μεταβατικές διατάξεις) ανήλθε σε 12.1% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 σε σύγκριση με 12.7% στις 31 Δεκεμβρίου 2017 κυρίως ως αποτέλεσμα της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9. Αναπροσαρμοσμένος για τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις, ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) χωρίς μεταβατικές διατάξεις (περιλαμβανομένης της επίδρασης του ΔΠΧΑ 9), ανήλθε σε 11.9% στις 31 Δεκεμβρίου 2018, σε σύγκριση με 12.2% στις 31 Δεκεμβρίου 2017.

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Κεφαλαιακή Βάση (συνέχεια)

Το Συγκρότημα επέλεξε να εφαρμόσει τις μεταβατικές ρυθμίσεις της ΕΕ για σκοπούς των εποπτικών κεφαλαιακών απαιτήσεων (Κανονισμός ΕΕ 2017/2395), όπου η επίδραση των απομειώσεων στους δείκτες κεφαλαίου από την αρχική εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 θα απορροφηθεί σταδιακά. Το ποσό που θα προστίθεται κάθε έτος θα είναι μειωμένο με βάση ένα συντελεστή στάθμισης μέχρι να επέλθει η πλήρης απορρόφηση της επίπτωσης από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 στο τέλος της πενταετίας. Για το 2018, η επίδραση στους δείκτες κεφαλαίου είναι 5% της επίδρασης της απομείωσης από την αρχική εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, αυξανόμενη σε 15% (συσσωρευτικά) για το 2019. Ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) χωρίς μεταβατικές διατάξεις (περιλαμβανομένης της επίδρασης του ΔΠΧΑ 9), ανέρχεται σε 10.1% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (και 13.5% αναπροσαρμοσμένα επίδρασης του για τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις (ΑΦΑ) και το Helix). Με μεταβατικές διατάξεις και με βάση τις διατάξεις μετά την ολοκλήρωση της πενταετούς μεταβατικής περιόδου, η επίδραση του ΔΠΧΑ 9 αναμένεται να είναι διαχειρίσιμη και εντός των κεφαλαιακών σχεδιασμών του Συγκροτήματος.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας ανήλθε σε 14.9% σε σύγκριση με 14.2% στις 31 Δεκεμβρίου 2017.

Οι κεφαλαιακοί δείκτες του Συγκροτήματος υπερβαίνουν τον ελάχιστο απαιτούμενο δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) ύψους 9.375%, ο οποίος αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.50%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.00%, και Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) με μεταβατικές διατάξεις ύψους 1.875% και τον ελάχιστο απαιτούμενο Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας ύψους 12.875%, ο οποίος αποτελείται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 8.00% (από το οποίο μέχρι 1.50% μπορεί να καλυφθεί με Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 και μέχρι 2.00% με Δευτεροβάθμια Κεφάλαια), τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.00% (υπό μορφή Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1)), καθώς και Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) με μεταβατικές διατάξεις ύψους 1.875%.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Μακροπροληπτικής Εποπτείας των Ιδρυμάτων Νόμου του 2015, η ΚΤΚ είναι επίσης η αρμόδια αρχή για τον προσδιορισμό των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs) και για τον καθορισμό του επιπρόσθετου κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας γι' αυτές τις συστημικά σημαντικές τράπεζες. Το Συγκρότημα έχει προσδιοριστεί ως O-SII και η ΚΤΚ έχει καθορίσει το επιπρόσθετο κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας για το Συγκρότημα στο 2%, το οποίο τίθεται σε εφαρμογή σταδιακά από την 1 Ιανουαρίου 2019 στο 0.5% και θα αυξάνεται σταδιακά κατά 0.5% κάθε χρόνο μέχρι την πλήρη εφαρμογή του (2.0%) την 1 Ιανουαρίου 2022.

Με την ολοκλήρωση της ετήσιας Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) που πραγματοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) το 2018 και με βάση την τελική κοινοποίηση που λήφθηκε στις 27 Μαρτίου 2019, ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος και ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας παραμένουν αμετάβλητοι, εξαιρουμένης της σταδιακής αύξησης του Αποθεματικού Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) και του Αποθεματικού Ασφαλείας των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII). Η απαίτηση για τον ελάχιστο δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος θα ανέλθει σε 10.5% και αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.5%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% και Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII) ύψους 0.5%. Η απαίτηση για τον Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής επάρκειας του Συγκροτήματος θα ανέλθει σε 14.0% και αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 8.0%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% και Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII) ύψους 0.5%. Η τελική απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2018 είναι εφαρμόσιμη από την 1 Απριλίου 2019. Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του Συγκροτήματος παραμένει πάνω από αυτές τις απαιτήσεις.

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Κεφαλαιακή Βάση (συνέχεια)

Με βάση τις τελικές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) για τη ΔΕΕΑ και των εποπτικών ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων τον Ιούλιο 2018 και τη μεθοδολογία 2018 της ΔΕΕΑ του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM), ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) που διακατέχεται για σκοπούς των συμπληρωματικών προνοιών του Πυλώνα ΙΙ, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ικανοποίηση οποιωνδήποτε άλλων κεφαλαιακών απαιτήσεων (απαιτήσεις του Πυλώνα Ι, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ή συνδυασμένη απαίτηση αποθέματος ασφαλείας), και ως εκ τούτου δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί δύο φορές. Τέτοιοι περιορισμοί αναμένεται να εφαρμοστούν με τον κύκλο ΔΕΕΑ του 2019. Οι συμπληρωματικές πρόνοιες του Πυλώνα ΙΙ απορρέουν από την εξατομικευμένη κεφαλαιακή καθοδήγηση του Συγκροτήματος, η οποία γίνεται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή στα πλαίσια της ΔΕΕΑ, και κατ' επέκταση μπορεί να διαφέρει με την πάροδο του χρόνου.

Πώληση Bank of Cyprus UK Limited (BOC UK)

Τον Νοέμβριο 2018, η Εταιρία ολοκλήρωσε την πώληση της εξολοκλήρου θυγατρικής της τράπεζας στο Ηνωμένο Βασίλειο, Bank of Cyprus UK Limited ('BOC UK') και της θυγατρικής της Bank of Cyprus Financial Services Limited ('BOC FS' και μαζί το 'Συγκρότημα Ηνωμένου Βασιλείου'), μετά τη λήψη των απαραίτητων εγκρίσεων από την Προληπτική Εποπτική Αρχή (Prudential Regulation Authority) και από την ΕΚΤ. Η συναλλαγή είχε θετική επίδραση ύψους περίπου 70 μ.β. στους κεφαλαιακούς δείκτες του Συγκροτήματος.

Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1

Τον Δεκέμβριο 2018, η Εταιρία προχώρησε με την έκδοση €220 εκατ. χρεογράφων πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1 (Χρεόγραφα Κεφαλαίου), τα οποία τιμολογήθηκαν τον Αύγουστο 2018, αφού έλαβε τη συγκατάθεση της ΕΚΤ για τη μείωση κεφαλαίου και την έγκριση από το Δικαστήριο της Ιρλανδίας για την επανακατηγοριοποίηση του αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο της Εταιρίας στα διανεμητέα κέρδη σύμφωνα με το άρθρο 85(1) της νομοθεσίας για εταιρείες 2014 της Ιρλανδίας. Η επανακατηγοριοποίηση είχε εγκριθεί από την Ετήσια Γενική Συνέλευση της Εταιρίας τον Αύγουστο 2018. Η μείωση κεφαλαίου δεν είχε επίδραση στα εποπτικά κεφάλαια ή στα ίδια κεφάλαια της Εταιρίας, της BOC PCL ή του Συγκροτήματος.

Τα διανεμητέα κέρδη που δημιουργήθηκαν, παρέχουν τη βάση για τον υπολογισμό των διανεμητέων στοιχείων σύμφωνα με τον Κανονισμό περί Κεφαλαιακών Απαιτήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) Αρ. 575/2013 (Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων ('CRR')) που προνοεί ότι τα κουπόνια Χρεογράφων Πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1 μπορούν να πληρωθούν μόνο από τα διανεμητέα στοιχεία. Διανεμητέα στοιχεία για σκοπούς του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων καθορίζονται, εν μέρει, από παραπομπή σε διανεμητέα αποθεματικά.

Τα έσοδα από την έκδοση έχουν χορηγηθεί υπό μορφή δανείου από την Εταιρία στην BOC PCL. Το δάνειο προσμετράται ως Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (Additional Tier 1 Capital) για την BOC PCL. Η έκδοση έχει ενισχύσει τον δείκτη συνολικού κεφαλαίου του Συγκροτήματος κατά περίπου 140 μ.β. στο 14.9% στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Σε συνέχεια της έκδοσης τους, τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου έχουν εισαχθεί για διαπραγμάτευση στην αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου.

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Project Helix

Τον Αύγουστο 2018, η Εταιρία κατέληξε σε συμφωνία για την πώληση χαρτοφυλακίου (το 'Χαρτοφυλάκιο') δανείων με μεικτή λογιστική αξία στις 30 Ιουνίου 2018 ύψους €2.8 δις (εκ των οποίων €2.7 δις αφορούν ΜΕΔ, τα οποία έχουν ως ενυπόθηκες εξασφαλίσεις ακίνητα περιουσιακά στοιχεία (γνωστό ως 'Project Helix', ή η 'Συναλλαγή'). Στις 30 Ιουνίου 2018, η μεικτή λογιστική αξία ύψους €2.8 δις περιλάμβανε ακίνητα ύψους €39 εκατ. τα οποία επίσης θα μεταφερθούν στον αγοραστή. Το Χαρτοφυλάκιο θα μεταφερθεί από την BOC PCL σε μια εγκεκριμένη Κυπριακή Εταιρεία Εξαγοράς Πιστώσεων (η 'ΚΕΕΠ'). Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το Χαρτοφυλάκιο Helix περιλάμβανε δάνεια με μεικτή λογιστική αξία ύψους €2.7 δις (εκ των οποίων €2.6 δις αφορούν ΜΕΔ) τα οποία έχουν ως ενυπόθηκες εξασφαλίσεις ακίνητα περιουσιακά στοιχεία, και ακίνητα ύψους €74 εκατ. (σε σύγκριση με €60 εκατ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2018).

Το μεικτό τίμημα πώλησης κατά την ολοκλήρωση της συναλλαγής θα ανέλθει σε περίπου €1.4 δις και θα καταβληθεί σε μετρητά. Η συμμετοχή της BOC PCL στο ομολογιακό δάνειο (senior debt) σε σχέση με αυτή τη συναλλαγή έχει μειωθεί στα €50 εκατ. από το αρχικό ποσό ύψους €450 εκατ., μειώνοντας σημαντικά τον κίνδυνο από την εναπομείνουσα έκθεση της BOC PCL σε αυτή τη συναλλαγή.

Τον Μάρτιο 2019, η BOC PCL έλαβε την έγκριση της ΕΚΤ για το όφελος που προκύπτει από τη Μεταφορά Σημαντικού Κινδύνου (Significant Risk Transfer, 'SRT') της Συναλλαγής. Αυτό είναι ένα σημαντικό στάδιο προς την ολοκλήρωση της Συναλλαγής που τελεί υπό αριθμό αιρέσεων. Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί αρχές του δεύτερου τριμήνου 2019.

Η Συναλλαγή έχει αρνητική επίδραση στο δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας (CET1) κατά περίπου 80 μ.β. που σχετίζεται με τη λογιστική ζημιά (περιλαμβανομένου και του κόστους συναλλαγής) από τη Συναλλαγή που ανέρχεται σε περίπου €150 εκατ. για το 2018 η οποία αναμένεται να μειωθεί σε περίπου €105 εκατ., καθώς ποσό περίπου €45 εκατ. αφορά την αξία του χρήματος (time value of money) και αναμένεται να αντιστραφεί μέχρι την ολοκλήρωση της Συναλλαγής. Με την ολοκλήρωση της Συναλλαγής, η αποαναγνώριση του Χαρτοφυλακίου αναμένεται να έχει θετική επίδραση στο δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) κατά περίπου 160 μ.β. λόγω της μείωσης των σταθμισμένων στοιχείων ενεργητικού.

Τα σχετικά στοιχεία και οι αναπροσαρμοσμένοι υπολογισμοί είναι με βάση τα οικονομικά αποτελέσματα στις 31 Δεκεμβρίου 2018, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά. Οι υπολογισμοί είναι αναπροσαρμοσμένοι για την ολοκλήρωση της Συναλλαγής η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του δεύτερου τριμήνου 2019.

Νομοθετικές μεταρρυθμίσεις για τη μετατροπή της Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης (ΑΦΑ) σε Αναβαλλόμενη Φορολογική Πίστωση (ΑΦΠ)

Η μετατροπή των ΑΦΑ σε ΑΦΠ υιοθετήθηκε από τη Βουλή την 1 Μαρτίου 2019. Η τροποποίηση της νομοθεσίας καλύπτει τις ζημιές που μεταφέρθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα στην BOC PCL το Μάρτιο 2013. Η εισαγωγή της Οδηγίας Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) τον Ιανουάριο 2014 και η σταδιακή εφαρμογή της οδήγησαν σε πιο υψηλές απαιτήσεις κεφαλαίου για την ΑΦΑ από την BOC PCL.

Η τροποποίηση της νομοθεσίας, όταν τεθεί σε εφαρμογή, θα έχει ως αποτέλεσμα βελτιωμένο χειρισμό ως προς τα εποπτικά κεφάλαια, σύμφωνα με την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV), της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης ύψους €250 εκατ. ή αύξηση του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) κατά 170 μ.β. με μεταβατικές διατάξεις στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) (με μεταβατικές διατάξεις) ύψους 12.1% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 βελτιώνεται σε 15.4% αναπροσαρμοσμένος για την ΑΦΠ και το Helix. Ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας ύψους 14.9% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 βελτιώνεται σε 18.3% αναπροσαρμοσμένος για την ΑΦΠ και το Helix.

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Χρηματοδότηση

Χρηματοδότηση από Κεντρικές Τράπεζες

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η χρηματοδότηση της BOC PCL από κεντρικές τράπεζες ανήλθε σε €830 εκατ., αποτελούμενη αποκλειστικά από χρηματοδότηση από Στοχευμένες Πράξεις Πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης (ΣΠΠΜΑ ΙΙ), σε σύγκριση με €930 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017.

Καταθέσεις

Οι συνολικές καταθέσεις πελατών του Συγκροτήματος ανήλθαν σε €16,844 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018, σε σύγκριση με €17,850 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Οι καταθέσεις του Συγκροτήματος μειώθηκαν κατά 6% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 αντικατοπτρίζοντας την πώληση της θυγατρικής στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Οι καταθέσεις στην Κύπρο αυξήθηκαν κατά 5% και ανήλθαν σε €16,844 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (σε σύγκριση με €15,983 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017). Οι καταθέσεις πελατών αναλογούν στο 76% των περιουσιακών στοιχείων στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Ο δείκτης Δανείων προς Καταθέσεις (Δ/Κ) ανήλθε στο 72% στις 31 Δεκεμβρίου 2018, πριν την κατηγοριοποίηση του χαρτοφυλακίου Helix ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση και 82% στις 31 Δεκεμβρίου 2017, σε σύγκριση με το υψηλό 151% στις 31 Μαρτίου 2014.

Ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 το ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης της BOC PCL ανήλθε σε €271 εκατ. (περιλαμβανομένων των δεδουλευμένων τόκων) (σε σύγκριση με €302 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017) και αφορά εξολοκλήρου το Ομόλογο Δευτεροβάθμιου Κεφαλαίου μειωμένης εξασφάλισης ονομαστικής αξίας ύψους €250 εκατ., το οποίο έκδωσε η BOC PCL τον Ιανουάριο 2017.

Ρευστότητα

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, ο Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας (ΔΚΡ) του Συγκροτήματος ανήλθε σε 231% σε σύγκριση με 190% στις 31 Δεκεμβρίου 2017 και πληρούσε τις ελάχιστες κανονιστικές απαιτήσεις ύψους 100%.

Ο Δείκτης Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (ΔΚΣΧ) δεν εφαρμόστηκε την 1 Ιανουαρίου 2018, όπως αναμενόταν. Θα τεθεί σε ισχύ ως εποπτικός δείκτης μαζί με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων 2 (‘CRR2’) και θα έχει ελάχιστη απαίτηση ύψους 100%. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, ο ΔΚΣΧ του Συγκροτήματος, με βάση τα πρότυπα της Επιτροπής Βασιλείας ΙΙΙ, ανήλθε σε 119% σε σύγκριση με 111% στις 31 Δεκεμβρίου 2017.

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Ρευστότητα (συνέχεια)

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR), οι ελάχιστες τοπικές απαιτήσεις προληπτικής ρευστότητας που είχε θέσει η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου (ΚΤΚ) καταργήθηκαν την 1 Ιανουαρίου 2018. Η ΚΤΚ εισήγαγε ένα μακροπροληπτικό μέτρο υπό τη μορφή Πρόσθετης Απαίτησης Ρευστότητας (LCR add-on), η οποία έπρεπε να τηρείται επιπρόσθετα της απαίτησης του ΔΚΡ για την BOC PCL, από την 1 Ιανουαρίου 2018 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2018. Ο στόχος της εισαγωγής του μέτρου είναι η διασφάλιση της σταδιακής απελευθέρωσης της επιπρόσθετης ρευστότητας στο τραπεζικό σύστημα στην Κύπρο που προκύπτει από τις μειωμένες απαιτήσεις ρευστότητας σύμφωνα με τον ΔΚΡ, σε σχέση με τις ελάχιστες τοπικές απαιτήσεις προληπτικής ρευστότητας που ίσχυαν μέχρι πρόσφατα. Οι Πρόσθετες Απαιτήσεις Ρευστότητας επέβαλλαν πιο αυστηρά ποσοστά εκροών και εισροών σε κάποιες από τις παραμέτρους που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του ΔΚΡ, καθώς επίσης και επιπρόσθετων απαιτήσεων ρευστότητας υπό τη μορφή ποσοστών εκροών σε στοιχεία που δεν υπόκεινται σε ποσοστά εκροών στον ΔΚΡ. Το μέτρο εφαρμόστηκε σε δύο στάδια, όπου το πρώτο στάδιο εφαρμόστηκε από 1 Ιανουαρίου 2018 μέχρι 30 Ιουνίου 2018 και το δεύτερο στάδιο από 1 Ιουλίου 2018 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2018, με 50% μείωση στην Πρόσθετη Απαίτηση Ρευστότητας από την 1 Ιουλίου 2018. Η Πρόσθετη Απαίτηση Ρευστότητας καταργήθηκε πλήρως την 1 Ιανουαρίου 2019. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η Εταιρία ήταν σε συμμόρφωση με τον ΔΚΡ περιλαμβανομένης και της Πρόσθετης Απαίτησης Ρευστότητας, ο οποίος ανήλθε σε 171%.

Δάνεια και ποιότητα δανειακού χαρτοφυλακίου

Η BOC PCL είναι ο μεγαλύτερος παροχέας δανείων στην Κύπρο με το μερίδιο αγοράς της επί των δανείων να ανέρχεται σε 45.4% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (2017: 39.2%).

Τα μεικτά δάνεια του Συγκροτήματος ανήλθαν σε €15,900 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018, σε σύγκριση με €18,755 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Τα δάνεια στην Κύπρο ανήλθαν σε €15,702 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 αποτελώντας το 99% του συνόλου των δανείων του Συγκροτήματος.

Οι εναπομείνουσες δραστηριότητες στο Ηνωμένο Βασίλειο στις 31 Δεκεμβρίου 2018 περιλαμβάνουν μεικτά δάνεια στο Ηνωμένο Βασίλειο που ανέρχονται σε €11 εκατ., σε σύγκριση με €1,621 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Οι εναπομείνουσες εκθέσεις μετά την πώληση της BOC UK αναμένεται να μειωθούν με την πάροδο του χρόνου και κατηγοριοποιούνται ως εκθέσεις σε μη κύριες δραστηριότητες εξωτερικού.

Τα νέα δάνεια του Συγκροτήματος ανήλθαν σε €2,231 εκατ. για το 2018, στα ίδια επίπεδα με το 2017. Τα νέα δάνεια που παραχωρήθηκαν στην Κύπρο ανήλθαν σε €1,870 εκατ. και υπερβαίνουν το νέο δανεισμό στην Κύπρο για το 2017.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 τα καθαρά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες του Συγκροτήματος ανήλθαν σε €10,922 εκατ. (σε σύγκριση με €14,602 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017).

Επιπρόσθετα, στις 31 Δεκεμβρίου 2018, καθαρά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ύψους €1,148 εκατ. κατηγοριοποιήθηκαν ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση, σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΔΠΧΑ 5 και αφορούν το Project Helix (μηδέν στις 31 Δεκεμβρίου 2017). Επιπλέον, στις 31 Δεκεμβρίου 2018, καθαρά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ύψους €6 εκατ. κατηγοριοποιήθηκαν ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση, σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΔΠΧΑ 5 και αφορούν το Project Velocity.

Η βελτίωση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου, παραμένει κύρια προτεραιότητα του Συγκροτήματος. Το Συγκρότημα συνεχίζει να σημειώνει σταθερή πρόοδο σε όλες τις παραμέτρους επιμέτρησης της ποιότητας του δανειακού του χαρτοφυλακίου και οι αναδιαρθρώσεις δανείων συνεχίζονται. Το Συγκρότημα προχώρησε με επιτυχία σε λύσεις αναδιάρθρωσης δανείων στο ευρύτερο φάσμα του προβληματικού του χαρτοφυλακίου.

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Δάνεια και ποιότητα δανειακού χαρτοφυλακίου (συνέχεια)

Τα ΜΕΔ μειώθηκαν σε €7,419 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και αντιπροσωπεύουν το 47% του συνόλου των δανείων (πριν την κατηγοριοποίηση των χαρτοφυλακίων Helix και Velocity ως ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση), σε σύγκριση με 47% στις 31 Δεκεμβρίου 2017, στην ίδια βάση αναφορικά με το Helix και το Velocity, αλλά πριν την πώληση της θυγατρικής στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αυτό το ποσό περιλάμβανε ποσό ύψους €99 εκατ. το οποίο σχετίζεται με επανακατηγοριοποίηση δανείων και συσσωρευμένων προβλέψεων σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες τα οποία κατηγοριοποιούνται ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση.

Το ποσοστό κάλυψης των ΜΕΔ με προβλέψεις στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ανήλθε στο 52% σε σύγκριση με 48% στις 31 Δεκεμβρίου 2017 στην ίδια βάση αναφορικά με το Helix και το Velocity, αλλά πριν την πώληση της θυγατρικής της στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Λαμβάνοντας υπόψη τις εμπράγματες εξασφαλίσεις σε εύλογη αξία, τα ΜΕΔ καλύπτονται πλήρως.

	31 Δεκεμβρίου 2018		31 Δεκεμβρίου 2017	
	€ εκατ.	**% μεικτών δανείων**	€ εκατ.	% μεικτών δανείων
ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ)	**7,419**	**46.7%**	8,804	46.9%
Εκ των οποίων: - ΜΕΔ ρυθμισμένα, χωρίς καθυστέρηση	**1,211**	**7.6%**	1,619	8.6%

Project Helix

Κατά το 2018, το Συγκρότημα έχει επιταχύνει τη μείωση του κινδύνου στον ισολογισμό μέσω συμφωνίας που υπογράφηκε τον Αύγουστο 2018 για την πώληση χαρτοφυλακίου δανείων (το 'Χαρτοφυλάκιο') με μεικτή λογιστική αξία ύψους €2.8 δις (εκ των οποίων €2.7 δις αφορούν μη εξυπηρετούμενα δάνεια στις 30 Ιουνίου 2018), τα οποία έχουν ως ενυπόθηκες εξασφαλίσεις ακίνητα περιουσιακά στοιχεία (τα 'ΜΕΔ') (γνωστό ως 'Project Helix', ή η 'Συναλλαγή').

Η Συναλλαγή είναι η πρώτη πώληση ΜΕΔ από την BOC PCL και αποτελεί ένα σημαντικό ορόσημο στην επίτευξη της στρατηγικής της BOC PCL για βελτίωση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου, μέσω της μείωσης των ΜΕΔ.

Το Project Helix βελτιώνει τον δείκτη ΜΕΔ κατά περίπου 11 ε.μ. στο 36% στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Πριν την κατηγοριοποίηση των χαρτοφυλακίων Helix και Velocity, ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση, ο δείκτης ΜΕΔ ανέρχεται σε 47%, περιλαμβανομένης και της επίδρασης από την πώληση της θυγατρικής στο Η.Β. (+5 ε.μ.).

Τον Μάρτιο 2019, η BOC PCL έλαβε την έγκριση της ΕΚΤ για το όφελος που προκύπτει από τη Μεταφορά Σημαντικού Κινδύνου (Significant Risk Transfer, 'SRT') της Συναλλαγής. Η έγκριση αυτή αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την ολοκλήρωση της Συναλλαγής, η οποία παραμένει υπό την αίρεση ικανοποίησης αριθμού προϋπάρχουσων προϋποθέσεων. Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του δεύτερου τριμήνου 2019.

Τα σχετικά στοιχεία και οι αναπροσαρμοσμένοι υπολογισμοί είναι με βάση τα οικονομικά αποτελέσματα στις 31 Δεκεμβρίου 2018, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά.

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

ΕΣΤΙΑ

Τον Ιούλιο 2018, η Κυβέρνηση ανακοίνωσε το σχέδιο, γνωστό ως ΕΣΤΙΑ, το οποίο στοχεύει στην αντιμετώπιση των ΜΕΔ τα οποία έχουν ως εξασφάλιση την πρώτη κατοικία. Το Σχέδιο αυτό αναμένεται, με βάση τα κριτήρια επιλεξιμότητας και το ποσοστό συμμετοχής, να επηρεάσει θετικά περίπου €0.9 δις ΜΕΔ ιδιωτών δανειοληπτών, τα οποία παραμένουν ως ΜΕΔ για μεγάλο χρονικό διάστημα. Τα επιλέξιμα δάνεια για το ΕΣΤΙΑ είναι με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα της BOC PCL. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας αφορούν κυρίως την αγοραία αξία της κατοικίας, το συνολικό εισόδημα και τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία του νοικοκυριού. Αυτά θα λειτουργήσουν ως ένας σαφής διαχωρισμός των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων δανειοληπτών, ενεργώντας αποτρεπτικά κατά των δανειοληπτών που στρατηγικά επιλέγουν να μην εξυπηρετούν τις υποχρεώσεις τους. Σύμφωνα με το Σχέδιο, τα επιλέξιμα δάνεια θα αναδιαρθρωθούν στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της συμβατικής και αγοραίας αξίας, και η Κυβέρνηση θα επιδοτήσει το ένα τρίτο της δόσης. Οι όροι του Σχεδίου υπόκεινται σε οριστικοποίηση και το Σχέδιο αναμένεται να τεθεί σε ισχύ το δεύτερο τρίμηνο 2019.

Project Velocity

Τον Δεκέμβριο 2018, η BOC PCL έχει συμφωνήσει με την APS Delta s.r.o την πώληση ενός χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων και μη εξασφαλισμένων δανείων κυρίως λιανικής τραπεζικής, συμβατικής αξίας €245 εκατ. και μεικτής λογιστικής αξίας €34 εκατ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2018, (γνωστό ως 'Project Velocity' ή 'Πώληση'). Η μεικτή λογιστική αξία του χαρτοφυλακίου στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν €33 εκατ.

Η Πώληση δεν αναμένεται να έχει οποιαδήποτε επίπτωση στα αποτελέσματα και την κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος. Η Πώληση αναμένεται να ολοκληρωθεί το δεύτερο τρίμηνο 2019 και υπόκειται στις απαραίτητες κανονιστικές εγκρίσεις.

Μονάδα Διαχείρισης Ακινήτων (Real Estate Management Unit, REMU)

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Ακινήτων (ΔΔΑ) ανέλαβε ακίνητα ύψους €428 εκατ. κατά το έτος 2018, μέσω συμφωνιών ανταλλαγής χρέους με ακίνητα. Η ΔΔΑ επικεντρώνει πλέον την προσοχή της στην πώληση των ακινήτων που προκύπτουν από συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με ακίνητα. Το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την πώληση ακινήτων ύψους €196 εκατ. το 2018, αναγνωρίζοντας κέρδη από την πώληση ακινήτων ύψους €33 εκατ. για το έτος.

Μετά τη σύσταση της Cyreit Variable Capital Investment Company PLC, ακίνητα με λογιστική αξία ύψους €166 εκατ. επαναταξινομήθηκαν από την κατηγορία αποθέματα ακινήτων στην κατηγορία επενδύσεις σε ακίνητα. Τον Νοέμβριο 2018, η BOC PCL υπέγραψε συμφωνία για τη διάθεση όλου του ποσοστού συμμετοχής της στις επενδυτικές μετοχές του Επενδυτικού Ταμείου Cyreit, η οποία είχε ως αποτέλεσμα ζημιά επανεκτίμησης ύψους €14 εκατ. κατά το 2018, η οποία σχετίζεται με ακίνητα και άλλα εισπρακτέα. Η ολοκλήρωση της πώλησης τελεί υπό τη λήψη εποπτικών εγκρίσεων και αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του δεύτερου τριμήνου 2019.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η ΔΔΑ διαχειριζόταν ακίνητα λογιστικής αξίας ύψους €1.5 δις, επιπρόσθετα από ακίνητα ύψους €166 εκατ. που επαναταξινομήθηκαν στις επενδύσεις σε ακίνητα και τα οποία μετέπειτα κατηγοριοποιήθηκαν ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, αποθέματα ακινήτων λογιστικής αξίας ύψους €74 εκατ. περιλαμβάνονταν στο χαρτοφυλάκιο για την πώληση ΜΕΔ (Helix).

Έκθεση στο Εξωτερικό

Σε συνέχεια της πώλησης της θυγατρικής στο Ηνωμένο Βασίλειο η εναπομείνουσα έκθεση στο Ηνωμένο Βασίλειο μειώθηκε σε €11 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Αυτή η έκθεση αναμένεται να μειωθεί με την πάροδο του χρόνου και έχει κατηγοριοποιηθεί ως έκθεση σε μη κύριες δραστηριότητες στο εξωτερικό.

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Ανάλυση Ισολογισμού (συνέχεια)

Έκθεση στο Εξωτερικό (συνέχεια)

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, υπήρχε έκθεση στην Ελλάδα, ύψους €144 εκατ. και €168 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017, η οποία δεν αναγνωρίστηκε ως μη κύρια δραστηριότητα, καθώς θεωρείται από τη Διοίκηση ότι αποτελεί έκθεση στα πλαίσια των συνήθων εργασιών του Συγκροτήματος.

Σύμφωνα με τη στρατηγική του Συγκροτήματος για έξοδο από τις μη κύριες δραστηριότητες στο εξωτερικό, οι δραστηριότητες του υποκαταστήματος στη Ρουμανία τερματίστηκαν τον Ιανουάριο 2019, σε συνέχεια της ολοκλήρωσης της διαδικασίας διαγραφής με τις αντίστοιχες αρχές.

Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων

Τα καθαρά έσοδα από τόκους και το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο για το έτος 2018 ανήλθαν σε €452 εκατ. και 2.48% αντίστοιχα, πριν την κατηγοριοποίηση του χαρτοφυλακίου Helix, ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση. Τα καθαρά έσοδα από τόκους μειώθηκαν κατά 17% σε σύγκριση με €544 εκατ. το προηγούμενο έτος.

Τα καθαρά έσοδα από τόκους που παρουσιάζονται στην υποκείμενη βάση περιλαμβάνουν μη αναγνωρισμένους τόκους σε προηγουμένως απομειωμένα δάνεια τα οποία έχουν εξυγιανθεί κατά το 2018, οι οποίοι ανέρχονται σε €33 εκατ. Το ποσό αυτό παρουσιάζεται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες', σύμφωνα με εισήγηση που διεξήχθηκε στο IFRIC τον Νοέμβριο 2018 (Παρουσίαση των μη αναγνωρισμένων τόκων όταν παύουν να θεωρούνται απομειωμένα (ΔΠΧΑ 9)). Οι δείκτες που υπολογίζονται σύμφωνα με την υποκείμενη βάση δεν λαμβάνουν υπόψη αυτή την επαναταξινόμηση.

Ο μέσος όρος των τοκοφόρων περιουσιακών στοιχείων για το έτος 2018 ανήλθε σε €18,190 εκατ., αγνοώντας την κατηγοριοποίηση του χαρτοφυλακίου Helix, ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση, αυξημένα κατά 4% σε ετήσια βάση.

Τα μη επιτοκιακά έσοδα για το έτος 2018 ανήλθαν σε €330 εκατ., αυξημένα κατά 4% σε σύγκριση με το 2017, αποτελούμενα κυρίως από καθαρά έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες ύψους €166 εκατ., καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και κέρδη από πώληση θυγατρικών και συγγενών εταιριών ύψους €67 εκατ., καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες ύψους €53 εκατ., καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και πώληση αποθεμάτων ακινήτων ύψους €18 εκατ. και άλλα έσοδα ύψους €26 εκατ.

Τα καθαρά έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες για το 2018 ανήλθαν σε €166 εκατ. σε σύγκριση με €174 εκατ. το 2017, στην ίδια βάση, μειωμένα κατά 4% σε ετήσια βάση, κυρίως λόγω της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 σύμφωνα με το οποίο ορισμένα είδη εσόδων από προμήθειες δεν αναγνωρίζονται για δάνεια που έχουν κατηγοριοποιηθεί στο Στάδιο 3.

Τα καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος, τα καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και κέρδη από πώληση θυγατρικών και συγγενών εταιριών ανήλθε σε €67 εκατ. για το έτος 2018, αυξημένα κατά 40% σε ετήσια βάση, κυρίως λόγω των κερδών από διάθεση ομολόγων ύψους €19 εκατ.

Τα καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και από πώληση αποθεμάτων ακινήτων για το έτος 2018 ανήλθαν σε €18 εκατ., τα οποία περιλαμβάνουν καθαρά κέρδη από την πώληση αποθεμάτων ακινήτων ύψους €33 εκατ. (κέρδη ΔΑΑ) και ζημιά από την επανεκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων του Cyreit ύψους €14 εκατ.

Τα συνολικά έσοδα για το έτος 2018 ανήλθαν σε €782 εκατ., σε σύγκριση με €861 εκατ. για το 2017, μειωμένα κατά 9% σε ετήσια βάση, με τη μείωση να αντικατοπτρίζει την ετήσια μείωση στα καθαρά έσοδα από τόκους.

Οικονομικά Αποτελέσματα (συνέχεια)

Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων (συνέχεια)

Τα συνολικά λειτουργικά έξοδα για το έτος 2018 ανήλθαν σε €375 εκατ. σε σύγκριση με €359 εκατ. για το έτος 2017.

Το κόστος προσωπικού ανήλθε σε €217 εκατ. για το έτος 2018, αυξημένο κατά 6% σε ετήσια βάση (σε σύγκριση με €205 εκατ. το έτος 2017), κυρίως λόγω της επίδρασης από την ανανέωση της ετήσιας συλλογικής σύμβασης της συντεχνίας των υπαλλήλων για το 2017.

Τα άλλα λειτουργικά έξοδα για το έτος 2018 ανήλθαν σε €158 εκατ.

Τα λειτουργικά κέρδη για το έτος 2018 ανήλθαν σε €382 εκατ., σε σύγκριση με €479 εκατ. για το έτος 2017, μειωμένα κατά 20% σε ετήσια βάση, κυρίως λόγω του χαμηλότερου όγκου δανείων και την πίεση στα δανειστικά επιτόκια.

Οι προβλέψεις για το έτος 2018 ανήλθαν σε €168 εκατ., σε σύγκριση με €780 εκατ. για το έτος 2017.

Η χρέωση προβλέψεων για το έτος 2018, αγνοώντας την κατηγοριοποίηση του χαρτοφυλακίου Helix ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση, αναλογεί σε 1.0% επί του συνόλου των δανείων, σε σύγκριση με 4.3% για το έτος 2017.

Οι απομειώσεις άλλων χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων για το έτος 2018 ανήλθαν σε €20 εκατ., σε σύγκριση με €65 εκατ. για το έτος 2017.

Η πίστωση φορολογίας για το έτος 2018 ανήλθε σε €3 εκατ., σε σύγκριση με χρέωση φορολογίας ύψους €14 εκατ. για το έτος 2017.

Τα κέρδη μετά τη φορολογία και πριν τα μη-επαναλαμβανόμενα στοιχεία για το έτος 2018 ανήλθαν σε €182 εκατ., σε σύγκριση με ζημιά ύψους €461 εκατ. για το 2017.

Τα έξοδα συμβούλων και τα άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης πριν τις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες και την πώληση ΜΕΔ (Helix) για το έτος 2018 ανήλθαν σε €42 εκατ., σε σύγκριση με €29 εκατ. το 2017.

Τα κέρδη μετά τη φορολογία τα οποία προκύπτουν από τις οργανικές δραστηριότητες του Συγκροτήματος για το έτος 2018 ανήλθαν σε €140 εκατ., σε σύγκριση με ζημιά €490 εκατ. το 2017.

Τα κέρδη από τις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες για το έτος 2018 ανήλθαν σε €3 εκατ. και αφορούν τη θυγατρική του Ηνωμένου Βασιλείου που πωλήθηκε κατά τη διάρκεια του έτους.

Τα έξοδα αναδιάρθρωσης που σχετίζονται με την πώληση ΜΕΔ (Helix) ανήλθαν σε €18 εκατ.

Η ζημιά που σχετίζεται με την πώληση ΜΕΔ (Helix), η οποία συμπεριλαμβάνει τα έξοδα συναλλαγών για το έτος 2018 ανήλθε σε €150 εκατ.

Η απομείωση των ΑΦΑ για το έτος 2018 ανήλθε σε €79 εκατ. (σε σύγκριση με €62 εκατ. για το έτος 2017), ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης εξέτασης της ανακτησιμότητας των ΑΦΑ.

Η ζημιά μετά τη φορολογία που αναλογεί στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας για το έτος 2018 ανήλθε σε €104 εκατ., (σε σύγκριση με €552 εκατ. για το 2017) η οποία προέκυψε από την εκτίμηση για την ανάκτηση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης.

Επισκόπηση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας

Με τις δραστηριότητες στην Κύπρο να αντιπροσωπεύουν το 99% των δανείων και το 100% των καταθέσεων, μετά την πώληση της θυγατρικής του Ηνωμένου Βασιλείου, η χρηματοοικονομική επίδοση του Συγκροτήματος είναι άμεσα συνδεδεμένη με το οικονομικό και λειτουργικό περιβάλλον της Κύπρου, και ως εκ τούτου θα ωφεληθεί από την πορεία ανάκαμψης της χώρας. Πιο πρόσφατα, τον Μάρτιο 2019, ο οίκος Fitch Ratings επιβεβαίωσε την μακροπρόθεσμη αξιολόγηση στο B- (θετικό ορίζοντα). Τον Ιανουάριο 2019, η Moody's Investors Service αναβάθμισε την μακροπρόθεσμη πιστοληπτική ικανότητα της Εταιρίας σε B3 από Caa1, με θετικό ορίζοντα. Ο θετικός ορίζοντας αντικατοπτρίζει τις προσδοκίες για περαιτέρω βελτίωση των χρηματοοικονομικών μεγεθών των τραπεζών, κυρίως της ποιότητας των περιουσιακών στοιχείων τους επόμενους 12-18 μήνες, στα πλαίσια ενός βελτιωμένου λειτουργικού περιβάλλοντος στην Κύπρο. Κατά το τέλος Αυγούστου 2018, ο οίκος Standard and Poor's αναβάθμισε τη μακροπρόθεσμη πιστοληπτική αξιολόγηση της Εταιρίας σε 'B+' από 'B' και άλλαξε τον ορίζοντα από θετικό σε σταθερό. Οι βασικοί λόγοι αυτών των αναβαθμίσεων ήταν η βελτίωση των χρηματοοικονομικών μεγεθών της Εταιρίας, κυρίως στην ποιότητα του χαρτοφυλακίου και στη χρηματοδοτική της θέση.

Η βελτίωση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου, παραμένει κύρια προτεραιότητα του Συγκροτήματος. Το Συγκρότημα προχώρησε με επιτυχία σε λύσεις αναδιάρθρωσης δανείων στο ευρύτερο φάσμα του προβληματικού του δανειακού χαρτοφυλακίου και αναμένει ότι αυτό θα συνεχιστεί μετά το Helix και στα επόμενα τρίμηνα με αναθεωρημένο ρυθμό ύψους περίπου €200 εκατ. ανά τρίμηνο, καθώς το μέγεθος του χαρτοφυλακίου και το μείγμα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων αναμένεται να αλλάξει ριζικά μετά την ολοκλήρωση του Project Helix. Παράλληλα, το Συγκρότημα συνεχίζει να διερευνά ενεργά αριθμό εναλλακτικών επιλογών για επιτάχυνση της μείωσης του κινδύνου στον ισολογισμό, συμπεριλαμβανομένων περαιτέρω πωλήσεων ΜΕΔ και άλλων μη κύριων περιουσιακών στοιχείων.

Project Helix

Τον Αύγουστο 2018, η Εταιρία κατέληξε σε συμφωνία για την πώληση χαρτοφυλακίου δανείων (το Χαρτοφυλάκιο) με μεικτή λογιστική αξία ύψους €2.8 δις, στις 30 Ιουνίου 2018 (εκ των οποίων €2.7 δις αφορούν μη εξυπηρετούμενα δάνεια) τα οποία έχουν ως ενυπόθηκες εξασφαλίσεις ακίνητα περιουσιακά στοιχεία. Το Χαρτοφυλάκιο θα μεταφερθεί από την BOC PCL σε μια εγκεκριμένη Κυπριακή Εταιρεία Εξαγοράς Πιστώσεων (η ΚΕΕΠ). Στη συνέχεια οι μετοχές της ΚΕΕΠ θα αγοραστούν από συγκεκριμένα επενδυτικά ταμεία συνδεδεμένα με την Apollo Global Management LLC (NYSE:APO) (μαζί με τις θυγατρικές της 'η Apollo'), τον αγοραστή του Χαρτοφυλακίου. Τα επενδυτικά ταμεία τα οποία διαχειρίζεται η Apollo θα παρέχουν το μετοχικό κεφάλαιο για τη χρηματοδότηση της αγοράς του Χαρτοφυλακίου. Ο αγοραστής επιλέγηκε μετά από διαδικασία λήψης ανταγωνιστικών προσφορών. Μετά από μεταβατική περίοδο κατά την οποία η διαχείριση των δανείων παραμένει στην BOC PCL, πρόθεση είναι όπως η μακροχρόνια διαχείριση αυτού του Χαρτοφυλακίου μεταφερθεί σε οργανισμό διαχείρισης δανείων (servicer). Οι δύο πλευρές είναι σε συζητήσεις αναφορικά με τις λεπτομέρειες και τον χρόνο μεταφοράς της διαχείρισης των δανείων από την BOC PCL προς τον οργανισμό διαχείρισης δανείων.

Τον Μάρτιο 2019 η BOC PCL έλαβε την έγκριση της ΕΚΤ για το όφελος που προκύπτει από τη Μεταφορά Σημαντικού Κινδύνου (Significant Risk Transfer, 'SRT') της Συναλλαγής. Η έγκριση αυτή αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την ολοκλήρωση της Συναλλαγής, η οποία παραμένει υπό την αίρεση ικανοποίησης αριθμού προϋπάρχουσων προϋποθέσεων. Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί αρχές του δεύτερου τριμήνου 2019.

Project Velocity

Τον Δεκέμβριο 2018, η BOC PCL έχει συμφωνήσει με την APS Delta s.r.o την πώληση ενός χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων και μη εξασφαλισμένων δανείων κυρίως λιανικής τραπεζικής, συμβατικής αξίας €245 εκατ. και μεικτής λογιστικής αξίας €34 εκατ., στις 30 Σεπτεμβρίου 2018 (Project Velocity ή Πώληση). Το χαρτοφυλάκιο αυτό αποτελείται από 9,700 δανειολήπτες που τα δάνεια τους βρίσκονται σε μεγάλη καθυστέρηση, συμπεριλαμβανομένων 8,800 ιδιωτών και 900 μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η μεικτή λογιστική αξία αυτού του χαρτοφυλακίου στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ανήλθε σε €33 εκατ.

Η APS Delta s.r.o είναι εξ' ολοκλήρου θυγατρική της APS Capital Group s.r.o, εταιρεία εγγεγραμμένη στην Τσεχία και η οποία εξειδικεύεται στην επένδυση, διαχείριση και ανάκτηση δανειακών χαρτοφυλακίων στην Κεντρική και Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Επισκόπηση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας (συνέχεια)

Project Velocity (συνέχεια)

Η Πώληση αποτελεί μέρος της στρατηγικής της BOC PCL για μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων της και γίνεται σε καθαρά εμπορική βάση. Επιπρόσθετα, συνάδει με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Η Πώληση δεν αναμένεται να έχει οποιαδήποτε επίπτωση στα αποτελέσματα και την κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος. Η Πώληση αναμένεται να ολοκληρωθεί το δεύτερο τρίμηνο 2019 και υπόκειται σε όλες τις απαραίτητες κανονιστικές εγκρίσεις.

ΕΣΤΙΑ

Τον Ιούλιο 2018, η Κυβέρνηση ανακοίνωσε το σχέδιο, γνωστό ως ΕΣΤΙΑ, το οποίο στοχεύει στην αντιμετώπιση των ΜΕΔ τα οποία έχουν ως εξασφάλιση την πρώτη κατοικία. Το Σχέδιο αυτό αναμένεται, με βάση τα κριτήρια επιλεξιμότητας και το ποσοστό συμμετοχής, να έχει θετική επίδραση σε περίπου €0.9 δις ΜΕΔ ιδιωτών δανειοληπτών, τα οποία παραμένουν ως ΜΕΔ για μεγάλο χρονικό διάστημα. Τα επιλέξιμα δάνεια για το ΕΣΤΙΑ είναι με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα της BOC PCL. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας αφορούν κυρίως την αγοραία αξία της κατοικίας, το συνολικό εισόδημα και τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία του νοικοκυριού. Αυτά θα λειτουργήσουν ως ένας σαφής διαχωρισμός των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων δανειοληπτών, ενεργώντας αποτρεπτικά κατά των δανειοληπτών που στρατηγικά επιλέγουν να μην εξυπηρετούν τις υποχρεώσεις τους. Σύμφωνα με το Σχέδιο, τα επιλέξιμα δάνεια θα αναδιαρθρωθούν στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της συμβατικής και αγοραίας αξίας, και η Κυβέρνηση θα επιδοτήσει το ένα τρίτο της δόσης. Οι όροι του Σχεδίου υπόκεινται σε οριστικοποίηση και το Σχέδιο αναμένεται να τεθεί σε ισχύ το δεύτερο τρίμηνο 2019.

Πώληση Bank of Cyprus UK Limited (BOC UK)

Το Νοέμβριο 2018, η BOC PCL ολοκλήρωσε την πώληση της εξολοκλήρου θυγατρικής τράπεζας στο Ηνωμένο Βασίλειο, Bank of Cyprus UK Limited (BOC UK) και της θυγατρικής της Bank of Cyprus Financial Services Limited (BOC FS, και μαζί το Συγκρότημα Ηνωμένου Βασιλείου) στη Cynergy Capital Limited ('Cynergy'), μετά τη λήψη των απαραίτητων εγκρίσεων από την Εποπτική Προληπτική Αρχή στο Ηνωμένο Βασίλειο (Prudential Regulation Authority (PRA)) και από την ΕΚΤ.

Το τίμημα πώλησης ανήλθε σε £107 εκατ. (περίπου €120 εκατ.) και αποτελείται από βασικό τίμημα πώλησης ύψους £103 εκατ. και αναπροσαρμογές ύψους £4 εκατ. Το μισό βασικό τίμημα πώλησης μαζί με τις αναπροσαρμογές εισπράχθηκε κατά την ολοκλήρωση της συναλλαγής και το υπόλοιπο μισό είναι αναβαλλόμενο για περίοδο 24 μηνών, χωρίς οποιουσδήποτε όρους συνδεδεμένους με την επίδοση των δανείων.

Το Συγκρότημα απώλεσε τον έλεγχο στο Συγκρότημα Ηνωμένου Βασιλείου και ως αποτέλεσμα από τις 30 Σεπτεμβρίου 2018 δεν το έχει ενοποιήσει. Η πώληση του Συγκροτήματος Ηνωμένου Βασιλείου ολοκληρώθηκε στις 23 Νοεμβρίου 2018. Οι συγκριτικές περίοδοι έχουν επαναπαρουσιαστεί για τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος Ηνωμένου Βασιλείου από τις συνεχιζόμενες δραστηριότητες στις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες, χωρίς επίδραση στα οικονομικά αποτελέσματα του Συγκροτήματος.

Η πώληση έχει θετική επίδραση ύψους περίπου 70 μ.β. στους κεφαλαιακούς δείκτες του Συγκροτήματος, δεν είχε ουσιαστική επίδραση στα αποτελέσματα και περιλαμβανομένης της μεταφοράς συναλλαγματικού κέρδους ύψους €18 εκατ. στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων από το αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών.

Η απόφαση για την πώληση του Συγκροτήματος Ηνωμένου Βασιλείου εμπίπτει στη στρατηγική του Συγκροτήματος για δημιουργία αξίας για τους μετόχους και επικέντρωση κυρίως στη στήριξη της ανάκαμψης της Κυπριακής οικονομίας. Στα πλαίσια αυτής της συναλλαγής, το Συγκρότημα και η BOC UK έχουν υπογράψει συμφωνία συνεργασίας σε διάφορους σημαντικούς τομείς στο μέλλον, συμπεριλαμβανομένης της συνέχισης της εξυπηρέτησης των υφιστάμενων πελατών. Μετά την ολοκλήρωση της πώλησης, η εμπορική επωνυμία BOC UK έχει αλλάξει σε 'Cynergy Bank', ένα όνομα που επιλέγηκε για να αντικατοπτρίζει την Κυπριακή της κληρονομιά, εστιάζοντας ταυτόχρονα σε ένα μοντέρνο και ενεργητικό προφίλ.

Επισκόπηση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας (συνέχεια)

Άλλα

Η στρατηγική του Συγκροτήματος επικεντρώνεται στην αναμόρφωση του επιχειρηματικού μοντέλου για ανάπτυξη των κύριων δραστηριοτήτων του στην Κύπρο μέσω μιας πολιτικής συνετού νέου δανεισμού. Το Συγκρότημα αναμένει να συνεχίσει να είναι σε θέση να στηρίζει την ανάκαμψη της Κυπριακής οικονομίας μέσω της παροχής νέου δανεισμού. Η ανάπτυξη νέου δανεισμού στην Κύπρο επικεντρώνεται σε επιλεγμένους κλάδους της οικονομίας, οι οποίοι είναι συμβατοί με το προφίλ κινδύνου της Εταιρίας, όπως ο τουρισμός, το εμπόριο, οι επαγγελματικές υπηρεσίες, ο τομέας της τεχνολογίας, της πληροφορικής/επικοινωνίας, της ενέργειας, της εκπαίδευσης και των οικολογικών έργων.

Με στόχο να υποστηρίξει τις επενδύσεις από μικρομεσαίες επιχειρήσεις και επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης και να υποβοηθήσει την Κυπριακή οικονομία δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας για νέους, η BOC PCL συνεχίζει να παρέχει κοινά χρηματοδοτούμενα προγράμματα. Για το σκοπό αυτό, η BOC PCL συνεχίζει τη συνεργασία της με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank (EIB)), το Ευρωπαϊκό Επενδυτικό Ταμείο (European Investment Fund (EIF)), την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)) και την Κυπριακή κυβέρνηση.

Η Διοίκηση επικεντρώνεται επίσης στη διαφοροποίηση των εσόδων μέσω της αύξησης των προμηθειών και δικαιωμάτων από διεθνείς υπηρεσίες και συναλλαγές, της διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων μέσω υπηρεσιών wealth management και ασφαλειών. Οι ασφαλιστικές εταιρίες του Συγκροτήματος, EuroLife Ltd και Γενικές Ασφάλειες Κύπρου Λτδ, οι οποίες δραστηριοποιούνται στον κλάδο ζωής και γενικό κλάδο αντίστοιχα, κατέχουν ηγετική θέση στον ασφαλιστικό κλάδο, με τις δραστηριότητες αυτές να παρέχουν επαναλαμβανόμενα εισοδήματα διαφοροποιώντας περαιτέρω τις ροές εισοδημάτων του Συγκροτήματος. Τα καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες μείον απαιτήσεις και προμήθειες για το έτος 2018 ανήλθαν σε €53 εκατ., σε σύγκριση με €50 εκατ. για το έτος 2017 και αποτελούν το 16% των μη επιτοκιακών εσόδων.

Προκειμένου να βελτιώσει περαιτέρω τη χρηματοδοτική της δομή, η BOC PCL εντείνει τις προσπάθειές της για διαχείριση των καταθέσεων, αξιοποιώντας την αυξανόμενη εμπιστοσύνη των πελατών προς την BOC PCL και τις βελτιωμένες μακροοικονομικές συνθήκες.

Μετά την περαιτέρω μείωση των ΜΕΔ, το Συγκρότημα θα επικεντρωθεί στην ανάγκη διαχείρισης των εξόδων του.

Η BOC PCL συνεχίζει το Πρόγραμμα Ψηφιακού Μετασχηματισμού σε συνεργασία με την IBM, τον Στρατηγικό Συνεργάτη Ψηφιακής Μεταμόρφωσης της BOC PCL, που επικεντρώνεται σε τρεις στρατηγικούς άξονες: την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών και προϊόντων που βελτιώνουν την εμπειρία του πελάτη, την βελτίωση εσωτερικών διαδικασιών και την εισαγωγή νέων τρόπων εργασίας για τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος. Η BOC PCL αφιέρωσε το προηγούμενο έτος στη δημιουργία των βασικών υποδομών που θα αποτελέσουν την βάση των αλλαγών στο μέλλον. Έγινε εισαγωγή διαφόρων νέων προϊόντων και λειτουργιών όπως η κυκλοφορία της νέας τραπεζικής εφαρμογής για κινητά, η εισαγωγή των 1Bank (business to business) APIs (Application Programming Interface), τα οποία είναι διασυνδέσεις που επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να έχουν πρόσβαση στη λειτουργικότητα της 1Bank απευθείας μέσω των δικών τους συστημάτων χωρίς να χρειάζεται να έχουν πρόσβαση στην ιστοσελίδα της 1Bank. Επιπλέον, η BOC PCL πρωτοστατεί στην εγκαθίδρυση στην Κύπρο ενός οικοσυστήματος Ανοιχτής Τραπεζικής, καθώς είναι η πρώτη Κυπριακή τράπεζα που εισήγαγε τα PSD2 APIs (Payment Service Directive 2, Application Programming Interface) και προχώρησε σε ενοποίηση με οχτώ Βρετανικές τράπεζες, επιτρέποντας στους πελάτες να βλέπουν τα υπόλοιπα λογαριασμών τους και τις συναλλαγές τους που διατηρούν στις άλλες τράπεζες μαζί με τους λογαριασμούς της Τράπεζας Κύπρου μέσω της 1Bank. Επίσης, βρίσκονται σε εξέλιξη αρκετές ενέργειες, συμπεριλαμβανομένων της αναβάθμισης των ψηφιακών καναλιών της BOC PCL για βελτίωση της εμπειρίας του πελάτη, την αυτοματοποίηση των εσωτερικών διαδικασιών από την αρχή ως το τέλος χρησιμοποιώντας μια πλατφόρμα BPM (Business Process Management) και την εισαγωγή εργαλείων συνεργασίας και ανταλλαγής γνώσεων σε ολόκληρο τον οργανισμό.

Στρατηγική και προοπτικές

Το Συγκρότημα συνεχίζει να επικεντρώνεται στην υλοποίηση των στρατηγικών του στόχων με σκοπό να καταστεί ένα πιο δυνατό πιστωτικό ίδρυμα, ικανό να στηρίξει την ανάκαμψη της Κυπριακής οικονομίας και να δημιουργήσει αξία για τους μετόχους του στο μεσοπρόθεσμο διάστημα.

Οι βασικοί πυλώνες της στρατηγικής του Συγκροτήματος είναι:
- Σημαντική μείωση του προβληματικού δανειακού χαρτοφυλακίου
- Περαιτέρω βελτίωση της χρηματοδοτικής δομής
- Διατήρηση κατάλληλης κεφαλαιακής επάρκειας με την εσωτερική δημιουργία κεφαλαίων
- Επικέντρωση σε κύριες δραστηριότητες στην Κύπρο
- Επίτευξη ενός ορθολογιστικού μοντέλου λειτουργίας
- Δημιουργία αξίας για τους μετόχους και για άλλα ενδιαφερόμενα μέρη

ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΥΛΩΝΕΣ	ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ
1. Σημαντική μείωση του προβληματικού δανειακού χαρτοφυλακίου	• Διατήρηση της θετικής δυναμικής των αναδιαρθρώσεων και της μείωσης ΜΕΔ • Επικέντρωση στο τερματισμένο χαρτοφυλάκιο (στην υπηρεσία Ανάκτησης Χρεών) – ταχύτερη συναινετική ανταλλαγή χρέους • Διαχείριση ακινήτων από τη ΔΔΑ • Συνεχής διερεύνηση εναλλακτικών μέτρων μείωσης των ΜΕΔ, όπως πωλήσεις ΜΕΔ, τιτλοποιήσεις κλπ.
2. Περαιτέρω βελτίωση της χρηματοδοτικής δομής	• Επικέντρωση στη μορφή και στο κόστος καταθετικών προϊόντων
3. Διατήρηση κατάλληλης κεφαλαιακής επάρκειας	• Εσωτερική δημιουργία κεφαλαίων
4. Επικέντρωση σε κύριες αγορές	• Στοχευμένος δανεισμός σε πολύ υποσχόμενους τομείς στην Κύπρο για χρηματοδότηση της ανάκαμψης της οικονομίας • Δημιουργία νέου δανεισμού, διατηρώντας παράλληλα τις υφιστάμενες αποδόσεις δανεισμού • Διαφοροποίηση εσόδων μέσω προμηθειών και δικαιωμάτων από διεθνείς υπηρεσίες, της διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων μέσω υπηρεσιών wealth management και ασφαλειών
5. Επίτευξη ενός ορθολογιστικού μοντέλου λειτουργίας	• Εφαρμογή προγράμματος ψηφιακού μετασχηματισμού, με στόχο τη βελτίωση της παραγωγικότητας μέσω εναλλακτικών καναλιών διανομής και τη μείωση λειτουργικών εξόδων με την πάροδο του χρόνου • Μετά την επίτευξη περαιτέρω μείωσης των ΜΕΔ, η BOC PCL επικεντρώνεται στην ανάγκη διαχείρισης των εξόδων
6. Δημιουργία απόδοσης	• Δημιουργία κατάλληλης μεσοπρόθεσμης απόδοσης σε αναλογία κινδύνου

Συνεχιζόμενη δραστηριότητα

Οι Σύμβουλοι έχουν προβεί σε εκτίμηση της ικανότητας του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα για περίοδο 12 μηνών από την ημερομηνία της έγκρισης αυτών των οικονομικών καταστάσεων. Οι Σύμβουλοι πιστεύουν ότι το Συγκρότημα λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την διατήρηση της βιωσιμότητάς του και την ανάπτυξη των εργασιών του στα πλαίσια των οικονομικών συνθηκών που επικρατούν.

Συνεχιζόμενη δραστηριότητα (συνέχεια)

Κατά την εκτίμησή τους, οι Σύμβουλοι έλαβαν υπόψη τις σημαντικές συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν κατά το 2018 και είχαν θετικές επιδράσεις στην κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος, περιλαμβανομένης της πώλησης της Bank of Cyprus UK Ltd, της συμφωνίας για την πώληση μη εξυπηρετούμενων δανείων και της έκδοσης €220 εκατ. Χρεογράφων Πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1. Οι Σύμβουλοι έχουν λάβει επίσης υπόψη τις τροποποιήσεις στον περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου Τροποποίηση 28 (Ι) του 2019 που θεσπίστηκε την 1 Μαρτίου 2019 και επιτρέπει τη μετατροπή συγκεκριμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (ΑΦΑ) σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις (ΑΦΠ), το Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο του Συγκροτήματος και τις εξελίξεις στο λειτουργικό περιβάλλον στην Κύπρο (Σημ. 4 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων).

Το Συγκρότημα έχει εκπονήσει ένα Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο (το Πλάνο) το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Φεβρουάριο 2019. Ένας από τους πιο σημαντικούς σκοπούς του Πλάνου ήταν η διασφάλιση ότι το Συγκρότημα έχει επαρκή μέσα και κεφάλαια για να συνεχίσει τη μείωση του κινδύνου στον ισολογισμό και να αντιμετωπίσει τα εναπομείναντα ΜΕΔ. Η επίδραση του ΔΠΧΑ 9 χωρίς μεταβατικές διατάξεις έχει ληφθεί υπόψη στο Πλάνο του Συγκροτήματος. Παρόλο τον κίνδυνο εφαρμογής σε σχέση με την έκβαση μελλοντικών γεγονότων που περιγράφονται στο Πλάνο, κατά την ημερομηνία αναφοράς οι Σύμβουλοι εκτιμούν ότι το κεφάλαιο κατά την περίοδο αξιολόγησης είναι επαρκή για να ικανοποιηθούν οι κανονιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις. Το Συγκρότημα θα συνεχίσει τη στρατηγική του για τη μείωση του κινδύνου στον ισολογισμό και παραμένει αφοσιωμένο στην υλοποίηση των μέτρων που εξετάζονται στο Πλάνο.

Οι Σύμβουλοι, κατά την εκτίμηση τους, έχουν δώσει ιδιαίτερη σημασία στις κεφαλαιακές κανονιστικές απαιτήσεις και τις κανονιστικές απαιτήσεις ρευστότητας, όπως παρουσιάζεται πιο κάτω:

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια

- Η οργανική μείωση (για δεκαπέντε συνεχή τρίμηνα) ΜΕΔ του Συγκροτήματος που μειώθηκαν από €8,804 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017 σε €7,518 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και μείωση σε €4,768 εκατ. αναπροσαρμοσμένα για το Helix.
- Οι ρυθμιστικές αρχές εστίαζαν στη μείωση των ΜΕΔ για αρκετά χρόνια και θα συνεχίσουν να το πράττουν. Το Συγκρότημα επί του παρόντος ετοιμάζει ένα επικαιροποιημένο στρατηγικό πλάνο για τα ΜΕΔ για τα έτη 2019-2021 που θα υποβληθεί στην ΕΚΤ στο τέλος του Ιουνίου 2019. Οι Σύμβουλοι εκτιμούν ότι η μείωση των ΜΕΔ είναι σημαντικός παράγοντας αναφορικά με τη μελλοντική βιωσιμότητα του Συγκροτήματος ως συστημική τράπεζα στην Κύπρο.

Κεφάλαια

Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) και τα συνολικά κεφάλαια με μεταβατικές διατάξεις ανέρχονται σε 12.1% και 14.9% αντίστοιχα στις 31 Δεκεμβρίου 2018, ψηλότερα από τους ελάχιστους απαιτούμενους δείκτες.

Με την ολοκλήρωση της ετήσιας Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) που πραγματοποιήθηκε από την ΕΚΤ το 2018, και με βάση την τελική κοινοποίηση που λήφθηκε στις 27 Μαρτίου 2019, ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του Συγκροτήματος με μεταβατικές διατάξεις και ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας παραμένουν αμετάβλητοι, εξαιρουμένης της σταδιακής αύξησης του Αποθεματικού Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) και του Αποθεματικού Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs). Η τελική απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2018 είναι εφαρμόσιμη από την 1 Απριλίου 2019.

Οι προβλεπόμενοι κεφαλαιακοί δείκτες του Συγκροτήματος αποδεικνύουν ότι υπάρχουν επαρκή κεφάλαια κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης όταν λαμβάνονται υπόψη και οι ακόλουθοι παράγοντες:

Συνεχιζόμενη δραστηριότητα (συνέχεια)

- Μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9. Το Συγκρότημα επέλεξε να εφαρμόσει τις μεταβατικές ρυθμίσεις της ΕΕ για σκοπούς των εποπτικών κεφαλαιακών απαιτήσεων (Κανονισμός ΕΕ 2017/2395) όπου η συνολική επίδραση από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 ύψους €308,511 χιλ. την 1 Ιανουαρίου 2018 και οποιαδήποτε μετέπειτα αύξηση που επιτρέπεται από τις μεταβατικές διατάξεις (αύξηση στις προβλέψεις Στάδιο 1 και Στάδιο 2) θα επηρεάσει τους κεφαλαιακούς δείκτες σε περίοδο 5 ετών. Το ποσό που θα προστίθεται κάθε έτος θα είναι μειωμένο με βάση ένα συντελεστή στάθμισης μέχρι να επέλθει η πλήρης απορρόφηση της επίπτωσης από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 στο τέλος της πενταετίας. Η αρχική επίδραση του ΔΠΧΑ 9 στις κεφαλαιακές κανονιστικές απαιτήσεις ανήλθε στο 5% την 1 Ιανουαρίου 2018 και αυξάνεται σε 15% (συσσωρευμένα) την 1 Ιανουαρίου 2019; και
- Η θέσπιση του Περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου Τροποποίηση 28 (Ι) του 2019 από την Κυπριακή Βουλή τον Μάρτιο 2019, η οποία επιτρέπει τη μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων του Συγκροτήματος σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις που οδηγούν σε ένα πιο αποτελεσματικό φορολογικό περιουσιακό στοιχείο για σκοπούς κεφαλαίου. Η τροποποίηση της νομοθεσίας, θα έχει ως αποτέλεσμα βελτιωμένο χειρισμό ως προς τα εποπτικά κεφάλαια, σύμφωνα με το CRR και θα αυξήσει τον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) κατά 170 μ.β., με μεταβατικές διατάξεις, στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Η βελτίωση αυτή περιλαμβάνει και την επίδραση από την αναστροφή της απομείωσης των σχετικών ΑΦΑ ύψους €108 εκατ. που καταγράφηκε κατά το 2017 και 2018 η οποία θα αναγνωριστεί στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων του Συγκροτήματος το 2019; και
- Η εποπτική κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος θα ενδυναμωθεί επιπλέον, με την ολοκλήρωση της πώλησης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (το 'χαρτοφυλάκιο Helix' ή η 'Συναλλαγή') που αποτελείται κυρίως από ΜΕΔ, που κατηγοριοποιούνται ως περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 30 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων). Ένα σημαντικό στάδιο προς την ολοκλήρωση της Συναλλαγής ήταν η έγκριση από την ΕΚΤ για τη μεταφορά σημαντικού κινδύνου για σκοπούς εποπτικού κεφαλαίου. Η BOC PCL έλαβε την έγκριση μεταφοράς σημαντικού κινδύνου τον Μάρτιο 2019. Η ολοκλήρωση της Συναλλαγής τελεί υπό αριθμό αιρέσεων. Κατά την ολοκλήρωση, η αποαναγνώριση του χαρτοφυλακίου Helix θα επιφέρει θετική επίδραση στον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) ύψους 160 μ.β. με αποτέλεσμα την αποδέσμευση σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων. Η ολοκλήρωση της Συναλλαγής αναμένεται το δεύτερο τρίμηνο 2019.

Χρηματοδότηση και ρευστότητα

- Το Συγκρότημα έχει βελτιώσει σημαντικά τη ρευστότητα και τους δείκτες ρευστότητας, και
- Το Συγκρότημα πληροί τον Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (ΔΚΡ) και είναι σημαντικά υψηλότερος από τους ελάχιστους απαιτούμενους δείκτες.

Βάσει των προβλέψεων της διοίκησης του Συγκροτήματος, αναμένεται ότι το Συγκρότημα θα συνεχίσει να συμμορφώνεται με αυτές τις απαιτήσεις ρευστότητας για την περίοδο της εκτίμησης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.

Έκθεση βιωσιμότητας

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης Ηνωμένου Βασιλείου 2016, οι Σύμβουλοι αξιολόγησαν τη βιωσιμότητα του Συγκροτήματος, λαμβάνοντας υπόψη την τρέχουσα θέση και τις πιθανές επιπτώσεις των κύριων κινδύνων που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα.

Οι Σύμβουλοι έχουν επιλέξει μια περίοδο τριών ετών για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας του Συγκροτήματος, που συνάδει επίσης με τη συνήθη διαδικασία πλάνου του Συγκροτήματος.

Οι Σύμβουλοι αξιολόγησαν τις προοπτικές του Συγκροτήματος μέσω διαφόρων πηγών, που περιλαμβάνουν το τελευταίο τριετές πλάνο του Συγκροτήματος, το Πλάνο Στρατηγικής για τα ΜΕΔ, την Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας (ΕΔΑΚΕ) και την Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Ρευστοτικής Επάρκειας (ΕΔΑΡΕ).

Το Συγκρότημα ετοίμασε ένα λεπτομερής Πλάνο Στρατηγικής για τα ΜΕΔ για την τριετία 2018-2020 όπως ζητήθηκε από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (ΕΕΜ). Το πλάνο εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας και υποβλήθηκε στον ΕΕΜ τον Μάρτιο 2018. Το Συγκρότημα επί του παρόντος ετοιμάζει μια αναθεωρημένη στρατηγική για τα έτη 2019-2021 που θα υποβληθεί στην ΕΚΤ μέχρι το τέλος Ιουνίου 2019.

Έκθεση βιωσιμότητας (συνέχεια)

Η ΕΔΑΚΕ είναι μία ετήσια διαδικασία που καταδεικνύει αν το Συγκρότημα έχει όλες τις απαραίτητες διαδικασίες για τον εντοπισμό, την επιμέτρηση και την παρακολούθηση των κινδύνων του Συγκροτήματος και διασφαλίζει ότι το Συγκρότημα έχει επαρκή κεφάλαια για να υποστηρίξει το προφίλ κινδύνου του, τόσο κάτω από συνήθεις επιχειρηματικές συνθήκες, όσο και κάτω από σενάρια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Το Συγκρότημα ετοιμάζει τριμηνιαία αναθεώρηση των αποτελεσμάτων της ΕΔΑΚΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες πραγματικές και προβλεπόμενες πληροφορίες. Κατά την διάρκεια της τριμηνιαίας αναθεώρησης, αναθεωρούνται το προφίλ κινδύνου και οι πολιτικές και διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου του Συγκροτήματος και λαμβάνονται υπόψη τυχόν αλλαγές από την ετήσια άσκηση της ΕΔΑΚΕ.

Η διαδικασία της ΕΔΑΚΕ καταδεικνύει ότι το Συγκρότημα έχει επαρκή κεφάλαια, τόσο κάτω από συνήθεις επιχειρηματικές συνθήκες, όσο και κάτω από σενάρια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, για να υποστηρίξει τις δραστηριότητές του και να επιτύχει τους στόχους του, σύμφωνα με την εγκεκριμένη από το Διοικητικό Συμβούλιο Διάθεση Ανάληψης Κινδύνου και Στρατηγική, καθώς και για να πληροί τις ρυθμιστικές απαιτήσεις του κεφαλαίου, της μόχλευσης και της ρευστότητας.

Η ανάλυση της ΕΔΑΡΕ του Συγκροτήματος καταδεικνύει ότι η ποσότητα και η ικανότητα αύξησης των πόρων ρευστότητας που είναι διαθέσιμα στο Συγκρότημα, είναι επαρκή για να υποστηρίξουν το επιχειρησιακό του μοντέλο, να επιτύχει τους στρατηγικούς του στόχους κάτω από συνήθεις επιχειρηματικές συνθήκες και κάτω από σενάρια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, και για να πληροί τις ρυθμιστικές απαιτήσεις συμπεριλαμβανομένων του ΔΚΡ και του ΔΚΣΧ.

Το Συγκρότημα ετοιμάζει τις εκθέσεις ΕΔΑΚΕ και ΕΔΑΡΕ σε ετήσια βάση. Και οι δύο εκθέσεις για το έτος 2017 εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο και υποβλήθηκαν στον ΕΕΜ τον Απρίλιο του 2018. Οι εκθέσεις ΕΔΑΚΕ και ΕΔΑΡΕ για το τρέχον έτος 2018 βρίσκονται σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθούν και να υποβληθούν στον ΕΕΜ μέχρι το τέλος Απριλίου 2019. Οι συνήθεις επιχειρηματικές συνθήκες της έκθεσης ΕΔΑΚΕ περιλαμβάνουν το τελευταίο Πλάνο του Συγκροτήματος που εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο τον Φεβρουάριο 2019 και ενημερώνεται για εξελίξεις όπου είναι αναγκαίο.

Οι Σύμβουλοι επιβεβαιώνουν ότι βάσει της δικής τους αξιολόγησης των κύριων κινδύνων που είναι εκτεθειμένο το Συγκρότημα, από τους οποίους οι πιο σημαντικοί είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος ρευστότητας, ο κίνδυνος για επιδικίες, ο κίνδυνος αγοράς (ο οποίος προκύπτει από αρνητικές μεταβολές στις τιμές συναλλάγματος, επιτοκίων και αξιών) και ο κίνδυνος από τη μεταβολή της εύλογης αξίας ακινήτων, αυτοί οι κίνδυνοι παρακολουθούνται, διαχειρίζονται και μετριάζονται με διάφορους μηχανισμούς και διαδικασίες ελέγχου όπως παρουσιάζεται στην ενότητα Κύριοι κίνδυνοι και αβεβαιότητες - Διαχείριση και μετριασμός Κινδύνων πιο κάτω. Βάσει αυτής της αξιολόγησης των κύριων κινδύνων και της αξιολόγησης της σημερινής θέσης και των προοπτικών του Συγκροτήματος, οι Σύμβουλοι εύλογα αναμένουν ότι το Συγκρότημα θα συνεχίσει τις δραστηριότητές του και θα αποπληρώνει έγκαιρα τις υποχρεώσεις του για την περίοδο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2021.

Κεφαλαιακή Βάση

Τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος διαμορφώθηκαν σε €2,121 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) (με μεταβατικές διατάξεις) ανήλθε σε 12.1% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (2017:12.7%). Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) χωρίς μεταβατικές διατάξεις (με μεταβατικές διατάξεις του ΔΠΧΑ 9), προσαρμοσμένος για τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις, ανήλθε σε 11.9% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (2017: 12.2%). Ο συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας (με μεταβατικές διατάξεις) ανήλθε σε 14.9% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (2017: 14.2%).

Επιπρόσθετες πληροφορίες για τα εποπτικά κεφάλαια παρουσιάζονται στις Επιπρόσθετες Γνωστοποιήσεις Κινδύνων και Διαχείρισης Κεφαλαίου οι οποίες αποτελούν μέρος αυτής της Ετήσιας Έκθεσης και στην Έκθεση Γνωστοποιήσεων του Πυλώνα ΙΙΙ, που είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com (Σχέσεις Επενδυτών).

Μετοχικό κεφάλαιο

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 υπήρχαν 446,199,933 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία. Πληροφορίες για τις αλλαγές στο εγκεκριμένο και εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο κατά τη διάρκεια του 2018 και 2017 παρουσιάζονται στη Σημείωση 36 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών

Σε συνέχεια της σύστασης της Εταιρίας και τον καθορισμό της ως της νέας μητρικής εταιρίας του Συγκροτήματος τον Ιανουάριο 2017, το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων (το οποίο εγκρίθηκε στις 24 Νοεμβρίου 2015 στην Ετήσια Γενική Συνέλευση της BOC PCL) αντικαταστήθηκε από το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών το οποίο λειτουργεί στο επίπεδο της Εταιρίας. Το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών είναι πανομοιότυπο με το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων, εκτός από το γεγονός ότι ο αριθμός μετοχών που θα εκδοθούν μετά από την εξάσκηση των δικαιωμάτων του Σχεδίου Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών δεν θα υπερβαίνει τις 8,922,945 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία και η τιμή εξάσκησης έχει καθοριστεί σε €5.00 ανά μετοχή. Η ημερομηνία εξάσκησης των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών επεκτάθηκε για περίοδο μεταξύ 4-10 ετών μετά από την ημερομηνία παραχώρησής τους.

Από την ημερομηνία αντικατάστασης του Μακροπρόθεσμου Σχεδίου Παροχής Κινήτρων από το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών στο επίπεδο της Εταιρίας, δεν παραχωρήθηκαν οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών. Οι μετοχές που αφορούν το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών παρέχουν δικαιώματα ελέγχου της Εταιρίας τα οποία μπορούν να εξασκηθούν μόνο απευθείας από τον υπάλληλο.

Ίδιες μετοχές της Εταιρίας

Οι μετοχές της Εταιρίας που κατέχονται από οντότητες που ελέγχονται από το Συγκρότημα αφαιρούνται από τα ίδια κεφάλαια κατά την αγορά, πώληση, έκδοση ή ακύρωση αυτών των μετοχών. Δεν αναγνωρίζεται οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 η θυγατρική εταιρία του Συγκροτήματος που διεξάγει ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής είχε στην κατοχή της 142 χιλ. συνήθεις μετοχές της Εταιρίας ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία (2017: 142 χιλ. συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία), ως μέρος των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επενδύονται προς όφελος των ασφαλιζομένων(Σημ. 25 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων). Η αξία κτήσεως των μετοχών αυτών ήταν €21,463 χιλ. (2017: €21,463 χιλ.).

Επιπρόσθετες γνωστοποιήσεις παρέχονται στη Σημείωση 36 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων που ενσωματώνονται με παραπομπή στην Έκθεση Συμβούλων.

Αλλαγή στον έλεγχο της Εταιρίας

Δεν υπάρχουν σημαντικές συμφωνίες στις οποίες η Εταιρία είναι συμβαλλόμενο μέρος και οι οποίες αρχίζουν να ισχύουν μετά από αλλαγή στον έλεγχο της Εταιρίας, αλλά υπάρχουν συμφωνίες οι οποίες επιτρέπουν στους αντισυμβαλλόμενους να τις τροποποιήσουν ή να τις τερματίσουν μετά από αλλαγή στον έλεγχο της Εταιρίας. Οι συμφωνίες αυτές δεν έχουν σημαντική επίδραση στο Συγκρότημα ως σύνολο.

Το Συγκρότημα έχει επίσης συμφωνίες οι οποίες προνοούν τον τερματισμό τους σε περίπτωση που επιδεινωθεί σημαντικά η πιστοληπτική ικανότητα της Εταιρίας λόγω αλλαγής στον έλεγχο της Εταιρίας.

Άλλες πληροφορίες

Κατά το 2018 και 2017 δεν υπήρχαν περιορισμοί στη μεταβίβαση των συνήθων μετοχών ή τίτλων της Εταιρίας και δεν υπήρχαν περιορισμοί στα δικαιώματα ψήφου εκτός από τις πρόνοιες του περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου της Κύπρου σύμφωνα με τις οποίες απαιτείται η έγκριση της ΚΤΚ πριν την απόκτηση συγκεκριμένων ποσοστών του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας, ως επίσης και τις απαιτήσεις του Κανονισμού για Κατάχρηση της Αγοράς, η οποία αφορά συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα.

Η θυγατρική του Συγκροτήματος που διεξάγει ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής και κατέχει μετοχές της Εταιρίας ως μέρος των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επενδύονται προς όφελος των ασφαλιζομένων, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί ασφαλιστικών εταιριών νόμου, δεν έχει δικαίωμα ψήφου. Δεν υπάρχουν μετοχές της Εταιρίας που παρέχουν ειδικά δικαιώματα ελέγχου.

Δεν υπάρχουν συμφωνίες μεταξύ των μετόχων, που να είναι γνωστές στην Εταιρία, οι οποίες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα περιορισμό στη μεταβίβαση τίτλων ή στα δικαιώματα ψήφων.

Δικαιώματα και υποχρεώσεις συνήθων μετοχών

Σύμφωνα με το Καταστατικό της Εταιρίας, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συνήθων μετοχών είναι ως ακολούθως:

- υπό την επιφύλαξη του δικαιώματος της Εταιρίας να καθορίζει τις ημερομηνίες καταγραφής για τον προσδιορισμό της ταυτότητας των μελών που δικαιούνται να ειδοποιούνται και/ή να ψηφίζουν σε μία γενική συνέλευση, το δικαίωμα να παρευρίσκονται και να μιλάνε σε οποιαδήποτε γενική συνέλευση της Εταιρίας και να ασκήσουν μία ψήφο ανά συνήθη μετοχή σε οποιαδήποτε γενική συνέλευση της Εταιρίας;
- δικαίωμα να συμμετέχουν σε όλα τα μερίσματα που διανέμει η Εταιρία ανάλογα με το ποσοστό κεφαλαίου που αντιπροσωπεύουν οι μετοχές τους; και
- δικαίωμα, σε περίπτωση διάλυσης της Εταιρίας, να συμμετέχουν στα συνολικά περιουσιακά στοιχεία της Εταιρίας ανάλογα με το ποσοστό κεφαλαίου που αντιπροσωπεύουν οι μετοχές τους.

Μέτοχοι της Εταιρίας που κατέχουν πέραν του 3% του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και στις 15 Μαρτίου 2019, οι πιο κάτω μέτοχοι κατείχαν πέραν του 3% του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας:

	31 Δεκεμβρίου 2018		**15 Μαρτίου 2019**	
	Αριθμός συνήθων μετοχών ή παραστατικά δικαιώματα που αντιπροσωπεύουν συνήθεις μετοχές	**% που κατέχεται**	**Αριθμός συνήθων μετοχών ή παραστατικά δικαιώματα που αντιπροσωπεύουν συνήθεις μετοχές**	**% που κατέχεται**
Lamesa Holdings S.A.	41,383,699	9.27%	41,383,699	9.27%
Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης	22,401,744	5.02%	22,401,744	5.02%
Cyprus Popular Bank Public Co Ltd	21,467,719	4.81%	21,467,719	4.81%
TD Asset Management	17,893,015	4.01%	17,889,706	4.01%
Eaton Vance	17,064,261	3.82%	16,383,514	3.67%
Senvest Management LLC	16,383,514	3.67%	15,583,680	3.49%
Osome Investments Ltd	13,527,898	3.03%	13,527,898	3.03%

Μερίσματα

Βάσει των αποφάσεων της ΔΕΕΑ των προηγούμενων χρόνων, η Εταιρία και η BOC PCL υπόκεινται σε απαγόρευση διανομής μερισμάτων στους μετόχους, από τις εποπτικές αρχές και ως εκ τούτου κατά τη διάρκεια των ετών 2018 και 2017 δεν προτάθηκε και δεν πληρώθηκε μέρισμα.

Σε συνέχεια της απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2018, η Εταιρία και η BOC PCL εξακολουθούν να υπόκεινται σε απαγόρευση διανομής μερισμάτων στους μετόχους. Αυτή η απαγόρευση δεν ισχύει εάν η διανομή γίνει μέσω της έκδοσης νέων συνήθων μετοχών προς τους μετόχους οι οποίες είναι αποδεκτές ως Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1.

Η απαγόρευση δεν ισχύει για την πληρωμή κουπονιών για τα Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου κατηγορίας 1 που έκδωσε η Εταιρία και η BOC PCL.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς

Τροποποιήσεις στη νομοθεσία για μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (ΑΦΑ) σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις (ΑΦΠ)

Την 1 Μαρτίου 2019 η Βουλή των Αντιπροσώπων υιοθέτησε τροποποιήσεις στον Περί Φορολογίας του Εισοδήματος νομοθεσία (η 'Νομοθεσία') οι οποίες δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 15 Μαρτίου 2019 (οι 'Τροποποιήσεις').

Οι τροποποιήσεις επιτρέπουν τη μετατροπή ορισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (ΑΦΑ) μετατρέπονται σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις (ΑΦΠ), στο βαθμό που οι ΑΦΠ δεν χρησιμοποιηθούν, σε εκκαθαρισμένο επιστρεπτέο ποσό υπέρ πιστωτικού ιδρύματος που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των τροποποιήσεων. Οι τροποποιήσεις της νομοθεσίας αφορούν τις φορολογικές ζημιές οι οποίες μεταφέρθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα στην BOC PCL τον Μάρτιο 2013 στο πλαίσιο του περί 'Εξυγίανσης Πιστωτικών και 'Αλλων Ιδρυμάτων Νόμου' του 2013.

Με βάση την νομοθεσία η BOC PCL μπορεί, δυνητικά και σταδιακά, να μετατρέψει σε ΑΦΠ ως και €3.3 δισ. φορολογικές ζημιές (που δημιούργησαν ΑΦΑ ύψους €417 εκατ.), με τη μετατροπή να γίνεται βάσει του εκάστοτε φορολογικού συντελεστή. Οι υπόλοιπες φορολογικές ζημιές πέραν των €3.3 δισ. που μεταφέρθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα στην BOC PCL το Μάρτιο του 2013 κατ' ουσία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την BOC PCL παρά μόνο για σκοπούς μεταφοράς μέσω αναδιοργανώσεων πριν την 1 Οκτωβρίου 2019 (νοουμένου ότι θα έχει ληφθεί η προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Οικονομικών). Η BOC PCL κατέβαλε τίμημα για το ΑΦΑ ως μέρος της τιμής εξαγοράς ορισμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Λαϊκής Τράπεζας το 2013.

Οι τροποποιήσεις στην νομοθεσία θα έχουν ως αποτέλεσμα βελτιωμένο χειρισμό ως προς τα εποπτικά κεφάλαια, σύμφωνα με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) και θα αυξήσουν τον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) κατά περίπου 170 μ.β., με μεταβατικές διατάξεις, στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Η βελτίωση αυτή περιλαμβάνει και την επίδραση από την αναστροφή της απομείωσης των σχετικών ΑΦΑ ύψους €108 εκατ. που καταγράφηκαν σε προηγούμενες περιόδους, η οποία θα αναγνωριστεί στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων το 2019.

Παραίτηση του Διευθύνοντα Συμβούλου του Συγκροτήματος

Στις 3 Μαρτίου 2019 ο Διευθύνων Σύμβουλος του Συγκροτήματος κ. John Patrick Hourican ενημέρωσε το Συμβούλιο για την απόφασή του να αποχωρήσει από το Συγκρότημα τον Σεπτέμβριο 2019.

Κύριος κίνδυνος και αβεβαιότητες - διαχείριση και μετριασμός κινδύνων

Όπως κάθε χρηματοοικονομικός οργανισμός, το Συγκρότημα εκτίθεται σε κινδύνους, οι πιο σημαντικοί από τους οποίους είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος ρευστότητας, ο κίνδυνος αγοράς (ο οποίος προκύπτει από αρνητικές μεταβολές στις τιμές συναλλάγματος, επιτοκίων ή αξιών) και ο ασφαλιστικός κίνδυνος. Το Συγκρότημα παρακολουθεί και διαχειρίζεται και μετριάζει αυτούς τους κινδύνους με διάφορους μηχανισμούς ελέγχου. Λεπτομέρειες για τη διαχείριση των κινδύνων του Συγκροτήματος αναφέρονται στις Σημειώσεις 46 μέχρι 49 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων και στις Επιπρόσθετες Γνωστοποιήσεις Κινδύνων και Διαχείρισης Κεφαλαίου, οι οποίες αποτελούν μέρος αυτής της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης 2018.

Το Συγκρότημα εκτίθεται επίσης σε κίνδυνο για επιδικίες που προκύπτει από απαιτήσεις, έρευνες, κανονιστικά και άλλα θέματα. Περισσότερες πληροφορίες αναφέρονται στη Σημείωση 40 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Επιπρόσθετα, το Συγκρότημα εκτίθεται στον κίνδυνο μεταβολής της εύλογης αξίας είτε των ιδιόκτητων ακινήτων ή των αποθεμάτων ακινήτων ή των επενδύσεων σε ακίνητα. Τα αποθέματα ακινήτων αποκτούνται κυρίως από πελάτες στα πλαίσια διευθέτησης των υποχρεώσεων τους με σκοπό να πωληθούν σύμφωνα με τη στρατηγική του Συγκροτήματος. Περισσότερες πληροφορίες αναφέρονται στις Σημειώσεις 23, 26 και 28 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Επίσης, λεπτομέρειες για τις σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές οι οποίες μπορούν να έχουν ουσιώδεις επιπτώσεις στη χρηματοοικονομική επίδοση και θέση του Συγκροτήματος παρουσιάζονται στη Σημείωση 5 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Λεπτομέρειες για τα χρηματοοικονομικά μέσα και τις δραστηριότητες αντιστάθμισης του Συγκροτήματος παρουσιάζονται στις Σημειώσεις 22 και 46 μέχρι 48 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Οι δημοσιοποιήσεις του Πυλώνα ΙΙΙ (μη ελεγμένες) του Συγκροτήματος που απαιτούνται από τους Κανονισμούς Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (ΕΕ) Αρ. 575/2013 δημοσιοποιούνται στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com (Σχέσεις Επενδυτών).

Αρχεία και σημαντικά αρχεία

Τα μέτρα που έλαβαν οι Σύμβουλοι για να εξασφαλίσουν τη συμμόρφωση των απαιτήσεων των άρθρων 281 μέχρι 285 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας (Νομοθεσία για Εταιρίες 2014), όσον αφορά τα λογιστικά αρχεία, περιλαμβάνουν την παροχή κατάλληλων μέσων για τη διατήρηση κατάλληλων λογιστικών αρχείων σε όλη την Εταιρία και το Συγκρότημα, συμπεριλαμβανομένου του διορισμού προσωπικού με κατάλληλα προσόντα, εμπειρία και εμπειρογνωμοσύνη.

Τα λογιστικά αρχεία κρατούνται στο εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας στην Earlsfort Terrace 10, Δουβλίνο 2, D02 T380, Ιρλανδία και στην οδό Στασίνου 51, Αγία Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 24884, 1398 Λευκωσία, Κύπρος.

Έρευνα και ανάπτυξη

Το Συγκρότημα δεν υπέστη καμία δαπάνη για έρευνα και ανάπτυξη για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Πολιτικές δωρεές

Οι πολιτικές δωρεές πρέπει να γνωστοποιούνται βάσει του Εκλογικού Νόμου του 1997 της Ιρλανδίας (όπως τροποποιήθηκε). Οι Σύμβουλοι, μετά από έρευνα, βεβαιώθηκαν ότι δεν έγιναν πολιτικές δωρεές κατά την διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Σχετικές πληροφορίες ελέγχου

Στην περίπτωση προσώπων που είναι Σύμβουλοι τη στιγμή που εγκρίνεται αυτή η έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 330 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014:

Σχετικές πληροφορίες ελέγχου (συνέχεια)

- οι Σύμβουλοι αναγνωρίζουν μεμονωμένα και συλλογικά ότι, εφόσον γνωρίζει ο κάθε Σύμβουλος, δεν υπάρχουν σχετικές πληροφορίες ελέγχου τις οποίες δεν γνωρίζουν οι ελεγκτές της Εταιρίας; και
- ότι έχει λάβει όλα τα μέτρα που έπρεπε να λάβει ως Σύμβουλος προκειμένου να γνωρίζει σχετικές πληροφορίες ελέγχου και να αποδείξει ότι οι ελεγκτές της Εταιρίας γνωρίζουν αυτές τις πληροφορίες.

Ετοιμασία περιοδικών εκθέσεων

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη να διασφαλίζει ότι η διοίκηση διατηρεί κατάλληλο σύστημα εσωτερικού ελέγχου που παρέχει διασφάλιση για την αποτελεσματική λειτουργία, τους εσωτερικούς ελέγχους για την οικονομική πληροφόρηση και τη συμμόρφωση με κανόνες και κανονισμούς. Έχει τη συνολική ευθύνη για το Συγκρότημα και εγκρίνει και επιβλέπει την υλοποίηση των στρατηγικών του στόχων, τη στρατηγική κινδύνου και την εσωτερική διακυβέρνηση.

Το Συγκρότημα έχει κατάλληλους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου, περιλαμβανομένων υγειών διοικητικών και λογιστικών διαδικασιών, συστημάτων πληροφορικής και ελέγχων. Το πλαίσιο διακυβέρνησης υπόκειται σε αναθεώρηση τουλάχιστον μια φορά το χρόνο.

Οι πολιτικές και οι διαδικασίες έχουν σχεδιαστεί βάσει της φύσης της, έκτασης και της πολυπλοκότητας των εργασιών του Συγκροτήματος για να παρέχουν εύλογη, αλλά όχι απόλυτη, διαβεβαίωση έναντι ουσιωδών ανακριβειών, λαθών, ζημιών, απατών ή παραβιάσεων νομοθεσιών και κανονισμών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, προβαίνει σε αναθεωρήσεις σε τακτική βάση για την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος και των διαδικασιών επαλήθευσης της ορθότητας, πληρότητας και εγκυρότητας των πληροφοριών που παρέχονται στους επενδυτές. Οι αναθεωρήσεις καλύπτουν όλα τα συστήματα ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και λειτουργικών μηχανισμών ελέγχου και μηχανισμού ελέγχου συμμόρφωσης, καθώς και των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων. Ο ρόλος της Επιτροπής Ελέγχου είναι να διασφαλιστεί η οικονομική ακεραιότητα και ακρίβεια της οικονομικής πληροφόρησης της Εταιρίας.

Η διαδικασία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης του Συγκροτήματος ελέγχεται χρησιμοποιώντας καταγραμμένες λογιστικές πολιτικές και διαδικασίες, που στηρίζονται σε οδηγίες και καθοδήγηση στις απαιτήσεις αναφοράς, για τις οποίες ενημερώνονται όλες οι αναφέρουσες εταιρίες του Συγκροτήματος πριν την περίοδο αναφοράς. Η υποβολή των χρηματοοικονομικών πληροφοριών για κάθε αναφέρουσα εταιρία υπόκειται σε υπογραφή από τον κάθε υπεύθυνο λειτουργό για την παροχή των πληροφοριών. Πραγματοποιούνται επιπρόσθετοι ελέγχοι για την επικύρωση της ακεραιότητας των δεδομένων στο επίπεδο του Συγκροτήματος. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου διασφαλίζει επίσης ότι η ακεραιότητα των λογιστικών και χρηματοοικονομικών συστημάτων, περιλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών ελέγχων και η συμμόρφωση με τις νομικές και εποπτικές απαιτήσεις και τα σχετικά πρότυπα, είναι επαρκής.

Το Συγκρότημα έχει αποτελεσματικές διαδικασίες ετοιμασίας των οικονομικών του καταστάσεων, μέσω των οποίων οι συναλλαγές και τα γεγονότα που παρουσιάζονται στα λογιστικά βιβλία μεταφέρονται στις οικονομικές καταστάσεις, τις σχετικές γνωστοποιήσεις και άλλες χρηματοοικονομικές εκθέσεις του Συγκροτήματος.

Η Ετήσια Έκθεση πριν την υποβολή της στο Διοικητικό Συμβούλιο εξετάζεται και εγκρίνεται από την Εκτελεστική Επιτροπή. Το Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου εξετάζει και εγκρίνει τις οικονομικές καταστάσεις, τις ανακοινώσεις αποτελεσμάτων και την Ετήσια Έκθεση και διασφαλίζει ότι οι κατάλληλες γνωστοποιήσεις έχουν συμπεριληφθεί. Αυτή η διαδικασία εξασφαλίζει ότι τόσο η διοίκηση όσο και το Συμβούλιο έχουν επαρκή ευκαιρία να αμφισβητήσουν τις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος και άλλες σημαντικές γνωστοποιήσεις πριν από την δημοσίευσή τους.

Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης

Τον Απρίλιο του 2014 το ΧΑΚ έκδωσε την 4η Έκδοση (Αναθεωρημένη) του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης (ο Κώδικας ΧΑΚ). Οι εισηγμένες εταιρίες έχουν την υποχρέωση να συμπεριλαμβάνουν στην Ετήσια Οικονομική Έκθεσή τους, Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου για την Εταιρική Διακυβέρνηση. Στο πρώτο μέρος της Έκθεσης, οι εταιρίες θα πρέπει να δηλώνουν κατά πόσο συμμορφώνονται με τον Κώδικα ΧΑΚ καθώς και το βαθμό στον οποίο εφαρμόζουν τις αρχές του. Στο δεύτερο μέρος της Έκθεσης, οι εταιρίες θα πρέπει να επιβεβαιώνουν ότι έχουν συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Κώδικα ΧΑΚ και σε περίπτωση που δεν έχουν συμμορφωθεί, να δίνουν επαρκείς εξηγήσεις.

Η Εταιρία επέλεξε επίσης να συμμορφωθεί με τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης Ηνωμένου Βασιλείου 2016 που εκδόθηκε από το Συμβούλιο Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (FRC) στο Ηνωμένο Βασίλειο (Κώδικας ΗΒ) μετά την απόφασή της να προχωρήσει με την Εισαγωγή στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου.

Αναφορικά με το πρώτο μέρος της Έκθεσης, η Εταιρία ως εισηγμένη στο ΧΑΚ, έχει υιοθετήσει τον Κώδικα ΧΑΚ και εφαρμόζει τις αρχές του.

Αναφορικά με το δεύτερο μέρος της Έκθεσης, η Εταιρία βεβαιώνει ότι τηρεί όλες τις διατάξεις του Κώδικα ΧΑΚ. Στην Έκθεση περί Εταιρικής Διακυβέρνησης του 2018 περιγράφεται ο τρόπος εφαρμογής των αρχών του Κώδικα ΧΑΚ.

Η περιγραφή καλύπτει επίσης τις αρχές του Κώδικα του Ηνωμένου Βασιλείου και πως αυτές έχουν εφαρμοστεί κατά τη διάρκεια του έτους.

Οι κανονισμοί που διέπουν τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου και το διορισμό και αντικατάσταση των μελών του παρουσιάζονται στην ενότητα 1 της Ετήσιας Έκθεσης περί Εταιρικής Διακυβέρνησης για το 2018. Οι εξουσίες του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του για διοικητικές, διαχειριστικές και εποπτικές υπηρεσίες που περιλαμβάνουν τις εξουσίες του Διοικητικού Συμβουλίου σχετικά με την έκδοση ή εξαγορά από την Εταιρία των μετοχών της, επίσης παρουσιάζονται στην Έκθεση περί Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Οποιαδήποτε τροποποίηση ή προσθήκη στο Καταστατικό της Εταιρίας είναι έγκυρη μόνο με ειδικό ψήφισμα σε συνέλευση των μετόχων.

Περιγραφή για τις δραστηριότητες της συνέλευσης των μετόχων, τις εξουσίες της συνέλευσης των μετόχων, τα δικαιώματα των μετόχων και την εξάσκηση αυτών των δικαιωμάτων παρουσιάζονται στην Ενότητα 7 της Ετήσιας Έκθεσης περί Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Πληροφορίες για περιορισμούς στα δικαιώματα ψήφου και για ειδικά δικαιώματα ελέγχου σε σχέση με τις μετοχές της Εταιρίας αναφέρονται στην παράγραφο 'Άλλες πληροφορίες' πιο πάνω. Άλλες πληροφορίες που απαιτούνται να γνωστοποιηθούν βάση της Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Δημόσιες Προσφορές Εξαγοράς (Οδηγία 2004/25/ΕΚ)) Κανονισμός 2006 περιλαμβάνονται στη σελίδα 27.

Σύμφωνα με το άρθρο 167 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014, οι Σύμβουλοι επιβεβαιώνουν την ύπαρξη Επιτροπής Ελέγχου του Συμβουλίου. Λεπτομέρειες για τη συμμετοχή και τις δραστηριότητες της Επιτροπής Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνονται στην Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης για το 2018.

Η Ετήσια Έκθεση περί Εταιρικής Διακυβέρνησης για το 2018 συμπεριλαμβάνεται σε αυτή την Ετήσια Οικονομική Έκθεση στις σελίδες 321 μέχρι 368 και παρέχει την πληροφόρηση που απαιτείται από το άρθρο 1373 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014.

Οι δηλώσεις και οι πληροφορίες που αναφέρονται στη Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης θεωρούνται ότι συμπεριλαμβάνονται σε αυτή τη έκθεση.

Δήλωση Συμμόρφωσης των Συμβούλων

Όπως απαιτείται από το άρθρο 225 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014, οι Σύμβουλοι αναγνωρίζουν ότι είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της Εταιρίας με τις σχετικές υποχρεώσεις της (όπως ορίζεται στο άρθρο 225(1)). Οι Σύμβουλοι επιπλέον επιβεβαιώνουν ότι έχει συνταχθεί μία δήλωση συμμόρφωσης που καθορίζει τις πολιτικές της Εταιρίας και ότι έχουν τεθεί σε εφαρμογή κατάλληλες ρυθμίσεις και δομές οι οποίες, κατά τη γνώμη του Συμβουλίου, αποσκοπούν στην εξασφάλιση ουσιώδης συμμόρφωσης με τις σχετικές υποχρεώσεις. Κατά το οικονομικό έτος στο οποίο αναφέρεται η έκθεση, πραγματοποιήθηκε επανεξέταση αυτών των ρυθμίσεων και δομών.

Συμφωνίες τερματισμού υπηρεσίας

Το συμβόλαιο εργοδότησης ενός από τους εκτελεστικούς συμβούλους στις 31 Δεκεμβρίου 2018 περιλαμβάνει πρόνοια για μονομερές δικαίωμα μη αιτιολογημένου τερματισμού του συμβολαίου εκ μέρους της Εταιρίας, με ειδοποίηση έξι μηνών. Σε τέτοια περίπτωση, η BOC PCL έχει την υποχρέωση να προβεί σε πληρωμή της περιόδου ειδοποίησης για άμεσο τερματισμό του συμβολαίου. Οι όροι εργοδότησης του άλλου εκτελεστικού συμβούλου βασίζονται στις πρόνοιες της ισχύουσας συλλογικής σύμβασης, οι οποίες προβλέπουν ειδοποίηση ή αποζημίωση εκ μέρους της BOC PCL με βάση τα χρόνια υπηρεσίας και γραπτή προειδοποίηση τεσσάρων μηνών από τον εκτελεστικό διευθυντή σε περίπτωση εθελούσιας αποχώρησης.

Διοικητικό Συμβούλιο

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας κατά την ημερομηνία αυτής της Έκθεσης αναφέρονται στη σελίδα 1. Όλοι οι Σύμβουλοι ήταν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου κατά τη διάρκεια του έτους έως και την ημερομηνία της παρούσας Έκθεσης Συμβούλων με εξαίρεση όπως περιγράφεται πιο κάτω.

Στις 23 Ιανουαρίου 2018 το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε να διορίσει την κ. Μαρία Φιλίππου και την κ. Πόλα Χατζησωτηρίου ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και ο διορισμός τους εγκρίθηκε στις 23 Ιουλίου και 13 Αυγούστου 2018 αντίστοιχα. Στις 27 Αυγούστου 2018 ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου ενημέρωσε το Διοικητικό Συμβούλιο για την πρόθεσή του να αποχωρήσει από τη θέση του στο Συμβούλιο κατά την επόμενη Ετήσια Γενική Συνέλευση στις 14 Μαΐου 2019. Ο κ. Μιχάλης Σπανός που ήταν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου καθόλη τη χρονιά παραιτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019. Στις 26 Φεβρουαρίου 2019 το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε τον διορισμό του κ. Ευστράτιου Γεώργιου (Τάκη) Αράπογλου ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και ο διορισμός του υπόκειται σε έγκριση από τη ΕΚΤ.

Μετά την Ετήσια Γενική Συνέλευση των Μετόχων που θα διεξαχθεί στις 14 Μαΐου 2019, το Συμβούλιο προτίθεται, σύμφωνα με τη σχετική διαδικασία ως αυτή προνοείται από τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, να θεωρήσει τον κ. Αράπογλου ως υποψήφιο για τη διαδοχή του Δρ Josef Ackermann, για τη θέση του Προέδρου. Σε περίπτωση επιλογής του, ο κος Αράπογλου θα αναλάβει καθήκοντα μετά την έγκριση του διορισμού του από την ΕΚΤ.

Στις 3 Μαρτίου 2019, ο κ. John Patrick Hourican πληροφόρησε το Συμβούλιο για την απόφασή του να αποχωρήσει από το Συγκρότημα το Σεπτέμβριο 2019.

Σύμφωνα με το Καταστατικό της Εταιρίας σε κάθε Ετήσια Γενική Συνέλευση της Εταιρίας, κάθε Διοικητικός Σύμβουλος ο οποίος ασκεί τα καθήκοντά του κατά την ολοκλήρωση της τελευταίας ετήσιας γενικής συνέλευσης από τον τελευταίο διορισμό ή την επανεκλογή του, θα πρέπει να αποχωρεί και να προσφέρεται για επανεκλογή εάν το επιθυμεί.

Η αμοιβή του Διοικητικού Συμβουλίου παρουσιάζεται στη Σημείωση 51 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Συμφέροντα Διοικητικών Συμβούλων και Γραμματέα

Το συμφέρον στο μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας που κατείχε κάθε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και η Γραμματέας της Εταιρίας στις 31 Δεκεμβρίου 2018, παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

	Συνήθεις μετοχές ή παραστατικά δικαιώματα που αντιπροσωπεύουν συνήθεις μετοχές της Εταιρίας €0.10 η κάθε μία στις 31 Δεκεμβρίου 2018	**Συνήθεις μετοχές ή παραστατικά δικαιώματα που αντιπροσωπεύουν συνήθεις μετοχές της Εταιρίας €0.10 η κάθε μία στην 1 Ιανουαρίου 2018 ή την ημερομηνία του διορισμού τους**
Μη εκτελεστικοί		
Prof. Dr. Josef Ackermann	150,000	150,000
Maksim Goldman	7,192	7,192
Arne Berggren	25,000	25,000
Μιχάλης Σπανός (παραιτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019)	-	61,430
Ιωάννης Ζωγραφάκης	3,012	3,012
Πόλα Χατζησωτηρίου	7	7
Εκτελεστικοί		
Δρ. Χριστόδουλος Πατσαλίδης	170	170
Γραμματέας της Εταιρίας		
Κάτια Σάντη	4	4
	185,385	**246,815**

Εκτός από τα πιο πάνω συμφέροντα οι Διοικητικοί Σύμβουλοι και η Γραμματέας της Εταιρίας δεν κατείχαν οποιοδήποτε άλλο συμφέρον στις μετοχές της Εταιρίας ή των θυγατρικών της στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Ελεγκτές

Οι ελεγκτές, Ernst & Young Chartered Accountants επαναδιορίστηκαν ως ελεγκτές στην τελευταία Ετήσια Γενική Συνέλευση που έγινε στις 28 Αυγούστου 2018 βάσει του Άρθρου 383 (2) της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014. Κατά το 2017 η Εταιρία διενέργησε διαδικασία προσφορών στα πλαίσια του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με τις Οντότητες Δημοσίου Συμφέροντος και τις επιπτώσεις αναφορικα με την υποχρεωτική αλλαγή των υφιστάμενων εξωτερικών ελεγκτών. Μετά από σύσταση της Επιτροπής Ελέγχου, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας ενέκρινε το διορισμό των PricewaterhouseCoopers (PwC) ως εξωτερικούς ελεγκτές του Συγκροτήματος για τις λογιστικές περιόδους από 1 Ιανουαρίου 2019. Θα ζητηθεί από τους μετόχους της Εταιρίας να εξετάσουν τη συνέχιση της θητείας της PwC σε συμβουλευτική και μη δεσμευτική βάση στην Ετήσια Γενική Συνέλευση του 2019.

Δήλωση μη-χρηματοοικονομικής πληροφόρησης

Οι νέοι κανονισμοί σχετικά με την μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, οι οποίοι ενσωματώθηκαν στην Ιρλανδική νομοθέσια από την Ευρωπαϊκή Ένωση (γνωστοποίηση των μη χρηματοοικονομικών στοιχείων και των πληροφοριών περί ποικιλομορφίας ορισμένων μεγάλων επιχειρήσεων και συγκροτημάτων) Κανονισμών 2017, απαιτούν την υποβολή εκθέσεων για συγκεκριμένα θέματα όπως περιβαλλοντικά θέματα, κοινωνικά θέματα και θέματα που αφορούν υπαλλήλους, θέματα αναφορικά με το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η δωροδοκία και η διαφθορά, τους κύριους κινδύνους που σχετίζονται με αυτά τα ζητήματα και η διαχείριση αυτών των κινδύνων.

Δήλωση μη-χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (συνέχεια)

Ο Κώδικας Συμπεριφοράς του Συγκροτήματος περιγράφει τα υψηλά πρότυπα που έχουν τεθεί στις σχέσεις με τους πελάτες, τους υπαλλήλους και την κοινότητα. Το Συγκρότημα αναλαμβάνει βιώσιμες δράσεις υποστήριξης στους δύο πυλώνες της Υγείας και της Εκπαίδευσης. Ο πυρήνας των δράσεων του πυλώνα για την υγεία είναι το Ογκολογικό Κέντρο Τράπεζας Κύπρου που ιδρύθηκε στη Λευκωσία σε συνεργασία με την Κυπριακή Δημοκρατία και άρχισε να προσφέρει υπηρεσίες το 1998. Το Κέντρο έχει γίνει το σημαντικότερο κέντρο θεραπείας του καρκίνου στην Κύπρο και είναι το πρώτο νοσοκομείο στην Κύπρο που λαμβάνει την πιστοποίηση ποιότητας από την CHKS, τον κορυφαίο οργανισμό διαπίστευσης νοσοκομείων της Ευρώπης και κατατάσσεται στα πιο διακεκριμένα νοσοκομεία όσον αφορά τα λειτουργικά και ποιοτικά πρότυπα, μια πιστοποίηση που εξακολουθεί να κατέχει.

Στον πυλώνα της εκπαίδευσης, το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Κύπρου έχει αναπτύξει μια σειρά πολύπλευρων δραστηριοτήτων με την πάροδο των χρόνων, για να γίνει ένα κέντρο κουλτούρας, τέχνης και δημιουργικότητας στην Κύπρο. Το Ίδρυμα διατηρεί έξι κυπριακές συλλογές, διαχειρίζεται δύο μουσεία και εκτελεί εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά και ενήλικες.

Επιπλέον, το Συγκρότημα υποστηρίζει διάφορες ΜΚΟ στους δύο πυλώνες, όπου υπάρχει μια επιτακτική κοινωνική ανάγκη.

Πληροφορίες αναφορικά με το επιχειρηματικό μοντέλο, τις πολιτικές του Συγκροτήματος για θέματα περιβάλλοντος, κοινωνικά θέματα και θέματα που αφορούν υπαλλήλους, δωροδοκίας και διαφθοράς, και τη διαχείριση αυτών των κινδύνων, και ανάλυση των κύριων μη χρηματοοικονομικών δεικτών απόδοσης που αφορούν το Συγκρότημα διατίθενται στην ιστοσελίδα www.bankofcyprus.com (Responsibility, CSR Reports) και θεωρούνται ότι ενσωματώνονται σσε αυτήν την ενότητα της Έκθεσης Συμβούλων. Το Συγκρότημα δεσμεύεται να δημιουργήσει έναν ποικιλόμορφο χώρο εργασίας και να επενδύσει στην ανάπτυξη των δυνατοτήτων του εργατικού δυναμικού του, μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης και κατάρτισης. Επιπλέον, το Συγκρότημα προσφέρει ίσες ευκαιρίες για εξέλιξη της επαγγελματικής σταδιοδρομίας σε όλους τους εργαζομένους μέσω της εφαρμογής σχετικών πολιτικών και πρακτικών που προάγουν τη δικαιοσύνη, την ισότητα και τη διαφάνεια. Τα ζητήματα που αφορούν την ποικιλομορφία παρατίθενται λεπτομερέστερα στην ενότητα Ποικιλομορφία της Έκθεσης Εταιρικής Διακυβέρνησης για το 2018 που περιλαμβάνεται σε αυτή την Ετήσια Οικονομική Έκθεση.

Το Συγκρότημα εφαρμόζει πολιτική κατά της δωροδοκίας και της διαφθοράς και αναμένει από όλους τους υπαλλήλους να ενεργούν με ακεραιότητα και ειλικρίνεια. Οι εργαζόμενοι εκπαιδεύονται για να είναι σε θέση να κατανοήσουν τις υποχρεώσεις τους.

Το Συγκρότημα λειτουργεί κυρίως σε μία χώρα όπου ισχύει η Ευρωπαϊκή νομοθεσία για το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δεν εισάγει ή εξάγει προϊόντα ή μη χρηματοοικονομικές υπηρεσίες σε άλλα κράτη μέλη.

Το Συγκρότημα έχει κατάλληλες πολιτικές για την επιβολή κυρώσεων κατά του ξεπλύματος χρήματος και την αντιμετώπιση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και επομένως είναι σε θέση να εκπληρώσει τις κανονιστικές του απαιτήσεις σχετικά με αυτούς τους κινδύνους. Οι δείκτες επίδοσης σε τομείς που σχετίζονται με μη χρηματοοικονομικά θέματα παρουσιάζονται στην Έκθεση Εταιρικής Υπευθυνότητας.

Δήλωση ευθύνης του Διοικητικού Συμβουλίου

Οι Σύμβουλοι είναι υπεύθυνοι για την ετοιμασία της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης και των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την ΕΕ και τις πρόνοιες της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 που ισχύουν για εταιρίες που υποβάλλουν εκθέσεις σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ και, για τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με το Άρθρο 4 του Κανονισμού για τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ).

Σύμφωνα με το Ιρλανδικό δίκαιο, οι Σύμβουλοι δεν θα πρέπει να εγκρίνουν τις οικονομικές καταστάσεις, εκτός εάν είναι βέβαιοι ότι παρέχουν αληθινή και δίκαιη εικόνα των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και της οικονομικής θέσης του Συγκροτήματος και της Εταιρίας στο τέλος του οικονομικού έτους και του κέρδους ή της ζημιάς του Συγκροτήματος και της Εταιρίας για το οικονομικό έτος.

Δήλωση ευθύνης του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Κατά την ετοιμασία αυτών των οικονομικών καταστάσεων, οι Σύμβουλοι οφείλουν:

- να επιλέγουν κατάλληλες λογιστικές πολιτικές και να τις εφαρμόσουν με συνέπεια
- να προβαίνουν σε κρίσεις και εκτιμήσεις οι οποίες να είναι εύλογες και συνετές
- να δηλώνουν εάν οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ όπως έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ και να διασφαλίζουν ότι περιέχουν τις πρόσθετες πληροφορίες που απαιτούνται από την Νομοθεσία για Εταιρίες 2014, και
- να προετοιμάζουν τις οικονομικές καταστάσεις με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και αν δεν είναι κατάλληλη η υπόθεση ότι η Εταιρία θα συνεχίσει τις δραστηριότητές της.

Οι Σύμβουλοι είναι υπεύθυνοι για τη διατήρηση επαρκών λογιστικών αρχείων τα οποία είναι επαρκή για να αποδείξουν και να εξηγήσουν τις συναλλαγές της Εταιρίας, να γνωστοποιήσουν με εύλογη ακρίβεια ανά πάσα στιγμή τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις και την οικονομική θέση της Εταιρίας και να τους επιτρέψουν να διασφαλίσουν ότι οι οικονομικές καταστάσεις συμμορφώνονται με τις πρόνοιες της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 και του άρθρου 4 του Κανονισμού για τα ΔΛΠ. Οι Σύμβουλοι, με τη χρήση κατάλληλων διαδικασιών και συστημάτων, εξασφάλισαν επίσης την ύπαρξη μέτρων για την διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις της Εταιρίας και του Συγκροτήματος να τηρούν επαρκή λογιστικά αρχεία. Αυτά τα λογιστικά αρχεία κρατούνται στο εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας στην οδό Earlsfort Terrace 10, Δουβλίνο 2, D02 T380, Ιρλανδία και στην οδό Στασίνου 51, Αγία Παρασκευή, Στρόβολος, τ.κ. 24884, 1398 Λευκωσία, Κύπρος.

Σε συμμόρφωση με το άρθρο 283 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014, οι πληροφορίες και οι επιστολές που αφορούν τις εργασίες που περιλαμβάνονται στα λογιστικά αρχεία για το 2018, έχουν σταλεί στο εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας. Οι Σύμβουλοι είναι επίσης υπεύθυνοι για τη διαφύλαξη των περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος και της Εταιρίας και ως εκ τούτου για τη λήψη εύλογων μέτρων για την πρόληψη και την ανίχνευση απάτης και άλλων παρατυπιών.

Σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς, οι Σύμβουλοι είναι επίσης υπεύθυνοι για την ετοιμασία της Έκθεσης των Συμβούλων. Οι Κανονισμοί Διαφάνειας του 2007 (Οδηγία 2004/109/ΕΚ) και οι Κανόνες Διαφάνειας της Ιρλανδίας, απαιτούν επίσης να συμπεριληφθεί έκθεση διαχείρισης που να περιλαμβάνει δίκαιη επισκόπηση της εξέλιξης και της απόδοσης της επιχείρησης και της θέσης του Συγκροτήματος και περιγραφή των κύριων κινδύνων και των αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα.

Οι Σύμβουλοι είναι υπεύθυνοι για τη διατήρηση και την ακεραιότητα των εταιρικών και οικονομικών πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα της Εταιρίας. Η νομοθεσία στην Ιρλανδία που διέπει την ετοιμασία και τη διάδοση των οικονομικών καταστάσεων ενδέχεται να διαφέρει από τη νομοθεσία σε άλλες δικαιοδοσίες.

Δήλωση ευθύνης του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Οι Σύμβουλοι επιβεβαιώνουν ότι, με βάση τις γνώσεις και τις πεποιθήσεις του κάθε Συμβούλου:

- έχουν συμμορφωθεί με τις πιο άνω απαιτήσεις κατά την ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων,
- οι οικονομικές καταστάσεις που ετοιμάζονται σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, όπως έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ, δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και της οικονομικής θέσης του Συγκροτήματος και της Εταιρίας και του κέρδους ή ζημιάς του Συγκροτήματος και της Εταιρίας,
- η Έκθεση των Συμβούλων που περιλαμβάνεται στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2018, περιλαμβάνει μια δίκαιη ανασκόπηση των εξελίξεων και της απόδοσης των εργασιών και της θέσης του Συγκροτήματος και της Εταιρίας, καθώς και μια περιγραφή των κύριων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν, και
- η Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2018 και οι οικονομικές καταστάσεις, στο σύνολό τους, είναι δίκαιες, ισορροπημένες και κατανοητές και παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες για τους μετόχους να αξιολογήσουν τη θέση και τις επιδόσεις του Συγκροτήματος, το επιχειρηματικό του μοντέλο και τη στρατηγική του.

Prof. Dr. Josef Ackermann
Πρόεδρος

John Patrick Hourican
Διευθύνων Σύμβουλος

28 Μαρτίου 2019

Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Περιεχόμενα

Σελίδα

Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων *39*

Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων *40*

Ενοποιημένος Ισολογισμός *41*

Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων *42*

Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών *44*

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

1. Πληροφορίες για την Εταιρία *45*
2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών *45*
   - 2.1 Βάση ετοιμασίας *45*
   - 2.2 Λογιστικές πολιτικές και αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και στις γνωστοποιήσεις *46*
   - 2.3 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ *48*
   - 2.4 Βάση ενοποίησης *52*
   - 2.5 Συνενώσεις επιχειρήσεων *53*
   - 2.6 Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες *53*
   - 2.7 Μετατροπή ξένου συναλλάγματος *54*
   - 2.8 Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα *55*
   - 2.9 Κύκλος εργασιών *55*
   - 2.10 Έσοδα από συμβάσεις πελατών *55*
   - 2.11 Αναγνώριση εσόδων/εξόδων από τόκους και έσοδα/έξοδα παρόμοια με τόκους *57*
   - 2.12 Ωφελήματα αφυπηρέτησης προσωπικού *58*
   - 2.13 Φορολογία *59*
   - 2.14 Χρηματοοικονομικά μέσα-Αρχική αναγνώριση *60*
   - 2.15 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων *61*
   - 2.16 Επαναταξινόμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων *66*
   - 2.17 Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων *66*
   - 2.18 Ρυθμισμένα και τροποποιημένα δάνεια *66*
   - 2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων *67*
   - 2.20 Κατηγοριοποίηση, επιμέτρηση και αποαναγνώριση (πολιτική που ίσχυε πριν από την 1 Ιανουαρίου 2018) *76*
   - 2.21 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (πολιτική που ίσχυε πριν από την 1 Ιανουαρίου 2018) *79*
   - 2.22 Διαγραφές *81*
   - 2.23 Χρηματοοικονομικές εγγυητικές, πιστωτικές επιστολές και όρια δανείων που δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί *82*
   - 2.24 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων *82*
   - 2.25 Λογιστική αντιστάθμισης *82*
   - 2.26 Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών *84*
   - 2.27 Ασφαλιστικές εργασίες *84*
   - 2.28 Συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης *86*
   - 2.29 Χρηματοδοτικές μισθώσεις - Το Συγκρότημα ως εκμισθωτής *86*
   - 2.30 Λειτουργικές μισθώσεις *86*
   - 2.31 Ακίνητα και εξοπλισμός *86*
   - 2.32 Επενδύσεις σε ακίνητα *87*
   - 2.33 Αποθέματα ακινήτων *88*
   - 2.34 Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες *88*
   - 2.35 Άυλα περιουσιακά στοιχεία *89*
   - 2.36 Μετοχικό κεφάλαιο *89*
   - 2.37 Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι *89*
   - 2.38 Ίδιες μετοχές *90*
   - 2.39 Προβλέψεις *90*
   - 2.40 Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις *90*
   - 2.41. Συγκριτικές πληροφορίες *91*
3. Συνεχιζόμενη δραστηριότητα *91*
4. Λειτουργικό περιβάλλον *93*
5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές *97*
6. Μεταβατικές γνωστοποιήσεις *112*
7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα *120*
8. Έσοδα από τόκους και έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους *128*
9. Έξοδα από τόκους και έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους *128*
10. Έσοδα και έξοδα από αμοιβές και προμήθειες *129*
11. Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος *129*
12. Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών *130*
13. Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες *130*
14. Λοιπά έσοδα *132*
15. Δαπάνες προσωπικού *132*
16. Άλλα λειτουργικά έξοδα *139*
17. Πιστωτικές ζημιές χρηματοοικονομικών μέσων και απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων *141*
18. Φορολογία *141*
19. Κέρδη κατά μετοχή *147*
20. Μετρητά, καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες *148*
21. Επενδύσεις *149*
22. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα *155*
23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας *160*
24. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες *173*
25. Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους *173*
26. Ακίνητα και εξοπλισμός *175*
27. Άυλα περιουσιακά στοιχεία *177*
28. Αποθέματα ακινήτων *178*
29. Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία *180*
30. Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση *181*
31. Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες *183*
32. Καταθέσεις πελατών *184*
33. Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων *185*
34. Δανειακό κεφάλαιο *187*
35. Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις *188*
36. Μετοχικό κεφάλαιο *188*
37. Μερίσματα *191*
38. Αδιανέμητα κέρδη/(συσσωρευμένες ζημιές) *191*
39. Συναλλαγές για λογαριασμό πελατών *192*
40. Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα *192*
41. Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις *197*
42. Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες *199*
43. Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών *201*
44. Λειτουργικές μισθώσεις - Το Συγκρότημα ως μισθωτής *202*
45. Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση την αναμενόμενη ημερομηνία λήξης *203*
46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος *204*
47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς *251*
48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης *259*
49. Διαχείριση κινδύνων - Ασφαλιστικός κίνδυνος *269*
50. Διαχείριση κεφαλαίου *271*
51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα *272*
52. Εταιρίες του Συγκροτήματος *280*
53. Εξαγορές και πωλήσεις *283*
54. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία *286*
55. Αναφορά ανά χώρα *289*
56. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς *291*

		2018	2017 (επανα-παρουσίαση)*
	Σημ.	**€000**	€000
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
Κύκλος εργασιών	*2.9*	**984,698**	1,102,049
Έσοδα από τόκους	*8*	**557,065**	723,268
Έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους	*8*	**52,054**	31,878
Έξοδα από τόκους	*9*	**(144,024)**	(167,223)
Έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους	*9*	**(46,042)**	(44,014)
Καθαρά έσοδα από τόκους		**419,053**	543,909
Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	*10*	**178,907**	183,752
Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες	*10*	**(23,636)**	(10,211)
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	*11*	**37,688**	45,062
Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών	*12*	**46,670**	3,008
Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες	*13*	**52,912**	50,401
Καθαρές ζημιές από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα		**(13,275)**	(4,061)
Καθαρά κέρδη από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	*28*	**31,867**	30,447
Λοιπά έσοδα	*14*	**25,604**	19,042
		755,790	861,349
Δαπάνες προσωπικού	*15*	**(216,740)**	(205,888)
Ειδικός φόρος επί των καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο και συνεισφορά στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης	*16*	**(25,095)**	(22,846)
Άλλα λειτουργικά έξοδα	*16*	**(234,891)**	(275,318)
		279,064	357,297
Καθαρά κέρδη από αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος		**27,825**	173,443
Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	*17*	**(329,083)**	(953,498)
Πιστωτικές ζημιές άλλων χρηματοοικονομικών μέσων	*17*	**(1,610)**	(6,459)
Απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων	*17*	**(18,651)**	(58,972)
Ζημιές πριν το μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών		**(42,455)**	(488,189)
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών	*54*	**9,095**	8,957
Ζημιές πριν τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες		**(33,360)**	(479,232)
Φορολογία	*18*	**(75,916)**	(75,573)
Ζημιές μετά τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες		**(109,276)**	(554,805)
Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
Κέρδη μετά τη φορολογία από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	*7*	**7,243**	480
Ζημιές για το έτος		**(102,033)**	(554,325)
Αναλογούντες σε:			
Ιδιοκτήτες της Εταιρίας-συνεχιζόμενες δραστηριότητες (ζημιές)		**(110,764)**	(552,332)
Ιδιοκτήτες της Εταιρίας-μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (κέρδη)		**7,243**	480
Σύνολο ζημιών που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας		**(103,521)**	(551,852)
Δικαιώματα μειοψηφίας-συνεχιζόμενες δραστηριότητες		**1,488**	(2,473)
Σύνολο κερδών/(ζημιών) που αναλογούν στα δικαιώματα μειοψηφίας		**1,488**	(2,473)
Ζημιές για το έτος		**(102,033)**	(554,325)
Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή αναλογούντες στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας (€σεντ) - συνεχιζόμενες δραστηριότητες	*19*	**(24.8)**	(123.8)
Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή αναλογούντες στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας (€σεντ)	*19*	**(23.2)**	(123.7)

* Οι επαναπαρουσιάσεις στις συγκριτικές πληροφορίες παρουσιάζονται στη Σημείωση 2.41.

	Σημ.	**2018** **€000**	2017 €000
Ζημιές για το έτος		**(102,033)**	(554,325)
Λοιπά συνολικά εισοδήματα			
Λοιπά συνολικά εισοδήματα που μπορεί να επανακατηγοριοποιηθούν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους			
Αποθεματικό εύλογης αξίας (ομόλογα)			
Καθαρές ζημιές επενδύσεων σε ομόλογα που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων		**(9,968)**	-
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω πώλησης		**(19,484)**	-
		(29,452)	-
Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος			
Κέρδη από τη μετατροπή των καθαρών επενδύσεων σε υποκαταστήματα του εξωτερικού και θυγατρικές		**9,938**	742
Ζημιές από αντισταθμίσεις των καθαρών επενδύσεων σε υποκαταστήματα του εξωτερικού και θυγατρικές	*22*	**(9,760)**	(1,166)
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω διάλυσης/πώλησης υποκαταστημάτων του εξωτερικού και θυγατρικών		**(20,125)**	(104)
		(19,947)	(528)
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση			
Καθαρά κέρδη από τη μεταβολή στην εύλογη αξία πριν τη φορολογία		**-**	46,506
Μερίδιο από καθαρά κέρδη στην εύλογη αξία συγγενών εταιριών		**-**	1,709
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω απομείωσης		**-**	(37)
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω πώλησης		**-**	(606)
		-	47,572
Σύνολο λοιπών συνολικών εισοδημάτων που μπορεί να επανακατηγοριοποιηθούν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους		**(49,399)**	47,044
Λοιπά συνολικά εισοδήματα που δεν πρόκειται να επανακατηγοριοποιηθούν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους			
Αποθεματικό εύλογης αξίας (μετοχές)			
Μερίδιο στις καθαρές ζημιές από μεταβολές στην εύλογη αξία συγγενών εταιριών		**(3,835)**	-
Καθαρά κέρδη από επενδύσεις σε μετοχές που ταξινομούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων		**2,720**	-
		(1,115)	-
Επανεκτίμηση ακινήτων			
Κέρδη από τη μεταβολή στην εύλογη αξία πριν τη φορολογία	*26*	**-**	9,319
Μερίδιο στα καθαρά κέρδη από τη μεταβολή στην εύλογη αξία συγγενών εταιριών		**70**	11
Φορολογία	*18*	**579**	(522)
		649	8,808
Αναλογιστικές (ζημιές)/κέρδη των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών			
(Ζημιές)/κέρδη κατά την επαναμέτρηση των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών	*15*	**(912)**	10,819
Σύνολο λοιπών συνολικών εισοδημάτων που δεν πρόκειται να επανακατηγοριοποιηθούν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους		**(1,378)**	19,627
Λοιπές συνολικές (ζημιές)/εισοδήματα μετά τη φορολογία για το έτος		**(50,777)**	66,671
Συνολικές ζημιές για το έτος		**(152,810)**	(487,654)
Αναλογούντες σε:			
Ιδιοκτήτες της Εταιρίας		**(154,284)**	(485,595)
Δικαιώματα μειοψηφίας		**1,474**	(2,059)
Συνολικές ζημιές για το έτος		**(152,810)**	(487,654)

		2018	2017
Περιουσιακά στοιχεία	*Σημ.*	**€000**	€000
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	*20*	**4,610,491**	3,393,934
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	*20*	**472,532**	1,192,633
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	*22*	**24,754**	18,027
Επενδύσεις	*21*	**777,104**	830,483
Επενδύσεις που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση	*21*	**737,587**	290,129
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	*24*	**10,921,786**	14,602,454
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	*25*	**402,565**	429,890
Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	*29*	**256,002**	226,105
Αποθέματα ακινήτων	*28*	**1,530,388**	1,641,422
Επενδύσεις σε ακίνητα	*23*	**24,475**	19,646
Ακίνητα και εξοπλισμός	*26*	**260,723**	279,814
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	*27*	**170,411**	165,952
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία	*54*	**114,637**	118,113
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	*18*	**301,778**	383,498
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	*30*	**1,470,038**	6,500
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		**22,075,271**	23,598,600
Υποχρεώσεις			
Καταθέσεις από τράπεζες		**431,942**	495,308
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες	*31*	**830,000**	930,000
Συμφωνίες επαναγοράς		**248,945**	257,322
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	*22*	**38,983**	50,892
Καταθέσεις πελατών	*32*	**16,843,558**	17,849,919
Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων	*33*	**591,057**	605,448
Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις	*35*	**285,483**	306,227
Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα	*40*	**116,951**	138,375
Δανειακό κεφάλαιο	*34*	**270,930**	302,288
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	*18*	**44,282**	46,113
Μη κυκλοφορούντες υποχρεώσεις και ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση	*30*	**5,812**	-
Σύνολο υποχρεώσεων		**19,707,943**	20,981,892
Ίδια κεφάλαια			
Μετοχικό κεφάλαιο	*36*	**44,620**	44,620
Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	*36*	**1,294,358**	2,794,358
Αποθεματικά επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά		**190,411**	273,708
Αδιανέμητα κέρδη/(συσσωρευμένες ζημιές)	*38*	**591,941**	(527,128)
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας		**2,121,330**	2,585,558
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι	*36*	**220,000**	-
Σύνολο κεφαλαίων εξαιρουμένων των δικαιωμάτων μειοψηφίας		**2,341,330**	2,585,558
Δικαιώματα μειοψηφίας		**25,998**	31,150
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		**2,367,328**	2,616,708
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων		**22,075,271**	23,598,600

Prof. Dr. J. Ackermann Πρόεδρος

κ. J. P. Hourican Διευθύνων Σύμβουλος

κ. Ι. Ζωγραφάκης Σύμβουλος

κα. Ε. Λειβαδιώτου Διευθύντρια Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης

	Αναλογούντα στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας										Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι	Δικαιώματα μειοψηφίας	**Σύνολο ιδίων κεφαλαίων**
	Μετοχικό κεφάλαιο (Σημ. 36)	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο (Σημ. 36)	Ίδιες μετοχές (Σημ. 36)	Αδιανέμητα κέρδη/(συσσωρευμένες ζημιές) (Σημ. 38)	Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων	Αποθεματικό χρηματοοικονομικών μέσων σε εύλογη αξία	Άλλα αποθεματικά	Αποθεματικό ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος	**Σύνολο**			
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου 2018	44,620	2,794,358	(21,463)	(527,128)	92,878	54,485	6,059	105,651	36,098	**2,585,558**	-	31,150	**2,616,708**
Επιπτώσεις από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018 (Σημ. 6)	-	-	-	(299,150)	-	(8,470)	-	-	-	**(307,620)**	-	-	**(307,620)**
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα 1 Ιανουαρίου 2018	**44,620**	**2,794,358**	**(21,463)**	**(826,278)**	**92,878**	**46,015**	**6,059**	**105,651**	**36,098**	**2,277,938**	**-**	**31,150**	**2,309,088**
(Ζημιά)/κέρδος για το έτος	-	-	-	(103,521)	-	-	-	-	-	**(103,521)**	-	1,488	**(102,033)**
Λοιπές συνολικές (ζημιές)/εισοδήματα μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	-	(912)	649	(30,553)	-	-	(19,947)	**(50,763)**	-	(14)	**(50,777)**
Συνολικές (ζημιές)/εισοδήματα μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	-	(104,433)	649	(30,553)	-	-	(19,947)	**(154,284)**	-	1,474	**(152,810)**
Μείωση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	5,314	-	-	-	(5,314)	-	**-**	-	-	**-**
Φορολογία για μείωση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	(664)	-	-	-	664	-	**-**	-	-	**-**
Μεταφορά πραγματοποιηθέντων κερδών από πωλήσεις ακινήτων	-	-	-	4,143	(4,143)	-	-	-	-	**-**	-	-	**-**
Μεταφορά αποθεματικού επανεκτίμησης ακινήτων και άλλου αποθεματικού θυγατρικής στα κέρδη που κρατήθηκαν(Σημ. 52)	-	-	-	14,014	(7,955)	-	(6,059)	-	-	**-**	-	-	**-**
Πώληση θυγατρικής (Σημ. 53.2.1)	-	-	-	1,996	(1,996)	-	-	-	-	**-**	-	-	**-**
Αλλαγή στη νομική υπόσταση θυγατρικής σε Ταμείο μετοχικών Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ)	-	-	-	298	-	-	-	-	-	**298**	-	(5,540)	**(5,242)**
Μείωση στα δικαιώματα μειοψηφίας λόγω αλλαγής στο ποσοστό συμμετοχής σε θυγατρική	-	-	-	(164)	-	-	-	-	-	**(164)**	-	164	**-**
Έκδοση λοιπών συμμετοχικών τίτλων (Σημ. 36)	-	-	-	(2,458)	-	-	-	-	-	**(2,458)**	220,000	-	**217,542**
Μείωση αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπερ το άρτιο (Σημ. 36)	-	(1,500,000)	-	1,500,000	-	-	-	-	-	**-**	-	-	**-**
Μεταφορά κερδών από πωλήσεις μετοχών που επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω των λοιπών εισοδημάτων στα κέρδη που κρατήθηκαν	-	-	-	173	-	(173)	-	-	-	**-**	-	-	**-**
Μερίσματα που πληρώθηκαν στα δικαιώματα μειοψηφίας	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	-	(1,250)	**(1,250)**
31 Δεκεμβρίου 2018	**44,620**	**1,294,358**	**(21,463)**	**591,941**	**79,433**	**15,289**	**-**	**101,001**	**16,151**	**2,121,330**	**220,000**	**25,998**	**2,367,328**

	Αναλογούντα στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας												
	Μετοχικό κεφάλαιο (Σημ. 36)	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο (Σημ. 36)	Αποθεματικό από μείωση κεφαλαίου (Σημ. 36)	Ίδιες μετοχές (Σημ. 36)	Συσ-σωρευμένες ζημιές (Σημ. 38)	Αποθεματικό επανε-κτίμησης ακινήτων	Αποθεματικό χρηματο-οικονομικών μέσων σε εύλογη αξία	Άλλα αποθεματικά	Αποθεματικό ασφαλι-στηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλ-λάγματος	**Σύνολο**	Δικαιώματα μειοψηφίας	**Σύνολο ιδίων κεφαλαίων**
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου 2017	**892,294**	**552,618**	**1,952,486**	**(25,333)**	**(544,930)**	**90,936**	**7,139**	**6,059**	**103,251**	**36,626**	**3,071,146**	**34,959**	**3,106,105**
Ζημιά για το έτος	-	-	-	-	(551,852)	-	-	-	-	-	(551,852)	(2,473)	**(554,325)**
Λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές) μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	-	-	10,819	8,620	47,346	-	-	(528)	66,257	414	**66,671**
Συνολικές (ζημιές)/εισοδήματα για το έτος	-	-	-	-	(541,033)	8,620	47,346	-	-	(528)	(485,595)	(2,059)	**(487,654)**
Αύξηση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	-	(2,743)	-	-	-	2,743	-	-	-	**-**
Φορολογία για αύξηση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	-	343	-	-	-	(343)	-	-	-	**-**
Μεταφορά πραγματοποιηθέντων κερδών από πωλήσεις ακινήτων	-	-	-	-	6,678	(6,678)	-	-	-	-	-	-	**-**
Ακύρωση μετοχών λόγω αναδιοργάνωσης	(892,294)	-	-	21,463	-	-	-	-	-	-	(870,831)	-	**(870,831)**
Αλλαγή μητρικής εταιρίας στη Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company και έκδοση νέων μετοχών	44,620	2,241,740	(1,952,486)	(21,463)	558,420	-	-	-	-	-	870,831	-	**870,831**
Πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	-	3,870	(3,863)	-	-	-	-	-	7	-	**7**
Μερίσματα που πληρώθηκαν στα δικαιώματα μειοψηφίας	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1,750)	**(1,750)**
31 Δεκεμβρίου 2017	**44,620**	**2,794,358**	**-**	**(21,463)**	**(527,128)**	**92,878**	**54,485**	**6,059**	**105,651**	**36,098**	**2,585,558**	**31,150**	**2,616,708**

	Σημ.	**2018** **€000**	2017 €000
Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες	*42*	**790,203**	1,993,266
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Αγορές ομολόγων και μετοχών		**(709,101)**	(402,977)
Εισπράξεις από πωλήσεις/αποπληρωμές επενδύσεων:			
- ομόλογα		**294,494**	91,738
- μετοχές		**5,458**	1,549
Τόκοι που εισπράχθηκαν από επενδύσεις σε ομόλογα		**27,279**	19,546
Μέρισμα από επενδύσεις σε μετοχές		**547**	683
Μέρισμα από συγγενείς εταιρίες		**774**	6,621
Εισπράξεις από πώληση θυγατρικών εταιριών και συγγενών εταιριών		**64,606**	1,580
Καθαρές εισπράξεις από πώληση Ταμείου Μετοχικών Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες και μονάδες επενδυτικών ταμείων		**16,359**	-
Αγορές ακινήτων και εξοπλισμού	*26*	**(13,592)**	(10,299)
Αγορές άυλων περιουσιακών στοιχείων	*27*	**(27,006)**	(25,723)
Εισπράξεις από πωλήσεις ακινήτων και εξοπλισμού και άυλων περιουσιακών στοιχείων		**1,922**	91
Εισπράξεις από πωλήσεις επενδύσεων σε ακίνητα και επενδύσεων σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση		**6,500**	14,568
Καθαρή ροή μετρητών σε επενδυτικές δραστηριότητες		**(331,760)**	(302,623)
Ροή μετρητών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Καθαρή (αποπληρωμή)/εισπράξεις για χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες		**(100,000)**	79,986
Καθαρές εισπράξεις από έκδοση άλλων μετοχών		**217,542**	-
Καθαρές εισπράξεις από έκδοση δανειακού χαρτοφυλακίου		**-**	280,983
Τόκοι ομολογιακών δανείων		**(24,476)**	-
Τόκοι χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες		**(3)**	(28)
Εισπράξεις από πώληση ιδίων μετοχών		**-**	7
Μέρισμα που πληρώθηκε από θυγατρικές στα δικαιώματα μειοψηφίας		**(1,250)**	(1,750)
Καθαρή ροή μετρητών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		**91,813**	359,198
Καθαρή αύξηση μετρητών και αντίστοιχων μετρητών		**550,256**	2,049,841
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών			
1 Ιανουαρίου		**4,280,231**	2,231,028
Συναλλαγματικές διαφορές		**(25,643)**	(638)
Καθαρή αύξηση μετρητών και αντίστοιχων μετρητών		**550,256**	2,049,841
31 Δεκεμβρίου	*43*	**4,804,844**	4,280,231

Πληροφορίες για τις μη ταμειακές συναλλαγές παρουσιάζονται στη Σημείωση 42.

1. Πληροφορίες για την Εταιρία

Η Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company (η Εταιρία) συστάθηκε στις 11 Ιουλίου 2016 στην Ιρλανδία, ως δημόσια εταιρία, με αριθμό εγγραφής 545903 σύμφωνα με την Νομοθεσία για Εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας (Νομοθεσία για Εταιρίες 2014). Το εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας είναι στο Earlsfort Terrace 10, Δουβλίνο 2, D02 T380, Ιρλανδία.

Η Εταιρία είναι η ιθύνουσα εταιρία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (BOC PCL). Το Συγκρότημα της Bank of Cyprus Holdings (το Συγκρότημα) περιλαμβάνει την Εταιρία, τη θυγατρική BOC PCL και τις θυγατρικές της BOC PCL.

Η Εταιρία έχει τη φορολογική της έδρα στην Κύπρο. Οι κύριες δραστηριότητες της BOC PCL και των θυγατρικών της εταιριών (το Συγκρότημα BOC) περιλαμβάνουν την παροχή τραπεζικών εργασιών, χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, ασφαλιστικών υπηρεσιών και τη διαχείριση και πώληση ακινήτων που αποκτήθηκαν ως ανταλλαγή χρεών.

Οι μετοχές της Εταιρίας είναι εισηγμένες και διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου (LSE) και στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ).

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις είναι διαθέσιμες στο εγγεγραμμένο γραφείο της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company και στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com (Σχέσεις Επενδυτών).

Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρίας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις) εγκρίθηκαν για έκδοση με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου στις 28 Μαρτίου 2019.

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί τόσο στην Αγγλική όσο και στην Ελληνική γλώσσα. Σε περίπτωση διαφοράς ή ασυνέπειας μεταξύ των δύο, υπερτερεί η Αγγλική έκδοση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών

2.1 Βάση ετοιμασίας

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις ετοιμάστηκαν με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, εκτός από τα ακίνητα που κρατούνται για ίδια χρήση και τις επενδύσεις σε ακίνητα, τις επενδύσεις σε εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων και τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (περιλαμβανομένου δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και επενδύσεις) σε εύλογη αξία μέσω του λογαριασμού αποτελεσμάτων και τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία επιμετρούνται στην εύλογη αξία, τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση που επιμετρούνται σε εύλογη αξία μείον το κόστος πώλησης και τα αποθέματα ακινήτων που επιμετρούνται στην καθαρή ανακτήσιμη αξία όταν αυτή είναι χαμηλότερη από το κόστος. Οι λογιστικές αξίες των αναγνωρισμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που είναι αντισταθμισμένα μέσα σε αντισταθμίσεις εύλογης αξίας και θα είχαν επιμετρηθεί στο κόστος, αναπροσαρμόζονται με τις μεταβολές στην εύλογη αξία που προκύπτουν από τους κινδύνους που αντισταθμίζονται.

Το Συγκρότημα επέλεξε σαν πολιτική την επιλογή που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίσει να εφαρμόζει τη λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39.

Παρουσίαση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων
Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€) και όλα τα ποσά στρογγυλοποιούνται στην πλησιέστερη χιλιάδα, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά. Το κόμμα χρησιμοποιείται για να διαχωρίζει τις χιλιάδες και η τελεία χρησιμοποιείται για να διαχωρίσει τα δεκαδικά σημεία.

Το Συγκρότημα παρουσιάζει τον ισολογισμό του γενικά κατά σειρά ρευστότητας. Η ανάλυση σχετικά με την αναμενόμενη είσπραξη ή διακανονισμό των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων σε χρόνο μικρότερο και μεγαλύτερο των δώδεκα μηνών από την ημερομηνία του ισολογισμού παρουσιάζεται στη Σημείωση 45.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.1 Βάση ετοιμασίας (συνέχεια)

Δήλωση συμμόρφωσης
Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τις πρόνοιες της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 που ισχύουν για εταιρίες που υποβάλλουν εκθέσεις σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ.

2.2 Λογιστικές πολιτικές και αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και στις γνωστοποιήσεις

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις περιέχουν περίληψη των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν στη ετοιμασία των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων στις Σημειώσεις 2.4 μέχρι 2.41. Όπως περιγράφεται στη Σημείωση 2.2, οι λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν συνάδουν με αυτές του προηγούμενου οικονομικού έτους, εκτός από την υιοθέτηση νέων και τροποποιημένων προτύπων και διερμηνειών τα οποία περιγράφονται στη Σημείωση 2.2.1 πιο κάτω.

2.2.1 Νέα και τροποποιημένα πρότυπα και διερμηνείες

Το Συγκρότημα εφάρμοσε για πρώτη φορά ορισμένα πρότυπα και τροποποιήσεις, τα οποία εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018. Το Συγκρότημα δεν έχει εφαρμόσει νωρίτερα οποιοδήποτε άλλο πρότυπο, διερμηνεία ή τροποποίηση που έχει εκδοθεί αλλά δεν έχει τεθεί σε ισχύ.

ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά μέσα
Η τελική έκδοση του ΔΠΧΑ 9 συγκεντρώνει τις φάσεις του έργου των χρηματοοικονομικών μέσων και αντικαθιστά το ΔΛΠ 39 Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και επιμέτρηση και όλες τις προηγούμενες εκδόσεις του ΔΠΧΑ 9. Το πρότυπο εισάγει νέες απαιτήσεις για την ταξινόμηση και επιμέτρηση, απομείωση και λογιστική αντιστάθμισης. Η επίδραση από την υιοθέτηση στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζεται στην Σημείωση 6. Οι νέες λογιστικές πολιτικές παρουσιάζονται στις Σημειώσεις 2.14 μέχρι 2.19.

ΔΠΧΑ 15 Έσοδα από Συμβάσεις με πελάτες
Το ΔΠΧΑ 15 καθιερώνει ένα μοντέλο πέντε βημάτων που θα εφαρμόζεται για έσοδα που προκύπτουν από μια σύμβαση με έναν πελάτη (με περιορισμένες εξαιρέσεις), ανεξάρτητα από το είδος της συναλλαγής εσόδων ή τον κλάδο. Οι απαιτήσεις του προτύπου εφαρμόζονται επίσης για την αναγνώριση και επιμέτρηση των κερδών και ζημιών από την πώληση ορισμένων μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που δεν αποτελούν παραγωγή από συνήθεις δραστηριότητες της οικονομικής οντότητας (π.χ., πωλήσεις ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού ή άυλων περιουσιακών στοιχείων). Το νέο πρότυπο δεν είχε σημαντική επίδραση στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις. Η λογιστική πολιτική παρουσιάζεται στη Σημείωση 2.10.

ΔΠΧΑ 15 Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες (Αποσαφηνίσεις)
Στόχος των αποσαφηνίσεων είναι να διευκρινιστούν οι προθέσεις του ΣΔΛΠ κατά την ανάπτυξη των απαιτήσεων του προτύπου ΔΠΧΑ 15 Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες, σχετικά με το λογιστικό χειρισμό των υποχρεώσεων απόδοσης, όπου τροποποιείται η διατύπωση της αρχής του 'μεμονωμένα αναγνωρίσιμο', των εκτιμήσεων που γίνονται στην απόφαση για εντολέα ή εκπρόσωπο, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης κατά πόσο μία εταιρεία είναι εντολέας ή εκπρόσωπος, των εφαρμογών της αρχής του ελέγχου και των αδειών καθώς και πρόσθετες διευκρινίσεις για τη λογιστική της πνευματικής ιδιοκτησίας και των δικαιωμάτων. Οι αποσαφηνίσεις παρέχουν πρόσθετες πρακτικές διευκολύνσεις για τις εταιρείες που εφαρμόζουν το ΔΠΧΑ 15 πλήρως αναδρομικά η επιλέγουν να εφαρμόσουν την τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση. Οι αποσαφηνίσεις δεν είχαν σημαντική επίδραση στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.2 Λογιστικές πολιτικές και αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και στις γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

2.2.1 Νέα και τροποποιημένα πρότυπα και διερμηνείες (συνέχεια)

ΔΠΧΑ 2: Ταξινόμηση και επιμέτρηση παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών (Τροποποιήσεις)
Οι τροποποιήσεις παρέχουν απαιτήσεις σχετικά με το λογιστικό χειρισμό των επιπτώσεων των προϋποθέσεων κατοχύρωσης και των προϋποθέσεων που δε συνιστούν κατοχύρωση, στην επιμέτρηση παροχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών και διακανονίζονται σε μετρητά, παροχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών με δυνατότητα συμψηφισμού των υποχρεώσεων παρακρατούμενων φόρων και το λογιστικό χειρισμό των τροποποιήσεων όρων και προϋποθέσεων παροχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών, η οποία διαφοροποιεί την ταξινόμηση μιας συναλλαγής από διακανονισμό σε μετρητά σε συναλλαγή που διακανονίζεται με συμμετοχικούς τίτλους. Οι τροποποιήσεις δεν είχαν σημαντική επίδραση στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις.

ΔΠΧΑ 4: Εφαρμόζοντας το ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά μέσα σε συνδυασμό με το ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστικά Συμβόλαια (Τροποποιήσεις)
Οι τροποποιήσεις αυτές προέκυψαν από ερωτήματα σχετικά με την εφαρμογή του νέου Προτύπου που αφορά στα χρηματοοικονομικά μέσα ΔΠΧΑ 9 πριν από την αντικατάσταση του ΔΠΧΑ 4 για τα ασφαλιστικά συμβόλαια, που το ΣΔΛΠ αναπτύσει. Οι τροποποιήσεις εισάγουν δύο προσεγγίσεις για τις οντότητες που εκδίδουν ασφαλιστικά συμβόλαια: την προσωρινή αναβολή της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και την προσέγγιση της επικάλυψης (overlay approach). Η προσέγγιση της επικάλυψης δίνει τη δυνατότητα στις εταιρείες που εκδίδουν ασφαλιστικά συμβόλαια να αναταξινομήσουν το αποτέλεσμα συγκεκριμένων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, από την κατάσταση αποτελεσμάτων αποτελεσμάτων στην κατάσταση λοιπών συνολικών εσόδων. Επειδή οι ασφαλιστικές θυγατρικές του Συγκροτήματος εφάρμοσαν το ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018, αυτές οι τροποποιήσεις δεν είχαν οποιαδήποτε επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

ΔΛΠ 40: Μεταφορές σε Επενδύσεις σε Ακίνητα (Τροποποιήσεις)
Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πότε μία οντότητα μεταφέρει ένα ακίνητο, συμπεριλαμβανομένου ακινήτου υπό κατασκευή ή αξιοποίηση, σε ή από τις επενδύσεις σε ακίνητα. Οι τροποποιήσεις αναφέρουν ότι μεταβολή της χρήσης ενός ακινήτου πραγματοποιείται όταν το ακίνητο πληροί ή παύει να πληροί, τον ορισμό των επενδύσεων σε ακίνητα και υπάρχει σαφής ένδειξη της μεταβολής αυτής. Η αλλαγή στις προθέσεις της διοίκησης για τη χρήση του ακινήτου, δεν αποδεικνύει μεταβολή στη χρήση του. Αυτές οι τροποποιήσεις δεν είχαν οποιαδήποτε επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις του Συγκροτήματος.

Διερμηνεία ΕΔΔΠΧΑ 22: Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές
Η διερμηνεία διευκρινίζει το λογιστικό χειρισμό συναλλαγών που περιλαμβάνουν την είσπραξη ή πληρωμή προκαταβολής σε ξένο νόμισμα. Η διερμηνεία εξετάζει τις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα όπου η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει μη χρηματικό περιουσιακό στοιχείο ή μη χρηματική υποχρέωση που προκύπτουν από την είσπραξη ή πληρωμή προκαταβολής, πριν από την αρχική αναγνώριση του σχετικού περιουσιακού στοιχείου, εξόδου ή εσόδου. Η διερμηνεία αναφέρει ότι η ημερομηνία συναλλαγής, για τον καθορισμό της συναλλαγματικής ισοτιμίας, είναι η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης ενός μη χρηματικού στοιχείου προκαταβολής ή ενός αναβαλλόμενου εσόδου. Εάν υπάρχουν πολλαπλές πληρωμές ή εισπράξεις προκαταβολών, η οικονομική οντότητα πρέπει να καθορίσει την ημερομηνία συναλλαγής για κάθε μία πληρωμή και είσπραξη προκαταβολής. Αυτή η διερμηνεία δεν είχε οποιαδήποτε επίδραση στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις του Συγκροτήματος.

Ετήσιες αναβαθμίσεις των ΔΠΧΑ 2014-2016
Ο ΣΔΛΠ εξέδωσε νέο κύκλο ετήσιων αναβαθμίσεων των ΔΠΧΑ 2014-2016, ο οποίος είναι μια συλλογή τροποποιήσεων των ΔΠΧΑ. Οι αναβαθμίσεις δεν είχαν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στην οικονομική θέση του Συγκροτήματος.

- ΔΠΧΑ 1 Πρώτη εφαρμογή των διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής αναφοράς: η αναβάθμιση αυτή διαγράφει τις βραχυπρόθεσμες εξαιρέσεις για γνωστοποιήσεις χρηματοπιστωτικών μέσων, παροχών σε εργαζομένους και εταιρειών επενδύσεων, κατά την πρώτη εφαρμογή.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.2 Λογιστικές πολιτικές και αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και στις γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

2.2.1 Νέα και τροποποιημένα πρότυπα και διερμηνείες (συνέχεια)

- ΔΛΠ 28 Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες: οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι η επιλογή της επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, μίας επένδυσης σε συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία που κατέχεται από οντότητα η οποία είναι οργανισμός διαχείρισης επενδυτικών κεφαλαίων ή παρόμοια οικονομική οντότητα, δύναται να διενεργείται χωριστά για κάθε επένδυση σε συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία ανά επένδυση κατά την αρχική αναγνώριση.

2.3 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ

2.3.1 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί από το ΣΔΛΠ και υιοθετήθηκαν από την ΕΕ

ΔΠΧΑ 16: Μισθώσεις
Το πρότυπο εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019. Το ΔΠΧΑ 16 καθορίζει τις αρχές για την αναγνώριση, επιμέτρηση, παρουσίαση και γνωστοποίηση των μισθώσεων για αμφότερα τα μέρη της σύμβασης, ήτοι για τον πελάτη (‘μισθωτή’) και τον προμηθευτή (‘εκμισθωτή’). Το ΔΠΧΑ 16 αντικαθιστά την υπάρχουσα λογιστική αντιμετώπιση των μισθώσεων βάσει των ΔΛΠ 17 Μισθώσεις, ΕΔΔΠΧΑ 4 Προσδιορισμός των συμφωνιών που περιέχουν μίσθωση, SIC 15 Λειτουργικές Μισθώσεις – Κίνητρα και SIC 27 Αξιολόγηση συναλλαγών που έχουν τη νομική μορφή μίσθωσης.

Το νέο πρότυπο απαιτεί οι μισθωτές να αναγνωρίζουν τις περισσότερες μισθώσεις στις οικονομικές τους καταστάσεις. Οι μισθωτές θα έχουν ένα ενιαίο λογιστικό πλαίσιο για όλες τις μισθώσεις, με ορισμένες εξαιρέσεις. Η λογιστική του εκμίσθωση είναι ουσιαστικά αμετάβλητη. Το ΔΠΧΑ 16 εισάγει ένα ενιαίο μοντέλο παρουσίασης όλων των μισθώσεων στον ισολογισμό των εταιριών. Ο μισθωτής θα πρέπει να αναγνωρίσει ένα δικαίωμα χρήσης που θα αντιπροσωπεύει το δικαίωμά του να χρησιμοποιεί το αντίστοιχο πάγιο αλλά και μία σχετική υποχρέωση που θα αντιπροσωπεύει την υποχρέωση του να πληρώνει τα σχετικά μισθώματα. Το πρότυπο παρέχει εξαιρέσεις για τις βραχυχρόνιες μισθώσεις και τις μισθώσεις παγίων χαμηλής αξίας. Η λογιστική των εκμισθωτών παραμένει ουσιαστικά αμετάβλητη δηλαδή οι εκμισθωτές θα συνεχίζουν να ταξινομούν τις μισθώσεις τους σε χρηματοοικονομικές και λειτουργικές. Το πρότυπο θα επηρεάσει κυρίως το λογιστικό χειρισμό των λειτουργικών μισθώσεων του Συγκροτήματος.

Όπως επιτρέπεται από το πρότυπο το Συγκρότημα έχει σκοπό να εφαρμόσει το ΔΠΧΑ 16 αναδρομικά αλλά θα χρησιμοποιήσει την επιλογή της μη αναπροσαρμογής των συγκριτικών πληροφοριών εφαρμόζοντας την τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση. Το Συγκρότημα θα χρησιμοποιήσει τις πιο κάτω μεταβατικές διατάξεις που επιτρέπονται από την τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση:

- θα υπολογίσει ένα δικαίωμα χρήσης παγίου επιμετρώντας το δικαίωμα αυτό σε ένα ποσό το οποίο θα ισούται με την αντίστοιχη υποχρέωση που θα αναγνωριστεί, προσαρμοσμένο κατά το ποσό τυχόν προπληρωμένων ή δουλευμένων μισθωμάτων
- θα χρησιμοποιήσει τις εξαιρέσεις του προτύπου αναφορικά με τις μισθώσεις με εναπομείνουσα διάρκεια μικρότερη των 12 μηνών κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής του προτύπου και για τις μισθώσεις παγίων χαμηλής αξίας
- θα χρησιμοποιήσει την αποκτηθείσα γνώση, όπως κατά τον καθορισμό της διάρκειας μίσθωσης εάν η σύμβαση περιλαμβάνει δικαιώματα παράτασης ή καταγγελίας της μίσθωσης
- θα εξαιρέσει τις αρχικές άμεσες δαπάνες από την επιμέτρηση του περιουσιακού στοιχείου με δικαίωμα χρήσης.

Τέλος, το Συγκρότημα αποφάσισε να εφαρμόσει ενιαίο προεξοφλητικό επιτόκιο σε κάθε κατηγορία μισθώσεων με παρόμοια χαρακτηριστικά (όπως μισθώσεις με αντίστοιχη διάρκεια, για παρόμοια πάγια και σε αντίστοιχο οικονομικό περιβάλλον).

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.3 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ (συνέχεια)

2.3.1 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί από το ΣΔΛΠ και υιοθετήθηκαν από την ΕΕ (συνέχεια)

Το Συγκρότημα θα αναγνωρίσει καινούρια πάγια και υποχρεώσεις για τις λειτουργικές μισθώσεις που αφορούν εταιρικές εγκαταστάσεις όπως κτίρια γραφείων και καταστημάτων. Μετά την αρχική αναγνώριση, το Συγκρότημα θα: α) επιμετρά τα δικαιώματα χρήσης παγίων και θα τα αποσβένει με σταθερό ρυθμό καθ' όλη τη διάρκεια της μίσθωσης και β) θα επιμετρά την αντίστοιχη υποχρέωση, αυξάνοντας και μειώνοντας το ανοιχτό υπόλοιπο με τρόπο που να αντικατοπτρίζει τον τόκο και τις πληρωμές μισθωμάτων αντίστοιχα.

Το Συγκρότημα είναι στα τελικά στάδια της διαδικασίας της αξιολόγησης της επίδρασης που θα έχει η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 στις οικονομικές καταστάσεις την περίοδο της αρχικής εφαρμογής. Η εφαρμογή αναμένεται να αυξήσει τα περιουσιακά στοιχεία και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις με το ίδιο ποσό και χωρίς επίπτωση στα ίδια κεφάλαια ή τα αδιανέμητα κέρδη του Συγκροτήματος.

ΔΠΧΑ 9: Δικαίωμα Προπληρωμής με Αρνητική Αποζημίωση (Τροποποίηση)
Η τροποποίηση εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Η τροποποίηση διευκρινίζει ότι τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα προπληρωμής που επιτρέπουν ή απαιτούν από ένα συμβαλλόμενο μέρος είτε να καταβάλει είτε να λάβει εύλογη αποζημίωση για την πρόωρη λήξη της σύμβασης (υπό την έννοια ότι από την πλευρά του κατόχου του περιουσιακού στοιχείου ενδέχεται να υπάρχει επιβάρυνση λόγω πρόωρης εξόφλησης) επιτρέπεται να επιμετρηθούν στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών συνολικών εισοδημάτων. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτές οι τροποποιήσεις θα έχουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

ΔΛΠ 28: Μακροπρόθεσμες Συμμετοχές σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες (Τροποποιήσεις)
Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι τροποποιήσεις σχετίζονται με το κατά πόσο η επιμέτρηση (και κυρίως η απομείωση) των μακροπρόθεσμων συμμετοχών σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες, οι οποίες στην ουσία, αποτελούν μέρος της καθαρής επένδυσης στη συγγενή επιχείρηση ή στην κοινοπραξία, διέπονται από το ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 28 ή ένα συνδυασμό των δύο προτύπων. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 9, προτού εφαρμόσει το ΔΛΠ 28, σε αυτές τις μακροπρόθεσμες συμμετοχές για τις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης. Κατά την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 η οικονομική οντότητα δεν λαμβάνει υπόψη τυχόν προσαρμογές στην λογιστική αξία των μακροπρόθεσμων συμμετοχών οι οποίες προκύπτουν από την εφαρμογή του ΔΛΠ 28. Το Συγκρότημα βρίσκεται σε διαδικασία αξιολόγησης της επίδρασης αυτών των τροποποιήσεων στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

Διερμηνεία ΕΔΔΠΧΑ 23: Αβεβαιότητα σχετικά με τις Θεωρήσεις Φόρου Εισοδήματος
Η διερμηνεία εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Η διερμηνεία παρέχει καθοδήγηση για την αντιμετώπιση της αβεβαιότητας που εμπεριέχεται σε φορολογικούς χειρισμούς, που επηρεάζει την εφαρμογή του ΔΛΠ 12. Η διερμηνεία παρέχει πρόσθετες διευκρινίσεις σχετικά με την εξέταση αβέβαιων φορολογικών θεωρήσεων μεμονωμένα ή από κοινού, την εξέταση των φορολογικών θεωρήσεων από τις φορολογικές αρχές, την κατάλληλη μέθοδο ώστε να αντικατοπτρίζεται η αβεβαιότητα της αποδοχής της θεώρησης από τις φορολογικές αρχές καθώς και την εξέταση των συνεπειών των αλλαγών στα πραγματικά περιστατικά και τις περιστάσεις. Το Συγκρότημα βρίσκεται σε διαδικασία αξιολόγησης της επίδρασης αυτής διερμηνείας στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.3 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ (συνέχεια)

2.3.2 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί από το ΣΔΛΠ και δεν υιοθετήθηκαν ακόμη από την ΕΕ

ΔΠΧΑ 17: Ασφαλιστήρια Συμβόλαια
Το πρότυπο εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2021 και επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή εφόσον το ΔΠΧΑ 15 Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες και το ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά μέσα, έχουν εφαρμοστεί. Το ΔΠΧΑ 17 καθορίζει τις αρχές για την αναγνώριση, επιμέτρηση, παρουσίαση και γνωστοποίηση των ασφαλιστήριων συμβολαίων. Απαιτεί επίσης να εφαρμόζονται παρόμοιες αρχές σε συμβόλαια αντασφάλισης που κατέχονται και σε συμβόλαια επένδυσης που εκδίδονται με χαρακτηριστικά προαιρετικής συμμετοχής. Στόχος είναι, η διασφάλιση της παρεχόμενης πληροφόρησης, από τις οικονομικές οντότητες, να αντιπροσωπεύει αξιόπιστα αυτά τα συμβόλαια. Η παρεχόμενη πληροφόρηση επιτρέπει στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να προβούν σε αξιολόγηση της επίδρασης των συμβολαίων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17, στην κατάσταση οικονομική θέσης, στη χρηματοοικονομική απόδοση και στις ταμειακές ροές μιας οικονομικής οντότητας. Το Συγκρότημα βρίσκεται σε διαδικασία αξιολόγησης της επίδρασης αυτού του προτύπου στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

ΔΠΧΑ 3: Συνενώσεις Επιχειρήσεων (Τροποποιήσεις)
Το ΣΔΛΠ εξέδωσε τροποποιήσεις αναφορικά με τον ορισμό μιας Επιχείρησης (τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 3) με σκοπό την επίλυση των δυσκολιών που προκύπτουν όταν μια οντότητα προσδιορίζει εάν έχει αποκτήσει μια επιχείρηση ή μια ομάδα περιουσιακών στοιχείων. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για συνενώσεις επιχειρήσεων για τις οποίες η ημερομηνία απόκτησης προσδιορίζεται στην πρώτη ετήσια λογιστική περίοδο που αρχίζει την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2020 και για απόκτηση περιουσιακών στοιχείων που συμβαίνουν την ή μετά την έναρξη αυτής της περιόδου, ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτές οι τροποποιήσεις θα έχουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

ΔΠΧΑ 10 Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις και ΔΛΠ 28 Επενδύσεις σε Συγγενείς επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες: Πώληση ή εισφορά περιουσιακών στοιχείων μεταξύ ενός επενδυτή και της συγγενούς του εταιρείας ή της κοινοπραξίας του
Οι τροποποιήσεις αντιμετωπίζουν μια αναγνωρισμένη ασυνέπεια μεταξύ των απαιτήσεων του ΔΠΧΑ 10 και εκείνες του ΔΛΠ 28, για την αντιμετώπιση της πώλησης ή της εισφοράς των περιουσιακών στοιχείων μεταξύ του επενδυτή και της συγγενούς του εταιρείας ή της κοινοπραξίας του. Η κύρια συνέπεια των τροποποιήσεων είναι ότι ένα πλήρες κέρδος ή η ζημιά αναγνωρίζεται όταν η συναλλαγή περιλαμβάνει μια επιχείρηση (είτε στεγάζεται σε μια θυγατρική είτε όχι). Ένα μερικό κέρδος ή η ζημιά αναγνωρίζεται όταν η συναλλαγή περιλαμβάνει στοιχεία ενεργητικού που δεν συνιστούν επιχείρηση, ακόμη και αν τα στοιχεία αυτά στεγάζονται σε θυγατρική. Το Δεκέμβριο του 2015 το ΣΔΛΠ ανέβαλε επ' αόριστο την ημερομηνία εφαρμογής της τροποποίησης αυτής, αναμένοντας το αποτέλεσμα του έργου του για τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτή η τροποποίηση θα έχει σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

ΔΛΠ 19: Μεταβολή, περικοπή ή διακανονισμός προγράμματος καθορισμένων παροχών (Τροποποιήσεις)
Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι τροποποιήσεις απαιτούν τις οντότητες να χρησιμοποιούν επικαιροποιημένες αναλογιστικές παραδοχές για τον προσδιορισμό του κόστους τρέχουσας απασχόλησης και του καθαρού τόκου για το υπόλοιπο της ετήσιας περιόδου αναφοράς, μετά την πραγματοποίηση μιας μεταβολής, περικοπής ή ενός διακανονισμού του προγράμματος καθορισμένων παροχών. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν επίσης, πως επηρεάζεται η εφαρμογή των απαιτήσεων του ανώτατου ορίου του περιουσιακού στοιχείου, από το λογιστικό χειρισμό μιας μεταβολής, περικοπής ή ενός διακανονισμού του προγράμματος καθορισμένων παροχών. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτές οι τροποποιήσεις θα έχουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.3 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ (συνέχεια)

2.3.2 Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί από το ΣΔΛΠ και δεν υιοθετήθηκαν ακόμη από την ΕΕ (συνέχεια)

ΔΛΠ 1 Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων και ΔΛΠ 8 Λογιστικές πολιτικές, αλλαγές στις λογιστικές εκτιμήσεις και λάθη: Ορισμός της σημαντικότητας (Τροποποιήσεις)
Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2020 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν τον ορισμό της σημαντικότητας και τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να εφαρμοστεί. Ο νέος ορισμός αναφέρει πως 'πληροφόρηση θεωρείται σημαντική εφόσον όταν παραλείπεται, αποκρύπτεται ή είναι ανακριβής, εύλογα αναμένεται να επηρεάσει τις αποφάσεις των κύριων χρηστών των οικονομικών καταστάσεων, που λαμβάνουν με βάση αυτές τις οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες παρέχουν οικονομική πληροφόρηση για τη συγκεκριμένη οντότητα'. Επιπλέον, βελτιώθηκαν οι επεξηγήσεις που συνοδεύουν τον ορισμό της σημαντικότητας. Οι τροποποιήσεις διασφαλίζουν ότι ο ορισμός της σημαντικότητας είναι συνεπής σε όλα τα πρότυπα των ΔΠΧΑ. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτές οι τροποποιήσεις θα έχουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

Εννοιολογικό πλαίσιο Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
Το ΣΔΛΠ εξέδωσε το αναθεωρημένο εννοιολογικό πλαίσιο για τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση στις 29 Μαρτίου 2018. Το εννοιολογικό πλαίσιο καθορίζει ένα ολοκληρωμένο σύνολο εννοιών για τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Οι έννοιες αυτές συμβάλλουν στον καθορισμό προτύπων, την καθοδήγηση των συντακτών για την ανάπτυξη συνεπών λογιστικών πολιτικών και την υποστήριξη στην προσπάθεια τους να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν τα πρότυπα. Το ΣΔΛΠ εξέδωσε επίσης ένα συνοδευτικό έγγραφο, Τροποποιήσεις στις παραπομπές του εννοιολογικού πλαισίου, το οποίο καθορίζει τις τροποποιήσεις των προτύπων που επηρεάζονται προκειμένου να επικαιροποιηθούν οι αναφορές στο αναθεωρημένο εννοιολογικό πλαίσιο. Στόχος του εγγράφου είναι η υποστήριξη της μετάβασης στο αναθεωρημένο εννοιολογικό πλαίσιο ΔΠΧΑ για τις εταιρείες που υιοθετούν το εννοιολογικό πλαίσιο για να αναπτύξουν λογιστικές πολιτικές όταν κανένα πρότυπο ΔΠΧΑ δεν κάνει αναφορά. Για τους συντάκτες που αναπτύσσουν λογιστικές πολιτικές βάσει του εννοιολογικού πλαισίου, ισχύει για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2020. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτό το πλαίσιο θα έχει σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

Νέος κύκλος ετήσιων αναβαθμίσεων των ΔΠΧΑ 2015-2017
Το ΣΔΛΠ εξέδωσε νέο κύκλο ετήσιων αναβαθμίσεων των ΔΠΧΑ 2015-2017, το οποίο είναι μια συλλογή τροποποιήσεων των ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτές οι αναβαθμίσεις θα έχουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα και στη χρηματοοικονομική του θέση.

- ΔΠΧΑ 3 Συνενώσεις επιχειρήσεων και ΔΠΧΑ 11 Σχήματα υπό κοινό έλεγχο: οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 3 διευκρινίζουν ότι όταν μια οντότητα αποκτά τον έλεγχο μιας επιχείρησης που αποτελεί κοινή επιχείρηση, η οντότητα επιμετρά εκ νέου τη συμμετοχή που προηγουμένως κατείχε στην επιχείρηση αυτή. Οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 11 διευκρινίζουν ότι όταν μια οντότητα αποκτά από κοινού έλεγχο μιας επιχείρησης που αποτελεί κοινή επιχείρηση, η οντότητα δεν επιμετρά εκ νέου τη συμμετοχή που προηγουμένως κατείχε στην επιχείρηση αυτή.
- ΔΛΠ 12 Φόροι εισοδήματος: οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι φορολογικές συνέπειες των πληρωμών για χρηματοοικονομικά μέσα που ταξινομούνται ως στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, θα πρέπει να αναγνωρίζονται ανάλογα με το που οι συναλλαγές ή τα γεγονότα του παρελθόντος που δημιούργησαν τα διανεμητέα κέρδη έχουν αναγνωριστεί.
- ΔΛΠ 23 Κόστος δανεισμού: οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν την παράγραφο 14 του προτύπου ώστε, όταν ένα περιουσιακό στοιχείο που πληροί τις προϋποθέσεις είναι έτοιμο για τη χρήση για την οποία προορίζεται ή για πώληση και μέρος δανείου που λήφθηκε ειδικά για αυτό το περιουσιακό στοιχείο παραμένει ως ανοικτό υπόλοιπο κατά τη στιγμή εκείνη, το κόστος δανεισμού αυτό πρέπει να συμπεριληφθεί στα κεφάλαια που προέρχονται από γενικό δανεισμό.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.4 Βάση ενοποίησης

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις αποτελούνται από τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις του Συγκροτήματος κατά την και για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Οι οικονομικές καταστάσεις των θυγατρικών εταιριών ετοιμάζονται για την ίδια ημερομηνία αναφοράς όπως και της Εταιρίας, χρησιμοποιώντας ομοιόμορφες λογιστικές πολιτικές.

Οι θυγατρικές εταιρίες ενοποιούνται πλήρως από την ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος μεταφέρεται στο Συγκρότημα. Ο έλεγχος επιτυγχάνεται όταν το Συγκρότημα εκτίθεται, ή έχει δικαιώματα σε κυμαινόμενες αποδόσεις ως αποτέλεσμα της συμμετοχής του, και έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τις αποδόσεις αυτές μέσω της εξουσίας που ασκεί στην εκδότρια εταιρία. Συγκεκριμένα, το Συγκρότημα ελέγχει την εκδότρια, εάν και μόνον εάν το Συγκρότημα έχει:

- εξουσία επί της εκδότριας εταιρίας (π.χ. υφιστάμενα δικαιώματα τα οποία του δίνουν την τρέχουσα ικανότητα να καθοδηγεί τις σχετικές δραστηριότητες της εκδότριας εταιρίας)
- τοποθετήσεις ή δικαιώματα με μεταβλητές αποδόσεις από τη συμμετοχή του στην εκδότρια
- τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει την εξουσία του επί της εκδότριας για να επηρεάσει το ύψος των αποδόσεών του.

Γενικώς, υπάρχει η αντίληψη ότι ο έλεγχος απορρέει από την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου. Με βάση την αντίληψη αυτή και σε περιπτώσεις όπου το Συγκρότημα δεν κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου στην εκδότρια εταιρία, το Συγκρότημα λαμβάνει υπόψη όλα τα σχετικά γεγονότα και περιστάσεις συμπεριλαμβανομένου της συμβατικής συμφωνίας με τους υπόλοιπους κατόχους δικαιωμάτων ψήφου, δικαιώματα που απορρέουν από άλλες συμβατικές συμφωνίες και δικαιώματα ψήφου και δυνητικών δικαιωμάτων ψήφων του Συγκροτήματος, για την αξιολόγηση κατά πόσο μπορεί να ασκήσει εξουσία στην εκδότρια εταιρία.

Το Συγκρότημα επανεκτιμά εάν ελέγχει ή όχι μια εκδότρια εταιρία, όταν τα γεγονότα υποδεικνύουν ότι υπάρχουν αλλαγές σε ένα ή περισσότερα από τα τρία στοιχεία ελέγχου.

Τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις, τα έσοδα και τα έξοδα των θυγατρικών που αγοράστηκαν ή πωλήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους περιλαμβάνονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις από την ημερομηνία απόκτησης ή μέχρι την ημερομηνία πώλησης, αντίστοιχα. Κέρδη ή ζημιές και κάθε στοιχείο των λοιπών συνολικών εισοδημάτων κατανέμονται στους κατόχους κεφαλαίου της μητρικής του Συγκροτήματος και στα δικαιώματα μειοψηφίας, ακόμα και αν αυτό έχει ως αποτέλεσμα να προκύπτει αρνητικό υπόλοιπο για τα δικαιώματα μειοψηφίας. Τα δικαιώματα μειοψηφίας αντιπροσωπεύουν το μερίδιο του κέρδους ή της ζημιάς και των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που δεν κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, το Συγκρότημα. Τα δικαιώματα μειοψηφίας παρουσιάζονται ξεχωριστά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονται στα ίδια κεφάλαια, ξεχωριστά από τα ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας.

Όλες οι συναλλαγές και υπόλοιπα που προκύπτουν μεταξύ των θυγατρικών εταιριών του Συγκροτήματος απαλείφονται κατά την ενοποίηση.

Η μεταβολή στο ποσοστό συμμετοχής σε θυγατρικές εταιρίες, χωρίς την απώλεια ελέγχου, λογιστικοποιείται ως μια συναλλαγή μεταξύ ιδιοκτητών που αφορά τα ίδια κεφάλαια. Κατά συνέπεια, δεν προκύπτει υπεραξία ή κέρδος/ζημιά στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων από τέτοιες συναλλαγές. Οι σχετικές συναλλαγματικές διαφορές που αφορούν το μερίδιο που αναλογεί στο ποσοστό των δικαιωμάτων μειοψηφίας που πωλείται/αποκτάται επανακατηγοριοποιούνται μεταξύ του αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών και των δικαιωμάτων μειοψηφίας.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.5 Συνενώσεις επιχειρήσεων

Συνενώσεις επιχειρήσεων λογιστικοποιούνται με βάση τη μέθοδο απόκτησης. Το κόστος μιας εξαγοράς επιμετρείται ως το σύνολο του τιμήματος που μεταφέρεται, που επιμετρείται στην εύλογη αξία, την ημερομηνία της εξαγοράς και του ποσού των δικαιωμάτων μειοψηφίας στην αποκτηθείσα εταιρία. Για κάθε συνένωση επιχειρήσεων, το Συγκρότημα αποφασίζει εάν θα επιμετρήσει τα δικαιώματα μειοψηφίας στην αποκτηθείσα εταιρία σε εύλογη αξία ή σε αναλογία μεριδίου των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της αποκτηθείσας εταιρίας. Όταν το κόστος αγοράς είναι μεγαλύτερο από το μερίδιο του Συγκροτήματος στην εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται, η διαφορά αναγνωρίζεται ως υπεραξία στον ενοποιημένο ισολογισμό. Στην περίπτωση που το μερίδιο του Συγκροτήματος στην εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων καθαρών περιουσιακών στοιχείων είναι μεγαλύτερο του κόστους αγοράς (δηλαδή αρνητική υπεραξία), η διαφορά αναγνωρίζεται αμέσως στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά το έτος της εξαγοράς. Έξοδα που σχετίζονται με την εξαγορά αναγνωρίζονται όταν προκύψουν και περιλαμβάνονται στα άλλα λειτουργικά έξοδα.

Όταν η συνένωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται σε διαδοχικά στάδια, η συμμετοχή που κατείχε το Συγκρότημα στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση αποτιμάται στην δίκαιη αξία κατά την ημερομηνία που το Συγκρότημα αποκτά τον έλεγχο και το κέρδος ή ζημιά που προκύπτει αναγνωρίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Όταν το Συγκρότημα εξαγοράζει μια επιχείρηση, αξιολογεί τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει αναφορικά με την κατηγοριοποίησή τους και τον προκαθορισμό τους βάσει των όρων του συμβολαίου, τις οικονομικές περιστάσεις και τους σχετικούς όρους κατά την ημερομηνία εξαγοράς.

2.6 Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες

Η συγγενής εταιρία είναι μια οντότητα επί της οποίας το Συγκρότημα ασκεί σημαντική επιρροή. Σημαντική επιρροή είναι η δυνατότητα συμμετοχής στις αποφάσεις της οικονομικής και επιχειρησιακής πολιτικής της εκδότριας, χωρίς όμως να πρόκειται για έλεγχο ή από κοινού έλεγχο των εν λόγω πολιτικών.

Κοινοπραξία είναι μια μορφή κοινού ελέγχου, στην οποία τα συμβαλλόμενα μέρη τα οποία ασκούν από κοινού έλεγχο της συμφωνίας έχουν δικαιώματα στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της κοινοπραξίας. Κοινός έλεγχος ορίζεται ως ο συμβατικός συμφωνηθείς επιμερισμός του ελέγχου μιας ρύθμισης, ο οποίος υπάρχει μόνο όταν οι αποφάσεις σχετικά με τις συναφείς δραστηριότητες απαιτούν την ομόφωνη συγκατάθεση των μερών στα οποία επιμερίζεται ο έλεγχος.

Οι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψιν στον καθορισμό της σημαντικής επιρροής ή του κοινού ελέγχου είναι παραπλήσιοι με αυτούς που λαμβάνονται υπόψιν για τον καθορισμό του ελέγχου επί των θυγατρικών.

Οι επενδύσεις του Συγκροτήματος σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες λογιστικοποιούνται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, η επένδυση σε μια συγγενή εταιρία ή κοινοπραξία αναγνωρίζεται στον ενοποιημένο ισολογισμό στο κόστος κτήσης πλέον αλλαγές στο μερίδιο των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος μετά την ημερομηνία της απόκτησης. Το μερίδιο του Συγκροτήματος στα αποτελέσματα της συγγενούς εταιρίας ή της κοινοπραξίας περιλαμβάνεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Ζημιές της συγγενούς εταιρίας ή της κοινοπραξίας πέραν του κόστους συμμετοχής του Συγκροτήματος αναγνωρίζονται ως υποχρέωση, μόνο στην περίπτωση που το Συγκρότημα έχει αναλάβει δεσμεύσεις εκ μέρους της συγγενούς εταιρίας ή της κοινοπραξίας. Υπεραξία που σχετίζεται με συγγενή εταιρία ή κοινοπραξία περιλαμβάνεται στη λογιστική αξία της επένδυσης και δεν αποσβένεται.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.6 Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες (συνέχεια)

Στην περίπτωση που το μερίδιο του Συγκροτήματος στην καθαρή εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων είναι μεγαλύτερο του κόστους της επένδυσης (αρνητική υπεραξία), η διαφορά περιλαμβάνεται ως έσοδο στον προσδιορισμό του μεριδίου του Συγκροτήματος στο κέρδος ή στη ζημιά της συγγενούς εταιρίας ή κοινοπραξίας, στην περίοδο στην οποία αποκτάται η επένδυση. Το συνολικό μερίδιο του Συγκροτήματος στα κέρδη ή τις ζημιές της συγγενούς εταιρίας ή κοινοπραξίας παρουσιάζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κάτω από το λειτουργικό κέρδος και περιλαμβάνει τα κέρδη ή τις ζημιές πριν τη φορολογία. Η σχετική χρέωση φορολογίας περιλαμβάνεται στη φορολογία.

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει το μερίδιό του σε μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων της συγγενούς εταιρίας ή κοινοπραξίας μέσω της ενοποιημένης κατάστασης μεταβολών ιδίων κεφαλαίων. Κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από συναλλαγές μεταξύ του Συγκροτήματος και της συγγενούς εταιρίας ή κοινοπραξίας, απαλείφονται κατά το ποσοστό της συμμετοχής του Συγκροτήματος της συγγενούς εταιρίας ή στην κοινοπραξία.

Οι οικονομικές καταστάσεις των συγγενών εταιριών ή των κοινοπραξιών ετοιμάζονται με την ίδια ημερομηνία αναφοράς όπως και της Εταιρίας και με βάση τις ίδιες λογιστικές πολιτικές.

Μετά την εφαρμογή της λογιστικής καθαρής θέσης, το Συγκρότημα καθορίζει εάν είναι αναγκαίο να αναγνωρίσει ζημιά απομείωσης στις επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες ή κοινοπραξίες.

2.7 Μετατροπή ξένου συναλλάγματος

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€), που είναι το νόμισμα λειτουργίας και το νόμισμα παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας και των θυγατρικών της στην Κύπρο. Κάθε υποκατάστημα και θυγατρική του Συγκροτήματος στο εξωτερικό καθορίζει το νόμισμα λειτουργίας του και τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις κάθε οντότητας επιμετρούνται χρησιμοποιώντας το συγκεκριμένο νόμισμα λειτουργίας. Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί την άμεση μέθοδο ενοποίησης και επέλεξε να ανακυκλώνει στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων το κέρδος ή ζημιά που προκύπτει από τη χρήση αυτής της μεθόδου.

2.7.1 Συναλλαγές και υπόλοιπα

Συναλλαγές σε ξένα νομίσματα αναγνωρίζονται με βάση την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του νομίσματος λειτουργίας και του ξένου νομίσματος κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Χρηματικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται με την ισοτιμία που ισχύει κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Όλες οι διαφορές αναγνωρίζονται στα 'Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, με εξαίρεση τις συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα που έχουν προσδιοριστεί ως αντισταθμίσεις της καθαρής επένδυσης σε υποκαταστήματα και θυγατρικές στο εξωτερικό. Αυτές αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα στο 'Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος', μέχρι τη διάθεση ή την εκκαθάριση της καθαρής επένδυσης, οπότε το συνολικό ποσό μεταφέρεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Τα μη χρηματικά στοιχεία που επιμετρούνται βάσει του ιστορικού κόστους σε ξένο νόμισμα, μετατρέπονται με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες κατά τις ημερομηνίες των αρχικών συναλλαγών. Τα μη χρηματικά στοιχεία που επιμετρούνται σε εύλογες αξίες σε ξένο νόμισμα, μετατρέπονται με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που υπήρχαν όταν προσδιορίστηκε η εύλογη αξία.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.7 Μετατροπή ξένου συναλλάγματος (συνέχεια)

2.7.2 Θυγατρικές και υποκαταστήματα

Κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις των θυγατρικών (περιλαμβανομένων και των εταιριών ειδικού σκοπού οι οποίες ενοποιούνται από το Συγκρότημα) και των υποκαταστημάτων των οποίων το νόμισμα λειτουργίας είναι διαφορετικό από το νόμισμα παρουσίασης του Συγκροτήματος, μετατρέπονται στο νόμισμα παρουσίασης του Συγκροτήματος χρησιμοποιώντας την ισοτιμία που ισχύει κατά την ημερομηνία του ισολογισμού και οι καταστάσεις λογαριασμού αποτελεσμάτων μετατρέπονται με τη μέση ισοτιμία για το έτος.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα στο 'Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος'. Κατά την πώληση ή την διάλυση θυγατρικής ή υποκαταστήματος, το συνολικό ποσό των συναλλαγματικών διαφορών που αφορά τη συγκεκριμένη επένδυση, μεταφέρεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων ως μέρος του κέρδους/ζημιάς της πώλησης/διάλυσης των θυγατρικών.

2.8 Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα

Η πληροφόρηση κατά λειτουργικό τομέα παρουσιάζεται με την ίδια βάση όπως και η εσωτερική πληροφόρηση που παρέχεται στον επικεφαλή λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων. Ο επικεφαλής λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων είναι το άτομο ή το σύνολο ατόμων το οποίο αποφασίζει την κατανομή πόρων σε κάθε τομέα και προβαίνει σε εκτίμηση της απόδοσής του.

Επικεφαλής για τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων είναι η Εκτελεστική Επιτροπή Συγκροτήματος.

2.9 Κύκλος εργασιών

Ο κύκλος εργασιών του Συγκροτήματος περιλαμβάνει τα έσοδα από τόκους, έσοδα από αμοιβές και προμήθειες, κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος, μεικτά ασφάλιστρα, κέρδη/ζημιές από επενδύσεις σε ακίνητα και αποθέματα ακινήτων, πωλήσεις ακινήτων, έσοδα από ξενοδοχειακές δραστηριότητες, δραστηριότητες σε γκολφ και λοιπά έσοδα.

2.10 Έσοδα από συμβάσεις πελατών

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει τα έσοδα όταν ο έλεγχος των υποσχόμενων αγαθών ή των υπηρεσιών μεταβιβάζεται στους πελάτες σε ποσό που αντικατοπτρίζει την αντιπαροχή την οποία το Συγκρότημα αναμένει ότι δικαιούται σε αντάλλαγμα για τα εν λόγω προϊόντα ή υπηρεσίες. Το νέο μοντέλο αναγνώρισης εσόδων που εφαρμόστηκε, εφαρμόζει τα ακόλουθα πέντε βήματα:

- Βήμα 1: Προσδιορισμός της σύμβασης (-εις) με τον πελάτη
- Βήμα 2: Προσδιορισμός των υποχρεώσεων απόδοσης στη σύμβαση
- Βήμα 3: Προσδιορισμός της τιμής συναλλαγής
- Βήμα 4: Κατανομή της τιμής συναλλαγής στις υποχρεώσεις απόδοσης της σύμβασης
- Βήμα 5: Αναγνώριση εσόδων όταν (ή ενόσω) το Συγκρότημα ικανοποιεί μια υποχρέωση απόδοσης.

Η έννοια της υποχρέωσης απόδοσης είναι νέα και στην ουσία αποτελεί υπόσχεση σε μια σύμβαση με έναν πελάτη να μεταβιβάσει στον πελάτη είτε: α) ένα αγαθό ή μια υπηρεσία (ή μια δέσμη αγαθών ή υπηρεσιών) που είναι διακριτή ή (β) μια σειρά διακριτών αγαθών ή υπηρεσιών που είναι ουσιαστικά τα ίδια και τα οποία μεταβιβάζονται με τον ίδιο τρόπο στον πελάτη.

Συμβατικά υπόλοιπα
Συμβατικό περιουσιακό στοιχείο είναι το δικαίωμα σε αντιπαροχή για τις υπηρεσίες που μεταφέρονται στον πελάτη. Εάν το Συγκρότημα εκτελέσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις μεταβιβάζοντας αγαθά ή υπηρεσίες σε πελάτη προτού ο πελάτης πληρώσει την αντιπαροχή ή προτού καταστεί απαιτητή η πληρωμή, το Συγκρότημα απεικονίζει ως συμβατικό περιουσιακό στοιχείο την αντιπαροχή που έχει ληφθεί με επιφύλαξη.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.10 Έσοδα από συμβάσεις πελατών (συνέχεια)

Οι απαιτήσεις από πελάτες καταχωρούνται όταν το Συγκρότημα παρέχει υπηρεσίες σε πελάτες, και η αντιπαροχή καθίσταται ή ως άμεσα απαιτητή αν εκπληρώνει την υποχρέωση απόδοσης σε μια δεδομένη χρονική στιγμή ή στο τέλος μιας προκαθορισμένης περιόδου για υποχρέωση απόδοσης που εκπληρώνεται σε βάθος χρόνου. Είναι το δικαίωμα του Συγκροτήματος σε αντιπαροχή η οποία είναι ανεπιφύλακτη (απαιτείται μόνο η πάροδος του χρόνου προκειμένου να καταστεί απαιτητή η πληρωμή της εν λόγω αντιπαροχής). Οι λογιστικές πολιτικές για την αρχική αναγνώριση και την επιμέτρηση των απαιτήσεων από πελάτες γνωστοποιούνται στη λογιστική πολιτική για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στις Σημειώσεις 2.14 μέχρι 2.19.

Οι συμβατικές υποχρεώσεις αφορούν στις πληρωμές που έχουν ληφθεί από πελάτες για τις οποίες το Συγκρότημα δεν έχει εκτελέσει την υποχρέωση απόδοσης. Οι συμβατικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται ως έσοδα όταν το Συγκρότημα εκτελέσει την υποχρέωση απόδοσης.

Τα συμβατικά περιουσιακά στοιχεία οι απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβάνονται στις 'Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία' και οι συμβατικές υποχρεώσεις στα 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις' στον ενοποιημένο ισολογισμό.

2.10.1 Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες

Το Συγκρότημα κερδίζει έσοδα από αμοιβές από ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών που παρέχει στους πελάτες του. Τα έσοδα από αμοιβές μπορούν να χωριστούν σε δύο ευρείς κατηγορίες:

- αμοιβές που αναγνωρίζονται από υπηρεσίες που παρέχονται με την πάροδο του χρόνου, όπως η διαχείριση περιουσιακών στοιχείων ή χαρτοφυλακίου, υπηρεσίες φύλαξης και ορισμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες και
- αμοιβές που αναγνωρίζονται από υπηρεσίες που παρέχονται σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, όπως η εκτέλεση συναλλαγών και χρηματιστηριακές προμήθειες (π.χ. εκτέλεση και εκκαθάριση τίτλων και παραγώγων).

Υπηρεσίες που παρέχονται με την πάροδο του χρόνου
Αμοιβές που αποκτήθηκαν από υπηρεσίες που παρέχονται με την πάροδο του χρόνου αναγνωρίζονται κατά αναλογία κατά την περίοδο παροχής υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι οι αμοιβές δεν εξαρτώνται από την επιτυχή εκπλήρωση καθορισμένων κριτηρίων επιδόσεων που δεν τελούν υπό τον έλεγχο του Συγκροτήματος. Οι επαυξητικές δαπάνες για την εκπλήρωση των υπηρεσιών που παρέχονται με την πάροδο του χρόνου αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων αμέσως, επειδή οι υπηρεσίες αυτές θεωρούνται μια σειρά υπηρεσιών που είναι ουσιαστικά οι ίδιες από μέρα σε μέρα και έχουν το ίδιο μοτίβο εκτέλεσης.

Υπηρεσίες που παρέχονται σε μια δεδομένη χρονική στιγμή
Αμοιβές που αποκτήθηκαν από υπηρεσίες συναλλαγής αναγνωρίζονται κατά την ολοκλήρωση της υπηρεσίας, εφόσον οι εν λόγω αμοιβές δεν υπόκεινται σε επιστροφή χρημάτων ή από την επέλευση ή μη επέλευση μελλοντικού γεγονότος που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του Συγκροτήματος. Επαυξητικά κόστη για την εκπλήρωση των υπηρεσιών που παρέχονται σε μια δεδομένη χρονική στιγμή συνήθως πραγματοποιούνται και αναγνωρίζονται ταυτόχρονα με την εκτέλεση της υποχρέωση απόδοσης και τα έσοδα που προκύπτουν, και ως εκ τούτου δεν αναγνωρίζονται ως περιουσιακό στοιχείο, π.χ. χρηματιστηριακές προμήθειες.

Τα έσοδα από αμοιβές και προμήθειες υπολογίζονται με βάση την αντιπαροχή που ορίζεται σε μια σύμβαση με έναν πελάτη που έχει νομικά ισχυρό δικαίωμα, εξαιρουμένων ποσών όπως φόροι που εισπράττονται για λογαριασμό τρίτων. Η αντιπαροχή μπορεί να περιλαμβάνει τόσο σταθερά όσο και μεταβλητά ποσά. Η μεταβλητή αντιπαροχή περιλαμβάνει επιστροφές χρημάτων, εκπτώσεις και άλλα ποσά που εξαρτώνται από την επέλευση ή μη επέλευση μελλοντικού γεγονότος. Η μεταβλητή αντιπαροχή που εξαρτάται από ένα αβέβαιο γεγονός μπορεί να αναγνωριστεί μόνο στο βαθμό στον οποίο υπάρχει αυξημένη πιθανότητα ότι δεν θα υπάρξει σημαντική αναστροφή στο ποσό του συσσωρευμένου εσόδου για τη σύμβαση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.10 Έσοδα από συμβάσεις πελατών (συνέχεια)

2.10.2 Έσοδα από μισθώσεις

Τα έσοδα από τη μίσθωση επενδύσεων σε ακίνητα και αποθεμάτων ακινήτων αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων με τη σταθερή μέθοδο σε ολόκληρη τη διάρκεια της μίσθωσης και περιλαμβάνονται στα 'Λοιπά έσοδα'.

2.10.3 Έσοδα από πώληση επενδύσεων σε ακίνητα

Τα κέρδη από την πώληση των επενδύσεων σε ακίνητα αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, στις 'Καθαρές (ζημιές)/κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα', όταν ο αγοραστής αποδεχτεί την παράδοση και ολοκληρωθεί η μεταφορά του ελέγχου του ακινήτου στον αγοραστή.

2.10.4 Έσοδα από πώληση αποθεμάτων ακινήτων

Τα καθαρά κέρδη από την πώληση των αποθεμάτων ακινήτων αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, όταν ο αγοραστής αποδεχτεί την παράδοση και ολοκληρωθεί η μεταφορά του ελέγχου του ακινήτου στον αγοραστή.

2.11 Αναγνώριση εσόδων/εξόδων από τόκους και έσοδα/έξοδα παρόμοια με τόκους

Το Συγκρότημα υπολογίζει έσοδα από τόκους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR) στη μεικτή λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, εκτός και αν το περιουσιακό στοιχείο είναι απομειωμένης πιστωτικής αξίας.

Όταν ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο έχει καταστεί πιστωτικά απομειωμένο και επομένως θεωρείται ότι βρίσκεται στο Στάδιο 3, τα έσοδα από τόκους υπολογίζονται εφαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο (EIR) στο αποσβεσμένο κόστος του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, το οποίο ορίζεται ως η μεικτή λογιστική αξία του μείον τυχόν προβλέψεις απομείωσης. Εάν το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο αποκατασταθεί και δεν είναι πλέον απομειωμένης πιστωτικής αξίας, το Συγκρότημα επανέρχεται στον υπολογισμό των εσόδων από τόκους στη μεικτή λογιστική αξία. Σε τέτοιες περιπτώσεις το Συγκρότημα, αντιστρέφει την μεταβολή της παρούσας αξίας των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'.

Τα έσοδα από τόκους από αποκτηθέντα ή δημιουργημένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) αναγνωρίζονται χρησιμοποιώντας το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (CAEIR) που υπολογίζεται κατά την αρχική αναγνώριση. Το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (CAEIR) εφαρμόζεται στο αποσβεσμένο κόστος του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, που είναι η μεικτή λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, μείον τυχόν προβλέψεις απομείωσης.

Τα έσοδα από τόκους από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος και από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (FVOCI) παρουσιάζονται στα "Έσοδα από τόκους' ενώ τα έσοδα από τόκους από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων παρουσιάζονται στα "Έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα έξοδα από τόκους από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε αποσβεσμένο κόστος παρουσιάζονται στα "Έξοδα από τόκους' ενώ τα έξοδα από τόκους από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων παρουσιάζονται στα "Έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Όλα αποτελούν μέρος των 'Καθαρών εσόδων από τόκους'.

Το Συγκρότημα κατέχει δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και κεντρικές τράπεζες με αρνητικά επιτόκια. Το Συγκρότημα περιλαμβάνει τον τόκο για αυτά τα περιουσιακά στοιχεία ως έξοδα από τόκους. Ο αρνητικός τόκος συμπεριλαμβάνεται στη Σημείωση 9.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.11 Αναγνώριση εσόδων/εξόδων από τόκους και έσοδα/έξοδα παρόμοια με τόκους (συνέχεια)

Η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου

Τα έσοδα και τα έξοδα από τόκους αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων με την εφαρμογή του πραγματικού επιτοκίου (EIR) για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος και τα ομόλογα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων.

Το πραγματικό επιτόκιο (EIR) είναι το επιτόκιο που προεξοφλεί τις εκτιμημένες μελλοντικές ταμειακές εισπράξεις ή πληρωμές κατά την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου, στη μεικτή λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού μέσου ή στο αποσβεσμένο κόστος της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης.

Το πραγματικό επιτόκιο (EIR), και ως εκ τούτου το αποσβεσμένο κόστος του χρηματοοικονομικού περιουσιακού μέσου, υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη οποιαδήποτε υπέρ ή υπό το άρτιο ποσά και όλες τις αμοιβές και τα κόστη που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου (EIR). Οι αμοιβές και τα κόστη που είναι άμεσα συνδεδεμένα με την απόκτηση δάνειων και απαιτήσεων αναβάλλονται και αποσβένονται ως μέρος των εσόδων από τόκους με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Για τα χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινομένου επιτοκίου, η περιοδική επαναξιολόγηση των ταμειακών ροών ώστε να αντικατοπτρίζουν τις διακυμάνσεις των επιτοκίων της αγοράς, μεταβάλλει επίσης το πραγματικό επιτόκιο (EIR), αλλά όταν τα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίστηκαν αρχικά σε ποσό ίσο με το κεφάλαιο, η επαναξιολόγηση των μελλοντικών πληρωμών τόκων δεν επηρεάζει σημαντικά τη λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης.

2.12 Ωφελήματα αφυπηρέτησης προσωπικού

Το Συγκρότημα λειτουργεί αριθμό προγραμμάτων καθορισμένων εισφορών και καθορισμένων παροχών.

Προγράμματα καθορισμένων εισφορών
Το Συγκρότημα αναγνωρίζει υποχρεώσεις, σχετικές με τη λογιστική περίοδο, στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Οποιεσδήποτε εισφορές που δεν έχουν κατατεθεί κατά την ημερομηνία αναφοράς περιλαμβάνονται ως υποχρέωση.

Προγράμματα καθορισμένων παροχών
Το κόστος παροχών για κάθε πρόγραμμα καθορισμένων παροχών υπολογίζεται ξεχωριστά χρησιμοποιώντας την αναλογιστική Μέθοδο Προβεβλημένης Πιστωτικής Μονάδας (Projected Unit Credit Method).

Το περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση καθορισμένων παροχών είναι η παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών (χρησιμοποιώντας ένα προεξοφλητικό συντελεστή βασισμένο σε εταιρικά ομόλογα υψηλής ποιότητας) μείον την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος από τα οποία οι υποχρεώσεις θα διακανονιστούν. Τα περιουσιακά στοιχεία ενός προγράμματος είναι τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία κατέχονται από ένα ταμείο το οποίο είναι νομικά ανεξάρτητο ή ασφαλιστήρια συμβόλαια που πληρούν τις προϋποθέσεις. Οποιοδήποτε πλεόνασμα καθορισμένων παροχών περιορίζεται στην παρούσα αξία των διαθέσιμων επιστροφών και μειώσεων μελλοντικών εισφορών στο πρόγραμμα. Η εύλογη αξία βασίζεται στις τρέχουσες τιμές αγοράς και στην περίπτωση επενδύσεων που διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά είναι η δημοσιοποιημένη τιμή αγοράς.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.12 Ωφελήματα αφυπηρέτησης προσωπικού (συνέχεια)

Το καθαρό κόστος στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων αποτελείται κυρίως από το κόστος υπηρεσίας και τον καθαρό τόκο στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών και παρουσιάζεται στο κόστος προσωπικού. Το κόστος υπηρεσίας αποτελείται από το κόστος τρέχουσας απασχόλησης, το κόστος προϋπηρεσίας, κέρδη και ζημιές κατά τον διακανονισμό, τις περικοπές και μη συνήθεις διακανονισμούς. Επαναμετρήσεις, περιλαμβανομένου αναλογιστικά κέρδη και ζημιές, η επίδραση του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα (μη περιλαμβανομένου του καθαρού τόκου) και η απόδοση των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος (μη περιλαμβανομένου του καθαρού τόκου) αναγνωρίζονται αμέσως στον ενοποιημένο ισολογισμό με αντίστοιχη χρέωση ή πίστωση στα λοιπά συνολικά εισοδήματα. Οι επαναμετρήσεις δεν επανακατηγοριοποιούνται στα αποτελέσματα σε μετέπειτα περιόδους.

Τα αναλογιστικά κέρδη και ζημιές περιλαμβάνουν εμπειρικές προσαρμογές (οι επιπτώσεις των διαφορών μεταξύ των προηγούμενων αναλογιστικών παραδοχών και όσων πραγματικά συνέβησαν), καθώς και τις επιπτώσεις των μεταβολών στις αναλογιστικές παραδοχές.

2.13 Φορολογία

Τρέχουσα φορολογία και αναβαλλόμενη φορολογία
Η φορολογία υπολογίζεται με βάση τη φορολογική νομοθεσία και τους φορολογικούς συντελεστές που ισχύουν στις χώρες όπου διεξάγονται οι δραστηριότητες του Συγκροτήματος και αναγνωρίζεται ως έξοδο στην περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα εισοδήματα. Η αναβαλλόμενη φορολογία υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της υποχρέωσης. Οι τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρούνται στο ποσό που αναμένεται να εισπραχθεί ή να πληρωθεί στις φορολογικές αρχές. Η τρέχουσα φορολογία και ο αναβαλλόμενος φόρος που σχετίζεται με στοιχεία που αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια, αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια.

Αναγνωρίζονται αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις για όλες τις φορολογητέες προσωρινές διαφορές κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, μεταξύ της φορολογικής βάσης και της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, από τις οποίες θα προκύψουν φορολογητέα ποσά σε μελλοντικές περιόδους. Αναγνωρίζονται αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις για όλες τις προσωρινές διαφορές που σχετίζονται με επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες και υποκαταστήματα, εκτός όπου το Συγκρότημα είναι σε θέση να ελέγξει το χρονικό σημείο της αναστροφής της προσωρινής διαφοράς και αναμένεται ότι η προσωρινή διαφορά δεν θα αναστραφεί στο ορατό μέλλον.

Αναγνωρίζονται αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις για όλες τις εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές και για τις μεταφερόμενες, μη χρησιμοποιημένες φορολογικές ζημιές όταν πιθανολογείται ότι θα υπάρχει διαθέσιμο φορολογητέο κέρδος έναντι του οποίου εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές και μεταφερόμενες μη χρησιμοποιημένες φορολογικές ζημιές μπορούν να αξιοποιηθούν. Η λογιστική αξία των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων αναθεωρείται σε κάθε ημερομηνία του ισολογισμού και μειώνεται στο βαθμό που δεν πιθανολογείται ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων να χρησιμοποιηθεί μέρος ή το σύνολο των εκπιπτόμενων προσωρινών διαφορών ή φορολογικών ζημιών. Οι μη αναγνωρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επανεκτιμώνται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και αναγνωρίζονται στο βαθμό που είναι πιθανό ότι μελλοντικό φορολογητέο κέρδος θα επιτρέψει στην αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση να ανακτηθεί.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρούνται στο ποσό που αναμένεται να καταβληθεί στις φορολογικές αρχές ή να ανακτηθεί από αυτές, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές και νόμους που έχουν θεσπιστεί, ή ουσιωδώς θεσπιστεί, μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού.

Τρέχουσες και αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν προκύπτουν από την ίδια φορολογητέα επιχείρηση και αφορούν την ίδια φορολογική αρχή και όπου υπάρχει νομικό δικαίωμα συμψηφισμού.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.13 Φορολογία (συνέχεια)

Έμμεση Φορολογία Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)
Έξοδα και περιουσιακά στοιχεία αναγνωρίζονται καθαρά από τον ΦΠΑ, εκτός:

- όταν ο ΦΠΑ προκύπτει από μια αγορά περιουσιακών στοιχείων ή υπηρεσιών και δεν είναι ανακτήσιμος από τις κυπριακές φορολογικές αρχές. Σε αυτή την περίπτωση, ο ΦΠΑ αναγνωρίζεται ως μέρος του κόστους απόκτησης του περιουσιακού στοιχείου ή ως μέρος του εξόδου, όπου εφαρμόζεται.
- όταν οι απαιτήσεις και τα πληρωτέα δηλώνονται με την χρέωση του ποσού του ΦΠΑ. Το ποσό του ΦΠΑ που είναι ανακτήσιμο από, ή πληρωτέο προς τις κυπριακές φορολογικές αρχές συμπεριλαμβάνεται ως μέρος των απαιτήσεων ή υποχρεώσεων στον ενοποιημένο ισολογισμό.

2.14 Χρηματοοικονομικά μέσα-Αρχική αναγνώριση

2.14.1 Ημερομηνία αναγνώρισης

Οι 'Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες', 'Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες', 'Καταθέσεις από τράπεζες', 'Καταθέσεις πελατών', 'Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες' και 'Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' αναγνωρίζονται όταν το Συγκρότημα εισπράξει ή χορηγήσει μετρητά στους αντισυμβαλλόμενους. Όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής. Αγορές ή πωλήσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που απαιτούν παράδοση εντός του χρονικού περιθωρίου που καθορίζεται από κανονισμούς ή τους πρότυπους κανόνες της σχετικής αγοράς. Επίσης αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής, δηλαδή την ημερομηνία κατά την οποία το Συγκρότημα δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το περιουσιακό στοιχείο. Τα παράγωγα αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής.

2.14.2 Αρχική αναγνώριση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών μέσων

Η ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων κατά την αρχική αναγνώριση εξαρτάται από τους συμβατικούς όρους και το επιχειρηματικό μοντέλο για τη διαχείριση των μέσων, όπως περιγράφεται στη Σημείωση 2.15.

Όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους συν, στην περίπτωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που δεν επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, το κόστος συναλλαγών που αποδίδεται άμεσα στην απόκτηση ή έκδοση τους.

Όταν η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων κατά την αρχική αναγνώριση διαφέρει από την τιμή συναλλαγής, το Συγκρότημα υπολογίζει το κέρδος ή τη ζημιά της πρώτης μέρας, όπως περιγράφεται στη Σημείωση 2.14.3 πιο κάτω.

2.14.3 Κέρδος ή Ζημιά της πρώτης ημέρας της συναλλαγής

Όταν η τιμή συναλλαγής του χρηματοοικονομικού μέσου διαφέρει από την εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση και η εύλογη αξία βασίζεται σε τεχνική αποτίμησης που χρησιμοποιεί μόνο δεδομένα από παρατηρήσιμες συναλλαγές της αγοράς, το Συγκρότημα αναγνωρίζει τη διαφορά μεταξύ της τιμής συναλλαγής και της εύλογης αξία στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών'. Στις περιπτώσεις όπου η εύλογη αξία βασίζεται σε μοντέλα αποτίμησης που χρησιμοποιούν κάποια δεδομένα τα οποία δεν είναι παρατηρήσιμα, η διαφορά μεταξύ της τιμής συναλλαγής και της εύλογης αξίας αναβάλλεται και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα μόνο όταν τα δεδομένα καθίστανται παρατηρήσιμα ή όταν το χρηματοοικονομικό μέσο αποαναγνωρίζεται.

2.14.4 Κατηγορίες επιμέτρησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος, στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων ή στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.14 Χρηματοοικονομικά μέσα-Αρχική αναγνώριση (συνέχεια)

2.14.4 Κατηγορίες επιμέτρησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (συνέχεια)

Το Συγκρότημα ταξινομεί και επιμετρά τα παράγωγα και τα χαρτοφυλάκια που κατέχονται προς εμπορία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Το Συγκρότημα μπορεί να προσδιορίσει χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εάν αυτό απαλείφει ή μειώνει σε σημαντικό βαθμό μία ανακολουθία που αφορά την επιμέτρηση ή την αναγνώριση.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, εκτός από τις δεσμεύσεις παροχής δανείων και τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν κατέχονται προς εμπορία η αφορούν παράγωγα μέσα.

2.15 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

Η ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων εξαρτάται από το πως αυτά τυγχάνουν διαχείρισης στο πλαίσιο των Επιχειρηματικών Μοντέλων που διατηρεί το Συγκρότημα, καθώς και από τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών (κατά πόσο οι ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (SPPI)).

Αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου
Το Συγκρότημα αξιολογεί το επιχειρηματικό μοντέλο σε επίπεδο χαρτοφυλακίου. Το επίπεδο χαρτοφυλακίου καθορίζεται στο ανώτατο επίπεδο συγκέντρωσης που αντικατοπτρίζει τον τρόπο που το Συγκρότημα διαχειρίζεται τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και το επιχειρηματικό μοντέλο βασίζεται σε παρατηρήσιμους παράγοντες που περιλαμβάνουν:

- τον τρόπο αξιολόγησης της απόδοσης του επιχειρηματικού μοντέλου και των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που διακρατούνται στο πλαίσιο του εν λόγω επιχειρηματικού μοντέλου καθώς και τον τρόπο που αυτά αναφέρονται στα βασικά διευθυντικά στελέχη του Συγκροτήματος,
- τους κινδύνους που επηρεάζουν την απόδοση του επιχειρηματικού μοντέλου (και των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που διακρατούνται στο πλαίσιο του εν λόγω επιχειρηματικού μοντέλου) και συγκεκριμένα, τον τρόπο διαχείρισης αυτών των κινδύνων,
- τον τρόπο που αμείβονται οι διευθυντές (για παράδειγμα εάν η αμοιβή βασίζεται στην εύλογη αξία των υπό διαχείριση περιουσιακών στοιχείων ή στις συμβατικές ταμειακές ροές που εισπράττονται),
- την αναμενόμενη συχνότητα, αξία και το χρονικό πλαίσιο των πωλήσεων τα οποία είναι επίσης σημαντικά για την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου του Συγκροτήματος.

Εάν οι ταμειακές ροές μετά την αρχική αναγνώριση, προκύπτουν με τρόπο διαφορετικό από τον αρχικά αναμενόμενο, το Συγκρότημα δεν αλλάζει την ταξινόμηση των εναπομείναντων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που διακρατούνται στο πλαίσιο του εν λόγω επιχειρηματικού μοντέλου, αλλά ενσωματώνει τέτοια πληροφόρηση όταν αξιολογεί καινούρια περιουσιακά στοιχεία που δημιουργούνται ή αποκτούνται.

Κατά τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9, τα επιχειρηματικά μοντέλα καθορίστηκαν την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής του προτύπου, βάσει των γεγονότων και περιστάσεων που ίσχυαν την 1 Ιανουαρίου 2018 και επαναξιολογούνται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς.

Αξιολόγηση των χαρακτηριστικών συμβατικών ταμειακών ροών (αξιολόγηση SPPI)
Το Συγκρότημα αξιολογεί κατά πόσο οι ταμειακές ροές ενός περιουσιακού χρηματοοικονομικού στοιχείου αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπόλοιπου κεφαλαίου κατά την αρχική αναγνώριση (αξιολόγηση SPPI).

Για σκοπούς αυτής της αξιολόγησης, κεφάλαιο ορίζεται ως η εύλογη αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου κατά την αρχική αναγνώριση και μπορεί να μεταβάλλεται κατά την διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (για παράδειγμα εάν υπάρχουν αποπληρωμές κεφαλαίου ή απόσβεση υπέρ ή υπό το άρτιο ποσών).

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.15 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (συνέχεια)

Τόκος ορίζεται ως η αντιπαροχή για τη διαχρονική αξία του χρήματος, τον πιστωτικό κίνδυνο που συνδέεται με το κεφάλαιο που εκκρεμεί κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου και με άλλους βασικούς κινδύνους δανεισμού και εξόδων (π.χ. κίνδυνος ρευστότητας και διοικητικά έξοδα), καθώς επίσης και ένα περιθώριο κέρδους.

Για την αξιολόγηση του κατά πόσο οι συμβατικές ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (SPPI), το Συγκρότημα εξασκεί κρίση και λαμβάνει υπόψη όρους που θα μπορούσαν να τροποποιήσουν τις συμβατικές ταμειακές ροές, έτσι που να μην πληρούν την προϋπόθεση για SPPI και δεν θα συνάδουν με ταμειακές ροές μιας βασικής δανειακής σύμβασης συμπεριλαμβανομένων: (i) ενδεχόμενα χαρακτηριστικά και χαρακτηριστικά μόχλευσης, (ii) επιτόκια που είναι πέραν του ελέγχου του Συγκροτήματος ή μεταβλητά επιτόκια (iii) χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν να τροποποιήσουν τη διαχρονική αξία του χρήματος, (iv) όροι προπληρωμών και επέκτασης της διάρκειας του μέσου (v) συμβάσεις χωρίς δικαίωμα αναγωγής και (vi) όροι μετατροπής.

Επίσης στις περιπτώσεις όπου οι συμβατικοί όροι ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου επιφέρουν έκθεση σε κινδύνους ή μεταβλητότητα που δεν συνάδουν με μια βασική δανειακή σύμβαση και ο αντίκτυπος δεν είναι ήσσονος σημασίας το σχετικό χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο επιμετρείται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

2.15.1 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Τα παράγωγα αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία και κατατάσσονται ως περιουσιακά στοιχεία όταν η εύλογη αξία τους είναι θετική και ως υποχρεώσεις όταν η εύλογη αξία τους είναι αρνητική. Μεταγενέστερα, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρούνται στην εύλογη αξία. Μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων για σκοπούς εμπορίας περιλαμβάνονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος' όταν αφορούν παράγωγα συναλλάγματος και στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών' για όλα τα υπόλοιπα παράγωγα. Τα έσοδα και έξοδα από τόκους περιλαμβάνονται στις κατηγορίες "Έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους' και "Έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους' αντίστοιχα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Ένα ενσωματωμένο παράγωγο είναι ένα επιμέρους στοιχείο ενός υβριδικού μέσου που περιλαμβάνει επίσης ένα μη παράγωγο κύριο συμβόλαιο με αποτέλεσμα ορισμένες από τις ταμειακές ροές του σύνθετου μέσου να κυμαίνονται κατά τρόπο παρόμοιο με ένα αυτόνομο παράγωγο.

Για υβριδικά συμβόλαια, όπου το κύριο συμβόλαιο είναι ένα χρηματοοικονομικά περιουσιακό στοιχείο εντός του πεδίου εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, τα κριτήρια ταξινόμησης και επιμέτρησης βασίζονται στο επιχειρηματικό μοντέλο και στην αξιολόγηση SPPI, όπως περιγράφονται στην ενότητα Ταξινόμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων της Σημείωσης 2.15 και εφαρμόζεται στο σύνολο του υβριδικού μέσου.

Ενσωματωμένα παράγωγα σε χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και μη-χρηματοοικονομικά, κύρια συμβόλαια, θεωρούνται ξεχωριστά παράγωγα και αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία, αν τα οικονομικά τους χαρακτηριστικά και οι κίνδυνοι δεν θεωρούνται ότι είναι στενά συνδεδεμένα με το κύριο συμβόλαιο, και το κύριο συμβόλαιο δεν επιμετρείται στην εύλογη αξία με αναγνώριση των μεταβολών στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα ενσωματωμένα παράγωγα που διαχωρίζονται από τα κύρια συμβόλαια, επιμετρούνται στην εύλογη αξία και οι μεταβολές αναγνωρίζονται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και ζημιές στην πώληση/διάλυση θυγατρικών' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Το κύριο συμβόλαιο λογιστικοποιείται σύμφωνα με τα σχετικά πρότυπα.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.15 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (συνέχεια)

2.15.2 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος εάν πληρούν και τις δύο ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο κρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, στόχος του οποίου είναι η διακράτηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών,
- Οι συμβατικές ταμειακές ροές του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπόλοιπου κεφαλαίου που καταβάλλονται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες.

Αυτή η ταξινόμηση αφορά μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες, δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες των οποίων οι ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίων και τόκων (SPPI), τα ομόλογα που κατέχονται με στόχο τη διακράτηση για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών και άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Αυτά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR), μείον προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

Μετά την αρχική τους αναγνώριση, τα χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μείον τυχόν προβλέψεις για απομείωση. Το αποσβεσμένο κόστος υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη οποιαδήποτε υπέρ ή υπό το άρτιο ποσά και όλες τις αμοιβές που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου. Η απόσβεση περιλαμβάνεται στα ‘’Έσοδα από τόκους’ στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Οι ζημιές που προκύπτουν από απομείωση αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων στις ‘Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες’ στην περίπτωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και στις ‘Πιστωτικές ζημιές άλλων χρηματοοικονομικών μέσων’ για όλα τα άλλα χρηματοοικονομικά μέσα.

2.15.3 Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων εάν πληρούν και τις δύο ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο κρατείται εντός ενός επιχειρηματικού μοντέλου, ο στόχος του οποίου επιτυγχάνεται τόσο με τη συλλογή συμβατικών ταμειακών ροών, όσο και με την πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.
- Οι συμβατικές ταμειακές ροές του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπόλοιπου κεφαλαίου που καταβάλλονται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες.

Αυτή η ταξινόμηση αφορά ομόλογα που κατέχονται εντός του επιχειρηματικού μοντέλου που έχει στόχο τόσο τη συλλογή συμβατικών ταμειακών ροών όσο και την πώληση, των οποίων οι συμβατικές ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίων και τόκων (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων επιμετρούνται μετέπειτα σε εύλογη αξία, με τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές να αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα στα ‘Καθαρά κέρδη/(ζημιές) επενδύσεων σε ομόλογα που εμπιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων’. Κατά την αποαναγνώριση, τα συσσωρευμένα υπόλοιπα μεταφέρονται από τα λοιπά συνολικά εισοδήματα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονται στα ‘Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών’. Τα έσοδα από τόκους, οι συναλλαγματικές διαφορές και οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στις αντίστοιχες γραμμές.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.15 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (συνέχεια)

2.15.4 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορία

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορία αφορούν περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που αποκτήθηκαν ή πραγματοποιήθηκαν κυρίως για σκοπούς πώλησης ή επαναγοράς τους στο εγγύς μέλλον και αναγνωρίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό στην εύλογη αξία. Μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Έσοδα και έξοδα από τόκους περιλαμβάνονται στα "Έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους' και στα "Έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους' αντίστοιχα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, σύμφωνα με τους όρους του σχετικού συμβολαίου, ενώ τα έσοδα από μερίσματα περιλαμβάνονται στα 'Λοιπά έσοδα' όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξής τους.

Αυτή η ταξινόμηση αφορά ομόλογα και μετοχές που έχουν αγοραστεί κυρίως για σκοπούς πώλησης η επαναγοράς στο εγγύς μέλλον.

2.15.5 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που ταξινομούνται σε αυτή την κατηγορία, εκτός από αυτά που κατέχονται προς εμπορία, είναι αυτά που προσδιορίζονται από τη διοίκηση κατά την αρχική τους αναγνώριση ή αυτά που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9.

Η διοίκηση κατατάσσει ένα χρηματοοικονομικό μέσο στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση όταν πληρούνται ένα από τα ακόλουθα κριτήρια:

(α) ο προσδιορισμός απαλείφει ή μειώνει σε σημαντικό βαθμό μία ανακολουθία που αφορά την επιμέτρηση ή την αναγνώριση που σε διαφορετική περίπτωση θα προέκυπτε από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των σχετικών κερδών ή ζημιών σε διαφορετικές βάσεις, ή

(β) οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις είναι μέρος μιας ομάδας χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων ή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων για τις οποίες γίνεται διαχείριση, και η απόδοση εκτιμάται βάσει της εύλογης αξίας, σύμφωνα με μια τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου ή επένδυσης, ή

(γ) οι υποχρεώσεις εμπεριέχουν ένα ενσωματωμένο παράγωγο, εκτός αν το ενσωματωμένο παράγωγο δεν τροποποιεί σημαντικά τις ταμειακές ροές του μέσου, ή είναι φανερό, με ελάχιστη ή και καθόλου ανάλυση, ότι δεν μπορεί να γίνει ο διαχωρισμός του ενσωματωμένου παραγώγου.

Αυτή η κατάταξη γίνεται ανά χρηματοοικονομικό μέσο.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό στην εύλογη αξία. Μεταβολές στην εύλογη αξία περιλαμβάνονται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Έσοδα και έξοδα από τόκους περιλαμβάνονται στα "Έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους' και στα "Έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους' αντίστοιχα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, σύμφωνα με τους όρους του σχετικού συμβολαίου, ενώ τα έσοδα από μερίσματα περιλαμβάνονται στα 'Λοιπά έσοδα' όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξής τους.

Τα κύρια μέσα τα οποία προσδιορίζονται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αφορούν ομόλογα και μετοχές που δεν περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων προς εμπορία, επειδή δεν υπάρχει πρόσφατη εμπειρία πώλησης σε σύντομο χρονικό διάστημα. Περιλαμβάνουν εισηγμένα ομόλογα που αντισταθμίζονται από παράγωγα για τα οποία δεν υφίσταται προσδιορισμένη σχέση αντιστάθμισης, όπως και μη εισηγμένες μετοχές οι οποίες τυγχάνουν διαχείρισης σε επίπεδο εύλογης αξίας.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.15 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (συνέχεια)

2.15.5 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (συνέχεια)

Επιπλέον, περιουσιακά στοιχεία που αφορούν ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής συνδεδεμένα με επενδύσεις (unit linked investment contracts) καθώς και ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής τα οποία δεν είναι συνδεδεμένα με επενδύσεις (non linked investment contracts) που εκδίδονται από τις ασφαλιστικές θυγατρικές, προσδιορίζονται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που ταξινομούνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, περιλαμβάνουν ορισμένα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, ορισμένες συμμετοχές σε επενδυτικά κεφάλαια και άλλους τίτλους για τους οποίους οι συμβατικές ταμειακές ροές δεν πληρούν τα κριτήρια του SPPI ή τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ανήκουν σε ένα χαρτοφυλάκιο του οποίου το επιχειρηματικό μοντέλο είναι να γίνεται διαχείριση και η απόδοση να εκτιμάται βάσει της εύλογης αξίας.

2.15.6 Επενδύσεις σε μετοχές που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων

Κατά την αρχική αναγνώριση, το Συγκρότημα μπορεί να επιλέξει αμετάκλητα να ταξινομήσει μια επένδυση σε μετοχές στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων, όταν αυτό πληροί τον ορισμό μετοχών βάσει του ΔΛΠ 32 'Χρηματοοικονομικά μέσα:Παρουσίαση', και δεν κατέχεται προς εμπορία. Αυτή η επιλογή γίνεται ανά χρηματοοικονομικό μέσο.

Κέρδη ή ζημιές από την μεταβολή στην εύλογη αξία αυτών των συμμετοχικών μεσών αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και δεν μεταφέρονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά την αποαναγνώρισή τους, αλλά μεταφέρονται απευθείας στο λογαριασμό αποθεμάτων. Τα μερίσματα από επενδύσεις σε μετοχές αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονται στα 'Λοιπά έσοδα' όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξής τους. Δεν αναγνωρίζεται απομείωση στις επενδύσεις σε μετοχές.

2.15.7 Δανειακό κεφάλαιο

Το δανειακό κεφάλαιο μειωμένης εξασφάλισης επιμετρείται αρχικά στην εύλογη αξία της ληφθείσας αντιπαροχής, μετά την αφαίρεση των εξόδων έκδοσης. Μεταγενέστερα, επιμετρείται στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, για να αποσβεστεί η διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας εξαγοράς και του κόστους κατά την αρχική αναγνώριση, μέχρι την ενωρίτερη ημερομηνία που δικαιούται το Συγκρότημα να εξαγοράσει το δανειακό κεφάλαιο.

Οι τόκοι από το δανειακό κεφάλαιο μειωμένης εξασφάλισης περιλαμβάνονται στα 'Έξοδα από τόκους' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.15.8 Άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Οι άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις περιλαμβάνουν 'Καταθέσεις πελατών', 'Καταθέσεις από τράπεζες', 'Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες' και λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται όταν το Συγκρότημα συνάπτει συμβατικές διατάξεις των διακανονισμών με αντισυμβαλλόμενους που είναι γενικά η ημερομηνία συναλλαγής και αρχικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία που είναι συνήθως το αντάλλαγμα που έχει εισπραχθεί, καθαρό από έξοδα που είναι άμεσα σχετιζόμενα με τη συναλλαγή. Η μετέπειτα επιμέτρηση των καταθέσεων πελατών, της χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες και των καταθέσεων από τράπεζες είναι σε αποσβεσμένο κόστος, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.16 Επαναταξινόμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

Το Συγκρότημα δεν επαναταξινομεί τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μετά την αρχική αναγνώριση τους, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις όπου το Συγκρότημα αγοράζει, πωλεί ή διακόπτει μια επιχειρηματική μονάδα. Η επαναταξινόμηση εφαρμόζεται μελλοντικά από την ημερομηνία επαναταξινόμησης, η οποία είναι η πρώτη ημέρα της πρώτης περιόδου αναφοράς μετά τη μεταβολή στο επιχειρηματικό μοντέλο που οδηγεί στην επαναταξινόμηση. Τυχόν παλαιότερα αναγνωρισμένα κέρδη, ζημιές ή τόκοι δεν αναπροσαρμόζονται.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις δεν επαναταξινομούνται ποτέ.

2.17 Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

2.17.1 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (ή όπου εφαρμόζεται μέρος ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή μέρος ομάδας συναφών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων) αποαναγνωρίζεται όταν εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Το Συγκρότημα επίσης αποαναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο όταν έχει μεταβιβάσει το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και η μεταβίβαση πληροί τους όρους για αποαναγνώριση.

Το Συγκρότημα μεταβιβάζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο όταν, και μόνο όταν, είτε:

- το Συγκρότημα έχει μεταβιβάσει τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, ή
- το Συγκρότημα διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, αλλά αναλαμβάνει συμβατική υποχρέωση να καταβάλλει χωρίς σημαντική καθυστέρηση, τις ταμειακές ροές σε ένα τρίτο πρόσωπο βάσει συμφωνίας διακανονισμού ('pass-through' arrangement).

Μία μεταβίβαση πληροί τους όρους για αποαναγνώριση όταν είτε:

- το Συγκρότημα έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, ή
- το Συγκρότημα δεν έχει ούτε μεταβιβάσει ούτε διατηρήσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους, αλλά έχει μεταβιβάσει τον έλεγχο του περιουσιακού στοιχείου.

2.17.2 Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση αποαναγνωρίζεται όταν η υποχρέωση εξοφλείται, ακυρώνεται ή λήγει. Οι τροποποιήσεις και οι ανταλλαγές χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων αντιμετωπίζονται ως εξάλειψη της υποχρέωσης και αποαναγνωρίζονται όταν οι αναθεωρημένοι όροι διαφέρουν σημαντικά από τους αρχικούς όρους. Η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της αρχικής χρηματοοικονομικής υποχρέωσης και της αντιπαροχής που καταβάλλεται αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

2.18 Ρυθμισμένα και τροποποιημένα δάνεια

Οι συμβατικοί όροι ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου μπορούν να τροποποιηθούν για διάφορους λόγους, είτε λόγω εμπορικών επαναδιαπραγματεύσεων είτε λόγω προβληματικών αναδιαρθρώσεων με σκοπό τη μεγιστοποίηση της ανάκτησης.

Σε περίπτωση επαναδιαπραγμάτευσης ή άλλης τροποποίησης των όρων και προϋποθέσεων ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, το Συγκρότημα εξετάζει εάν η τροποποίηση έχει ως αποτέλεσμα την αποαναγνώριση του υφιστάμενου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και την αναγνώριση ενός νέου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Η αποαναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (ή μέρος ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου) και η αναγνώριση ενός νέου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου θα προέκυπτε εάν υπήρχε σημαντική τροποποίηση των αναθεωρημένων όρων στις αρχικές ταμειακές ροές.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.18 Ρυθμισμένα και τροποποιημένα δάνεια (συνέχεια)

Απαιτείται κρίση για να εκτιμηθεί κατά πόσον μια μεταβολή των συμβατικών όρων είναι αρκετά σημαντική ώστε να οδηγήσει σε αποαναγνώριση. Το Συγκρότημα εξετάζει μια σειρά παραγόντων τόσο ποιοτικού όσο και ποσοτικού χαρακτήρα όταν λαμβάνει τέτοιες κρίσεις για την τροποποίηση των συμβατικών ταμειακών ροών, συμπεριλαμβανομένης της αλλαγής του νομίσματος, της αλλαγής του αντισυμβαλλομένου, της εισαγωγής ουσιαστικών όρων, όπως προσθήκη χαρακτηριστικών μετατροπής μετοχικού κεφαλαίου, αλλαγές στο νομικό πλαίσιο και άλλους παράγοντες.

Όταν η τροποποίηση δεν οδηγεί σε αποαναγνώριση, το Συγκρότημα αναγνωρίζει ένα κέρδος ή ζημιά τροποποίησης, στη βάση των τροποποιημένων ταμειακών ροών προεξοφλημένων στο αρχικό πραγματικό επιτόκιο (EIR) και την μεικτή λογιστική αξία του υφιστάμενου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο εξακολουθεί να υπόκειται στις ίδιες αξιολογήσεις τόσο για την σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με την αρχική αναγνώριση όσο και για την απομείωση. Ένα τροποποιημένο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο θα μεταφερθεί εκτός του Σταδίου 3, εάν δεν ισχύουν πλέον οι όροι που το οδήγησαν να αναγνωριστεί ως πιστωτικά απομειωμένο όπως ορίζεται στη Σημείωση 2.19.2. Ένα τροποποιημένο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο θα μεταφερθεί εκτός του Σταδίου 2, όταν δεν ικανοποιούνται πλέον τα σχετικά προκαθορισμένα όρια που έχουν καθοριστεί για τον προσδιορισμό σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, τα οποία βασίζονται σε αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης για όλη την αναμενόμενη ζωή του χρηματοοικονομικού μέσου (lifetime PD), τις ημέρες σε καθυστέρηση και άλλες εκτιμήσεις. Το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο συνεχίζει να παρακολουθείται για σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο και για απομείωση.

Στην περίπτωση νέου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ταξινομημένου στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων, διενεργείται αξιολόγηση για το αν θα πρέπει να ταξινομηθεί σε Στάδιο 1 ή να χαρακτηριστεί ως απομειωμένο κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) για την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Για σκοπούς αξιολόγησης της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης για το νέο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο είναι η ημερομηνία της τροποποίησης.

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

2.19.1 Ανασκόπηση των κανόνων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί ένα μακρόπνοο μοντέλο αναγνώρισης αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών το οποίο απαιτεί κρίση, εκτιμήσεις και παραδοχές για τον καθορισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται για όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος, στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων στις απαιτήσεις μίσθωσης, σε δανειακές δεσμεύσεις και χρηματοοικονομικές εγγυητικές. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 δεν αναγνωρίζεται απομείωση στις επενδύσεις σε μετοχές.

Κατά την αρχική αναγνώριση, απαιτείται απομείωση (ή πρόβλεψη στην περίπτωση δεσμεύσεων και εγγυήσεων) για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που μπορεί να προκύψουν από γεγονότα αθέτησης που είναι δυνατόν να επισυμβούν στους επόμενους 12 μήνες (αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δώδεκα μηνών), εκτός αν τα περιουσιακά στοιχεία θεωρούνται ως πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική τους αναγνώριση. Μεταγενέστερα, σε περίπτωση σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση, απαιτείται απομείωση από όλα τα ενδεχόμενα γεγονότα αθέτησης καθ' όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου (lifetime ECL). Οι πολιτικές του Συγκροτήματος για το πώς καθορίζεται η σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο γνωστοποιούνται στην Σημείωση 2.19.3.

Το Συγκρότημα ομαδοποιεί τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε Στάδιο 1, Στάδιο 2, Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) για την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών όπως περιγράφεται πιο κάτω:

Στάδιο 1: Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που δεν έχουν υποστεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση, περιλαμβάνονται στο Στάδιο 1 και αναγνωρίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) δώδεκα μηνών.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.1 Ανασκόπηση των κανόνων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Στάδιο 2: Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που έχουν υποστεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση, περιλαμβάνονται στο Στάδιο 2 και αναγνωρίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

Στάδιο 3: Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι πιστωτικά απομειωμένα (ο ορισμός του Συγκροτήματος για τα πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αθέτηση αναφέρεται σε επόμενο μέρος της Σημείωσης) και για τα οποία αναγνωρίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

Αγορασμένα ή δημιουργημένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία είναι απομειωμένα κατά την αρχική τους αναγνώριση (POCI): Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία είναι απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση περιλαμβάνουν δάνεια που αγοράστηκαν ή δημιουργήθηκαν με μεγάλη έκπτωση που αντανακλά τις πιστωτικές ζημιές που έχουν επισυμβεί. Αναγνωρίζονται μεταβολές στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) για όλη τη διάρκεια της ζωής τους από την αρχική αναγνώριση.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα με αντίστοιχη πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που παρουσιάζεται ως μείωση στη λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος στον ισολογισμό. Για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων η λογιστική αξία δεν μειώνεται, αλλά το συσσωρευμένο ποσό απομείωσης αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα. Για τα στοιχεία εκτός του ισολογισμού, οι συσσωρευμένες προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές περιλαμβάνονται στα 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις' εκτός στην περίπτωση δανειακών δεσμεύσεων για τις οποίες αναγνωρίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές μαζί με τη ζημιά απομείωσης της σχετικής απαίτησης στον ισολογισμό, καθώς το Συγκρότημα δεν μπορεί να προσδιορίσει ξεχωριστά τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη δανειακή δέσμευση από εκείνες των απαιτήσεων που είναι αναγνωρισμένες στον ισολογισμό. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για την περίοδο αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου στα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και δανειακές δεσμεύσεις και χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και στις 'Πιστωτικές ζημιές άλλων χρηματοοικονομικών μέσων' για όλα τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά μέσα.

2.19.2 Πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και ορισμός της αθέτησης

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, δανειακές δεσμεύσεις και χρηματοοικονομικές εγγυήσεις
Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, που πληρούν τον ορισμό των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) σύμφωνα με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΒΑ) θεωρούνται ότι είναι σε αθέτηση υποχρέωσης και κατηγοριοποιούνται σε Στάδιο 3 (πιστωτικά απομειωμένα). Για αυτά τα δάνεια οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται για όλη τη διάρκεια της ζωής τους και θεωρούνται επίσης ότι είναι σε αθέτηση για σκοπούς διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου.

Με βάση τα πρότυπα αναφοράς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) και τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) προς τις τράπεζες για τα ΜΕΔ, (που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο 2017), ΜΕΔ θεωρούνται αυτά τα ανοίγματα τα οποία ικανοποιούν ένα από τους πιο κάτω όρους:

i. Ο δανειολήπτης έχει αξιολογηθεί ότι δεν είναι πιθανό να εκπληρώσει τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς την εκποίηση της εξασφάλισής του, ανεξάρτητα από την ύπαρξη τυχόν ληξιπρόθεσμων οφειλών ή τον αριθμό των ημερών σε καθυστέρηση.
ii. Δάνεια σε αθέτηση ή απομειωμένα δάνεια σύμφωνα με την προσέγγιση που προβλέπεται από τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR), τα οποία θα προκαλούσαν επίσης αθέτηση υποχρέωσης βάσει συγκεκριμένης πιστωτικής προσαρμογής, αναδιάρθρωσης κινδύνου και πτώχευσης του οφειλέτη.
iii. Σημαντικά ανοίγματα όπως καθορίζονται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ), τα οποία είναι ληξιπρόθεσμα πάνω από 90 μέρες.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.2 Πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και ορισμός της αθέτησης (συνέχεια)

iv. Εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη για τα οποία χρειάζονται επιπρόσθετες ρυθμίσεις.
v. Εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη τα οποία παρουσιάζουν ληξιπρόθεσμες οφειλές πάνω από 30 μέρες εντός της περιόδου επίβλεψης.

Όταν ένα συγκεκριμένο μέρος των δανείων του οφειλέτη, το οποίο πληροί τα πιο πάνω κριτήρια ΜΕΔ, υπερβαίνει το 20% της μεικτής λογιστικής αξίας όλων των εντός ισολογισμού δανείων του, τότε όλα τα δάνεια του οφειλέτη κατηγοριοποιούνται ως μη εξυπηρετούμενα. Σε αντίθετη περίπτωση, μόνο το συγκεκριμένο μέρος των δανείων κατηγοριοποιείται ως μη εξυπηρετούμενο.

Εάν δεν αναγνωριστεί αδυναμία εκπλήρωσης των πιστωτικών υποχρεώσεων νωρίτερα, θεωρείται ότι προκύπτει όταν τα δάνεια είναι 90 ημέρες σε καθυστέρηση, ακόμα και όταν οι θεσμικοί κανόνες επιτρέπουν την αθέτηση να καθορίζεται με βάση 180 μέρες σε καθυστέρηση.

Ο ορισμός πιστωτικά απομειωμένα είναι εναρμονισμένος με τον ορισμό της αθέτησης ούτως ώστε το Στάδιο 3 να περιλαμβάνει όλα τα δάνεια τα οποία είναι σε αθέτηση υποχρέωσης ή πιστωτικά απομειωμένα.

Όταν ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο αναγνωριστεί ως απομειωμένο, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές επιμετρούνται ως η διαφορά μεταξύ της μεικτής λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου και της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλούμενων στο αρχικό πραγματικό επιτόκιο (EIR) του μέσου.

Τα δάνεια παύουν να θεωρούνται ως ΜΕΔ και μεταφέρονται εκτός του Σταδίου 3, μόνο όταν όλοι οι πιο κάτω όροι ικανοποιούνται:
i. Η επέκταση ρυθμιστικών μέτρων δεν οδηγεί στην αναγνώριση απομείωσης ή σε αθέτηση.
ii. Έχει περάσει ένας χρόνος από την επέκταση των ρυθμιστικών μέτρων.
iii. Μετά τα ρυθμιστικά μέτρα και σύμφωνα με τους όρους της ρύθμισης, δεν υπάρχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές ή ανησυχίες σχετικά με την ολική αποπληρωμή του δανείου.
iv. Δεν υπάρχουν κριτήρια μη πληρωμής για τον οφειλέτη.
v. Ο οφειλέτης κατέβαλε πληρωμές μετά τις ρυθμίσεις για ένα μη αμελητέο ποσό κεφαλαίου (υπάρχουν διαφορετικά κατώτατα όρια κεφαλαίου ανάλογα με τον τύπο δανείου).

Κατά τη χρονική στιγμή που ένας λογαριασμός μεταφέρεται εκτός του Σταδίου 3, η αρχική διαβάθμιση του πιστωτικού κινδύνου συγκρίνεται με την διαβάθμιση κατά την ημερομηνία αναφοράς. Αν η διαβάθμιση κατά την ημερομηνία αναφοράς είναι πιο ψηλά από την αρχική, τότε το δάνειο μεταφέρεται στο Στάδιο 1, αλλιώς μεταφέρεται στο Στάδιο 2. Η αντιστροφή της μεταβολής της παρούσας αξίας των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ECL) για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που παύουν να κατηγοριοποιούνται σε Στάδιο 3 αναγνωρίζεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'.

Ομόλογα, δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες
Ομόλογα, δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες θεωρούνται ότι είναι σε αθέτηση και μεταφέρονται στο Στάδιο 3 αν ο εκδότης δεν κατάφερε να πληρώσει είτε τόκους είτε κεφάλαιο. (Σύμφωνα με τον οίκο πιστοληπτικής διαβάθμισης Moody's αυτά χαρκτηρίζονται στη βαθμίδα C που είναι η χαμηλότερη πιστοληπτική βαθμίδα του οίκου Moody's). Επιπρόσθετα, λαμβάνονται υπόψη ορισμένα άλλα κριτήρια, όπως οι δυσμενείς αλλαγές στις επιχειρηματικές, χρηματοοικονομικές και οικονομικές συνθήκες καθώς και οι δείκτες αγοράς (πιστωτικά περιθώρια, τιμές σύμβασης ανταλλαγής κινδύνου (CDS)) για να καθοριστεί κατά πόσο έχει υπάρξει σημαντική επιδείνωση στην οικονομική θέση που θα μπορούσε να οδηγήσει σε αθέτηση της εξόφλησης της υποχρέωσης του.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.3 Σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο

Το ΔΠΧΑ 9 απαιτεί ότι σε περίπτωση σημαντικής αύξησης στον πιστωτικό κίνδυνο, από την αρχική αναγνώριση, η βάση υπολογισμού της ζημιάς απομείωσης θα μεταβληθεί από αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12 μηνών, σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου.

Η αξιολόγηση του κατά πόσο ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά, από την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης, γίνεται για κάθε περίοδο αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη τη μεταβολή του κινδύνου αθέτησης για όλη την εναπομείνουσα διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου από την αρχική αναγνώριση.

Σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες
Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί την πιθανότητα αθέτησης για όλη την αναμενόμενη ζωή (lifetime PDs) του χρηματοοικονομικού μέσου ως τον κύριο ποσοτικό δείκτη, για να αξιολογήσει την μετάβαση από το Στάδιο 1 στο Στάδιο 2 για όλα τα χαρτοφυλάκια, εξετάζοντας εάν η πιθανότητα αθέτησης για όλη τη διάρκεια ζωής κατά την ημερομηνία αναφοράς υπερβαίνει ένα προκαθορισμένο, σχετικό όριο. Το Συγκρότημα ορίζει ότι ένα άνοιγμα έχει σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο με την ποσοτική σύγκριση της πιθανότητα αθέτησης κατά την ημερομηνία της αναφοράς σε σχέση με την αντίστοιχη πιθανότητα αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση για να υπολογίσει την αύξηση σε σχέση με το προκαθορισμένο όριο. Το όριο έχει καθοριστεί χρησιμοποιώντας στατιστική ανάλυση ιστορικών δεδομένων της πιστωτικής μετάβασης των ανοιγμάτων με βάση τις μέρες σε καθυστέρηση, για τους διάφορους τομείς. Το Συγκρότημα εφαρμόζει τα όρια που παρουσιάζονται στο πιο κάτω πίνακα για κάθε χαρτοφυλάκιο/τομέα με βάση τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: τύπο πελάτη, τύπο προϊόντος και αρχική διαβάθμιση πιστωτικού κινδύνου. Το όριο εφαρμόζεται σε κάθε απαίτηση ανάλογα με το χαρτοφυλάκιο/τομέα στο οποίο κατατάσσεται η απαίτηση.

Για τα δανειακά χαρτοφυλάκια μικρομεσαίων επιχειρήσεων (SME) και ιδιωτών, το όριο που εφαρμόζεται διαφέρει ανάλογα με την αρχική πιστοληπτική ικανότητα του δανειολήπτη. Για χρηματοοικονομικά μέσα, με μικρότερες πιθανότητες αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση λόγο της καλής πιστοληπτικής ικανότητας του αντισυμβαλλόμενου, το σχετικό όριο για την αύξηση του πιστωτικού κινδύνου που προσδιορίζεται είναι υψηλότερο από ότι για τα χρηματοοικονομικά μέσα με υψηλότερες πιθανότητες αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση. Για το χαρτοφυλάκιο μεγάλων επιχειρήσεων εφαρμόζεται ένα σχετικό όριο για όλα τα ανοίγματα.

Ο δείκτης σημαντικής αύξησης στον πιστωτικό κίνδυνο, ενεργοποιείται με βάση τη σύγκριση της αναλογίας της παρούσας πιθανότητας αθέτησης για όλη την αναμενόμενη ζωή προς την πιθανότητα αθέτησης για όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής κατά την αρχική αναγνώριση (PD@O) με το προκαθορισμένο όριο. Εάν η υπολογιζόμενη αναλογία είναι μεγαλύτερη του προκαθορισμένου ορίου τότε θεωρείται ότι έχει επέλθει επιδείνωση και το άνοιγμα μεταφέρεται στο Στάδιο 2.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει συνοπτικά το ποσοτικό όριο που εφαρμόστηκε για τη σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο, το οποίο διαφέρει ανάλογα με την αρχική πιστοληπτική ικανότητα του δανειολήπτη, την 1 Ιανουαρίου 2018 και στις 31 Δεκεμβρίου 2018:

Τομέας	Πιστοληπτική βαθμίδα κατά την αρχική αναγνώριση	Όριο επιδείνωσης πιθανότητας αθέτησης που εφαρμόστηκε την 1 Ιανουαρίου 2018	Όριο επιδείνωσης πιθανότητας αθέτησης που εφαρμόστηκε την 31 Δεκεμβρίου 2018
Ιδιώτες	1-3 4-5 6-7	1-6XPD@O 1-5XPD@O 1-5XPD@O	1-29XPD@O 1-5XPD@O 1-5XPD@O
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1-3 4-5 6-7	4XPD@O 4XPD@O 4XPD@O	3-8XPD@O 4XPD@O 4XPD@O
Μεγάλες επιχειρήσεις	1-7	2XPD@O	2XPD@O

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.3 Σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο (συνέχεια)

Κατά την 1 Ιανουαρίου 2018 το όριο προσδιορίστηκε με αναφορά στον ορισμό αθέτησης του κανονισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων (CRR Threshold). Ο ορισμός αθέτησης άλλαξε σε αυτό των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) για να συνάδει και με τον ορισμό για τα πιστωτικά απομειωμένα δάνεια και γι' αυτό άλλαξε και το σχετικό όριο.

Για δάνεια που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αλλά για τα οποία δεν υπάρχει πιστοληπτική διαβάθμιση κατά την ημερομηνία αναφοράς θεωρείται ότι έχουν υποστεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου και γίνεται μετάβαση στο Στάδιο 2.

Για δάνεια τα οποία αξιολογούνται για απομείωση σε ατομική βάση, εκτός από τους ποιοτικούς παράγοντες που ενσωματώθηκαν στον υπολογισμό της πιθανότητας αθέτησης, λαμβάνονται υπόψη και οι ακόλουθοι:

- σημαντική αλλαγή στην αξία των εξασφαλίσεων ή των εγγυήσεων ή στην οικονομική υποστήριξη που παρέχεται από τους μετόχους/διευθυντές,
- σημαντικές δυσμενείς αλλαγές στις επιχειρήσεις, χρηματοοικονομικές και/ή οικονομικές συνθήκες στις οποίες λειτουργεί ο δανειζόμενος.

Το Συγκρότημα επίσης θεωρεί, ως εξ' ορισμού κριτήριο (backstop) ότι σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο έχει επισυμβεί όταν οι συμβατικές πληρωμές είναι άνω των 30 ημερών σε καθυστέρηση (εφαρμόζεται η αρχή του ουσιώδους μεγέθους στην καθυστέρηση). Τα δάνεια που πληρούν αυτό τον όρο ταξινομούνται στο Στάδιο 2. Στις περιπτώσεις όπου ορισμένα ανοίγματα είναι άνω των 30 ημερών σε καθυστέρηση, εάν δεν πληρούνται ορισμένα όρια ουσιώδους σημασίας (όπως καθυστερημένα ποσά μικρότερα από €500 ή μια καθυστερημένη δόση σε περιπτώσεις καταναλωτικών ανοιγμάτων και καθυστερήσεων μικρότερου του ποσού των €1,000 ή άνω του 10% των ποσών χρηματοδότησης σε όλα τα ανοίγματα εκτός από τα καταναλωτικά), τότε η μεταφορά στο Στάδιο 2 δεν πραγματοποιείται. Τα όρια ουσιώδους σημασίας προσδιορίζονται σε Οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Τα όρια για τη μετάβαση από/προς το Στάδιο 1 και προς/από το Στάδιο 2 είναι συμμετρικά. Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που έχει μεταφερθεί στο Στάδιο 2, θα μεταφερθεί πίσω στο Στάδιο 1 όταν ο πιστωτικός κίνδυνος δεν θεωρείται ότι έχει πλέον σημαντική αύξηση σε σχέση με την αρχική αναγνώριση.

Σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο για χρηματοοικονομικά μέσα εκτός από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες
Η απλοποιημένη προσέγγιση του χαμηλού πιστωτικού κινδύνου υιοθετείται για ομόλογα, δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες με εξωτερικές αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας που χαρακτηρίζονται ως επενδυτικές. Η αξιολόγηση του χαμηλού πιστωτικού κινδύνου βασίζεται τόσο στην κλίμακα εξωτερικής αξιολόγησης της πιστοληπτικής διαβάθμισης των οίκων αξιολόγησης καθώς και της εσωτερικής πιστοληπτικής αξιολόγησης (που λαμβάνει υπόψη τις πιο πρόσφατες διαθέσιμες πληροφορίες για το μέσο και τον εκδότη). Ο συνδυασμός των δύο παρέχει μια προσαρμοσμένη βαθμίδα πιστοληπτικής ικανότητας. Μία προσαρμοσμένη βαθμίδα πιστοληπτικής ικανότητας η οποία παραμένει στην επενδυτική κατηγορία θεωρείται ότι έχει χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο.

Για ομόλογα, δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες μη επενδυτικού βαθμού, δεν είναι εφαρμόσιμη η απλοποιημένη προσέγγιση χαμηλού πιστωτικού κινδύνου και έτσι η επιδείνωση του πιστωτικού κινδύνου αξιολογείται συγκρίνοντας την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας κατά την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού στοιχείου, με την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας κατά την ημερομηνία αναφοράς. Σημαντική επιδείνωση του πιστωτικού κινδύνου θεωρείται ότι επήλθε όταν η προσαρμοσμένη βαθμολογία της πιστοληπτικής ικανότητας των ανοιγμάτων μειώνεται σε τέτοιο βαθμό ώστε η νέα αξιολόγηση να σχετίζεται με μια ψηλότερου κινδύνου κατηγορία (π.χ. από την μη επενδυτική κατηγορία σε κερδοσκοπική και στη συνέχεια σε πολύ κερδοσκοπική).

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.4 Επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Το ΔΠΧΑ 9 αντικατοπτρίζει μία αμερόληπτη και σταθμισμένη εκτίμηση πιθανοτήτων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που θα προκύψουν από γεγονότα αθέτησης που είναι δυνατόν να επισυμβούν στους επόμενους 12 μήνες (αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δώδεκα μηνών) από την ημερομηνία αναφοράς είτε από όλα τα ενδεχόμενα γεγονότα αθέτησης καθ' όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου. Το Συγκρότημα υπολογίζει αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια ζωής και δώδεκα μηνών είτε σε ατομική βάση ή σε συλλογική βάση, ανάλογα με τη φύση του υποκείμενου χαρτοφυλακίου των χρηματοοικονομικών μέσων.

Το Συγκρότημα υπολογίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECLs) βάσει του σταθμισμένου μέσου όρου τριών σεναρίων για την επιμέτρηση του ελλείμματος των αναμενόμενων ταμειακών ροών που προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση του πραγματικού επιτοκίου όπως αυτό υπολογίστηκε κατά την αρχική αναγνώριση. Έλλειμμα ταμειακών ροών ορίζεται η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών βάσει του συμβολαίου και των ταμειακών ροών που αναμένεται να εισπραχθούν.

Το Συγκρότημα υπολογίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές χρησιμοποιώντας τις ακόλουθες τρεις παραμέτρους:

- άνοιγμα σε αθέτηση (EAD),
- πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) και
- ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης (LGD)

Άνοιγμα σε αθέτηση (EAD)
Το άνοιγμα σε αθέτηση (EAD) αντιπροσωπεύει το αναμενόμενο άνοιγμα σε περίπτωση αθέτησης κατά τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου, λαμβάνοντας υπόψη αποπληρωμές κεφαλαίου και τόκων και δεδουλευμένους τόκους. Η μεθοδολογία για τον υπολογισμό για το άνοιγμα σε αθέτηση (EAD) διαφοροποιείται στις ακόλουθες κατηγορίες: ανακυκλούμενων και μη ανακυκλούμενων ανοιγμάτων.

Για τα μη ανακυκλούμενα ανοίγματα, χρησιμοποιείται η συμβατική διάρκεια του ανοίγματος και τα ανοίγματα τόσο εντός όσο και εκτός του ισολογισμού αποσβένονται σύμφωνα με το βασικό χρονοδιάγραμμα των συμβατικών πληρωμών για κάθε άνοιγμα. Στην περίπτωση ανακυκλούμενων ανοιγμάτων, το προβλεπόμενο άνοιγμα σε αθέτηση (EAD) είναι η λογιστική αξία για το εντός του ισολογισμού ποσού αυξημένη με μια παράμετρο πιστωτικού συντελεστή μετατροπής που εφαρμόζεται στο υπόλοιπο που δεν έχει χρησιμοποιηθεί (Credit Conversion Factor, CCF). Η παράμετρος πιστωτικού συντελεστή μετατροπής (CCF) βασίζεται σε εμπειρικά δεδομένα των τελευταίων πέντε ετών.

Όσον αφορά τα απομειωμένα ανοίγματα, το άνοιγμα σε αθέτηση (EAD), ισούται με το ποσό του ισολογισμού κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD)
Η πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) αντιπροσωπεύει την πιθανότητα περίπτωσης αθέτησης και υπολογίζεται βάσει στατιστικών μοντέλων αξιολόγησης σε επίπεδο τομέα και λαμβάνοντας υπόψη τη διαβάθμιση σε ατομικό επίπεδο δανείου καθώς και μελλοντική πληροφόρηση βάσει μακροοικονομικών παραμέτρων.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.4 Επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Για κάθε άνοιγμα, ο καθορισμός πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης (PD) για όλη την αναμενόμενη ζωή του χρηματοοικονομικού μέσου, αντιπροσωπεύει την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης ζωής του και βασίζεται στα μοντέλα περιθωριακής πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης κατά τη διάρκεια ενός οικονομικού κύκλου (MPD TTC), την περιθωριακή πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης σε επίπεδο πιστωτικής διευκόλυνσης (MDP individual), τη χρονική στιγμή της περιθωριακής πιθανότητας (MPP point in time) και την περιθωριακή πιθανότητα πληρωμής (MPP). Συγκεκριμένα, το πρώτο στοιχείο, MPD TTC υπολογίζεται ανά τομέα και απεικονίζει την πιθανότητα αθέτησης ανάλογα με τον αριθμό μηνών από την ημερομηνία έναρξης της διευκόλυνσης. Η πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης για κάθε μήνα υπολογίζεται με την προϋπόθεση ότι τα ανοίγματα παρέμειναν μέχρι τον προηγούμενο μήνα. Η περιθωριακή πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης σε επίπεδο πιστωτικής διευκόλυνσης (MPD individual) υπολογίζεται με ένα συντελεστή στάθμισης βάσει της εκάστοτε αξιολόγησης πιστοληπτικού κινδύνου της διευκόλυνσης, ο οποίος συνδέεται με την πιθανότητα αθέτησης της συγκεκριμένης βαθμίδας πιστωτικής αξιολόγησης του Συγκροτήματος. Η περιθωριακή πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (MPD) προσαρμόζεται ώστε να αντικατοπτρίζει τις τρέχουσες και μελλοντικές πληροφορίες με βάση τις μακροοικονομικές παραμέτρους. Τέλος, η περιθωριακή πιθανότητα πληρωμής (MPP) αντιπροσωπεύει την καμπύλη που δείχνει την πιθανότητα πλήρης αποπληρωμής συγκεκριμένου ανοίγματος με βάση την περίοδο σε μήνες από την αρχική ημερομηνία του ανοίγματος. Η περιθωριακή πιθανότητας πληρωμής (MPP) εκτιμάται για κάθε συγκεκριμένο τομέα και εξαρτάται από τους συμβατικούς όρους του ανοίγματος. Για τις ανακυκλούμενες διευκολύνσεις, όπου δεν υπάρχει συμβατική λήξη, αναπτύσσεται μια καμπύλη ανά τομέα. Ο συνδυασμός αυτών των τεσσάρων μοντέλων αποτελεί τη βάση υπολογισμού της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης για κάθε μήνα για τη διάρκεια ζωής του ανοίγματος.

Η διαδικασία της BOC PCL για την εσωτερική διαβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας περιγράφεται στη Σημείωση 46.

Ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης (LGD)
Η ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) αντιπροσωπεύει την εκτίμηση της ζημιάς σε περίπτωση αθέτησης σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Συνήθως εκφράζεται ως ποσοστό του ανοίγματος σε αθέτηση. Λαμβάνει υπόψη παραμέτρους, όπως το ιστορικό ζημιάς ή/και ποσοστά ανάκτησης, καθώς και την αξία εξασφάλισης η οποία προεξοφλείται στην παρούσα αξία την ημερομηνία αναφοράς καθορίζοντας το αναμενόμενο έλλειμμα ταμειακών ροών.

Η δομή του μοντέλου υπολογισμού της ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) λαμβάνει υπόψη τα εξής:

- Ποσοστό αποκατάστασης όπου το μοντέλο για την πιθανότητα αποκατάστασης βασίστηκε σε ιστορικές παρατηρήσεις.
- Ποσοστό μη-αποκατάστασης που περιλαμβάνει ανάκτηση μετρητών ή ανάκτηση εξασφάλισης είτε ως εθελοντική π.χ. συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με ακίνητα, είτε καταναγκαστική πώληση ή δημοπρασίες ή μέσω εκποιήσεων και αναγκαστική διαχείριση.

Ποσοστά ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) εκτιμώνται για το Στάδιο 1, Στάδιο 2, Στάδιο 3 και αγορασμένα ή δημιουργημένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία είναι απομειωμένα κατά την αρχική τους αναγνώριση (POCI) για την κάθε κατηγορία περιουσιακών στοιχείων. Οι παράμετροι για τα ποσοστά ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) εκτιμώνται και, όπου είναι εφικτό, διαμορφώνονται ετησίως μέσω της διενέργειας εκ των υστέρων ελέγχων (back-testing) στις πρόσφατες ανακτήσεις. Αυτά επαναλαμβάνονται για κάθε σενάριο όπου είναι εφικτό.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.4 Επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Αξιολόγηση δανείων σε ατομική βάση
Η ατομική αξιολόγηση πραγματοποιείται για ατομικά σημαντικά περιουσιακά στοιχεία, καθώς και για άλλα ανοίγματα που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια όπως έχουν καθοριστεί από τη Διεύθυνση Πιστωτικού Κινδύνου. Χρησιμοποιείται μια προσέγγιση βασισμένη στον κίνδυνο για τα κριτήρια επιλογής του χαρτοφυλακίου που αξιολογείται ατομικά, όπως είναι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ή δάνεια και απαιτήσεις από πελάτη που έχουν τύχει ρύθμισης και υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο ποσό, μείωση ενός ορισμένου ποσοστού επί του ετήσιου κύκλου εργασιών και μείωση ενός συγκεκριμένου ποσοστού στις εκχωρηθείσες εξασφαλίσεις.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) υπολογίζονται σε ατομική βάση και όλες οι σχετικές εκτιμήσεις για τις αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές λαμβάνονται υπόψη (για παράδειγμα, οι επιχειρηματικές προοπτικές του πελάτη, η ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων, η θέση του Συγκροτήματος σε σχέση με άλλους ενάγοντες, η αξιοπιστία των στοιχείων του πελάτη και το πιθανό κόστος και διάρκεια της διαδικασίας διαχείρισης).

Αξιολόγηση δανείων σε συλλογική βάση
Όλα τα ανοίγματα πελατών που δεν αξιολογούνται σε ατομική βάση, αξιολογούνται σε συλλογική βάση. Για τους σκοπούς του υπολογισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, τα ανοίγματα ομαδοποιούνται σε αναλυτικά χαρτοφυλάκια/τομείς με κοινά χαρακτηριστικά κινδύνου. Ο βαθμός ομαδοποίησης βασίζεται σε διάφορα στοιχεία τα οποία, μεταξύ άλλων παραγόντων, περιλαμβάνουν τον τύπο πελάτη, την κατηγορία ανοίγματος και τον τύπο χαρτοφυλακίου.

2.19.5 Σενάρια και συντελεστές στάθμισης

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί λογικές και βάσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με μελλοντικές συνθήκες, για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές είναι ένα αμερόληπτα καθορισμένο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό πιστωτικών ζημιών που καθορίστηκαν με την αξιολόγηση μιας σειράς πιθανών αποτελεσμάτων και λαμβάνοντας υπόψη προβλέψεις για τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται για τρία μακροοικονομικά σενάρια, το βασικό, το αρνητικό και το θετικό και το αποτέλεσμα είναι ο μέσος όρος των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, βάσει του σταθμισμένου μέσου όρου των τριών σεναρίων, με βάση το ποσοστό πιθανότητας κάθε σεναρίου (Σημ. 46).

Τα μακροοικονομικά σενάρια επηρεάζουν τόσο την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) όσο και την ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης (LGD). Συγκεκριμένα οι πληροφορίες που αφορούν το μέλλον ενσωματώνονται στην πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) που βασίζονται σε εξισώσεις παλινδρόμησης (regression equations) και προκύπτουν βάση ιστορικών δεδομένων. Χρησιμοποιώντας στατιστική ανάλυση επιλέχθηκαν οι πιο σημαντικές μακρο-μεταβλητές ούτως ώστε να προβλεφθούν με ακρίβεια τα αναμενόμενα ποσοστά αθέτησης. Όσο αφορά τη ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης (LGD), οι πληροφορίες σχετικά με τα μελλοντικά στοιχεία ενσωματώνονται μέσω των δεικτών τιμών ακινήτων για τους διάφορους τύπους ακινήτων (σπίτια, εμπορικά ακίνητα, βιομηχανικά ακίνητα). Συγκεκριμένα, για κάθε εξασφάλιση, υπολογίζεται η πιθανή μελλοντική ρευστοποιήσιμη αξία πριν από την προεξόφλησή της πίσω στην ημερομηνία αναφοράς για τον υπολογισμό του αναμενόμενου ελλείμματος ταμειακών ροών.

Κάθε μακροοικονομικό σενάριο που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών περιλαμβάνει μια εκτίμηση όλων των σχετικών μακροοικονομικών μεταβλητών που χρησιμοποιούνται στα μοντέλα για μία πενταετή περίοδο και, στη συνέχεια αντικατοπτρίζεται, σε μέσες τιμές. Καθώς ο χρονικός ορίζοντας των προβλέψεων αυξάνεται, η διαθεσιμότητα των πληροφοριών μειώνεται και ο βαθμός άσκησης κρίσης αυξάνεται.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.5 Σενάρια και συντελεστές στάθμισης (συνέχεια)

Όσον αφορά τους συντελεστές στάθμισης αυτοί καθορίζονται/υπολογίζονται για κάθε σενάριο με τη χρήση της Σωρευτικής Συνάρτησης Πυκνότητας (Cumulative Density Function (CDF)) που έχει εξαχθεί από ιστορικά δεδομένα (1980-2018) και ανάλυση σημαντικότητας. Όλα τα πιθανά σενάρια αντικατοπτρίζονται στην Σωρευτική Συνάρτηση Πυκνότητας (CDF)) με το μηδενικό εκατοστημόριο (0th percentile) ως το χειρότερο σενάριο και το εκατοστό εκατοστημόριο (100th percentile) ως το καλύτερο σενάριο. Το θετικό σενάριο ορίζεται ως το ογδοντακοστό εκατοστημόριο (80th percentile) και έχει συντελεστή στάθμισης 20%. Το βασικό σενάριο ορίζεται ως το πενηντακοστό εκατοστημόριο (50th percentile) και έχει συντελεστή στάθμισης 60%. Το αρνητικό σενάριο ορίζεται ως το εικοστό εκατοστημόριο (20th percentile) και έχει συντελεστή στάθμισης 20%. Οι τελικοί συντελεστές στάθμισης απαρτίζουν τις πιθανότητες να επισυμβεί το αντίστοιχο σύνολο μακροοικονομικών συνθηκών και αντιπροσωπεύουν την καλύτερη εκτίμησή του Συγκροτήματος ως προς σχετική πιθανότητα του φάσματος των αποτελεσμάτων που αντιπροσωπεύει κάθε σενάριο. Οι συντελεστές στάθμισης ετοιμάζονται από το Τμήμα Οικονομικής Έρευνας της BOC PCL και λαμβάνουν υπόψη την ιστορική συχνότητα, ενημερώνονται σε τριμηνιαία βάση και προτείνονται από τον Διευθυντή Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων και προσυπογράφονται από την Επιτροπή Προβλέψεων του Συγκροτήματος.

Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει την εξέταση διαφόρων εξωτερικών πραγματικών πληροφοριών και προβλέψεων μελλοντικών οικονομικών συνθηκών (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Economist Intelligence Unit (EIU), Moody's Analytics), προσαρμοσμένων με βάση την κρίση των οικονομικών εμπειρογνωμόνων.

Οι προβλεπόμενες σχέσεις μεταξύ των βασικών δεικτών και των πιθανοτήτων αθέτησης και ποσοστών ζημιών στα χαρτοφυλάκια των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων έχουν αναπτυχθεί βάσει ανάλυσης ιστορικών δεδομένων των τελευταίων 5 χρόνων.

Γίνονται περιστασιακά ποσοτικές αναπροσαρμογές ή διορθώσεις όταν οι παράμετροι που υπολογίζονται δεν λαμβάνουν υπόψη όλα τα χαρακτηριστικά της αγοράς κατά την ημερομηνία αναφοράς. Οι προσαρμογές που έχουν γίνει παρατίθενται στη Σημείωση 5.2 'Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές/υπολογισμός αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών'.

2.19.6 Περίοδος επιμέτρησης αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η περίοδος για την οποία καθορίζονται οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (για 12 μήνες ή για όλη τη διάρκεια ζωής) ενός χρηματοοικονομικού μέσου βασίζεται στη συμβατική διάρκειά του. Για μη ανακυκλούμενα ανοίγματα, η αναμενόμενη διάρκεια ζωής είναι η περίοδος από την ημερομηνία αναφοράς μέχρι τον τερματισμό της διευκόλυνσης. Για τις δανειακές δεσμεύσεις και συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων, η περίοδος επιμέτρησης καθορίζεται όπως για τις ανακυκλούμενες διευκολύνσεις.

Για τις ανακυκλούμενες διευκολύνσεις, τις πιστωτικές κάρτες και τα όρια τρεχούμενων λογαριασμών για επιχειρήσεις και καταναλωτές, η BOC PCL έχει το δικαίωμα να ακυρώσει ή/και να μειώσει τις διευκολύνσεις με προειδοποίηση δύο μηνών. Η BOC PCL δεν περιορίζει την έκθεση της σε πιστωτικές ζημιές κατά τη συμβατική περίοδο, αλλά χρησιμοποιείται η επόμενη ημερομηνία πιστωτικής αναθεώρησης για τον προσδιορισμό της περιόδου επιμέτρησης για την οποία υπολογίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές, η οποία είναι ετήσια για ανοίγματα σε επιχειρήσεις και κάθε δύο με τρία έτη για ανοίγματα σε ιδιώτες.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.19 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

2.19.7 Αγορασμένα ή δημιουργημένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)

Αγορασμένα ή δημιουργημένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) καταχωρούνται στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται ή αποαναγνωρίζονται μόνο στο βαθμό που υπάρχει μεταγενέστερη μεταβολή στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες. Για τα αγορασμένα ή δημιουργημένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI), το Συγκρότημα αναγνωρίζει μόνο σωρευμένες μεταβολές των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής από την αρχική αναγνώριση ως πρόβλεψη ζημίας. Τα αγορασμένα ή δημιουργημένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) παραμένουν μια ξεχωριστή κατηγορία μέχρι την αποαναγνώριση.

2.20 Κατηγοριοποίηση, επιμέτρηση και αποαναγνώριση (πολιτική που ίσχυε πριν από την 1 Ιανουαρίου 2018)

2.20.1 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Τα παράγωγα αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία και κατατάσσονται ως περιουσιακά στοιχεία όταν η εύλογη αξία τους είναι θετική και ως υποχρεώσεις όταν η εύλογη αξία τους είναι αρνητική. Μεταγενέστερα, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρούνται στην εύλογη αξία. Μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων για σκοπούς εμπορίας περιλαμβάνονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος' όταν αφορούν παράγωγα συναλλάγματος και στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών' για όλα τα υπόλοιπα παράγωγα. Τα έσοδα και έξοδα από τόκους περιλαμβάνονται στις σχετικές κατηγορίες στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Παράγωγα που είναι ενσωματωμένα σε άλλα χρηματοοικονομικά μέσα, όπως ένα δικαίωμα μετατροπής σε μετοχές ενσωματωμένο σε ένα μετατρέψιμο ομόλογο, θεωρούνται ξεχωριστά παράγωγα και αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία, αν τα οικονομικά χαρακτηριστικά και οι κίνδυνοι δεν θεωρούνται ότι είναι στενά συνδεδεμένα με το κύριο συμβόλαιο. Σε αυτή την περίπτωση το κύριο συμβόλαιο δεν επιμετράται στην εύλογη αξία με αναγνώριση των μεταβολών στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα ενσωματωμένα παράγωγα που διαχωρίζονται από τα κύρια συμβόλαια, επιμετρούνται στην εύλογη αξία και οι μεταβολές της αναγνωρίζονται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.20.2 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορία

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορία αφορούν περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που αποκτήθηκαν ή πραγματοποιήθηκαν κυρίως για σκοπούς πώλησης ή επαναγοράς τους στο εγγύς μέλλον και αναγνωρίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό στην εύλογη αξία. Μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Έσοδα και έξοδα από τόκους περιλαμβάνονται στα αντίστοιχα έσοδα και έξοδα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, ανάλογα με τους όρους του σχετικού συμβολαίου και τα έσοδα από μερίσματα περιλαμβάνονται στα 'Λοιπά έσοδα' όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξής τους.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.20 Κατηγοριοποίηση, επιμέτρηση και αποαναγνώριση (πολιτική που ίσχυε πριν από την 1 Ιανουαρίου 2018) (συνέχεια)

2.20.3 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που κατατάσσονται σε αυτή την κατηγορία, προσδιορίζονται από τη διοίκηση κατά την αρχική τους αναγνώριση όταν πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: (α) ο προσδιορισμός απαλείφει ή μειώνει σε σημαντικό βαθμό μία ανακολουθία που αφορά την επιμέτρηση ή την αναγνώριση που σε διαφορετική περίπτωση θα προέκυπτε από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των σχετικών κερδών ή ζημιών σε διαφορετικές βάσεις, ή (β) γίνεται διαχείριση μιας ομάδας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων ή και των δύο, και η απόδοση εκτιμάται βάσει της εύλογης αξίας, σύμφωνα με μια τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου ή επένδυσης, ή (γ) το χρηματοοικονομικό μέσο εμπεριέχει ένα ενσωματωμένο παράγωγο, εκτός αν το ενσωματωμένο παράγωγο δεν τροποποιεί σημαντικά τις ταμειακές ροές που σε διαφορετική περίπτωση θα απαιτούσε το μέσο, ή είναι φανερό με ελάχιστη ή και καθόλου ανάλυση, ότι δεν μπορεί να γίνει ο διαχωρισμός του ενσωματωμένου παραγώγου.

Αυτά τα περιουσιακά στοιχεία δεν περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων προς εμπορία, επειδή δεν υπάρχει πρόσφατη εμπειρία πώλησης σε σύντομο χρονικό διάστημα. Περιλαμβάνουν εισηγμένα ομόλογα που αντισταθμίζονται από παράγωγα για τα οποία δεν υφίσταται προσδιορισμένη σχέση αντιστάθμισης, όπως και μη εισηγμένες μετοχές οι οποίες τυγχάνουν διαχείρισης σε επίπεδο εύλογης αξίας.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό στην εύλογη αξία. Μεταβολές στην εύλογη αξία περιλαμβάνονται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Έσοδα και έξοδα από τόκους περιλαμβάνονται στα αντίστοιχα έσοδα και έξοδα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, ανάλογα με τους όρους του σχετικού συμβολαίου, ενώ τα έσοδα από μερίσματα περιλαμβάνονται στα 'Λοιπά έσοδα' όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξής τους.

2.20.4 Επενδύσεις που κρατούνται μέχρι τη λήξη

Επενδύσεις που κρατούνται μέχρι τη λήξη είναι επενδύσεις με καθορισμένες ή προσδιοριστέες πληρωμές και καθορισμένη λήξη, τις οποίες το Συγκρότημα έχει την πρόθεση και τη δυνατότητα να κρατήσει μέχρι τη λήξη. Μετά την αρχική επιμέτρηση, οι επενδύσεις που κρατούνται μέχρι την λήξη επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Το αποσβεσμένο κόστος υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη τη διαφορά μεταξύ του αρχικού ποσού και του καταβλητέου στη λήξη ποσού, και όλες τις αμοιβές που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου. Η απόσβεση περιλαμβάνεται στα 'Έσοδα από τόκους' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Ζημιές από την απομείωση αυτών των επενδύσεων αναγνωρίζονται στην 'Απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών μέσων' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Εάν, ως αποτέλεσμα της αλλαγής στην πρόθεση ή της δυνατότητας, δεν είναι πλέον κατάλληλη η ταξινόμηση μίας επένδυσης που κρατείται μέχρι τη λήξη, αυτή πρέπει να ανακαταταχθεί ως διαθέσιμη προς πώληση και να επαναμετρηθεί σε εύλογη αξία και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής και της εύλογης της αξίας πρέπει να υπολογισθεί ανάλογα.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.20 Κατηγοριοποίηση, επιμέτρηση και αποαναγνώριση (πολιτική που ίσχυε πριν από την 1 Ιανουαρίου 2018) (συνέχεια)

2.20.5 Δάνεια και απαιτήσεις

Τα δάνεια και απαιτήσεις είναι χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με καθορισμένες ή προσδιοριστέες πληρωμές που δεν έχουν χρηματιστηριακή τιμή σε ενεργή αγορά. Αυτά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία δεν έχουν αποκτηθεί με σκοπό την άμεση ή βραχυπρόθεσμη πώλησή τους και δεν κατατάσσονται ως 'Επενδύσεις προς εμπορία', 'Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση' ή 'Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων'. Αυτή η λογιστική πολιτική αφορά τις κατηγορίες που αναφέρονται στον ενοποιημένο ισολογισμό ως 'Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες', 'Συμφωνίες επαναπώλησης', 'Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' και 'Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις' στον ενοποιημένο ισολογισμό. Μετά την αρχική αναγνώριση, τα δάνεια και απαιτήσεις επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μείον προβλέψεις για απομείωση. Ζημιές από την απομείωση αυτών των δανείων και απαιτήσεων αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στις 'Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και άλλες ζημιές από πιστωτικές διευκολύνσεις' όταν αφορούν δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και στην 'Απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών μέσων' για όλα τα υπόλοιπα.

2.20.6 Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση

Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση είναι εκείνες που έχουν οριστεί ως διαθέσιμες προς πώληση ή εκείνες που δεν κατατάσσονται ως 'Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων', 'Επενδύσεις που κρατούνται μέχρι τη λήξη' ή 'Δάνεια και απαιτήσεις'. Αυτές οι επενδύσεις μπορούν να πωληθούν λόγω μεταβολών των κινδύνων της αγοράς ή για σκοπούς ρευστότητας και περιλαμβάνουν μετοχές και ομόλογα.

Μετά την αρχική αναγνώριση, οι επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση επιμετρούνται στην εύλογη αξία. Μη αναγνωρισμένα κέρδη ή ζημιές από τη μεταβολή στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα, στις 'Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση'. Όταν η επένδυση πωληθεί, τότε το συνολικό κέρδος ή ζημιά που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά εισοδήματα μεταφέρεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών'.

Όταν το Συγκρότημα κατέχει περισσότερες από μια επενδύσεις στον ίδιο τίτλο, θεωρείται ότι πωλούνται με βάση τη μέθοδο του μεσοσταθμισμένου κόστους. Τα έσοδα από τόκους από ομόλογα διαθέσιμα προς πώληση αναγνωρίζονται στα 'Έσοδα από τόκους' με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Τα μερίσματα από μετοχές διαθέσιμες προς πώληση αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Λοιπά έσοδα' όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξής τους. Ζημιές από την απομείωση των επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση αναγνωρίζονται στην 'Απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών μέσων' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.20.7 Δανειακό κεφάλαιο

Το δανειακό κεφάλαιο επιμετρείται αρχικά στην εύλογη αξία της ληφθείσας αντιπαροχής, μετά την αφαίρεση των εξόδων έκδοσης. Μεταγενέστερα, επιμετρείται στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, για να αποσβεστεί η διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας εξαγοράς και του κόστους κατά την αρχική αναγνώριση, μέχρι την ενωρίτερη ημερομηνία που δικαιούται το Συγκρότημα να εξαγοράσει το δανειακό κεφάλαιο.

Οι τόκοι από το δανειακό κεφάλαιο περιλαμβάνονται στα 'Έξοδα από τόκους' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.20.8 Άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος

Άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις περιλαμβάνουν 'Καταθέσεις πελατών', 'Καταθέσεις από τράπεζες' και 'Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες'.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.20 Κατηγοριοποίηση, επιμέτρηση και αποαναγνώριση (πολιτική που ίσχυε πριν από την 1 Ιανουαρίου 2018) (συνέχεια)

2.20.8 Άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος (συνέχεια)

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται όταν το Συγκρότημα συνάπτει συμβατικές διατάξεις των διακανονισμών με αντισυμβαλλόμενους που είναι γενικά η ημερομηνία συναλλαγής και αρχικά επιμετρούνται σε εύλογη αξία που είναι συνήθως το αντάλλαγμα που έχει εισπραχθεί, καθαρό από έξοδα που είναι άμεσα σχετιζόμενα με τη συναλλαγή. Η μετέπειτα επιμέτρηση των καταθέσεων πελατών, της χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες και των καταθέσεων από τράπεζες είναι σε αποσβεσμένο κόστος, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

2.20.9 Διαγραφή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

2.20.9.1 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο διαγράφεται όταν: (α) εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του περιουσιακού στοιχείου, ή (β) το Συγκρότημα έχει μεταβιβάσει τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του περιουσιακού στοιχείου ή (γ) έχει αναλάβει συμβατική υποχρέωση να καταβάλει το σύνολο των ταμειακών ροών σε τρίτο μέρος, και: είτε (i) έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του περιουσιακού στοιχείου, είτε (ii) δεν έχει ούτε μεταβιβάσει ούτε διατηρήσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του περιουσιακού στοιχείου, αλλά έχει μεταβιβάσει τον έλεγχό του.

Δάνεια που έχουν επαναδιαπραγματευτεί
Ένα δάνειο, το οποίο έχει επαναδιαπραγματευτεί, διαγράφεται εάν η υφιστάμενη συμφωνία ακυρώνεται και συνάπτεται νέα συμφωνία με ουσιαστικά διαφορετικούς όρους, ή αν οι όροι της υφιστάμενης συμφωνίας έχουν τροποποιηθεί, έτσι ώστε το δάνειο που επαναδιαπραγματεύεται είναι ουσιαστικά ένα διαφορετικό χρηματοοικονομικό μέσο.

2.20.9.2 Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση διαγράφεται όταν η υποχρέωση εξοφλείται, ακυρώνεται ή λήγει.

2.21 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (πολιτική που ίσχυε πριν από την 1 Ιανουαρίου 2018)

2.21.1 Δάνεια και απαιτήσεις

Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού, το Συγκρότημα αξιολογεί εάν υφίστανται αντικειμενικές ενδείξεις ότι ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων έχει υποστεί απομείωση αξίας. Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων έχει υποστεί απομείωση αξίας όταν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη απομείωσης αξίας ως αποτέλεσμα ενός ή περισσοτέρων γεγονότων που συνέβησαν μετά την αρχική αναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου (ένα ζημιογόνο γεγονός) και εκείνο το ζημιογόνο γεγονός (ή γεγονότα) έχει επίδραση που μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα στις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή της ομάδας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Αντικειμενικές αποδείξεις απομείωσης μπορεί να περιλαμβάνουν ενδείξεις σημαντικής οικονομικής δυσχέρειας του οφειλέτη ή ομάδας οφειλετών, παράβαση του συμβολαίου όπως αθέτηση ή καθυστέρηση στις καταβολές τόκων ή κεφαλαίου, το ενδεχόμενο πτώχευσης του οφειλέτη ή ότι θα προβεί σε άλλη οικονομική αναδιοργάνωση, και όπου παρατηρήσιμα στοιχεία υποδεικνύουν την ύπαρξη μετρήσιμης μείωσης των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, όπως μεταβολές στις καθυστερημένες πληρωμές ή στις οικονομικές συνθήκες που έχουν επίδραση στη δημιουργία ζημιών. Υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι ένα δάνειο έχει υποστεί απομείωση, όταν είναι πιθανόν ότι το Συγκρότημα δεν θα εισπράξει όλο το οφειλόμενο ποσό με βάση τους αρχικούς όρους του συμβολαίου του δανείου.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.21 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (πολιτική που ίσχυε πριν από την 1 Ιανουαρίου 2018) (συνέχεια)

2.21.1 Δάνεια και απαιτήσεις (συνέχεια)

Για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος, το Συγκρότημα αξιολογεί αρχικά αν υφίσταται αντικειμενική απόδειξη για την απομείωση αξίας, σε ατομική βάση, για σημαντικά δάνεια και απαιτήσεις. Επίσης, γίνεται συλλογική αξιολόγηση για δάνεια και απαιτήσεις που δεν είναι από μόνα τους σημαντικά και για ζημιές οι οποίες έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν ακόμα διαπιστωθεί σε δάνεια και απαιτήσεις που έχουν αξιολογηθεί σε ατομική βάση και για τα οποία δεν έχει γίνει πρόβλεψη.

Οι προβλέψεις για απομείωση δανείων προσδιορίζονται με το μοντέλο ζημιών που έχουν επισυμβεί, όπως απαιτείται από τα ΔΠΧΑ, που απαιτεί την αναγνώριση των ζημιών απομείωσης που προέκυψε από γεγονότα του παρελθόντος και απαγορεύει την αναγνώριση των ζημιών απομείωσης που θα μπορούσαν να προκύψουν από μελλοντικά γεγονότα, ανεξάρτητα από το πόσο πιθανό είναι να συμβούν αυτά τα μελλοντικά γεγονότα.

Όταν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι υπάρχει απομείωση της αξίας ενός δανείου, το ποσό της ζημιάς επιμετρείται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής του αξίας και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών που μπορεί να προκύψουν από εγγυήσεις και εμπράγματες εξασφαλίσεις. Η εισπραξιμότητα των δανείων και απαιτήσεων αξιολογείται κατά οφειλέτη για όλα τα σημαντικά ποσά, με βάση την οικονομική κατάσταση, πόρους χρηματοδότησης και το ιστορικό αποπληρωμής του οφειλέτη, την πιθανότητα υποστήριξης από πιστοληπτικά αξιόπιστους εγγυητές και τη ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων.

Η παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών υπολογίζεται χρησιμοποιώντας ως επιτόκιο προεξόφλησης το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του δανείου. Σε περίπτωση δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο, το προεξοφλητικό επιτόκιο για την επιμέτρηση της ζημιάς είναι το τρέχον επιτόκιο αναφοράς πλέον το περιθώριο που προσδιορίζεται στο αρχικό συμβόλαιο.

Για το σκοπό της συλλογικής αξιολόγησης της απομείωσης, τα δάνεια κατατάσσονται βάσει παρόμοιων χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου λαμβάνοντας υπόψη το είδος του δανείου, τη γεωγραφική τοποθεσία, τις ληξιπρόθεσμες οφειλές και άλλους σχετικούς παράγοντες.

Οι μελλοντικές ταμειακές ροές για ομάδες δανείων και απαιτήσεων που αξιολογούνται σε συλλογική βάση, εκτιμώνται βάσει του ιστορικού ζημιάς για δάνεια με χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου που συμβαδίζουν με εκείνα της ομάδας. Το ιστορικό ζημιάς προσαρμόζεται βάσει των τρέχοντων παρατηρήσιμων δεδομένων, ώστε να αντικατοπτρίζει τις επιδράσεις των τρέχουσων συνθηκών που δεν επηρέασαν την περίοδο στην οποία βασίζεται το ιστορικό ζημιάς και να αφαιρεί τις επιδράσεις συνθηκών της ιστορικής περιόδου που δεν επικρατούν επί του παρόντος. Η μεθοδολογία και οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση μελλοντικών ταμειακών ροών αναθεωρούνται τακτικά ώστε να μειώνονται οι διαφορές μεταξύ των εκτιμήσεων των ζημιών και της παρελθούσης εμπειρίας.

Η λογιστική αξία του δανείου μειώνεται μέσω της χρήσης λογαριασμού πρόβλεψης και το ποσό της ζημιάς αναγνωρίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα δάνεια και οι σχετικές προβλέψεις διαγράφονται όταν δεν είναι εφικτή η είσπραξή τους. Μέρος των διαγραφών, περιλαμβανομένων μη συμβατικών διαγραφών, μπορεί επίσης να προκύψει όταν εκτιμάται ότι δεν υπάρχει εφικτή προοπτική για ανάκτηση των μελλοντικών ταμειακών ροών. Αν σε μεταγενέστερη περίοδο, το ύψος της ζημιάς απομείωσης μειωθεί, και η μείωση σχετίζεται εξ αντικειμένου με γεγονός που συνέβη μετά την αναγνώριση της απομείωσης, όταν η φερεγγυότητα του πελάτη έχει βελτιωθεί σε τέτοιο βαθμό που να θεωρείται εφικτή η έγκαιρη είσπραξη όλου ή μέρους του κεφαλαίου και των τόκων με βάση τους όρους της σύμβασης του δανείου, η ζημιά απομείωσης αναστρέφεται με την προσαρμογή της σχετικής πρόβλεψης απομείωσης. Εισπράξεις από δάνεια που διαγράφηκαν, πιστώνονται στο λογαριασμό 'Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και άλλες ζημιές από πιστωτικές διευκολύνσεις' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.21 Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (πολιτική που ίσχυε πριν από την 1 Ιανουαρίου 2018) (συνέχεια)

2.21.2 Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως κρατούμενες μέχρι τη λήξη και ως δάνεια και απαιτήσεις

Για τις επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως κρατούμενες μέχρι τη λήξη και ως δάνεια και απαιτήσεις, το Συγκρότημα αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού εάν υφίστανται αντικειμενικές αποδείξεις ότι έχουν υποστεί ζημιά απομείωσης. Αν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι υπάρχει ζημιά απομείωσης, το ποσό της ζημιάς επιμετρείται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών (εξαιρώντας μελλοντικές πιστωτικές ζημιές που δεν έχουν πραγματοποιηθεί). Η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου μειώνεται και το ποσό της ζημιάς αναγνωρίζεται στην 'Απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών μέσων' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Σε περίπτωση που σε μεταγενέστερη περίοδο, το ύψος της ζημιάς απομείωσης μειώνεται, και η μείωση σχετίζεται εξ αντικειμένου με γεγονός που συνέβη μετά την αναγνώριση της απομείωσης, η ζημιά απομείωσης που είχε αναγνωριστεί προηγουμένως αναστρέφεται και το ποσό της αναστροφής πιστώνεται στις 'Προβλέψεις άλλων χρηματοοικονομικών μέσων' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.21.3 Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση

Για τις επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση, το Συγκρότημα προβαίνει σε αξιολόγηση, σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού, εάν υφίστανται αντικειμενικές αποδείξεις ότι έχουν υποστεί ζημιά απομείωσης. Για μετοχές που κατατάσσονται ως διαθέσιμες προς πώληση, οι αντικειμενικές αποδείξεις περιλαμβάνουν μια σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας των επενδύσεων κάτω του κόστους. Όπου υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι υπάρχει ζημιά απομείωσης, το ποσό της συνολικής ζημιάς, που επιμετρείται ως η διαφορά μεταξύ του κόστους κτήσης και της τρέχουσας εύλογης αξίας μείον τη ζημιά απομείωσης της επένδυσης, η οποία είχε αναγνωριστεί προηγουμένως στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, αφαιρείται από το 'Αποθεματικό επανεκτίμησης επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση' στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και αναγνωρίζεται στην 'Απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών μέσων' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Οι ζημιές απομείωσης για επενδύσεις σε μετοχές δεν αναστρέφονται μέσω της ενοποιημένης κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων. Αυξήσεις στην εύλογη αξία μετά την απομείωση αναγνωρίζονται στο 'Αποθεματικό επανεκτίμησης επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση' στα λοιπά συνολικά εισοδήματα.

Για ομόλογα που κατατάσσονται ως διαθέσιμα προς πώληση, η αξιολόγηση για απομείωση βασίζεται στα ίδια κριτήρια με εκείνα που ισχύουν για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος. Σε περίπτωση που σε μεταγενέστερη περίοδο, το ποσό της ζημιάς απομείωσης μειώνεται, και η μείωση σχετίζεται εξ αντικειμένου με γεγονός που συνέβη μετά την αναγνώριση της απομείωσης, η ζημιά απομείωσης που είχε αναγνωριστεί προηγουμένως αναστρέφεται στην 'Απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών μέσων' μέσω της ενοποιημένης κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.22 Διαγραφές

Το Συγκρότημα μειώνει τη μεικτή λογιστική αξία ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου όταν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία για ανάκτηση του. Στην περίπτωση αυτή τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαγράφονται είτε εν μέρει, είτε πλήρως. Η διαγραφή αναφέρεται τόσο στις συμβατικές όσο και στις μη συμβατικές διαγραφές. Οι διαγραφές και οι εν μέρει διαγραφές αντιπροσωπεύουν γεγονότα αποαναγνώρισης/μερική αποαναγνώρισης.

Εάν το ποσό της διαγραφής είναι μεγαλύτερο από το ποσό της συσσωρευμένης ζημιάς απομείωσης, η διαφορά αντιμετωπίζεται αρχικά ως προσθήκη στη ζημιά απομείωσης, η οποία εφαρμόζεται στη συνέχεια έναντι της μεικτής λογιστικής αξίας. Οι ανακτήσεις, είτε εν μέρει, είτε πλήρως των ποσών που είχαν προηγουμένως διαγραφεί πιστώνονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. στην κατηγορία 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κίνδυνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.23 Χρηματοοικονομικές εγγυητικές, πιστωτικές επιστολές και όρια δανείων που δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί

Το Συγκρότημα εκδίδει χρηματοοικονομικές εγγυητικές στους πελάτες του, αποτελούμενες από πιστωτικές επιστολές, εγγυητικές επιστολές και εγγυήσεις εξ' αποδοχών. Οι χρηματοοικονομικές εγγυητικές αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη τους αξία, στα 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις'. Στη συνέχεια, η υποχρέωση του Συγκροτήματος για κάθε εγγυητική αποτιμάται στο υψηλότερο ποσό μεταξύ: (α) του αρχικού αναγνωρισμένου ποσού, μειωμένο με τη συσσωρευμένη απόσβεση που αναγνωρίζεται περιοδικά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες' σύμφωνα με τους όρους της εγγυητικής και (β) του ποσού της πρόβλεψης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από τις χρηματοοικονομικές εγγυητικές αναγνωρίζονται στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'. Το υπόλοιπο της υποχρέωσης για τις χρηματοοικονομικές εγγυητικές που παραμένει αναγνωρίζεται στα 'Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων όταν η εγγυητική εκπληρωθεί, ακυρωθεί ή λήξει.

Τα όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν χρησιμοποιηθεί και οι πιστωτικές επιστολές είναι δεσμεύσεις βάσει των οποίων, κατά τη διάρκεια της δέσμευσης, το Συγκρότημα υποχρεούται να παρέχει στον πελάτη ένα δάνειο με προκαθορισμένους όρους. Από την 1 Ιανουαρίου 2018, αυτά τα συμβόλαια εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των απαιτήσεων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Οι αντίστοιχες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές παρουσιάζονται στον ισολογισμό του Συγκροτήματος στα 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις' εκτός από τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των δανειακών δεσμεύσεων που αναγνωρίζονται μαζί με την πρόβλεψη ζημιάς του σχετικού ανοίγματος στον ισολογισμό, καθώς το Συγκρότημα δεν μπορεί να προσδιορίσει ξεχωριστά τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των δανειακών δεσμεύσεων από εκείνες των ανοιγμάτων στον ισολογισμό. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που σχετίζονται με αυτές τις δανειακές δεσμεύσεις αναγνωρίζονται στις 'Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Όταν ο πελάτης αντλεί δέσμευση, το δάνειο εμφανίζεται στα (i) χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία που κατέχονται προς εμπορία, σύμφωνα με τη σχετική δέσμευση δανειακών παραγώγων, (ii) χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία που δεν κατέχονται προς εμπορία ακολουθώντας τις δανειακές δεσμεύσεις που έχουν καθοριστεί στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, ή (iii) δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, όταν η σχετική δέσμευση δανείων δεν αποτιμάται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

2.24 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό απεικονίζεται στον ενοποιημένο ισολογισμό, όταν έχει επί του παρόντος νομικά ισχυρό δικαίωμα να συμψηφίσει τα ποσά που αναγνωρίστηκαν και προτίθεται είτε να προβεί σε διακανονισμό του καθαρού υπολοίπου, είτε να εισπράξει το ποσό της απαίτησης εξοφλώντας ταυτόχρονα την υποχρέωση. Το νόμιμα εκτελεστέο δικαίωμα δεν πρέπει να δεσμεύεται με μελλοντικά γεγονότα και οφείλει να εκτελεστεί στα πλαίσια των συνήθων εργασιών και σε περίπτωση αθέτησης, αφερεγγυότητας ή πτώχευσης οποιουδήποτε από τα μέρη.

2.25 Λογιστική αντιστάθμισης

Το Συγκρότημα επέλεξε ως επιλογή λογιστικής πολιτικής που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίσει να εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39. Το Συγκρότημα εφαρμόζει τις τροποποιημένες γνωστοποίησεις της λογιστικής αντιστάθμισης βάσει του ΔΠΧΑ 7.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.25 Λογιστική αντιστάθμισης (συνέχεια)

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα για την αντιστάθμιση κινδύνων που απορρέουν από τις μεταβολές των επιτοκίων και των τιμών συναλλάγματος και στην περίπτωση των αντισταθμίσεων καθαρής επένδυσης, το Συγκρότημα χρησιμοποιεί επίσης άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις. Το Συγκρότημα εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης για συναλλαγές οι οποίες πληρούν τα σχετικά κριτήρια.

Κατά την έναρξη της αντισταθμιστικής σχέσης, το Συγκρότημα προβαίνει σε τεκμηρίωση της αντισταθμιστικής σχέσης μεταξύ αντισταθμισμένου στοιχείου και αντισταθμιστικών μέσων και της επιδίωξής του αναφορικά με τη διαχείριση του κινδύνου και της στρατηγικής του για την ανάληψη της αντιστάθμισης. Η τεκμηρίωση περιλαμβάνει και τον τρόπο με τον οποίο το Συγκρότημα αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης τόσο κατά την έναρξη, όσο και σε συνεχή βάση.

Κατά την έναρξη της αντισταθμιστικής σχέσης και σε κάθε ημερομηνία αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης, αξιολογείται κατά πόσον η αντιστάθμιση αναμένεται να είναι άκρως αποτελεσματική ως προς τον συμψηφισμό των μεταβολών της εύλογης αξίας ή των ταμειακών ροών που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Μια αντιστάθμιση θεωρείται άκρως αποτελεσματική όταν οι μεταβολές της εύλογης αξίας ή των ταμειακών ροών του αντισταθμιστικού χρηματοοικονομικού μέσου και του αντισταθμιζόμενου μέσου που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο κατά την περίοδο για την οποία έχει προσδιοριστεί η αντιστάθμιση, συμψηφίζονται σε εύρος που κυμαίνεται μεταξύ 80% και 125%. Όσον αφορά τις αντισταθμίσεις ταμειακών ροών όπου το αντισταθμιζόμενο μέσο είναι μια προσδοκώμενη συναλλαγή, το Συγκρότημα εκτιμά εάν αυτή είναι πολύ πιθανή και παρουσιάζει έκθεση μεταβολής των ταμειακών ροών η οποία ενδέχεται να επηρεάσει την ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.25.1 Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας

Για αντισταθμίσεις εύλογης αξίας που πληρούν τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμισης, η αλλαγή στην εύλογη αξία από την επιμέτρηση του μέσου αντιστάθμισης αναγνωρίζεται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών', στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Η αλλαγή στην εύλογη αξία του αντισταθμιζόμενου μέσου προσαρμόζεται με τον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο και αναγνωρίζεται ως μέρος της λογιστικής αξίας του αντισταθμιζομένου μέσου και αναγνωρίζεται στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Εάν το αντισταθμιστικό χρηματοοικονομικό μέσο λήξει ή πωληθεί, διακοπεί ή ασκηθεί, ή η αντιστάθμιση δεν πληροί εφεξής τις προϋποθέσεις εφαρμογής της αντισταθμιστικής λογιστικής, η λογιστική αντιστάθμισης διακόπτεται. Για αντισταθμιζόμενα μέσα που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής τους αξίας κατά τη διακοπή της αντιστάθμισης, και της αξίας που θα είχε το μέσο χωρίς τη λογιστική αντιστάθμισης, αποσβένεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά την υπολειπόμενη περίοδο της αρχικής αντιστάθμισης. Σε περίπτωση αποαναγνώρισης του αντισταθμιζόμενου μέσου, η διαφορά αναγνωρίζεται αμέσως στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.25.2 Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών

Για αντισταθμίσεις ταμειακών ροών που πληρούν τα κριτήρια λογιστικής αντιστάθμισης, το μέρος του κέρδους ή της ζημιάς του μέσου αντιστάθμισης που τεκμηριώνεται ως αποτελεσματική αντιστάθμιση, αναγνωρίζεται απευθείας στο 'Αποθεματικό αντισταθμιστικής λογιστικής ταμειακών ροών' στα λοιπά συνολικά εισοδήματα. Το αναποτελεσματικό μέρος του κέρδους ή της ζημιάς του μέσου αντιστάθμισης αναγνωρίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών''.

Τα ποσά που έχουν αναγνωριστεί απευθείας στο 'Αποθεματικό αντισταθμιστικής λογιστικής ταμειακών ροών', μεταφέρονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στην περίοδο κατά την οποία η αντισταθμιζόμενη προσδοκώμενη συναλλαγή επηρεάζει την ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.25 Λογιστική αντιστάθμισης (συνέχεια)

2.25.3 Αντισταθμίσεις καθαρής επένδυσης σε δραστηριότητες εξωτερικού

Οι αντισταθμίσεις της καθαρής επένδυσης σε θυγατρικές ή υποκαταστήματα στο εξωτερικό αντιμετωπίζονται λογιστικά κατά τρόπο συναφή με τις αντισταθμίσεις ταμειακών ροών. Το μέρος του κέρδους ή της ζημιάς του αντισταθμιστικού μέσου που τεκμηριώνεται ως αποτελεσματική αντιστάθμιση αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και το αναποτελεσματικό μέρος αναγνωρίζεται στα 'Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Κατά την πώληση ή εκκαθάριση ενός υποκαταστήματος ή θυγατρικής στο εξωτερικό, το συνολικό κέρδος ή ζημιά που έχει αναγνωριστεί απευθείας στα λοιπά συνολικά εισοδήματα αναγνωρίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα καθαρά κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών.

2.26 Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών

Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών για σκοπούς της ενοποιημένης κατάστασης ταμειακών ροών αποτελούνται από μετρητά, μη υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες, δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και άλλες αξίες που είναι άμεσα ρευστοποιήσιμες ή αποπληρωτέες εντός τριών μηνών από την ημερομηνία της απόκτησής τους.

2.27 Ασφαλιστικές εργασίες

Το Συγκρότημα παρέχει ασφαλιστικές υπηρεσίες κλάδου ζωής και γενικού κλάδου και εκδίδει ασφαλιστικά και επενδυτικά συμβόλαια. Ασφαλιστήριο συμβόλαιο είναι το συμβόλαιο στο οποίο το ένα πρόσωπο (φορέας ασφάλισης) αποδέχεται σημαντικό ασφαλιστικό κίνδυνο από το άλλο πρόσωπο (ασφαλιζόμενο), αποδεχόμενο να αποζημιώσει τον ασφαλιζόμενο στην περίπτωση επέλευσης καθορισμένου αβέβαιου μελλοντικού συμβάντος (το ασφαλιζόμενο συμβάν) που επηρεάζει αρνητικά τον ασφαλιζόμενο. Επενδυτικά συμβόλαια είναι τα συμβόλαια που μεταφέρουν το χρηματοοικονομικό κίνδυνο.

Τα επενδυτικά συμβόλαια μπορούν να επαναταξινομηθούν ως ασφαλιστήρια συμβόλαια μετά την αρχική τους αναγνώριση εάν ο ασφαλιστικός κίνδυνος γίνει σημαντικός.

Ένα συμβόλαιο που κατατάχθηκε ως ασφαλιστήριο συμβόλαιο παραμένει ασφαλιστήριο συμβόλαιο μέχρι την εκπλήρωση ή εκπνοή όλων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από το συμβόλαιο, έστω και αν ο ασφαλιστικός κίνδυνος μειωθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια της περιόδου του συμβολαίου.

2.27.1 Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής

Τα ασφάλιστρα από ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής συνδεδεμένα με επενδύσεις (unit-linked) αναγνωρίζονται όταν εισπραχθούν και γίνει η κατανομή μονάδων στους ασφαλιζόμενους. Τα ασφάλιστρα από ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής που δεν συνδέονται με επενδύσεις (non-linked) αναγνωρίζονται όταν είναι εισπρακτέα με βάση τους όρους των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Οι αμοιβές διαχείρισης επενδύσεων και άλλα έξοδα που χρεώνονται στα ασφαλιστικά ταμεία μακροπρόθεσμων εργασιών, καθώς και το κόστος κάλυψης από θάνατο αναγνωρίζονται σε αντιστοιχία με τα σχετικά ασφάλιστρα και με βάση τους όρους των σχετικών ασφαλιστήριων συμβολαίων.

Οι απαιτήσεις αναγνωρίζονται ως έξοδο όταν συμβούν. Οι υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων κλάδου ζωής καθορίζονται μετά από αναλογιστική εκτίμηση και τα ασφαλιστήρια συνδεδεμένα με επενδύσεις περιλαμβάνουν την εύλογη αξία των μονάδων που κατανεμήθηκαν ξεχωριστά στους ασφαλιζόμενους για κάθε ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.27 Ασφαλιστικές εργασίες (συνέχεια)

2.27.2 Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής σε ισχύ

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει ως άυλο περιουσιακό στοιχείο την αξία των συμβολαίων σε ισχύ όσον αφορά τα ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής. Το περιουσιακό στοιχείο αντιπροσωπεύει την παρούσα αξία του μεριδίου των μετόχων στα κέρδη που αναμένεται ότι θα προκύψουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής που ισχύουν κατά την ημερομηνία αναφοράς, χρησιμοποιώντας κατάλληλες οικονομικές και αναλογιστικές εκτιμήσεις παρόμοιες με αυτές που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των σχετικών υποχρεώσεων από τα ίδια ασφαλιστήρια συμβόλαια. Η μεταβολή στην παρούσα αξία καθορίζεται βάσει των ταμειακών ροών μετά τη φορολογία, αλλά για σκοπούς παρουσίασης, η μεταβολή στην αξία αναφέρεται πριν τη φορολογία, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο ποσοστό φορολογίας.

2.27.3 Ασφαλιστικές εργασίες γενικού κλάδου

Τα ασφάλιστρα αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων όταν είναι εισπρακτέα με βάση τους όρους των ασφαλιστήριων συμβολαίων. Τα μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα και αντασφάλιστρα που αναλογούν στην περίοδο κινδύνου μετά την ημερομηνία του ισολογισμού μεταφέρονται σε επόμενες περιόδους αναφοράς.

Γίνεται πρόβλεψη για το υπολογιζόμενο ποσό των εκκρεμών απαιτήσεων που έχουν γνωστοποιηθεί αλλά δεν έχουν διακανονιστεί και των απαιτήσεων που έχουν επισυμβεί μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί. Η αύξηση στις υποχρεώσεις για το ποσό των απαιτήσεων που έχουν γνωστοποιηθεί αλλά δεν έχουν διακανονιστεί γίνεται ξεχωριστά για κάθε περίπτωση λαμβάνοντας υπόψη όλα τα γνωστά δεδομένα, την εμπειρία του πρόσφατου παρελθόντος και υποθέσεις για τη μελλοντική έκβαση των εκκρεμών απαιτήσεων. Η πρόβλεψη για απαιτήσεις που έχουν επισυμβεί, αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού υπολογίζεται με παρόμοιες στατιστικές τεχνικές.

2.27.4 Επενδυτικά συμβόλαια

Το Συγκρότημα αναλαμβάνει τη διαχείριση προγραμμάτων αφυπηρέτησης υπαλλήλων, πελατών, εταιριών τα οποία προσφέρουν εγγυημένη απόδοση επί των εισφορών. Τα συμβόλαια αυτά προσδιορίζουν τα ωφελήματα προς τους υπαλλήλους. Τυχόν ελλείμματα καλύπτονται από τις εταιρίες στις οποίες ανήκει το προσωπικό που ασφαλίζεται. Το Συγκρότημα δεν έχει καμία υποχρέωση από τυχόν αναλογιστικό έλλειμμα.

2.27.5 Έλεγχος επάρκειας υποχρεώσεων

Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού διενεργείται έλεγχος της επάρκειας των υποχρεώσεων από ασφαλιστήρια συμβόλαια, χρησιμοποιώντας τις τρέχουσες βέλτιστες εκτιμήσεις της παρούσας αξίας των μελλοντικών συμβατικών ταμειακών ροών και απαιτήσεων, εξόδων και αποδόσεων των επενδύσεων. Οποιαδήποτε ελλείμματα στις προβλέψεις αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.28 Συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης

Αξίες που πωλούνται βάσει συμφωνίας για επαναγορά σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία δεν διαγράφονται από τον ενοποιημένο ισολογισμό. Τα εισπραχθέντα ποσά, συμπεριλαμβανομένων των δεδουλευμένων τόκων, αναγνωρίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό ως 'Συμφωνίες επαναγοράς' και αποδίδουν την ουσία της συναλλαγής ως δάνειο προς το Συγκρότημα. Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής επαναγοράς παρουσιάζεται ως έξοδο από τόκους και αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της συμφωνίας χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Οι συμφωνίες επαναγοράς κατά την ημερομηνία του ενοποιημένου ισολογισμού αφορούν συμφωνίες με χρηματοοικονομικούς οργανισμούς. Οι επενδύσεις που έχουν δοθεί ως εξασφάλιση στα πλαίσια των συμφωνιών επαναγοράς, μπορούν είτε να πωληθούν, είτε να επανεκχωρηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο. Όταν ο αντισυμβαλλόμενος έχει το δικαίωμα να πωλήσει ή να επανεκχωρήσει τις αξίες το Συγκρότημα επαναταξινομεί αυτές τις αξίες στον ενοποιημένο ισολογισμό του, στις 'Επενδύσεις που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση'.

Αξίες που αγοράζονται βάσει συμφωνίας για επαναπώληση σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία αναγνωρίζονται ως συμφωνίες επαναπώλησης. Η διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και τιμής επαναπώλησης παρουσιάζεται σαν έσοδο από τόκους και αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της συμφωνίας, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

2.29 Χρηματοδοτικές μισθώσεις - Το Συγκρότημα ως εκμισθωτής

Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις όπου το Συγκρότημα μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και οφέλη που συνοδεύουν την κυριότητα του μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου στον μισθωτή, περιλαμβάνονται στον ενοποιημένο ισολογισμό στα 'Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'. Μια απαίτηση αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με ποσό ίσο με την παρούσα αξία των μισθωμάτων προεξοφλούμενων με το τεκμαρτό επιτόκιο της μίσθωσης, περιλαμβανομένης της εγγυημένης υπολειμματικής αξίας που δικαιούται ο εκμισθωτής. Τα έσοδα από την απαίτηση αναγνωρίζονται στα "Εσοδα από τόκους' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.30 Λειτουργικές μισθώσεις

2.30.1 Το Συγκρότημα ως μισθωτής

Μισθώσεις που δεν μεταβιβάζουν στο Συγκρότημα ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη σε σχέση με την ιδιοκτησία των μισθώσεων αποτελούν λειτουργικές μισθώσεις. Οι λειτουργικές μισθώσεις αναγνωρίζονται ως έξοδα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, στα 'Άλλα λειτουργικά έξοδα' με τη σταθερή μέθοδο σε όλη τη διάρκεια της μίσθωσης.

2.30.2 Το Συγκρότημα ως εκμισθωτής

Μισθώσεις που δεν μεταβιβάζουν στο Συγκρότημα ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη σε σχέση με την ιδιοκτησία των μισθώσεων αποτελούν λειτουργικές μισθώσεις.

2.31 Ακίνητα και εξοπλισμός

Ακίνητα που κατέχονται από το Συγκρότημα για χρήση στην παροχή υπηρεσιών ή για διοικητικούς σκοπούς κατατάσσονται ως ακίνητα που χρησιμοποιούνται για τις εργασίες του Συγκροτήματος. Στις επενδύσεις σε ακίνητα κατατάσσονται ακίνητα που κατέχονται από το Συγκρότημα για ενοικίαση ή/και για κεφαλαιουχικό κέρδος. Στην περίπτωση όπου ακίνητα που κατέχονται από το Συγκρότημα περιλαμβάνουν ένα μέρος που χρησιμοποιείται για τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος και ένα μέρος που ενοικιάζεται σε τρίτους ή κρατείται για κεφαλαιουχικό κέρδος, η κατάταξή τους βασίζεται στο κατά πόσο τα συστατικά μέρη μπορούν να πωληθούν ξεχωριστά. Διαφορετικά, ολόκληρο το ακίνητο αναγνωρίζεται ως ακίνητο που χρησιμοποιείται για τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος, εκτός αν το μέρος που χρησιμοποιείται για τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος είναι ασήμαντο. Η κατάταξη των ακινήτων στις διάφορες κατηγορίες εξετάζεται σε συστηματική βάση και αναθεωρείται όταν υπάρχουν σημαντικές αλλαγές στη χρήση τους.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.31 Ακίνητα και εξοπλισμός (συνέχεια)

Τα ακίνητα που χρησιμοποιούνται για τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος επιμετρούνται αρχικά στο κόστος και μεταγενέστερα επιμετρούνται στην εύλογη αξία μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομειώσεις. Η εκτίμηση γίνεται σε τακτά διαστήματα μεταξύ 3 μέχρι 5 χρόνια, αναλόγως του ακινήτου, (αλλά πιο συχνές εκτιμήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν εκεί όπου υπάρχει σημαντική ή πτωτική κίνηση στις τιμές των ακινήτων) από ανεξάρτητους, προσοντούχους εκτιμητές ή εσωτερικούς εγκεκριμένους εκτιμητές του Συγκροτήματος που εφαρμόζουν ένα μοντέλο αποτίμησης όπως συνίσταται από την Επιτροπή Διεθνών Προτύπων Εκτίμησης. Οι αποσβέσεις υπολογίζονται στην εύλογη αξία μείον την υπολειμματική αξία κάθε ακινήτου με βάση τη μέθοδο σταθερής απόσβεσης κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής. Κέρδη ή ζημιές από επανεκτιμήσεις αναγνωρίζονται στα συνολικά εισοδήματα στο 'Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων'.

Το 'Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων' περιλαμβάνει επανεκτιμήσεις ακινήτων που αρχικά χρησιμοποιήθηκε από το Συγκρότημα για τις λειτουργίες του και μεταγενέστερα μεταφέρθηκε στις 'Επενδύσεις σε ακίνητα'. Η ωφέλιμη ζωή κυμαίνεται από 30 μέχρι 67 χρόνια. Η γη δεν αποσβένεται. Στην περίπτωση διάθεσης ακινήτων, το σχετικό υπόλοιπο στο αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων μεταφέρεται στις 'Συσσωρευμένες ζημιές'.

Οι δαπάνες μετατροπών/βελτίωσης σε μισθωμένα ακίνητα αποσβένονται σε περίοδο 5 χρόνων.

Ο εξοπλισμός επιμετρείται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις. Οι αποσβέσεις του εξοπλισμού υπολογίζονται, με βάση τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής του, από 5 μέχρι 10 χρόνια.

Κατά την ημερομηνία αναφοράς, η λογιστική αξία του εξοπλισμού αναθεωρείται για τυχόν απομείωση όταν τα γεγονότα ή οι μεταβολές των συνθηκών υποδεικνύουν ότι η λογιστική του αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όπου η ανακτήσιμη αξία είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας, ο εξοπλισμός απομειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό.

2.32 Επενδύσεις σε ακίνητα

Οι επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν γη και κτήρια που δεν χρησιμοποιούνται από ή στις δραστηριότητες του Συγκροτήματος, ούτε είναι προς πώληση στη διεξαγωγή συνήθων εργασιών, αλλά κατέχονται κυρίως για έσοδα από ενοίκια και κεφαλαιουχικό κέρδος. Αυτά τα κτήρια ουσιαστικά ενοικιάζονται σε ενοικιαστές και δεν προορίζονται να πωληθούν στα πλαίσια των συνήθων εργασιών.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται αρχικά στο κόστος, που συμπεριλαμβάνει τα έξοδα της συναλλαγής. Μετά την αρχική αναγνώριση, οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία αναφοράς. Κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα αναγνωρίζονται στις Καθαρές ζημιές από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Οι εκτιμήσεις γίνονται από ανεξάρτητους προσοντούχους εκτιμητές ή από εσωτερικούς εγκεκριμένους εκτιμητές του Συγκροτήματος που εφαρμόζουν ένα μοντέλο αποτίμησης όπως συνίσταται από την Επιτροπή Διεθνών Πρότυπων Εκτίμησης.

Μεταφορές γίνονται σε (ή από) επενδύσεις σε ακίνητα μόνο όταν υπάρχει αλλαγή χρήσης. Για μεταφορά από ακίνητα για ίδια χρήση σε επενδύσεις σε ακίνητα, το Συγκρότημα λογίζει το εν λόγω ακίνητο σύμφωνα με την πολιτική που περιγράφεται στη Σημείωση 2.31 'Ακίνητα και εξοπλισμός' μέχρι την ημερομηνία αλλαγής χρήσης. Για μεταφορά από επενδύσεις σε ακίνητα σε αποθέματα ακινήτων το τεκμαρτό κόστος του ακινήτου για μεταγενέστερη χρήση είναι η εύλογη αξία του την ημερομηνία αλλαγής χρήσης.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.33 Αποθέματα ακινήτων

Το Συγκρότημα ως μέρος των συνήθων εργασιών του, αποκτά ακίνητα από πελάτες στα πλαίσια διευθέτησης των υποχρεώσεών τους, είτε απευθείας είτε μέσω εταιριών που ελέγχονται από το Συγκρότημα των οποίων η μόνη δραστηριότητα είναι η διαχείριση των εν λόγω ακινήτων με σκοπό να τα πωλήσει. Τα ακίνητα αυτά αναγνωρίζονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις ως 'Αποθέματα ακινήτων', αποδίδοντας την ουσία αυτών των συναλλαγών.

Τα αποθέματα ακινήτων αρχικά αναγνωρίζονται σε κόστος και μεταγενέστερα επιμετρούνται στο χαμηλότερο της τιμής κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης, μείον οι εκτιμώμενες δαπάνες απαραίτητες για να γίνει η πώληση.

Αν η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι χαμηλότερη από το κόστος των αποθεμάτων σε ακίνητα, αναγνωρίζεται απομείωση στην 'Απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.34 Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες

Το Συγκρότημα ταξινομεί μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και τις ομάδες εκποίησης (disposal groups) που κατέχονται προς πώληση, εάν η λογιστική αξία τους θα ανακτηθεί κυρίως μέσω μιας συναλλαγής πώλησης και όχι από τη συνεχόμενη χρήση τους.

Το πιο πάνω κριτήριο θεωρείται ότι πληρείται μόνο όταν η πώληση είναι πολύ πιθανή και το περιουσιακό στοιχείο ή η ομάδα εκποίησης είναι διαθέσιμα για άμεση πώληση στην παρούσα τους κατάσταση. Οι απαιτούμενες ενέργειες για την ολοκλήρωση της πώλησης πρέπει να υποδεικνύουν ότι είναι απίθανο ότι σημαντικές αλλαγές θα υπάρξουν στο πλάνο πώλησης ή ότι θα αποσυρθεί το πλάνο. Η διοίκηση πρέπει να έχει δεσμευτεί σε πρόγραμμα πώλησης και η πώληση θα πρέπει να αναμένεται ότι πληροί τις προϋποθέσεις αναγνώρισης ως ολοκληρωμένη πώληση εντός ενός έτους από την ημερομηνία κατάταξης.

Τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση επιμετρούνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής αξίας και της εύλογης αξίας μείον το κόστος πώλησης, εκτός από τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που δεν βρίσκονται εντός του πεδίου εφαρμογής των απαιτήσεων επιμέτρησης του ΔΠΧΑ 5 'Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες', όπως η αναβαλλόμενη φορολογία, τα χρηματοοικονομικά μέσα, οι επενδύσεις σε ακίνητα που επιμετρούνται στην εύλογη αξία, τα ασφαλιστήρια συμβόλαια και τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από παροχές σε εργαζομένους. Αυτά επιμετρούνται σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές του Συγκροτήματος όπως περιγράφονται αλλού σε αυτή τη σημείωση.

Αμέσως πριν την αρχική ταξινόμηση ως περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση οι λογιστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων (ή των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της ομάδας εκποίησης) επιμετρούνται σύμφωνα με τα σχετικά ΔΠΧΑ. Κατά τη μεταγενέστερη επιμέτρηση της ομάδας εκποίησης, οι λογιστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που κατέχονται προς πώληση και που δεν εμπίπτουν στις απαιτήσεις επιμέτρησης του ΔΠΧΑ 5, επιμετρούνται σύμφωνα με τα σχετικά ΔΠΧΑ πριν το καθορισμό της εύλογης αξίας μείον το κόστος πώλησης της ομάδας εκποίησης.

Εάν η εύλογη αξία μείον το κόστος πώλησης της ομάδας εκποίησης είναι χαμηλότερη από τη συνολική λογιστική αξία όλων των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στην ομάδα εκποίησης, η ομάδα εκποίησης απομειώνεται. Η ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων για το έτος. Όταν έχει αναγνωριστεί ζημιά απομείωσης (ή αναστροφή) για μια ομάδα εκποίησης, αυτή κατανέμεται μεταξύ των μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων χρησιμοποιώντας τη σειρά κατανομής όπως καθορίζεται στο ΔΛΠ 36. Κανένα στοιχείο της ζημιάς δεν κατανέμεται σε άλλα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της ομάδας εκποίησης. Σε περίπτωση που η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων είναι χαμηλότερη από το ποσό κατά το οποίο η λογιστική αξία ομάδα εκποίησης ξεπερνά τη εύλογη αξία μείον το κόστος πώλησης της ομάδας αυτής, η διαφορά δεν αναγνωρίζεται.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.34 Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (συνέχεια)

Τα ακίνητα και εξοπλισμός και άυλα περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν ταξινομηθεί ως περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση δεν αποσβένονται.

Τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που ταξινομήθηκαν ως περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση παρουσιάζονται ξεχωριστά στον ενοποιημένο ισολογισμό.

Μια ομάδα εκποίησης μπορεί να θεωρηθεί ως μη συνεχιζόμενη δραστηριότητα, αν μια οντότητα ή μέρος μιας οντότητας έχει πωληθεί ή κατηγοριοποιήθηκε ως περιουσιακό στοιχείο που κατέχεται προς πώληση και (α) αντιπροσωπεύει ένα ξεχωριστό μεγάλο τομέα εργασιών ή γεωγραφική περιοχή δραστηριοτήτων, (β) αποτελεί μέρος ενός ενιαίου αυτόνομου σχεδίου για την πώληση ενός ξεχωριστού σημαντικού τομέα εργασιών ή γεωγραφικής περιοχής δραστηριοτήτων ή (γ) αποτελεί θυγατρική εταιρία που εξαγοράστηκε αποκλειστικά με σκοπό να πωληθεί. Οι καθαρές ζημιές/κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες περιλαμβάνουν τα καθαρά λειτουργικά κέρδη πριν τη φορολογία από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (περιλαμβανομένων των καθαρών κερδών ή ζημιών από την πώληση πριν τη φορολογία και κέρδη ή ζημιές από ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση που αποτελεί μη συνεχιζόμενη δραστηριότητα σε εύλογη αξία μείον το κόστος πώλησης) και της φορολογίας που προκύπτει από τις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες.

Οι μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες εξαιρούνται από τα αποτελέσματα των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων και παρουσιάζονται ως ένα ενιαίο ποσό ως κέρδη ή ζημιές μετά τη φορολογία από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

2.35 Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων λογισμικά προγράμματα και εξαγορά ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου. Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν ξεχωριστά επιμετρούνται αρχικά στο κόστος. Το κόστος των άυλων περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν μέσω εξαγορών είναι η εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Μετά την αρχική αναγνώριση, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις και τυχόν συσσωρευμένες ζημιές απομείωσης.

Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με βάση τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής των περιουσιακών στοιχείων, η οποία είναι μεταξύ 3 και 8 χρόνια για λογισμικά προγράμματα. Η λογιστική πολιτική για τα συμβόλαια σε ισχύ παρουσιάζεται στη Σημείωση 2.27.2.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία αναθεωρούνται για τυχόν απομείωση όταν τα γεγονότα ή οι μεταβολές των συνθηκών υποδεικνύουν ότι η λογιστική τους αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όπου η ανακτήσιμη αξία είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας του, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία απομειώνονται στο ανακτήσιμο ποσό.

2.36 Μετοχικό κεφάλαιο

Οι κοινές μετοχές ταξινομούνται ως ίδια κεφάλαια.

Η διαφορά μεταξύ της τιμής έκδοσης μετοχικού κεφαλαίου και της ονομαστικής αξίας αναγνωρίζεται στο αποθεματικό υπέρ το άρτιο. Τα έξοδα αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου αναγνωρίζονται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια.

2.37 Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι

Ένα χρηματοοικονομικό μέσο είναι συμμετοχικός τίτλος αν ο συμμετοχικός τίτλος δεν περιλαμβάνει συμβατική υποχρέωση για παράδοση μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου σε άλλη οντότητα, ή την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων με μια άλλη οικονομική οντότητα υπό όρους δυνητικά δυσμενείς για τον εκδότη.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.37 Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι (συνέχεια)

Οι λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι καταχωρούνται στην υπολειμματική αξία και δεν υπόκεινται σε επαναμέτρηση μετά την αρχική αναγνώριση. Το κόστος που αποδίδεται άμεσα στην έκδοση των λοιπών συμμετοχικών τίτλων αναγνωρίζονται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια. Οποιαδήποτε αρνητική μεταβολή ή θετική μεταβολή δημιουργεί πίστωση ή χρέωση στα αδιανέμητα κέρδη αντίστοιχα. Η καταβολή απόδοσης αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια.

2.38 Ίδιες μετοχές

Οι ίδιες μετοχές που αγοράζονται από την Εταιρία ή από τις θυγατρικές της παρουσιάζονται ως ίδιες μετοχές στο κόστος εξαγοράς. Οι ίδιες μετοχές αφαιρούνται από το κεφάλαιο μέχρις ότου ακυρωθούν ή επανεκδοθούν. Δεν αναγνωρίζεται κέρδος ή ζημιά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στην αγορά, πώληση, έκδοση ή ακύρωση μετοχών της Εταιρίας.

2.39 Προβλέψεις

2.39.1 Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές και κανονιστικά θέματα

Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές και κανονιστικά θέματα έναντι του Συγκροτήματος αναγνωρίζονται όταν: (α) το Συγκρότημα έχει παρούσα δέσμευση (νομική ή τεκμαρτή) ως αποτέλεσμα ενός γεγονότος του παρελθόντος, (β) πιθανολογείται ότι θα απαιτηθεί μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη για διακανονισμό της δέσμευσης και (γ) μπορεί να γίνει μια αξιόπιστη εκτίμηση για το ποσό της δέσμευσης.

2.39.2 Προβλέψεις για όρια δανείων που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί (πολιτική που ίσχυε πριν από την 1 Ιανουαρίου 2018)

Προβλέψεις για όρια δανείων που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί αναγνωρίζονται αν είναι πιθανό ότι θα χρησιμοποιηθεί το όριο και αναγνωρίζονται σαν περιουσιακό στοιχείο στο ποσό του ορίου μείον το ποσό που ήδη χρησιμοποιήθηκε.

2.40 Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις

Το Συγκρότημα παρέχει χρηματοοικονομικές εγγυήσεις σε πελάτες που περιλαμβάνουν πιστώσεις για εισαγωγές/εξαγωγές, άλλες εγγυητικές επιστολές και εγγυήσεις εξ'αποδοχών. Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αναγνωρίζονται αρχικά στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις στην εύλογη αξία και περιλαμβάνονται στα 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις'. Μεταγενέστερα, οι υποχρεώσεις του Συγκροτήματος για τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις επιμετρούνται στο υψηλότερο ποσό μεταξύ: (α) του ποσού που αναγνωρίστηκε αρχικά μειωμένο με τη συσσωρευμένη απόσβεση που αναγνωρίζεται περιοδικά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες' με βάση τους όρους της εγγύησης και (β) της καλύτερης διαθέσιμης εκτίμησης της δαπάνης που απαιτείται για το διακανονισμό πιθανής υποχρέωσης που προκύπτει ως αποτέλεσμα της εγγύησης.

Οποιαδήποτε αύξηση στις υποχρεώσεις που προκύπτει από χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αναγνωρίζεται στις 'Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και άλλες ζημιές από πιστωτικές διευκολύνσεις' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Το υπόλοιπο της υποχρέωσης από χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που παραμένει, αναγνωρίζεται στα 'Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων όταν η εγγύηση εκπληρωθεί, ακυρωθεί ή εκπνεύσει.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.41 Συγκριτικές πληροφορίες

Έχουν επανακατηγοριοποιηθεί συγκριτικές πληροφορίες για να συνάδουν με την παρουσίαση του τρέχοντος έτους ως ακολούθως:

- Οι προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα έχουν επαναταξινομηθεί από την κατηγορία 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις' σε ξεχωριστή κατηγορία στον ενοποιημένο ισολογισμό.
- Επενδύσεις που ταξινομούνταν προηγουμένως στην κατηγορία 'Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους' συνολικού ύψους €91,190 χιλ. επαναταξινομήθηκαν στην κατηγορία 'Επενδύσεις' και ποσό ύψους €2,402 χιλ. μεταφέρθηκε από τις 'Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία' σε 'Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους'.
- Τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων στο Ηνωμένο Βασίλειο επαναπαρουσιάστηκαν ως μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες. Τα σχετικά ποσά παρουσιάζονται στη Σημείωση 7.
- Έσοδα από τόκους και έξοδα από τόκους από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στη εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων έχουν επαναταξινομηθεί σε "Έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους' και "Έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους' αντίστοιχα, για να συνάδει με τις πρόνοιες παρουσίασης για έσοδα από τόκους που υπολογίστηκαν με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος και χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 (Σημ. 2.11).

Αυτές οι επανακατηγοριοποιήσεις και η επαναπαρουσίαση δεν είχαν οποιαδήποτε επίπτωση στα αποτελέσματα για το έτος ή στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος.

Το Συγκρότημα δεν έχει αναπροσαρμόσει τις συγκριτικές πληροφορίες για το 2017 για τα χρηματοοικονομικά μέσα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9. Επιπλέον, η αναγνώριση και η επιμέτρηση των πιστωτικών ζημιών σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 διαφέρει από το ΔΛΠ 39. Ως αποτέλεσμα, οι συγκριτικές πληροφορίες για το 2017, γνωστοποιούνται βάσει του ΔΛΠ 39 και δεν είναι συγκρίσιμες με τις πληροφορίες που παρουσιάζονται για το 2018 βάσει του ΔΠΧΑ 9. Νέες ή τροποποιημένες γνωστοποιήσεις για την τρέχουσα περίοδο παρουσιάζονται βάσει του ΔΠΧΑ 9, όπου ισχύει, ενώ οι γνωστοποιήσεις για την συγκριτική περίοδο συνάδουν με αυτές που έγιναν σε προηγούμενες περιόδους. Οι αναπροσαρμογές από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια την 1 Ιανουαρίου 2018, όπως παρουσιάζεται στη Σημείωση 6.

3. Συνεχιζόμενη δραστηριότητα

Οι Σύμβουλοι έχουν προβεί σε εκτίμηση της ικανότητας του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα για περίοδο 12 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων. Οι Σύμβουλοι πιστεύουν ότι το Συγκρότημα λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την διατήρηση της βιωσιμότητάς του και την ανάπτυξη των εργασιών του στα πλαίσια των οικονομικών συνθηκών που επικρατούν.

Κατά την εκτίμησή τους, οι Σύμβουλοι έλαβαν υπόψη τις σημαντικές συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν κατά το 2018 που είχαν θετικές επιδράσεις στην κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος, περιλαμβανομένης της πώλησης της Bank of Cyprus UK Ltd, της συμφωνίας για την πώληση ΜΕΔ και της έκδοσης €220 εκατ. Χρεογράφων Πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1. Οι Σύμβουλοι έχουν λάβει επίσης υπόψη τις τροποποιήσεις στον περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου Τροποποίηση 28 (Ι) του 2019, που θεσπίστηκε την 1 Μαρτίου 2019 και επιτρέπει τη μετατροπή συγκεκριμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (ΑΦΑ) σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις (ΑΦΠ), το Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο του Συγκροτήματος που υποβλήθηκε στην ΕΚΤ και τις εξελίξεις στο λειτουργικό περιβάλλον στην Κύπρο (Σημ. 4).

3. Συνεχιζόμενη δραστηριότητα (συνέχεια)

Το Συγκρότημα έχει εκπονήσει ένα Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο (το Πλάνο) το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Φεβρουάριο 2019. Ένας από τους πιο σημαντικούς σκοπούς του Πλάνου ήταν η διασφάλιση ότι το Συγκρότημα έχει επαρκή μέσα και κεφάλαια για να συνεχίσει τη μείωση του κινδύνου στον ισολογισμό και να αντιμετωπίσει τα εναπομείναντα ΜΕΔ. Η επίδραση του ΔΠΧΑ 9 χωρίς μεταβατικές διατάξεις έχει ληφθεί υπόψη στο Πλάνο του Συγκροτήματος. Παρόλο τον κίνδυνο εφαρμογής σε σχέση με την έκβαση μελλοντικών γεγονότων που περιγράφονται στο Πλάνο κατά την ημερομηνία αναφοράς, οι Σύμβουλοι εκτιμούν ότι τα κεφάλαια κατά την περίοδο αξιολόγησης είναι επαρκή για να ικανοποιηθούν οι κανονιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις. Το Συγκρότημα θα συνεχίσει τη στρατηγική του για τη μείωση του κινδύνου στον ισολογισμό και παραμένει αφοσιωμένο στην υλοποίηση των μέτρων που εξετάζονται στο Πλάνο.

Οι Σύμβουλοι, κατά την εκτίμηση τους, έχουν δώσει ιδιαίτερη σημασία στις κεφαλαιακές κανονιστικές απαιτήσεις και τις κανονιστικές απαιτήσεις ρευστότητας, όπως παρουσιάζεται πιο κάτω:

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια

- Η συνεχιζόμενη οργανική μείωση (για δεκαπέντε συνεχή τρίμηνα) ΜΕΔ του Συγκροτήματος που μειώθηκαν από €8,804 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017 σε €7,518 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και μείωση σε €4,768 εκατ. αναπροσαρμοσμένα για το Helix (Σημ. 4.2.2); και
- Οι ρυθμιστικές αρχές εστίαζαν στη μείωση των ΜΕΔ για αρκετά χρόνια και θα συνεχίσουν να το πράττουν. Το Συγκρότημα επί του παρόντος ετοιμάζει ένα επικαιροποιημένο στρατηγικό πλάνο για τα ΜΕΔ για τα έτη 2019 2021 που θα υποβληθεί στην ΕΚΤ στο τέλος του Ιουνίου 2019. Οι Σύμβουλοι εκτιμούν ότι η μείωση των ΜΕΔ είναι σημαντική αναφορικά με τη μελλοντική βιωσιμότητα του Συγκροτήματος ως συστημική τράπεζα στην Κύπρο.

Κεφάλαια

Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) και τα συνολικά κεφάλαια με μεταβατικές διατάξεις ανήλθαν σε 12.1% (μη ελεγμένος) και 14.9% (μη ελεγμένος) αντίστοιχα στις 31 Δεκεμβρίου 2018, ψηλότερα από τους ελάχιστους απαιτούμενους δείκτες (Σημ. 4.2.1).

Με την ολοκλήρωση της ετήσιας Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) που πραγματοποιήθηκε από την ΕΚΤ το 2018, και με βάση την τελική κοινοποίηση που λήφθηκε στις 27 Μαρτίου 2019, ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του Συγκροτήματος με μεταβατικές διατάξεις και ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας παραμένουν αμετάβλητοι, εξαιρουμένης της σταδιακής αύξησης του Αποθεματικού Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) και του Αποθεματικού Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs). Η τελική απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2018 είναι εφαρμόσιμη από την 1 Απριλίου 2019.

Οι προβλεπόμενοι κεφαλαιακοί δείκτες του Συγκροτήματος αποδεικνύουν ότι υπάρχουν επαρκή κεφάλαια κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης όταν λαμβάνονται υπόψη και οι ακόλουθοι παράγοντες:

- Μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9. Το Συγκρότημα επέλεξε να εφαρμόσει τις μεταβατικές ρυθμίσεις της ΕΕ για σκοπούς των εποπτικών κεφαλαιακών απαιτήσεων (Κανονισμός ΕΕ 2017/2395) όπου η συνολική επίδραση από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 ύψους €308,511 χιλ. την 1 Ιανουαρίου 2018 και οποιαδήποτε μετέπειτα αύξηση που επιτρέπεταιι από τις μεταβατικές διατάξεις (αύξηση στις προβλέψεις Στάδιο 1 και Στάδιο 2) θα επηρεάσει τους κεφαλαιακούς δείκτες σε περίοδο 5 ετών. Το ποσό που θα προστίθεται κάθε έτος θα είναι μειωμένο με βάση ένα συντελεστή στάθμισης μέχρι να επέλθει η πλήρης απορρόφηση της επίπτωσης από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 στο τέλος της πενταετίας. Η αρχική επίδραση του ΔΠΧΑ 9 στις κεφαλαιακές κανονιστικές απαιτήσεις ανήλθε στο 5% την 1 Ιανουαρίου 2018 και αυξάνεται σε 15% (συσσωρευμένα) την 1 Ιανουαρίου 2019;

3. Συνεχιζόμενη δραστηριότητα (συνέχεια)

- Η θέσπιση του Περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου Τροποποίηση 28 (I) του 2019 από την Κυπριακή Βουλή τον Μάρτιο 2019, η οποία επιτρέπει τη μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις που οδηγούν σε ένα πιο αποτελεσματικό φορολογικό περιουσιακό στοιχείο για σκοπούς κεφαλαίου. Η τροποποίηση της νομοθεσίας, θα έχει ως αποτέλεσμα βελτιωμένο χειρισμό ως προς τα εποπτικά κεφάλαια, σύμφωνα με το CRR και θα αυξήσει τον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) κατά 170 μ.β. (μη ελεγμένοι), με μεταβατικές διατάξεις, στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Η βελτίωση αυτή περιλαμβάνει και την επίδραση από την αναστροφή της απομείωσης των σχετικών ΑΦΑ ύψους €108 εκατ. που καταγράφηκε κατά το 2017 και 2018 η οποία θα αναγνωριστεί στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων του Συγκροτήματος το 2019, και
- Η εποπτική κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος θα ενδυναμωθεί επιπλέον, με την ολοκλήρωση της πώλησης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (το 'χαρτοφυλάκιο Helix' ή η 'Συναλλαγή') που αποτελείται κυρίως από ΜΕΔ, που κατηγοριοποιούνται ως περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 30). Ένα σημαντικό στάδιο προς την ολοκλήρωση της Συναλλαγής ήταν η έγκριση από την ΕΚΤ για τη μεταφορά σημαντικού κινδύνου για σκοπούς εποπτικού κεφαλαίου. Η BOC PCL έλαβε την έγκριση μεταφοράς σημαντικού κινδύνου στις 19 Μαρτίου 2019. Η ολοκλήρωση της Συναλλαγής τελεί υπό αριθμό αιρέσεων. Κατά την ολοκλήρωση, η αποαναγνώριση του χαρτοφυλακίου Helix θα επιφέρει θετική επίδραση στον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) ύψους 160 μ.β. (μη ελεγμένοι) με αποτέλεσμα την αποδέσμευση σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων. Η ολοκλήρωση της Συναλλαγής αναμένεται το δεύτερο τρίμηνο 2019.

Χρηματοδότηση και ρευστότητα

- Το Συγκρότημα έχει βελτιώσει σημαντικά τη ρευστότητα και τους δείκτες ρευστότητας, και
- Το Συγκρότημα πληροί τον ΔΚΡ και είναι σημαντικά υψηλότερος από τους ελάχιστους απαιτούμενους δείκτες (Σημ. 4.2.3 και 48).

Βάσει των προβλέψεων της διοίκησης του Συγκροτήματος, αναμένεται ότι το Συγκρότημα θα συνεχίσει να συμμορφώνεται με αυτές τις απαιτήσεις ρευστότητας για την περίοδο της εκτίμησης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.

4. Λειτουργικό περιβάλλον

4.1 Κύπρος

Η οικονομική ανάκαμψη σταθεροποιήθηκε και το πραγματικό Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) σημείωσε αύξηση 3.9% το 2018 μετά τις αυξήσεις 4.5% και 4.8% των προηγούμενων δύο ετών (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου). Η αύξηση του ΑΕΠ το 2018 προήλθε από την έντονη αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και των εξαγωγών υπηρεσιών, ιδιαίτερα του τουρισμού. Οι πάγιες επενδύσεις, ιδίως η κατασκευαστική δραστηριότητα, επίσης συνέβαλαν σημαντικά. Σε ότι αφορά τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, η ανάπτυξη οφείλεται κυρίως στον τουρισμό, το εμπόριο και τις μεταφορές, τις κατασκευές και τις επαγγελματικές και επιχειρηματικές υπηρεσίες. Οι προοπτικές για το 2019-2020 παραμένουν θετικές και το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 3.3% και 2.7% αντίστοιχα, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ενδιάμεσες Οικονομικές Προβλέψεις, Χειμώνας 2019).

Στην αγορά εργασίας, η απασχόληση αυξήθηκε κατά 5.6% το 2018, σε σύγκριση με αύξηση 4.6% το 2017 (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου). Ως αποτέλεσμα, το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε κατά μέσο όρο σε 8.4% το 2018 από 11% το 2017 συμβάλλοντας στην έντονη αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης (Κυπριακή Στατιστική Υπηρεσία).

4. **Λειτουργικό περιβάλλον** (συνέχεια)

4.1 **Κύπρος** (συνέχεια)

Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν σημαντικά κατά 3.3% σε πραγματικούς όρους το 2018 (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου) και αναμένεται να συνεχίσουν να στηρίζουν την οικονομική ανάκαμψη. Η Κύπρος δυνατόν να επηρεαστεί αρνητικά από την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, εφόσον διατηρεί στενούς εμπορικούς και επενδυτικούς δεσμούς με το Ηνωμένο Βασίλειο, γεγονός που καθιστά την οικονομική της ανάπτυξη ευάλωτη σε τυχόν αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου από την έξοδο της χώρας από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι τουριστικές αφίξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελούσαν περίπου το 34% όλων των αφίξεων το 2017-2018. Η μείωση στις αφίξεις τουριστών από το Ηνωμένο Βασίλειο και η μείωση των εξόδων τους κατά τη διαμονή τους στην Κύπρο θα πρέπει να αντισταθμιστούν με αυξημένες αφίξεις και αντίστοιχα έσοδα από άλλες χώρες.

Όσον αφορά τις τιμές των προϊόντων και υπηρεσιών, ο πληθωρισμός σημείωσε μικρή επιτάχυνση το 2018 στο 1.4% από 0.5% το 2017 (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου). Αυτό ήταν αποτέλεσμα κυρίως των υψηλότερων τιμών ενέργειας στις διεθνείς αγορές. Ο πληθωρισμός αναμένεται να επιταχυνθεί περαιτέρω μεσοπρόθεσμα, δεδομένου ότι η μείωση της ανεργίας στην αγορά εργασίας θα ασκεί πιέσεις για αύξηση των μισθών. Αναμένεται όμως να παραμείνει σε χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τα ιστορικά δεδομένα.

Το πλεόνασμα στον κρατικό προϋπολογισμό το 2017 ανήλθε σε 1.8% του ΑΕΠ. Το πλεόνασμα του κρατικού προϋπολογισμού το 2018, εξαιρουμένης της επίδρασης των μέτρων που λήφθηκαν σε σχέση με την Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα (ΚΣΤ), υπολογίζεται στο 2.8% του ΑΕΠ, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Έκθεση Παρακολούθησης της Κύπρου, Φθινόπωρο 2018). Σημαντικό πλεόνασμα στον κρατικό προϋπολογισμό αναμένεται επίσης και το 2019-2020 σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το πλεόνασμα αυτό οφείλεται στην αύξηση των εσόδων, συνεπεία της έντονης οικονομικής δραστηριότητας. Οι αυξήσεις δαπανών λόγω κυρίως αυξήσεων των μισθών στο δημόσιο τομέα, και των κοινωνικών μεταβιβάσεων, δεν αναμένεται να υπερβούν τις αυξήσεις των εσόδων. Ταυτόχρονα, το δημοσιονομικό κόστος του Προγράμματος ΕΣΤΙΑ, κρατικό πρόγραμμα επιχορήγησης της αποπληρωμής μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού με εξασφάλιση την πρώτη κατοικία, θα είναι σχετικά χαμηλό και οι επιπτώσεις του στο δημοσιονομικό ισοζύγιο θα είναι οριακές.

Το δημόσιο χρέος υπολογίζεται ότι το 2018 ανήλθε στο 105% του ΑΕΠ σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από 96% το 2017. Αυτό είναι αποτέλεσμα τοποθέτησης κρατικών ομολόγων ύψους €3.2 δις στην ΚΣΤ για τη διευκόλυνση της πώλησης των καλών της περιουσιακών στοιχείων. Ωστόσο, η υποκείμενη δυναμική του δημοσίου χρέους παραμένει σταθερή και αναμένεται να μειωθεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια. Συγκεκριμένα, το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί στο 98.4% το 2019 και στο 91% το 2020 σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Έκθεση Παρακολούθησης της Κύπρου, Φθινόπωρο 2018).

Στον τραπεζικό τομέα, το σύνολο των ΜΕΔ μειώθηκε σημαντικά. Κατά τη διάρκεια των πρώτων έντεκα μηνών του 2018, τα ΜΕΔ μειώθηκαν κατά 46% ή κατά €9.6 δις σε €11.2 δις, μετά την συναλλαγή της ΚΣΤ και λαμβάνοντας υπόψη την επικείμενη πώληση πακέτου ΜΕΔ από τον μεγαλύτερο δανειστή, την Τράπεζα Κύπρου, σύμφωνα με πληροφορίες από την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου (ΚΤΚ). Το ποσοστό των ΜΕΔ ως προς το σύνολο των δανείων μειώθηκε στο 32.1% στο τέλος Νοεμβρίου 2018 από 42.5% στο τέλος Δεκεμβρίου 2017. Ταυτόχρονα, οι προβλέψεις για επισφαλή δάνεια ως ποσοστό των ΜΕΔ ήταν 52.2% στο τέλος Νοεμβρίου 2018.

Τον Ιούλιο 2018, η Κυπριακή κυβέρνηση έλαβε πρόσθετα μέτρα για την βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου σχετικά με τα ΜΕΔ. Το Κοινοβούλιο ψήφισε νομοθετικές προτάσεις που κατέθεσε η κυβέρνηση για την ενίσχυση του πλαισίου εκποιήσεων και αφερεγγυότητας για τη διευκόλυνση της τιτλοποίησης των ΜΕΔ, και για την πώληση δανείων. Συνολικά, τα μέτρα αυτά, μαζί με το σχέδιο ΕΣΤΙΑ, θα συνδράμουν στη περαιτέρω μείωση των ΜΕΔ.

4. Λειτουργικό περιβάλλον (συνέχεια)

4.1 Κύπρος (συνέχεια)

Οι αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας βελτιώθηκαν σημαντικά. Τον Οκτώβριο 2018, η Fitch Ratings αναβάθμισε την μακροπρόθεσμη αξιολόγηση της Κύπρου στην επενδυτική βαθμίδα (BBB-) με σταθερό ορίζοντα. Τον Σεπτέμβριο 2018, η S&P Global Ratings επίσης αναβάθμισε την Κύπρο στην επενδυτική βαθμίδα (BBB-) με σταθερό ορίζοντα. Τον Ιούλιο 2018 ο οίκος Moody's Investors Service αναβάθμισε την Κυπριακή Δημοκρατία στο Ba2 από Ba3. Η βελτίωση των πιστοληπτικών αξιολογήσεων μετά από την κρίση του 2013 αντανακλά τις προσπάθειες της κυβέρνησης για δημοσιονομική εξυγίανση, τη δημιουργία πρωτογενών δημοσιονομικών πλεονασμάτων, τη σταδιακή σταθεροποίηση στον τραπεζικό τομέα και την επιτυχή εφαρμογή του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής.

4.2 Το Συγκρότημα

4.2.1 Δείκτες εποπτικών κεφαλαίων (μη ελεγμένοι)

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του Συγκροτήματος ανήλθε σε 12.1% και ο δείκτης Συνολικών Κεφαλαίων ανήλθε σε 14.9% μεταβατικές διατάξεις.

Η ελάχιστη απαίτηση του Πυλώνα Ι για το δείκτη συνολικών κεφαλαίων ανέρχεται στο 8.0% και αυτό δύναται να επιτευχθεί, επιπρόσθετα από το δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) ύψους 4.5%, με μέχρι 1.5% από Πρόσθετα Μεταβατικά Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (Tier 1) και με μέχρι 2.0% από Πρόσθετα Μεταβατικά Κεφάλαια Κατηγορίας 2 (Tier 2).

Το Συγκρότημα υπόκειται επίσης σε επιπρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις για κινδύνους που δεν καλύπτονται από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα Ι (συμπληρωματικές απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ).

Με την ολοκλήρωση της ετήσιας Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) που πραγματοποιήθηκε από την ΕΚΤ το 2018, και με βάση την τελική κοινοποίηση, στις 27 Μαρτίου 2019 ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος και ο αντίστοιχος Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας παραμένουν αμετάβλητοι, εξαιρουμένης της σταδιακής αύξησης του Αποθεματικού Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) και του Αποθεματικού Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs). Η τελική απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2018 ισχύει από την 1 Απριλίου 2019.

Η απαίτηση για τον ελάχιστο δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος αναμένεται να ανέλθει σε 10.5% (2018: 9.375%) και αποτελείται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.5%, τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% (2018: 1.875%) και το Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs) ύψους 0.5% (2018: μηδέν).

Η απαίτηση για τον Συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας του Συγκροτήματος αναμένεται να ανέλθει σε 14.0% (2018: 12.875%) και αποτελείται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 8.0%, τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% (2018: 1.875%) και το Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs) ύψους 0.5% (2018: μηδέν).

Οι πιο πάνω ελάχιστοι δείκτες ισχύουν τόσο για την BOC PCL όσο και για το Συγκρότημα. Η BOC PCL είναι 100% θυγατρική της Εταιρίας και οι κύριες δραστηριότητές της είναι η παροχή τραπεζικών, χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και η διαχείριση και πώληση ακινήτων που αποκτήθηκαν κυρίως ως ανταλλαγή χρεών.

Η κεφαλαιακή επάρκεια του Συγκροτήματος και της BOC PCL στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ξεπερνά τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα Ι και τις συμπληρωματικές απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ. Σημειώνεται ωστόσο ότι οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον Πυλώνα ΙΙ γίνονται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και συνεπώς υπόκεινται σε αλλαγές με την πάροδο του χρόνου.

4. Λειτουργικό περιβάλλον (συνέχεια)

4.2 Το Συγκρότημα (συνέχεια)

4.2.1 Δείκτες εποπτικών κεφαλαίων (μη ελεγμένοι) (συνέχεια)

Το Συγκρότημα έχει αναπτύξει ένα Πλάνο το οποίο εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο τον Φεβρουάριο 2019 (Σημ. 3).

4.2.2 Ποιότητα χαρτοφυλακίου

Τα ΜΕΔ του Συγκροτήματος, περιλαμβανομένων και των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατηγοριοποιούνται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση ανήλθαν σε €7,518 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και αναλογούν στο 47% του συνόλου των μεικτών δανείων πριν την αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση. Το ποσοστό κάλυψης των ΜΕΔ ανήλθε σε 47% στις 31 Δεκεμβρίου 2018 σε σύγκριση με 48% στις 31 Δεκεμβρίου 2017.

Το Συγκρότημα αντιμετωπίζει την πρόκληση της ποιότητας των περιουσιακών στοιχείων μέσω της λειτουργίας της Διεύθυνσης Αναδιάρθρωσης και Ανάκτησης Χρεών που προσπαθεί ενεργά να βρει καινοτόμες λύσεις για να διαχειριστεί προβληματικές απαιτήσεις. Το Συγκρότημα έχει πετύχει το σχεδιασμό λύσεων αναδιάρθρωσης σε όλο το φάσμα του δανειακού του χαρτοφυλακίου. Τα ΜΕΔ στις 31 Δεκεμβρίου 2018 μειώθηκαν κατά 50% από το υψηλότερο επίπεδο των €15,175 εκατ. στις 31 Μαρτίου 2015.

Το Συγκρότημα έχει ετοιμάσει ένα αναλυτικό στρατηγικό σχέδιο για τα ΜΕΔ που αφορά την τριετία 2018-2020 όπως ζητήθηκε από την ΕΚΤ. Το Συγκρότημα ετοιμάζει ένα επικαιροποιημένο στρατηγικό σχέδιο ΜΕΔ για τα έτη 2019-2021 που θα υποβληθεί στην ΕΚΤ μέχρι το τέλος Ιουνίου 2019.

4.2.3 Ρευστότητα (μη ελεγμένη)

Οι καταθέσεις πελατών του Συγκροτήματος ανήλθαν σε €16,844 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018, σε σύγκριση με €17,850 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 όλες οι καταθέσεις ήταν στην Κύπρο (2017: €15,983 εκατ.). Οι καταθέσεις πελατών αντιπροσωπεύουν το 76% των συνολικών περιουσιακών στοιχείων στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (2017: 76% και το χαμηλό 48% στις 31 Μαρτίου 2014).

Το Συγκρότημα επικεντρώθηκε σε μέτρα για την βελτίωση της ρευστότητάς του και να συμμορφώνεται με τις κανονιστικές απαιτήσεις ρευστότητας. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το Συγκρότημα πληρούσε πλήρως τις κανονιστικές απαιτήσεις ρευστότητας. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, ο ΔΚΡ ανήλθε σε 231% για το Συγκρότημα (σε σύγκριση με 190% στις 31 Δεκεμβρίου 2017) και πληρούσε τις ελάχιστες κανονιστικές απαιτήσεις ύψους 100% που εφαρμόζονται από την 1 Ιανουαρίου 2018. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ο ΔΚΣΧ του Συγκροτήματος, με βάση τα πρότυπα της Επιτροπής Βασιλείας ΙΙΙ, ανήλθε σε 119% (σε σύγκριση με 111% στις 31 Δεκεμβρίου 2017).

Την 1 Ιανουαρίου 2018, οι τοπικές απαιτήσεις ρευστότητας που είχε θέσει η ΚΤΚ καταργήθηκαν, σύμφωνα με το Άρθρο 412(5) του Κανονισμού της ΕΕ Αρ. 575/2013.

Τον Δεκέμβριο 2017 η ΚΤΚ εισήγαγε ένα μακροπροληπτικό μέτρο υπό τη μορφή Πρόσθετης Απαίτησης Ρευστότητας (LCR add-on), η οποία έπρεπε να τηρείται επιπρόσθετα των απαιτήσεων του ΔΚΡ με εφαρμογή την 1 Ιανουαρίου 2018. Ο στόχος της εισαγωγής του μέτρου ήταν η διασφάλιση της σταδιακής απελευθέρωσης της επιπρόσθετης ρευστότητας που προκύπτει από τις μειωμένες απαιτήσεις ρευστότητας σύμφωνα με τον ΔΚΡ, σε σύγκριση με τις τοπικές απαιτήσεις προληπτικής ρευστότητας που ίσχυαν. Οι Πρόσθετες Απαιτήσεις Ρευστότητας επέβαλλαν πιο αυστηρά ποσοστά εκροών και εισροών σε παραμέτρους που χρησιμοποιούνταν για τον υπολογισμό του ΔΚΡ καθώς και επιπρόσθετων απαιτήσεων ρευστότητας υπό την μορφή ποσοστών εκροών σε στοιχεία που δεν προκαλούν εκροές βάσει του ΔΚΡ. Το μέτρο εφαρμόστηκε σε δύο στάδια. Το πρώτο στάδιο απαιτούσε πιο αυστηρά ποσοστά εκροών και εισροών, τα οποία ήταν εφαρμόσιμα από την 1 Ιανουαρίου 2018 μέχρι 30 Ιουνίου 2018.

Το δεύτερο στάδιο απαιτούσε λιγότερο αυστηρά ποσοστά εκροών και εισροών σε σύγκριση με το πρώτο στάδιο και ήταν εφαρμόσιμα από την 1 Ιουλίου 2018 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2018. Πιο συγκεκριμένα, υπήρχε 50% μείωση στην Πρόσθετη Απαίτηση Ρευστότητας από την 1 Ιουλίου 2018.

4. Λειτουργικό περιβάλλον (συνέχεια)

4.2 Το Συγκρότημα (συνέχεια)

4.2.3 Ρευστότητα (μη ελεγμένη) (συνέχεια)

Η πρόσθετη απαίτηση ρευστότητας εφαρμόστηκε μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2018 και καταργήθηκε από την 1 Ιανουαρίου 2019. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 το Συγκρότημα και η BOC PCL συμμορφώνονται με την ελάχιστη απαίτηση για τον ΔΚΡ περιλαμβανομένου και της Πρόσθετης Απαίτησης Ρευστότητας.

4.2.4 Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα

Η διοίκηση έχει αξιολογήσει τις πιθανές επιπτώσεις επιδικιών, υπό διαιτησία διαφορών, κανονιστικών και άλλων θεμάτων κατά του Συγκροτήματος που περιλαμβάνουν υποθέσεις για Διάσωση με Ίδια Μέσα καταθετών και την απορρόφηση των ζημιών από τους κατόχους μετοχών και χρεωστικών τίτλων της BOC PCL. Το Συγκρότημα έχει λάβει νομικές συμβουλές σε σχέση με τις απαιτήσεις αυτές.

Παρά τη μοναδικότητα πολλών απαιτήσεων με βάση την υπάρχουσα διαθέσιμη πληροφόρηση και το πλαίσιο του νόμου ως έχει σήμερα, η διοίκηση θεωρεί ότι οι εν λόγω απαιτήσεις είναι πιθανότερο να μην έχουν ουσιώδη αρνητική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση και στην κεφαλαιακή επάρκεια του Συγκροτήματος. Επιπρόσθετες πληροφορίες για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα παρουσιάζονται στη Σημείωση 40.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές

Η ετοιμασία των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων απαιτεί όπως το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας και η διοίκηση να προβαίνει σε κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές, οι οποίες μπορεί να έχουν ουσιώδη επίδραση στα ποσά που αναγνωρίζονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις και στις σχετικές γνωστοποιήσεις, όπως επίσης στις γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις. Η αβεβαιότητα σε σχέση με αυτές τις παραδοχές και εκτιμήσεις μπορεί να οδηγήσει σε αποτελέσματα τα οποία απαιτούν σημαντική προσαρμογή στη λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων ή των υποχρεώσεων που επηρεάζονται σε μελλοντικές περιόδους.

Οι βασικές παραδοχές για το μέλλον και άλλοι κύριοι παράγοντες αβεβαιότητας των εκτιμήσεων κατά την ημερομηνία αναφοράς, που έχουν σημαντικό κίνδυνο να προκαλέσουν ουσιώδεις προσαρμογές στις λογιστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, περιγράφονται πιο κάτω. Το Συγκρότημα στήριξε τις παραδοχές και τις εκτιμήσεις του σε παραμέτρους που ήταν διαθέσιμες κατά την ετοιμασία των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Οι υφιστάμενες συνθήκες και παραδοχές σε σχέση με τις μελλοντικές εξελίξεις, μπορεί ωστόσο να αλλάξουν λόγω αλλαγών στην αγορά ή σε συνθήκες πέραν του ελέγχου του Συγκροτήματος. Οι αλλαγές αυτές αντανακλώνται στις παραδοχές, όταν συμβούν.

Οι πιο σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές αφορούν την ταξινόμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, την φορολογία, την εκτίμηση της καθαρής ανακτήσιμης αξίας των αποθεμάτων ακινήτων και τις προβλέψεις και αναλύονται στις Σημειώσεις 5.1 μέχρι 5.5 πιο κάτω. Άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές παρουσιάζονται στις στις Σημειώσεις 5.6 μέχρι 5.14.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.1 Ταξινόμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Το Συγκρότημα ασκεί κρίση για να προσδιορίσει την ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, όσο αφορά τα επιχειρηματικά μοντέλα και τις μελλοντικές ταμειακές ροές.

Απαιτείται επίσης κρίση για τον καθορισμό του κατάλληλου επιπέδου στο οποίο πρέπει να διενεργείται η αξιολόγηση των επιχειρηματικών μοντέλων. Γενικά, η αξιολόγηση πραγματοποιείται στο επίπεδο κάθε επιχειρηματικής γραμμής. Επίσης, το Συγκρότημα ασκεί κρίση, για τον προσδιορισμό της επίδρασης των πωλήσεων των χρηματοοικονομικών μέσων στην αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου.

Το Συγκρότημα ασκεί επίσης κρίση όταν εξετάζει εάν συμβατικά χαρακτηριστικά, περιλαμβανομένου του επιτοκίου, θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά τις μελλοντικές ταμειακές ροές. Επιπρόσθετα, απαιτείται κρίση όταν αξιολογείται κατά πόσο η αντιπαροχή που πληρώνεται ή λαμβάνεται στην περίπτωση πρόωρης αποπληρωμής δανειακών συμβάσεων συνιστά ταμειακές ροές που δεν είναι αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπόλοιπου κεφαλαίου κατά την αρχική αναγνώριση (SPPI).

5.2 Υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί από τη διοίκηση να εφαρμόζει σημαντική κρίση και να κάνει εκτιμήσεις και παραδοχές, που περιέχουν σημαντική αβεβαιότητα την στιγμή που πραγματοποιούνται. Αλλαγές σε αυτές τις εκτιμήσεις και παραδοχές μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στο χρονικό πλαίσιο της αναγνώρισης και στο ποσό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Οι υπολογισμοί του Συγκροτήματος είναι αποτέλεσμα των μοντέλων, υποκείμενων παραδοχών σχετικά με την επιλογή των μεταβλητών δεδομένων και τις αλληλεξαρτήσεις τους.

Στοιχεία των μοντέλων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ECL) που θεωρούνται λογιστικές κρίσεις και εκτιμήσεις συμπεριλαμβάνουν:

Αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου
Το ΔΠΧΑ 9 δεν περιλαμβάνει τον ορισμό της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου. Το Συγκρότημα αξιολογεί κατά πόσο έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση, χρησιμοποιώντας κυρίως ποσοτικές και σε ορισμένες περιπτώσεις ποιοτικές πληροφορίες. Ο προσδιορισμός των σχετικών ορίων για να οριστεί κατά πόσο υπάρχει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου χρειάζεται την κρίση της διοίκησης. Τα σχετικά όρια καθορίζονται, παρακολουθούνται και ενημερώνονται σε ετήσια βάση, από την Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων και προσυπογράφονται από την Επιτροπή Προβλέψεων του Συγκροτήματος.

Ο προσδιορισμός της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης (PD) κατά την αρχική αναγνώριση απαιτεί εκτιμήσεις από τη διοίκηση. Στην περίπτωση όπου η απαίτηση υπήρχε πριν από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9, πραγματοποιείται αναδρομικός υπολογισμός της πιθανότητας αθέτησης της υποχρέωσης (PD) προκειμένου να ποσοτικοποιηθεί ο κίνδυνος κατά την αρχική αναγνώριση. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να απαιτηθούν εκτιμήσεις για την ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης.

Για το χαρτοφυλάκιο ιδιωτών, το Συγκρότημα χρησιμοποιεί πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσης (PD) κατά την αρχική αναγνώριση που βασίζεται σε πληροφορίες για τη συμπεριφορά του δανειολήπτη (score cards) ενώ για το εταιρικό χαρτοφυλάκιο, το Συγκρότημα χρησιμοποιεί τις εσωτερικές διαβαθμίσεις πιστοληπτικής ικανότητας. Για τον καθορισμό των σχετικών πιθανοτήτων αθέτησης των υποχρεώσεων (PDs) χρειάζεται η κρίση της διοίκησης για τη διάρκεια ζωής των ανακυκλούμενων διευκολύνσεων. Για τις ανακυκλούμενες διευκολύνσεις, η ημερομηνία έναρξης είναι η ημερομηνία αναθεώρησης της διευκόλυνσης αντί της συμβατικής ημερομηνίας.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.2 Υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Σενάρια και μακροοικονομικοί παράγοντες
Το Συγκρότημα καθορίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές, το οποίο είναι ένα σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό αξιολογώντας μια σειρά πιθανών αποτελεσμάτων. Η διοίκηση χρησιμοποιεί σενάρια που αφορούν το μέλλον (forward-looking) και αξιολογεί την καταλληλόλητα των ποσοστών πιθανότητας που χρησιμοποιούνται. Αυτά τα σενάρια βασίζονται στις παραδοχές της διοίκησης, λαμβάνοντας υπόψη μακροοικονομικούς παράγοντες, παράγοντες της αγοράς και άλλους παράγοντες. Οι αλλαγές στις παραδοχές αυτές και στους εξωτερικούς παράγοντες θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές. Οι μακροοικονομικές μεταβλητές και οι συντελεστές στάθμισης κάθε σεναρίου παρακολουθούνται από το Τμήμα Οικονομικών Ερευνών και βασίζονται σε δεδομένα αγοράς προσαρμοσμένων με βάση την κρίση των εμπειρογνωμόνων.

Ποιοτικές προσαρμογές ή διορθώσεις γίνονται περιστασιακά όταν οι μεταβλητές που υπολογίζονται δεν αποτυπώνουν όλα τα χαρακτηριστικά της αγοράς. Τα στοιχεία αυτά επανεξετάζονται και προσαρμόζονται, εάν το κρίνει απαραίτητο η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων και προσυπογράφονται από την Επιτροπή Προβλέψεων του Συγκροτήματος. Οι ποιοτικές προσαρμογές ή διορθώσεις που έχουν γίνει κατά την ημερομηνία αναφοράς αφορούν στον περιορισμό της εκτιμημένης θετικής αύξησης τιμών ακινήτων στο 0% για όλα τα σενάρια.

Οι οικονομικές και πιστωτικές συνθήκες των διαφόρων γεωγραφικών περιοχών, επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες με ψηλό βαθμό αλληλεξάρτησης, ώστε να μην υπάρχει κανένας παράγοντας στον οποίο να είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές του Συγκροτήματος. Σε κάθε χώρα εφαρμόζονται διαφορετικοί παράγοντες για να αντικατοπτρίζουν τις τοπικές οικονομικές συνθήκες, νόμους και κανονισμούς και οι παραδοχές που αφορούν αυτή την κρίση είναι εξαιρετικά υποκειμενικές.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί τρία διαφορετικά οικονομικά σενάρια.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τις πιο σημαντικές μακροοικονομικές μεταβλητές καθώς και τα σενάρια που χρησιμοποίησε το Συγκρότημα στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και την 1 Ιανουαρίου 2018 αντίστοιχα. Το Συγκρότημα έχει χρησιμοποιήσει τη δομή πιθανοτήτων 30-50-20 για το αρνητικό, βασικό και θετικό σενάριο αντίστοιχα σε σχέση με τη δομή 20-60-20 που έχει υπολογιστεί όπως περιγράφεται στη Σημείωση 2.19.5. Ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να μειωθεί προς το 2%, στο μεσοπρόθεσμο και το μακροπρόθεσμο διάστημα. Επιπρόσθετα, η αυξανόμενη αβεβαιότητα στη οικονομία για το 2019 και μετά λόγω της εξόδου του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, των εμπορικών διαφωνιών μεταξύ Η.Π.Α και Κίνα και μεταξύ Η.Π.Α και ΕΕ, και της οικονομικής ευθραυστότητας της Νότιας Ευρώπης εν μέσω επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας, αυξάνουν τον κίνδυνο μιας οικονομικής κρίσης. Αυτοί οι παράγοντες παρουσιάζουν μια σχετικά υψηλή μεταβλητότητα, την οποία η διοίκηση θεώρησε ότι μπορεί να μην αντικατοπτρίζεται πλήρως στους συντελεστές στάθμισης που έχουν υπολογιστεί χρησιμοποιώντας τη μέθοδο που περιγράφεται στη Σημείωση 2.19.5 και ως εκ τούτου αποφάσισε να αυξήσει τον συντελεστή στάθμισης του αρνητικού σεναρίου.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.2 Υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

31 Δεκεμβρίου 2018

Έτος	Σενάριο	Συντελεστής στάθμισης %	Πραγματικό ΑΕΠ (% αλλαγή)	Ποσοστό ανεργίας (% του εργατικού δυναμικού)	Δείκτης τιμών καταναλωτή (μέση τιμή, % αλλαγή)	Δείκτης RICS ακινήτων (μέση τιμή, % αλλαγή)
2019	Αρνητικό	30.0	-1.3	10.0	-0.2	1.4
	Βασικό	50.0	3.1	7.6	1.7	4.4
	Θετικό	20.0	4.3	7.2	2.5	5.5
2020	Αρνητικό	30.0	-1.3	12.2	0.3	-1.7
	Βασικό	50.0	2.6	7.3	1.7	2.7
	Θετικό	20.0	3.4	6.8	2.6	4.1
2021	Αρνητικό	30.0	3.0	12.4	2.1	0.7
	Βασικό	50.0	2.4	6.9	2.0	2.9
	Θετικό	20.0	2.6	6.5	2.4	3.6
2022	Αρνητικό	30.0	4.1	11.1	2.4	3.1
	Βασικό	50.0	2.5	6.5	2.0	3.1
	Θετικό	20.0	2.6	6.1	2.6	3.7
2023	Αρνητικό	30.0	3.9	10.0	2.5	4.7
	Βασικό	50.0	2.3	6.3	2.1	3.8
	Θετικό	20.0	2.3	5.8	2.6	4.0

1 Ιανουαρίου 2018

Έτος	Σενάριο	Συντελεστής στάθμισης %	Πραγματικό ΑΕΠ (% αλλαγή)	Ποσοστό ανεργίας (% του εργατικού δυναμικού)	Δείκτης τιμών καταναλωτή (μέση τιμή, % αλλαγή)	Δείκτης RICS ακινήτων (μέση τιμή, % αλλαγή)
2018	Αρνητικό	30.0	-1.6	12.4	-1.2	-0.8
	Βασικό	50.0	2.8	9.9	0.7	3.0
	Θετικό	20.0	3.9	9.5	1.8	4.2
2019	Αρνητικό	30.0	-1.5	14.0	0.2	0.7
	Βασικό	50.0	2.4	9.0	1.6	4.5
	Θετικό	20.0	2.7	8.5	2.3	5.3
2020	Αρνητικό	30.0	2.8	14.1	1.9	2.2
	Βασικό	50.0	2.4	8.5	1.7	3.6
	Θετικό	20.0	2.2	8.1	1.7	4.0
2021	Αρνητικό	30.0	3.8	12.8	2.0	2.2
	Βασικό	50.0	2.2	8.2	1.6	1.7
	Θετικό	20.0	2.2	7.8	1.5	2.7
2022	Αρνητικό	30.0	3.8	11.6	2.1	3.6
	Βασικό	50.0	2.2	7.9	1.7	2.2
	Θετικό	20.0	2.2	7.4	1.6	2.8

Ο ρυθμός ανάπτυξης στο αρνητικό σενάριο μπορεί να ξεπεράσει αυτόν του βασικού και του θετικού σεναρίου εφόσον το αρχικό σοκ έχει συμπεριληφθεί στην οικονομία και η ανάκαμψη της οικονομίας ξεκινά από μια πιο χαμηλή βάση. Έτσι στο αρνητικό σενάριο το ΑΕΠ θα ακολουθήσει μία τροχιά ανάπτυξης που στο τέλος θα είναι ίση και θα ξεπεράσει αυτή του βασικού σεναρίου πριν οι δύο να συγκλίνουν. Οι τιμές των ακινήτων καθορίζονται κατά κύριο λόγω από την αύξηση του ΑΕΠ αλλά με μια καθυστέρηση. Οι τιμές ακινήτων προσαρμόζονται αρχικά λιγότερο απότομα από το ΑΕΠ, και η αύξηση στις τιμές ακινήτων επιταχύνεται όταν η ανάκαμψη στο ΑΕΠ εδραιώνεται. Μετά από αυτό το σημείο, οι τιμές ακινήτων θα ακολουθήσουν ένα βαθμό ανάκαμψης ίσο και μεγαλύτερο από αυτό του βασικού σεναρίου πριν να συγκλίνουν.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.2 Υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Από την 1 Ιανουαρίου 2018, το Συγκρότημα επαναξιολόγησε τους κύριους οικονομικούς δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν στα μοντέλα αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και χρησιμοποίησε τα πραγματικά ποσοστά απόδοσης της οικονομίας όπως αναθεωρήθηκαν από την Κυπριακή Στατιστική Υπηρεσία για το 2016 και 2017 και τις αναθεωρημένες εκτιμήσεις μελλοντικών οικονομικών συνθηκών του ΔΝΤ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το θετικό και αρνητικό σενάριο έχουν αναπροσαρμοστεί για να αντικατοπτρίζουν την απόδοση του τουριστικού τομέα, την κατασκευαστική ανάπτυξη, το ποσοστό ανεργίας, τον δείκτη τιμών καταναλωτή και τις τιμές ακινήτων.

Οι δείκτες RICS που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της αξίας ακινήτων που δόθηκαν για εξασφάλιση κατά την ημερομηνία ρευστοποίησής τους, περιορίζονται στην αξία της ημερομηνίας αναφοράς σε περίπτωση οποιασδήποτε προβλεπόμενης αύξησης, ενώ λαμβάνεται υπόψη κάθε προβλεπόμενη μείωση. Ως εκ τούτου, η τιμαριθμική αναπροσαρμογή για όλες τις εξασφαλίσεις είναι μικρότερη ή ίση με την αντίστοιχη αγοραία αξία κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Για τους πελάτες στο Στάδιο 3, ο υπολογισμός της απομείωσης σε ατομική βάση είναι ο μεσοσταθμικός όρος τριών σεναρίων, βασικό, αρνητικό και θετικό. Το βασικό σενάριο λαμβάνει υπόψη τις ακόλουθες μεταβλητές, που βασίζονται σε συγκριμένα δεδομένα και συνθήκες του κάθε πελάτη: τις λειτουργικές ταμειακές ροές, το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων και τις μειώσεις τιμών κατά τη ρευστοποίηση. Το βασικό σενάριο χρησιμοποιείται για την δημιουργία άλλων σεναρίων για καλύτερες και χειρότερες περιπτώσεις. Για το αρνητικό σενάριο, οι λειτουργικές ταμειακές ροές μειώνονται κατά 50%, οι εκπτώσεις τιμών στις εξασφαλίσεις ακινήτων αυξάνονται κατά 50% και ο χρόνος ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων αυξάνεται κατά 1 έτος σε σχέση με το βασικό σενάριο, ενώ για το θετικό σενάριο οι εκπτώσεις τιμών μειώνονται κατά 5%, χωρίς καμιά αλλαγή στην περίοδο ρευστοποίησης σε σχέση με το βασικό σενάριο. Οι παραδοχές που έχουν γίνει για την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών (συμπεριλαμβανομένων ταμειακές ροές που μπορεί να προκύψουν από την ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων) αντικατοπτρίζουν τρέχουσες και αναμενόμενες μελλοντικές οικονομικές συνθήκες και γενικά συνάδουν με αυτές που χρησιμοποιούνται για εκθέσεις σε Στάδιο 3 που αξιολογούνται σε συλλογική βάση.

Για πελάτες που αξιολογούνται σε συλλογική βάση ο υπολογισμός είναι επίσης ο μεσοσταθμικός όρος τριών σεναρίων, βασικό, αρνητικό και θετικό.

Αναμενόμενη διάρκεια ζωής ανακυκλούμενων διευκολύνσεων
Κρίση ασκείται για την περίοδο της αναμενόμενης ζωής των ανακυκλούμενων διευκολύνσεων. Ο καθορισμός της αναμενόμενης διάρκειας ζωής του ανακυκλούμενου χαρτοφυλακίου είναι ευαίσθητος στις αλλαγές των συμβατικών προθεσμιών λήξης που προκύπτουν από επιχειρηματικές αποφάσεις. Το Συγκρότημα ασκεί κρίση για τον καθορισμό της περιόδου κατά την οποία πρέπει να υπολογιστούν οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

Αξιολόγηση ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD)
Ένας παράγοντας για την εκτίμηση της ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) είναι το χρονικό πλαίσιο και το καθαρό ανακτήσιμο ποσό από την ανάκτηση ή πώληση εξασφαλίσεων που περιλαμβάνουν κυρίως ακίνητα περιουσιακά στοιχεία.

Έχουν γίνει παραδοχές σχετικά με τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες των ακινήτων, καθώς και το χρονικό ορίζοντα της ρευστοποίησης της εξασφάλισης, το κόστος φορολογίας και τα έξοδα ανάκτησης και μετέπειτα πώλησης της εξασφάλισης καθώς και άλλες σχετικές μειώσεις. Έχει χρησιμοποιηθεί ο ανάλογος δείκτης για τον υπολογισμό της τρέχουσας αγοραίας αξίας των ακινήτων, ενώ έγιναν παραδοχές με βάση το μακροοικονομικό σενάριο για τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες των ακινήτων.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η μεσοσταθμισμένη μείωση τιμών (συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης ρευστότητας και των εξόδων πωλήσεων) που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό των συλλογικών προβλέψεων για τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, εξαιρουμένων εκείνων που κατέχονται προς πώληση, ανέρχεται στο 32% περίπου για το βασικό σενάριο.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.2 Υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων ακινήτων για τον υπολογισμό της συλλογικής πρόβλεψης των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες, εξαιρουμένων εκείνων που κατέχονται προς πώληση, έχει εκτιμηθεί ότι είναι κατά μέσο όρο στα επτά έτη σύμφωνα για το βασικό σενάριο.

Για τον υπολογισμό απομείωσης σε ατομική βάση, το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων και οι μειώσεις τιμών βασίστηκαν σε συγκεκριμένα δεδομένα και συνθήκες της κάθε περίπτωσης. Κρίση επίσης μπορεί να ασκηθεί στην κατηγοριοποίηση σε Στάδια κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης σε ατομική βάση.

Οποιαδήποτε συσσωρευτική θετική μέση μελλοντική μεταβολή στις προβλεπόμενες αξίες ακινήτων περιορίστηκε στο μηδέν για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Αυτό εφαρμόστηκε για όλα τα σενάρια.

Οι παραπάνω παραδοχές επηρεάζονται επίσης από τον συνεχιζόμενο διάλογο για ρυθμιστικά θέματα που διατηρεί το Συγκρότημα τον κύριο επόπτη του, την ΕΚΤ, και άλλες ρυθμιστικές οδηγίες και διερμηνείες που εκδίδονται από διάφορους κανονιστικούς και χρηματοοικονομικούς φορείς όπως την ΕΚΤ και την ΕΑΤ, οι οποίες παρέχουν καθοδήγηση και προσδοκίες ως προς τους σχετικούς όρους και διαχείριση/ταξινόμηση συγκεκριμένων παραμέτρων/παραδοχών που χρησιμοποιούνται στην εκτίμηση των προβλέψεων.

Οποιεσδήποτε αλλαγές σε αυτές τις παραδοχές ή διαφορές μεταξύ των παραδοχών που έγιναν και των πραγματικών αποτελεσμάτων θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στα ποσά των απαιτούμενων πιστωτικών ζημιών των δανείων και απαιτήσεων.

Προσαρμογές μοντέλων
Έχουν αναπτυχθεί μοντέλα για τις παραμέτρους των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD), άνοιγμα σε αθέτηση (EAD), ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης (LGD)) για όλα τα χαρτοφυλάκια και τομείς που μοιράζονται κοινά χαρακτηριστικά. Ο έλεγχος των μοντέλων γίνεται από ανεξάρτητο τμήμα της Υπηρεσίας Διαχείρισης Κινδύνων σε ετήσια βάση και περιλαμβάνει έλεγχο της επίδοσης και σταθερότητας των μοντέλων, αναθεώρηση των σχέσεων των μοντέλων και διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχων (back-testing). Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως κρίνεται από τη διοίκηση εφαρμόζονται προσαρμογές στις παραμέτρους των μοντέλων. Την ευθύνη για αυτά τα μοντέλα έχει η Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων. Οποιεσδήποτε αναπροσαρμογές της διοίκησης εγκρίνονται από την Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων και προσυπογράφονται και την Επιτροπή Προβλέψεων του Συγκροτήματος.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές περιλαμβάνουν επίσης πιστωτικές εκθέσεις εκτός ισολογισμού που αντιπροσωπεύονται από εγγυητικές που δόθηκαν και από αμετάκλητες ανειλημμένες υποχρεώσεις για εκταμίευση κεφαλαίων. Πιστωτικές εκθέσεις εκτός ισολογισμού των περιουσιακών στοιχείων που αξιολογούνται για απομείωση σε ατομική βάση απαιτούν παραδοχές σχετικά με την πιθανότητα, το χρονοδιάγραμμα και το ύψος των ταμειακών εκροών. Για πιστωτικές εκθέσεις εκτός ισολογισμού οι οποίες αξιολογούνται για απομείωση συλλογικά, η πρόβλεψη για απομείωση υπολογίζεται με βάση το σχετικό μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Τμηματοποίηση χαρτοφυλακίου
Η αξιολόγηση απομείωσης σε ατομική βάση πραγματοποιείται όχι μόνο για περιουσιακά στοιχεία που είναι σημαντικά σε ατομική βάση, αλλά και για ανοίγματα με συγκεκριμένα κριτήρια που καθορίζονται από τη διοίκηση. Τα κριτήρια για τα ανοίγματα που αξιολογούνται σε ατομική βάση βασίζονται στην κρίση της διοίκησης και αναθεωρούνται σε τριμηνιαία βάση από την Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων και αναπροσαρμόζονται ή ενισχύονται αν θεωρηθεί αναγκαίο.

Επιπρόσθετα από την αξιολόγηση απομείωσης σε ατομική βάση το Συγκρότημα προβαίνει και σε συλλογική αξιολόγηση απομείωσης. Το χαρτοφυλάκιο που αξιολογείται συλλογικά περιλαμβάνει δάνεια τα οποία δεν αξιολογήθηκαν σε ατομική βάση. Το Συγκρότημα έχει ομαδοποιήσει τα ανοίγματα σε λεπτομερή τμήματα του χαρτοφυλακίου που μοιράζονται κοινά χαρακτηριστικά. Ο βαθμός ομαδοποίησης βασίζεται σε κοινά στοιχεία διαφόρων τομέων. Η κρίση της διοίκησης χρειάζεται για τον καθορισμό του βαθμού ομαδοποίησης αυτών των χαρτοφυλακίων, καθώς επίσης και για την αξιολόγηση ότι αυτά μοιράζονται κοινά χαρακτηριστικά.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.2 Υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (συνέχεια)

Περισσότερες πληροφορίες για τις προβλέψεις για απομείωση και σχετική πληροφόρηση παρουσιάζονται στη Σημείωση 46.

5.3 Φορολογία

Το Συγκρότημα δραστηριοποιείται και επομένως υπόκειται σε φορολογία σε διάφορες χώρες. Αυτό απαιτεί εκτιμήσεις για τον προσδιορισμό της πρόβλεψης φορολογίας κατά την ημερομηνία του ενοποιημένου ισολογισμού. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει υποχρεώσεις για φορολογία σε σχέση με συναλλαγές και υπολογισμούς των οποίων ο φορολογικός χειρισμός είναι αβέβαιος. Όπου η τελική φορολογία διαφέρει από τα αρχικά ποσά που αναγνωρίστηκαν στον ενοποιημένο λογαριασμό αποτελεσμάτων, οι διαφορές επηρεάζουν το έξοδο φορολογίας, τις φορολογικές υποχρεώσεις και τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις της περιόδου όπου συμφωνείται ο τελικός προσδιορισμός της φορολογίας με τις φορολογικές αρχές.

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει απαιτήσεις για αναβαλλόμενη φορολογία σε σχέση με φορολογικές ζημιές, στο βαθμό που είναι πιθανόν να υπάρχουν φορολογητέα κέρδη στο μέλλον έναντι των οποίων να χρησιμοποιηθούν οι ζημιές. Ο καθορισμός του ποσού της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που μπορεί να αναγνωριστεί, απαιτεί την άσκηση κρίσης και βασίζεται στο χρονισμό και το επίπεδο των μελλοντικών φορολογικών κερδών, σε συνάρτηση με μελλοντικές στρατηγικές φορολογικού σχεδιασμού. Αυτές οι μεταβλητές έχουν καθοριστεί με βάση σημαντικές παραδοχές της διοίκησης και είναι εξ' ορισμού αβέβαιες. Είναι δυνατόν οι πραγματικές συνθήκες στο μέλλον να είναι διαφορετικές από τις παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν, με αποτέλεσμα να υπάρχουν σημαντικές αναπροσαρμογές στη λογιστική αξία των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

Οι παραδοχές με την μεγαλύτερη επιρροή στην αναβαλλόμενη φορολογία παρατίθενται στη Σημείωση 18.

5.4 Αποθέματα ακινήτων - εκτίμηση της καθαρής ανακτήσιμης αξίας

Τα αποθέματα ακινήτων αποτιμώνται στο χαμηλότερο του κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία καθορίζεται με τεχνικές αποτίμησης, που απαιτούν σημαντική κρίση, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα διαθέσιμα σημεία αναφοράς, όπως οι εκθέσεις των εκτιμητών, οι τρέχουσες συνθήκες της αγοράς, η περίοδος που κατέχεται ένα περιουσιακό στοιχείο εφαρμόζοντας ποσοστό έλλειψης ρευστότητας και άλλες σχετικές παραμέτρους. Τα έξοδα πώλησης λαμβάνονται πάντα υπόψη και αφαιρούνται από την πραγματοποιηθείσα αξία. Ανάλογα με την αξία του εν λόγω ακινήτου και την υπάρχουσα πληροφόρηση στην αγορά, ο καθορισμός του κόστους πώλησης μπορεί να απαιτήσει επαγγελματική κρίση η οποία περιλαμβάνει ένα μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας που οφείλεται σε μειωμένη δραστηριότητα της αγοράς.

Περισσότερες πληροφορίες για τα αποθέματα ακινήτων παρουσιάζονται στη Σημείωση 28.

5.5 Προβλέψεις

Η λογιστική πολιτική για τις προβλέψεις περιγράφεται στη Σημείωση 2.39. Για να καθοριστεί αν μια παρούσα υποχρέωση υπάρχει και για να εκτιμηθεί η πιθανότητα, το χρονικό πλαίσιο και το ποσό για οποιαδήποτε εκροή χρειάζονται εκτιμήσεις. Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα απαιτούν μεγαλύτερο βαθμό κρίσης από άλλα είδη προβλέψεων. Αναμένεται ότι το Συγκρότημα θα συνεχίσει να έχει σημαντική έκθεση σε επιδικίες και κανονιστικά θέματα και έρευνες που σχετίζονται με παρελθοντικά νομικά ζητήματα μεσοπρόθεσμα. Τα θέματα για τα οποία το Συγκρότημα προσδιορίζει ότι η πιθανότητα για μελλοντική ζημιά είναι περισσότερο από απομακρυσμένη θα μεταβάλλονται από περίοδο σε περίοδο όπως και τα θέματα ως προς τα οποία μπορεί να γίνει μια αξιόπιστη εκτίμηση και η εκτιμώμενη πιθανή τους ζημιά. Τα πραγματικά αποτελέσματα δύναται να είναι σημαντικά ψηλότερα ή χαμηλότερα από την εκτιμημένη πιθανή ζημιά για τα θέματα που έγινε εκτίμηση. Επιπρόσθετα, ζημιά μπορεί να προκύψει για θέματα για τα οποία το Συγκρότημα θεωρούσε ότι η πιθανότητα ζημιάς ήταν απομακρυσμένη.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.5 Προβλέψεις (συνέχεια)

Λεπτομερής περιγραφή για τη φύση της αβεβαιότητας και των παραδοχών και την επίδραση στο ποσό και τη χρονική περίοδο για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα περιλαμβάνεται στη Σημείωση 40.

5.6 Εύλογη αξία επενδύσεων και παραγώγων

Η καλύτερη απόδειξη της εύλογης αξίας είναι η τιμή διαπραγμάτευσης σε μια ενεργή αγορά. Αν η αγορά στην οποία διαπραγματεύεται ένα χρηματοοικονομικό μέσο δεν είναι ενεργή, τότε χρησιμοποιείται μια μέθοδος αποτίμησης. Η πλειοψηφία των μεθόδων αποτίμησης που χρησιμοποιούνται από το Συγκρότημα, βασίζονται αποκλειστικά σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς με αποτέλεσμα η αποτίμηση της εύλογης αξίας να είναι αρκετά αξιόπιστη.

Ωστόσο, συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμούνται με βάση μεθόδους που χρησιμοποιούν ένα ή περισσότερα σημαντικά δεδομένα τα οποία δεν είναι παρατηρήσιμα. Οι μέθοδοι αποτίμησης που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα απαιτούν περισσότερη κρίση από πλευράς της διοίκησης για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας, σε σχέση με αυτή που απαιτείται για μεθόδους που στηρίζονται αποκλειστικά σε παρατηρήσιμα δεδομένα.

Οι μέθοδοι αποτίμησης που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας περιλαμβάνουν συγκρίσεις με παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα για τα οποία υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές, χρησιμοποίηση μοντέλων προεξοφλημένων ταμειακών ροών και άλλες μεθόδους αποτίμησης που χρησιμοποιούνται συνήθως από τους συμμετέχοντες στην αγορά. Οι μέθοδοι αποτίμησης περιλαμβάνουν παραδοχές που θα χρησιμοποιούσαν και άλλοι συμμετέχοντες στην αγορά καθώς και παραδοχές για την καμπύλη απόδοσης επιτοκίων, τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, τις μεταβλητότητες και το ρυθμό αθέτησης οφειλών. Κατά την αποτίμηση μέσων με τη μέθοδο σύγκρισης με άλλα παρόμοια μέσα, η διοίκηση λαμβάνει υπόψη τη λήξη, τη δομή και τη διαβάθμιση του μέσου το οποίο χρησιμοποιείται ως συγκρίσιμο.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί μοντέλα που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα μόνο για την αποτίμηση συγκεκριμένων μη εισηγμένων μετοχών. Σε αυτές τις περιπτώσεις γίνονται εκτιμήσεις για να ληφθούν υπόψη αβεβαιότητες στις εύλογες αξίες που προκύπτουν από την έλλειψη δεδομένων της αγοράς, όπως για παράδειγμα η έλλειψη ρευστότητας στην αγορά. Μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται σε αποτιμήσεις είναι εκ φύσεως αβέβαια διότι υπάρχουν ελάχιστα ή καθόλου διαθέσιμα στοιχεία στην αγορά για να καθορίσουν αν μια συναλλαγή έχει διεκπεραιωθεί σε καθαρή εμπορική βάση κάτω από κανονικές επιχειρηματικές συνθήκες. Τα μη παρατηρήσιμα δεδομένα καθορίζονται βάσει των καλύτερων διαθέσιμων πληροφοριών.

Περισσότερες πληροφορίες για την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων παρουσιάζονται στη Σημείωση 23.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.7 Ωφελήματα αφυπηρέτησης

Το κόστος ωφελημάτων για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών υπολογίζεται με βάση αναλογιστικές εκτιμήσεις, κατά τις οποίες χρησιμοποιούνται παραδοχές για τους προεξοφλητικούς συντελεστές, τα ποσοστά μακροπρόθεσμης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων, τον ρυθμό αύξησης των μισθών, τα ποσοστά θνησιμότητας και τις μελλοντικές αυξήσεις στα ωφελήματα αφυπηρέτησης, όπου είναι αναγκαίο. Η διοίκηση του Συγκροτήματος κάνει αυτές τις παραδοχές βασιζόμενη σε προσδοκίες της αγοράς κατά την ημερομηνία αναφοράς, χρησιμοποιώντας τις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις για κάθε παράμετρο, καλύπτοντας την περίοδο κατά την οποία η υποχρέωση θα διακανονιστεί. Για τον καθορισμό του κατάλληλου προεξοφλητικού συντελεστή, η διοίκηση λαμβάνει υπόψη την καμπύλη επιτοκίων με βάση εταιρικά ομόλογα υψηλής διαβάθμισης. Η επιλογή των λοιπών παραμέτρων απαιτεί ορισμένες κρίσεις. Οι μελλοντικές αυξήσεις των μισθών βασίζονται στις αναμενόμενες μελλοντικές τιμές του πληθωρισμού της συγκεκριμένης χώρας συν ένα περιθώριο που αντανακλά την καλύτερη δυνατή εκτίμηση για παραμέτρους που σχετίζονται με παραγωγικότητα, ωρίμανση του εργατικού δυναμικού και προαγωγές. Τα ποσοστά μακροπρόθεσμης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων του κάθε προγράμματος βασίζονται στη σύνθεση των επενδύσεών του, λαμβάνοντας έτσι υπόψη τον διαφορετικό ρυθμό απόδοσης για κάθε κατηγορία περιουσιακών στοιχείων. Οι εκτιμήσεις για τις μελλοντικές τιμές του πληθωρισμού που επηρεάζουν τους μισθούς και η αναμενόμενη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων αντικατοπτρίζουν τις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις της διοίκησης για αυτές τις μεταβλητές, μετά από διαβούλευση με τους συμβούλους του Συγκροτήματος και απαιτούν σημαντικές κρίσεις. Λόγω της μακροχρόνιας φύσης των προγραμμάτων, οι εκτιμήσεις αυτές είναι εξ'ορισμού αβέβαιες.

Περισσότερες πληροφορίες για τα ωφελήματα αφυπηρέτησης παρουσιάζονται στη Σημείωση 15.

5.8 Ασφαλιστικές εργασίες γενικού κλάδου

Το Συγκρότημα παρέχει ασφαλιστικές υπηρεσίες γενικού κλάδου. Η αποδοχή των κινδύνων συνήθως καλύπτει περίοδο 12 μηνών.

Οι υποχρεώσεις για εκκρεμείς απαιτήσεις που προκύπτουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που εκδίδει το Συγκρότημα υπολογίζονται με βάση τις εκτιμήσεις εμπειρογνωμόνων και με βάση τα γεγονότα που υφίστανται κατά την ημερομηνία αναφοράς. Με την πάροδο του χρόνου οι εκτιμήσεις αυτές αναθεωρούνται και τυχόν αναπροσαρμογές αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της περιόδου στην οποία προκύπτουν.

Οι κύριες παραδοχές που γίνονται για καθορισμό του ύψους της εκτίμησης κάθε απαίτησης βασίζονται στην εμπειρία του παρελθόντος και τις τάσεις της αγοράς και περιλαμβάνουν το ύψος των δαπανών για το χειρισμό των απαιτήσεων. Επίσης λαμβάνονται υπόψη εξωτερικοί παράγοντες οι οποίοι μπορεί να επηρεάσουν την εκτίμηση των απαιτήσεων, όπως πρόσφατες δικαστικές αποφάσεις και η εισαγωγή νέων νομοθεσιών.

Γίνεται επίσης πρόβλεψη για τις απαιτήσεις σε σχέση με κινδύνους που έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί (IBNR) μέχρι την ημερομηνία αναφοράς. Για τον υπολογισμό της πρόβλεψης αυτής, λαμβάνεται υπόψη η εμπειρία του παρελθόντος αναφορικά με τον αριθμό και το ύψος των απαιτήσεων που δηλώνονται μετά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Οι υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων είναι ευαίσθητες σε αλλαγές στις πιο πάνω βασικές παραδοχές. Η επίδραση της αλλαγής ορισμένων παραδοχών όπως η εισαγωγή νέων νομοθεσιών και η έκβαση δικαστικών υποθέσεων είναι πολύ δύσκολο να εκφραστεί ποσοτικά. Επιπρόσθετα, η καθυστέρηση που παρουσιάζεται συνήθως μεταξύ του χρόνου που προκύπτει η απαίτηση και του χρόνου που αυτή γνωστοποιείται καθώς και της τελικής διευθέτησης, αυξάνουν την αβεβαιότητα που υπάρχει κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Περισσότερες πληροφορίες για τις ασφαλιστικές εργασίες γενικού κλάδου παρουσιάζονται στη Σημείωση 13.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.9 Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής

Το Συγκρότημα παρέχει ασφαλιστικές υπηρεσίες κλάδου ζωής. Οι εφ' όρου ζωής ασφαλίσεις ζωής (life plans) αναφέρονται σε σχέδια συνδεδεμένα με περιουσιακά στοιχεία, όπου το ποσό που καταβάλλεται σε περίπτωση θανάτου είναι το μεγαλύτερο μεταξύ του ασφαλισμένου ποσού και της αξίας των μονάδων επένδυσης. Οι απλές ασφαλίσεις ή ασφαλίσεις πρόσκαιρης διάρκειας (term plans) σχετίζονται με σχέδια προκαθορισμένης διάρκειας, με σκοπό την προστασία από τον κίνδυνο θανάτου. Σε περίπτωση θανάτου εντός της περιόδου κάλυψης καταβάλλεται το ασφαλισμένο ποσό. Οι μεικτές ασφαλίσεις (investment plans/mortgage plans/horizon plans) αναφέρονται σε σχέδια προκαθορισμένης διάρκειας συνδεδεμένα με επενδύσεις, με σκοπό τη δημιουργία κεφαλαίου μέσω συστηματικής επένδυσης σε συνδυασμό με ασφαλιστική κάλυψη θανάτου όπου το ποσό που καταβάλλεται σε περίπτωση θανάτου είναι το μεγαλύτερο μεταξύ του ασφαλισμένου ποσού και της αξίας της επένδυσης σύμφωνα με το συμβόλαιο ασφάλισης.

Περισσότερες πληροφορίες για τις ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής παρουσιάζονται στη Σημείωση 13.

5.9.1 Αξία μακροπρόθεσμων ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ

Η αξία των μακροπρόθεσμων ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ αντιπροσωπεύει την καθαρή παρούσα αξία των μελλοντικών κερδών που αναμένονται να προκύψουν από τα συμβόλαια που είναι ήδη σε ισχύ. Η εκτίμηση της αξίας αυτής απαιτεί παραδοχές για τις μελλοντικές οικονομικές και λειτουργικές συνθήκες που είναι εκ φύσεως αβέβαιες και οποιεσδήποτε αλλαγές θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά την αξία.

Η μεθοδολογία και οι βασικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της αξίας των μακροπρόθεσμων ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ (κεκτημένη αξία) στις 31 Δεκεμβρίου 2018 παρουσιάζονται στη Σημείωση 25.

5.9.2 Ασφαλιστικές υποχρεώσεις

Ο υπολογισμός των υποχρεώσεων και η επιλογή παραδοχών που αφορούν τα ασφαλιστήρια συμβόλαια απαιτούν όπως η διοίκηση του Συγκροτήματος προβαίνει σε σημαντικές εκτιμήσεις.

Οι παραδοχές στις οποίες στηρίζονται οι εκτιμήσεις για κάθε απαίτηση βασίζονται κυρίως στην εμπειρία του παρελθόντος, σε εσωτερικά στοιχεία και προϋποθέσεις καθώς και σε εξωτερικά στοιχεία που αντικατοπτρίζουν τις τρέχουσες τιμές αγοράς και άλλες δημοσιευμένες πληροφορίες. Οι κρίσεις και παραδοχές καθορίζονται κατά την ημερομηνία εκτίμησης των υποχρεώσεων και αξιολογούνται συστηματικά, ώστε να διασφαλίζονται η αξιοπιστία και η ρεαλιστική εικόνα.

Οι εκτιμήσεις για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια γίνονται σε δύο στάδια. Αρχικά, στην έναρξη του συμβολαίου, το Συγκρότημα καθορίζει τις παραδοχές αναφορικά με μελλοντικούς θανάτους, θεληματικούς τερματισμούς, αποδόσεις επενδύσεων και έξοδα διαχείρισης. Μεταγενέστερα, σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού, διενεργείται αναλογιστική εκτίμηση η οποία αξιολογεί κατά πόσο οι υποχρεώσεις είναι επαρκείς σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις.

Οι παραδοχές με τη μεγαλύτερη επίδραση στην εκτίμηση των ασφαλιστικών υποχρεώσεων αναφέρονται πιο κάτω:

Ποσοστά θνησιμότητας και νοσηρότητας
Οι παραδοχές βασίζονται σε τυποποιημένους διεθνείς πίνακες θνησιμότητας και νοσηρότητας, ανάλογα με τον τύπο του συμβολαίου. Επιπλέον, πραγματοποιείται μελέτη βασισμένη στην πραγματική εμπειρία (πραγματικούς θανάτους) των ασφαλιστικών εταιριών για σκοπούς σύγκρισης και εάν κριθεί ότι τα στοιχεία είναι επαρκή και στατιστικά αξιόπιστα, ενσωματώνονται στους εν λόγω πίνακες. Αύξηση στους ρυθμούς θνησιμότητας θα οδηγήσει σε μεγαλύτερο αριθμό απαιτήσεων (ή σε απαιτήσεις που προκύπτουν σε συντομότερο διάστημα από το προβλεπόμενο) και έτσι στην αύξηση των δαπανών και κατά συνέπεια στη μείωση της κερδοφορίας για τους μετόχους.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.9 Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής (συνέχεια)

5.9.2 Ασφαλιστικές υποχρεώσεις (συνέχεια)

Απόδοση επενδύσεων και προεξοφλητικός συντελεστής
Ο σταθμισμένος μέσος όρος απόδοσης υπολογίζεται με βάση τα περιουσιακά στοιχεία που καλύπτουν τις υποχρεώσεις σε συνάρτηση με τη μακροχρόνια επενδυτική στρατηγική του Συγκροτήματος. Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται σε τρέχουσες αποδόσεις της αγοράς, καθώς και σε αναμενόμενες χρηματοοικονομικές εξελίξεις. Αύξηση στους ρυθμούς απόδοσης των επενδύσεων οδηγεί σε αύξηση στα κέρδη των μετόχων.

Έξοδα διαχείρισης
Γίνονται παραδοχές για τα έξοδα διαχείρισης και διατήρησης συμβολαίων καθώς επίσης και για τα γενικά έξοδα, οι οποίες βασίζονται στα πραγματικά έξοδα του Συγκροτήματος. Γίνονται παραδοχές και για το ρυθμό αύξησης των εξόδων σε σχέση με το ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού. Αύξηση των εξόδων οδηγεί σε μείωση της κερδοφορίας για τους μετόχους.

Διατηρησιμότητα (Lapses)
Κάθε έτος γίνεται ανάλυση των ποσοστών διακοπής συμβολαίων, χρησιμοποιώντας πραγματικά στοιχεία από την ίδρυση της ασφαλιστικής εταιρίας μέχρι και το αμέσως προηγούμενο έτος. Τα ποσοστά διαφέρουν ανάλογα με τον τύπο και τη διάρκεια του σχεδίου. Σύμφωνα με την Κυπριακή ασφαλιστική νομοθεσία, δεν γίνονται παραδοχές για ποσοστά διακοπής συμβολαίων στην αναλογιστική εκτίμηση.

Περισσότερες πληροφορίες για τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις παρουσιάζονται στη Σημείωση 33.

5.10 Άσκηση σημαντικής επιρροής

Το Συγκρότημα καθορίζει εάν ασκεί σημαντική επιρροή σε εταιρίες που κατέχει ποσοστό λιγότερο από 20% του μετοχικού κεφαλαίου, αν υπάρχουν άλλοι παράγοντες που αποδεικνύουν σημαντική επιρροή. Για αυτή την αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη την εκπροσώπηση του στο Διοικητικό Συμβούλιο που δίνει δικαιώματα ψήφου πέραν του 20% και τη συμμετοχή του στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, περιλαμβανομένων αποφάσεων που αφορούν μερίσματα και άλλες διανομές.

5.11 Ταξινόμηση ακινήτων

Το Συγκρότημα καθορίζει κατά πόσο ένα ακίνητο ταξινομείται ως επενδύσεις σε ακίνητα ή αποθέματα ακινήτων ως ακολούθως:

- Οι επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν γη και κτήρια που δεν χρησιμοποιούνται από ή στις δραστηριότητες του Συγκροτήματος, ούτε είναι προς πώληση στη διεξαγωγή συνήθων εργασιών, αλλά κατέχονται κυρίως για έσοδα από ενοίκια και κεφαλαιουχικό κέρδος. Αυτά τα κτίρια ουσιαστικά ενοικιάζονται σε ενοικιαστές και δεν προορίζονται να πωληθούν στα πλαίσια των συνήθων εργασιών.
- Τα αποθέματα ακινήτων περιλαμβάνουν ακίνητα που κατέχονται με την πρόθεση να πωληθούν. Κυρίως αυτά σχετίζονται με ακίνητα πουαποκτήθηκαν μέσω συμφωνιών ανταλλαγής χρέους (debt–for–property swaps) και ακίνητα που αποκτήθηκαν μέσω της εξαγοράς ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας το 2013.

5.12 Εύλογη αξία ακινήτων για ίδια χρήση και ακινήτων για επένδυση

Η λογιστική πολιτική του Συγκροτήματος σε σχέση τόσο με τα ακίνητα που κατέχει το Συγκρότημα για ίδια χρήση όσο και τα ακίνητα που κατέχονται για επένδυση απαιτεί την επιμέτρησή τους σε εύλογη αξία. Στην περίπτωση των ακινήτων που κατέχονται για ίδια χρήση, η εκτίμηση γίνεται σε τακτά διαστήματα ούτως ώστε η λογιστική αξία να μην διαφέρει ουσιωδώς από την εύλογη αξία, ενώ στην περίπτωση των ακινήτων για επένδυση η εύλογη αξία καθορίζεται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Οι εκτιμήσεις γίνονται από προσοντούχους εκτιμητές μέσω εφαρμογής μοντέλων αποτίμησης όπως συνίσταται από το Royal Institution of Chartered Surveyors και την Επιτροπή Διεθνών Προτύπων Εκτίμησης.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.12 Εύλογη αξία ακινήτων για ίδια χρήση και ακινήτων για επένδυση (συνέχεια)

Για τις εκτιμήσεις τους, οι εκτιμητές έχουν χρησιμοποιήσει τη γνώση τους για την αγορά και την επαγγελματική τους κρίση και δεν έχουν βασιστεί αποκλειστικά σε ιστορικά στοιχεία συναλλαγών, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο βαθμός της αβεβαιότητας είναι αυξημένος σε σχέση με την ύπαρξη μιας πιο ενεργούς αγοράς. Ανάλογα με τη φύση του εν λόγω ακινήτου και την υπάρχουσα πληροφόρηση στην αγορά, για τον καθορισμό της εύλογης αξίας του ακινήτου μπορεί να απαιτηθεί η χρήση εκτιμήσεων όπως οι μελλοντικές ταμειακές ροές από το ακίνητο και ο κατάλληλος συντελεστής προεξόφλησης των ροών αυτών. Όλες αυτές οι εκτιμήσεις βασίζονται στις συνθήκες που επικρατούν στην τοπική αγορά κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Περισσότερες πληροφορίες για τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν περιλαμβάνονται στη Σημείωση 23.

5.13 Πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (ίσχυε πριν την 1 Ιανουαρίου 2018)

Το Συγκρότημα προβαίνει σε εξέταση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες για να αξιολογήσει εάν χρειάζεται να καταχωρηθεί πρόβλεψη για απομείωση στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Ειδικότερα, η διοίκηση χρειάζεται να υπολογίσει το ύψος και το χρονικό πλαίσιο των μελλοντικών ταμειακών ροών για να καθορίσει το ποσό της απαιτούμενης πρόβλεψης και ο υπολογισμός της ζημιάς απομείωσης βασίζεται σε κρίσεις. Τέτοιες εκτιμήσεις βασίζονται σε παραδοχές για έναν αριθμό παραγόντων και ως εκ τούτου οι πραγματικές ζημιές απομείωσης μπορεί να διαφέρουν.

Η λογιστική αξία του δανείου μειώνεται μέσω της χρήσης λογαριασμού πρόβλεψης και το ποσό της ζημιάς αναγνωρίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα δάνεια και οι σχετικές προβλέψεις διαγράφονται όταν δεν είναι εφικτή η μελλοντική είσπραξή τους. Μερική διαγραφή, περιλαμβανομένων μη συμβατικών διαγραφών, μπορεί επίσης να προκύψει όταν εκτιμάται ότι δεν υπάρχει εφικτή προοπτική για ανάκτηση των μελλοντικών ταμειακών ροών. Επιπλέον, οι διαγραφές μπορεί να αντικατοπτρίζουν ενέργειες αναδιάρθρωσης με πελάτες και είναι μέρος των όρων συμφωνίας και υπόκεινται στην ικανοποιητική επίδοση.

Το Συγκρότημα μπορεί να αλλάξει ορισμένες εκτιμήσεις από περίοδο σε περίοδο, ωστόσο είναι ανέφικτο να υπολογιστεί η επίδραση αυτών των εκτιμήσεων λόγω των αλληλοεπιδράσεων των εκτιμήσεων και καθώς το προφίλ του πληθυσμού των δανείων αλλάζει από περίοδο σε περίοδο.

Ένας πολύ σημαντικός παράγοντας για την εκτίμηση της πρόβλεψης είναι το χρονικό πλαίσιο και το καθαρό ανακτήσιμο ποσό από την ανάκτηση ή πώληση εξασφαλίσεων που κυρίως περιλαμβάνουν γη και κτήρια.

Οι παραδοχές που έχουν γίνει αφορούν τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες ακινήτων, καθώς και το χρονικό ορίζοντα της ρευστοποίησης της εξασφάλισης, το κόστος φορολογίας και τα έξοδα ανάκτησης και μετέπειτα πώλησης της εξασφάλισης καθώς και άλλες σχετικές μειώσεις. Έχει χρησιμοποιηθεί ο ανάλογος δείκτης για τον υπολογισμό της τρέχουσας αγοραίας αξίας των ακινήτων, ενώ έγιναν παραδοχές με βάση ένα μακροοικονομικό σενάριο για τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες των ακινήτων. Κατά το 2017, το Συγκρότημα αντικατοπτρίζοντας την αναθεώρηση της στρατηγικής του για πιο ενεργή διερεύνηση άλλων καινοτόμων στρατηγικών επιλογών για περαιτέρω επιτάχυνση της μείωσης κινδύνου στον ισολογισμό, έχει τροποποιήσει κάποιες εκτιμήσεις και παραδοχές.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2017 η μεσοσταθμισμένη μείωση τιμών (περιλαμβανομένων της έλλειψης ρευστότητας και εξόδων πωλήσεων) που χρησιμοποιήθηκε στον υπολογισμό των συλλογικών προβλέψεων είναι περίπου 34%.

Το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων ακινήτων για τον υπολογισμό των συλλογικών προβλέψεων έχει εκτιμηθεί κατά μέσο όρο σε έξι έτη.

Για τους υπολογισμούς απομείωσης σε ατομική βάση, το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων και οι μειώσεις τιμών βασίστηκαν σε συγκριμένα δεδομένα και συνθήκες της κάθε περίπτωσης.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.13 Πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (ίσχυε πριν την 1 Ιανουαρίου 2018) (συνέχεια)

Σύμφωνα με τις περί της Απομείωσης Δανείων και των Διαδικασιών Διενέργειας Προβλέψεων Οδηγίες 2014 και 2015 της ΚΤΚ, η συσσωρευμένη μέση μελλοντική μεταβολή της αξίας των ακινήτων κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου έχει περιοριστεί στο μηδέν.

Οι παραπάνω παραδοχές επηρεάζονται επίσης από τον συνεχιζόμενο διάλογο για ρυθμιστικά θέματα που διατηρεί η BOC PCL με τον κύριο επόπτη της, την ΕΚΤ και από άλλες ρυθμιστικές οδηγίες και διερμηνείες που εκδίδονται από διάφορους κανονιστικούς και χρηματοοικονομικούς φορείς όπως η ΕΚΤ και η ΕΑΤ, οι οποίες παρέχουν καθοδήγηση και προσδοκίες ως προς τους σχετικούς ορισμούς και μεταχείριση/αναγνώριση κάποιων παραμέτρων/παραδοχών που χρησιμοποιούνται στην εκτίμηση των προβλέψεων.

Οποιεσδήποτε αλλαγές σε αυτές τις παραδοχές ή διαφορά μεταξύ των παραδοχών που έγιναν και των πραγματικών αποτελεσμάτων θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στα ποσά των απαιτούμενων προβλέψεων για απομείωση δανείων και απαιτήσεων.

Για περιουσιακά στοιχεία που είναι σημαντικά σε ατομική βάση, υπολογίζονται προβλέψεις για απομείωση σε ατομική βάση λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές παραμέτρους που επηρεάζουν τις αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές (π.χ. τις επιχειρηματικές προοπτικές του πελάτη, την ανακτήσιμη αξία της εξασφάλισης, τη θέση του Συγκροτήματος σε σχέση με τους άλλους πιστωτές, την αξιοπιστία των πελατειακών πληροφοριών και το πιθανό κόστος κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εργασίας). Το ποσό της πρόβλεψης για απομείωση, είναι η διαφορά μεταξύ των προεξοφλημένων αναμενόμενων ταμειακών ροών (προεξοφλημένες με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του δανείου) και της λογιστικής τους αξία. Ο υπολογισμός των μελλοντικών ταμειακών ροών είναι υποκειμενικός. Επίσης, οι εκτιμήσεις αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου καθώς νέες πληροφορίες γίνονται διαθέσιμες ή εξελίσσονται οι διαδικασίες ανάκτησης οδηγώντας σε συχνές αλλαγές στις προβλέψεις για απομείωση με τη λήψη αποφάσεων σε ατομική βάση. Σαν αποτέλεσμα των αλλαγών αυτών στις εκτιμήσεις, γίνονται αλλαγές στις προβλέψεις και υπάρχει άμεση επίδραση στο κόστος της πρόβλεψης για απομείωση.

Επιπρόσθετα, εκτός από τις προβλέψεις για απομείωση σε ατομική βάση, το Συγκρότημα προβαίνει και σε πρόβλεψη για απομείωση σε συλλογική βάση. Το Συγκρότημα υιοθετεί μια τυποποιημένη προσέγγιση για τις προβλέψεις σε συλλογική βάση που περιλαμβάνει τον καθορισμό πιθανοτήτων και ποσοστών ζημιών σε περίπτωση αθέτησης του δανείου για κάθε χαρτοφυλάκιο δανείων. Η μεθοδολογία αυτή υπόκειται σε αβεβαιότητα, εν μέρει λόγω του ότι δεν είναι πρακτικό να εντοπιστούν οι ζημιές του κάθε δανείου σε ατομική βάση, λόγω του μεγάλου αριθμού δανείων στο κάθε χαρτοφυλάκιο. Επιπλέον, η χρήση ιστορικών πληροφοριών για τον καθορισμό πιθανότητας αθέτησης και ποσοστών ζημιάς συμπληρώνεται με σημαντικές εκτιμήσεις από τη διοίκηση για να αξιολογηθεί κατά πόσο οι τρέχουσες οικονομικές και πιστωτικές συνθήκες είναι τέτοιες, έτσι ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσον το πραγματικό επίπεδο των ζημιών είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο από αυτό που προκύπτει από την ιστορική εμπειρία.

Η αξιολόγηση απομείωσης περιλαμβάνει και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις εκτός ισολογισμού, δηλαδή τις εγγυήσεις και τα αμετάκλητα όρια πιστωτικών διευκολύνσεων. Οι υποχρεώσεις εκτός ισολογισμού για περιουσιακά στοιχεία που αξιολογούνται σε ατομική βάση απαιτούν εκτιμήσεις σε σχέση με την πιθανότητα, τη χρονική περίοδο και το ποσό των ταμειακών εκροών, διαφορετικά οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις εκτός ισολογισμού ελέγχονται για απομείωση σε συλλογική βάση, λαμβάνοντας υπόψη την πιθανότητα ζημιάς του χαρτοφυλακίου στο οποίο περιλαμβάνονται οι εντός ισολογισμού υποχρεώσεις του πελάτη. Το Συγκρότημα μπορεί να αλλάξει τις παραδοχές από περίοδο σε περίοδο, παρ' όλο που δεν είναι πρακτικά εφικτό να εκτιμήσει την επίδραση τέτοιων μεμονωμένων εκτιμήσεων λόγω αλληλοεπιδράσεων μεταξύ των παραδοχών και ενώ τα χαρακτηριστικά του συνόλου της έκθεσης εκτός ισολογισμού μεταβάλλονται από περίοδο σε περίοδο.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.13 Πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (ίσχυε πριν την 1 Ιανουαρίου 2018) (συνέχεια)

Υπό κανονικές συνθήκες, η χρήση της ιστορικής εμπειρίας παρέχει τις πιο αντικειμενικές και σχετικές πληροφορίες για την αξιολόγηση της εγγενούς ζημιάς σε κάθε χαρτοφυλάκιο. Σε ορισμένες περιπτώσεις όμως, η χρήση της ιστορικής εμπειρίας παρέχει λιγότερη σχετική πληροφόρηση όσον αφορά τις πραγματοποιηθείσες ζημιές σε ένα χαρτοφυλάκιο κατά την ημέρα του ισολογισμού. Για παράδειγμα, όταν υπάρχουν αλλαγές στο οικονομικό, εποπτικό περιβάλλον ή αλλαγές στη συμπεριφορά των πελατών, οι πιο πρόσφατες τάσεις στους παράγοντες κινδύνου του χαρτοφυλακίου δεν απεικονίζονται πλήρως. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η πρόβλεψη για απομείωση που προκύπτει αποκλειστικά από τη χρήση της ιστορικής εμπειρίας προσαρμόζεται ούτως ώστε οι πιο πρόσφατοι παράγοντες κινδύνου να λαμβάνονται υπόψη.

Το συνολικό ποσό της πρόβλεψης για απομείωση δανείων και απαιτήσεων του Συγκροτήματος είναι εκ φύσεως αβέβαιο, λόγω της υψηλής ευαισθησίας του σε αλλαγές στις οικονομικές και πιστωτικές συνθήκες διαφόρων γεωγραφικών περιοχών.

Τα δάνεια που υπόκεινται σε συλλογική αξιολόγηση για απομείωση και των οποίων οι όροι έχουν αποτελέσει αντικείμενο επαναδιαπραγμάτευσης δεν θεωρούνται πλέον ως καθυστερημένα και αντιμετωπίζονται ως ενήμερα δάνεια για σκοπούς επιμέτρησης. Τα εν λόγω δάνεια λαμβάνονται υπόψη κατά τον προσδιορισμό των εισροών για τον υπολογισμό της απομείωσης σε συλλογική βάση. Τα δάνεια που υπόκεινται σε ατομική αξιολόγηση για απομείωση και των οποίων οι όροι έχουν επαναδιαπραγματευτεί, υπόκεινται σε διαρκή αναθεώρηση για να διαπιστωθεί εάν παραμένουν απομειωμένα. Η λογιστική αξία των δανείων που έχουν ταξινομηθεί ως επαναδιαπραγματευθέντα παραμένουν σε αυτή την κατηγορία, σύμφωνα με τους κανόνες του τεχνικού προτύπου της ΕΑΤ.

Οι οικονομικές και πιστωτικές συνθήκες στις διάφορες γεωγραφικές περιοχές επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες με υψηλό βαθμό αλληλεξάρτησης, ως εκ τούτου το ποσό πρόβλεψης για απομείωση των δανείων του Συγκροτήματος ως σύνολο δεν επηρεάζεται από μόνο ένα συγκεκριμένο παράγοντα. Διαφορετικοί παράγοντες κινδύνου εφαρμόζονται σε κάθε χώρα έτσι ώστε να αντικατοπτρίζουν τις τοπικές οικονομικές συνθήκες και τους τοπικούς νόμους και κανονισμούς. Οι παραδοχές στις οποίες βασίζονται αυτές οι εκτιμήσεις είναι υποκειμενικές. Η μεθοδολογία και οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται για να υπολογιστούν οι προβλέψεις για απομείωση αναθεωρούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Είναι πιθανόν οι πραγματικές συνθήκες να διαφέρουν από τις παραδοχές που έχουν γίνει, με αποτέλεσμα να υπάρχουν σημαντικές αναπροσαρμογές στη λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων.

Περισσότερες πληροφορίες για τις προβλέψεις για απομείωση και σχετική πληροφόρηση παρουσιάζονται στη Σημείωση 46.

5.14 Απομείωση επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση (ίσχυε πριν την 1 Ιανουαρίου 2018)

Οι μετοχές διαθέσιμες προς πώληση υφίστανται απομείωση όταν η μείωση της εύλογης αξίας τους σε σχέση με την τιμή κόστους είναι σημαντική ή παρατεταμένη. Ο προσδιορισμός της σημαντικής ή παρατεταμένης μείωσης απαιτεί εκτίμηση από τη διοίκηση. Η διοίκηση έχει αξιολογήσει ότι ζημιά ύψους 25% ή πέραν του 25% θεωρείται σημαντική, εκτός από τις περιπτώσεις επενδυτικών εταιριών όπου καθορίζονται ψηλότερα όρια. Σύμφωνα με τις αξιολογήσεις της διοίκησης, παρατεταμένη θεωρείται περίοδος 12 μηνών και άνω. Παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη σε αυτές τις εκτιμήσεις περιλαμβάνουν την αναμενόμενη μεταβλητότητα στις τιμές των μετοχών. Επιπρόσθετα, απομείωση πιθανόν να προκύπτει όταν υπάρχουν ενδείξεις για σημαντικές αρνητικές μεταβολές στην τεχνολογία, την αγορά, το οικονομικό ή το νομικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται η εκδότρια εταιρία.

5. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

5.14 Απομείωση επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση (ίσχυε πριν την 1 Ιανουαρίου 2018) (συνέχεια)

Τα ομόλογα διαθέσιμα προς πώληση υφίστανται απομείωση όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις απομείωσης λόγω ενός ή περισσότερων γεγονότων που συνέβηκαν μετά την αρχική αναγνώριση της επένδυσης και το γεγονός (ή τα γεγονότα) επηρεάζει τις αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές της επένδυσης. Η αξιολόγηση για απομείωση λαμβάνει υπόψη ένα αριθμό παραγόντων, όπως η οικονομική κατάσταση του εκδότη, οποιαδήποτε παραβίαση των όρων του συμβολαίου, η πιθανότητα ο εκδότης να κηρύξει πτώχευση ή να προβεί σε χρηματοοικονομική αναδιοργάνωση και ως εκ τούτου απαιτεί σημαντική κρίση καθώς και αλλαγές στην εύλογη αξία ομολόγων που αξιολογούνται ατομικά, των οποίων η εύλογη αξία κατά την ημερομηνία αναφοράς είναι μικρότερη του 90% του αποσβεσμένου κόστους του ομολόγου.

Περισσότερες πληροφορίες για την απομείωση επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση παρουσιάζονται στις στις Σημειώσεις 17 και 21.

6. Μεταβατικές γνωστοποιήσεις

6.1 Μεταβατικός Ενοποιημένος Ισολογισμός κατά την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9

	31 Δεκεμβρίου 2017 (ΔΛΠ 39 παρουσίαση)	Επαναταξινόμηση και επιμέτρηση	1 Ιανουαρίου 2018 (αναθεωρημένα για την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9)
	€000	€000	€000
Περιουσιακά στοιχεία			
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	3,393,934	(5,872)	3,388,062
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	1,192,633	(20)	1,192,613
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	18,027	-	18,027
Επενδύσεις	830,483	(1,861)	828,622
Επενδύσεις που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση	290,129	-	290,129
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	14,602,454	(318,211)	14,284,243
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	429,890	-	429,890
Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	226,105	(576)	225,529
Αποθέματα ακινήτων	1,641,422	-	1,641,422
Επενδύσεις σε ακίνητα	19,646	-	19,646
Ακίνητα και εξοπλισμός	279,814	-	279,814
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	165,952	-	165,952
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία	118,113	-	118,113
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	383,498	-	383,498
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	6,500	-	6,500
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων	23,598,600	(326,540)	23,272,060
Υποχρεώσεις			
Καταθέσεις από τράπεζες	495,308	-	495,308
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες	930,000	-	930,000
Συμφωνίες επαναγοράς	257,322	-	257,322
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	50,892	-	50,892
Καταθέσεις πελατών	17,849,919	-	17,849,919
Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων	605,448	-	605,448
Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις	306,227	(18,920)	287,307
Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα	138,375	-	138,375
Δανειακό κεφάλαιο	302,288	-	302,288
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	46,113	-	46,113
Σύνολο υποχρεώσεων	20,981,892	(18,920)	20,962,972
Ίδια κεφάλαια			
Μετοχικό κεφάλαιο	44,620	-	44,620
Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	2,794,358	-	2,794,358
Αποθεματικά επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά	273,708	(8,470)	265,238
Συσσωρευμένες ζημιές	(527,128)	(299,150)	(826,278)
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας	2,585,558	(307,620)	2,277,938
Δικαιώματα μειοψηφίας	31,150	-	31,150
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	2,616,708	(307,620)	2,309,088
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων	23,598,600	(326,540)	23,272,060

Η ταξινόμηση και επιμέτρηση και οι απαιτήσεις απομείωσης του ΔΠΧΑ 9 εφαρμόστηκαν αναδρομικά, αναπροσαρμόζοντας τον αρχικό ισολογισμό κατά την ημερομηνία υιοθέτησης. Το Συγκρότημα, επέλεξε ως επιλογή πολιτικής που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίζει να εφαρμόζει τη λογιστική αντιστάθμησης βάσει του ΔΛΠ 39. Όπως επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, το Συγκρότημα δεν αναθεώρησε συγκριτικές περιόδου. Η επίδραση από την ημερομηνία υιοθέτησης την 1 Ιανουαρίου 2018, αναγνωρίστηκε μέσω της ενοποιημένης κατάστασης μεταβολών ιδίων κεφαλαίων στα αρχικά αδιανέμητα κέρδη και στα άλλα στοιχεία κεφαλαίων, ανάλογα με την περίσταση.

6. Μεταβατικές γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

6.2 Ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών μέσων

Η κατηγορία επιμέτρησης και η λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων βάση του ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018 συγκρίνονται ως ακολούθως:

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	**ΔΛΠ 39**		**ΔΠΧΑ 9**	
	Κατηγορία επιμέτρησης	Λογιστική αξία	Κατηγορία επιμέτρησης	Λογιστική αξία
		€000		€000
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	Δάνεια και απαιτήσεις (αποσβεσμένο κόστος)	3,393,934	Αποσβεσμένο κόστος	3,388,062
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	Δάνεια και απαιτήσεις (αποσβεσμένο κόστος)	1,192,633	Αποσβεσμένο κόστος	1,192,613
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	Εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	18,027	Εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (υποχρεωτική)	18,027
Επενδύσεις (συμπεριλαμβανομένων επενδύσεων που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση)	Διαθέσιμα προς πώληση	929,297	Εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	932,105
	Δάνεια και απαιτήσεις (αποσβεσμένο κόστος)	48,658	Αποσβεσμένο κόστος	46,815
	Εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	142,657	Εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	139,831
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	Εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (υποχρεωτική)	14,602,454	Αποσβεσμένο κόστος Εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (υποχρεωτική)	13,894,381 389,862
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	Δάνεια και απαιτήσεις (αποσβεσμένο κόστος)	416,060	Εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (που ορίζονται)	416,060
Άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (που περιλαμβάνονται στις 'Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία' στον ισολογισμό)	Δάνεια και απαιτήσεις (αποσβεσμένο κόστος)	105,474	Αποσβεσμένο κόστος Εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (υποχρεωτική)	98,743 6,425
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και προβλέψεις για χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και ανειλημμένες υποχρεώσεις	δ/ε	228,633	δ/ε	209,713

Δεν υπήρχαν άλλες τροποποιήσεις στην ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, και συγκεκριμένα καταθέσεις από τράπεζες, χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες, συμφωνίες επαναγοράς, παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα, καταθέσεις πελατών, δανειακό κεφάλαιο και άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στα 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις'. Η λογιστική αξία αυτών των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων βάσει του ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 9 είναι η ίδια.

6. Μεταβατικές γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

6.3 Συμφιλίωση των ποσών του ισολογισμού από το ΔΛΠ 39 στο ΔΠΧΑ 9

Με την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018, το Συγκρότημα αξιολόγησε τα επιχειρηματικά μοντέλα για την διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και την ανάλυση των χαρακτηριστικών των ταμειακών ροών για να προσδιορίσει την κατηγορία ταξινόμησης και επιμέτρησής τους. Με βάση τα αποτελέσματα της ταξινόμησης και κατηγορίας επιμέτρησής τους, το Συγκρότημα προχώρησε με την επιμέτρηση αυτών των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με βάση τις καινούργιες απαιτήσεις επιμέτρησης του ΔΠΧΑ 9.

Η συμφιλίωση της λογιστικής αξίας των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων από την προηγούμενη κατηγορία επιμέτρησης με βάση το ΔΛΠ 39 στην καινούργια κατηγορία επιμέτρησης κατά τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018 παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

	Σημ.	ΔΛΠ 39 λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου 2017	Επανα-ταξινόμηση	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές Επανα-μετρήσεις	Λοιπές Επανα-μετρήσεις	ΔΠΧΑ 9 λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου 2018
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Σε αποσβεσμένο κόστος - ΔΠΧΑ 9						
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες						
Λογιστική αξία – ΔΛΠ 39		3,393,934				
Επαναμέτρηση: Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές				(5,872)		
Λογιστική αξία - ΔΠΧΑ 9						**3,388,062**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες						
Λογιστική αξία – ΔΛΠ 39		1,192,633				
Επαναμέτρηση: Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές				(20)		
Λογιστική αξία - ΔΠΧΑ 9						**1,192,613**
Επενδύσεις (ομόλογα)						
Λογιστική αξία – ΔΛΠ 39		48,658				
Επαναμέτρηση: Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές				(1,843)		
Λογιστική αξία - ΔΠΧΑ 9						**46,815**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες						
Λογιστική αξία – ΔΛΠ 39		14,602,454				
Επαναταξινόμηση: Στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (υποχρεωτική)	A		(388,971)			
Επαναμέτρηση: Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές				(319,102)		
Λογιστική αξία - ΔΠΧΑ 9						**13,894,381**
Άλλα περιουσιακά στοιχεία						
Λογιστική αξία – ΔΛΠ 39		105,474				
Επαναταξινόμηση: Στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (υποχρεωτική)			(6,425)			
Επαναμέτρηση: Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές				(576)		
Λογιστική αξία - ΔΠΧΑ 9						**98,473**
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος		19,343,153	(395,396)	(327,413)	-	**18,620,344**

6. Μεταβατικές γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

6.3. Συμφιλίωση των ποσών του ισολογισμού από το ΔΛΠ 39 στο ΔΠΧΑ 9 (συνέχεια)

	Σημ.	ΔΛΠ 39 λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου 2017	Επανα-ταξινόμηση	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές Επανα-μετρήσεις	Λοιπές Επανα-μετρήσεις	ΔΠΧΑ 9 λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου 2018
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (συνέχεια)		**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων – ΔΠΧΑ 9						
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα						
Λογιστική αξία σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 9 (στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων – υποχρεωτική)		18,027				**18,027**
Επενδύσεις – στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (ομόλογα και αμοιβαία κεφάλαια) (υποχρεωτική)						
Λογιστική αξία – ΔΛΠ 39		135,472				
Επαναταξινόμηση: Από διαθέσιμα προς πώληση	Β		12,115			
Επαναταξινόμηση: Στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (ομόλογα)	Δ		(14,041)			
Λογιστική αξία - ΔΠΧΑ 9						**133,546**
Επενδύσεις – στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (μετοχές)						
Λογιστική αξία – ΔΛΠ 39		7,185				
Επαναταξινόμηση: Από διαθέσιμα προς πώληση	Γ		324			
Επαναταξινόμηση: Στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (μετοχές)	Γ		(1,224)			
Λογιστική αξία - ΔΠΧΑ 9						**6,285**
Σύνολο επενδύσεων – στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων		142,657	(2,826)	-	-	**139,831**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων-υποχρεωτική)						
Λογιστική αξία – ΔΛΠ 39		-				
Επαναταξινόμηση: Από δάνεια και απαιτήσεις (αποσβεσμένο κόστος)	Α		388,971			
Επαναταξινόμηση: Εύλογη αξία					891	
Λογιστική αξία - ΔΠΧΑ 9						**389,862**
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους						
Λογιστική αξία σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 9 (που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων)	Ζ	416,060				**416,060**
Άλλα περιουσιακά στοιχεία (υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων)						
Λογιστική αξία η ΔΛΠ 39		-				
Επαναταξινόμηση: Από αποσβεσμένο κόστος			6,425			
Λογιστική αξία - ΔΠΧΑ 9						**6,425**
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων		576,744	392,570	-	891	**970,205**
Εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων – ΔΠΧΑ 9						
Επενδύσεις – στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (ομόλογα)						
Λογιστική αξία – ΔΛΠ 39		δ/ε				
Επαναταξινόμηση: Από διαθέσιμα προς πώληση	Ε		901,234			
Επαναταξινόμηση: Από εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Δ		14,041			
Επαναμέτρηση: Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές				(18)		
Λογιστική αξία – ΔΠΧΑ 9						**915,257**
Επενδύσεις – στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (μετοχές)						

6. Μεταβατικές γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

6.3. Συμφιλίωση των ποσών του ισολογισμού από το ΔΛΠ 39 στο ΔΠΧΑ 9 (συνέχεια)

	Σημ.	ΔΛΠ 39 λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου 2017	Επανα-ταξινόμηση	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές Επανα-μετρήσεις	Λοιπές Επανα-μετρήσεις	ΔΠΧΑ 9 λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου 2018
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (συνέχεια)		**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Λογιστική αξία – ΔΛΠ 39		δ/ε				
Επαναταξινόμηση: Από διαθέσιμα προς πώληση	Γ		15,624			
Επαναταξινόμηση: Από εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Γ		1,224			
Λογιστική αξία – ΔΠΧΑ 9						**16,848**
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων		-	932,123	(18)	-	**932,105**
Επενδύσεις – διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία						
Λογιστική αξία – ΔΛΠ 39		929,297				
Επαναταξινόμηση: Στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων – ομόλογα (υποχρεωτική)	Β		(12,115)			
Επαναταξινόμηση: Στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων – μετοχές	Γ		(324)			
Επαναταξινόμηση: Στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων - μετοχές	Γ		(15,624)			
Επαναταξινόμηση: Στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων - ομόλογα	Ε		(901,234)			
Λογιστική αξία – ΔΠΧΑ 9						**δ/ε**
		929,297	(929,297)	-	-	**-**

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις						
Άλλες υποχρεώσεις						
Λογιστική αξία – ΔΛΠ 39		228,633				
Επαναμέτρηση: Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές				(18,920)		
Λογιστική αξία - ΔΠΧΑ 9						**209,713**
		228,633	-	(18,920)	-	**209,713**

Α. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος με βάση το ΔΛΠ 39, λογιστικής αξίας €388,971 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017, δεν πληρούσαν τα κριτήρια του SPPI, και ως αποτέλεσμα έχουν ταξινομηθεί στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων τη 1 Ιανουαρίου 2018 και επαναμετρήθηκαν στην εύλογη αξία με αρχική επίδραση ύψους €891 χιλ. Το Συγκρότημα δεν όρισε οικειοθελώς δάνεια που προηγουμένως επιμετρούνταν σε αποσβεσμένο κόστος ως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Β. Το Συγκρότημα ταξινόμησε ορισμένα ομόλογα και άλλους μη συμμετοχικούς τίτλους λογιστικής αξίας ύψους €12,115 χιλ. τα οποία κατηγοριοποιούνταν ως διαθέσιμα προς πώληση με βάση το ΔΛΠ 39 ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αφού αυτά τα χρηματοοικονομικά μέσα δεν πληρούσαν τα κριτήρια του SPPI.

6. Μεταβατικές γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

6.3. Συμφιλίωση των ποσών του ισολογισμού από το ΔΛΠ 39 στο ΔΠΧΑ 9 (συνέχεια)

Γ. Το Συγκρότημα επέλεξε αμετάκλητα να κατηγοριοποιήσει την πλειονότητα των επενδύσεων του σε μετοχές λογιστικής αξίας €15,624 χιλ. οι οποίες κατηγοριοποιούνταν ως διαθέσιμες προς πώληση με βάση το ΔΛΠ 39, ως επενδύσεις σε μετοχές στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων κατά τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9. Το Συγκρότημα επίσης επέλεξε να ταξινομήσει επενδύσεις σε μετοχές ύψους €1,224 χιλ. οι οποίες ταξινομούνταν στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων με βάση το ΔΛΠ 39, στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων με βάση το ΔΠΧΑ 9 αφού δεν κατέχονταν για εμπορία τη 1 Ιανουαρίου 2018. Επενδύσεις σε μετοχές λογιστικής αξίας €1,420 χιλ. που δεν κατέχονταν προς εμπορία, δηλ. που αποκτήθηκαν κυρίως για σκοπούς πώλησης ή επαναγοράς στο εγγύς μέλλον, θα συνεχίσουν να επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων με βάση το ΔΠΧΑ 9.

Δ. Το Συγκρότημα κατέχει ομόλογα ύψους €14,041 χιλ. που κατέχονται προς εμπορία, τα οποία ταξινομούνταν στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων με βάση το ΔΛΠ 39. Από τη 1 Ιανουαρίου 2018, το Συγκρότημα αποφάσισε ότι αυτά τα ομόλογα διακρατούνται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου που έχει στόχο τη συλλογή συμβατικών ταμειακών ροών και τη πώληση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Επομένως αφού αυτά τα ομόλογα πληρούν τα κριτήρια του SPPI, το Συγκρότημα τα κατηγοριοποίησε ως ομόλογα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων.

Ε. Ομόλογα τα οποία κατηγοριοποιούνταν ως διαθέσιμα προς πώληση με βάση το ΔΛΠ 39 θα επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων με βάση το ΔΠΧΑ 9 εφόσον πληρούν τα κριτήρια του SPPI και το Συγκρότημα αποφάσισε ότι εκτός από ένα μικρό μέρος (βλ. σημ. Β πιο πάνω) αυτά τα μέσα διακρατούνται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου που έχει στόχο τη συλλογή συμβατικών ταμειακών ροών και τη πώληση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και επομένως έχουν κατηγοριοποιηθεί στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων.

ΣΤ. Δεν υπάρχει επίδραση στην αναβαλλόμενη φορολογία κατά την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9.

Ζ. Τα περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους ορίζονται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων γιατί εξαλείφουν την ανακολουθία στην επιμέτρηση που διαφορετικά θα προέκυπτε αν αυτά τα περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται σε διαφορετική βάση από τις συναφείς υποχρεώσεις.

6. Μεταβατικές γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

6.4 Επίδραση από την μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9: αποθεματικών χρηματοοικονομικών μέσων στην εύλογη αξία και συσσωρευμένες ζημιές

Η επίδραση από τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 στο αποθεματικό χρηματοοικονομικών μέσων στην εύλογη αξία και στις συσσωρευμένες ζημιές παρουσιάζεται πιο κάτω:

	Συσ-σωρευμένες ζημιές	Αποθεματικό χρηματο-οικονομικών μέσων στην εύλογη αξία
	€000	**€000**
Υπόλοιπο με βάση το ΔΛΠ 39 (31 Δεκεμβρίου 2017)	(527,128)	54,485
Αναγνώριση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών με βάση το ΔΠΧΑ 9 συμπεριλαμβανομένων αυτών που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (Σημ. 6.5)	(308,511)	-
Επαναμέτρηση της επίδρασης από την επανακατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων από αποσβεσμένο κόστος στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	891	-
Ομόλογα από εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	(807)	807
Ομόλογα από διαθέσιμα προς πώληση στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	(854)	854
Ομόλογα από διαθέσιμα προς πώληση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	3,419	(3,419)
Μετοχές από διαθέσιμες προς πώληση στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	6,487	(6,487)
Μετοχές στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	225	(225)
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	**(826,278)**	**46,015**

6.5 Συμφιλίωση της πρόβλεψης για απομείωση με βάση το ΔΛΠ 39 με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές με βάση το ΔΠΧΑ 9

Η συμφιλίωση μεταξύ της πρόβλεψης για απομείωση με βάση το ΔΛΠ 39 και της πρόβλεψης για απομείωση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων και ανειλημμένων υποχρεώσεων με βάση το ΔΛΠ 37 Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενες Απαιτήσεις με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές με βάση το ΔΠΧΑ 9 παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα. Περισσότερες πληροφορίες παρουσιάζονται στη Σημείωση 46.

6. Μεταβατικές γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

6.5. Συμφιλίωση της πρόβλεψης για απομείωση με βάση το ΔΛΠ 39 με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές με βάση το ΔΠΧΑ 9 (συνέχεια)

	Πρόβλεψη με βάση το ΔΛΠ 39/Πρόβλεψη με βάση το ΔΛΠ 37	**Επανα-ταξινόμηση**	**Επαναμέτρηση**	**Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές με βάση το ΔΠΧΛ 9 1 Ιανουαρίου 2018**
Δάνεια και απαιτήσεις (ΔΛΠ 39)/ Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος (ΔΠΧΑ 9)	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	-	-	5,872	**5,872**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	24,998	-	20	**25,018**
Επενδύσεις (ομόλογα) – αποσβεσμένο κόστος	-	-	1,843	**1,843**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	3,483,776	(30,926)	319,102	**3,771,952**
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	1,198	-	576	**1,774**
	3,509,972	(30,926)	327,413	**3,806,459**
Διαθέσιμα προς πώληση (ΔΛΠ 39)/ Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (ΔΠΧΑ 9)				
Επενδύσεις (Ομόλογα)	-	-	18	**18**
Πρόβλεψη για απομείωση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων και ανειλημμένων υποχρεώσεων				
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις	48,300	-	(15,233)	**33,067**
Άλλες ανειλημμένες υποχρεώσεις	3,687	-	(3,687)	**-**
	51,987	-	(18,920)	**33,067**
Σύνολο	**3,561,959**	**(30,926)**	**308,511**	**3,839,544**

Επαναταξινόμηση ποσού ύψους €30,926 χιλ. από τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σχετίζεται με ζημιά απομείωσης με βάση το ΔΛΠ 39 στις 31 Δεκεμβρίου 2017 σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες τα οποία απέτυχαν στην αξιολόγηση του SPPI και, ως αποτέλεσμα, ταξινομήθηκαν στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των άλλων ανειλημμένων υποχρεώσεων τη 1 Ιανουαρίου 2018 παρουσιάζονται μαζί με την πρόβλεψη αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών των συνδεδεμένων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες αφού οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των στοιχείων στον ισολογισμό και αυτών εκτός ισολογισμού δεν μπορούν να διαχωριστούν.

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα

Σε συνέχεια της πώλησης των 100% θυγατρικών, Bank of Cyprus UK Ltd και Bank of Cyprus Financial Services Ltd, οι λειτουργίες του Συγκροτήματος έχουν κυρίως επικεντρωθεί στην Κύπρο. Οι λειτουργίες στην Κύπρο είναι οργανωμένες ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη. Επομένως, το Συγκρότημα έχει αλλάξει την κύρια οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα περιλαμβανομένων συγκριτικών πληροφοριών, από γεωγραφική ανάλυση σε ανάλυση ανά πελατειακό τομέα. Σε προηγούμενες περιόδους αναφοράς, η ανάλυση ανά πελατειακό τομέα παρουσιαζόταν ως δευτερεύουσα οικονομική πληροφόρηση. Οι επιχειρηματικοί τομείς αναλύονται πιο κάτω:

Οι πελατειακοί τομείς 'Μεγάλες επιχειρήσεις', 'Μικρομεσαίες επιχειρήσεις' και 'Καταναλωτικά' διαχειρίζονται δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, όπως περιγράφεται στην 'Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες' (Σημ. 46).

Ο τομέας 'Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών' είναι η εξειδικευμένη μονάδα η οποία διαχειρίζεται την ποιότητα χαρτουλακίου δανείων του Συγκροτήματος και τις εκθέσεις σε δανειολήπτες που παρουσιάζουν οικονομικές δυσκολίες και καθυστερημένες πληρωμές, μέσω καινοτόμων λύσεων.

Ο πελατειακός τομέας 'Διεθνείς Τραπεζικές εργασίες' εξειδικεύεται στην παροχή τραπεζικών υπηρεσιών σε διεθνείς μεγάλες επιχειρήσεις και άτομα μη κατοίκους Κύπρου, ιδιαίτερα σε διεθνείς επιχειρήσεις των οποίων η ιδιοκτησία και οι επιχειρησιακές δραστηριότητες βρίσκονται εκτός Κύπρου.

Ο πελατειακός τομέας 'Διαχείριση περιουσίας' εποπτεύει την παροχή θεσμικής ευημερίας υπηρεσιών του ιδιωτικού τραπεζικού τομέα, των παγκόσμιων αγορών, των χρηματιστηριακών εργασιών, της διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, του επενδυτικού τραπεζικού τομέα και παραστατικών.

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Ακινήτων διαχειρίζεται ακίνητα που αποκτήθηκαν μέσω συμφωνιών ανταλλαγής χρέους με ακίνητα (debt–for–property swaps) και ακίνητα που αποκτήθηκαν μέσω της εξαγοράς ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας το 2013, και εκτελεί στρατηγικές εξόδους για να ρευστοποιήσει αυτά τα περιουσιακά στοιχεία.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση της ρευστότητας και για να επιβλέπει τις δραστηριότητες και να διασφαλίζει συμμόρφωση με τις εσωτερικές και κανονιστικές πολιτικές ρευστότητας και να καθοδηγεί για τις ενέργειες που πρέπει να ληφθούν για την διαθεσιμότητα της ρευστότητας. Από την περίοδο που έληξε στις 30 Ιουνίου 2018, η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων αποτελεί ξεχωριστό πελατειακό τομέα. Προηγουμένως περιλαμβανόταν στον πελατειακό τομέα 'Λοιπά'. Οι συγκριτικές πληροφορίες δεν επαναπαρουσιάζονται αφού η σχετική πληροφόρηση δεν είναι διαθέσιμη και οποιαδήποτε προσπάθεια να δημιουργηθεί θα οδηγούσε σε ανακριβή αποτελέσματα με ψηλά κόστα και καθυστερήσεις.

Ο πελατειακός τομέας 'Ασφαλιστικές εργασίες' συμμετέχει τόσο στις ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής, όσο και στις ασφαλιστικές εργασίες γενικού κλάδου.

Ο πελατειακός τομέας 'Λοιπά' περιλαμβάνει κεντρικές υπηρεσίες όπως οικονομική διεύθυνση, διαχείριση κινδύνων, συμμόρφωση, νομικό, εταιρικών υποθέσεων και ανθρώπινου δυναμικού. Για το έτος 2017, ο πελατειακός τομέας 'Λοιπά' περιλαμβάνει επίσης την Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων. Οι κεντρικές υπηρεσίες παρέχουν υπηρεσίες στα λειτουργικά τμήματα.

Οι δραστηριότητες στο εξωτερικό συμπεριλαμβάνουν δραστηριότητες στην Ελλάδα, Ρουμανία, Ηνωμένο Βασίλειο και Ρωσία οι οποίες είναι ξεχωριστοί επιχηρηματικοί τομείς και για τις οποίες παρέχεται πληροφορία στην διοίκηση, όμως λόγω του μεγέθους τους παρουσιάζονται στον τομέα 'Άλλες χώρες'.

Τα αποτελέσματα της θυγατρικής στο Ηνωμένο Βασίλειο η οποία έχει πωληθεί κατά το 2018 παρουσιάζονται ως μη συνεχιζόμενες εργασίες. Συγκριτικές πληροφορίες επαναπαρουσιάζονται ανάλογα. Οι υπόλοιπες δραστηριότητες του Συγκροτήματος στο Ηνωμένο Βασίλειο, ένα μικρό χαρτοφυλάκιο δανείων, παρουσιάζονται στις συνεχιζόμενες δραστηριότητες στον τομέα 'Άλλες χώρες'.

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (συνέχεια)

Η διοίκηση παρακολουθεί το λειτουργικό αποτέλεσμα του κάθε επιχειρηματικού τομέα ξεχωριστά για σκοπούς αξιολόγησης της απόδοσής του και κατανομής πόρων στον κάθε τομέα. Η απόδοση των επιχειρηματικών τομέων αξιολογείται με βάση τα κέρδη μετά τη φορολογία και τα δικαιώματα μειοψηφίας. Οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα μεταξύ τομέων απαλείφονται στην ενοποίηση και γίνονται με βάση τις τιμές της αγοράς.

Οι λειτουργικές οικονομικές πληροφορίες κατά επιχειρηματικό τομέα παρατίθενται όπως παρουσιάζονται στην Εκτελεστική Επιτροπή του Συγκροτήματος.

Τα έσοδα και τα έξοδα που σχετίζονται άμεσα με κάθε πελατειακό τομέα περιλαμβάνονται στον καθορισμό της επίδοσής του. Εφαρμόζονται μεθοδολογίες τιμής μεταφοράς μεταξύ των πελατειακών τομέων για να παρουσιάζονται τα αποτελέσματά τους με συνήθεις εμπορικούς όρους. Τα συνολικά άλλα λειτουργικά έσοδα περιλαμβάνουν καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος, καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα, και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών, έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες, καθαρές (ζημιές)/κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα, καθαρά κέρδη από πώληση αποθεμάτων ακινήτων και λοιπά έσοδα. Τα λοιπά λειτουργικά έσοδα, οι δαπάνες προσωπικού και τα άλλα λειτουργικά έξοδα που πραγματοποιούνται από κάθε πελατειακό τομέα κατανέμονται στον πελατειακό τομέα όπου προκύπτουν. Από το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 τα έμμεσα λοιπά λειτουργικά έσοδα και τα έμμεσα άλλα λειτουργικά έξοδα ανακατανέμονται από τις κεντρικές υπηρεσίες στους πελατειακούς τομείς. Για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017 αυτά κατανέμονταν στις κεντρικές υπηρεσίες. Οι συγκριτικές πληροφορίες δεν επαναπαρουσιάζονται αφού η σχετική πληροφόρηση δεν είναι διαθέσιμη και οποιαδήποτε προσπάθεια να δημιουργηθεί θα οδηγούσε σε ανακριβή αποτελέσματα με ψηλά κόστα και καθυστερήσεις. Η διοίκηση παρακολουθεί τα κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία για κάθε πελατειακό τομέα. Επιπρόσθετα, για σκοπούς ανάλυσης ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη στην Κύπρο, χρεώνεται/πιστώνεται στα κέρδη ή ζημιές πριν τη φορολογία του κάθε πελατειακού τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη, νοητός φόρος 12.5% με βάση τον φορολογικό συντελεστή της Κύπρου και επομένως οποιαδήποτε φορολογητέα και μη φορολογητέα στοιχεία εξαιρούνται από την χρέωση/πίστωση νοητού φόρου.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, οι καταθέσεις πελατών και τα σχετικά έσοδα και έξοδα περιλαμβάνονται κυρίως στον τομέα από τον οποίο πηγάζει η σχέση με τον πελάτη, αντί στον τομέα ο οποίος καταχωρεί τη συναλλαγή. Δάνεια και απαιτήσεις σε πελάτες που παρέχονται σε χώρες όπου το Συγκρότημα δεν διατηρεί δραστηριότητες περιλαμβάνονται στον τομέα ο οποίος τις διαχειρίζεται.

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (συνέχεια)

Ανάλυση ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες

2018	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Καταναλωτικά	Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	ΔΔΑ	Ασφαλιστικές εργασίες	Διαχείριση διαθεσίμων	Λοιπά	**Σύνολο Κύπρος**	Άλλες χώρες	**Σύνολο συνεχιζόμενες δραστηριότητες**
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Καθαρά έσοδα/(έξοδα) από τόκους	99,643	38,932	181,335	57,708	50,634	8,106	(16,741)	208	19,514	(11,602)	**427,737**	(8,684)	**419,053**
Καθαρά έσοδα/(έξοδα) από αμοιβές και προμήθειες	14,998	9,833	46,102	13,309	62,982	2,330	-	(6,134)	1,763	9,731	**154,914**	357	**155,271**
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	892	649	3,427	274	7,515	3,250	-	-	17,353	3,192	**36,552**	1,136	**37,688**
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών	2,380	-	-	13,745	-	70	-	(469)	21,755	41,000	**78,481**	(31,811)	**46,670**
Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες μείον απαιτήσεις και προμήθειες	-	-	-	-	-	-	-	51,101	-	-	**51,101**	1,811	**52,912**
Καθαρές (ζημιές)/κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα	-	-	-	-	-	-	(15,544)	35	-	3,875	**(11,634)**	(1,641)	**(13,275)**
Καθαρά κέρδη από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	-	-	-	-	-	-	31,043	-	-	62	**31,105**	762	**31,867**
Σύνολο άλλων εσόδων	67	12	117	19	4	64	16,418	718	-	6,503	**23,922**	1,682	**25,604**
	117,980	49,426	230,981	85,055	121,135	13,820	15,176	45,459	60,385	52,761	**792,178**	(36,388)	**755,790**
Έξοδα προσωπικού	(7,902)	(5,641)	(69,949)	(23,857)	(15,501)	(3,761)	(2,033)	(9,709)	(1,581)	(75,821)	**(215,755)**	(985)	**(216,740)**
Άλλα λειτουργικά έξοδα (εξαιρουμένων των εξόδων συμβούλων και άλλων εξόδων αναδιάρθρωσης)	(23,394)	(14,161)	(104,749)	(41,134)	(27,709)	(3,509)	(4,149)	(9,058)	(7,677)	67,975	**(167,565)**	(16,273)	**(183,838)**
Ειδική εισφορά επί των καταθέσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων και συνεισφορά στο ΕΤΕ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(25,095)	**(25,095)**	-	**(25,095)**
Άλλα λειτουργικά έξοδα – έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης	(32)	(6)	(59)	(39,192)	(13)	(6)	(3,792)	-	-	(7,389)	**(50,489)**	(564)	**(51,053)**
	86,652	29,618	56,224	(19,128)	77,912	6,544	5,202	26,692	51,127	12,431	**333,274**	(54,210)	**279,064**
Καθαρά κέρδη από αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος	7,701	2,305	9,835	6,913	901	26	-	-	90	-	**27,771**	54	**27,825**
Πιστωτικές (ζημιές)/κέρδη για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	(4,275)	436	(12,498)	(308,856)	(22,350)	(395)	-	-	-	2,896	**(345,042)**	15,959	**(329,083)**
Πιστωτικές (ζημιές)/κέρδη άλλων χρηματοοικονομικών μέσων	-	-	-	-	-	-	-	(330)	4,988	(2,139)	**2,519**	(4,129)	**(1,610)**
Απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων	-	-	-	-	-	-	(11,457)	-	-	(1,379)	**(12,836)**	(5,815)	**(18,651)**
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9,095	**9,095**	-	**9,095**
Κέρδη/(ζημιά) πριν τη φορολογία	90,078	32,359	53,561	(321,071)	56,463	6,175	(6,255)	26,362	56,205	20,904	**14,781**	(48,141)	**(33,360)**
Φορολογία	(11,260)	(4,045)	(6,695)	40,134	(7,058)	(772)	782	(3,295)	(7,026)	(80,578)	**(79,813)**	3,897	**(75,916)**
Κέρδη/(ζημιά) μετά τη φορολογία	78,818	28,314	46,866	(280,937)	49,405	5,403	(5,473)	23,067	49,179	(59,674)	**(65,032)**	(44,244)	**(109,276)**
Δικαιώματα μειοψηφίας-κέρδη	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1,488)	**(1,488)**	-	**(1,488)**
Κέρδη/(ζημιά) μετά τη φορολογία που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας	**78,818**	**28,314**	**46,866**	**(280,937)**	**49,405**	**5,403**	**(5,473)**	**23,067**	**49,179**	**(61,162)**	**(66,520)**	**(44,244)**	**(110,764)**

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (συνέχεια)

2017	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Καταναλωτικά	Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	ΔΔΑ	Ασφαλιστικές εργασίες	Λοιπά	**Σύνολο Κύπρος**	Άλλες χώρες	**Σύνολο συνεχιζόμενες δραστηριότητες**
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Καθαρά έσοδα/(έξοδα) από τόκους	100,471	50,175	213,909	130,780	66,174	9,728	(17,944)	428	(6,651)	**547,070**	(3,161)	**543,909**
Καθαρά έσοδα/(έξοδα) από αμοιβές και προμήθειες	13,740	9,875	49,589	13,085	66,746	2,526	-	(4,929)	21,854	**172,486**	1,055	**173,541**
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	705	619	4,525	334	7,417	3,301	-	-	29,030	**45,931**	(869)	**45,062**
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών	-	-	-	-	-	-	-	45	2,975	**3,020**	(12)	**3,008**
Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες μείον απαιτήσεις και προμήθειες	-	-	-	-	-	-	-	48,760	-	**48,760**	1,641	**50,401**
Καθαρές ζημιές από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα	-	-	-	-	-	-	(1,625)	-	(862)	**(2,487)**	(1,574)	**(4,061)**
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	-	-	-	-	-	-	31,232	-	280	**31,512**	(1,065)	**30,447**
Λοιπά έσοδα	8	10	429	26	(5)	33	3,762	430	12,660	**17,353**	1,689	**19,042**
	114,924	60,679	268,452	144,225	140,332	15,588	15,425	44,734	59,286	**863,645**	(2,296)	**861,349**
Δαπάνες προσωπικού (εξαιρουμένου του σχεδίου εθελούσιας αποχώρησης και άλλες παροχές τερματισμού)	(7,235)	(5,345)	(66,509)	(22,198)	(14,151)	(3,044)	(1,742)	(9,090)	(73,806)	**(203,120)**	(2,224)	**(205,344)**
Δαπάνες προσωπικού-Σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης και άλλες παροχές τερματισμού	-	-	-	-	-	-	-	(206)	(338)	**(544)**	-	**(544)**
Ειδική εισφορά επί των καταθέσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων και συνεισφορά στο ΕΤΕ	-	-	-	-	-	-	-	-	(22,846)	**(22,846)**	-	**(22,846)**
Άλλα λειτουργικά έξοδα (εξαιρουμένων των εξόδων συμβούλων και άλλων εξόδων αναδιάρθρωσης)	(4,408)	(5,744)	(45,095)	(12,173)	(11,200)	(1,277)	(5,953)	(8,776)	(104,450)	**(199,076)**	(47,442)	**(246,518)**
Άλλα λειτουργικά έξοδα – έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης	-	-	-	(16,903)	-	(2)	(6,294)	-	(5,068)	**(28,267)**	(533)	**(28,800)**
	103,281	49,590	156,848	92,951	114,981	11,265	1,436	26,662	(147,222)	**409,792**	(52,495)	**357,297**
Καθαρά κέρδη από αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος	15,825	4,428	13,323	136,268	935	39	-	-	2,595	**173,413**	30	**173,443**
Πιστωτικές (ζημιές)/κέρδη για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	(20,940)	(13,512)	(48,032)	(841,480)	(10,666)	(486)	-	-	448	**(934,668)**	(18,830)	**(953,498)**
Πιστωτικές (ζημιές)/κέρδη άλλων χρηματοοικονομικών μέσων	-	-	-	-	-	-	-	-	(11,956)	**(11,956)**	5,497	**(6,459)**
Απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων	-	-	-	-	-	-	(21,588)	(62)	(617)	**(22,267)**	(36,705)	**(58,972)**
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών	-	-	-	-	-	-	-	-	8,957	**8,957**	-	**8,957**
Κέρδος/(ζημιά) πριν τη φορολογία	98,166	40,506	122,139	(612,261)	105,250	10,818	(20,152)	26,600	(147,795)	**(376,729)**	(102,503)	**(479,232)**
Φορολογία	(12,271)	(5,063)	(15,267)	76,533	(13,156)	(1,352)	2,519	(1,400)	(103,059)	**(72,516)**	(3,057)	**(75,573)**
Κέρδος/(ζημιές) μετά τη φορολογία	85,895	35,443	106,872	(535,728)	92,094	9,466	(17,633)	25,200	(250,854)	**(449,245)**	(105,560)	**(554,805)**
Δικαιώματα μειοψηφίας-ζημιές	-	-	-	-	-	-	-	-	2,473	**2,473**	-	**2,473**
Κέρδος/(ζημιές) μετά τη φορολογία που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας	**85,895**	**35,443**	**106,872**	**(535,728)**	**92,094**	**9,466**	**(17,633)**	**25,200**	**(248,381)**	**(446,772)**	**(105,560)**	**(552,332)**

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (συνέχεια)

Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες

	2018	2017
	€000	€000
Καθαρά έσοδα από τόκους	**34,764**	38,831
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	**5,063**	6,857
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	**250**	346
Καθαρές ζημιές από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα	**(57)**	(44)
Λοιπά έσοδα	**-**	10
	40,020	46,000
Έξοδα προσωπικού	**(17,624)**	(22,324)
Άλλα λειτουργικά έξοδα	**(14,094)**	(22,661)
	8,302	1,015
Πιστωτικά κέρδη για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	**624**	572
Κέρδος πριν τη φορολογία	**8,926**	1,587
Φορολογία	**(1,683)**	(1,107)
Κέρδος μετά τη φορολογία	**7,243**	480

Περισσότερες πληροφορίες για την πώληση της Bank of Cyprus UK Ltd παρουσιάζονται στη Σημείωση 53.2.1.

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (συνέχεια)

Ανάλυση συνόλου εσόδων

Το σύνολο εσόδων περιλαμβάνει τα καθαρά έσοδα από τόκους, τα καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες, τα καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος, τα καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα, τα έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες, τα καθαρά κέρδη/(ζημιές) από την επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα, τα καθαρά κέρδη/(ζημιές) από την πώληση αποθεμάτων ακινήτων και τα λοιπά έσοδα.

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες

	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Καταναλωτικά	Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	ΔΔΑ	Ασφαλιστικές εργασίες	Διαχείριση διαθεσίμων	Λοιπά	**Σύνολο Κύπρος**	Άλλες χώρες	**Σύνολο συνεχιζόμενες δραστηριότητες**
2018	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Σύνολο εσόδων από τρίτους	138,267	53,669	116,012	233,260	68,574	4,323	31,917	50,561	39,760	47,233	**783,576**	(27,786)	**755,790**
Έσοδα/(έξοδα) μεταξύ τομέων	(20,287)	(4,243)	114,969	(148,205)	52,561	9,497	(16,741)	(5,102)	20,625	(3,074)	**-**	-	**-**
Έσοδα μεταξύ Κύπρου και άλλων χωρών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,602	**8,602**	(8,602)	**-**
Σύνολο εσόδων	**117,980**	**49,426**	**230,981**	**85,055**	**121,135**	**13,820**	**15,176**	**45,459**	**60,385**	**52,761**	**792,178**	**(36,388)**	**755,790**

	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Καταναλωτικά	Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	ΔΔΑ	Ασφαλιστικές εργασίες	Λοιπά	**Σύνολο Κύπρος**	Άλλες χώρες	**Σύνολο συνεχιζόμενες δραστηριότητες**
2017	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Σύνολο εσόδων από τρίτους	124,291	64,737	131,630	315,161	74,718	23	33,369	48,549	62,875	**855,353**	5,996	**861,349**
Έσοδα/(έξοδα) μεταξύ τομέων	(9,367)	(4,058)	136,822	(170,936)	65,614	15,565	(17,944)	(3,815)	(11,881)	**-**	-	**-**
Έσοδα μεταξύ Κύπρου και άλλων χωρών	-	-	-	-	-	-	-	-	8,292	**8,292**	(8,292)	**-**
Σύνολο εσόδων	**114,924**	**60,679**	**268,452**	**144,225**	**140,332**	**15,588**	**15,425**	**44,734**	**59,286**	**863,645**	**(2,296)**	**861,349**

Τα έσοδα για τον τομέα Άλλες χώρες σχετίζονται κυρίως με τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες για το 2018 και 2017.

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (συνέχεια)

Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

2018	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Καταναλωτικά	Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	ΔΔΑ	Ασφαλιστικές εργασίες	Διαχείριση διαθεσίμων	Λοιπά	**Σύνολο Κύπρος**	Άλλες χώρες	**Σύνολο συνεχιζόμενες δραστηριότητες**
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Περιουσιακά στοιχεία													
Περιουσιακά στοιχεία	3,524,412	1,150,640	3,699,397	2,229,146	178,627	98,851	1,658,928	816,336	6,396,620	2,581,386	**22,334,343**	254,988	**22,589,331**
Περιουσιακά στοιχεία μεταξύ τομέων	-	-	-	-	-	-	-	(39,642)	-	(59,133)	**(98,775)**	-	**(98,775)**
	3,524,412	**1,150,640**	**3,699,397**	**2,229,146**	**178,627**	**98,851**	**1,658,928**	**776,694**	**6,396,620**	**2,522,253**	**22,235,568**	**254,988**	**22,490,556**
Περιουσιακά στοιχεία μεταξύ Κύπρου και δραστηριοτήτων στο εξωτερικό													**(415,339)**
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων													**22,075,217**

2017	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Καταναλωτικά	Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	ΔΔΑ	Ασφαλιστικές εργασίες	Λοιπά	**Σύνολο Κύπρος**	Άλλες χώρες	**Σύνολο συνεχιζόμενες δραστηριότητες**
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Περιουσιακά στοιχεία												
Περιουσιακά στοιχεία	3,142,341	1,183,151	3,932,956	4,380,174	235,184	45,438	1,417,420	831,698	6,589,510	**21,757,872**	2,553,519	**24,311,391**
Περιουσιακά στοιχεία μεταξύ τομέων	-	-	-	-	-	-	-	(45,391)	-	**(45,391)**	-	**(45,391)**
	3,142,341	**1,183,151**	**3,932,956**	**4,380,174**	**235,184**	**45,438**	**1,417,420**	**786,307**	**6,589,510**	**21,712,481**	**2,553,519**	**24,266,000**
Περιουσιακά στοιχεία μεταξύ Κύπρου και δραστηριοτήτων στο εξωτερικό												**(667,400)**
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων												**23,598,600**

2018	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Καταναλωτικά	Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	Ασφαλιστικές εργασίες	Διαχείριση διαθεσίμων	Λοιπά	**Σύνολο Κύπρος**	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Υποχρεώσεις												
Υποχρεώσεις	1,750,517	800,671	10,032,047	121,744	3,707,713	430,866	632,308	1,877,549	452,708	**19,806,123**	417,159	**20,223,282**
Υποχρεώσεις μεταξύ τομέων	-	-	-	-	-	-	-	(98,775)	-	**(98,775)**	-	**(98,775)**
	1,750,517	**800,671**	**10,032,047**	**121,744**	**3,707,713**	**430,866**	**632,308**	**1,778,774**	**452,708**	**19,707,348**	417,159	**20,124,507**
Υποχρεώσεις μεταξύ Κύπρου και δραστηριοτήτων στο εξωτερικό												**(416,564)**
Σύνολο υποχρεώσεων												**19,707,943**

7. Οικονομική πληροφόρηση κατά τομέα (συνέχεια)

2017	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Καταναλωτικά	Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	Ασφαλιστικές εργασίες	Λοιπά	**Σύνολο Κύπρος**	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Υποχρεώσεις											
Υποχρεώσεις	1,529,521	665,940	8,670,625	192,442	4,163,384	760,993	641,922	2,355,730	**18,980,557**	2,716,667	**21,697,224**
Υποχρεώσεις μεταξύ τομέων	-	-	-	-	-	-	-	(45,391)	**(45,391)**	-	**(45,391)**
	1,529,521	**665,940**	**8,670,625**	**192,442**	**4,163,384**	**760,993**	**641,922**	**2,310,339**	**18,935,166**	**2,716,667**	**21,651,833**
Υποχρεώσεις μεταξύ Κύπρου και δραστηριοτήτων στο εξωτερικό											**(669,941)**
Σύνολο υποχρεώσεων											**20,981,892**

Οι οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα των καταθέσεων και δανείων και απαιτήσεων από πελάτες παρουσιάζονται στις Σημειώσεις 32, 46.2 και 46.7, αντίστοιχα.

8. Έσοδα από τόκους και έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους

Έσοδα από τόκους

	2018	2017 (επανα-παρουσίαση)
	€000	€000
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος:		
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	**526,468**	689,578
- Δανεία και απαιτήσεις σε τράπεζες και κεντρικές τράπεζες	**5,179**	11,101
- Ομόλογα	**5,445**	-
Ομόλογα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**19,973**	-
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	**-**	19,883
Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις	**-**	2,706
	557,065	723,268

Έσοδα παρόμοια με έσοδα από τόκους

	2018	2017 (επανα-παρουσίαση)
	€000	€000
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**16,562**	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**35,478**	31,798
Επενδύσεις προς εμπορία	**-**	14
Άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**-**	66
Επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**14**	-
	52,054	31,878

9. Έξοδα από τόκους και έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους

Έξοδα από τόκους

	2018	2017 (επανα-παρουσίαση)
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε αποσβεσμένο κόστος:	**€000**	€000
Καταθέσεις πελατών	**93,457**	125,060
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες και καταθέσεις από τράπεζες	**2,902**	2,648
Δανειακό κεφάλαιο	**23,325**	22,176
Συμφωνίες επαναγοράς	**10,198**	10,207
Αρνητικός τόκος σε δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και κεντρικές τράπεζες	**14,142**	7,132
	144,024	167,223

Έξοδα παρόμοια με έξοδα από τόκους

	2018	2017 (επανα-παρουσίαση)
	€000	€000
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**46,042**	44,014

10. Έσοδα και έξοδα από αμοιβές και προμήθειες

Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες

	2018	2017 (επανα-παρουσίαση)
	€000	€000
Αμοιβές και προμήθειες που σχετίζονται με χορηγήσεις	**58,228**	68,329
Άλλες τραπεζικές προμήθειες	**97,705**	94,673
Αμοιβές από αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση χαρτοφυλακίων	**2,934**	2,777
Χρηματιστηριακές προμήθειες	**757**	951
Άλλες προμήθειες	**19,283**	17,022
	178,907	183,752

Οι αμοιβές από αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση χαρτοφυλακίων σχετίζονται με καταπιστευματικές και συναφείς δραστηριότητες.

Οι άλλες τραπεζικές προμήθειες περιλαμβάνουν προμήθειες από διευθετήσεις πιστωτικών καρτών ύψους €36,593 χιλ. (2017: €41,016 χιλ.).

Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες

	2018	2017 (επανα-παρουσίαση)
	€000	€000
Τραπεζικές προμήθειες	**11,999**	9,860
Προμήθειες που σχετίζονται με την έκδοση Χρεογράφων Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1 (AT1) (Σημ. 36)	**11,215**	-
Αμοιβές από αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση χαρτοφυλακίων	**283**	244
Χρηματιστηριακές προμήθειες	**139**	107
	23,636	10,211

11. Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος

Τα καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος αποτελούνται από τη μετατροπή χρηματικών περιουσιακών στοιχείων σε ξένο νόμισμα κατά την ημερομηνία αναφοράς, τα πραγματοποιηθέντα συναλλαγματικά κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγές σε ξένο νόμισμα που έχουν διακανονιστεί κατά τη διάρκεια του έτους, καθώς και από τη μεταβολή στην εύλογη αξία παραγώγων ξένου συναλλάγματος.

12. Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών

	2018	2017 (επανα-παρουσίαση)
Χρηματοοικονομικά μέσα προς εμπορία:	**€000**	€000
- Μετοχές	**-**	229
- Ομόλογα	**-**	62
- Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**115**	460
Άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:		
- Ομόλογα	**359**	(57)
- Μετοχές	**1,872**	660
Καθαρά κέρδη από πώληση ομολόγων σε εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**19,484**	-
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από πώληση επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση:		
- Μετοχές	**-**	1,520
- Ομόλογα	**-**	2,104
Καθαρά κέρδη από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**16,125**	-
Πραγματοποιηθέντες ζημιές από πώληση δανείων	**-**	(12)
Μεταβολή στην εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων σε αντισταθμίσεις εύλογης αξίας:		
- αντισταθμιστικά μέσα (Σημ. 22)	**(10,028)**	13,020
- αντισταθμισμένα μέσα (Σημ. 22)	**11,103**	(12,791)
Καθαρά κέρδη από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**1,435**	-
Κέρδος/(ζημιά) από πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών	**6,205**	(2,187)
	46,670	3,008

Το κέρδος από πώληση/διάλυση θυγατρικών εταιριών για το 2018, σχετίζεται κυρίως με το κέρδος από την πώληση της Bank of Cyprus UK Limited (Σημ. 53.2.1) και κέρδος από την διάλυση του υποκαταστήματος στην Ρουμανία (Σημ. 52). Η ζημιά από πώληση θυγατρικών για το 2017 σχετίζεται κυρίως με την ζημιά από την πώληση της εταιρίας Hotel New Montana SRL.

13. Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες

	2018			2017		
	Έσοδα	**Απαιτήσεις και προμήθειες**	**Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες**	Έσοδα	Απαιτήσεις και προμήθειες	Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες
	€000	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής	**65,824**	**(37,404)**	**28,420**	102,259	(74,110)	28,149
Ασφαλιστικές εργασίες γενικού κλάδου	**48,875**	**(24,383)**	**24,492**	44,789	(22,537)	22,252
	114,699	**(61,787)**	**52,912**	147,048	(96,647)	50,401

13. Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες (συνέχεια)

	2018		2017	
	Κλάδος ζωής	**Γενικός κλάδος**	Κλάδος ζωής	Γενικός κλάδος
Έσοδα	**€000**	**€000**	€000	€000
Μεικτά ασφάλιστρα	**90,721**	**72,912**	86,277	65,701
Αντασφάλιστρα	**(14,917)**	**(32,128)**	(14,842)	(29,246)
Καθαρά ασφάλιστρα	**75,804**	**40,784**	71,435	36,455
Μεταβολή στη πρόβλεψη για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	**-**	**(1,215)**	-	(1,187)
Σύνολο καθαρών δεδουλευμένων ασφαλίστρων	**75,804**	**39,569**	71,435	35,268
Έσοδα από επενδύσεις και λοιπά έσοδα	**(11,302)**	**12**	22,157	10
Προμήθειες από αντασφαλιστές και άλλα έσοδα	**6,636**	**9,294**	5,924	9,511
	71,138	**48,875**	99,516	44,789
Μεταβολή στην αξία των ασφαλιστηρίων συμβολαίων σε ισχύ πριν τη φορολογία (Σημ. 27)	**(5,314)**	**-**	2,743	-
	65,824	**48,875**	102,259	44,789

	2018		2017	
	Κλάδος ζωής	**Γενικός κλάδος**	Κλάδος ζωής	Γενικός κλάδος
Απαιτήσεις και προμήθειες	**€000**	**€000**	€000	€000
Μεικτές πληρωμές προς ασφαλιζόμενους	**(47,030)**	**(34,516)**	(54,515)	(27,017)
Μερίδιο αντασφαλιστών στις πληρωμές προς ασφαλιζόμενους	**5,158**	**14,735**	7,837	13,643
Μεικτή μεταβολή των υποχρεώσεων ασφαλιστηρίων συμβολαίων	**15,221**	**935**	(16,812)	(3,177)
Μερίδιο αντασφαλιστών στην μεικτή μεταβολή των υποχρεώσεων ασφαλιστηρίων συμβολαίων	**(7)**	**(241)**	(771)	(1,476)
Προμήθειες σε ασφαλιστικούς αντιπροσώπους και άλλα άμεσα έξοδα πωλήσεων	**(10,746)**	**(5,316)**	(9,849)	(4,509)
Αλλαγές στο απόθεμα εξισορρόπησης	**-**	**20**	-	(1)
	(37,404)	**(24,383)**	(74,110)	(22,537)

Πέραν των πιο πάνω, τα ακόλουθα έσοδα και έξοδα από ασφαλιστικές εργασίες έχουν αναγνωριστεί στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων:

	2018		2017	
	Κλάδος ζωής	**Γενικός κλάδος**	Κλάδος ζωής	Γενικός κλάδος
	€000	**€000**	€000	€000
Καθαρά έξοδα από περιουσιακά στοιχεία μη συνδεδεμένα με επενδύσεις	**(71)**	**(90)**	(66)	79
Καθαρές (ζημιές)/κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και λοιπά έσοδα μη συνδεδεμένα με επενδύσεις	**(505)**	**(737)**	(192)	96
Δαπάνες προσωπικού	**(5,385)**	**(4,509)**	(5,162)	(4,127)
Δαπάνες προσωπικού–έξοδα αναδιάρθρωσης	**-**	**-**	(206)	-
Άλλα λειτουργικά έξοδα	**(6,177)**	**(5,761)**	(6,021)	(2,683)

14. Λοιπά έσοδα

	2018	2017 (επανα-παρουσίαση)
	€000	€000
Έσοδα από μερίσματα	**547**	683
Κέρδος/(ζημιά) από πωλήσεις και διαγραφές ακινήτων και εξοπλισμού και άυλων περιουσιακών στοιχείων	**99**	(208)
Ενοίκια από επενδύσεις σε ακίνητα	**10,883**	2,219
Ενοίκια από αποθέματα ακινήτων	**2,625**	7,981
Έσοδα από ξενοδοχειακές δραστηριότητες και δραστηριότητες γκολφ	**5,727**	3,581
Λοιπά έσοδα	**5,723**	4,786
	25,604	19,042

Τα έσοδα από μερίσματα σχετίζονται με τις εργασίες στην Κύπρο.

Τα έσοδα από ξενοδοχειακές δραστηριότητες και δραστηριότητες γκολφ σχετίζονται κυρίως με τις δραστηριότητες θυγατρικών που αποκτήθηκαν ως ανταλλαγή για την εξόφληση χρέους στο πλαίσιο αναδιάρθρωσης δανείων πελατών.

15. Δαπάνες προσωπικού

	2018	2017 (επανα-παρουσίαση)
	€000	€000
Μισθοί	**176,624**	166,436
Εισφορές εργοδότη σε κυβερνητικά ταμεία κοινωνικών ασφαλίσεων	**24,610**	23,080
Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης	**15,506**	15,828
	216,740	205,344
Έξοδα αναδιάρθρωσης-σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης και άλλες παροχές τερματισμού	**-**	544
	216,740	205,888

Κατά την διάρκεια του έτους 2017, μικρός αριθμός υπαλλήλων αποχώρησε από το Συγκρότημα με τους ίδιους όρους με το σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης του 2016. Το κόστος αυτής της αποχώρησης ανήλθε σε €544 χιλ.

Ο αριθμός προσωπικού του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ανήλθε σε 4,146 (2017: 4,355).

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει το μέσο όρο αριθμού υπαλλήλων (πλήρους απασχόλησης) ανά γεωγραφική περιοχή:

	2018	2017
Κύπρος	**4,116**	4,034
Ηνωμένο Βασίλειο	**196**	249
Άλλες χώρες	**29**	31
	4,341	4,314

15. Δαπάνες προσωπικού (συνέχεια)

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει το μέσο όρο αριθμού υπαλλήλων στην Κύπρο για το 2018 και το 2017, ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη και άλλες γεωγραφικές περιοχές του Συγκροτήματος ως ακολούθως:

	2018	2017
Μεγάλες επιχειρήσεις	**153**	143
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	**110**	108
Ιδιώτες	**1,510**	1,407
Αναδιαρθρώσεις και ανακτήσεις χρεών	**441**	442
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	**334**	329
Διαχείριση περιουσίας	**59**	54
Διαχείριση διαθεσίμων	**36**	37
ΔΔΑ	**40**	28
Ασφαλιστικές εργασίες	**208**	192
Λοιπά (κυρίως κεντρικές υπηρεσίες)	**1,225**	1,294
Σύνολο Κύπρος	**4,116**	4,034
Ηνωμένο Βασίλειο	**196**	249
Άλλες χώρες	**29**	31
	4,341	4,314

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης

Επιπρόσθετα των εισφορών εργοδότη σε κυβερνητικά ταμεία κοινωνικών ασφαλίσεων, το Συγκρότημα λειτουργεί προγράμματα για παροχή πρόσθετων ωφελημάτων αφυπηρέτησης, όπως περιγράφεται πιο κάτω:

	2018	2017
	€000	€000
Προγράμματα καθορισμένων παροχών	**824**	1,897
Προγράμματα καθορισμένων εισφορών	**14,682**	13,931
	15,506	15,828

Κύπρος
Το βασικό πρόγραμμα αφυπηρέτησης για το μόνιμο προσωπικό του Συγκροτήματος στην Κύπρο (89% του συνολικού προσωπικού του Συγκροτήματος) είναι ένα πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών. Το πρόγραμμα αυτό προβλέπει εισφορές εργοδότη ύψους 9% (2017: 9%) και εισφορές υπαλλήλου 3%-10% επί του μεικτού μισθού του υπαλλήλου. Το πρόγραμμα διαχειρίζεται από Επιτροπή, η οποία διορίζεται από τα μέλη.

Μικρός αριθμός μελών του προσωπικού που δεν συμμετέχουν στο βασικό πρόγραμμα αφυπηρέτησης, είναι μέλη άλλου προγράμματος συνταξιοδότησης το οποίο είναι κλειστό για νέα μέλη και μπορούν να λαμβάνουν μέρος ή το σύνολο του ωφελήματος αφυπηρέτησής τους με την καταβολή σύνταξης διά βίου. Η διαχείριση του ταμείου γίνεται από Διαχειριστική Επιτροπή που απαρτίζεται από αντιπροσώπους τόσο των μελών όσο και του εργοδότη.

Μικρός αριθμός υπαλλήλων θυγατρικών εταιριών του Συγκροτήματος στην Κύπρο είναι επίσης μέλη προγραμμάτων καθορισμένων παροχών. Αυτά τα προγράμματα είναι χρηματοδοτημένα με περιουσιακά στοιχεία που καλύπτουν τις υποχρεώσεις, τα οποία κρατούνται σε ξεχωριστά νομικά μέσα.

15. Δαπάνες προσωπικού (συνέχεια)

Ελλάδα
Μετά την πώληση των Ελληνικών δραστηριοτήτων το 2013, μικρός αριθμός υπαλλήλων των Ελληνικών θυγατρικών εταιριών και του υποκαταστήματος της Εταιρίας στην Ελλάδα συνεχίζουν να είναι μέλη προγραμμάτων καθορισμένων παροχών.

Ηνωμένο Βασίλειο
Πριν από την πώληση της θυγατρικής στο Ηνωμένο Βασίλειο, το προσωπικό του Συγκροτήματος στο Ηνωμένο Βασίλειο καλυπτόταν από ένα πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών για όλους τους υφιστάμενους υπαλλήλους το οποίο προέβλεπε εισφορές υπαλλήλου ύψους 0%-7.5% επί του μεικτού μισθού του υπαλλήλου και εισφορές από τον εργοδότη ύψους 7.5% και επιπρόσθετες εισφορές από τον εργοδότη που ισοδυναμούσαν μέχρι και 7.5% ανάλογα με το ποσοστό που κατέβαλλε ο υπάλληλος. Επιπρόσθετα, παραμένει ένα πρόγραμμα καθορισμένων παροχών (το οποίο έκλεισε τον Δεκέμβριο του 2008 όσον αφορά τη συσσώρευση μελλοντικών ωφελημάτων) για τα ενεργά μέλη.

Άλλες χώρες
Το Συγκρότημα δεν λειτουργεί προγράμματα παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης στη Ρουμανία και Ρωσία.

Ανάλυση των αποτελεσμάτων των αναλογιστικών εκτιμήσεων για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών

Ποσά που αναγνωρίστηκαν στον ενοποιημένο ισολογισμό	**2018 €000**	2017 €000
Υποχρεώσεις (Σημ. 35)	**8,777**	10,037

Ένα από τα σχέδια παρουσιάζει χρηματοδοτικό πλεόνασμα ύψους €7,694 χιλ. (2017: €13,814 χιλ.) το οποίο δεν αναγνωρίζεται ως περιουσιακό στοιχείο, βάσει του ότι το Συγκρότημα δεν κατέχει άνευ όρων δικαίωμα στα μελλοντικά οικονομικά οφέλη, είτε μέσω επιστροφής χρημάτων, είτε μέσω μείωσης στις μελλοντικές εισφορές.

Τα ποσά που αναγνωρίστηκαν στον ενοποιημένο ισολογισμό και η κίνηση στην καθαρή παρούσα αξία της υποχρέωσης παρουσιάζονται πιο κάτω:

15. **Δαπάνες προσωπικού** (συνέχεια)

	Παρούσα αξία της υποχρέωσης	**Εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων**	**Καθαρό ποσό πριν την επίδραση του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα**	**Επίδραση ελάχιστης απαίτησης για χρηματοδότηση/ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα**	**Καθαρή παρούσα υποχρέωση καθορισμένων παροχών**
	€000	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
1 Ιανουαρίου 2018	82,900	(86,677)	(3,777)	13,814	**10,037**
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	429	-	429	-	**429**
Ζημιές από περικοπές και διακανονισμούς	48	-	48	-	**48**
Καθαρά έξοδα/(έσοδα) από τόκους	1,941	(1,948)	(7)	-	**(7)**
Κόστος υπηρεσίας προηγούμενων χρόνων το οποίο προέκυψε το τρέχον έτος	354	-	354	-	**354**
Συνολικό ποσό που αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων	2,772	(1,948)	824	-	**824**
Επαναμετρήσεις:					
Απόδοση περιουσιακών στοιχείων προγραμμάτων μη συμπεριλαμβανομένων ποσών που έχουν συμπεριληφθεί στα καθαρά έξοδα από τόκους	-	6,732	6,732	-	**6,732**
Αναλογιστικές ζημιές από αλλαγές σε οικονομικές παραδοχές	(4,523)	-	(4,523)	-	**(4,523)**
Δημογραφικές προσαρμογές	(560)	-	(560)	-	**(560)**
Εμπειρικές προσαρμογές	383	-	383	-	**383**
Αλλαγή λόγω της επίδρασης του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα	-	-	-	(6,120)	**(6,120)**
Προσαρμογές περιουσιακών στοιχείων	-	5,000	5,000	-	**5,000**
Συνολικό ποσό που αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων	(4,700)	11,732	7,032	(6,120)	**912**
Συναλλαγματικές διαφορές	(713)	629	(84)	-	**(84)**
Εισφορές:					
Εργοδότη	-	(2,912)	(2,912)	-	**(2,912)**
Συμμετέχοντες στα προγράμματα	185	(185)	-	-	**-**
Παροχές που καταβλήθηκαν από τα προγράμματα	(3,995)	3,995	-	-	**-**
31 Δεκεμβρίου 2018	**76,449**	**(75,366)**	**1,083**	**7,694**	**8,777**

15. **Δαπάνες προσωπικού** (συνέχεια)

	Παρούσα αξία της υποχρέωσης	**Εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων**	**Καθαρό ποσό πριν την επίδραση του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα**	**Επίδραση ελάχιστης απαίτησης για χρηματοδότηση/ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα**	**Καθαρή παρούσα υποχρέωση καθορισμένων παροχών**
	€000	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
1 Ιανουαρίου 2017	102,955	(94,846)	8,109	13,999	**22,108**
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	408	-	408	-	**408**
Ζημιές από περικοπές και διακανονισμούς	1,150	-	1,150	-	**1,150**
Καθαρά έξοδα/(έσοδα) από τόκους	2,458	(2,119)	339	-	**339**
Συνολικό ποσό που αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων	4,016	(2,119)	1,897	-	**1,897**
Επαναμετρήσεις:					
Απόδοση περιουσιακών στοιχείων προγραμμάτων μη συμπεριλαμβανομένων ποσών που έχουν συμπεριληφθεί στα καθαρά έξοδα από τόκους	-	(5,209)	(5,209)	-	**(5,209)**
Αναλογιστικές ζημιές από αλλαγές σε οικονομικές παραδοχές	566	-	566	-	**566**
Δημογραφικές προσαρμογές	(2,041)	-	(2,041)	-	**(2,041)**
Εμπειρικές προσαρμογές	(3,950)	-	(3,950)	-	**(3,950)**
Αλλαγή λόγω της επίδρασης του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου αναγνώρισης στο πλεόνασμα	-	-	-	(185)	**(185)**
Συνολικό ποσό που αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων	(5,425)	(5,209)	(10,634)	(185)	**(10,819)**
Συναλλαγματικές διαφορές	(2,551)	1,849	(702)	-	**(702)**
Εισφορές:					
Εργοδότη	-	(2,447)	(2,447)	-	**(2,447)**
Συμμετέχοντες στα προγράμματα	176	(176)	-	-	**-**
Παροχές που καταβλήθηκαν από τα προγράμματα	(16,271)	16,271	-	-	**-**
31 Δεκεμβρίου 2017	**82,900**	**(86,677)**	**(3,777)**	**13,814**	**10,037**

15. Δαπάνες προσωπικού (συνέχεια)

Η πραγματική απόδοση των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων για το έτος 2018 ήταν ζημιά ύψους €4,784 χιλ. (2017: κέρδος €7,328 χιλ.).

Τα περιουσιακά στοιχεία των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων συνήθως κατέχονται από ξεχωριστές οντότητες, είτε ως συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία, είτε ως μέρος ενός γενικού σχεδίου, είτε ως ασφαλιστικά συμβόλαια και διέπονται από τους τοπικούς κανονισμούς και την πρακτική σε κάθε χώρα.

Τα περιουσιακά στοιχεία των προγραμμάτων συνταξιοδότησης επενδύονται σε διάφορες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων, προκειμένου να διατηρηθεί μια ισορροπία μεταξύ κινδύνου και απόδοσης. Οι επενδύσεις είναι καλά διεσπαρμένες ώστε να περιοριστεί η οικονομική επίδραση αποτυχίας οποιασδήποτε μεμονωμένης επένδυσης. Μέσω των σχεδίων καθορισμένων παροχών, το Συγκρότημα είναι εκτεθειμένο σε αριθμό κινδύνων όπως περιγράφονται πιο κάτω:

Κίνδυνος επιτοκίου	Το Συγκρότημα εκτίθεται σε κίνδυνο επιτοκίου, λόγω της ασυμφωνίας της διάρκειας των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων.
Αλλαγές στις αποδόσεις των ομολόγων	Μια μείωση των αποδόσεων των εταιρικών ομολόγων θα αυξήσει τις υποχρεώσεις, αν και αυτό θα αντισταθμιστεί εν μέρει από αύξηση στην αξία των ομολόγων.
Κίνδυνος πληθωρισμού	Το Συγκρότημα αντιμετωπίζει κίνδυνο πληθωρισμού, δεδομένου ότι οι υποχρεώσεις είναι είτε άμεσα (μέσω της αύξησης των συντάξεων), είτε έμμεσα (μέσω της αύξησης των μισθών), εκτεθειμένες σε κινδύνους πληθωρισμού. Επενδύσεις που οι αποδόσεις τους συνδέονται με τον πληθωρισμό (δηλαδή πραγματικές αποδόσεις μέσω των επενδύσεων όπως μετοχές, τιμαριθμοποιημένα ομόλογα και περιουσιακά στοιχεία, των οποίων η αυξημένη απόδοση συνδέεται με αύξηση του πληθωρισμού) θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την καλύτερη αντιστοιχία με τις αναμενόμενες αυξήσεις των υποχρεώσεων.
Μεταβλητότητα περιουσιακών στοιχείων	Οι υποχρεώσεις υπολογίζονται χρησιμοποιώντας προεξοφλητικό επιτόκιο που ορίζεται σε συνάρτηση με τις αποδόσεις των εταιρικών ομολόγων. Εάν τα περιουσιακά στοιχεία έχουν χαμηλότερη απόδοση, αυτό θα δημιουργήσει έλλειμμα.

Οι κύριες κατηγορίες των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων σαν ποσοστό του συνόλου των περιουσιακών τους στοιχείων είναι:

	2018	2017
Μετοχές	**47%**	48%
Ομόλογα	**43%**	42%
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**10%**	10%
	100%	100%

Τα περιουσιακά στοιχεία των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων περιλαμβανομένων μετοχικούς τίτλους που έκδωσε η Εταιρία, η εύλογη αξία των οποίων είναι €1,347 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (2017: €2,137 χιλ.).

Το Συγκρότημα αναμένει ότι θα συνεισφέρει επιπλέον στα προγράμματα καθορισμένων παροχών €3,105 χιλ. κατά το 2019.

Στο τέλος της λογιστικής περιόδου, η μέση διάρκεια της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών ήταν 18.0 χρόνια (2017: 19.3 χρόνια).

15. Δαπάνες προσωπικού (συνέχεια)

Κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν στις αναλογιστικές εκτιμήσεις
Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών υπολογίζεται ετησίως με την αναλογιστική μέθοδο Προβεβλημένης Πιστωτικής Μονάδας (Projected Unit Credit Method) από ανεξάρτητους αναλογιστές. Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για την αποτίμηση των υπόλοιπων σχεδίων αφυπηρέτησης του Συγκροτήματος κατά το 2018 και 2017 παρουσιάζονται πιο κάτω:

2018	**Κύπρος**	**Ελλάδα**	**Ηνωμένο Βασίλειο**
Προεξοφλητικό επιτόκιο	**1.79%-1.98%**	**1.40%-2.10%**	**2.90%**
Συντελεστής πληθωρισμού	**1.75%**	**1.75%**	**3.20%**
Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	**2.25%**	**2.00%**	**δ/ε**
Αύξηση συνταξιοδοτικού συντελεστή	**2.00%**	**δ/ε**	**3.05%**
Προσδόκιμος ζωή για τους συνταξιούχους σε ηλικία 60 χρονών	**23.5 χρόνια Α** **29.6 χρόνια Θ**	**δ/ε**	**δ/ε**
Προσδόκιμος ζωή για τους συνταξιούχους σε ηλικία 65 χρονών	**δ/ε**	**δ/ε**	**22.7 χρόνια Α** **25.3 χρόνια Θ**
2017			
Προεξοφλητικό επιτόκιο	1.58%-1.68%	1.30%-1.90%	2.55%
Συντελεστής πληθωρισμού	1.75%	1.75%	3.20%
Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	2.25%	2.00%	δ/ε
Αύξηση συνταξιοδοτικού συντελεστή	2.00%	δ/ε	3.00%
Προσδόκιμος ζωή για τους συνταξιούχους σε ηλικία 60 χρονών	23.5 χρόνια Α 29.6 χρόνια Θ	δ/ε	δ/ε
Προσδόκιμος ζωή για τους συνταξιούχους σε ηλικία 65 χρονών	δ/ε	δ/ε	23.0 χρόνια Α 24.5 χρόνια Θ

Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε στις αναλογιστικές εκτιμήσεις απεικονίζει το ποσοστό στο οποίο οι υποχρεώσεις θα μπορούσαν να διακανονιστούν και καθορίζεται σύμφωνα με τις αποδόσεις της αγοράς κατά την ημερομηνία αναφοράς σε εταιρικά ομόλογα υψηλής ποιότητας με κατάλληλο νόμισμα και διάρκεια. Για τα προγράμματα του Συγκροτήματος στην Ευρωζώνη (Κύπρο και Ελλάδα) που αποτελούν το 19% των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών, το Συγκρότημα υιοθέτησε τη μέθοδο επιτοκιακής καμπύλης χρησιμοποιώντας εταιρικό ομόλογο διαβάθμισης ΑΑ- από τον διεθνή δείκτη iBoxx Euro Corporates AA10+. Για το πρόγραμμα του Συγκροτήματος στο Ηνωμένο Βασίλειο που αποτελεί το 81% των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών, το Συγκρότημα υιοθέτησε τη μέθοδο επιτοκιακής καμπύλης χρησιμοποιώντας το προεξοφλητικό επιτόκιο που έχει καθοριστεί με βάση τις αποδόσεις των εταιρικών ομολόγων διαβάθμισης ΑΑ- με διάρκεια που συνάδει με τις υποχρεώσεις του σχεδίου. Με αυτή τη μέθοδο, η κάθε μελλοντική πληρωμή υποχρέωσης προεξοφλήθηκε με διαφορετικό προεξοφλητικό επιτόκιο που αντανακλά τη χρονική στιγμή της πληρωμής της υποχρέωσης.

Για να καταλήξει στις παραδοχές για το αναμενόμενο ποσοστό απόδοσης στα περιουσιακά στοιχεία των προγραμμάτων, το Συγκρότημα, σε συνεννόηση με τους συμβούλους αναλογιστές, χρησιμοποιεί παραδοχές που αφορούν μελλοντικά γεγονότα για κάθε κατηγορία περιουσιακών στοιχείων και οι οποίες αντικατοπτρίζουν τις συνθήκες της αγοράς και μελλοντικές προβλέψεις κατά την ημερομηνία αναφοράς. Οι σχετικές παραδοχές αναπροσαρμόζονται ετησίως λαμβάνοντας υπόψη αναθεωρημένες προβλέψεις για τις μελλοντικές αποδόσεις της κάθε κατηγορίας περιουσιακών στοιχείων, αλλαγές στη νομοθεσία που δυνατό να επηρεάσουν την επενδυτική στρατηγική, καθώς και μεταβολές στη στοχευμένη στρατηγική κατανομή των περιουσιακών στοιχείων.

15. Δαπάνες προσωπικού (συνέχεια)

Η επίδραση των σημαντικών διακυμάνσεων στις παραδοχές των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 παρουσιάζεται πιο κάτω:

Μεταβλητές	**2018**		2017	
	Μεταβολή +0.5%	**Μεταβολή -0.5%**	Μεταβολή +0.5%	Μεταβολή -0.5%
Προεξοφλητικό επιτόκιο	**-8.2%**	**8.9%**	-11.4%	12.3%
Ρυθμός ανάπτυξης πληθωρισμού	**4.7%**	**-4.6%**	9.6%	-8.9%
Ρυθμός ανάπτυξης μισθοδοσίας	**1.2%**	**-1.1%**	1.1%	-1.0%
Ρυθμός ανάπτυξης συντάξεων	**0.1%**	**-0.1%**	0.1%	-0.1%
	Συν 1 χρόνο	**Μείον 1 χρόνο**	Συν 1 χρόνο	Μείον 1 χρόνο
Προσδόκιμο ζωής	**-4.3%**	**4.3%**	-1.5%	1.9%

Η πιο πάνω ανάλυση ευαισθησίας (με εξαίρεση την ευαισθησία πληθωρισμού) βασίζεται στην αλλαγή μιας παραδοχής διατηρώντας τις άλλες παραδοχές σταθερές. Στην πράξη είναι απίθανο να συμβεί και κάποιες αλλαγές στις παραδοχές μπορεί να συσχετίζονται. Η ευαισθησία στον πληθωρισμό πιο πάνω περιλαμβάνει αλλαγές σε οποιανδήποτε αύξηση ωφελημάτων σε σχέση με τον πληθωρισμό. Για τον υπολογισμό της ευαισθησίας της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών σε σημαντικές παραδοχές, έχει χρησιμοποιηθεί η ίδια μέθοδος όπως υπολογίζεται η συνταξιοδοτική υποχρέωση που αναγνωρίστηκε στον ενοποιημένο ισολογισμό. Οι μέθοδοι και τα είδη των παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν για την ετοιμασία της ανάλυσης ευαισθησίας δεν έχουν αλλάξει σε σχέση με προηγούμενα έτη.

16. Άλλα λειτουργικά έξοδα

	2018	2017
	€000	€000
Έξοδα επιδιόρθωσης και συντήρησης ακινήτων και εξοπλισμού	**23,513**	19,383
Λοιπά έξοδα ακινήτων	**13,802**	17,241
Λειτουργικές μισθώσεις ακινήτων και εξοπλισμού	**9,833**	9,407
Συμβουλευτικές και άλλες επαγγελματικές αμοιβές	**18,118**	17,203
Ασφάλειες	**7,043**	7,906
Έξοδα διαφήμισης και προβολής	**15,355**	18,270
Αποσβέσεις ακινήτων και εξοπλισμού (Σημ. 26)	**11,112**	10,857
Αποσβέσεις άυλων περιουσιακών στοιχείων (Σημ. 27)	**13,217**	8,743
Έξοδα επικοινωνίας	**8,832**	8,337
Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (Σημ. 40.3)	**26,370**	92,939
Εκτυπωτικά έξοδα και έξοδα γραφικής ύλης	**2,204**	2,677
Έξοδα τοπικών μεταφορών μετρητών	**2,991**	3,056
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	**31,448**	30,499
	183,838	246,518
Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης	**51,053**	28,800
	234,891	275,318

Τα έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης αποτελούνται κυρίως από το κόστος εξωτερικών συμβούλων που αφορά: (i) τέλη για τις δραστηριότητες αναδιάρθρωσης δανείων πελατών, τα οποία δεν είναι μέρος του πραγματικού επιτοκίου, (ii) την εισαγωγή στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου (σχετική με το 2017) και (iii) την πώληση δραστηριοτήτων και μη κύριων περιουσιακών στοιχείων.

Από τα συνολικά λοιπά λειτουργικά έξοδα ποσό ύψους €1,319 χιλ. (2017: €0) σχετίζονται με επενδύσεις σε ακίνητα που αποφέρουν έσοδα από ενοίκια.

16. Άλλα λειτουργικά έξοδα (συνέχεια)

Ο ειδικός φόρος επί των καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο (Ειδικός Φόρος) επιβάλλεται στις καταθέσεις κατά το τέλος του προηγούμενου τριμήνου, με ποσοστό ύψους 0.0375% ανά τρίμηνο. Σύμφωνα με την τροποποίηση του περί επιβολής Ειδικού Φόρου Πιστωτικού Ιδρύματος Νόμου το 2017, η εισφορά στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης η οποία χρεώνεται από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης σε χρονιαία βάση, αφαιρείται από τον Ειδικό Φόρο μέχρι το ποσό της συνολικής ετήσιας χρεώσης του Ειδικού Φόρου.

Οι συμβουλευτικές και άλλες επαγγελματικές αμοιβές και τα έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης περιλαμβάνουν τις αμοιβές (συμπεριλαμβανομένων των φόρων) των ανεξάρτητων ελεγκτών του Συγκροτήματος, για τις ελεγκτικές και λοιπές επαγγελματικές υπηρεσίες που παρασχέθηκαν τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, ως ακολούθως:

	2018	2017
	€000	€000
Έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος και θυγατρικών εταιριών	**2,280**	2,570
Λοιπές υπηρεσίες ελεγκτικής φύσης	**416**	407
Φορολογικές υπηρεσίες	**474**	462
Υπηρεσίες που σχετίζονται με την εισαγωγή στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου	**-**	114
Λοιπές υπηρεσίες	**647**	499
	3,817	4,052
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	**3,780**	3,628
Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	**37**	424
	3,817	4,052

17. Πιστωτικές ζημιές χρηματοοικονομικών μέσων και απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων

	2018	2017 (επανα-παρουσίαση)
	€000	€000
Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες		
Ζημιά απομείωσης μετά την αναστροφή σε δάνεια και απαιτήσεις απο πελάτες (Σημ. 46.9)	**512,956**	938,511
Ανακτήσεις από προηγουμένως διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	**(140,735)**	-
Αλλαγές στις αναμενόμενες ταμειακές ροές	**(37,756)**	-
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και ανειλημμένες υποχρεώσεις (Σημ. 46.8.1 και 46.8.2)	**(5,382)**	14,987
	329,083	953,498

Πιστωτικές ζημιές/(κέρδη) άλλων χρηματοοικονομικών μέσων		
Ομόλογα σε αποσβεσμένο κόστος	**(1,011)**	-
Ομόλογα εύλογης αξίας μέσω των συνολικών εισοδημάτων	**(274)**	-
Μετοχές διαθέσιμες προς πώληση	**-**	63
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**711**	7,775
Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**(5,872)**	-
Λοιπά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (Σημ. 29)	**8,056**	(1,379)
	1,610	6,459

Απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων		
Αποθέματα ακινήτων (Σημ. 28)	**17,272**	50,502
Ιδιόκτητα ακίνητα (Σημ. 26)	**-**	8,470
Εξοπλισμός (Σημ. 26)	**11**	-
Λοιπά μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	**1,368**	-
	18,651	58,972

18. Φορολογία

	2018	2017 (επανα-παρουσίαση)
	€000	€000
Τρέχουσα φορολογία:		
- Κύπρος	**3,488**	3,174
- Εξωτερικό	**399**	769
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα της Κυπριακής Δημοκρατίας	**347**	175
Αναβαλλόμενη φορολογία	**81,436**	67,108
Αναπροσαρμογή φορολογίας προηγούμενων ετών	**(7,076)**	2,917
Λοιπές φορολογικές (πιστώσεις)/χρεώσεις	**(2,678)**	1,430
	75,916	75,573

Το Συγκρότημα είχε μερίδιο στο κόστος φορολογίας συγγενών εταιριών ύψους €1,170 χιλ. για το έτος 2018 (2017: €1,129 χιλ.).

18. Φορολογία (συνέχεια)

Η συμφιλίωση της φορολογίας εισοδήματος με τις ζημιές πριν τη φορολογία όπως εκτιμάται με βάση τους ισχύοντες φορολογικούς συντελεστές παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2018	2017
	€000	€000
Ζημιές πριν τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	**(33,360)**	(479,232)
Φορολογία με τους κανονικούς συντελεστές στην Κύπρο	**(3,822)**	(59,529)
Φορολογική επίδραση:		
- δαπανών που δεν εκπίπτουν για σκοπούς φορολογίας	**8,503**	22,054
- εσόδων που δεν φορολογούνται	**(15,343)**	(10,825)
- διαφορών στους φορολογικούς συντελεστές μεταξύ Κύπρου και εξωτερικού	**8,207**	9,105
- αντιστροφή αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που αναγνωρίστηκε	**81,720**	66,858
- ζημιές για τις οποίες δεν αναγνωρίστηκε αναβαλλόμενη φορολογία	**6,405**	43,563
	85,670	71,226
Αναπροσαρμογές φορολογίας προηγούμενων ετών	**(7,076)**	2,917
Λοιπές φορολογικές (πιστώσεις)/χρεώσεις	**(2,678)**	1,430
	75,916	75,573

Η εταιρική φορολογία στην Κύπρο υπολογίζεται με συντελεστή 12.5% στο φορολογητέο εισόδημα (2017: 12.5%).

Για τις ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής καταβάλλεται ελάχιστη φορολογία με συντελεστή 1.5% στα μεικτά ασφάλιστρα. Η έκτακτη εισφορά για την άμυνα στα εισοδήματα από ενοίκια είναι 3% (2017: 3%) και στα έσοδα από τόκους από τη διεξαγωγή μη συνήθων εργασιών είναι 30% (2017: 30%).

Τα κέρδη του Συγκροτήματος από δραστηριότητες στο εξωτερικό φορολογούνται με τους συντελεστές που ισχύουν στις αντίστοιχες χώρες, που κατά το 2018 ήταν: Ελλάδα 29% (2017: 29%), Ρουμανία 16% (2017: 16%), Ρωσία 20% (2017: 20%), Ηνωμένο Βασίλειο 19% (2017: 20% μέχρι 31 Μαρτίου 2017 και 19% μετέπειτα).

Το Συγκρότημα υπόκειται σε φορολογία στις διάφορες χώρες που δραστηροποιείται και ο υπολογισμός της φορολογικής και των φορολογικών προβλέψεων του Συγκροτήματος περιλαμβάνει ένα βαθμό εκτιμήσεων και παραδοχών. Υπάρχουν συναλλαγές και υπολογισμοί για τους οποίους ο τελικός φορολογικός χειρισμός είναι αβέβαιος και δεν μπορεί να προσδιοριστεί μέχρι να επιτευχθεί συμφωνία με την αρμόδια φορολογική αρχή. Το Συγκρότημα έχει μια σειρά φορολογικών δηλώσεων με διάφορες φορολογικές αρχές και υποχρεώσεις που συνδέονται με αυτά τα ανοικτά θέματα που χρήζουν κρίση τα οποία βασίζονται σε εκτιμήσεις κατά πόσο θα προκύψουν επιπρόσθετοι φόροι. Σε περίπτωση που το τελικό αποτέλεσμα από τους φόρους αυτών των υποθέσεων διαφέρει από τα ποσά που είχαν κατακυρωθεί, οι διαφορές αυτές θα επηρεάσουν τις τρέχουσες και αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις κατά την περίοδο στην οποία γίνεται αυτός ο προσδιορισμός.

18. Φορολογία (συνέχεια)

Οι συσσωρευμένες φορολογικές ζημιές παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

	Συνολικές φορολογικές ζημιές	**Φορολογικές ζημιές για τις οποίες έχει αναγνωριστεί αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση**	**Φορολογικές ζημιές για τις οποίες δεν έχει αναγνωριστεί αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση**
2018	**€000**	**€000**	**€000**
Λήξη εντός 5 ετών	**950,084**	**-**	**950,084**
Λήξη μέχρι το τέλος του 2028	**7,378,801**	**2,414,176**	**4,964,625**
	8,328,885	**2,414,176**	**5,914,709**
2017			
Λήξη εντός 5 ετών	2,761,640	-	2,761,640
Λήξη μέχρι το τέλος του 2028	7,378,801	3,067,936	4,310,865
	10,140,441	3,067,936	7,072,505

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αφορούν κυρίως φορολογικές ζημιές της Λαϊκής Τράπεζας που μεταφέρθηκαν στην BOC PCL, ως αποτέλεσμα της εξαγοράς ορισμένων εργασιών της, στις 29 Μαρτίου 2013. Οι φορολογικές ζημιές μεταφέρθηκαν σύμφωνα με τον 'περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμο', ο οποίος καθορίζει πως τυχόν συσσωρευμένες ζημιές του μεταφέροντος πιστωτικού ιδρύματος κατά τη μεταφορά, μεταφέρονται στο αποκτήσαν πιστωτικό ίδρυμα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν από αυτό για περίοδο μέχρι 15 χρόνων από το τέλος του έτους μεταφοράς. Στην περίπτωση της εξαγοράς ορισμένων εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας από την BOC PCL, οι ζημιές αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέχρι το 2028. Οι μεταφερθείσες φορολογικές ζημιές, εξακολουθούν να υπόκεινται σε έγκριση και συμφωνία με τις φορολογικές αρχές της Κύπρου. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που αναγνωρίστηκαν στις συγκεκριμένες ζημιές μπορούν να συμψηφιστούν με μελλοντικά κέρδη της BOC PCL μέχρι το 2028 με φορολογικό συντελεστή ύψους 12.5%.

Η αναγνώριση αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης επί των μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών βασίζεται σε προβλέψεις της διοίκησης, λαμβάνοντας υπόψη τις διαθέσιμες πληροφορίες και κάνοντας διάφορες παραδοχές σχετικά με τον μελλοντικό ρυθμό αύξησης των χορηγήσεων πελατών, των καταθέσεων, την εξέλιξη της χρηματοδότησης, το ποσοστό απομείωσης δανείων και την τιμολόγηση και την πιθανότητα ανάκτησης της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης μέχρι την ημερομηνία λήξεώς της.

Η εκτίμηση της αναγνώρισης μιας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης απαιτεί κρίση λαμβάνοτας υπόψη τις αβεβαιότητες που συνδέονται με την πρόβλεψη της κερδοφορίας για μεγάλο χρονικό διάστημα. Το Συγκρότημα πραγματοποίησε την εκτίμησή του σχετικά με το ανακτήσιμο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής του απαίτησης στις 31 Δεκεμβρίου 2018, λαμβάνοντας υπόψη ένα φάσμα θετικών και αρνητικών στοιχείων συμπεριλαμβανομένου της πραγματικής και ιστορικής απόδοσης του Συγκροτήματος, τους βασικούς στόχους της στρατηγικής του Συγκροτήματος καθώς και το μακροοικονομικό περιβάλλον στην Κύπρο την επίδραση από τις φορολογικές νομοθεσίες που τέθηκαν σε ισχύ κατά την ημερομηνία αναφοράς και τα αναλυτικά επιχειρηματικά και κεφαλαιακά πλάνα, τα οποία εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο, μέχρι το τέλος του 2022 και τις προβλέψεις που υπολογίστηκαν πέραν του 2022 μέχρι το τέλος του 2028.

Τα θετικά στοιχεία, μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνουν:

- Το ισχυρό δίκτυο καταστημάτων της BOC PCL στην Κύπρο.
- Την συνεχιζόμενη βελτίωση και διαβάθμιση της Κυπριακής οικονομίας.

Τα αρνητικά στοιχεία, μεταξύ άλλων, συμπεριλαμβάνουν:

- Το ύψος των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε σύγκριση με τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος (c. 13%) και τα μελλοντικά κέρδη που χρειάζονται για να χρησιμοποιηθούν.

18. Φορολογία (συνέχεια)

- Το ύψος της πρόβλεψης κατά τα εναπομείνοντα 10 έτη μέχρι τη λήξη των φορολογικών ζημιών.
- Την επίδραση από την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου και την αστάθεια της Ευρωζώνης.
- Τις αλλαγές στην νομοθεσία και την πιθανότητα μελλοντικών εξελίξεων και την επίδραση τους στην κερδοφορία.

Οι χρηματοοικονομικές προβλέψεις έχουν λάβει υπόψη τους βασικούς στόχους της στρατηγικής του Συγκροτήματος οι οποίοι παρουσιάζονται πιο κάτω:

- Σημαντική μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ)
- Περαιτέρω βελτίωση της χρηματοδοτικής δομής
- Διατήρηση μιας κατάλληλης κεφαλαιακής θέσης με την εσωτερική δημιουργία κεφαλαίων
- Επικέντρωση σε κύριες αγορές στην Κύπρο
- Επίτευξη ενός ορθολογιστικού μοντέλου λειτουργίας
- Δημιουργία αξίας στους μετόχους και σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη

Οι βασικές παραδοχές και παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ).
- Αύξηση στις νέες χορηγήσεις δανείων και αποπληρωμές δανείων.
- Βελτίωση των καθαρών εσόδων από τόκους, που οφείλεται κυρίως στην αύξηση του δείκτη δανείων προς καταθέσεις, στη μείωση του κόστους καταθέσεων, στη διαχείριση του πλεονάσματος ρευστότητας και στην εξέλιξη των καμπυλών επιτοκίου/προβλέψεων.
- Διαφοροποιημένες ροές εσόδων οφείλονται κυρίως στην αύξηση των εσόδων από αμοιβές και προμήθειες που είναι ένας τομέας στον οποίο το Συγκρότημα εντείνει τις προσπάθειες του.
- Μείωση του επιπέδου λειτουργικών εξόδων κυρίως λόγω της εφαρμογής του προγράμματος ψηφιακού μετασχηματισμού που έχει δρομολογηθεί, με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας μέσω εναλλακτικών καναλιών διανομής και την μείωση του λειτουργικού κόστους με την πάροδο του χρόνου.
- Μείωση του κόστους κινδύνου, που υποστηρίζεται από τη βελτίωση της ποιότητας του ενεργητικού και την ανάκαμψη της οικονομίας.

Οι πιο πάνω παραδοχές βασίζονται τόσο σε εσωτερικές όσο και σε εξωτερικές πληροφορίες για την απόδοση αξίας σε κάθε βασική παραδοχή στις προβλέψεις αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων. Δεν υπήρχαν αλλαγές στις κύριες παραδοχές κατά τη διάρκεια του έτους 2018 σε σύγκριση με αυτές του 2017.

Οι εσωτερικές βασικές μεταβλητές περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη στρατηγική, τα σχέδια και τις προγραμματισμένες δράσεις της Τράπεζας για (i) την επέκταση ορισμένων επιχειρηματικών γραμμών και άλλων εισοδηματικών ροών, (ii) τη διαχείριση κεφαλαίου και ρευστότητας, (iii) τη διαχείριση του κόστους, (iv) την δραστηριότητα αναδιάρθρωσης δανείων και πωλήσεις χαρτοφυλακίου ΜΕΔ, (v) κόστος χρηματοδότησης και (vi) τιμολόγηση καταθέσεων και δανείων.

Οι εξωτερικές βασικές μεταβλητές περιλαμβάνουν κυρίως την εξέλιξη των επιτοκίων που επηρεάζει την τοπική και διεθνή επιχειρηματική δραστηριότητα του Συγκροτήματος, τα επίπεδα μακροοικονομικής απόδοσης ανεργίας στην Ευρωζώνη και την Κύπρο, την τουριστική βιομηχανία και τις αλλαγές στο κανονιστικό πλαίσιο.

Η εκτίμηση για την ανάκτηση που πραγματοποιήθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 είχε ως αποτέλεσμα την απομείωση αξίας ύψους €79,000 χιλ. Για το υπόλοιπο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης ύψους €301,772 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η διοίκηση έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι είναι πιθανό ότι στο μέλλον θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη για την ανάκτηση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης μέχρι το τέλος του 2028.

Το χρηματοοικονομικό και κεφαλαιουχικό σχέδιο του Συγκροτήματος που χρησιμοποιήθηκε για τους σκοπούς της αξιολόγησης ανάκτησης του 2018 έχει προετοιμαστεί συντηρητικά και έχουν χρησιμοποιηθεί διάφορες υποθέσεις και μεταβλητές που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί. Η χρήση εναλλακτικών υποθέσεων / ανάλυσης ευαισθησίας που αντιπροσωπεύουν λογικά πιθανά εναλλακτικά αποτελέσματα, θα μπορούσε να επηρεάσει την αναγνώριση του αναβαλλόμενου φορολογικού περιουσιακού στοιχείου του Συγκροτήματος και της περιόδου ανάκτησης.

18. Φορολογία (συνέχεια)

Το Συγκρότημα διενήργησε ανάλυση ευαισθησίας σχετικά με τις ακόλουθες βασικές παραδοχές της αξιολόγησης ανάκτησης στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις για τα έτη 2019-2028. Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τον αντίκτυπο στη λογιστική αξία στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις:

	Αύξηση/(μείωση) των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων	
	2018	2017
Βασική παραδοχή	**€εκατ.**	€εκατ.
Μείωση της απόδοσης των δανείων και απαιτήσεων πελατών κατά 10 μονάδες βάσης	(14)	-
Αύξηση καταθέσεων πελατών κατά 10 μονάδες βάσης	(18)	-
Αύξηση του κόστους αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ECL) κατά 10 μονάδες βάσης στα μεικτά δάνεια	(11)	-
Αύξηση απόδοσης των δανείων και απαιτήσεων πελατών κατά 10 μονάδες βάσης	13	21
Μείωση της νέας προέλευσης δανείου κατά 10% της προβλεπόμενης ανάπτυξης	(12)	-
Βραδύτερος ρυθμός μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) μειώνεται κατά 5% της προβλεπόμενης πτώσης	(28)	-
Υψηλότερα καθαρά έσοδα από προμήθειες κατά 5% κατά μέσο όρο από την προβλεπόμενη ανάπτυξη	10	15
Υψηλότερη μέση σχέση κόστους/εισοδήματος κατά 100 μονάδες βάσης από την προβλεπόμενη αναλογία	(8)	-

Για το έτος 2018, τα αποτελέσματα ευαισθησίας που υποδηλώνουν μείωση της λογιστικής αξίας της ΑΦΑ δεν θα είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση της περιόδου ανάκτησης, δεδομένου ότι η ημερομηνία λήξης της ζημιάς είναι η 31η Δεκεμβρίου 2028, η οποία θεωρείται η περίοδος ανάκτησης. Ταυτόχρονα, τα αποτελέσματα ευαισθησίας που υποδηλώνουν αύξηση της λογιστικής αξίας της ΑΦΑ δεν είναι αρκετά σημαντικά ώστε είτε να αυξήσουν σημαντικά το ανακτήσιμο ποσό είτε να μειώσουν την περίοδο ανάκτησης.

Η αξιολόγηση της ανάκτησης για το έτος 2017 έδειξε την ανακτήσιμη περίοδο για την ΑΦΑ να είναι στις 31 Δεκεμβρίου 2027, ένα έτος νωρίτερα από την ημερομηνία λήξης των ζημιών. Ως αποτέλεσμα, τα αποτελέσματα ευαισθησίας που έδειξαν μείωση στην λογιστικής αξίας της ΑΦΑ δεν είχαν σημαντική επίδραση στη λογιστική της αξία, λαμβάνοντας υπόψη επίσης ότι η αξιολόγηση της ανάκτησης έδειξε επαρκή περιθώρια πέραν των αρνητικών επιπτώσεων. Τα αποτελέσματα ευαισθησίας που έδειξαν αύξηση της λογιστικής αξίας της ΑΦΑ δεν ήταν αρκετά σημαντικά ώστε είτε να αυξήσουν σημαντικά την ανακτήσιμη αξία είτε να μειώνουν την περίοδο που μπορεί να ανακτηθεί.

Την 1η Μαρτίου 2019 το Κοινοβούλιο της Κύπρου ενέκρινε νομοθετικές τροποποιήσεις που επιτρέπουν τη μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε αναβαλλόμενες φορολογίες πιστώσεις. Η τροποποίηση του νόμου καλύπτει τις ζημιές που μεταφέρθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα στην BOC PCL το Μάρτιο του 2013. Η τροποποίηση του νόμου, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 15 Μαρτίου 2019, εφαρμόζεται μόνο στις φορολογικές ζημίες που μεταφέρονται κατόπιν εξυγίανσης του πιστωτικού ιδρύματος στο πλαίσιο του 'Περί εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων Νόμου'. Η νομοθεσία αυτή που τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαρτίου 2019, δεν έχει ληφθεί υπόψη για την εκτίμηση της ανάκτησης στο τέλος του έτους. Περαιτέρω πληροφορίες παρατίθενται στη Σημείωση 56.

Οι φορολογικές ζημιές αφορούν την ίδια δικαιοδοσία με την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

18. Φορολογία (συνέχεια)

Αναβαλλόμενη φορολογία

Οι καθαρές αναβαλλόμενες απαιτήσεις αφορούν:

	2018	2017
	€000	€000
Διαφορά μεταξύ κεφαλαιουχικών εκπτώσεων και αποσβέσεων	**(8,728)**	(7,938)
Επανεκτίμηση ακινήτων	**(16,063)**	(17,545)
Επανεκτίμηση επενδύσεων και αποθεμάτων ακινήτων	**(2,847)**	(3,807)
Φορολογικές ζημιές που μεταφέρονται στα επόμενα έτη	**301,772**	383,492
Αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	**(14,429)**	(15,093)
Άλλες προσωρινές διαφορές	**(2,209)**	(1,724)
Καθαρές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	**257,496**	337,385

	2018	2017
	€000	€000
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	**301,778**	383,498
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	**(44,282)**	(46,113)
Καθαρές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	**257,496**	337,385

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αφορούν τις εργασίες στην Κύπρο.

Η κίνηση της καθαρής αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2018	2017
	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**337,385**	405,066
Αναβαλλόμενη φορολογία που αναγνωρίστηκε στον ενοποιημένο λογαριασμό αποτελεσμάτων - συνεχιζόμενες δραστηριότητες	**(81,436)**	(67,108)
Αναβαλλόμενη φορολογία που αναγνωρίστηκε στον ενοποιημένο λογαριασμό αποτελεσμάτων - μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	**-**	(50)
Αναβαλλόμενη φορολογία που αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων	**579**	(522)
Πώληση θυγατρικής	**967**	-
Συναλλαγματικές διαφορές	**1**	(1)
31 Δεκεμβρίου	**257,496**	337,385

Το Συγκρότημα συμψηφίζει τις φορολογικές απαιτήσεις με τις φορολογικές υποχρεώσεις, όταν και μόνο οταν έχει νομικά ισχυρό δικαίωμα να συμψηφίσει τις τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις έναντι των τρέχουσων φορολογικών υποχρεώσεων.

18. Φορολογία (συνέχεια)

Η ανάλυση του καθαρού αναβαλλόμενου φορολογικού εξόδου που αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2018	2017
	€000	€000
Διαφορά μεταξύ κεφαλαιουχικών εκπτώσεων και αποσβέσεων	**855**	100
Αντιστροφή αναβαλλόμενης φορολογικής απαιτήσης που αναγνωρίστηκε	**81,720**	66,858
Αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	**(664)**	343
Επανεκτίμηση επενδύσεων και αποθεμάτων ακινήτων	**(960)**	-
Άλλες προσωρινές διαφορές	**485**	(193)
	81,436	67,108

Η ανάλυση της καθαρής αναβαλλόμενης φορολογίας που αναγνωρίστηκε στα άλλα συνολικά εισοδήματα στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2018	2017
	€000	€000
Χρονικές διαφορές στις επανεκτιμήσεις ακινήτων - έσοδα/(έξοδα)	**579**	(522)

19. Κέρδη κατά μετοχή

Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας	**2018**	2017
Ζημιές για το έτος που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας (€ χιλ.)	**(103,521)**	(551,852)
Μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών που ήταν εκδομένες κατά τη διάρκεια του έτους, εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών (χιλ.)	**446,058**	446,057
Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή (€ σεντ)	**(23.2)**	(123.7)

Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας-συνεχιζόμενες δραστηριότητες		
Ζημιές για το έτος που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας-συνεχιζόμενες δραστηριότητες (€ χιλ.)	**(110,764)**	(552,332)
Μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών που ήταν εκδομένες κατά τη διάρκεια του έτους, εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών (χιλ.)	**446,058**	446,057
Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή-συνεχιζόμενες δραστηριότητες (€ σεντ)	**(24.8)**	(123.8)

Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη κατά μετοχή που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας-μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες		
Κέρδη για το έτος που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας-μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (€ χιλ.)	**7,243**	480
Μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών που ήταν εκδομένες κατά τη διάρκεια του έτους, εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών (χιλ.)	**446,058**	446,057
Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη κατά μετοχή-μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (€ σεντ)	**1.6**	0.1

20. Μετρητά, καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες

	2018	2017
	€000	€000
Μετρητά	**153,723**	143,905
Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**4,456,768**	3,250,029
	4,610,491	3,393,934

Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**473,263**	1,192,633
Προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές	**(731)**	-
	472,532	1,192,633

Η ανάλυση της μεταβολής της μεικτής λογιστικής αξίας και των αναμενενόμενων πιστωτικών ζημιών των καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες παρουσιάζεται πιο κάτω:

	Μεικτή λογιστική αξία	**Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές**
	Στάδιο 1	**Στάδιο 1**
2018	**€000**	**€000**
1 Ιανουαρίου	3,250,029	(5,872)
Καθαρή αύξηση	1,483,635	-
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	-	5,872
Πώληση θυγατρικής	(277,811)	-
Συναλλαγματικές διαφορές	915	-
31 Δεκεμβρίου	**4,456,768**	**-**

Η ανάλυση της μεταβολής της μεικτής λογιστικής αξίας των δανείων και απαιτήσεων σε τράπεζες παρουσιάζεται πιο κάτω:

	Στάδιο 1	**Στάδιο 2**	**Στάδιο 3**	**Σύνολο**
2018	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
1 Ιανουαρίου	1,159,629	-	58,002	**1,217,631**
Καθαρή μείωση	(642,995)	-	(58,002)	**(700,997)**
Πώληση θυγατρικής	(42,974)	-	-	**(42,974)**
Συναλλαγματικές διαφορές	(397)	-	-	**(397)**
31 Δεκεμβρίου	**473,263**	**-**	**-**	**473,263**

20. Μετρητά, καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες (συνέχεια)

Η ανάλυση της κίνησης της μεταβολής των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών των πιο πάνω χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων παρουσιάζεται πιο κάτω:

2018	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	Σύνολο €000
1 Ιανουαρίου	-	-	(24,998)	**(24,998)**
Επίδραση από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	(20)	-	-	**(20)**
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα την 1 Ιανουαρίου 2018	(20)	-	(24,998)	**(25,018)**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	(711)	-	-	**(711)**
Μείωση	-	-	24,998	**24,998**
31 Δεκεμβρίου	**(731)**	**-**	**-**	**(731)**

Οι καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες περιλαμβάνουν υποχρεωτικές καταθέσεις για σκοπούς ρευστότητας στις 31 Δεκεμβρίου 2018, οι οποίες ανέρχονται σε €162,675 χιλ. (2017: €153,733 χιλ.) (Σημ. 43).

Η ανάλυση της πιστοληπτικής διαβάθμισης των καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες και των δανείων και απαιτήσεων σε τράπεζες από ανεξάρτητους οίκους αξιολόγησης παρουσιάζεται στη Σημείωση 46.13.

Τα δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες φέρουν τόκο με βάση το διατραπεζικό επιτόκιο της σχετικής χρονικής περιόδου και νομίσματος.

21. Επενδύσεις

Επενδύσεις	2018 €000	2017 €000
Επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**152,473**	103,165
Άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**-**	39,492
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**231,548**	-
Επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος	**393,083**	-
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	**-**	639,168
Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις	**-**	48,658
	777,104	830,483

Οι επενδύσεις που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση σε συμφωνίες επαναγοράς με τράπεζες παρουσιάζονται πιο κάτω:

Επενδύσεις που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση	2018 €000	2017 €000
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**600,291**	-
Επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος	**137,296**	-
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	**-**	290,129
	737,587	290,129

Όλες οι επενδύσεις που έχουν εκχωρηθεί ως εξασφάλιση στα πλαίσια των συμφωνιών επαναγοράς μπορούν είτε να πωληθούν είτε να επανεκχωρηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο.

21. Επενδύσεις (συνέχεια)

Η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο για τα ομόλογα παρουσιάζεται στη Σημείωση 46.1 και η ανάλυση ευαισθησίας στον κίνδυνο από μεταβολές στις τιμές των ομολόγων παρουσιάζεται στη Σημείωση 47.

Δεν υπήρξαν επαναταξινόμησεις των επενδύσεων κατά την διάρκεια του έτους.

Η ανάλυση της πιστοληπτικής διαβάθμισης των επενδύσεων παρουσιάζεται στη Σημείωση 46.13.

Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

	Επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων		**Άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων**		**Σύνολο**	
	2018	2017	**2018**	2017	**2018**	2017
	€000	€000	**€000**	€000	**€000**	€000
Ομόλογα	**14,616**	14,577	**-**	-	**14,616**	14,577
Μετοχές	**3,775**	2,644	**-**	4,541	**3,775**	7,185
Αμοιβαία κεφάλαια	**134,082**	85,944	**-**	34,951	**134,082**	120,895
	152,473	103,165	**-**	39,492	**152,473**	142,657
Ομόλογα						
Κυπριακής κυβέρνησης	**547**	14,577	-	-	**547**	14,577
Τραπεζών και άλλων οργανισμών	**14,069**	-	**-**	-	**14,069**	-
	14,616	14,577	**-**	-	**14,616**	14,577
Εισηγμένα σε άλλα χρηματιστήρια	**547**	14,577	-	-	**547**	14,577
Μη εισηγμένα	**14,069**	-	**-**	-	**14,069**	-
	14,616	14,577	-	-	**14,616**	14,577
Μετοχές						
Εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**2,294**	1,965	-	3,945	**2,294**	5,910
Εισηγμένες σε άλλα χρηματιστήρια	**972**	679	-	-	**972**	679
Μη εισηγμένες	**509**	-	-	596	**509**	596
	3,775	2,644	-	4,541	**3,775**	7,185
Αμοιβαία κεφάλαια						
Εισηγμένα σε άλλα χρηματιστήρια	**94,679**	85,944	-	-	**94,679**	85,944
Μη εισηγμένα	**39,403**	-	-	34,951	**39,403**	34,951
	134,082	85,944	-	34,951	**134,082**	120,895

Οι επενδύσεις που κατηγοριοποίηθηκαν ως επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων έχουν κατηγοριοποιηθεί στην κατηγορία αυτή, επειδή δεν πληρούσαν τα κριτήρια SPPI.

21. **Επενδύσεις** (συνέχεια)

Η πλειοψηφία των μή εισηγμένων αμοιβαίων κεφαλαίων αφορά επενδύσεις των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία είναι εισηγμένα σε χρηματιστήρια και επομένως παρουσιάζονται στο Επίπεδο 1 στη Σημείωση 23.

Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων

	2018	2017
	€000	€000
Ομόλογα	**819,748**	-
Μετοχές (συμπεριλαμβανομένων προνομιούχων μετοχών)	**11,534**	-
Αμοιβαία κεφάλαια	**557**	-
	831,839	-

	2018	2017
Ομόλογα	**€000**	€000
Κυπριακής κυβέρνησης	**322,021**	-
Άλλων κυβερνήσεων	**299,876**	-
Τραπεζών και άλλων οργανισμών	**197,851**	-
	819,748	-
Εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**5,977**	-
Εισηγμένα σε άλλα χρηματιστήρια	**813,771**	-
	819,748	-
Γεωγραφική κατανομή με βάση την έδρα του εκδότη		
Κύπρος	**322,021**	-
Γαλλία	**282,691**	-
Άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	**83,085**	-
Υπερεθνικοί οργανισμοί	**20,049**	-
Άλλες χώρες	**111,902**	-
	819,748	-

Μετοχές		
Εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**1,498**	-
Εισηγμένες σε άλλα χρηματιστήρια	**167**	-
Μη εισηγμένες	**9,869**	-
	11,534	-

21. Επενδύσεις (συνέχεια)

Η ανάλυση της κίνησης των ομολόγων πριν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

2018	**Στάδιο 1** **€000**
1 Ιανουαρίου	916,129
Περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	186,605
Περιουσιακά στοιχεία που αποαναγνωρίστηκαν και εξοφλήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	(251,498)
Δεδουλευμένος τόκος	(4,428)
Συναλλαγματικές διαφορές	7,765
Μεταβολή στην εύλογη αξία	(34,227)
31 Δεκεμβρίου	**820,346**

Η ανάλυση των μεταβολών στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

2018	**Στάδιο 1** **€000**
1 Ιανουαρίου	(872)
Αλλαγή στα μοντέλα και στις παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	274
31 Δεκεμβρίου	**(598)**

Την 1 Ιανουαρίου 2018, το Συγκρότημα προέβει αμετάκλητα σε επιλογή για να κατηγοριοποιήσει τις επενδύσεις του σε μετοχές που προηγουμένως είχαν κατηγοριοποιηθεί ως διαθέσιμες προς πώληση ως μετοχές που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων βάσει του γεγονότος ότι δεν κατέχονται προς εμπορία. Η λογιστική τους αξία που περιλαμβάνεται στον πιο πάνω πίνακα ανέρχεται σε €11,534 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και ισούται με την εύλογη αξία τους. Τα έσοδα από μερίσματα ανέρχονται σε ποσό ύψους €197 χιλ. για το έτος 2018 και έχουν αναγνωριστεί στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Κατά την διάρκεια του έτους 2018, επενδύσεις σε μετοχές στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων ύψους €5,458 χιλ. πωλήθηκαν στο πλαίσιο της στρατηγικής του Συγκροτήματος πώλησης μη βασικών περιουσιακών στοιχείων. Το συσσωρευμένο κέρδος που μεταφέρεται στα αδιανέμητα κέρδη ανέρχεται σε ποσό ύψους €173 χιλ. Δεν υπήρξε άλλη μεταφορά από τα λοιπά συνολικά εισοδήματα στα αδιανέμητα κέρδη κατά τη διάρκεια του έτους.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων τα οποία έχουν επαναταξινομηθεί από την εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων κατά τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9, ανέρχεται σε €13,764 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Η ζημιά εύλογης αξίας που θα είχε αναγνωριστεί στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων εαν αυτά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία δεν είχαν αναταξινομηθεί στο πλαίσιο της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9 ανέρχεται σε €186 χιλ. Το πραγματικό επιτόκιο για αυτά τα μέσα είναι 1.6%-5.0% ετησίως και τα αντίστοιχα έσοδα από τόκους ανέρχονται σε €398 χιλ. κατά τη διάρκεια του έτους.

21. **Επενδύσεις** (συνέχεια)

Επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος

	2018	2017
	€000	€000
Ομόλογα	**530,379**	-
Κυπριακής κυβέρνησης	**119,189**	-
Άλλων κυβερνήσεων	**123,799**	-
Τραπεζών και άλλων οργανισμών	**103,457**	-
Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων	**183,934**	-
	530,379	-
Εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**48,292**	-
Εισηγμένα σε άλλα χρηματιστήρια	**482,087**	-
	530,379	-
Γεωγραφική κατανομή με βάση την έδρα του εκδότη		
Κύπρος	**119,189**	-
Γερμανία	**64,184**	-
Άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	**69,814**	-
Άλλες χώρες	**80,190**	-
Ηνωμένο Βασίλειο	**13,068**	-
Υπερεθνικοί οργανισμοί	**183,934**	-
	530,379	-

Η ανάλυση μεταβολών στην μεικτή λογιστική αξία (πριν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές) παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

2018	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο €000**
1 Ιανουαρίου	-	48,658	**48,658**
Νέα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	522,398	-	**522,398**
Περιουσιακά στοιχεία που αποαναγνωρίστηκαν και εξοφλήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	(43,000)	-	**(43,000)**
Εύλογη αξία λόγω αντισταθμίσεων	58	530	**588**
Δεδουλευμένος τόκος	2,773	(206)	**2,567**
31 Δεκεμβρίου	**482,229**	**48,982**	**531,211**

Η ανάλυση μεταβολών στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές παρουσιάζεται στο πιο κάτω πίνακα:

2018	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο €000**
1 Ιανουαρίου	-	(1,843)	**(1,843)**
Αλλαγή στα μοντέλα και στις παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	(142)	1,153	**1,011**
31 Δεκεμβρίου	**(142)**	**(690)**	**(832)**

21. Επενδύσεις (συνέχεια)

Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση

	2018	2017
	€000	€000
Ομόλογα	**-**	901,734
Μετοχές (περιλαμβάνουν προνομιούχες μετοχές)	**-**	27,176
Αμοιβαία κεφάλαια	**-**	387
	-	929,297

Ομόλογα		
Κυπριακής κυβέρνησης	**-**	451,071
Γαλλικής κυβέρνησης	**-**	281,979
Άλλων κυβερνήσεων	**-**	22,462
Τραπεζών και άλλων οργανισμών	**-**	146,222
	-	901,734
Εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**-**	451,071
Εισηγμένα σε άλλα χρηματιστήρια	**-**	450,163
Μη εισηγμένα	**-**	500
	-	901,734
Γεωγραφική κατανομή με βάση την έδρα του εκδότη		
Κύπρος	**-**	451,571
Γαλλία	**-**	281,979
Άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	**-**	75,573
Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων	**-**	11,443
Υπερεθνικοί οργανισμοί	**-**	9,058
Άλλες χώρες	**-**	72,110
	-	901,734

Μετοχές		
Εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**-**	5,750
Εισηγμένες σε άλλα χρηματιστήρια	**-**	546
Μη εισηγμένες	**-**	20,880
	-	27,176

Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, δεν υπήρχαν επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση σε ομόλογα, οι οποίες αξιολογήθηκαν σε ατομική βάση ως απομειωμένες.

Τα αμοιβαία κεφάλαια διαθέσιμα προς πώληση ήταν κυρίως μη εισηγμένα και εκδομένα σε άλλες χώρες.

Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις

Στις 31 Δεκεμβρίου 2017 οι επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις ανήλθαν σε €48,658 χιλ. εκδομένες από την Κυπριακή κυβέρνηση και εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου.

22. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Η αξία συμβολαίων και η εύλογη αξία των παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων παρουσιάζονται πιο κάτω:

	2018			2017		
		Εύλογη αξία			Εύλογη αξία	
	Αξία συμβολαίων	**Περιουσιακά στοιχεία**	**Υποχρεώσεις**	Αξία συμβολαίων	Περιουσιακά στοιχεία	Υποχρεώσεις
	€000	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας						
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	**17,114**	**240**	**192**	33,259	99	114
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	**1,219,749**	**3,405**	**6,342**	1,419,915	1,103	14,082
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	**57,652**	**471**	**422**	69,022	216	873
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	**12,704**	**8**	**382**	396	18	402
Συμβόλαια ανώτατου και κατώτατου ορίου επιτοκίων	**1,650,000**	**462**	**-**	-	-	-
	2,957,219	**4,586**	**7,338**	1,522,592	1,436	15,471
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική						
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	**1,016,083**	**20,137**	**29,029**	1,171,424	16,315	35,420
Καθαρές επενδύσεις - προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος και συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	**74,973**	**31**	**2,616**	61,012	276	1
	1,091,056	**20,168**	**31,645**	1,232,436	16,591	35,421
Σύνολο	**4,048,275**	**24,754**	**38,983**	2,755,028	18,027	50,892

Η χρήση των παράγωγων αποτελεί μέρος των συνήθων εργασιών του Συγκροτήματος. Τα παράγωγα χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση της έκθεσης του Συγκροτήματος που προκύπτει από τη διακύμανση των επιτοκίων, των τιμών συναλλάγματος και των δεικτών τιμών μετοχών. Παράγωγα διατίθενται επίσης σε πελάτες ως προϊόντα διαχείρισης κινδύνων.

22. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

Ο πιστωτικός κίνδυνος για τα παράγωγα προκύπτει από το ενδεχόμενο μη συμμόρφωσης του αντισυμβαλλόμενου με τους όρους του συμβολαίου. Στην περίπτωση των παραγώγων οι πιστωτικές ζημιές είναι ένα μικρό ποσοστό της ονομαστικής αξίας των παράγωγων (θετική αγοραία αξία της σύμβασης παραγώγων) σε σύγκριση με τη συνολική ονομαστική αξία των συμβάσεων των παράγωγων. Για να διαχειριστεί τον πιστωτικό κίνδυνο το Συγκρότημα θέτει όρια παραγώγων βασισμένα στην πιστοληπτική ικανότητα των συμβαλλόμενων μερών και χρησιμοποιεί τεχνικές για να μετριάσει τον πιστωτικό κίνδυνο όπως συμψηφισμό και εξασφαλίσεις.

Ο κίνδυνος επιτοκίων παρουσιάζεται στη Σημείωση 47. Ο κίνδυνος επιτοκίου διαχειρίζεται μέσω της χρήσης απλών συμβολαίων ανταλλαγής επιτοκίων και δικαιωμάτων προαίρεσης επιτοκίων. Στις αντισταθμίσεις εύλογης αξίας του κινδύνου επιτοκίων, το Συγκρότημα μετατρέπει περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις σταθερού επιτοκίου σε κυμαινόμενο. Στην αντιστάθμιση ταμειακών ροών του κινδύνου επιτοκίου το Συγκρότημα μετατρέπει περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις κυμαινόμενου επιτοκίου σε σταθερό.

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος περιγράφεται στη Σημείωση 47. Προκειμένου να εξαλειφθεί ο κίνδυνος το Συγκρότημα αντισταθμίζει την ανοιχτή του θέση χρησιμοποιώντας παράγωγα σε ξένα νομίσματα, όπως τρέχουσες ισοτιμίες συναλλάγματος, προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος, ανταλλαγές συναλλάγματος ή δικαιώματα ανταλλαγής συναλλάγματος. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος προκύπτει κυρίως από συναλλαγές που βασίζονται στον πελάτη για καταθέσεις και δάνεια και απαιτήσεις.

Τα προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος είναι ανέκκλητες συμφωνίες αγοράς ή πώλησης συγκεκριμένης ποσότητας ξένου συναλλάγματος σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία και τιμή.

Τα συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος περιλαμβάνουν απλά συμβόλαια και συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων. Τα απλά συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος διέπουν την ανταλλαγή δύο νομισμάτων στην τρέχουσα τιμή και τη δέσμευση επαναντταλλαγής τους σε συγκεκριμένη τιμή στη λήξη του συμβολαίου. Τα συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων είναι συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων όπου οι ταμειακές ροές είναι σε διαφορετικά νομίσματα.

Στα συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων δύο μέρη συμφωνούν να ανταλλάσσουν τόκους με βάση ένα σταθερό και ένα κυμαινόμενο επιτόκιο, με περιοδικές πληρωμές, πάνω σε καθορισμένο ονομαστικό ποσό και τόκους όπως καθορίζονται στο συμβόλαιο.

Τα δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος παρέχουν το δικαίωμα, αλλά δεν υποχρεώνουν τον κάτοχό τους, είτε να αγοράσει, είτε να πωλήσει το συνάλλαγμα σε συγκεκριμένη συναλλαγματική τιμή και κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου.

Τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς επιτοκίων, συναλλάγματος και σε δείκτες τιμών μετοχών παρέχουν το δικαίωμα αλλά όχι την υποχρέωση στον αγοραστή, είτε να αγοράσει είτε να πωλήσει τις υποκείμενες αξίες σε συγκεκριμένη τιμή πριν ή κατά συγκεκριμένη ημερομηνία.

Τα συμβόλαια ανώτατου και κατώτατου ορίου επιτοκίων προστατεύουν τον κάτοχό τους από τις διακυμάνσεις των επιτοκίων πάνω ή κάτω από ένα συγκεκριμένο επιτόκιο για συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Ο πιστωτικός κίνδυνος από τα παράγωγα αντιπροσωπεύει το κόστος αναπλήρωσης των συμβολαίων κατά την ημερομηνία αναφοράς. Ο κίνδυνος που απορρέει από αυτές τις πράξεις τυγχάνει χειρισμού στα πλαίσια των διαδικασιών διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου του Συγκροτήματος, που ακολουθούνται για όλες τις παρεχόμενες πιστωτικές διευκολύνσεις σε πελάτες και χρηματοοικονομικούς οργανισμούς.

Η αξία των συμβολαίων ορισμένων παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων παρέχει μια βάση σύγκρισής τους με άλλα μέσα που αναγνωρίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό, χωρίς όμως να υποδηλώνει κατ'ανάγκη το ύψος των μελλοντικών ταμειακών ροών ή της παρούσας εύλογης αξίας τους, και επομένως δεν υποδεικνύει την έκθεση του Συγκροτήματος σε πιστωτικό κίνδυνο ή σε κίνδυνο της αγοράς.

22. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

Η εύλογη αξία των παραγώγων μπορεί να είναι θετική (περιουσιακό στοιχείο) ή αρνητική (υποχρέωση) ως αποτέλεσμα των μεταβολών στα επιτόκια της αγοράς, στις τιμές ξένου συναλλάγματος, ή στους δείκτες τιμών μετοχών, σύμφωνα με τους όρους του σχετικού συμβολαίου. Η συνολική καθαρή εύλογη αξία των παραγώγων μπορεί να μεταβάλλεται σημαντικά με την πάροδο του χρόνου.

Αντισταθμιστική λογιστική

Το Συγκρότημα επέλεξε ως επιλογή πολιτικής που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίζει να εφαρμόζει τη λογιστική αντιστάθμισης βάσει του ΔΛΠ 39. Το Συγκρότημα εφαρμόζει τις τροποποιημένες γνωστοποιήσεις που απαιτούνται βάσει του ΔΠΧΑ 7.

Το Συγκρότημα εφαρμόζει αντισταθμιστική λογιστική εύλογης αξίας μέσω παραγώγων νοουμένου ότι τηρούνται τα απαιτούμενα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική. Επίσης, προβαίνει σε συναλλαγές σε παράγωγα τα οποία αποτελούν οικονομική αντιστάθμιση κινδύνων (αντιστάθμιση μεταβολών στις τιμές επιτοκίων, συναλλάγματος ή άλλους κινδύνους) τα οποία δεν πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική. Ως αποτέλεσμα, τα παράγωγα αυτά αναγνωρίζονται ως παράγωγα για σκοπούς εμπορίας και τα κέρδη ή οι ζημιές από τη μεταβολή της εύλογης αξία τους αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων που καθορίζονται ως μέσο αντιστάθμισης εύλογης αξίας και στην εύλογη αξία των αντισταθμισμένων μέσων αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας
Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο επιτοκίων που προκύπτει από πιθανή αρνητική μεταβολή στην εύλογη αξία ομολόγων που επιμετρούνται μέσω των συνολικών εισοδημάτων και δάνεια και καταθέσεις πελατών σταθερού επιτοκίου.

Αντισταθμίσεις καθαρής επένδυσης
Ο ενοποιημένος ισολογισμός του Συγκροτήματος επηρεάζεται από συναλλαγματικές διαφορές μεταξύ του Ευρώ και των άλλων νομισμάτων λειτουργίας των θυγατρικών και υποκαταστημάτων εξωτερικού και άλλων δραστηριοτήτων του εξωτερικού. Το Συγκρότημα αντισταθμίζει τον δομικό συναλλαγματικό κίνδυνο όταν κρίνει ότι το κόστος αυτής της αντιστάθμισης είναι εντός αποδεκτών πλαισίων (σε σχέση με τον υποκείμενο κίνδυνο). Αυτές οι αντισταθμίσεις πραγματοποιούνται μέσω δανεισμού στο ίδιο νόμισμα με το νόμισμα λειτουργίας των θυγατρικών και υποκαταστημάτων εξωτερικού καθώς και συγγενών εταιριών και κοινοπραξιών εξωτερικού και μέσω προθεσμιακών συμβολαίων συναλλάγματος.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, καταθέσεις και προθεσμιακά συμβόλαια και συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος ύψους €9,843 χιλ. και €74,973 χιλ. αντίστοιχα (2017: €142,273 χιλ. και €61,012 χιλ. αντίστοιχα), έχουν προσδιοριστεί ως αντισταθμιστικά μέσα από τα οποία προέκυψε ζημιά ύψους €9,760 χιλ. (2017: ζημιά €1,166 χιλ.) η οποία αναγνωρίστηκε στο 'Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος' στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων έναντι των κερδών ή ζημιών από την μετατροπή της αντίστοιχης καθαρής θέσης των θυγατρικών και υποκαταστημάτων εξωτερικού.

22. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

2018	Κέρδη/(ζημιές) που οφείλονται σε κίνδυνο αντιστάθμισης		Αναποτελεσ-ματικότητα αντιστάθμισης
	Αντισταθμισμένα στοιχεία	Μέσα αντιστάθμισης	
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική	**€000**	**€000**	**€000**
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας			
- συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	11,103	(10,028)	(1,075)
Καθαρές επενδύσεις			
- προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	9,775	(9,775)	-
Σύνολο	**20,878**	**(19,803)**	**(1,075)**

Η συσσωρευμένη αναπροσαρμογή της εύλογης αξίας που προκύπτει από τις σχέσεις αντιστάθμισης παρουσιάζεται στο πιο κάτω πίνακα:

2018	Λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης		Συσσωρευμένο ποσό της εύλογης αξίας των αναπροσαρμογών κερδών/(ζημιών) της αντιστάθμισης επί του αντισταθμισμένου στοιχείου	
	Περιουσιακά στοιχεία	Υποχρεώσεις	Περιουσιακά στοιχεία	Υποχρεώσεις
Παράγωγα τα οποία πληρούν κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων				
- ομόλογα	770,768	-	11,657	-
- ομολογιακά δάνεια	-	270,930	-	(555)
Καθαρές επενδύσεις - προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος και ανταλλαγής συναλλάγματος				
- καθαρά περιουσιακά στοιχεία	74,973	-	-	2,585
Σύνολο	**845,741**	**270,930**	**11,657**	**2,030**

Για τα περιουσιακά στοιχεία που αντισταθμίζονται χρησιμοποιώντας αντισταθμίσεις εύλογης αξίας το σταθερό επιτόκιο είναι 3.08% και το κυμαινόμενο επιτόκιο 1.65%. Για τις υποχρεώσεις που αντισταθμίζονται χρησιμοποιώντας αντισταθμίσεις εύλογης αξίας το σταθερό επιτόκιο είναι 9.25% και το κυμαινόμενο 8.86%.

22. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

Η λήξη των παραγώγων του Συγκροτήματος παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

2018	Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός	Μεταξύ ενός και τριών μηνών	Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους	Μεταξύ ενός και πέντε ετών	Πέραν των πέντε ετών	Αξία Συμβολαίων
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας						
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	6,405	10,263	446	-	-	**17,114**
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	1,179,201	40,102	446	-	-	**1,219,749**
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	-	-	57,652	-	**57,652**
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	12,704	-	-	-	-	**12,704**
Συμβόλαια ανώτατου και κατώτατου ορίου επιτοκίων	-	-	-	1,650,000	-	**1,650,000**
	1,198,310	**50,365**	**892**	**1,707,652**	**-**	**2,957,219**
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική						
- Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	-	77,619	729,702	208,762	**1,016,083**
- Καθαρές επενδύσεις - προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος και ανταλλαγής συναλλάγματος	74,973	-	-	-	-	**74,973**
	74,973	**-**	**77,619**	**729,702**	**208,762**	**1,091,056**
Σύνολο	**1,273,283**	**50,365**	**78,511**	**2,437,354**	**208,762**	**4,048,275**

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τη λογιστική και εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων του Συγκροτήματος.

	2018		2017	
	Λογιστική αξία	**Εύλογη αξία**	Λογιστική αξία	Εύλογη αξία
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	**€000**	**€000**	€000	€000
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**4,610,491**	**4,610,491**	3,393,934	3,393,934
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**472,532**	**467,026**	1,192,633	1,191,617
Επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**152,473**	**152,473**	103,165	103,165
Άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**-**	**-**	39,492	39,492
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**831,839**	**831,839**	-	-
Επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος	**530,379**	**538,631**	-	-
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	**-**	**-**	929,297	929,297
Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις	**-**	**-**	48,658	55,104
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**24,754**	**24,754**	18,027	18,027
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	**10,921,786**	**10,788,446**	14,602,454	15,385,385
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	**388,745**	**388,745**	416,060	416,060
Περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	**1,154,108**	**1,154,108**	-	-
Λοιπά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	**144,381**	**144,381**	105,473	105,473
	19,231,488	**19,100,894**	20,849,193	21,637,554
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Οφειλές σε κεντρικές τράπεζες και καταθέσεις από τράπεζες	**1,261,942**	**1,261,942**	1,425,308	1,425,308
Συμφωνίες επαναγοράς	**248,945**	**263,511**	257,322	281,951
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**38,983**	**38,983**	50,892	50,892
Καταθέσεις πελατών	**16,843,558**	**16,849,222**	17,849,919	17,875,239
Δανειακό κεφάλαιο	**270,930**	**276,527**	302,288	334,783
Λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	**188,512**	**188,512**	176,646	176,646
	18,852,870	**18,878,697**	20,062,375	20,144,819

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων στον πιο πάνω πίνακα παρουσιάζεται κατά την ημερομηνία αναφοράς και δεν αντιπροσωπεύει οποιεσδήποτε προσδοκίες ως προς τη μελλοντική τους αξία.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί την ακόλουθη ιεραρχία για τον καθορισμό και τη γνωστοποίηση της εύλογης αξίας:

Επίπεδο 1: επενδύσεις που επιμετρούνται με βάση χρηματιστηριακές τιμές σε ενεργείς αγορές.

Επίπεδο 2: επενδύσεις που επιμετρούνται με βάση μοντέλα αποτίμησης στα οποία όλα τα στοιχεία που επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία είναι βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς.

Επίπεδο 3: επενδύσεις που επιμετρούνται με βάση μοντέλα αποτίμησης στα οποία τα στοιχεία που επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία δεν είναι βασισμένα σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς.

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Για περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που αναγνωρίζονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις σε εύλογη αξία, το Συγκρότημα καθορίζει εάν έχουν γίνει μεταφορές μεταξύ των επιπέδων στην ιεραρχία με την εκ νέου αξιολόγηση της κατηγοριοποίησης στο τέλος της κάθε περιόδου.

Οι τεχνικές αποτίμησης που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών μέσων και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αποτιμούνται στην εύλογη αξία σε επαναλαμβανόμενη και μη επαναλαμβανόμενη βάση, καθώς και χρηματοοικονομικών μέσων και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που δεν αποτιμούνται στην εύλογη αξία αλλά για τα οποία γνωστοποιείται η εύλογη αξία μέσω μοντέλων αποτίμησης, περιγράφονται πιο κάτω. Τα μοντέλα αυτά περιλαμβάνουν τις εκτιμήσεις του Συγκροτήματος σχετικά με τις παραδοχές που θα χρησιμοποιούσε ένας επενδυτής στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας.

Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα
Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμούνται με τη χρήση μοντέλων αποτίμησης βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς αποτελούνται από συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων, συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος, δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος, προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος, δικαιώματα προαίρεσης αγοράς σε δείκτες τιμών μετοχών και συμβόλαια ανώτατου/κατώτατου ορίου επιτοκίων. Τα μοντέλα αποτίμησης που χρησιμοποιούνται συχνότερα περιλαμβάνουν τα μοντέλα προθεσμιακής τιμολόγησης (forward pricing models) και μοντέλα ανταλλαγής ταμειακών ροών (swap models), χρησιμοποιώντας υπολογισμούς παρούσας αξίας. Τα μοντέλα χρησιμοποιούν διάφορα δεδομένα συμπεριλαμβανομένων της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλόμενων μερών, τρέχουσες ισοτιμίες συναλλάγματος και προθεσμιακές τιμές συναλλάγματος καθώς και καμπύλες επιτοκίων.

Προσαρμογές πιστωτικής αποτίμησης (CVA) και προσαρμογές χρεωστικής αποτίμησης (DVA)
Οι προσαρμογές πιστωτικής αποτίμησης (CVA) και προσαρμογές χρεωστικής αποτίμησης (DVA) ενσωματώνονται σε εκτιμήσεις των παραγώγων, ώστε να αντικατοπτρίζουν στην εύλογη αξία την επίδραση του κινδύνου του αντισυμβαλλόμενου μέρους και την πιστωτική ποιότητα της BOC PCL αντίστοιχα.

Το Συγκρότημα υπολογίζει τις προσαρμογές πιστωτικής αποτίμησης (CVA) εφαρμόζοντας την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) του αντισυμβαλλόμενου μέρους, σε σχέση με τη μη αθέτηση υποχρέωσης του Συγκροτήματος, στην αναμενόμενη θετική έκθεση του Συγκροτήματος στον αντισυμβαλλόμενο και πολλαπλασιάζοντας το αποτέλεσμα με τη ζημιά που αναμένεται σε περίπτωση αθέτησης. Αντίθετα, το Συγκρότημα υπολογίζει τις προσαρμογές χρεωστικής αποτίμησης (DVA), εφαρμόζοντας τη δική του πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD), σε σχέση με τη μη αθέτηση του αντισυμβαλλόμενου, στην αναμενόμενη θετική έκθεση του αντισυμβαλλόμενου στο Συγκρότημα και πολλαπλασιάζοντας το αποτέλεσμα με τη ζημιά που αναμένεται σε περίπτωση αθέτησης. Και οι δύο υπολογισμοί υπολογίζονται για όλη τη διάρκεια της πιθανής έκθεσης.

Η αναμενόμενη έκθεση των παραγώγων υπολογίζεται σύμφωνα με τους νέους κανονισμούς κεφαλαιακών απαιτήσεων (CRR) και λαμβάνει υπόψη τις συμφωνίες συμψηφισμού, εφόσον αυτές υπάρχουν. Έχει υιοθετηθεί μια γενική παραδοχή για καθορισμό ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) σύμφωνα με τα πρότυπα του κλάδου. Εναλλακτικές παραδοχές για τον καθορισμό ζημιάς από αθέτηση υπόσχεσης (LGD) μπορούν να υιοθετηθούν όταν αυτό υποστηρίζεται από τον τύπο της έκθεσης και τα διαθέσιμα δεδομένα.

Το Συγκρότημα δεν έχει στην κατοχή του σημαντικά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία αποτιμούνται με την χρήση μοντέλων αποτίμησης που δεν είναι βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς.

Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων και επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος
Οι επενδύσεις που επιμετρούνται με τη χρήση μοντέλων αποτίμησης ή τιμολόγησης, αποτελούνται κυρίως από μη εισηγμένες μετοχές και ομόλογα. Αυτά τα περιουσιακά στοιχεία αποτιμούνται χρησιμοποιώντας μοντέλα αποτίμησης που άλλοτε περιλαμβάνουν δεδομένα βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία αγοράς και άλλοτε βασισμένα σε παρατηρήσιμα και μη παρατηρήσιμα στοιχεία. Οι υπόλοιπες επενδύσεις επιμετρούνται στην εύλογη αξία με βάση χρηματιστηριακές τιμές σε ενεργείς αγορές.

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες
Η εύλογη αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες βασίζεται στην παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών. Οι αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές έχουν υπολογιστεί βάσει των αναμενόμενων ποσοστών ζημιών ανά χαρτοφυλάκιο δανείου, λαμβάνοντας υπόψη την προσδοκώμενη πιστοληπτική ποιότητα των δανειοληπτών. Το προεξοφλητικό επιτόκιο περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν ένα επιτόκιο χωρίς κίνδυνο (risk free rate) για κάθε νόμισμα το κόστος χρηματοδότησης, το κόστος συντήρησης και το κόστος κεφαλαίου λαμβάνοντας υπόψη τον συντελεστή στάθμισης κινδύνου του κάθε δανείου.

Καταθέσεις πελατών
Η εύλογη αξία των καταθέσεων πελατών προσδιορίζεται με υπολογισμούς της παρούσας αξίας των μελλοντικών ταμειακών ροών. Ο συντελεστής προεξόφλησης λαμβάνει υπόψη το τρέχον επιτόκιο αγοράς και την πιστοληπτική διαβάθμιση της BOC PCL. Η εύλογη αξία των καταθέσεων αποπληρωτέων σε πρώτη ζήτηση και των καταθέσεων που προστατεύονται από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων προσεγγίζει τη λογιστική τους αξία.

Συμφωνίες επαναγοράς
Οι συμφωνίες επαναγοράς είναι εξασφαλισμένες καταθέσεις τραπεζών. Με δεδομένο ότι η εξασφάλιση που παρέχει το Συγκρότημα είναι μεγαλύτερη από το ποσό που δανείζεται, ο υπολογισμός της εύλογης αξίας αυτών των συμφωνιών επαναγοράς λαμβάνει μόνο υπόψη τη διαχρονική αξία του χρήματος.

Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες
Τα δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες με λήξη πέραν του ενός έτους, προεξοφλούνται με ένα κατάλληλο επιτόκιο χωρίς κίνδυνο (risk-free rate) συν το πιστωτικό περιθώριο του κάθε αντισυμβαλλομένου. Για βραχυπρόθεσμο δανεισμό η εύλογη αξία προσεγγίζει τη λογιστική αξία.

Καταθέσεις από τράπεζες
Δεδομένου ότι σχεδόν όλες οι καταθέσεις από τράπεζες είναι βραχυπρόθεσμες, η εύλογη αξία προσεγγίζει τη λογιστική αξία.

Δανειακό κεφάλαιο
Η τρέχουσα έκδοση δανειακού κεφαλαίου της BOC PCL είναι ρευστή, με χρηματιστηριακές τιμές σε ενεργείς αγορές.

Επενδύσεις σε ακίνητα
Η εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα καθορίζεται από εκτιμήσεις που έγιναν από εξωτερικούς προσοντούχους, ανεξάρτητους εκτιμητές και εσωτερικούς προσοντούχους εκτιμητές. Περισσότερες πληροφορίες για τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν γνωστοποιούνται πιο κάτω.

Ακίνητα και εξοπλισμός
Τα ιδιόκτητα ακίνητα περιλαμβάνουν γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα. Η εύλογη αξία τους καθορίστηκε από εκτιμήσεις που έγιναν από εξωτερικούς, προσοντούχους ανεξάρτητους εκτιμητές και εσωτερικούς προσοντούχους εκτιμητές. Περισσότερες πληροφορίες για τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν γνωστοποιούνται στην υπόλοιπη σημείωση.

Στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τα μοντέλα αποτίμησης
Τα παρατηρήσιμα στοιχεία που χρησιμοποιούνται στα μοντέλα για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας των μη εισηγμένων μετοχών και ομολόγων περιλαμβάνουν, όπου ισχύει, τρέχουσες και αναμενόμενες τιμές επιτοκίων της αγοράς, αναμενόμενα από την αγορά ποσοστά αθέτησης, τον κίνδυνο της χώρας και τον πιστωτικό κίνδυνο του αντισυμβαλλόμενου μέρους, καθώς και εκπτώσεις ρευστότητας της αγοράς.

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Η ανάλυση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων του Συγκροτήματος που επιμετρούνται στην εύλογη αξία ή για τα οποία η εύλογη αξία γνωστοποιείται, κατά επίπεδο, παρουσιάζεται πιο κάτω:

2018	Επίπεδο 1 €000	Επίπεδο 2 €000	Επίπεδο 3 €000	**Σύνολο** **€000**
Περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία				
Επενδύσεις σε ακίνητα				
Οικιστικά	-	-	1,041	**1,041**
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	-	-	2,002	**2,002**
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες	-	-	452	**452**
Ξενοδοχεία	-	-	2,465	**2,465**
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)	-	-	18,515	**18,515**
	-	-	24,475	**24,475**
Επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση				
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	-	-	152,348	**152,348**
	-	-	152,348	**152,348**
Ιδιόκτητα ακίνητα				
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	-	-	236,405	**236,405**
Ιδιόκτητα ακίνητα που κατέχονται προς πώληση				
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	-	-	88,022	**88,022**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	-	-	395,572	**395,572**
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας				
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	240	-	**240**
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	3,405	-	**3,405**
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	471	-	**471**
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	-	8	-	**8**
Συμβόλαια ανώτατου και κατώτατου ορίου επιτοκίων	-	462	-	**462**
	-	4,586	-	**4,586**
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική				
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας-συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	20,137	-	**20,137**
Καθαρές επενδύσεις-προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	31	-	**31**
	-	20,168	-	**20,168**
Επενδύσεις που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	137,093	394	14,986	**152,473**
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων	822,628	1,051	8,160	**831,839**
	959,721	26,199	919,968	**1,905,888**
Άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μη επιμετρημένα στην εύλογη αξία				
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	-	467,026	-	**467,026**
Επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος	484,417	54,214	-	**538,631**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	-	10,788,446	**10,788,446**
	484,417	**521,240**	**10,788,446**	**11,794,103**

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Για τα δάνεια και απαιτήσεις σε πελάτες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων που κατηγοριοποιούνται σε Επίπεδο 3, μια αύξηση στο συντελεστή έκπτωσης κατά 10%, θα είχε ως αποτέλεσμα μείωση στην εύλογη αξία ύψους €12,134 χιλ. και μια μείωση στο συντελεστή έκπτωσης κατά 10% θα έχει ως αποτέλεσμα αύξηση στην εύλογη αξία ύψους €5,263 χιλ. Για επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων που κατηγοριοποιούνται σε Επίπεδο 3, για μια επένδυση με λογιστική αξία ύψους €13,569 χιλ., μια αλλαγή στο συντελεστή μετατροπής κατά 10% θα είχε ως αποτέλεσμα αλλαγή στην εύλογη αξία των επενδύσεων κατά €1,357 χιλ.

Επιπρόσθετες γνωστοποιήσεις για την ανάλυση ευαισθησίας των μετοχών παρουσιάζονται στη Σημείωση 47.

2018	Επίπεδο 1 €000	Επίπεδο 2 €000	Επίπεδο 3 €000	**Σύνολο** **€000**
Υποχρεώσεις σε εύλογη αξία				
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας				
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	192	-	**192**
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	6,342	-	**6,342**
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	422	-	**422**
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	-	382	-	**382**
	-	7,338	-	**7,338**
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική				
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας-συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	29,029	-	**29,029**
Καθαρές επενδύσεις-προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	2,616	-	**2,616**
	-	31,645	-	**31,645**
	-	38,983	-	**38,983**
Άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις μη επιμετρημένες στην εύλογη αξία				
Καταθέσεις από τράπεζες	-	431,942	-	**431,942**
Συμφωνίες επαναγοράς	-	263,511	-	**263,511**
Καταθέσεις πελατών	-	-	16,849,222	**16,849,222**
Δανειακό κεφάλαιο	276,527	-	-	**276,527**
	276,527	695,453	16,849,222	**17,821,202**

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

2017	Επίπεδο 1 €000	Επίπεδο 2 €000	Επίπεδο 3 €000	**Σύνολο €000**
Περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία				
Επενδύσεις σε ακίνητα				
Οικιστικά	-	-	338	**338**
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	-	-	2,752	**2,752**
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες	-	-	477	**477**
Ξενοδοχεία	-	-	2,124	**2,124**
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)	-	-	13,955	**13,955**
	-	-	19,646	**19,646**
Επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση				
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	-	-	6,500	**6,500**
Ιδιόκτητα ακίνητα				
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	-	16,332	239,559	**255,891**
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας				
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	99	-	**99**
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	1,103	-	**1,103**
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	216	-	**216**
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	-	18	-	**18**
	-	1,436	-	**1,436**
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική				
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας-συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	16,315	-	**16,315**
Καθαρές επενδύσεις-προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	276	-	**276**
	-	16,591	-	**16,591**
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων				
Επενδύσεις προς εμπορία	102,535	-	630	**103,165**
Άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	37,823	1,573	96	**39,492**
	140,358	1,573	726	**142,657**
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	907,360	42	21,895	**929,297**
	1,047,718	35,974	288,326	**1,372,018**
Άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μη επιμετρημένα στην εύλογη αξία				
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	-	1,191,617	-	**1,191,617**
Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις	-	55,104	-	**55,104**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	-	15,385,385	**15,385,385**
	-	1,246,721	15,385,385	**16,632,106**

Για τις επενδύσεις σε μετοχές διαθέσιμες προς πώληση που κατηγοροιοποιούνται σε Επίπεδο 3, για μια Επένδυση με λογιστική αξία ύψους €11,228 χιλ., μια αλλαγή στο συντελεστή κατά 10% θα είχε ως αποτέλεσμα αλλαγή στην αξία των επενδύσεων σε μετοχές κατά €1,123 χιλ.

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Επιπρόσθετες γνωστοποιήσεις για την ανάλυση ευαίσθησίας των μετοχών παρουσιάζονται στη Σημείωση 47.

2017	Επίπεδο 1 €000	Επίπεδο 2 €000	Επίπεδο 3 €000	**Σύνολο** **€000**
Υποχρεώσεις σε εύλογη αξία				
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας				
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	114	-	**114**
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	14,082	-	**14,082**
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	873	-	**873**
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	-	402	-	**402**
	-	15,471	-	**15,471**
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική				
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας-συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	35,420	-	**35,420**
Καθαρές επενδύσεις-προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	1	-	**1**
	-	35,421	-	**35,421**
	-	50,892	-	**50,892**
Άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις μη επιμετρημένες στην εύλογη αξία				
Καταθέσεις από τράπεζες	-	495,308	-	**495,308**
Συμφωνίες επαναγοράς	-	281,951	-	**281,951**
Καταθέσεις πελατών	-	-	17,875,239	**17,875,239**
Δανειακό κεφάλαιο	300,980	33,803	-	**334,783**
	300,980	811,062	17,875,239	**18,987,281**

Τα μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και η χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες είναι χρηματοοικονομικά μέσα των οποίων η λογιστική αξία είναι μία λογική προσέγγιση της εύλογης αξίας, επειδή έχουν από τη φύση τους ως επί το πλείστον μικρή διάρκεια ή αναπροσαρμόζονται τακτικά στις τρέχουσες τιμές της αγοράς και κατηγοριοποιούνται στο Επίπεδο 2. Η λογιστική αξία στα λοιπά περιουσιακά στοιχεία και λοιπές υποχρεώσεις και περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση είναι μια κοντινή προσέγγιση της εύλογής τους αξίας και κατηγοριοποιούνται στο Επίπεδο 3. Τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία και λοιπές υποχρεώσεις έχουν χρηματοοικονομική φύση.

Κατά τα έτη 2018 και 2017 δεν υπήρχαν σημαντικές μεταφορές μεταξύ του Επίπεδου 1 και Επίπεδου 2.

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Κινήσεις στο Επίπεδο 3 χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται στην εύλογη αξία
Μεταφορές από το Επίπεδο 3 στο Επίπεδο 2 συμβαίνουν όταν η αγορά κάποιων ομολόγων γίνεται ρευστή και εξαλείφεται η ανάγκη για τη χρήση απαιτούμενων σημαντικών μη παρατηρήσιμων στοιχείων αποτίμησης. Μετά την μεταφορά στο Επίπεδο 2, τα μέσα επιμετρούνται χρησιμοποιώντας μοντέλα Επιμέτρησης που περιλαμβάνουν παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς. Οι μεταφορές στο Επίπεδο 3 αντικατοπτρίζουν αλλαγές στις συνθήκες της αγοράς όταν κάποια μέσα γίνονται λιγότερα ρευστά. Έτσι, το Συγκρότημα απαιτεί σημαντικά μη παρατηρήσιμα στοιχεία για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας.

Η κίνηση των περιουσιακών στοιχείων στο Επίπεδο 3 που επιμετρούνται στην εύλογη αξία παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2018						2017				
	Επενδύσεις σε ακίνητα	**Επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση**	**Ιδιόκτητα ακίνητα**	**Ιδιόκτητα ακίνητα που κατέχονται προς πώληση**	**Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες**	**Χρηματο-οικονομικά μέσα**	Επενδύσεις σε ακίνητα	Επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση	Ιδιόκτητα ακίνητα	Ιδιόκτητα ακίνητα που κατέχονται προς πώληση	Χρηματο-οικονομικά μέσα
	€000	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	€000	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**19,646**	**6,500**	**239,559**	**-**	**389,862**	**22,621**	38,059	11,065	246,215	-	17,479
Προσθήκες	**4,522**	**-**	**2,739**	**-**	**35,601**	**-**	4,273	-	1,280	-	724
Πωλήσεις	**-**	**(6,500)**	**-**	**-**	**-**	**-**	(12,248)	(10,864)	-	-	(689)
Μεταφορά από επενδύσεις ακινήτων σε ιδιόκτητα ακίνητα	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	(395)	-	395	-	-
Μεταφορά από/(στα) αποθέματα ακινήτων (Σημ. 28)	**166,572**	**-**	**84,744**	**-**	**-**	**-**	-	-	129	-	-
Μεταφορά σε μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	**(152,298)**	**152,298**	**(88,022)**	**88,022**	**-**	**-**	(6,500)	6,500	-	-	-
Καθαρά κέρδη από μεταβολές στην εύλογη αξία που αναγνωρίστηκαν στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εσόδων	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**525**	-	-	2,740	-	5,738
Αποσβέσεις έτους	**-**	**-**	**(2,614)**	**-**	**-**	**-**	-	-	(2,652)	-	-
Απομείωση έτους (Σημ. 17)	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	-	-	(8,470)	-	-
(Ζημιές)/κέρδη επανεκτιμήσεων	**(13,325)**	**50**	**-**	**-**	**-**	**-**	(3,309)	-	-	-	-
Καθαρά κέρδη στα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**-**	**-**	**-**	**-**	**16,125**	**-**	-	-	-	-	-
Προπληρωμές δανείων	**-**	**-**	**-**	**-**	**(62,809)**	**-**	-	-	-	-	-
Τόκοι σε δάνεια	**-**	**-**	**-**	**-**	**16,793**	**-**	-	-	-	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές	**(642)**	**-**	**(1)**	**-**	**-**	**-**	(234)	(201)	(78)	-	(631)
31 Δεκεμβρίου	**24,475**	**152,348**	**236,405**	**88,022**	**395,572**	**23,146**	19,646	6,500	239,559	-	22,621

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Πολιτική αποτίμησης και ανάλυση ευαισθησίας

Επενδύσεις σε ακίνητα, επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση και ιδιόκτητα ακίνητα
Η κύρια μέθοδος αποτίμησης ακινήτων που εφαρμόζεται από το Συγκρότημα είναι η συγκριτική μέθοδος αγοράς, αναπροσαρμοσμένη για τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς και των καταστάσεων που αφορούν τα συγκεκριμένα ακίνητα. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, το Συγκρότημα χρησιμοποιεί επίσης τη μέθοδο κεφαλαιοποίησης εισοδήματος. Οι πιο κάτω πίνακες περιγράφουν τις βασικές παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν στις εκτιμήσεις για τις επενδύσεις σε ακίνητα, επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση και τα ιδιόκτητα ακίνητα.

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Πολιτική αποτίμησης και ανάλυση ευαισθησίας (συνέχεια)

Ανάλυση επενδύσεων σε ακίνητα και επενδύσεων σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση

Είδος και χώρα	2018	Ετήσια εκτιμημένη αξία μίσθωσης ανά τ.μ.	Ετήσια αύξηση ενοικίου	Εκτιμημένο κόστος κτιρίου ανά τ.μ.	Απόδοση	Εκτιμημένη εύλογη αξία ανά τ.μ.	Εκτιμημένο κόστος γης ανά τ.μ.	Γη	Εμβαδόν κτιρίου	Ηλικία κτιρίου
Οικιστικά	**€000**							**τ.μ.**	**τ.μ.**	**Χρόνια**
Ρωσία	1,041	δ/ε	δ/ε	€196-€2,020	δ/ε	€45-€2,020	€8-€114	800-6,087	102-719	8
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα										
Κύπρος	153,667	δ/ε	δ/ε	δ/ε	5%-6.3%	€471-€4,653	δ/ε	798-20,026	214-24,094	δ/ε
Ρωσία	683	δ/ε	δ/ε	€175-€485	δ/ε	€47-€198	€26-€161	256-3,498	154-1,644	δ/ε
	154,350									
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες										
Ρωσία	452	δ/ε	δ/ε	€64-€153	δ/ε	€12-€153	€3-€21	5,220-29,538	304-8,874	9-35
Ξενοδοχεία										
Ρωσία	2,465	δ/ε	δ/ε	€318	δ/ε	€318	δ/ε	δ/ε	7,436	13
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)										
Κύπρος	17,780	δ/ε	δ/ε	δ/ε	δ/ε	δ/ε	€370-€1,028	2,316-21,053	δ/ε	δ/ε
Ρωσία	735	δ/ε	δ/ε	δ/ε	δ/ε	€1-€33	€1-€33	300-58,600	δ/ε	δ/ε
	18,515									
Σύνολο	**176,823**									

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Πολιτική αποτίμησης και ανάλυση ευαισθησίας (συνέχεια)

Ανάλυση ιδιόκτητων ακινήτων και ιδιόκτητων ακινήτων που κατέχονται προς πώληση

Είδος και χώρα	2018	Ετήσια εκτιμημένη αξία μίσθωσης ανά τ.μ.	Ετήσια αύξηση ενοικίου	Εκτιμημένο κόστος κτιρίου ανά τ.μ.	Απόδοση	Εκτιμημένη εύλογη αξία ανά τ.μ.	Εκτιμημένο κόστος γης ανά τ.μ.	Γη	Εμβαδόν κτιρίου	Ηλικία κτιρίου
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	**€000**							**τ.μ.**	**τ.μ.**	**Χρόνια**
Κύπρος	324,427	€26-€277	δ/ε	€821-€1,895	5%-6%	€19-€6,557	€70-€3,381	390-598,767	122-31,000	1-78
Σύνολο	**324,427**									

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Πολιτική αποτίμησης και ανάλυση ευαισθησίας (συνέχεια)

Ανάλυση επενδύσεων σε ακίνητα και επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση

Είδος και χώρα	2017	Ετήσια εκτιμημένη αξία μίσθωσης ανά τ.μ.	Ετήσια αύξηση ενοικίου	Εκτιμημένο κόστος κτιρίου ανά τ.μ.	Απόδοση	Εκτιμημένη εύλογη αξία ανά τ.μ.	Εκτιμημένο κόστος γης ανά τ.μ.	Γη	Εμβαδόν κτιρίου	Ηλικία κτιρίου
Οικιστικά	**€000**							**τ.μ.**	**τ.μ.**	**Χρόνια**
Ρωσία	338	δ/ε	δ/ε	€225-€2,326	δ/ε	€51-€2,326	€9-€11	570-1,573	102-384	7
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα										
Κύπρος	8,830	€54-€353	δ/ε	δ/ε	4%-6%	€1,339-€7,059	€1,053	1,591	68-4,788	14-34
Ρωσία	422	δ/ε	δ/ε	€210-€410	δ/ε	€88-€124	€9-€73	2,588-2,773	649-1,644	8
	9,252									
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες										
Ρωσία	477	δ/ε	δ/ε	€20-€176	δ/ε	€7-€176	€5-€24	5,220-29,538	304-8,874	8-29
Ξενοδοχεία										
Ρωσία	2,124	δ/ε	δ/ε	€361	δ/ε	€361	δ/ε	δ/ε	5,946	12
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)										
Κύπρος	13,955	δ/ε	δ/ε	€1,000-€1,200	δ/ε	δ/ε	€279-€1,028	2,316-21,053	δ/ε	δ/ε
Σύνολο	**26,146**									

23. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Πολιτική αποτίμησης και ανάλυση ευαισθησίας (συνέχεια)

Ανάλυση ιδιόκτητων ακινήτων και ιδιόκτητων ακινήτων που κατέχονται προς πώληση

Είδος και χώρα	2017	Ετήσια εκτιμημένη αξία μίσθωσης ανά τ.μ.	Ετήσια αύξηση ενοικίου	Εκτιμημένο κόστος κτιρίου ανά τ.μ.	Απόδοση	Εκτιμημένη εύλογη αξία ανά τ.μ.	Εκτιμημένο κόστος γης ανά τ.μ.	Γη	Εμβαδόν κτιρίου	Ηλικία κτιρίου
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	**€000**							**τ.μ.**	**τ.μ.**	**Χρόνια**
Κύπρος	236,268	€26-€277	δ/ε	€821-€1,895	5%-6%	€19-€6,557	€70-€3,381	390-598,767	122-11,109	11-77
Ρουμανία	3,291	δ/ε	δ/ε	δ/ε	9%	δ/ε	δ/ε	660	2,284	10
Ηνωμένο Βασίλειο	16,332	€214-€777	0%-6%	δ/ε	5%-7%	€3,260-€16,959	δ/ε	173-1,740	173-1,689	Ανακαινίστηκε το 2009
Σύνολο	**255,891**									

Ανάλυση ευαισθησίας
Οι πλείστες εκτιμήσεις των ακινήτων του Συγκροτήματος έχουν κατηγοριοποιηθεί ως Επίπεδο 3. Σημαντικές αυξήσεις/μειώσεις στις εκτιμημένες αξίες ανά τετραγωνικό μέτρο για ακίνητα που εκτιμούνται βάσει της συγκριτικής μεθόδου αγοράς ή σημαντικές αυξήσεις/μειώσεις στην εκτιμημένη αξία μίσθωσης ή απόδοσης για ακίνητα που εκτιμήθηκαν βάσει της μεθόδου κεφαλαιοποίησης εισοδήματος θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντικά ψηλότερη/χαμηλότερη εύλογη αξία στα ακίνητα.

24. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

	2018	2017
	€000	€000
Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος	**12,430,367**	18,086,230
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές/προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (Σημ. 46)	**(1,904,153)**	(3,483,776)
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος	**10,526,214**	14,602,454
Δάνεια και απαιτήσεις σε πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία του λογαριασμού αποτελεσμάτων	**395,572**	-
	10,921,786	14,602,454

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες τα οποία έχουν παραχωρηθεί ως εξασφάλιση παρουσιάζονται στη Σημ. 48.

Επιπρόσθετες αναλύσεις και πληροφορίες αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο καθώς και ανάλυση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και προβλέψεων για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες παρατίθενται στη Σημείωση 46.

25. Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους

	2018	2017
	€000	€000
Μετοχές	**1,025**	1,171
Ομόλογα	**43,952**	46,806
Αμοιβαία κεφάλαια	**311,892**	325,091
Τραπεζικές καταθέσεις	**31,876**	42,992
	388,745	416,060
Ακίνητα	**13,820**	13,830
	402,565	429,890

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους κατηγοριοποιούνται στις επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Εκτός απο τα παραπάνω περιουσιακά στοιχεία, η θυγατρική εταιρία του Συγκροτήματος που διεξάγει ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής κατέχει μετοχές της Εταιρίας, ως μέρος των περιουσιακών στοιχείων που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους με λογιστική αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ύψους €215 χιλ. (2017: €350 χιλ.). Αυτές οι μετοχές παρουσιάζονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις σαν ίδιες μετοχές (Σημ. 36).

25. Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους (συνέχεια)

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους τα οποία επιμετρούνται στην εύλογη αξία, κατά επίπεδο, παρουσιάζεται πιο κάτω:

2018	**Επίπεδο 1** **€000**	**Επίπεδο 2** **€000**	**Επίπεδο 3** **€000**	**Σύνολο** **€000**
Μετοχές	**1,025**	**-**	**-**	**1,025**
Ομόλογα	**19,065**	**24,887**	**-**	**43,952**
Αμοιβαία κεφάλαια	**311,619**	**-**	**273**	**311,892**
	331,709	**24,887**	**273**	**356,869**

2017				
Μετοχές	1,171	-	-	1,171
Ομόλογα	21,314	25,492	-	46,806
Αμοιβαία κεφάλαια	324,235	-	856	325,091
	346,720	25,492	856	373,068

Οι τραπεζικές καταθέσεις είναι χρηματοοικονομικά μέσα των οποίων η λογιστική αξία είναι μια λογική προσέγγιση της εύλογης αξίας, επειδή έχουν από τη φύση τους μικρή διάρκεια ή αναπροσαρμόζονται τακτικά στις τρέχουσες τιμές αγοράς.

Η κίνηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που κατηγοριοποιήθηκαν στο Επίπεδο 3 παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2018 **€000**	2017 €000
1 Ιανουαρίου	**856**	1,208
Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές που αναγνωρίστηκαν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων	**(583)**	(352)
31 Δεκεμβρίου	**273**	856

Κατά τα έτη 2018 και 2017 δεν υπήρχαν οποιεσδήποτε σημαντικές μεταφορές μεταξύ του Επίπεδου 1 και Επίπεδου 2.

26. Ακίνητα και εξοπλισμός

2018	Ακίνητα €000	Εξοπλισμός €000	**Σύνολο €000**
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	257,360	22,454	**279,814**
Προσθήκες	4,460	9,132	**13,592**
Μεταφορά από αποθέματα ακινήτων (Σημ. 28)	84,744	-	**84,744**
Μεταφορά σε μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	(88,022)	(110)	**(88,132)**
Πωλήσεις και διαγραφές	-	(37)	**(37)**
Πώληση θυγατρικής (Σημ. 53.2.1)	(16,073)	(1,151)	**(17,224)**
Αποσβέσεις έτους - συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 16)	(3,320)	(7,792)	**(11,112)**
Αποσβέσεις έτους - μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(252)	(652)	**(904)**
Απομείωση έτους (Σημ. 17)	-	(11)	**(11)**
Συναλλαγματικές διαφορές	(8)	1	**(7)**
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	**238,889**	**21,834**	**260,723**
1 Ιανουαρίου 2018			
Κόστος ή εκτιμημένη αξία	293,664	149,263	**442,927**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(36,304)	(126,809)	**(163,113)**
Λογιστική αξία	**257,360**	**22,454**	**279,814**
31 Δεκεμβρίου 2018			
Κόστος ή εκτιμημένη αξία	277,206	138,767	**415,973**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(38,317)	(116,933)	**(155,250)**
Λογιστική αξία	**238,889**	**21,834**	**260,723**

26. Ακίνητα και εξοπλισμός (συνέχεια)

2017	Ακίνητα €000	Εξοπλισμός €000	**Σύνολο €000**
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	258,552	22,341	**280,893**
Προσθήκες	1,843	8,456	**10,299**
Επανεκτίμηση	9,319	-	**9,319**
Μεταφορά από επενδύσεις σε ακίνητα (Σημ. 23)	395	-	**395**
Μεταφορά από αποθέματα ακινήτων (Σημ. 28)	129	-	**129**
Πωλήσεις και διαγραφές	(35)	(242)	**(277)**
Αποσβέσεις έτους - συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 16)	(3,707)	(7,150)	**(10,857)**
Αποσβέσεις έτους - μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(276)	(797)	**(1,073)**
Απομείωση έτους (Σημ. 17)	(8,470)	-	**(8,470)**
Συναλλαγματικές διαφορές	(390)	(154)	**(544)**
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	**257,360**	**22,454**	**279,814**
1 Ιανουαρίου 2017			
Κόστος ή εκτιμημένη αξία	298,743	152,838	**451,581**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(40,191)	(130,497)	**(170,688)**
Λογιστική αξία	**258,552**	**22,341**	**280,893**
31 Δεκεμβρίου 2017			
Κόστος ή εκτιμημένη αξία	293,664	149,263	**442,927**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(36,304)	(126,809)	**(163,113)**
Λογιστική αξία	**257,360**	**22,454**	**279,814**

Η λογιστική αξία των ακινήτων του Συγκροτήματος αποτελείται από:

	2018 €000	2017 €000
Ιδιόκτητα ακίνητα	**236,405**	255,891
Δαπάνες βελτίωσης σε μισθωμένα ακίνητα	**2,484**	1,469
Σύνολο	**238,889**	257,360

Τα ιδιόκτητα ακίνητα περιλαμβάνουν γη αξίας €92,471 χιλ. (2017: €92,471 χιλ.). για την οποία δεν υπολογίζονται αποσβέσεις.

Η πολιτική του Συγκροτήματος είναι να διενεργεί επανεκτιμήσεις των ιδιόκτητων ακινήτων περιοδικά (κάθε 3 με 5 χρόνια), αλλά πιο συχνές επανεκτιμήσεις μπορεί να εκτελεστούν όταν υπάρχουν σημαντικές και ασταθείς κινήσεις στις τιμές. Το Συγκρότημα πραγματοποίησε επανεκτιμήσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Ως αποτέλεσμα αναγνωρίστηκαν καθαρά κέρδη επανεκτίμησης ύψους €9,319 χιλ. στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων και ζημιές απομείωσης ύψους €8,470 χιλ. στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Οι εκτιμήσεις γίνονται από ανεξάρτητους προσοντούχους εκτιμητές με βάση την τρέχουσα αγοραία αξία των ακινήτων, χρησιμοποιώντας παρατηρημένες τιμές και/ή πρόσφατες συναλλαγές της αγοράς αναλόγως της τοποθεσίας του ακινήτου. Λεπτομέρειες για τις τεχνικές εκτιμήσεων και τις παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν παρουσιάζονται στη Σημείωση 23.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 υπήρχαν επιβαρύνσεις σε ιδιόκτητα ακίνητα του Συγκροτήματος με λογιστική αξία €20,711 χιλ. (2017: €20,850 χιλ.).

26. Ακίνητα και εξοπλισμός (συνέχεια)

Η λογιστική αξία των ιδιόκτητων ακινήτων με βάση το κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2018 θα ήταν €180,340 χιλ. (2017: €194,446 χιλ.).

27. Άυλα περιουσιακά στοιχεία

	Λογισμικά προγράμματα	Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής σε ισχύ	**Σύνολο**
2018	€000	€000	**€000**
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	45,205	120,747	**165,952**
Προσθήκες	27,006	-	**27,006**
Μεταφορά σε μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	(20)	-	**(20)**
Μείωση στην αξία των ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ (Σημ. 13)	-	(5,314)	**(5,314)**
Πωλήσεις και διαγραφές	(1,784)	-	**(1,784)**
Πώληση θυγατρικής (Σημ. 53.2.1)	(1,883)	-	**(1,883)**
Αποσβέσεις έτους - συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 16)	(13,217)	-	**(13,217)**
Αποσβέσεις έτους - μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(325)	-	**(325)**
Συναλλαγματικές διαφορές	(4)	-	**(4)**
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	**54,978**	**115,433**	**170,411**
1 Ιανουαρίου 2018			
Κόστος	169,612	120,747	**290,359**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση	(124,407)	-	**(124,407)**
Λογιστική αξία	**45,205**	**120,747**	**165,952**
31 Δεκεμβρίου 2018			
Κόστος	186,196	115,433	**301,629**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση	(131,218)	-	**(131,218)**
Λογιστική αξία	**54,978**	**115,433**	**170,411**

27. Άυλα περιουσιακά στοιχεία (συνέχεια)

2017	Λογισμικά προγράμματα €000	Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής σε ισχύ €000	**Σύνολο** **€000**
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	28,959	118,004	**146,963**
Προσθήκες	25,723	-	**25,723**
Αύξηση στην αξία των ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ (Σημ. 13)	-	2,743	**2,743**
Πωλήσεις και διαγραφές	(22)	-	**(22)**
Αποσβέσεις έτους - συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 16)	(8,743)	-	**(8,743)**
Αποσβέσεις έτους - μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(661)	-	**(661)**
Συναλλαγματικές διαφορές	(51)	-	**(51)**
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	**45,205**	**120,747**	**165,952**
1 Ιανουαρίου 2017			
Κόστος	144,898	118,004	**262,902**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση	(115,939)	-	**(115,939)**
Λογιστική αξία	**28,959**	**118,004**	**146,963**
31 Δεκεμβρίου 2017			
Κόστος	169,612	120,747	**290,359**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση	(124,407)	-	**(124,407)**
Λογιστική αξία	**45,205**	**120,747**	**165,952**

Αποτίμηση των ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ

Η αναλογιστική εκτίμηση της αξίας των ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ βασίζεται σε παραδοχές για τη μελλοντική θνησιμότητα, τις εξαγορές συμβολαίων, τα έξοδα διαχείρισης και πωλήσεων και την απόδοση των επενδύσεων. Οι βασικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν κατά την αναλογιστική εκτίμηση της αξίας των ασφαλιστικών εργασιών σε ισχύ είναι:

	2018	2017
Επιτόκιο προεξόφλησης (μετά τη φορολογία)	**10.0%**	10.0%
Απόδοση επενδύσεων	**5.0%**	5.0%
Πληθωρισμός εξόδων	**3.5%**	4.0%

28. Αποθέματα ακινήτων

Η λογιστική αξία των αποθεμάτων καθορίζεται ως η χαμηλότερη τιμή μεταξύ του κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης τους αξίας. Απομείωση αναγνωρίζεται αν η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι χαμηλότερη του κόστους σε αποθέματα ακινήτων. Κατά το 2018, αναγνωρίστηκε ζημιά απομείωσης ύψους €17,272 χιλ. (2017: €50,502 χιλ.) στην 'Απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, αποθέματα ύψους €387,085 χιλ. (2017: €418,559 χιλ.) επιμετρούνται στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία που είναι μία προσέγγιση της εύλογης αξίας μείον το κόστος πώλησης.

Τα αποθέματα ακινήτων συμπεριλαμβάνουν οικιστικά, γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα, βιοτεχνίες και βιομηχανίες, ξενοδοχεία, γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια) και ακίνητα υπό κατασκευή. Δεν υπάρχουν αποθέματα ακινήτων που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση για διευκολύνσεις χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες στα πλαίσια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

28. Αποθέματα ακινήτων (συνέχεια)

Η λογιστική αξία των αποθεμάτων ακινήτων αναλύεται στους πίνακες πιο κάτω:

	2018	2017
	€000	€000
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	**1,641,422**	1,427,272
Προσθήκες	**427,828**	523,061
Πωλήσεις	**(196,358)**	(257,662)
Μεταφορά σε επενδύσεις ακινήτων (Σημ. 23)	**(166,572)**	-
Μεταφορά σε ιδιόκτητα ακίνητα (Σημ. 26)	**(84,744)**	(129)
Μεταφορά σε ομάδα εκποίησης 1 (Σημ. 30)	**(73,899)**	-
Απομείωση (Σημ. 17)	**(17,272)**	(50,502)
Συναλλαγματικές διαφορές	**(17)**	(618)
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	**1,530,388**	1,641,422

Οι προσθήκες για το 2018 περιλαμβάνουν κόστος κατασκευής ύψους €31,860 χιλ. (2017: €3,404 χιλ.).

Το Συγκρότημα μετέφερε στη θυγατρική Cyreit Variable Capital Investments Company PLC (Cyreit), μετά τη σύσταση της τον Μάρτιο 2018 (Σημ. 52) ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο εμπορικών ακίνητων που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης των δανείων, που θα διαχειρίζονται και θα χρησιμοποιούνται βάση του επενδυτικού στόχου του Cyreit που είναι η δημιουργία και ανάπτυξη μεσοπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου εισοδήματος, τόσο από μίσθωση όσο και από αύξηση κεφαλαίου. Το Συγκρότημα εκτίμησε ότι υπήρξε αλλαγή στην χρήση αυτών των ακινήτων κατά την μεταφορά στο Cyreit και επομένως τα έχει επαναταξινομήσει από την κατηγορία αποθέματα ακίνητων στις επενδύσεις σε ακίνητα.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει το αποτέλεσμα από την πώληση αποθεμάτων ακινήτων κατά την διάρκεια του έτους:

	2018	2017
	€000	€000
Καθαρές εισπράξεις	**228,225**	280,365
Λογιστική αξία των αποθεμάτων ακινήτων που πωλήθηκαν (εξαιρουμένου των αποθεμάτων ακινήτων που κατείχε η θυγατρική που πωλήθηκε)	**(196,358)**	(249,918)
Καθαρά κέρδη από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	**31,867**	30,447

Ανάλυση ανά είδος και χώρα	**Κύπρος**	**Ελλάδα**	**Ρουμανία**	**Σύνολο**
2018	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Οικιστικά	163,988	24,538	313	**188,839**
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	226,999	44,347	7,401	**278,747**
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες	79,691	38,434	498	**118,623**
Ξενοδοχεία	34,840	484	-	**35,324**
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)	897,020	7,546	3,611	**908,177**
Ακίνητα υπό κατασκευή	678	-	-	**678**
Σύνολο	**1,403,216**	**115,349**	**11,823**	**1,530,388**

28. Αποθέματα ακινήτων (συνέχεια)

Ανάλυση ανά είδος και χώρα 2017	Κύπρος €000	Ελλάδα €000	Ρουμανία €000	Σύνολο €000
Οικιστικά	146,214	29,057	189	**175,460**
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	288,282	38,882	9,138	**336,302**
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες	112,890	33,427	498	**146,815**
Ξενοδοχεία	77,820	493	-	**78,313**
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)	836,543	6,402	4,595	**847,540**
Ακίνητα υπό κατασκευή	56,992	-	-	**56,992**
Σύνολο	**1,518,741**	**108,261**	**14,420**	**1,641,422**

29. Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία

	2018 €000	2017 €000
Εισπρακτέα από πωλήσεις δραστηριοτήτων	**85,606**	36,282
Μερίδιο αντασφαλιστών στις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων (Σημ. 33)	**48,348**	48,000
Φόροι επιστρεπτέοι	**14,637**	25,647
Χρεώστες	**30,671**	24,121
Προπληρωμένα έξοδα	**8,658**	1,391
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**68,082**	90,664
	256,002	226,105

Η ανάλυση των μεταβολών της μεικτής λογιστικής αξίας των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στις προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απλοποιημένη μέθοδος	Σύνολο
2018	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
1 Ιανουαρίου	25,032	36,282	38,173	14,485	**113,972**
Νέα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν	54,760	-	-	-	**54,760**
Καθαρή αύξηση/(μείωση)	1,073	(5,436)	(6,850)	371	**(10,842)**
31 Δεκεμβρίου	**80,865**	**30,846**	**31,323**	**14,856**	**157,890**

29. Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία (συνέχεια)

Η ανάλυση των μεταβολών στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των πιο πάνω χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απλοποιημένη μέθοδος	Σύνολο
2018	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
1 Ιανουαρίου	-	-	14,923	-	**14,923**
Επίδραση από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	-	-	-	576	**576**
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα την 1 Ιανουαρίου	-	-	14,923	576	**15,499**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	-	-	4,099	336	**4,435**
31 Δεκεμβρίου	**-**	**-**	**19,022**	**912**	**19,934**

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το εισπρακτέο ποσό από πώληση δραστηριοτήτων στο Ηνωμένο Βασίλειο ανέρχεται σε €54,760 χιλ. Το μισό μέρος για την τιμή συμφωνίας εισπράχθηκε μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής και το υπόλοιπο μισό μέρος αναβάλλεται για 24 μήνες, χωρίς οποιαδήποτε συσχέτιση με όρους απόδοσης (Σημ. 53.2.1). Το εισπρακτέο ποσό από την πώληση των δραστηριοτήτων στην Ουκρανία κατά το 2014 ανέρχεται σε ποσό ύψους €30,846 χιλ. και είναι πληρωτέο στην BOC PCL βάσει ενός προγράμματος αποπληρωμής το οποίο έχει παραταθεί από τον Ιούνιο 2019 εως τον Δεκέμβριο 2022. Το εισπρακτέο ποσό είναι πλήρως εξασφαλισμένο.

Κατά το 2018, αναγνωρίστηκε πιστωτική ζημιά ύψους €8,056 χιλ. που αφορά τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία από το οποίο ποσό ύψους €4,435 χιλ. σχετίζεται με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) για το έτος και το υπόλοιπο ποσό ύψους €3,621 χιλ. σχετίζεται με διαγραφές (2017: αναστροφή απομείωσης ύψους €1,379 χιλ.) (Σημ. 17).

30. Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση

Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση
Τα ακόλουθα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης κατέχονταν προς πώληση στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017:

	2018	2017
	€000	€000
Μεικτά δάνεια και υποχρεώσεις από πελάτες που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος (Σημ. 46.7)	**2,711,960**	-
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές	**(1,557,852)**	-
	1,154,108	-
Αποθέματα ακινήτων (Σημ. 28)	**73,899**	-
Ομάδα εκποίησης 1	**1,228,007**	-
Ομάδα εκποίησης 2	**151,248**	-
Ομάδα εκποίησης 3	**89,683**	-
Επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση	**1,100**	6,500
	1,470,038	6,500

30. Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Μη κυκλοφορούντες υποχρεώσεις και ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση
Υποχρεώσεις που ανέρχονται σε €5,812 χιλ. αφορούν την ομάδα εκποίησης 3 και αντιπροσωπεύουν άλλες υποχρεώσεις.

Ομάδα εκποίησης 1
Η ομάδα εκποίησης 1 αποτελείται από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και αποθέματα ακινήτων των Projects Helix και Velocity όπως αναλύονται πιο κάτω. Η ομάδα εκποίησης κατηγοριοποιήθηκε ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση αφού η διοίκηση έχει δεσμευθεί ως προς την πώλησή της και έχει προχωρήσει σε ένα ενεργό πρόγραμμα για την ολοκλήρωση της πώλησης αυτής. Το πρόγραμμα πώλησης αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός 12 μηνών από την ημερομηνία ταξινόμησης.

Κατά το 2018, το Συγκρότημα έχει καταλήξει σε συμφωνία για την πώληση χαρτοφυλακίου (το 'Χαρτοφυλάκιο') δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (γνωστό ως 'Project Helix', ή η 'Συναλλαγή'). Το Χαρτοφυλάκιο θα μεταφερθεί σε μια εγκεκριμένη Κυπριακή Εταιρεία Εξαγοράς Πιστώσεων (η 'ΚΕΕΠ') από την BOC PCL. Στη συνέχεια οι μετοχές της ΚΕΕΠ θα αγοραστούν από συγκεκριμένα επενδυτικά ταμεία συνδεδεμένα με την Apollo Global Management LLC, μαζί με τις ενοποιημένες θυγατρικές της η 'Apollo', τον αγοραστή του Χαρτοφυλακίου. Τα Επενδυτικά Ταμεία τα οποία διαχειρίζεται η Apollo θα παρέχουν το μετοχικό κεφάλαιο για τη χρηματοδότηση της αγοράς του Χαρτοφυλακίου.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το Χαρτοφυλάκιο το οποίο περιλαμβάνει αποθέματα ακινήτων, είχε καθαρή λογιστική αξία ύψους €1.2 δις. Κατά την ολοκλήρωση της συναλλαγής η BOC PCL θα εισπράξει ποσό ύψους περίπου €1.4 δις. Η BOC PCL προτίθεται να επενδύσει στο ομολογιακό δάνειο (senior debt) με το ποσό ύψους €50 εκατ. μειωμένο συγκριτικά με το αρχικά αναμενόμενο ποσό ύψους €450 εκατ.

Σημαντικό βήμα προς την ολοκλήρωση της Συναλλαγής ήταν η έγκριση της ΕΚΤ για το όφελος που προκύπτει από τη Μεταφορά Σημαντικού Κινδύνου (Significant Risk Transfer, 'SRT') την οποία η BOC PCL έλαβε τον Μάρτιο 2019. Η ολοκλήρωση της Συναλλαγής τελεί υπό αριθμό αιρέσεων και αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του δεύτερου τριμήνου 2019.

Επιπρόσθετα, το Συγκρότημα έχει καταλήξει σε συμφωνία για την πώληση ενός χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες μεικτής λογιστικής αξίας ύψους €33 εκατ. (λογιστική αξία: €6 εκατ.) γνωστό ως 'Project Velocity'. Η πώληση υπόκειται σε όλες τις απαραίτητες εγκρίσεις και αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά το δεύτερο τρίμηνο 2019.

Περισσότερες αναλύσεις του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες τα οποία περιλαμβάνονται σε αυτή την ομάδα εκποίησης παρουσιάζονται στη Σημείωση 46.7.

Ομάδα εκποίησης 2
Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 η ομάδα εκποίησης 2 σχετίζεται με την θυγατρική Cyreit, η οποία είναι η μητρική εταιρία ενός συγκροτήματος εταιριών που κατέχει και διαχειρίζεται επενδύσεις σε ακίνητα. Η διοίκηση έχει δεσμευθεί ως προς την πώληση της Cyreit και έχει προχωρήσει σε ένα ενεργό πρόγραμμα για την ολοκλήρωση της πώλησης αυτής. Τον Νοέμβριο 2018, η BOC PCL υπέγραψε συμφωνία για τη διάθεση όλου του ποσοστού της συμμετοχής της στις επενδυτικές μετοχές της Cyreit και η πώληση αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2019.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα της ομάδας εκποίησης που κατέχεται προς πώληση επιμετρούνται σε εύλογη αξία. Τα αποτελέσματα από τις μεταβολές στην εύλογη αξία παρουσιάζονται στις 'Καθαρές ζημιές από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονται στον επιχειρηματικό τομέα της Κύπρου αφού οι επενδύσεις σε ακίνητα βρίσκονται στην Κύπρο.

30. Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Ομάδα εκποίησης 3
Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 η ομάδα εκποίησης 3 σχετίζεται με την θυγατρική Nicosia Mall Holdings (NMH) Limited και τις θυγατρικές της (Συγκρότημα NMH), οι οποίες συμμετέχουν στην διαχείριση του Nicosia Mall. Η διοίκηση έχει δεσμευθεί ως προς την πώληση του συγκροτήματος NMH και έχει προχωρήσει σε ένα ενεργό πρόγραμμα για την ολοκλήρωση της πώλησης αυτής. Η πώληση αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός 12 μηνών από την ημερομηνία ταξινόμησης. Η ομάδα εκποίησης 3 αποτελείτε από αποθέματα ακινήτων που ανέρχονται σε ποσό ύψους €88,022 χιλ. και λοιπά περιουσιακά στοιχεία ύψους €1,661 χιλ.

Επενδύσεις σε ακίνητα
Οι επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση είναι ακίνητα για τα οποία η διοίκηση έχει δεσμευθεί ως προς την πώλησή τους και έχει προχωρήσει σε ένα ενεργό πρόγραμμα για την ολοκλήρωση της πώλησης αυτής. Οι πωλήσεις αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός 12 μηνών από την ημερομηνία ταξινόμησης. Οι επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση επιμετρούνται στην εύλογη αξία. Τα αποτελέσματα από την αλλαγή στην εύλογη αξία τους παρουσιάζονται στις 'Καθαρές ζημιές από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονται στον επιχειρηματικό τομέα της Κύπρου αφού οι επενδύσεις σε ακίνητα βρίσκονται στην Κύπρο.

31. Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες

Η χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες αποτελείται από δανεισμό από την ΕΚΤ στα πλαίσια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος όπως παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

	2018	2017
	€000	€000
Πράξεις Κύριας Αναχρηματοδότησης (ΠΚΑ)	**-**	100,000
Στοχευμένες Πράξεις πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης (ΣΠΠΜΑ ΙΙ)	**830,000**	830,000
	830,000	930,000

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ ήταν €830 εκατ. από το τετραετές ΣΠΠΜΑ ΙΙ.

Το επιτόκιο για τις ΣΠΠΜΑ ΙΙ θα είναι σταθερό για κάθε αναχρηματοδότηση στην τιμή που εφαρμόζεται για τις ΠΚΑ που επικρατεί κατά την περίοδο της κατανομής και υπόκειται σε χαμηλότερο τόκο για συμβαλλόμενα μέρη των οποίων η επιλεγμένη καθαρή δανειοδότηση κατά την προκαθορισμένη περίοδο υπερβαίνει τα σημείο αναφοράς. Το επιτόκιο για το ποσό χρηματοδότησης της BOC PCL μέσω ΣΠΠΜΑ ΙΙ θα είναι 0% αφού η επιλεγμένη καθαρή δανειοδότηση κατά την προκαθορισμένη περίοδο δεν υπερβαίνει το σημείο αναφοράς.

Επιπρόσθετα από το ΣΠΠΜΑ στις 31 Δεκεμβρίου 2017, η χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες συμπεριλάμβανε επίσης το ποσό των €100 εκατ. μέσω των ΠΚΑ. Τον Ιανουάριο 2018, η BOC PCL άντλησε επιπρόσθετο ποσό €10 εκατ. μέσω των ΠΚΑ, ανεβάζοντας έτσι την χρηματοδότηση μέσω των ΠΚΑ, στα €110 εκατ. Το συνολικό ποσό χρηματοδότησης μέσω των ΠΚΑ αποπληρώθηκε πλήρως κατά την διάρκεια του Απριλίου 2018.

Λεπτομέρειες σχετικά με τα επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία που σχετίζονται με τις πιο πάνω διευκολύνσεις χρηματοδότησης παρουσιάζονται στη Σημείωση 48.

32. Καταθέσεις πελατών

	2018	2017
	€000	€000
Ανά κατηγορία κατάθεσης		
Όψεως	**6,708,852**	6,313,244
Ταμιευτηρίου	**1,352,452**	1,536,576
Προθεσμίας ή με προειδοποίηση	**8,782,254**	10,000,099
	16,843,558	17,849,919
Ανά γεωγραφικό τομέα		
Κύπρος	**16,843,558**	15,982,905
Ηνωμένο Βασίλειο	**-**	1,867,014
	16,843,558	17,849,919
Ανά νόμισμα		
Ευρώ	**14,961,025**	13,829,991
Δολάριο Αμερικής	**1,482,867**	1,743,513
Αγγλική Στερλίνα	**292,640**	2,110,265
Ρωσικό Ρούβλι	**25,529**	49,788
Ρουμανικό Λέι	**443**	42
Ελβετικό Φράγκο	**7,994**	14,943
Άλλα νομίσματα	**73,060**	101,377
	16,843,558	17,849,919

Ανά πελατειακό τομέα	Κύπρος	Ηνωμένο Βασίλειο	**Σύνολο**
2018	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	1,750,517	-	**1,750,517**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	800,671	-	**800,671**
Ιδιώτες	10,032,047	-	**10,032,047**
Αναδιαρθρώσεις χρεών			
– Μεγάλες επιχειρήσεις	69,180	-	**69,180**
– Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	29,299	-	**29,299**
– Άλλοι ιδιώτες	16,773	-	**16,773**
Ανακτήσεις χρεών			
– Μεγάλες επιχειρήσεις	6,492	-	**6,492**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	3,707,713	-	**3,707,713**
Διαχείριση περιουσίας	430,866	-	**430,866**
	16,843,558	**-**	**16,843,558**

32. Καταθέσεις πελατών (συνέχεια)

Ανά πελατειακό τομέα	Κύπρος	Ηνωμένο Βασίλειο	**Σύνολο**
2017	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	1,529,521	29,742	**1,559,263**
Μικρομεσαίες	665,940	201,536	**867,476**
Ιδιώτες	8,670,625	1,635,736	**10,306,361**
Αναδιαρθρώσεις χρεών			
– Μεγάλες επιχειρήσεις	145,084	-	**145,084**
– Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	40,743	-	**40,743**
Ανακτήσεις χρεών			
– Μεγάλες επιχειρήσεις	6,615	-	**6,615**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	4,163,384	-	**4,163,384**
Διαχείριση περιουσίας	760,993	-	**760,993**
	15,982,905	**1,867,014**	**17,849,919**

Οι καταθέσεις ανά γεωγραφικό τομέα είναι με βάση τη χώρα στην οποία έγινε η κατάθεση.

33. Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων

	2018			2017		
	Σύνολο	**Μερίδιο αντασφαλιστών**	**Μερίδιο Συγκροτήματος**	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος
Κλάδος ζωής	**€000**	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων κλάδου ζωής	**531,640**	**(27,601)**	**504,039**	546,887	(27,608)	519,279
Γενικός κλάδος						
Πρόβλεψη για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	**25,962**	**(9,475)**	**16,487**	24,151	(8,879)	15,272
Λοιπές υποχρεώσεις						
Εκκρεμείς απαιτήσεις	**33,397**	**(11,272)**	**22,125**	34,076	(11,513)	22,563
Απόθεμα κινδύνων σε ισχύ	**58**	**-**	**58**	314	-	314
Απόθεμα εξισορρόπησης	**-**	**-**	**-**	20	-	20
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων γενικού κλάδου	**59,417**	**(20,747)**	**38,670**	58,561	(20,392)	38,169
	591,057	**(48,348)**	**542,709**	605,448	(48,000)	557,448

Το μερίδιο αντασφαλιστών στις υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων και λοιπών αντασφαλιστών υπολοίπων εισπρακτέων περιλαμβάνονται στις 'Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία' (Σημ. 29).

33. Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων (συνέχεια)

Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων κλάδου ζωής

Η κίνηση των υποχρεώσεων για ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής και αντασφαλιστικών περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια του έτους παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2018			2017		
	Σύνολο	**Μερίδιο αντασφαλιστών**	**Μερίδιο Συγκροτήματος**	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος
	€000	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**546,887**	**(27,608)**	**519,279**	530,075	(28,379)	501,696
Νέα συμβόλαια	**13,633**	**(1,275)**	**12,358**	9,367	(1,173)	8,194
Μεταβολή στις υποχρεώσεις υφιστάμενων συμβολαίων	**(28,880)**	**1,282**	**(27,598)**	7,445	1,944	9,389
31 Δεκεμβρίου	**531,640**	**(27,601)**	**504,039**	546,887	(27,608)	519,279

Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων γενικού κλάδου

Η κίνηση των υποχρεώσεων για ασφαλιστήρια συμβόλαια γενικού κλάδου και αντασφαλιστικών περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια του έτους παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2018			2017		
	Σύνολο	**Μερίδιο αντασφαλιστών**	**Μερίδιο Συγκροτήματος**	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος
Υποχρέωση για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	**€000**	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**24,151**	**(8,879)**	**15,272**	22,690	(8,605)	14,085
Ασφάλιστρα	**72,912**	**(32,128)**	**40,784**	65,701	(29,246)	36,455
Δεδουλευμένα ασφάλιστρα	**(71,101)**	**31,532**	**(39,569)**	(64,240)	28,972	(35,268)
31 Δεκεμβρίου	**25,962**	**(9,475)**	**16,487**	24,151	(8,879)	15,272

Η πρόβλεψη για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα και αντασφάλιστρα αντιπροσωπεύουν το ποσό των ασφάλιστρων για ασφαλιστήρια συμβόλαια τα οποία δεν έχουν λήξει κατά την ημερομηνία αναφοράς.

33. Υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων (συνέχεια)

	2018			2017		
	Σύνολο	**Μερίδιο αντασφαλιστών**	**Μερίδιο Συγκροτήματος**	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος
Εκκρεμείς απαιτήσεις	**€000**	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**34,076**	**(11,513)**	**22,563**	31,009	(12,989)	18,020
Ποσό που πληρώθηκε για απαιτήσεις που διευθετήθηκαν κατά το ετος	**(34,516)**	**14,735**	**(19,781)**	(27,017)	13,643	(13,374)
Αύξηση στις υποχρεώσεις για απαιτήσεις	**33,837**	**(14,494)**	**19,343**	30,084	(12,167)	17,917
31 Δεκεμβρίου	**33,397**	**(11,272)**	**22,125**	34,076	(11,513)	22,563
Απαιτήσεις που έχουν γνωστοποιηθεί	**31,427**	**(10,395)**	**21,032**	32,202	(10,704)	21,498
Απαιτήσεις που έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί	**1,970**	**(877)**	**1,093**	1,874	(809)	1,065
31 Δεκεμβρίου	**33,397**	**(11,272)**	**22,125**	34,076	(11,513)	22,563

34. Δανειακό κεφάλαιο

		2018	2017
	Συμβατικό επιτόκιο	**€000**	€000
Ομόλογο Δευτεροβάθμιου Κεφαλαίου με ονομαστική αξία ύψους €250 εκατ.	9.25% μέχρι τις 19 Ιανουαρίου 2022	**270,930**	268,485
Δάνειο Δευτεροβάθμιου Κεφαλαίου	8.00% μέχρι τις 21 Δεκεμβρίου 2022	**-**	33,803
		270,930	302,288

Η BOC PCL διατηρεί Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Έκδοσης Μεσοπρόθεσμων Ομολογιακών Δανείων (EMTN Programme) συνολικής ονομαστικής αξίας ύψους μέχρι €4,000 εκατ.

Τον Ιανουάριο 2017, η BOC PCL έκδωσε ένα Ομόλογο Δευτεροβάθμιου Κεφαλαίου μειωμένης εξασφάλισης ύψους €250 εκατ. (το Ομόλογο), εντός του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Έκδοσης Μεσοπρόθεσμων Ομολογιακών Δανείων της BOC PCL. Το Ομόλογο εκδόθηκε στην ονομαστική αξία και φέρει ετήσιο επιτόκιο ύψους 9.25% μέχρι τις 19 Ιανουαρίου 2022 και μετά το ετήσιο επιτόκιο θα αλλάξει στο πενταετές επιτόκιο swap rate προσαυξημένο κατά 9.176% μέχρι τις 19 Ιανουαρίου 2027, πληρωτέο ετησίως. Το Ομόλογο λήγει στις 19 Ιανουαρίου 2027. Η BOC PCL έχει το δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης του Ομολόγου στις 19 Ιανουαρίου 2022, υπό την αίρεση λήψεως όλων των απαραίτητων εποπτικών εγκρίσεων. Το Ομόλογο είναι εισηγμένο στην αγορά Euro Multirateral Trading Facility (MTF) του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου. Η δίκαιη του αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2018 γνωστοποιείται στην Σημείωση 23.

Τον Δεκέμβριο του 2017, η 100% θυγατρική εταιρία της BOC PCL, Bank of Cyprus UK, έκδωσε Δάνειο Δευτεροβάθμιου Κεφαλαίου μειωμένης εξασφάλισης ύψους £30 εκατ. στην ονομαστική του αξία.

35. Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις

	2018	2017
	€000	€000
Φόροι πληρωτέοι και σχετικές προβλέψεις	**14,568**	20,410
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα πληρωτέα	**4,270**	5,891
Υποχρέωση προγραμμάτων αφυπηρέτησης (Σημ. 15)	**8,777**	10,037
Προβλέψεις για απομείωση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων και ανειλημμένων υποχρεώσων (Σημ. 46.8.1 και 46.8.2)	**27,685**	51,987
Υποχρεώσεις για συμβάσεις συνδεδεμένες με επενδύσεις υπό διαχείριση	**2,971**	7,873
Δεδουλευμένα έξοδα και λοιπές προβλέψεις	**72,702**	60,078
Αναβαλλόμενα έσοδα	**18,869**	9,439
Υποχρεώσεις στη διαδικασία διακανονισμού	**47,958**	72,241
Λοιπές υποχρεώσεις	**87,683**	68,271
	285,483	306,227

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και ανειλημμένες υποχρεώσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2018 αναλύονται ανά Στάδιο πιο κάτω:

2018	**Αναμενώμενες πιστωτικές ζημιές (ECL)** **€000**
Στάδιο 1	**1,314**
Στάδιο 2	**2,593**
Στάδιο 3	**23,778**
	27,685

36. Μετοχικό κεφάλαιο

	2018		2017	
	Αριθμός μετοχών (χιλ.)	**€000**	Αριθμός μετοχών (χιλ.)	€000
Εγκεκριμένο				
Συνήθεις μετοχές €0.10 η κάθε μία	**10,000,000**	**1,000,000**	10,000,000	1,000,000
Εκδοθέν				
1 Ιανουαρίου	**446,200**	**44,620**	8,922,945	892,294
Ακύρωση μετοχών λόγω αναδιοργάνωσης	**-**	**-**	(8,922,945)	(892,294)
Έκδοση μετοχών	**-**	**-**	446,200	44,620
31 Δεκεμβρίου	**446,200**	**44,620**	446,200	44,620

Εγκεκριμένο και εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο

Όλες οι εκδομένες μετοχές φέρουν τα ίδια δικαιώματα.

2018

Δεν υπήρχαν αλλαγές στο εγκεκριμένο και εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

36. Μετοχικό κεφάλαιο (συνέχεια)

2017

Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση (ΕΓΣ) των μετόχων της BOC PCL, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2016 ενέκρινε ένα σχέδιο διακανονισμού μεταξύ της Εταιρίας, της BOC PCL και των μετόχων της. Το σχέδιο διακανονισμού εισήγαγε την Εταιρία ως τη νέα μητρική εταιρία του Συγκροτήματος. Επιπρόσθετα, η ΕΓΣ εξουσιοδότησε τους Διοικητικούς Συμβούλους της BOC PCL ώστε να λάβουν όλα τα αναγκαία ή κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή του σχεδίου διακανονισμού. Το σχέδιο διακανονισμού επικυρώθηκε από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας στις 21 Δεκεμβρίου 2016.

Μετά από την καταχώρηση του Διατάγματος του Δικαστηρίου στον Έφορο Εταιριών και της εγγραφής της μείωσης κεφαλαίου από τον Έφορο Εταιριών, το σχέδιο διακανονισμού τέθηκε σε εφαρμογή στις 18 Ιανουαρίου 2017. Ως αποτέλεσμα, την ίδια ημερομηνία, το εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο της BOC PCL, το οποίο ανερχόταν σε €4,767,759,272 διαιρεμένο σε 47,677,592,720 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία μειώθηκε σε €3,875,464,818.70 διαιρεμένο σε 38,754,648,453.30 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία και το εκδομένο μετοχικό κεφάλαιο της BOC PCL, το οποίο ανερχόταν σε €892,294,453.30 διαιρεμένο σε 8,922,944,533 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία μειώθηκε στο μηδέν με την ακύρωση όλου του εκδομένου μετοχικού κεφαλαίου της BOC PCL (Υφιστάμενες Μετοχές), με αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός αποθεματικού από μείωση κεφαλαίου στους λογαριασμούς της BOC PCL, ίσο με τη συνολική ονομαστική αξία των Υφιστάμενων Μετοχών που ακυρώνονται, και το οποίο θα δημιουργηθεί ως μη διανεμητέο αποθεματικό κεφαλαίου σύμφωνα με τις διατάξεις της υποπαραγράφου (ε) του άρθρου 64 του περί Εταιριών Νόμου, Κεφ. 113 (Μείωση Κεφαλαίου) της Κύπρου.

Μετά τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της BOC PCL, το εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο της BOC PCL αυξήθηκε σε €4,767,759,272 διαιρεμένο σε 47,677,592,720 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία με τη δημιουργία 8,922,944,533 συνήθων μετοχών ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία, κάθε μία από τις οποίες φέρει τα ίδια δικαιώματα και είναι ισότιμη (rank pari passu) με τις υφιστάμενες συνήθεις μετοχές της BOC PCL. Επίσης, το αποθεματικό που προέκυψε στα λογιστικά βιβλία της BOC PCL, ως αποτέλεσμα της ακύρωσης των Υφιστάμενων Μετοχών διατέθηκε για την αποπληρωμή στο άρτιο 8,922,944,533 νέων συνήθων μετοχών ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία στο μετοχικό κεφάλαιο της BOC PCL, οι οποίες εκδόθηκαν και κατανεμήθηκαν, ως πλήρως αποπληρωμένες, στην Εταιρία ή σε εντεταλμένο/α της πρόσωπο/α (nominee/s) σύμφωνα με το σχέδιο διακανονισμού.

Όπως αναφέρεται πιο πάνω, όλες οι μετοχές οι οποίες αποτελούν το εκδομένο μετοχικό κεφάλαιο της BOC PCL έχουν ακυρωθεί και η BOC PCL έχει εκδώσει και διαθέσει 8,922,944,533 νέες συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία, οι οποίες έχουν κατανεμηθεί, ως πλήρως αποπληρωμένες, στην Εταιρία και η Εταιρία έχει εκδώσει και διαθέσει νέες μετοχές (Νέες Μετοχές) και έχει διασφαλίσει την έκδοση Παραστατικών Δικαιωμάτων τα οποία αντιπροσωπεύουν Νέες Μετοχές, με βάση τους όρους του σχεδίου διακανονισμού. Κάθε μία Νέα Μετοχή ή ένα Παραστατικό Δικαίωμα αντιπροσωπεύει μία Νέα Μετοχή για κάθε ατομική συμμετοχή των 20 Υφιστάμενων Μετοχών. Ως αποτέλεσμα, η Εταιρία έκδωσε 446,199,933 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία.

Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο

2018
Η Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρίας, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Αύγουστο 2018 ενέκρινε μείωση του αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο ύψους μέχρι €1.5 δις για την απαλοιφή των συσσωρευμένων ζημιών και την δημιουργία διανεμητέων αποθεματικών (αδιανέμητα κέρδη). Αυτό εγκρίθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο της Ιρλανδίας σύμφωνα με το άρθρο 85(i) της νομοθεσίας για εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας του περί Εταιριών Νόμου.

2017
Μετά την αναδιοργάνωση του Συγκροτήματος στις 18 Ιανουαρίου 2017, η Εταιρία κατέστη ο μοναδικός μέτοχος της BOC PCL και κατά συνέπεια η νέα μητρική Εταιρία του Συγκροτήματος. Το αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο που δημιουργήθηκε ισούται με τη διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας των μετοχών που εκδόθηκαν ως αποτέλεσμα της αναδιοργάνωσης σύμφωνα με τους όρους του σχεδίου διακανονισμού και των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της BOC PCL.

36. Μετοχικό κεφάλαιο (συνέχεια)

Ίδιες μετοχές της Εταιρίας

Οι μετοχές της Εταιρίας που κατέχονται από οντότητες που ελέγχονται από το Συγκρότημα αφαιρούνται από τα ίδια κεφάλαια κατά την αγορά, πώληση, έκδοση ή ακύρωση αυτών των μετοχών. Δεν αναγνωρίζεται οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Σε συνέχεια της αναδιοργάνωσης του Συγκροτήματος και τον καθορισμό της Εταιρίας ως τη νέα μητρική εταιρία του Συγκροτήματος, οι μετοχές που κατείχε η θυγατρική εταιρία του Συγκροτήματος που διεξάγει ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής ακυρώθηκαν και εκδόθηκαν Νέες Μετοχές.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 η θυγατρική εταιρία του Συγκροτήματος που διεξάγει ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής είχε στην κατοχή της 142 χιλ. συνήθεις μετοχές της Εταιρίας ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία (2017: 142 χιλ. συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία), ως μέρος των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επενδύονται προς όφελος των ασφαλιζομένων. Η αξία κτήσεως των μετοχών αυτών ήταν €21,463 χιλ. (2017: €21,463 χιλ.).

Η κίνηση των ιδίων μετοχών της Εταιρίας για τα έτη που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 είναι ως εξής:

	2018	2017
	Αριθμός μετοχών (χιλ.)	Αριθμός μετοχών (χιλ.)
1 Ιανουαρίου	**142**	2,889
Πώληση ιδίων μετοχών	**-**	(45)
Ακύρωση μετοχών λόγω αναδιοργάνωσης	**-**	(2,844)
Αλλαγή της μητρικής εταιρίας στη Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company και έκδοση νέων μετοχών	**-**	142
31 Δεκεμβρίου	**142**	142

Οι ίδιες μετοχές της Εταιρίας αντιπροσωπεύουν το 0.03% του συνολικού εκδομένου μετοχικού κεφαλαίου της (2017: 0.03%).

Η Εταιρία δεν παρείχε οικονομική βοήθεια επιτρεπόμενη από το άρθρο 82 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014 για την αγορά των μετοχών της.

Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών

Σε συνέχεια της σύστασης της Εταιρίας και τον καθορισμό της ως τη νέα μητρική εταιρία του Συγκροτήματος τον Ιανουάριο 2017, το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων αντικαταστήθηκε από το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών, το οποίο λειτουργεί στο επίπεδο της Εταιρίας. Το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών είναι πανομοιότυπο με το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων, εκτός από το γεγονός ότι ο αριθμός μετοχών που θα εκδοθούν μετά από την εξάσκηση των δικαιωμάτων του Σχεδίου Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών δεν θα υπερβαίνει τις 8,922,945 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία και η τιμή εξάσκησης έχει καθοριστεί σε €5.00 ανά μετοχή. Η ημερομηνία εξάσκησης των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών επεκτάθηκε για περίοδο μεταξύ 4-10 ετών μετά από την ημερομηνία παραχώρησής τους.

Μετά την ημερομηνία αντικατάστασης του Μακροπρόθεσμου Σχεδίου Παροχής Κινήτρων από το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών στο επίπεδο της Εταιρίας, δεν παραχωρήθηκαν οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών. Οποιεσδήποτε μετοχές που σχετίζονται με το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών φέρουν δικαιώματα αναφορικά με τον έλεγχο της Εταιρίας, τα οποία μπορούν να ασκηθούν μόνο απευθείας από τον υπάλληλο.

36. Μετοχικό κεφάλαιο (συνέχεια)

Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι

	2018	2017
	€000	€000
Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1	**220,000**	-

Τον Δεκέμβριο 2018 η Εταιρία έκδωσε Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1 (Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1) ύψους €220 εκατ. Τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1 δεν είναι εξασφαλισμένα και αποτελούν υποχρέωση μειωμένης εξασφάλισης της Εταιρίας. Το επιτόκιο ανέρχεται σε 12.50% και είναι πληρωτέο σε εξαμηνιαία βάση. Η Εταιρεία έχει την ευχέρεια να ακυρώσει τις πληρωμές επιτοκίου για απεριόριστο χρονικό διάστημα, σε μη συσσωρευτική βάση, ενώ υπό συγκεκριμένες συνθήκες το επιτόκιο υπόκειται σε υποχρεωτική ακύρωση. Τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1 είναι αορίστου διαρκείας και δεν έχουν καθορισμένη ημερομηνία αποπληρωμής αλλά μπορούν να εξοφληθούν (στο σύνολο τους αλλά όχι εν μέρει) κατά την επιλογή της Εταιρίας κατά την πέμπτη επέτειο της ημερομηνίας έκδοσης και κάθε επόμενη πέμπτη επέτειο με την προϋπόθεση προηγουμένως να παρθεί έγκριση από τον ρυθμιστή. Τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1 εισήχθηκαν για διαπραγμάτευση στην αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου στις 24 Δεκεμβρίου 2018.

Το κόστος συναλλαγής που αποδίδονται άμεσα με την έκδοσή τους, ανήλθαν σε €2,458 χιλ. και αναγνωρίστηκαν στα κέρδη που κρατήθηκαν.

37. Μερίσματα

Βάσει των αποφάσεων της ΔΕΕΑ των προηγούμενων χρόνων, η Εταιρία και η BOC PCL υπόκεινται σε απαγόρευση διανομής μερισμάτων στους μετόχους, από τις εποπτικές αρχές και ως εκ τούτου κατά τη διάρκεια των ετών 2018 και 2017 δεν προτάθηκε και δεν πληρώθηκε μέρισμα.

Σε συνέχεια της απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2018, η Εταιρία και η BOC PCL εξακολουθούν να υπόκεινται σε απαγόρευση διανομής μερισμάτων στους μετόχους. Αυτή η απαγόρευση δεν ισχύει εάν η διανομή γίνει μέσω της έκδοσης νέων συνήθων μετοχών προς τους μετόχους οι οποίες είναι αποδεκτές ως Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1.

Η απαγόρευση δεν ισχύει για την πληρωμή κουπονιών για τα Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου κατηγορίας 1 που έκδωσε η Εταιρία και η BOC PCL.

38. Αδιανέμητα κέρδη/(συσσωρευμένες ζημιές)

Για σκοπούς διανομής μερίσματος, τα αδιανέμητα κέρδη στο επίπεδο της Εταιρίας, είναι το μόνο αποθεματικό που είναι διανεμητέο.

Εταιρίες, φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου, που δεν διανέμουν τουλάχιστον το 70% των κερδών τους μετά τη φορολογία όπως προσδιορίζονται από τον περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα Νόμο κατά τη διάρκεια των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, θα θεωρείται πως έχουν διανέμει αυτό το ποσό ως μέρισμα. Έκτακτη αμυντική εισφορά προς 17% είναι πληρωτέα πάνω σε αυτή τη λογιζόμενη διανομή μερίσματος στην έκταση που οι μέτοχοι της Εταιρίας (άτομα που έχουν κατοικία την Κύπρο και εταιρίες), κατά το τέλος της περιόδου των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, είναι άμεσα ή έμμεσα φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου. Λογιζόμενη διανομή δεν εφαρμόζεται αναφορικά με κέρδη που αναλογούν άμεσα ή έμμεσα σε μετόχους που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου και μετόχους που δεν έχουν κατοικία την Κύπρο.

Το ποσό της λογιζόμενης διανομής μερίσματος μειώνεται με οποιοδήποτε πραγματικό μέρισμα που έχει πληρωθεί για το έτος στο οποίο αναφέρονται τα κέρδη.

Αυτή η έκτακτη εισφορά για την άμυνα καταβάλλεται από την Εταιρία για λογαριασμό των μετόχων της. Κατά τη διάρκεια του έτος 2018 και 2017 δεν πληρώθηκε οποιαδήποτε λογιζόμενη διανομή μερίσματος από την Εταιρία και την BOC PCL.

39. Συναλλαγές για λογαριασμό πελατών

Το Συγκρότημα προσφέρει υπηρεσίες διαχείρισης κεφαλαίων και θεματοφυλακής που συνεπάγουν την κατοχή ή επένδυση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων για λογαριασμό πελατών του. Το Συγκρότημα δεν έχει ευθύνη έναντι των πελατών του για τυχόν αφερεγγυότητα άλλων τραπεζών ή οργανισμών. Τα περιουσιακά στοιχεία υπό διαχείριση και θεματοφυλακή δεν περιλαμβάνονται στον ενοποιημένο ισολογισμό του Συγκροτήματος, εκτός εάν έχουν τοποθετηθεί με το Συγκρότημα. Το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων υπό διαχείριση και θεματοφυλακή στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν €1,244,908 χιλ. (2017: €1,120,817 χιλ.).

40. Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα

Το Συγκρότημα, στο πλαίσιο των συνήθων δραστηριοτήτων του υπόκειται σε έρευνες και ανακρίσεις, αιτήματα για πληροφορίες, ελέγχους, έρευνες και νομικές και άλλες διαδικασίες από τις εποπτικές αρχές, κυβερνητικούς και άλλους δημόσιους φορείς, πραγματικές και απειλούμενες, που αφορούν την καταλληλότητα και επάρκεια της συμβουλής που δόθηκε στους πελάτες ή την απουσία συμβουλών, τις πρακτικές δανεισμού και τιμολόγησης, τις απαιτήσεις πώλησης και αποκάλυψης πληροφοριών, την τήρηση αρχείων, την αρχειοθέτηση και διάφορα άλλα θέματα. Επιπρόσθετα, ως αποτέλεσμα της επιδείνωσης της Κυπριακής οικονομίας και του τραπεζικού τομέα το 2012 και την μετέπειτα αναδιάρθρωση της BOC PCL το 2013 ως αποτέλεσμα των Διαταγμάτων Διάσωσης με Ίδια Μέσα, η BOC PCL υπόκειται σε μεγάλο αριθμό νομικών διαδικασιών και ερευνών που είτε προηγούνται, ή προκύπτουν από γεγονότα που συνέβησαν κατά τη διάρκεια της περιόδου των Διαταγμάτων Διάσωσης με Ίδια Μέσα. Οι περισσότερες και πιο σημαντικές έρευνες και διαδικασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη αφορούν θέματα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της περιόδου πριν την έκδοση των Διαταγμάτων Διάσωσης με τα Ίδια Μέσα.

Εκτός από τα θέματα που περιγράφονται πιο κάτω, το Συγκρότημα δεν θεωρεί ότι οποιαδήποτε θέματα είναι σημαντικά είτε σε ατομική βάση είτε συλλογικά. Το Συγκρότημα δεν γνωστοποίησε την εκτίμησή του για την πιθανή οικονομική επίδραση στις ενδεχόμενες υποχρεώσεις που προκύπτουν από αυτά τα θέματα, όπου δεν είναι πρακτικά εφικτό να υπολογιστεί, επειδή είναι πρόωρο ή η έκβασή τους είναι αβέβαιη ή, σε περιπτώσεις όπου είναι πρακτικά εφικτό, η γνωστοποίησή τους θα μπορούσε να βλάψει το χειρισμό των θεμάτων. Προβλέψεις αναγνωρίστηκαν για εκείνες τις περιπτώσεις για τις οποίες το Συγκρότημα είναι σε θέση να υπολογίσει πιθανές ζημιές. Όταν μια πρόβλεψη σε ατομική βάση είναι σημαντική, το γεγονός ότι έγινε πρόβλεψη αναφέρεται. Η αναγνώριση οποιασδήποτε πρόβλεψης δεν συνιστά παραδοχή αδικοπραγίας ή νομικής ευθύνης. Παρόλο που η έκβαση αυτών των θεμάτων είναι από τη φύση τους αβέβαιη, η διοίκηση πιστεύει ότι, με βάση τη διαθέσιμη πληροφόρηση, έχουν γίνει κατάλληλες προβλέψεις σε σχέση με τις νομικές διαδικασίες και τα κανονιστικά θέματα στις 31 Δεκεμβρίου 2018, και ως εκ τούτου δεν προβλέπεται ότι αυτά τα θέματα, όταν θα ολοκληρωθούν, θα έχουν σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

40.1 Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές

Έρευνες και δικαστικές υποθέσεις τίτλων που εκδόθηκαν από την BOC PCL
Αριθμός θεσμικών και ιδιωτών πελατών έχουν καταχωρήσει διάφορες ξεχωριστές αγωγές εναντίον της BOC PCL ισχυριζόμενοι ότι είχαν παραπλανηθεί σε σχέση με την αγορά χρεωστικών τίτλων, που είχαν εκδοθεί από την BOC PCL μεταξύ του 2007 και 2011. Οι αποζημιώσεις που απαιτούνται περιλαμβάνουν την επιστροφή χρημάτων που είχαν καταβάλει για αυτούς τους τίτλους. Οι απαιτήσεις εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίων στην Κύπρο και στην Ελλάδα, καθώς και οι αποφάσεις και τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στην BOC PCL για τα εν λόγω θέματα από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) Κύπρου και/ή Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) Ελλάδος.

Τα χρεόγραφα και αξιόγραφα κεφαλαίου για τα οποία έχουν ασκηθεί αγωγές είναι τα ακόλουθα: Αξιόγραφα Κεφαλαίου 2007, Μετατρέψιμα Χρεόγραφα 2008, Μετατρέψιμα Αξιόγραφα Κεφαλαίου (ΜΑΚ) 2009 και Μετατρέψιμα Αξιόγραφα Ενισχυμένου Κεφαλαίου (ΜΑΕΚ) 2011.

40 Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (συνέχεια)

40.1 Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές (συνέχεια)

Η BOC PCL υπερασπίζεται αυτές τις απαιτήσεις, ιδίως όσον αφορά τους θεσμικούς επενδυτές και ιδιώτες αγοραστές που είχαν λάβει επενδυτικές συμβουλές από ανεξάρτητους συμβούλους επενδύσεων. Στην περίπτωση των ιδιωτών επενδυτών, αν μπορεί να τεκμηριωθεί ότι τα αρμόδια στελέχη της BOC PCL τους 'έπεισαν' να προχωρήσουν με την αγορά και/ή προσέφεραν 'επενδυτική συμβουλή', η BOC PCL πιθανόν να αντιμετωπίσει μεγαλύτερες προκλήσεις. Μέχρι σήμερα, αριθμός υποθέσεων έχουν εκδικαστεί στην Ελλάδα. Η BOC PCL άσκησε έφεση κατά εκείνων των υποθέσεων που δεν εκδικάστηκαν υπέρ της. Η κατάληξη των αγωγών στα δικαστήρια της Ελλάδας πιθανόν να διαρκέσει αρκετά χρόνια. Επίσης, αριθμός υποθέσεων εκδικάζονται στην Κύπρο. Έχει γίνει πρόβλεψη βάσει της καλύτερης εκτίμησης της διοίκησης για πιθανές εκροές που προκύπτουν από τις αποζημιώσεις σε πελάτες και βάσει νομικής συμβουλής.

Τον Ιούλιο του 2018 το Επαρχιακό Δικαστήριο της Λευκωσίας αποφάσισε υπέρ της BOC PCL σε μία αγωγή εναντίον της από κάτοχο κεφαλαιουχικών τίτλων και απέρριψε την αξίωση για αποζημίωση του πελάτη αναφορικά με τις ζημιές από την επένδυση σε τίτλους κεφαλαίου της BOC PCL. Τον Σεπτέμβριο 2018 το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας αποφάσισε εναντίον της BOC PCL σε μία αγωγή εναντίον της από κάτοχο κεφαλαιουχικών τίτλων. Οι ενάγοντες διεκδικούσαν αποζημίωση από την BOC PCL για αμέλεια/απάτη/παράβαση θεσμικού καθήκοντος κατά την πώληση σε αυτούς μετατρέψιμων αξιόγραφων κεφαλαίου. Το Δικαστήριο κατέληξε εναντίον της BOC PCL, επιδικάζοντας αποζημιώσεις. Η BOC PCL καταχώρησε έφεση εναντίον της απόφασης.

Δικαστικές υποθέσεις για Διάσωση με Ίδια Μέσα
Καταθέτες
Αριθμός καταθετών της BOC PCL, που ισχυρίζονται ότι επηρεάστηκαν αρνητικά από το κούρεμα των καταθέσεων καταχώρησαν αγωγές κατά της BOC PCL και άλλων μερών (όπως η ΚΤΚ και το Υπουργείο Οικονομικών της Κύπρου) στη βάση, μεταξύ άλλων, ότι ο 'περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμος του 2013' και τα περί Διάσωσης με Ίδια Μέσα Διατάγματα που εκδόθηκαν δυνάμει του Νόμου για να εφαρμοστεί η μετατροπή των καταθέσεων σε μετοχές, αντίκεινται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι καταθέτες ζητούν αποζημιώσεις για τις ζημιές που ισχυρίζονται ότι έχουν υποστεί από το κούρεμα των καταθέσεων. Η BOC PCL υπερασπίζεται τη θέση της.

Μέτοχοι
Πολυάριθμες προσφυγές ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου, καταχωρήθηκαν από μετόχους το 2013 εναντίον της Κυβέρνησης και της ΚΤΚ σε σχέση με την απομείωση του ποσοστού συμμετοχής τους, ως αποτέλεσμα της ανακεφαλαιοποίησης βάσει του Νόμου περί Εξυγίανσης και των περί Διάσωσης με Ίδια Μέσα Διαταγμάτων που εκδόθηκαν βάσει αυτού. Αυτές οι δικαστικές διαδικασίες επιζητούσαν την ακύρωση και τον παραμερισμό των περί Διάσωσης με Ίδια Μέσα Διαταγμάτων ως αντισυνταγματικά και/ή παράνομα και/ή αντικανονικά. Η BOC PCL εμφανίστηκε στις διαδικασίες αυτές ως ενδιαφερόμενο μέρος και υποστήριξε πως οι υποθέσεις θα πρέπει να κριθούν στο πλαίσιο του ιδιωτικού δικαίου. Το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε τον Οκτώβριο 2014 ότι οι διαδικασίες αυτές εμπίπτουν στο πλαίσιο του δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου και εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου.

Κατά την παρούσα ημερομηνία, τόσο ο Νόμος περί Εξυγίανσης, όσο και τα περί Διάσωσης με Ίδια Μέσα Διατάγματα δεν έχουν ακυρωθεί από τα δικαστήρια και έτσι παραμένουν νομικά έγκυρα και σε ισχύ. Αριθμός αγωγών για αποζημιώσεις έχει ήδη καταχωρηθεί και συνεχίζουν να καταχωρούνται ενώπιον των Επαρχιακών Δικαστηρίων της Κύπρου.

Αγωγές που βασίζονται σε συμψηφισμό
Ορισμένες αγωγές έχουν καταχωρηθεί από πελάτες κατά της Εταιρίας που ισχυρίζονται ότι η εφαρμογή της Διάσωσης με Ίδια Μέσα σύμφωνα με τα περί Διάσωσης με Ίδια Μέσα Διατάγματα δεν εκτελέστηκε σωστά σε σχέση με αυτούς και, ειδικότερα, ότι δεν έγιναν σεβαστά τα δικαιώματά τους για συμψηφισμό. Η Εταιρία προτίθεται να αντικρούσει αυτές τις αγωγές.

40 Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (συνέχεια)

40.1 Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές (συνέχεια)

Καταθέτες και μέτοχοι της Λαϊκής Τράπεζας
Η BOC PCL έχει συνενωθεί ως εναγόμενος σε ορισμένες αγωγές που έχουν εγερθεί εναντίον της Λαϊκής Τράπεζας από τους καταθέτες, μετόχους και κατόχους πιστωτικών τίτλων της. Αυτές οι αγωγές έχουν εγερθεί σε παρόμοια βάση με αυτές που έχουν εγερθεί από τους καταθέτες και μετόχους της BOC PCL που έχουν επηρεαστεί από την εφαρμογή της Διάσωσης με Ίδια Μέσα όπως περιγράφονται πιο πάνω. Η BOC PCL, μεταξύ άλλων, διατηρεί τη θέση ότι δεν πρέπει να είναι μέρος αυτής της διαδικασίας.

Εφαρμογή των Διαταγμάτων
Περιστασιακά, άλλες αγωγές εγείρονται εναντίον της BOC PCL σε σχέση με την εφαρμογή των Διαταγμάτων που εκδόθηκαν μετά την εφαρμογή του Νόμου περί Εξυγίανσης (όσον αφορά τον τρόπο και τη μεθοδολογία με την οποία τα εν λόγω Διατάγματα έχουν εφαρμοστεί).

Νομική θέση του Συγκροτήματος
Όλες οι πιο πάνω αγωγές αμφισβητούνται έντονα από το Συγκρότημα, σε στενή διαβούλευση με τις αρμόδιες πολιτειακές και κυβερνητικές αρχές. Η θέση του Συγκροτήματος είναι ότι ο Νόμος περί Εξυγίανσης και τα Διατάγματα υπερισχύουν όλων των άλλων νόμων. Ως έχουν τα πράγματα, τόσο ο Νόμος περί Εξυγίανσης όσο και τα Διατάγματα που εκδόθηκαν δυνάμει αυτού, είναι συνταγματικά και νόμιμα, δεδομένου ότι έχουν θεσπιστεί σωστά και δεν έχουν μέχρι στιγμής ακυρωθεί από οποιοδήποτε δικαστήριο.

Υποθέσεις Ταμείου Προνοίας
Τον Δεκέμβριο του 2015, το Ταμείο Προνοίας των Υπαλλήλων της BOC PCL καταχώρησε αγωγή εναντίον της BOC PCL απαιτώντας την καταβολή ποσού €70 εκατ. το οποίο, ως ο ισχυρισμός του, οφείλεται ως μέρος της συνεισφοράς της BOC PCL βάσει συμφωνίας με την συντεχνία ημερομηνίας 31 Δεκεμβρίου 2011. Με βάση τη διαθέσιμη πληροφόρηση, δεν είναι εφικτό στο παρόν στάδιο να γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη ως προς το αποτέλεσμα αυτού του θέματος, περιλαμβανομένου του όποιου χρονοδιαγράμματος ή της όποιας επίδρασης στην BOC PCL, αλλά σε αυτό το στάδιο το Συγκρότημα δεν αναμένει σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική του θέση.

Δικαστικές υποθέσεις εργοδότησης
Πρώην ανώτερα στελέχη της BOC PCL έχουν κινήσει εναντίον της BOC PCL μία αγωγή για ισχυριζόμενη άδικη απόλυση και μία αγωγή για τα δικαιώματά τους στο Ταμείο Προνοίας εναντίον της BOC PCL και των Καταπιστευματοδόχων του Ταμείου Προνοίας. Κατά την παρούσα ημερομηνία μία από αυτές τις υποθέσεις έχει απορριφθεί, επειδή είχε κατατεθεί εκπρόθεσμα, αλλά ο ενάγων έχει καταχωρίσει εκ νέου αγωγή στο Επαρχιακό Δικαστήριο με την ίδια βάση ως η αγωγή που είχε αρχικά καταχωρηθεί στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών. Το Συγκρότημα δεν θεωρεί ότι αυτές οι υποθέσεις θα έχουν σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική του θέση.

Νομικές υποθέσεις δανείων σε Ελβετικό Φράγκο στην Κύπρο και Ηνωμένο Βασίλειο
Έχουν κινηθεί αγωγές κατά της BOC PCL από δανειζόμενους που έχουν δανειστεί σε ξένα νομίσματα (κυρίως σε Ελβετικό Φράγκο). Ο κύριος ισχυρισμός σε αυτές τις υποθέσεις ήταν ότι η BOC PCL παραπλάνησε τους δανειζόμενους και/ή έδωσε ανακριβή στοιχεία, παραβιάζοντας την ισχύουσα νομοθεσία. Η BOC PCL προτίθεται να αμφισβητήσει αυτές τις νομικές διαδικασίες. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτές οι διαδικασίες θα έχουν σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική του θέση.

Απαιτήσεις δανεισμού ακινήτων Ηνωμένου Βασιλείου
Η BOC PCL είναι ο εναγόμενος σε ορισμένες διαδικασίες με τον ισχυρισμό ότι η BOC PCL είναι νομικά υπεύθυνη για υποτιθέμενη, μεταξύ άλλων, παραπλανητική χορήγηση δανείων για αγορά ακινήτων στην Κύπρο από Βρετανούς υπηκόους. Οι διαδικασίες στο Ηνωμένο Βασίλειο έχουν ανασταλεί, ούτως ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να έχουν χρόνο να διαπραγματευτούν πιθανούς διακανονισμούς.

40 Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (συνέχεια)

40.1 Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές (συνέχεια)

Γενικές ποινικές έρευνες και διαδικασίες
Ο Γενικός Εισαγγελέας και η Κυπριακή Αστυνομία (η Αστυνομία) διεξάγουν διάφορες έρευνες και ανακρίσεις σε σχέση με την οικονομική κρίση, η οποία κορυφώθηκε τον Μάρτιο 2013. Η BOC PCL συνεργάζεται πλήρως με το Γενικό Εισαγγελέα και την Αστυνομία και παρέχει όλη την απαιτούμενη πληροφόρηση. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες επί του παρόντος, το Συγκρότημα είναι της άποψης ότι περαιτέρω έρευνες ή απαιτήσεις που ενδέχεται να προκύψουν από τις εν λόγω έρευνες δεν θα έχουν σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

Ο Γενικός Εισαγγελέας είχε καταχωρήσει ποινική αγωγή εναντίον της BOC PCL και πέντε πρώην μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για αδικήματα χειραγώγησης της αγοράς σχετικά με τη μη δημοσιοποίηση σε εύθετο χρόνο της αύξησης του κεφαλαιακού ελλείμματος της BOC PCL το 2012. Στις 14 Δεκεμβρίου 2017, το Δικαστήριο έκρινε την BOC PCL και τον πρώην Διευθύνων Σύμβουλο ένοχους μόνο για την κατηγορία της χειραγώγησης της αγοράς και αθώωσε όλους τους κατηγορούμενους από όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες. Στις 5 Ιανουαρίου 2018, το Δικαστήριο επέβαλε πρόστιμο ύψους €120,000 στην BOC PCL και ποινή φυλάκισης δυόμισι χρόνων στον κύριο Ανδρέα Ηλιάδη. Η BOC PLC καταχώρησε έφεση, τόσο κατά της απόφασης, όσο και του προστίμου. Τον Σεπτέμβριο 2018 τόσο η BOC PCL όσο και ο κύριος Ανδρέας Ηλιάδης αθωώθηκαν.

Ο Γενικός Εισαγγελέας επίσης έχει καταχωρήσει μια ξεχωριστή ποινική υπόθεση εναντίον της BOC PCL και έξι πρώην μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για ισχυριζόμενα αδικήματα χειραγώγησης της αγοράς σε σχέση με την μη δημοσιοποίηση της αγοράς των Ελληνικών Κυβερνητικών ομολόγων σε καθορισμένο χρονικό διάστημα. Στις 18 Δεκεμβρίου 2017, το Κακουργιοδικείο απέρριψε την υπόθεση εναντίον όλων των κατηγορουμένων σε συνέχεια απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου (πρωτοβάθμια δικαιοδοσία) η οποία κατέστησε τις κατηγορίες άκυρες υπ' αρχής. Ο Γενικός Εισαγγελέας καταχώρησε έφεση εναντίον της πρωτόδικης απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Τον Απρίλιο του 2018 το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε την έφεση και έβαλε τέλος σε αυτήν την ποινική υπόθεση.

Τον Ιανουάριο 2017 έχουν ασκηθεί ποινικές διαδικασίες από τον Γενικό Εισαγγελέα σε ορισμένα υφιστάμενα και πρώην στελέχη της BOC PCL σχετικά με την επαναταξινόμηση των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου τον Απρίλιο 2010. Δεν απαγγέλθηκαν οποιεσδήποτε κατηγορίες εναντίον της BOC PCL σε αυτή την υπόθεση. Δύο από τους κατηγορούμενους έχουν ήδη αθωωθεί με βάση των αρχικών ενστάσεων που υποβλήθηκαν από αυτούς. Ο Γενικός Εισαγγελέας έχει καταχωρήσει έφεση κατά των κατηγορούμενων. Στο μεταξύ δεν έχει αρχίσει ακόμη η ακρόαση της υπόθεσης.

40.2 Κανονιστικά θέματα

Έρευνα Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) Ελλάδος
Η ΕΚ Ελλάδος βρίσκεται στη διαδικασία διερεύνησης θεμάτων που αφορούν την επένδυση του Συγκροτήματος σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου από το 2009 μέχρι το 2011, που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη μη δημοσιοποίηση σημαντικών πληροφοριών για τα ΜΑΚ και ΜΑΕΚ της BOC PCL και για το ενημερωτικό δελτίο έκδοσης δικαιωμάτων προτίμησης (παρακολουθώντας την έρευνα που διενεργήθηκε από την ΕΚ Κύπρου το 2013), την επαναταξινόμηση των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, τις γνωστοποιήσεις για τον Μηχανισμό παροχής έκτακτης ρευστότητας (ELA) και τους ισχυρισμούς επενδυτών σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου όσον αφορά τη μη συμμόρφωση της BOC PCL με την Οδηγία για τις Αγορές Χρηματοπιστωτικών Μέσων (MiFID) για τις άμεσες επενδύσεις επενδυτών σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου.

Σε αυτό το στάδιο, δεν μπορεί να γίνει συγκεκριμένη εκτίμηση για το αποτέλεσμα των ερευνών ή για το ύψος των πιθανών προστίμων, παρόλο που δεν αναμένεται ότι οποιαδήποτε προκύπτουσα υποχρέωση ή αποζημίωση θα έχει σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

Έρευνες Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) Κύπρου
Η μόνη εκκρεμούσα έρευνα της ΕΚ Κύπρου εναντίον της BOC PCL αφορά πιθανή χειραγώγηση της αγοράς από την BOC PCL για την περίοδο 1 Νοεμβρίου 2009 μέχρι 30 Ιουνίου 2010 μεταγενέστερα της επένδυσης της Εταιρίας στην Banca Transilvania. Δεν αναμένεται ότι οποιαδήποτε προκύπτουσα υποχρέωση ή πρόστιμο θα έχει σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

40 Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (συνέχεια)

40.2 Κανονιστικά θέματα (συνέχεια)

Έρευνα Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού
Τον Απρίλιο 2014, μετά από έρευνα η οποία ξεκίνησε το 2010, η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ) της Κύπρου εξέδωσε πόρισμα ισχυριζόμενη παραβάσεις του Κυπριακού και του Ευρωπαϊκού Νόμου περί Ανταγωνισμού σχετικά με τις δραστηριότητες και/ή παραλείψεις από μεταξύ άλλων την BOC PCL και την JCC Payment Systems Ltd (JCC), εταιρία επεξεργασίας συναλλαγών με κάρτες που ανήκει στην BOC PCL κατά 75%, σε ότι αφορά συναλλαγές πληρωμών με κάρτες.

Υπήρχε επίσης ένας ισχυρισμός σχετικά με τις συμφωνίες της BOC PCL με την American Express, ότι αυτές οι αποκλειστικές συμφωνίες παραβίαζαν το νόμο περί ανταγωνισμού της Κύπρου και της ΕΕ. Και για τα δύο θέματα, η ΕΠΑ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η BOC PCL (από κοινού με άλλες τράπεζες και τη JCC) έχει παραβιάσει τις σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για την προστασία του ανταγωνισμού. Τον Μάιο 2017, η ΕΠΑ έχει επιβάλει πρόστιμο ύψους €18 εκατ. στην BOC PCL και η BOC PCL καταχώρησε προσφυγή σχετικά με την απόφαση και το πρόστιμο. Η πληρωμή του προστίμου παραμένει σε εκκρεμότητα μέχρι το τελικό αποτέλεσμα της προσφυγής. Τον Ιούνιο του 2018 το Διοικητικό δικαστήριο αποδέχτηκε την θέση της BOC PCL και ακύρωσε την απόφαση όπως και το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην BOC PCL. Ο Γενικός Εισαγγελέας έχει καταχωρήσει έφεση στο Ανώτατο Δικαστήριο σε σχέση με την εν λόγω απόφαση.

Κανονιστική υπόθεση Ηνωμένου Βασιλείου
Κατά το 2016 και το 2017, το συγκρότημα BOC αναγνώρισε ζημιές ύψους €57,540 χιλ. για μία παραβίαση στις αρχές συμπεριφοράς. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, αναγνωρίστηκε πρόβλεψη ύψους €15,795 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2017: €46,962 χιλ.). Ως μέρος της συμφωνίας για την πώληση της Bank of Cyprus UK Ltd (Σημ. 53.2.1), οποιαδήποτε υποχρέωση για την κανονιστική υπόθεση Ηνωμένου Βασιλείου θα παραμένει υποχρέωση του Συγκροτήματος. Το ποσό της πρόβλεψης αντιπροσωπεύει την καλύτερη εκτίμηση για πιθανές εκροές που προκύπτουν από τις αποζημιώσεις σε πελάτες, βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών της διοίκησης. Η διοίκηση συνεχίζει να επανεξετάζει την επάρκεια των προβλέψεων, καθώς και τις παραδοχές στις οποίες βασίζονται οι υπολογισμοί της, βάσει της εμπειρίας και άλλων σχετικών παραγόντων που επικρατούν τη δεδομένη περίοδο.

40.3 Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα

	Επιδικίες ή υπό διαιτησία διαφορές (Σημ. 40.1)	Κανονιστικά θέματα (Σημ. 40.2)	Άλλα θέματα	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	62,646	70,672	5,057	**138,375**
Αύξηση προβλέψεων - συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 16)	20,804	6,675	7,953	**35,432**
Χρήση προβλέψεων	(9,016)	(39,242)	-	**(48,258)**
Αποδέσμευση προβλέψεων - συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 16)	(62)	(9,000)	-	**(9,062)**
Συναλλαγματικές διαφορές	-	464	-	**464**
31 Δεκεμβρίου	**74,372**	**29,569**	**13,010**	**116,951**
Προβλέψεις που αναμένονται να διακανονιστούν το αργότερο σε 12 μήνες μετά την ημερομηνία αναφοράς	2,000	15,795	-	**17,795**

40 Επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (συνέχεια)

40.3 Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα (συνέχεια)

2017	Επιδικίες ή υπό διαιτησία διαφορές (Note 40.1) €000	Κανονιστικά θεματα (Note 40.2) €000	Άλλα θέματα €000	**Σύνολο €000**
1 Ιανουαρίου	25,234	23,648	5,057	**53,939**
Αύξηση προβλέψεων - συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 16)	41,282	52,877	-	**94,159**
Αύξηση προβλέψεων - μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	-	4,598	-	**4,598**
Χρήση προβλέψεων	(2,650)	(9,990)	-	**(12,640)**
Αποδέσμευση προβλέψεων - συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 16)	(1,220)	-	-	**(1,220)**
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(461)	-	**(461)**
31 Δεκεμβρίου	**62,646**	**70,672**	**5,057**	**138,375**
Προβλέψεις που αναμένονται το αργότερο σε 12 μήνες μετά την ημερομηνία αναφοράς	**1,200**	**4,000**	-	**5,200**

Η μείωση προβλέψεων για κανονιστικά θέματα κατά το εξάμηνο που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 αφορά κυρίως χρήση προβλέψεων για την κανονιστική υπόθεση του Ηνωμένου Βασιλείου όπως περιγράφεται στη Σημείωση 40.2. Η αύξηση προβλέψεων για εκκρεμείς επιδικίες ή υπό διαιτησία διαφορές κατά το εξάμηνο που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 αφορά κυρίως αύξηση στις προβλέψεις που αναγνωρίστηκαν για τις έρευνες και δικαστικές υποθέσεις τίτλων που εκδόθηκαν από την BOC PCL όπως περιγράφεται στην Σημείωση 40.1.

Τα άλλα θέματα αφορούν κυρίως προβλέψεις για διάφορα ανοικτά αιτήματα υπό εξέταση του Συγκροτήματος από κυβερνητικά και άλλα δημόσια σώματα. Οι προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα δεν περιλαμβάνουν απαιτήσεις για ασφαλιστικά θέματα που προκύπτουν κατά τη συνήθη διεξαγωγή των εργασιών των ασφαλιστικών θυγατρικών εταιριών του Συγκροτήματος καθώς αυτά περιλαμβάνονται κάτω από τον τίτλο 'Ασφαλιστικές Υποχρεώσεις' (Σημ. 33).

Ορισμένες πληροφορίες που απαιτούνται από το ΔΛΠ 37 (Πρόβλεψη, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενες Απαιτήσεις) δεν γνωστοποιούνται αφού αναμένεται να βλάψει σημαντικά το αποτέλεσμα της υπόθεσης.

41. Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις

Ως μέρος των υπηρεσιών που προσφέρονται σε πελάτες, το Συγκρότημα εισέρχεται σε διάφορες αμετάκλητες δεσμεύσεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις. Αυτές περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, πιστωτικές επιστολές και άλλα όρια δανείων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμα εκταμιευθεί.

Παρόλο που αυτές οι υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό, εμπεριέχουν πιστωτικό κίνδυνο και ως εκ τούτου περιλαμβάνονται στη μέγιστη έκθεση του Συγκροτήματος σε πιστωτικό κίνδυνο (Σημ. 46).

41.1 Συμφωνίες για κεφαλαιουχικές δαπάνες

Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμφωνίες για κεφαλαιουχικές δαπάνες σε ακίνητα, εξοπλισμό και άυλα περιουσιακά στοιχεία στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ανέρχονται σε €28,851 χιλ. (2017: €38,306 χιλ.).

41. Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

41.2 Άλλες ενδεχόμενες υποχρεώσεις (συνέχεια)

41.2 Άλλες ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Το Συγκρότημα ως μέρος της διαδικασίας πώλησης κάποιων από τις δραστηριότητες του, παραχώρησε διαβεβαιώσεις, εγγυητικές και αποζημιώσεις στους αγοραστές. Αυτές σχετίζονται με, περιλαμβανομένων άλλων, την ιδιοκτησία δανείων, την εγκυρότητα των υποθηκών, την έκθεση φορολογίας και άλλων θεμάτων που συμφωνήθηκαν με τους αγοραστές. Ως αποτέλεσμα, το Συγκρότημα μπορεί να υποχρεωθεί να αποζημιώσει τους αγοραστές σε περίπτωση που γίνει αποδεκτή η απαίτηση των αγοραστών σε σχέση με τις πιο πάνω διαβεβαιώσεις, εγγυητικές και αποζημιώσεις.

Έχει γίνει πρόβλεψη βάσει της καλύτερης δυνατής εκτίμησης από τη διοίκηση για πιθανές εκροές, όπου εκτιμήθηκε ότι οι εκροές είναι πιθανές (Σημ. 46.8.1).

42. Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες

	Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
	€000	€000
Ζημιές πριν τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	**(33,360)**	(479,232)
Κέρδη πριν τη φορολογία από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	**8,926**	1,588
Αναπροσαρμογές για:		
Πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και καθαρά κέρδη από αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος	**300,634**	779,483
Αποσβέσεις ακινήτων και εξοπλισμού	**12,016**	11,930
Αποσβέσεις άυλων περιουσιακών στοιχείων	**13,542**	9,404
Απομείωση ακινήτων που κρατούνται για ίδια χρήση και εξοπλισμού	**11**	8,470
Απομείωση άλλων μη χρηματοοικονομικών μέσων	**1,368**	-
Πιστωτικές ζημιές άλλων χρηματοοικονομικών μέσων	**1,610**	6,459
Αποσβέσεις διαφορών προεξοφλήσεων/υπέρ το άρτιο, κέρδος από αποπληρωμή και τόκοι ομολόγων	**(25,418)**	(22,669)
(Κέρδη)/ζημιές από πωλήσεις και διαγραφές ακινήτων και εξοπλισμού και άυλων περιουσιακών στοιχείων	**(99)**	208
Καθαρές ζημιές από πωλήσεις επενδύσεων σε ακίνητα και επενδύσεων σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση	**-**	752
Καθαρές ζημιές από τη μεταβολή στην εύλογη αξία επενδύσεων σε ακίνητα και επενδύσεων σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση	**13,275**	3,309
Μερίσματα	**(547)**	(683)
Καθαρά κέρδη από την πώληση επενδύσεων στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**(19,484)**	-
Καθαρά κέρδη σε χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία του λογαριασμού αποτελεσμάτων	**(1,435)**	-
Καθαρά κέρδη από την πώληση επενδύσεων σε μετοχές διαθέσιμες προς πώληση	**-**	(1,520)
Καθαρά κέρδη από την πώληση επενδύσεων σε ομόλογα διαθέσιμων προς πώληση και επενδύσεων σε ομόλογα που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις	**-**	(2,104)
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών	**(9,095)**	(8,957)
Ζημιά από τη μεταβολή στην εύλογη αξία ομολόγων σε αντισταθμίσεις εύλογης αξίας	**22,775**	14,150
(Κέρδος)/ζημιά από πώληση/διάλυση θυγατρικών εταιριών και συγγενών εταρειών	**(6,205)**	2,187
Καθαρά κέρδη από πωλήσεις αποθεμάτων ακινήτων	**(31,867)**	(30,447)
Απομείωση στα αποθέματα ακινήτων	**17,272**	50,502
Τόκοι χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες	**3**	28
Τόκοι δανειακού κεφαλαίου	**25,365**	22,258
Μεταβολή στην παρούσα αξία των ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	**5,314**	(2,743)
	294,601	362,373
Μεταβολή σε:		
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**(284,836)**	60,130
Καταθέσεις από τράπεζες	**(61,938)**	60,522
Υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**(8,942)**	(11,036)
Καταθέσεις πελατών	**983,999**	1,340,178
Αξία ασφαλιστήριων συμβολαίων ζωής σε ισχύ και υποχρεώσεις	**12,934**	2,306
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος	**(320,757)**	(227,629)
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία του λογαριασμού αποτελεσμάτων	**(5,710)**	-
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**12,230**	28,424
Δεδουλευμένα έσοδα και προπληρωμένα έξοδα	**(8,306)**	374
Λοιπές υποχρεώσεις και επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές και άλλα κανονιστικά θέματα	**(46,236)**	91,673
Δεδουλευμένα έξοδα και αναβαλλόμενα έσοδα	**27,855**	3,377
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**(18,636)**	5,075
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**(9,816)**	(8,451)
Συμφωνίες επαναγοράς	**(8,377)**	(45)
Εισπράξεις από πωλήσεις αποθεμάτων ακινήτων	**228,225**	280,365
	786,290	1,987,636
Φόροι που εισπράκτηκαν	**3,913**	5,630
Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες	**790,203**	1,993,266

42. Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες (συνέχεια)

Μη ταμειακές συναλλαγές

2018

Ανάκτηση εξασφαλίσεων
Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το Συγκρότημα απέκτησε αποθέματα ακινήτων μέσω ανάκτησης εξασφαλίσεων από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ύψους €395,968 χιλ. (2017: €519,657 χιλ.) (Σημ. 28).

Αύξηση στο μετοχικό κεφάλαιο της Nicosia Mall Holding (NMH) Ltd
Κατά τη διάρκεια του 2018, η BOC PCL αύξησε το μερίδιο που ελέγχει στην Nicosia Mall Hodlings (NMH) Limited από 51% σε 64%.

2017

Τερματισμός των δραστηριοτήτων του υποκαταστήματος της Τράπεζας Κύπρου Ρουμανία
Σύμφωνα με τη στρατηγική του Συγκροτήματος για έξοδο από τις μη κύριες δραστηριότητες στο εξωτερικό, οι δραστηριότητες του υποκαταστήματος στη Ρουμανία τερματίστηκαν, υπό της προϋπόθεσης της τελικής ολοκλήρωσης της διαδικασίας διαγραφής με τις αντίστοιχες αρχές. Τα πλείστα υπολειπόμενα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις του υποκαταστήματος στη Ρουμανία με τρίτα μέρη έχουν μεταφερθεί σε άλλες εταιρείες του Συγκροτήματος.

Εξαγορά της Nicosia Mall Holdings (NMH) Limited
Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017, το Συγκρότημα απέκτησε το 51% του μετοχικού κεφαλαίου της Nicosia Mall Holdings (NMH) Limited ως μέρος της αναδιάρθρωσης του χρέους της. Η εξαγορά δεν περιλάμβανε οποιοδήποτε αντάλλαγμα σε μετρητά. Περισσότερες πληροφορίες παρουσιάζονται στη Σημείωση 53.3.1.

Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες - τόκοι και μερίσματα

	2018	2017
	€000	€000
Τόκοι που πληρώθηκαν	**(225,585)**	(194,666)
Τόκοι που εισπράχθηκαν	**633,733**	782,476
Μερίσματα που εισπράχθηκαν	**547**	683
	408,695	588,493

42. Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες (συνέχεια)

Αλλαγές στις υποχρεώσεις για χρηματοδοτικές δραστηριότητες

2018	Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες €000	Δανειακό κεφάλαιο €000	**Σύνολο** **€000**
1 Ιανουαρίου	930,000	302,288	**1,232,288**
Ταμειακές ροές	(100,000)	(24,476)	**(124,476)**
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(33)	**(33)**
Άλλες μη ταμειακές μεταβολές	-	28,491	**28,491**
Πώληση θυγατρικής	-	(35,340)	**(35,340)**
31 Δεκεμβρίου	**830,000**	**270,930**	**1,100,930**

2017			
1 Ιανουαρίου 2017	850,014	-	**850,014**
Ταμειακές ροές	79,986	280,983	**360,969**
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(680)	**(680)**
Άλλες μη ταμειακές μεταβολές	-	21,985	**21,985**
31 Δεκεμβρίου 2017	**930,000**	**302,288**	**1,232,288**

43. Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών

Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών αποτελούνται από:

	2018 **€000**	2017 €000
Μετρητά και μη υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**4,447,816**	3,240,201
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες αποπληρωτέες εντός τριών μηνών από την αρχική τους λήξη	**357,028**	1,040,030
	4,804,844	4,280,231

Ανάλυση μετρητών και καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες και δανείων και απαιτήσεων σε τράπεζες

	2018 **€000**	2017 €000
Μετρητά και μη υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**4,447,816**	3,240,201
Υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες (Σημ. 20)	**162,675**	153,733
Σύνολο μετρητών και καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες (Σημ. 20)	**4,610,491**	3,393,934

Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες αποπληρωτέες εντός τριών μηνών από την αρχική τους λήξη	**357,028**	1,040,030
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες που υπόκεινται σε περιορισμούς	**115,504**	117,273
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**-**	35,330
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων σε τράπεζες (Σημ. 20)	**472,532**	1,192,633

Τα δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες που υπόκεινται σε περιορισμούς αφορούν εξασφαλίσεις συναλλαγών σε παράγωγα ύψους €42,631 χιλ. (2017: €59,997 χιλ.), τα οποία δεν είναι άμεσα διαθέσιμα για χρήση από το Συγκρότημα, αλλά γίνονται διαθέσιμα όταν οι συναλλαγές τερματίζονται.

44. Λειτουργικές μισθώσεις - Το Συγκρότημα ως μισθωτής

Τα συνολικά μελλοντικά ελάχιστα μισθώματα βάσει μη ακυρωτέων λειτουργικών μισθώσεων στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 παρουσιάζονται πιο κάτω:

	2018	2017
	€000	€000
Μέχρι ένα έτος	**1,864**	1,850
Από ένα μέχρι και πέντε έτη	**2,542**	2,663
Πέραν των πέντε ετών	**47**	62
	4,453	4,575

Τα πιο πάνω αφορούν κυρίως ενοίκια των καταστημάτων και γραφείων του Συγκροτήματος στην Κύπρο.

45. Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση την αναμενόμενη ημερομηνία λήξης

	2018			2017		
	Εντός ενός έτους	**Πέραν του ενός έτους**	**Σύνολο**	Εντός ενός έτους	Πέραν του ενός έτους	Σύνολο
Περιουσιακά στοιχεία	**€000**	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**4,447,816**	**162,675**	**4,610,491**	3,241,396	152,538	3,393,934
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**364,655**	**107,877**	**472,532**	1,094,918	97,715	1,192,633
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**4,148**	**20,606**	**24,754**	1,495	16,532	18,027
Επενδύσεις	**135,679**	**1,379,012**	**1,514,691**	39,050	1,081,562	1,120,612
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	**1,525,865**	**9,395,921**	**10,921,786**	3,642,968	10,959,486	14,602,454
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	**498**	**402,067**	**402,565**	20,317	409,573	429,890
Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**82,214**	**173,788**	**256,002**	98,196	127,909	226,105
Αποθέματα ακινήτων	**542,419**	**987,969**	**1,530,388**	441,800	1,199,622	1,641,422
Ακίνητα, εξοπλισμός και άυλα περιουσιακά στοιχεία	**6**	**431,128**	**431,134**	13	445,753	445,766
Επενδύσεις σε ακίνητα	**-**	**24,475**	**24,475**	-	19,646	19,646
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία	**-**	**114,637**	**114,637**	-	118,113	118,113
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	**-**	**301,778**	**301,778**	26,000	357,498	383,498
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδες εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	**1,470,038**	**-**	**1,470,038**	6,500	-	6,500
	8,573,338	**13,501,933**	**22,075,271**	8,612,653	14,985,947	23,598,600
Υποχρεώσεις						
Καταθέσεις από τράπεζες	**168,740**	**263,202**	**431,942**	360,277	135,031	495,308
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες	**-**	**830,000**	**830,000**	100,000	830,000	930,000
Συμφωνίες επαναγοράς	**80,692**	**168,253**	**248,945**	-	257,322	257,322
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	**12,459**	**26,524**	**38,983**	15,205	35,687	50,892
Καταθέσεις πελατών	**2,946,714**	**13,896,844**	**16,843,558**	4,786,907	13,063,012	17,849,919
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	**90,464**	**500,593**	**591,057**	89,689	515,759	605,448
Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα, λοιπές υποχρεώσεις και επιδίκιες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα	**300,765**	**101,669**	**402,434**	283,754	160,848	444,602
Δανειακό κεφάλαιο	**-**	**270,930**	**270,930**	-	302,288	302,288
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	**-**	**44,282**	**44,282**	-	46,113	46,113
Μη κυκλοφορούντες υποχρεώσεις και ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση	**5,812**	**-**	**5,812**	-	-	-
	3,605,646	**16,102,297**	**19,707,943**	5,635,832	15,346,060	20,981,892

45. Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση την αναμενόμενη ημερομηνία λήξης (συνέχεια)

Οι κύριες παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον καθορισμό της αναμενόμενης ημερομηνίας λήξης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων παρουσιάζονται πιο κάτω.

Οι επενδύσεις κατηγοριοποιούνται στην ανάλογη χρονική ζώνη βάσει των προοπτικών πώλησης. Στις περισσότερες περιπτώσεις αυτή είναι η ημερομηνία λήξης, εκτός αν υπάρχει ένδειξη ότι η λήξη τους θα παραταθεί ή υπάρχει πρόθεση για πώληση, ή αντικατάστασή τους με κάποια παρόμοια. Το τελευταίο, αφορά περιπτώσεις όπου το Συγκρότημα έχει εξασφαλισμένο δανεισμό, που απαιτεί την εκχώρηση ομολόγων και αυτά τα ομόλογα λήγουν πριν τη λήξη του εξασφαλισμένου δανεισμού. Η λήξη των ομολόγων επεκτείνεται για να καλύψει την περίοδο του εξασφαλισμένου δανεισμού. Επενδύσεις σε μετοχές κατηγοριοποιούνται στην 'κατηγορία εντός ενός χρόνου'.

Οι επενδύσεις προς εμπορία κατηγοριοποιούνται με λήξη εντός ενός έτους.

Τα εξυπηρετούμενα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην Κύπρο κατηγοριοποιούνται βάσει του συμβατικού χρονοδιαγράμματος αποπληρωμής. Τα παρατραβήγματα κατηγοριοποιούνται στην κατηγορία 'πέραν του ενός έτους'. Τα δάνεια της κατηγορίας 3 κατηγοριοποιούνται στην κατηγορία 'πέραν του ενός έτους' εκτός από τις αναμενόμενες εισπράξεις που συμπεριλαμβάνονται σε χρονικές ζώνες, με βάση τα ιστορικά ποσά που εισπράχθηκαν κατά τους τελευταίους μήνες.

Τα αποθέματα ακινήτων κατηγοριοποιούνται στην ανάλογη χρονική ζώνη βάσει των προοπτικών πώλησης.

Ένα ποσοστό των καταθέσεων πελατών στην Κύπρο με λήξη εντός ενός έτους κατηγοριοποιείται στην κατηγορία 'πέραν του ενός έτους', βάσει της παρατηρήσιμης συμπεριφοράς των πελατών.

Η αναμενόμενη ημερομηνία λήξης των προπληρωμών, δεδουλευμένων εσόδων και λοιπών περιουσιακών στοιχείων και δεδουλευμένων, αναβαλλόμενων εσόδων και λοιπών υποχρεώσεων είναι η ίδια με τη συμβατική τους λήξη. Αν δεν έχουν συμβατική λήξη, η αναμενόμενη ημερομηνία λήξης είναι το χρονικό πλαίσιο που το περιουσιακό στοιχείο αναμένεται να ρευστοποιηθεί και η υποχρέωση αναμένεται να διακανονιστεί.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος

Στα πλαίσια των συνήθων δραστηριοτήτων του, το Συγκρότημα εκτίθεται σε πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος παρακολουθείται με διάφορους μηχανισμούς ελέγχου σε όλες τις εταιρίες του Συγκροτήματος ώστε να αποφεύγεται η συσσώρευση υπέρμετρων κινδύνων και να τιμολογούνται οι πιστωτικές διευκολύνσεις και τα προϊόντα λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο αυτό.

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που απορρέει από την πιθανή αδυναμία ενός ή περισσοτέρων πελατών να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους έναντι του Συγκροτήματος.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου καθορίζει τις πολιτικές χρηματοδότησης του Συγκροτήματος και παρακολουθεί την εφαρμογή της πιστωτικής πολιτικής σε κάθε τομέα καθώς και την ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου του Συγκροτήματος μέσω έγκαιρου εντοπισμού των προβληματικών πελατών. Ο πιστωτικός κίνδυνος από συνδεόμενους λογαριασμούς ενοποιείται και παρακολουθείται σε ενοποιημένη βάση.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου, διασφαλίζει την αποτελεσματική διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου σε όλα τα στάδια του πιστωτικού κύκλου, παρακολουθεί την ποιότητα των αποφάσεων και διαδικασιών και διασφαλίζει ότι η πιστωτική λειτουργία επιβολής κυρώσεων χρήζει σωστής διαχείρισης.

Οι πιστωτικές πολιτικές συνδυάζονται με τις μεθόδους αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών (πιστοληπτική διαβάθμιση και υποδείγματα διαβάθμισης).

Το δανειακό χαρτοφυλάκιο αναλύεται με βάση εκτιμήσεις για την πιστοληπτική ικανότητα των πελατών, τον τομέα της οικονομίας και τη χώρα δραστηριότητάς τους.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Ο πιστωτικός κίνδυνος για το Συγκρότημα είναι διεσπαρμένος τόσο γεωγραφικά, όσο και στους διάφορους κλάδους της οικονομίας. Η Υπηρεσία Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου καθορίζει τους απαγορευμένους/επικίνδυνους κλάδους της οικονομίας και καθορίζει αυστηρότερη πολιτική στους κλάδους αυτούς, ανάλογα με το βαθμό επικινδυνότητάς τους.

Οι σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές του Συγκροτήματος αναφορικά με τον καθορισμό των προβλέψεων για απομείωση παρατίθενται στη Σημείωση 5 'Σημαντικές και άλλες κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές' αυτών των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς αξιολογεί τον πιστωτικό κίνδυνο για όλες τις επενδύσεις σε ρευστά διαθέσιμα (κυρίως δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και ομόλογα) και υποβάλλει εισηγήσεις για τον καθορισμό ορίων στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) για έγκριση.

46.1 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο και εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις

Η μέγιστη έκθεση του Συγκροτήματος σε πιστωτικό κίνδυνο αναλύεται κατά γεωγραφικό τομέα ως ακολούθως:

	2018	2017
Στον ισολογισμό	**€000**	€000
Κύπρος	**18,504,113**	17,986,526
Ηνωμένο Βασίλειο	**511**	2,056,334
Άλλες χώρες	**82,796**	138,725
	18,587,420	20,181,585
Εκτός ισολογισμού		
Κύπρος	**2,781,943**	2,934,269
Ηνωμένο Βασίλειο	**-**	31,471
Άλλες χώρες	**60,592**	73,600
	2,842,535	3,039,340
Σύνολο στον ισολογισμό και εκτός ισολογισμού		
Κύπρος	**21,286,056**	20,920,795
Ηνωμένο Βασίλειο	**511**	2,087,805
Άλλες χώρες	**143,388**	212,325
	21,429,955	23,220,925

Το Συγκρότημα προσφέρει στους πελάτες του εγγυητικές διευκολύνσεις για τις οποίες μπορεί να χρειαστεί να προβεί σε πληρωμές για λογαριασμό τους και εισέρχεται σε δεσμεύσεις για επέκταση των πιστωτικών διευκολύνσεων για την εξασφάλιση των αναγκών ρευστότητάς τους.

Οι πιστωτικές και εγγυητικές επιστολές (περιλαμβανομένων και των ορίων πιστώσεων) δεσμεύουν το Συγκρότημα σε πληρωμές για λογαριασμό των πελατών του σε περίπτωση συγκεκριμένης πράξης, που συνήθως αφορά την εισαγωγή ή εξαγωγή εμπορευμάτων. Αυτές οι δεσμεύσεις εκθέτουν το Συγκρότημα σε κινδύνους παρόμοιους με αυτούς των δανείων και απαιτήσεων και ως εκ τούτου παρακολουθούνται χρησιμοποιώντας τις ίδιες πολιτικές και μηχανισμούς ελέγχου.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.1 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο και εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις (συνέχεια)

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες
Η Υπηρεσία Πιστωτικού Κινδύνου καθορίζει το ποσό και το είδος της εξασφάλισης και τις άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις που απαιτούνται για τη χορήγηση νέων δανείων σε πελάτες.

Οι κύριες κατηγορίες των εξασφαλίσεων που λαμβάνει το Συγκρότημα είναι υποθήκες ακινήτων, εξασφαλίσεις μετρητών/δεσμευμένες καταθέσεις, τραπεζικές εγγυήσεις, κυβερνητικές εγγυήσεις, ενεχυριάσεις μετοχών και χρεογράφων δημόσιων εταιριών, επιβαρύνσεις σταθερής και κυμαινόμενης επιβάρυνσης επί εταιρικών περιουσιακών στοιχείων, εκχώρηση ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής, εκχώρηση δικαιωμάτων σε συγκεκριμένα συμβόλαια και προσωπικές και εταιρικές εγγυήσεις.

Η διοίκηση του Συγκροτήματος παρακολουθεί τις αλλαγές στην αγοραία αξία των εξασφαλίσεων σε συνεχή βάση και όπου χρειάζεται, λαμβάνει επιπρόσθετες εξασφαλίσεις με βάση τη σχετική συμφωνία.

Άλλα χρηματοοικονομικά μέσα
Οι εξασφαλίσεις που λαμβάνονται για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία εκτός από δάνεια και απαιτήσεις, καθορίζονται ανάλογα με τη φύση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Συνήθως τα ομόλογα και άλλα χρεόγραφα δεν είναι εξασφαλισμένα, εκτός από τα ομόλογα που είναι διασφαλισμένα με περιουσιακά στοιχεία (asset-backed securities) και άλλα παρόμοια μέσα, τα οποία εξασφαλίζονται με χαρτοφυλάκιο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Επιπρόσθετα, κάποια ομόλογα φέρουν κυβερνητική εγγύηση.

Το Συγκρότημα έχει επιλέξει να χρησιμοποιεί τη σύμβαση ISDA Master Agreement για την καταχώρηση των συναλλαγών του σε παράγωγα. Η σύμβαση αυτή παρέχει το συμβατικό πλαίσιο το οποίο διέπει τη διεξαγωγή ενός πλήρους φάσματος συναλλαγών σε μη οργανωμένες αγορές (over-the-counter) και δεσμεύει συμβατικά τα αντισυμβαλλόμενα μέρη να συμψηφίζουν όλες τις ανοικτές συναλλαγές οι οποίες διέπονται από τη σύμβαση στην περίπτωση που κάποιο από τα αντισυμβαλλόμενα μέρη την αθετήσει. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα αντισυμβαλλόμενα μέρη υπογράφουν σύμβαση Credit Support Annex (CSA) σε συνδυασμό με τη σύμβαση ISDA Master Agreement. Η σύμβαση CSA παρέχει εξασφαλίσεις στα αντισυμβαλλόμενα μέρη έτσι ώστε να μετριαστεί ο ενδεχόμενος κίνδυνος που εμπεριέχεται στις ανοιχτές τους θέσεις.

Ο κίνδυνος διακανονισμού προκύπτει όταν γίνεται μια πληρωμή μετρητών ή αξιών, με αντάλλαγμα την αναμενόμενη είσπραξη αξιών ή μετρητών. Το Συγκρότημα καθορίζει ημερήσια όρια διακανονισμού για κάθε αντισυμβαλλόμενο μέρος. Ο κίνδυνος διακανονισμού μετριάζεται όταν οι συναλλαγές πραγματοποιούνται μέσω οργανωμένων συστημάτων πληρωμής ή βάσει παράδοσης έναντι πληρωμής.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τη μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο, τις εμπράγματες και μετρήσιμες εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις που έχουν ληφθεί και την καθαρή έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο, που είναι η έκθεση μετά από τις ζημιές απομείωσης και τις εμπράγματες και μετρήσιμες εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις. Οι προσωπικές εγγυήσεις είναι επιπρόσθετο είδος εξασφάλισης, που όμως δεν περιλαμβάνονται στις πιο κάτω πληροφορίες γιατί δεν είναι εφικτό να υπολογιστεί η εύλογή τους αξία.

Η εύλογη αξία των εξασφαλίσεων που παρουσιάζεται στους πιο κάτω πίνακες περιορίζεται στη λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.1 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο και εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις (συνέχεια)

		Εύλογη αξία εξασφαλίσεων και πιστωτικών αναβαθμίσεων που έχουν ληφθεί από το Συγκρότημα							
	Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο	Μετρητά	Χρεόγραφα	Πιστωτικές/ εγγυητικές επιστολές	Ακίνητα	Άλλα	Πλεόνασμα εξασφαλίσεων	Καθαρή εξασφάλιση	**Καθαρή έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο**
2018	**€000**	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**
Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες (Σημ. 20)	**4,456,768**	-	-	-	-	-	-	-	**4,456,768**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες (Σημ. 20)	**472,532**	12,220	-	-	-	-	-	12,220	**460,312**
Ομόλογα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Σημ. 21)	**14,616**	-	-	-	-	-	-	-	**14,616**
Ομόλογα σε αποσβεσμένο κόστος και στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (Σημ. 21)	**1,350,127**	-	-	-	-	-	-	-	**1,350,127**
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (Σημ. 22)	**24,754**	-	-	-	-	-	-	-	**24,754**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (Σημ. 24)	**10,921,786**	419,735	291,662	209,274	15,735,094	1,315,573	(8,241,099)	9,730,239	**1,191,547**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 30)	**1,154,108**	2,726	14,283	13,156	2,371,672	13,307	(1,374,545)	1,040,599	**113,509**
Χρεώστες (Σημ. 29)	**30,671**	-	-	-	-	-	-	-	**30,671**
Μερίδιο αντασφαλιστών στις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων (Σημ. 29)	**48,348**	-	-	-	-	-	-	-	**48,348**
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**113,710**	-	-	31,768	48,900	46,683	(96,505)	30,846	**82,864**
Σύνολο στον ισολογισμό	**18,587,420**	**434,681**	**305,945**	**254,198**	**18,155,666**	**1,375,563**	**(9,712,149)**	**10,813,904**	**7,773,516**
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις									
Αποδοχές και εγγυήσεις εξ'αποδοχών	**5,561**	323	-	34	4,506	492	-	5,355	**206**
Εγγυητικές	**748,705**	120,139	985	4,563	152,272	34,958	-	312,917	**435,788**
Ανειλημμένες υποχρεώσεις									
Ενέγγυες πιστώσεις	**24,297**	3,115	-	10	6,440	5,143	-	14,708	**9,589**
Όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί	**2,063,972**	30,197	8,490	810	346,736	41,288	-	427,521	**1,636,451**
Σύνολο εκτός ισολογισμού	**2,842,535**	**153,774**	**9,475**	**5,417**	**509,954**	**81,881**	**-**	**760,501**	**2,082,034**
	21,429,955	**588,455**	**315,420**	**259,615**	**18,665,620**	**1,457,444**	**(9,712,149)**	**11,574,405**	**9,855,550**

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 οι ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις συμπεριλαμβάνουν εκθέσεις που σχετίζονται με δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση ύψους €3,656 χιλ. και αφορούν κυρίως την γεωγραφική περιοχή της Κύπρου.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.1 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο και εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις (συνέχεια)

		Εύλογη αξία εξασφαλίσεων και πιστωτικών αναβαθμίσεων που έχουν ληφθεί από το Συγκρότημα							
	Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο	Μετρητά	Χρεόγραφα	Πιστωτικές/ Εγγυητικές Επιστολές	Ακίνητα	Άλλα	Πλεόνασμα εξασφαλίσεων	Καθαρή εξασφάλιση	**Καθαρή έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο**
2017	**€000**	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**
Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες (Σημ. 20)	**3,250,029**	-	-	-	-	-	-	-	**3,250,029**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες (Σημ. 20)	**1,192,633**	-	-	-	-	-	-	-	**1,192,633**
Επενδύσεις προς εμπορία ομόλογα (Σημ. 21)	**14,577**	-	-	-	-	-	-	-	**14,577**
Ομόλογα που ταξινομήθηκαν ως διαθέσιμα προς πώληση και δάνεια και απαιτήσεις (Σημ. 21)	**950,392**	-	-	-	-	-	-	-	**950,392**
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (Σημ. 22)	**18,027**	-	-	-	-	-	-	-	**18,027**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (Σημ. 24)	**14,602,454**	339,050	275,111	258,848	21,803,417	747,362	(10,369,288)	13,054,500	**1,547,954**
Χρεώστες (Σημ. 29)	**24,121**	-	-	-	-	-	-	-	**24,121**
Μερίδιο αντασφαλιστών στις πληρωμές προς ασφαλιζόμενους (Σημ. 29)	**48,000**	-	-	-	-	-	-	-	**48,000**
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**81,352**	-	-	37,798	-	-	(1,516)	36,282	**45,070**
Σύνολο στον ισολογισμό	**20,181,585**	**339,050**	**275,111**	**296,646**	**21,803,417**	**747,362**	**(10,370,804)**	**13,090,782**	**7,090,803**
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις									
Αποδοχές και εγγυήσεις εξ'αποδοχών	**8,367**	813	-	-	9,817	79	(4,056)	6,653	**1,714**
Εγγυητικές	**768,165**	85,099	464	3,736	153,756	11,405	-	254,460	**513,705**
Ανειλημμένες υποχρεώσεις									
Ενέγγυες πιστώσεις	**29,630**	1,139	7	190	7,550	486	-	9,372	**20,258**
Όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί	**2,233,178**	38,132	5,563	1,543	402,309	36,266	(19,699)	464,114	**1,769,064**
Σύνολο εκτός ισολογισμού	**3,039,340**	**125,183**	**6,034**	**5,469**	**573,432**	**48,236**	**(23,755)**	**734,599**	**2,304,741**
	23,220,925	**464,233**	**281,145**	**302,115**	**22,376,849**	**795,598**	**(10,394,559)**	**13,825,381**	**9,395,544**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.2 Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Υπάρχουν περιορισμοί στη συγκέντρωση δανείων που επιβάλλονται από τον περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμο της Κύπρου, τις σχετικές Οδηγίες της ΚΤΚ και τους Κανονισμούς Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR). Σύμφωνα με αυτούς τους περιορισμούς, οι τράπεζες δεν δικαιούνται να δανείσουν περισσότερο από 25% της κεφαλαιακής βάσης σε ένα συγκρότημα πελατών. Η πολιτική διάθεσης ανάληψης κινδύνων του Συγκροτήματος επιβάλλει αυστηρότερα συγκεντρωτικά όρια και το Συγκρότημα λαμβάνει μέτρα για να μειώσει σταδιακά αυτές τις εκθέσεις, οι οποίες έχουν υπερβεί τα εσωτερικά όρια κατά την πάροδο του χρόνου.

Η BOC PCL κατηγοριοποιεί τα δάνεια στους πιο κάτω τομείς:

- Ιδιώτες – όλα τα φυσικά πρόσωπα και μικροεπιχειρήσεις με δάνεια από την BOC PCL μέχρι €260 χιλ., εξαιρώντας επαγγελματικά δάνεια ακινήτων.
- Μικρομεσαίες επιχειρήσεις – οποιαδήποτε εταιρία ή συγκρότημα εταιριών (συμπεριλαμβανομένων προσωπικών και στεγαστικών δανείων διευθυντών ή μετόχων εταιρίας) με δάνεια από την BOC PCL μεταξύ €260 χιλ. και €6 εκατ. και μέγιστο ετήσιο πιστωτικό κύκλο εργασιών ύψους €10 εκατ.
- Μεγάλες επιχειρήσεις – οποιαδήποτε εταιρία ή συγκρότημα εταιριών (συμπεριλαμβανομένων προσωπικών και στεγαστικών δανείων διευθυντών ή μετόχων εταιρίας) με διαθέσιμα πιστωτικά όρια με την BOC PCL που υπερβαίνουν συνολικό κεφάλαιο ύψους €6 εκατ. ή έχουν ελάχιστο ετήσιο πιστωτικό κύκλο εργασιών ύψους €10 εκατ.

Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση
Η αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση αφορά τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που αποκτήθηκαν ως μέρος της εξαγοράς ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας κατά το 2013. Σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΔΠΧΑ 3, η αναπροσαρμογή αυτή έχει επιφέρει μείωση στα μεικτά υπόλοιπα των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες. Ωστόσο για σκοπούς γνωστοποίησης, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7, καθώς και για σκοπούς παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου, η εν λόγω αναπροσαρμογή δεν παρουσιάζεται στα μεικτά υπόλοιπα των δανείων και απαιτήσεων.

Οι συγκεντρώσεις ανα κλάδο της οικονομίας και η γεωγραφική ανάλυση των δανείων και απαιτήσεων προς τους πελάτες του Συγκροτήματος παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα. Μετά την πώληση της θυγατρικής στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά το 2018, τα δάνεια στην Ρουμανία, Ρωσία, Ελλάδα και το εναπομείναν χαρτοφυλάκιο στο Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποιούνται στην κατηγορία 'Άλλες χώρες'.

2018	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά κλάδο της οικονομίας	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Εμπόριο	1,447,623	39,682	**1,487,305**	**(24,096)**	**1,463,209**
Βιομηχανία	437,030	7,572	**444,602**	**(6,439)**	**438,163**
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	877,501	3,806	**881,307**	**(20,354)**	**860,953**
Κατασκευές	991,122	2,552	**993,674**	**(14,661)**	**979,013**
Ακίνητα	980,152	21,644	**1,001,796**	**(16,231)**	**985,565**
Ιδιώτες	6,234,765	11,536	**6,246,301**	**(135,603)**	**6,110,698**
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	866,093	45,758	**911,851**	**(36,551)**	**875,300**
Λοιποί κλάδοι	720,876	4,704	**725,580**	**(8,114)**	**717,466**
	12,555,162	**137,254**	**12,692,416**	**(262,049)**	**12,430,367**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.2 Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

2017	Κύπρος	Ηνωμένο Βασίλειο	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά κλάδο της οικονομίας	€000	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Εμπόριο	1,969,360	13,859	58,247	**2,041,466**	**(71,636)**	**1,969,830**
Βιομηχανία	630,101	6,468	27,983	**664,552**	**(19,968)**	**644,584**
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	1,283,512	103,808	6,208	**1,393,528**	**(47,257)**	**1,346,271**
Κατασκευές	2,310,057	3,398	24,000	**2,337,455**	**(144,899)**	**2,192,556**
Ακίνητα	1,760,498	1,339,680	95,934	**3,196,112**	**(89,647)**	**3,106,465**
Ιδιώτες	6,677,670	97,992	301	**6,775,963**	**(195,686)**	**6,580,277**
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	1,181,920	54,616	71,548	**1,308,084**	**(61,954)**	**1,246,130**
Λοιποί κλάδοι	1,000,434	1,231	35,890	**1,037,555**	**(37,438)**	**1,000,117**
	16,813,552	**1,621,052**	**320,111**	**18,754,715**	**(668,485)**	**18,086,230**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.2 Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

2018	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	3,363,298	125,138	**3,488,436**	**(49,982)**	**3,438,454**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1,188,456	11,188	**1,199,644**	**(16,537)**	**1,183,107**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	2,871,294	-	**2,871,294**	**(45,016)**	**2,826,278**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	940,388	904	**941,292**	**2,965**	**944,257**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	531,462	24	**531,486**	**(7,907)**	**523,579**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	560,806	-	**560,806**	**(11,637)**	**549,169**
- στεγαστικά	498,601	-	**498,601**	**(4,481)**	**494,120**
- λοιπά καταναλωτικά	328,952	-	**328,952**	**(8,588)**	**320,364**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	164,821	-	**164,821**	**(7,439)**	**157,382**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	630,968	-	**630,968**	**(26,178)**	**604,790**
- στεγαστικά	697,212	-	**697,212**	**(40,577)**	**656,635**
- λοιπά καταναλωτικά	480,733	-	**480,733**	**(39,923)**	**440,810**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	192,646	-	**192,646**	**(2,158)**	**190,488**
Διαχείριση περιουσίας	105,525	-	**105,525**	**(4,591)**	**100,934**
	12,555,162	**137,254**	**12,692,416**	**(262,049)**	**12,430,367**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.2 Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

2017	Κύπρος	Ηνωμένο Βασίλειο	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη	€000	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	3,321,730	1,293,304	245,540	**4,860,574**	**(83,251)**	**4,777,323**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1,219,350	238,509	17,079	**1,474,938**	**(14,566)**	**1,460,372**
Ιδιώτες						
- στεγαστικά	3,007,487	72,856	-	**3,080,343**	**(30,274)**	**3,050,069**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	1,085,146	13,977	296	**1,099,419**	**(14,348)**	**1,085,071**
Αναδιαρθρώσεις χρεών						
- μεγάλες επιχειρήσεις	1,292,607	-	33,860	**1,326,467**	**(55,850)**	**1,270,617**
- επιχειρήσεις	777,460	-	-	**777,460**	**(15,303)**	**762,157**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1,085,221	-	-	**1,085,221**	**(37,096)**	**1,048,125**
- στεγαστικά	437,892	-	-	**437,892**	**(6,319)**	**431,573**
- λοιπά καταναλωτικά	226,623	-	-	**226,623**	**(8,037)**	**218,586**
Ανακτήσεις χρεών						
- μεγάλες επιχειρήσεις	1,709,190	2,406	23,336	**1,734,932**	**(179,336)**	**1,555,596**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	950,171	-	-	**950,171**	**(69,852)**	**880,319**
- στεγαστικά	652,421	-	-	**652,421**	**(52,206)**	**600,215**
- λοιπά καταναλωτικά	737,566	-	-	**737,566**	**(94,367)**	**643,199**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	256,554	-	-	**256,554**	**(3,005)**	**253,549**
Διαχείριση περιουσίας	54,134	-	-	**54,134**	**(4,675)**	**49,459**
	16,813,552	**1,621,052**	**320,111**	**18,754,715**	**(668,485)**	**18,086,230**

Η αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που συμπεριλαμβάνονται στην γεωγραφική περιοχή της Κύπρου ανέρχεται σε ποσό ύψους €261,862 χιλ. (2017: €658,205 χιλ.).

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην Κύπρο περιλαμβάνουν δάνεια που χορηγήθηκαν από την BOC PCL σε ελληνικές εταιρίες ως μέρος των συνήθων εργασιών της, λογιστικής αξίας ύψους €67,930 χιλ. (2017: €69,616 χιλ.) και δάνεια στην Κύπρο με εξασφαλίσεις στην Ελλάδα, λογιστικής αξίας ύψους €76,303 χιλ. (2017: €98,660 χιλ.). Επιπρόσθετα, στις 31 Δεκεμβρίου 2018, τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην Κύπρο περιλαμβάνουν δάνεια σε σερβικές εταιρίες ή με εξασφαλίσεις στη Σερβία λογιστικής αξίας ύψους €10,722 χιλ. (2017: €15,000 χιλ.).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.3 Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση

Οι συγκεντρώσεις ανα κλάδο της οικονομίας και ανα πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη και η γεωγραφική ανάλυση των δανείων και απαιτήσεων προς τους πελάτες του Συγκροτήματος σε αποσβεσμένο κόστος που κατέχονται προς πώληση παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα.

2018	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά κλάδο της οικονομίας	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Εμπόριο	373,351	-	**373,351**	**(12,213)**	**361,138**
Βιομηχανία	202,193	-	**202,193**	**(7,216)**	**194,977**
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	258,529	-	**258,529**	**(11,960)**	**246,569**
Κατασκευές	995,430	-	**995,430**	**(74,233)**	**921,197**
Ακίνητα	409,632	55,225	**464,857**	**(11,765)**	**453,092**
Ιδιώτες	218,531	-	**218,531**	**(9,098)**	**209,433**
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	140,748	-	**140,748**	**(5,941)**	**134,807**
Λοιποί κλάδοι	191,463	6,011	**197,474**	**(6,727)**	**190,747**
	2,789,877	**61,236**	**2,851,113**	**(139,153)**	**2,711,960**

2018					
Ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη					
Μεγάλες επιχειρήσεις	15,249	-	**15,249**	**(584)**	**14,665**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	2,841	-	**2,841**	**-**	**2,841**
Ιδιώτες					
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	128	-	**128**	**(1)**	**127**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	859,214	-	**859,214**	**(24,379)**	**834,835**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	216,866	-	**216,866**	**(4,858)**	**212,008**
- στεγαστικά	272	-	**272**	**-**	**272**
- λοιπά καταναλωτικά	5,773	-	**5,773**	**(210)**	**5,563**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	1,274,835	61,236	**1,336,071**	**(86,644)**	**1,249,427**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	374,336	-	**374,336**	**(17,991)**	**356,345**
- στεγαστικά	635	-	**635**	**(115)**	**520**
- λοιπά καταναλωτικά	39,720	-	**39,720**	**(4,371)**	**35,349**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	8	-	**8**	**-**	**8**
	2,789,877	**61,236**	**2,851,113**	**(139,153)**	**2,711,960**

Δεν υπήρχαν δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονταν προς πώληση στις 31 Δεκεμβρίου 2017.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.4 Συγκέντρωση έκθεσης ανά νόμισμα δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
2018	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Ευρώ	11,992,100	60,006	**12,052,106**	**(256,720)**	**11,795,386**
Δολάριο Αμερικής	300,718	28,523	**329,241**	**(276)**	**328,965**
Αγγλική Στερλίνα	37,955	11,735	**49,690**	**(248)**	**49,442**
Ρωσικό Ρούβλι	81	36,058	**36,139**	**-**	**36,139**
Ρουμανικό Λέι	-	932	**932**	**-**	**932**
Ελβετικό φράγκο	203,026	-	**203,026**	**(3,242)**	**199,784**
Άλλα νομίσματα	21,282	-	**21,282**	**(1,563)**	**19,719**
	12,555,162	**137,254**	**12,692,416**	**(262,049)**	**12,430,367**

	Κύπρος	Ηνωμένο Βασίλειο	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
2017	€000	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Ευρώ	16,000,016	16,050	191,126	**16,207,192**	**(649,671)**	**15,557,521**
Δολάριο Αμερικής	228,660	424	42,550	**271,634**	**(525)**	**271,109**
Αγγλική Στερλίνα	74,707	1,599,844	92	**1,674,643**	**(423)**	**1,674,220**
Ρωσικό Ρούβλι	229	-	85,376	**85,605**	**(1)**	**85,604**
Ρουμανικό Λέι	-	-	967	**967**	**-**	**967**
Ελβετικό φράγκο	451,883	2,128	-	**454,011**	**(14,525)**	**439,486**
Άλλα νομίσματα	58,057	2,606	-	**60,663**	**(3,340)**	**57,323**
	16,813,552	**1,621,052**	**320,111**	**18,754,715**	**(668,485)**	**18,086,230**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.5 Συγκέντρωση έκθεσης ανά νόμισμα δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση

	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
2018	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Ευρώ	2,638,647	61,236	**2,699,883**	**(129,898)**	**2,569,985**
Δολάριο Αμερικής	20,593	-	**20,593**	**(123)**	**20,470**
Αγγλική Στερλίνα	2,469	-	**2,469**	**(18)**	**2,451**
Ελβετικό φράγκο	90,951	-	**90,951**	**(8,239)**	**82,712**
Άλλα νομίσματα	37,217	-	**37,217**	**(875)**	**36,342**
	2,789,877	**61,236**	**2,851,113**	**(139,153)**	**2,711,960**

46.6 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Η ανάλυση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες σε αποσβεσμένο κόστος του Συγκροτήματος ανά Στάδιο και ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη παρουσιάζεται στους ακόλουθους πίνακες:

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος πριν από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	6,035,781	1,921,255	3,915,591	819,789	**12,692,416**
Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	(77,738)	(20,673)	(40,432)	(123,206)	**(262,049)**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	**5,958,043**	**1,900,582**	**3,875,159**	**696,583**	**12,430,367**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος πριν από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	**€000**
Ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη					
Μεγάλες επιχειρήσεις	2,215,264	793,249	387,093	92,830	**3,488,436**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	739,166	346,148	103,384	10,946	**1,199,644**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	2,259,976	300,101	300,584	10,633	**2,871,294**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	591,242	199,099	130,816	20,135	**941,292**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	48,943	92,537	303,955	86,051	**531,486**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	55,295	52,573	406,369	46,569	**560,806**
- στεγαστικά	6,883	3,745	473,444	14,529	**498,601**
- λοιπά καταναλωτικά	5,140	1,226	304,076	18,510	**328,952**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	120,234	44,587	**164,821**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	515,542	115,426	**630,968**
- στεγαστικά	-	-	512,175	185,037	**697,212**
- λοιπά καταναλωτικά	89	-	313,529	167,115	**480,733**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	69,620	78,109	41,352	3,565	**192,646**
Διαχείριση περιουσίας	44,163	54,468	3,038	3,856	**105,525**
	6,035,781	**1,921,255**	**3,915,591**	**819,789**	**12,692,416**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	**€000**
Ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη					
Μεγάλες επιχειρήσεις	(25,159)	(11,564)	(12,282)	(977)	**(49,982)**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	(10,652)	(4,150)	(1,113)	(622)	**(16,537)**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	(43,528)	(97)	(1,246)	(145)	**(45,016)**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	3,248	352	(375)	(260)	**2,965**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	(199)	(1,988)	(2,687)	(3,033)	**(7,907)**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	28	(580)	(3,931)	(7,154)	**(11,637)**
- στεγαστικά	(119)	(3)	(2,796)	(1,563)	**(4,481)**
- λοιπά καταναλωτικά	34	(40)	(3,971)	(4,611)	**(8,588)**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	(1,654)	(5,785)	**(7,439)**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	(2,073)	(24,105)	**(26,178)**
- στεγαστικά	-	-	(3,200)	(37,377)	**(40,577)**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	(4,695)	(35,228)	**(39,923)**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	(303)	(1,164)	(195)	(496)	**(2,158)**
Διαχείριση περιουσίας	(1,088)	(1,439)	(214)	(1,850)	**(4,591)**
	(77,738)	**(20,673)**	**(40,432)**	**(123,206)**	**(262,049)**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	**€000**
Ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη					
Μεγάλες επιχειρήσεις	2,190,105	781,685	374,811	91,853	**3,438,454**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	728,514	341,998	102,271	10,324	**1,183,107**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	2,216,448	300,004	299,338	10,488	**2,826,278**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	594,490	199,451	130,441	19,875	**944,257**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	48,744	90,549	301,268	83,018	**523,579**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	55,323	51,993	402,438	39,415	**549,169**
- στεγαστικά	6,764	3,742	470,648	12,966	**494,120**
- λοιπά καταναλωτικά	5,174	1,186	300,105	13,899	**320,364**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	118,580	38,802	**157,382**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	513,469	91,321	**604,790**
- στεγαστικά	-	-	508,975	147,660	**656,635**
- λοιπά καταναλωτικά	89	-	308,834	131,887	**440,810**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	69,317	76,945	41,157	3,069	**190,488**
Διαχείριση περιουσίας	43,075	53,029	2,824	2,006	**100,934**
	5,958,043	**1,900,582**	**3,875,159**	**696,583**	**12,430,367**

Η ανάλυση των μεταβολών των μεικτών δανείων σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση ανά στάδιο, συμπεριλαμβανομένου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση, παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα. Λεπτομέρειες για τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση γνωστοποιούνται στην Σημείωση 46.7.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	5,100,964	4,418,226	6,838,643	1,308,500	**17,666,333**
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9-Προσαύξηση (Grossing-up))	5,068	6,594	1,350,043	327,792	**1,689,497**
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	5,106,032	4,424,820	8,188,686	1,636,292	**19,355,830**
Μεταφορές στο στάδιο 1	2,180,460	(1,952,997)	(227,463)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(269,513)	462,775	(193,262)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(171,920)	(441,097)	613,017	-	**-**
Διαγραφές	(12,256)	(21,814)	(2,028,137)	(556,097)	**(2,618,304)**
Δεδουλευμένοι τόκοι και άλλες διαφορές	97,860	38,850	516,425	109,977	**763,112**
Νέα περιουσιακά στοιχεία που δημιουργήθηκαν και αποσύρσεις υφιστάμενων διευκολύνσεων	1,752,138	193,416	111,124	33,044	**2,089,722**
Περιουσιακά στοιχεία που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)	(1,021,693)	(603,701)	(879,866)	(112,836)	**(2,618,096)**
Αλλαγές στις συμβατικές ταμειακές ροές λόγω τροποποιήσεων που δεν αποτελούν αποαναγνώριση	(22)	(65)	(654)	1,511	**770**
Πώληση θυγατρικής	(1,696,090)	(108,266)	(26,351)	-	**(1,830,707)**
31 Δεκεμβρίου	**5,964,996**	**1,991,921**	**6,073,519**	**1,111,891**	**15,142,327**

Για τις ανακυκλούμενες διευκολύνσεις, τις πιστωτικές κάρτες και τα όρια τρεχούμενων λογαριασμών η καθαρή μεταβολή στο υπόλοιπο ανά στάδιο, εξαιρουμένων των διαγραφών, παρουσιάζεται στα 'Νέα περιουσιακά στοιχεία που δημιουργήθηκαν' εάν είναι θετική και αν η μεταβολή είναι αρνητική παρουσιάζεται στα 'Περιουσιακά στοιχεία που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν'.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε αποσβεσμένο κόστος στις μεγάλες επιχειρήσεις και ιδιώτες μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση στην Κύπρο (μη συμπεριλαμβανομένων δανείων από Αναδιαρθρώσεις χρεών, Ανακτήσεις χρεών, Διεθνής Τραπεζικές Εργασίες και Διαχείριση περιουσίας) συμπεριλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση, παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

2018	Μεγάλες επιχειρήσεις €000	Ιδιώτες €000
1 Ιανουαρίου	2,822,022	4,048,153
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9-Προσαύξηση (Grossing-up))	33,867	22,650
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα 1 Ιανουαρίου 2018	2,855,889	4,070,803
Μεταφορές σε/(από) πελατειακό τομέα	358,019	(305,898)
Δεδουλευμένοι τόκοι, συναλλαγματικές και άλλες προσαρμογές	172,622	144,670
Διαγραφές	(80,160)	(25,188)
Νέα περιουσιακά στοιχεία που δημιουργήθηκαν ή αγοράστηκαν	870,620	446,855
Περιουσιακά στοιχεία που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)	(852,997)	(561,675)
Αλλαγές στις συμβατικές ταμειακές ροές λόγω τροποποιήσεων που δεν αποτελούν αποαναγνώριση	(192)	305
31 Δεκεμβρίου	**3,323,801**	**3,769,872**

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες του Συγκροτήματος σε αποσβεσμένο κόστος ανά γεωγραφική περιοχή.

2018	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά στάδιο	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Στάδιο 1	6,023,870	11,911	**6,035,781**	**(77,738)**	**5,958,043**
Στάδιο 2	1,921,234	21	**1,921,255**	**(20,673)**	**1,900,582**
Στάδιο 3	3,790,269	125,322	**3,915,591**	**(40,432)**	**3,875,159**
Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	819,789	-	**819,789**	**(123,206)**	**696,583**
	12,555,162	**137,254**	**12,692,416**	**(262,049)**	**12,430,367**

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την ποιότητα του χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες του Συγκροτήματος όπως αυτή παρουσιάστηκε στις Οικονομικές Καταστάσεις 2017 σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, βάση της ανάλυσης πιστωτικού κινδύνου.

	2017		
	Μεικτά δάνεια πριν από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία	Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Μεικτά δάνεια μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση
	€000	€000	€000
Ενήμερα	11,149,969	(140,405)	11,009,564
Σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα	2,084,694	(29,554)	2,055,140
Απομειωμένα	5,520,052	(498,526)	5,021,526
	18,754,715	(668,485)	18,086,230

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

Ενήμερα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

2017	Κατηγορία 1 €000	Κατηγορία 2 €000	Κατηγορία 3 €000	Σύνολο €000
Κύπρος	7,031,123	1,384,121	1,158,512	9,573,756
Ηνωμένο Βασίλειο	1,503,234	48,975	22,812	1,575,021
Ρουμανία	978	-	214	1,192
	8,535,335	1,433,096	1,181,538	11,149,969

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είναι σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα και απομειωμένα

	2017	
	Απομειωμένα	Σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα
Σε καθυστέρηση:	€000	€000
- χωρίς καθυστερήσεις	401,933	-
- μέχρι 30 μέρες	141,329	438,538
- από 31 μέχρι 90 μέρες	20,880	261,453
- από 91 μέχρι 180 μέρες	26,340	124,484
- από 181 μέχρι 365 μέρες	73,073	252,034
- πέραν του ενός έτους	4,856,497	1,008,185
	5,520,052	2,084,694

Απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

	2017	
	Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις	Εύλογη αξία εξασφαλίσεων
	€000	€000
Κύπρος	5,213,278	3,297,980
Ελλάδα	15,555	7,041
Ρωσία	143,979	34,847
Ηνωμένο Βασίλειο	6,447	19,932
Ρουμανία	140,793	20,385
	5,520,052	3,380,185

Η εύλογη αξία των εξασφαλίσεων που παρουσιάζεται πιο πάνω έχει υπολογιστεί με βάση το βαθμό που οι εξασφαλίσεις αυτές μειώνουν τον πιστωτικό κίνδυνο και περιορίζεται στη μεικτή λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες.

46.6.1 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες με βάση την εσωτερική διαβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης

Η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας (credit scoring) είναι το κύριο σύστημα διαβάθμισης κινδύνου για την αξιολόγηση του κινδύνου οφειλέτη και συναλλαγής για τα βασικά χαρτοφυλάκια της BOC PCL. Αυτά είναι επιχειρήσεις, ιδιώτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι μεγάλες επιχειρήσεις και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αφορούν νομικές οντότητες. Οι ιδιώτες αφορούν φυσικά πρόσωπα.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

46.6.1 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες με βάση την εσωτερική διαβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης (συνέχεια)

Τα μοντέλα διαβάθμισης χρησιμοποιούν εσωτερικά και εξωτερικά δεδομένα για την αξιολόγηση και "βαθμολόγηση" των δανειοληπτών, προβλέπουν μελλοντικές επιδόσεις και διαχειρίζονται τα όρια των υφιστάμενων δανείων και τις εισπράξεις. Τα δεδομένα είναι συγκεκριμένα για τον δανειολήπτη αλλά χρησιμοποιούνται και επιπρόσθετα στοιχεία που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη συμπεριφορά του δανειολήπτη.

Η πιστωτική διαβάθμιση είναι ένας από τους παράγοντες που χρησιμοποιούνται για τους νέους πελάτες και τη διαχείριση των υφιστάμενων πελατών. Το αποτέλεσμα χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του προβλεπόμενου πιστωτικού κινδύνου τους για κάθε ανεξάρτητη απόκτηση ή ενέργεια διαχείριση λογαριασμού, που οδηγεί σε αυτοματοποιημένη απόφαση ή καθοδήγηση ενός κριτή. Η πιστωτική διαβάθμιση βελτιώνει την ποιότητα της πιστοληπτικής απόφασης, τα χρονοδιαγράμματα και τη συνοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και διευκολύνει την τιμολόγηση βάσει κινδύνου.

Η πιστωτική βαθμίδα του δανειολήπτη καθορίζει την πιστωτική διαβάθμιση του από το 1 μέχρι 7 και το 8 ορίζεται ως αθέτηση. Τα ιστορικά ποσοστά αθέτησης 12 μηνών (PD) υπολογίζονται ανά πιστωτική διαβάθμιση. Αυτά τα ποσοστά αθέτησης θεωρούνται ότι είναι η πιθανότητα αθέτησης 12 μηνών για τους δανειολήπτες. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την πιθανότητα αθέτησης υποχρεώσεων (PD) σε διάφορα επίπεδα κινδύνου για δάνεια σε μεγάλες επιχειρήσεις, ιδιώτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Τα δάνεια χωρίς διαβάθμιση για μεγάλες επιχειρήσεις αξιολογούνται με τη χρήση μεθόδου δενδροδιαγράμματος αποφάσεων βάσει των χαρακτηριστικών του πελάτη, όπως είναι οι ημέρες καθυστέρησης και η μεικτή λογιστική αξία. Τα δάνεια χωρίς διαβάθμιση για τους ιδιώτες περιλαμβάνουν τις ανακυκλούμενες διευκολύνσεις χωρίς βαθμολόγηση (π.χ. προπληρωμένες κάρτες) και άλλες ανακυκλούμενες διευκολύνσεις (π.χ. χρηματοοικονομικές εγγυήσεις) στις οποίες έχει αποδοθεί μια πιο γενική καμπύλη. Παρομοίως, στα ανοίγματα χωρίς διαβάθμιση σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχει αποδοθεί μια καμπύλη γενικότερου τμήματος.

Νέα δάνεια σε μεγάλες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις και νέα δάνεια σε ιδιώτες γνωστοποιούνται ξεχωριστά, δεδομένου ότι είναι απαραίτητη μια χρονική περίοδος επτά μηνών για την παροχή ακριβής διαβάθμισης.

Διαβάθμιση	Πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης 12 μηνών		
	Μεγάλες επιχειρήσεις %	Ιδιώτες %	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις %
1	2.46	1.49	0.88
2	3.04	1.87	1.85
3	3.37	3.20	2.57
4	3.74	5.42	3.84
5	4.21	7.92	6.49
6	7.47	13.37	9.03
7	12.28	29.54	18.17

Τα ανοίγματα με χαμηλό βαθμό διαβάθμισης παρουσιάζουν καλή ικανότητα κάλυψης οικονομικών υποχρεώσεων, με χαμηλή πιθανότητα αθέτησης. Τα ανοίγματα διαβάθμισης μεσαίας κλίμακας απαιτούν στενότερη παρακολούθηση και επιδεικνύουν μια μέση έως καλή ικανότητα ικανοποίησης των οικονομικών υποχρεώσεων, με μέτριο κίνδυνο αθέτησης. Τα ανοίγματα με υψηλό βαθμό διαβάθμισης απαιτούν ποικίλους βαθμούς ιδιαίτερης προσοχής και ο κίνδυνος αθέτησης είναι μεγαλύτερος.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

46.6.1 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες με βάση την εσωτερική διαβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης (συνέχεια)

Οι πιο κάτω πίνακες παρουσιάζουν τα μεικτά δάνεια μετά από αναπροσαρμογή της εύλογης αξίας κατά την αρχική αναγνώριση στην Κύπρο, σε μεγάλες επιχειρήσεις, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ιδιώτες σύμφωνα με την εσωτερική διαβάθμιση της BOC PCL. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες με βάση την εσωτερική διαβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης περιλαμβάνουν €67,381 χιλ. δάνεια που διαχειρίζονται στην Κύπρο αλλά δημιουργήθηκαν αρχικά σε άλλες χώρες.

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
Μεγάλες επιχειρήσεις	€000	€000	**€000**
Κατηγορία 1	203,010	51,808	**254,818**
Κατηγορία 2	485,028	110,127	**595,155**
Κατηγορία 3	398,722	61,739	**460,461**
Κατηγορία 4	429,053	223,243	**652,296**
Κατηγορία 5	184,338	62,825	**247,163**
Κατηγορία 6	174,717	12,577	**187,294**
Κατηγορία 7	123,716	16,911	**140,627**
Χωρίς διαβάθμιση	184,900	573,703	**758,603**
Νέοι πελάτες	259,165	19,023	**278,188**
	2,442,649	**1,131,956**	**3,574,605**
Σύνολο Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)			**1,237,585**
			4,812,190

Ιδιώτες			
Κατηγορία 1	279,305	67,286	**346,591**
Κατηγορία 2	686,960	94,836	**781,796**
Κατηγορία 3	930,261	99,008	**1,029,269**
Κατηγορία 4	423,067	74,341	**497,408**
Κατηγορία 5	330,270	76,060	**406,330**
Κατηγορία 6	174,645	52,359	**227,004**
Κατηγορία 7	42,216	51,842	**94,058**
Χωρίς διαβάθμιση	-	3,470	**3,470**
Νέοι πελάτες	259,495	36,397	**295,892**
	3,126,219	**555,599**	**3,681,818**
Σύνολο Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)			**2,709,494**
			6,391,312

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.6 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

46.6.1 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες με βάση την εσωτερική διαβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	€000	€000	**€000**
Κατηγορία 1	55,500	30,751	**86,251**
Κατηγορία 2	87,460	31,678	**119,138**
Κατηγορία 3	51,932	17,992	**69,924**
Κατηγορία 4	41,757	15,644	**57,401**
Κατηγορία 5	40,685	22,250	**62,935**
Κατηγορία 6	35,414	32,538	**67,952**
Κατηγορία 7	37,283	36,180	**73,463**
Χωρίς διαβάθμιση	-	19,080	**19,080**
Νέοι πελάτες	37,717	6,918	**44,635**
	387,748	**213,031**	**600,779**
Σύνολο Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)			**556,403**
			1,157,182

46.7 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση

Οι πιο κάτω πίνακες, παρουσιάζουν την ποιότητα χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων του Συγκροτήματος σε αποσβεσμένο κόστος που κατέχονται προς πώληση ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη.

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος πριν από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	7,148	94,600	2,222,931	526,434	**2,851,113**
Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	(195)	(3,261)	(24,571)	(111,126)	**(139,153)**
Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	**6,953**	**91,339**	**2,198,360**	**415,308**	**2,711,960**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.7 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος πριν από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση					
Μεγάλες επιχειρήσεις	165	-	14,343	741	**15,249**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	2,835	-	6	-	**2,841**
Ιδιώτες					
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	-	-	125	3	**128**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	2,110	85,783	722,631	48,690	**859,214**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	2,038	8,817	187,831	18,180	**216,866**
- στεγαστικά	-	-	231	41	**272**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	5,575	198	**5,773**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	967,761	368,310	**1,336,071**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	300,509	73,827	**374,336**
- στεγαστικά	-	-	484	151	**635**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	23,427	16,293	**39,720**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	-	-	8	-	**8**
	7,148	**94,600**	**2,222,931**	**526,434**	**2,851,113**

Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση					
Μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	(584)	-	**(584)**
Ιδιώτες					
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	-	-	-	(1)	**(1)**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	(2,722)	(13,730)	(7,927)	**(24,379)**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	(195)	(539)	(1,470)	(2,654)	**(4,858)**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	(132)	(78)	**(210)**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	(4,900)	(81,744)	**(86,644)**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	(3,473)	(14,518)	**(17,991)**
- στεγαστικά	-	-	-	(115)	**(115)**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	(282)	(4,089)	**(4,371)**
	(195)	**(3,261)**	**(24,571)**	**(111,126)**	**(139,153)**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.7 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) €000	**Σύνολο** **€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	165	-	13,759	741	**14,665**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	2,835	-	6	-	**2,841**
Ιδιώτες					
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	-	-	125	2	**127**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	2,110	83,061	708,901	40,763	**834,835**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1,843	8,278	186,361	15,526	**212,008**
- στεγαστικά	-	-	231	41	**272**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	5,443	120	**5,563**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	962,861	286,566	**1,249,427**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	297,036	59,309	**356,345**
- στεγαστικά	-	-	484	36	**520**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	23,145	12,204	**35,349**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	-	-	8	-	**8**
	6,953	**91,339**	**2,198,360**	**415,308**	**2,711,960**

Ο πιο κάτω πίνακας, παρουσιάζει την ποιότητα χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες του Συγκροτήματος σε αποσβεσμένο κόστος που κατέχονται προς πώληση κατά γεωγραφική περιοχή.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.7 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2018	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**	**Αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**	**Μεικτά δάνεια σε αποσβεσμένο κόστος μετά από αναπροσαρ-μογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση**
Ανά στάδιο	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Στάδιο 1	7,148	-	**7,148**	**(195)**	**6,953**
Στάδιο 2	94,600	-	**94,600**	**(3,261)**	**91,339**
Στάδιο 3	2,161,695	61,236	**2,222,931**	**(24,571)**	**2,198,360**
Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	526,434	-	**526,434**	**(111,126)**	**415,308**
	2,789,877	**61,236**	**2,851,113**	**(139,153)**	**2,711,960**

Μεγάλες επιχειρήσεις	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο €000**
Κατηγορία 2	2,452	-	**2,452**
Κατηγορία 3	722	4,468	**5,190**
Κατηγορία 6	3,000	951	**3,951**
Χωρίς διαβάθμιση	-	80,402	**80,402**
Νέοι πελάτες	99	-	**99**
	6,273	**85,821**	**92,094**
Σύνολο Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)			**2,363,960**
			2,456,054

Ιδιώτες			
Κατηγορία 4	10	-	**10**
Κατηγορία 5	670	2,276	**2,946**
Κατηγορία 7	-	2,092	**2,092**
	680	**4,368**	**5,048**
Σύνολο Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)			**234,237**
			239,285

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.7 Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Μικρομεσαίες επιχειρήσεις			
Κατηγορία 7	-	129	**129**
Χωρίς διαβάθμιση	-	362	**362**
Νέοι πελάτες	**-**	659	**659**
	-	**1,150**	**1,150**
Σύνολο Στάδιο 3 και απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)			**15,471**
			16,621

46.8 Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις

Το Συγκρότημα εισέρχεται σε διάφορες αμετάκλητες δεσμεύσεις και ανειλημμένες υποχρεώσεις. Αυτές αποτελούνται από αποδοχές και εγγυήσεις εξ' αποδοχών, εγγυητικές, ενέγγυες πιστώσεις και όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί.

46.8.1 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Η ανάλυση των μεταβολών των εκκρεμών ανοιγμάτων και των αντίστοιχων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών γνωστοποιούνται στους πιο κάτω πίνακες:

2018	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο** **€000**
Ανοίγματα				
1η Ιανουαρίου	302,437	252,230	221,865	**776,532**
Μεταφορές στο στάδιο 1	48,097	(32,459)	(15,638)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(9,298)	26,050	(16,752)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(2,528)	(6,749)	9,277	**-**
Καθαρή αύξηση/(μείωση)	62,315	(44,996)	(38,135)	**(20,816)**
Συναλλαγματικές και άλλες μεταβολές	(25)	-	-	**(25)**
Πώληση θυγατρικής	(1,425)	-	-	**(1,425)**
31 Δεκεμβρίου	**399,573**	**194,076**	**160,617**	**754,266**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.8 Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

46.8.1 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές				
1η Ιανουαρίου	877	2,095	43,214	**46,186**
Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	(796)	(1,865)	(14,158)	**(16,819)**
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	81	230	29,056	**29,367**
Μεταφορές στο στάδιο 1	77	(47)	(30)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(16)	290	(274)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(887)	(3,890)	4,777	**-**
Χρέωση για το έτος*	1,047	4,228	(9,751)	**(4,476)**
31 Δεκεμβρίου 2018	**302**	**811**	**23,778**	**24,891**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	35	149	23,778	**23,962**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	267	662	-	**929**
	302	**811**	**23,778**	**24,891**

* Η χρέωση για το έτος σχετίζεται κυρίως με αλλαγές στα μοντέλα και στις παραμέτρους.

Οι εκκρεμείς ενδεχόμενες υποχρεώσεις ανά γεωγραφική περιοχή γνωστοποιούνται στον πιο κάτω πίνακα:

	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Κύπρος	399,573	158,630	135,814	**694,017**
Άλλες χώρες	-	35,446	24,803	**60,249**
Σύνολο	**399,573**	**194,076**	**160,617**	**754,266**

Η ποιότητα των ενδεχόμενων υποχρεώσεων στην Κύπρο, με βάση το εσωτερικό σύστημα διαβάθμισης της BOC PCL παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

Μεγάλες επιχειρήσεις	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο €000**
Κατηγορία 1	78,723	63	**78,786**
Κατηγορία 2	28,878	24	**28,902**
Κατηγορία 3	41,333	1,356	**42,689**
Κατηγορία 4	27,406	2,569	**29,975**
Κατηγορία 5	22,468	40	**22,508**
Κατηγορία 6	4,811	418	**5,229**
Κατηγορία 7	10,717	420	**11,137**
Χωρίς διαβάθμιση	37,573	145,101	**182,674**
Νέοι πελάτες	86,675	-	**86,675**
	338,584	**149,991**	**488,575**
Σύνολο Στάδιο 3			**155,784**
			644,359

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.8 Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

46.8.1 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις (συνέχεια)

Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο** **€000**
Κατηγορία 1	10,951	2,515	**13,466**
Κατηγορία 2	4,520	1,233	**5,753**
Κατηγορία 3	1,343	192	**1,535**
Κατηγορία 4	4,243	900	**5,143**
Κατηγορία 5	2,797	673	**3,470**
Κατηγορία 6	4,898	1,588	**6,486**
Κατηγορία 7	1,901	1,429	**3,330**
Χωρίς διαβάθμιση	-	13,211	**13,211**
Νέοι πελάτες	30,336	555	**30,891**
	60,989	**22,296**	**83,285**
Σύνολο Στάδιο 3			**2,824**
			86,109

Ιδιώτες	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο** **€000**
Χωρίς διαβάθμιση	-	21,789	**21,789**
	-	**21,789**	**21,789**
Σύνολο Στάδιο 3			**2,009**
			23,798

46.8.2 Ανειλημμένες υποχρεώσεις

Η ανάλυση των μεταβολών των ανοιγμάτων που εκκρεμούν και των αντίστοιχων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών τους γνωστοποιείται στους πίνακες πιο κάτω:

2018	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο** **€000**
Άνοιγμα	**-**	**-**	**-**	**-**
1η Ιανουαρίου	1,160,742	883,737	218,329	**2,262,808**
Μεταφορές στο στάδιο 1	232,355	(205,220)	(27,135)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(150,375)	172,014	(21,639)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(10,820)	(12,993)	23,813	**-**
Καθαρή αύξηση/(μείωση)	93,749	(222,036)	(27,830)	**(156,117)**
Πώληση θυγατρικής	(18,232)	-	-	**(18,232)**
Συναλλαγματικές και άλλες μεταβολές	(190)	-	-	**(190)**
31 Δεκεμβρίου	**1,307,229**	**615,502**	**165,538**	**2,088,269**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.8 Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

46.8.2 Ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές	**-**	**-**	**-**	**-**
1η Ιανουαρίου	25	22	5,754	**5,801**
Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	367	1,204	(3,672)	**(2,101)**
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	392	1,226	2,082	**3,700**
Μεταφορές στο στάδιο 1	282	(203)	(79)	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(265)	754	(489)	**-**
Χρέωση για το έτος*	603	5	(1,514)	**(906)**
31 Δεκεμβρίου	1,012	1,782	-	**2,794**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	78	71	-	**149**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	934	1,711	-	**2,645**
	1,012	**1,782**	**-**	**2,794**

*Η επιβάρυνση για το έτος σχετίζεται με τις αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους.

Οι ανειλημμένες υποχρεώσεις ανά γεωγραφική περιοχή αναλύονται στον πίνακα πιο κάτω:

	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	Στάδιο 3 €000	**Σύνολο €000**
Κύπρος	1,307,229	615,502	165,195	**2,087,926**
Άλλες χώρες	-	-	343	**343**
Σύνολο	**1,307,229**	**615,502**	**165,538**	**2,088,269**

Η ποιότητα των ανειλημμένων υποχρεώσεων στην Κύπρο, με βάση το εσωτερικό σύστημα διαβάθμισης της BOC PCL παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα.

Μεγάλες επιχειρήσεις	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο €000**
Κατηγορία 1	175,810	7,993	**183,803**
Κατηγορία 2	155,852	5,246	**161,098**
Κατηγορία 3	85,480	15,600	**101,080**
Κατηγορία 4	54,717	5,614	**60,331**
Κατηγορία 5	28,247	1,969	**30,216**
Κατηγορία 6	10,853	1,982	**12,835**
Κατηγορία 7	11,606	2,167	**13,773**
Χωρίς διαβάθμιση	31,070	198,058	**229,128**
Νέοι πελάτες	103,441	2,604	**106,045**
	657,076	**241,233**	**898,309**
Σύνολο Στάδιο 3			**137,557**
			1,035,866

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.8 Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

46.8.2 Ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Στάδιο 1 €000	Στάδιο 2 €000	**Σύνολο €000**
Κατηγορία 1	83,581	54,630	**138,211**
Κατηγορία 2	31,666	14,277	**45,943**
Κατηγορία 3	12,873	3,432	**16,305**
Κατηγορία 4	19,947	15,805	**35,752**
Κατηγορία 5	10,731	5,295	**16,026**
Κατηγορία 6	27,252	28,475	**55,727**
Κατηγορία 7	5,109	13,091	**18,200**
Χωρίς διαβάθμιση	-	23,122	**23,122**
Νέοι πελάτες	25,035	733	**25,768**
	216,194	**158,860**	**375,054**
Σύνολο Στάδιο 3			**12,672**
			387,726

Ιδιώτες			
Κατηγορία 1	84,297	43,628	**127,925**
Κατηγορία 2	122,073	67,980	**190,053**
Κατηγορία 3	85,405	38,570	**123,975**
Κατηγορία 4	50,785	18,416	**69,201**
Κατηγορία 5	16,026	7,423	**23,449**
Κατηγορία 6	5,475	5,054	**10,529**
Κατηγορία 7	1,240	3,466	**4,706**
Χωρίς διαβάθμιση	-	26,481	**26,481**
Νέος δανεισμός	68,658	4,391	**73,049**
	433,959	**215,409**	**649,368**
Σύνολο Στάδιο 3			**15,309**
			664,677

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση

Η κίνηση στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες, περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση, παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Κύπρος	€000	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	20,840	29,510	2,654,800	500,027	**3,205,177**
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9- Προσαύξηση (Grossing up))	5,068	6,561	1,294,541	326,152	**1,632,322**
Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	(6,660)	32,744	235,471	52,373	**313,928**
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα 1 Ιανουαρίου 2018	19,248	68,815	4,184,812	878,552	**5,151,427**
Μεταφορά από το υποκατάστημα στην Ρουμανία	-	-	-	22,176	**22,176**
Μεταφορές στο στάδιο 1	54,379	(29,841)	(24,538)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(1,721)	28,096	(26,375)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(5,459)	(11,362)	16,821	-	**-**
Συναλλαγματικές και άλλες μεταβολές	-	-	1,601	317	**1,918**
Διαγραφές	(13,693)	(20,303)	(1,961,979)	(552,912)	**(2,548,887)**
Τόκοι (που προβλέφθηκαν) και δεν αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα	-	-	141,719	17,521	**159,240**
Νέα περιουσιακά στοιχεία που δημιουργήθηκαν ή αγοράστηκαν*	6,345	-	-	5,581	**11,926**
Περιουσιακά στοιχεία που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)*	832	(3,760)	(107,462)	(9,868)	**(120,258)**
Διαγραφές*	2,334	5,369	68,483	11,690	**87,876**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους (αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης, ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης και άνοιγμα από αθέτηση) που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών*	3,691	36,336	380,988	61,123	**482,138**
Αλλαγές στις συμβατικές ταμειακές ροές λόγω τροποποιήσεων που δεν αποτελούν αποαναγνώριση*	119	226	(1,616)	(576)	**(1,847)**
Επίδραση από την μεταφορά μεταξύ των σταδίων μέσα στο έτος*	(39,842)	294	110,778	(1,680)	**69,550**
31 Δεκεμβρίου	**26,233**	**73,870**	**2,783,232**	**431,924**	**3,315,259**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	6,326	17,411	147,327	22,206	**193,270**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	19,907	56,459	2,635,905	409,718	**3,121,989**
	26,233	**73,870**	**2,783,232**	**431,924**	**3,315,259**

* Περιλαμβάνεται στην 'Ζημιά απομείωσης μετά την αναστροφή σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
'Αλλες χώρες	€000	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	1,344	365	222,389	23,575	**247,673**
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9-Προσαύξηση (Grossing up))	-	33	55,502	1,640	**57,175**
Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	(7)	4,215	933	33	**5,174**
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα 1 Ιανουαρίου	1,337	4,613	278,824	25,248	**310,022**
Μεταφορά στις δραστηριότητες Κύπρου	-	-	-	(22,176)	**(22,176)**
Μεταφορές στο Στάδιο 2	-	28	(28)	-	**-**
Συναλλαγματικές και άλλες μεταβολές	(236)	-	(8,189)	1	**(8,424)**
Διαγραφές	1	(42)	(116,353)	(832)	**(117,226)**
Πώληση θυγατρικών στο Ηνωμένο Βασίλειο	(1,495)	(368)	(1,731)	-	**(3,594)**
Τόκοι (που προβλέφθηκαν) και δεν αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα	-	-	5,197	-	**5,197**
Νέα περιουσιακά στοιχεία που δημιουργήθηκαν ή αγοράστηκαν*	(1)	-	-	-	**(1)**
Περιουσιακά στοιχεία που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)*	-	(3)	(4,209)	(89)	**(4,301)**
Διαγραφές*	-	6	944	3	**953**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους (αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης, ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης και άνοιγμα από αθέτηση) που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών*	33	(4,212)	(9,346)	(2,155)	**(15,680)**
Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	233	3	(860)	-	**(624)**
Επίδραση από την μεταφορά μεταξύ των σταδίων μέσα στο έτος*	263	(25)	2,362	-	**2,600**
31 Δεκεμβρίου	**135**	**-**	**146,611**	**-**	**146,746**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	-	-	88,716	-	**88,716**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	135	-	57,895	-	**58,030**
	135	**-**	**146,611**	**-**	**146,746**

* Περιλαμβάνονται στη 'Ζημιά απομείωσης μετά την αναστροφή σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Σύνολο	€000	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	22,184	29,875	2,877,189	523,602	**3,452,850**
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9- Προσαύξηση (Grossing up))	5,068	6,594	1,350,043	327,792	**1,689,497**
Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018 (Σημ. 6.5)	(6,667)	36,959	236,404	52,406	**319,102**
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα 1 Ιανουαρίου	20,585	73,428	4,463,636	903,800	**5,461,449**
Μεταφορές στο στάδιο 1	54,379	(29,841)	(24,538)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 2	(1,721)	28,124	(26,403)	-	**-**
Μεταφορές στο στάδιο 3	(5,459)	(11,362)	16,821	-	**-**
Συναλλαγματικές και άλλες μεταβολές	(236)	-	(6,588)	318	**(6,506)**
Διαγραφές	(13,692)	(20,345)	(2,078,332)	(553,744)	**(2,666,113)**
Πώληση θυγατρικών στο Ηνωμένο Βασίλειο	(1,495)	(368)	(1,731)	-	**(3,594)**
Τόκοι (που προβλέφθηκαν) και δεν αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα	-	-	146,916	17,521	**164,437**
Νέα περιουσιακά στοιχεία που δημιουργήθηκαν ή αγοράστηκαν*	6,344	-	-	5,581	**11,925**
Περιουσιακά στοιχεία που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)*	832	(3,763)	(111,671)	(9,957)	**(124,559)**
Διαγραφές*	2,334	5,375	69,427	11,693	**88,829**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους (αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης, ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης και άνοιγμα από αθέτηση) που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών*	3,724	32,124	371,642	58,968	**466,458**
Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	233	3	(860)	-	**(624)**
Αλλαγές στις συμβατικές ταμειακές ροές λόγω τροποποιήσεων που δεν αποτελούν αποαναγνώριση*	119	226	(1,616)	(576)	**(1,847)**
Επίδραση από την μεταφορά μεταξύ των σταδίων μέσα στο έτος*	(39,579)	269	113,140	(1,680)	**72,150**
31 Δεκεμβρίου	**26,368**	**73,870**	**2,929,843**	**431,924**	**3,462,005**
Αξιολόγηση σε ατομική βάση	6,326	17,411	236,043	22,206	**281,986**
Αξιολόγηση σε συλλογική βάση	20,042	56,459	2,693,800	409,718	**3,180,019**
	26,368	**73,870**	**2,929,843**	**431,924**	**3,462,005**

* Περιλαμβάνονται στη 'Ζημιά απομείωσης μετά την αναστροφή σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' στη Σημείωση 17.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Οι πιο πάνω πίνακες δεν περιλαμβάνουν την αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση των δανείων που αποκτήθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα και τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές χρηματοοικονομικών εγγυήσεων που περιλαμβάνονται στις άλλες υποχρεώσεις στον ισολογισμό. Δεν υπήρχαν δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονταν προς πώληση στις 31 Δεκεμβρίου 2017.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβάνουν πιστωτικές ζημιές δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονταν προς πώληση. Το υπόλοιπό τους στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ανά στάδιο και γεωγραφική περιοχή παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
31 Δεκεμβρίου 2018	€000	€000	€000	€000	**€000**
Κύπρος	3,441	43,977	1,271,559	188,482	**1,507,459**
Άλλες χώρες	-	-	50,393	-	**50,393**
Σύνολο	**3,441**	**43,977**	**1,321,952**	**188,482**	**1,557,852**
Συλλογικά	**3,441**	**43,977**	**1,321,952**	**188,482**	**1,557,852**

	Κύπρος	Ηνωμένο Βασίλειο	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
2017	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	3,170,161	10,782	371,298	**3,552,241**
Συναλλαγματικές και άλλες διαφορές	77,234	(183)	(7,059)	**69,992**
Μεταφορά μεταξύ γεωγραφικών περιοχών	23	(23)	-	**-**
Μεταφορά κατά την απόκτηση ακίνητου μέσω αναδιάρθρωσης	(12,792)	-	-	**(12,792)**
Διαγραφές απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων	(831,708)	(117)	(138,684)	**(970,509)**
Δεδουλευμένοι τόκοι απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων	(97,951)	(2)	(1,406)	**(99,359)**
Εισπράξεις από προηγουμένως διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις	5,975	287	2	**6,264**
Επιβάρυνση για το έτος	925,161	(2,650)	16,000	**938,511**
Επιβάρυνση για το έτος - μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	-	(572)	-	**(572)**
31 Δεκεμβρίου	**3,236,103**	**7,522**	**240,151**	**3,483,776**
Απομείωση σε ατομική βάση	**2,367,205**	**4,751**	**227,739**	**2,599,695**
Συλλογική απομείωση	**868,898**	**2,771**	**12,412**	**884,081**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση, ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
31 Δεκεμβρίου 2018	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	8,322	16,008	165,706	5,143	**195,179**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	5,621	3,333	22,574	320	**31,848**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	4,052	1,028	28,109	301	**33,490**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	4,848	4,655	26,152	1,878	**37,533**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	1,803	42,745	402,181	21,621	**468,350**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1,507	5,469	253,504	24,325	**284,805**
- στεγαστικά	23	102	138,799	4,309	**143,233**
- λοιπά καταναλωτικά	127	53	171,882	9,479	**181,541**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	696,310	147,552	**843,862**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	538,148	83,209	**621,357**
- στεγαστικά	-	-	248,429	59,651	**308,080**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	226,379	72,396	**298,775**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	52	462	10,180	1,175	**11,869**
Διαχείριση περιουσίας	13	15	1,490	565	**2,083**
	26,368	**73,870**	**2,929,843**	**431,924**	**3,462,005**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Η κίνηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για δάνεια και απαιτήσεις σε πελάτες στο πελατειακό τομέα Μεγάλων επιχειρήσεων και ιδιωτών στη Κύπρο (μη συμπεριλαμβανομένων δανείων υπό Αναδιάρθρωση χρεών, Ανακτήσεις Χρεών, Διεθνείς τραπεζικές εργασίες και Διαχείριση περιουσίας) περιλαμβανομένου των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση παρουσιάζεται στο πιο κάτω πίνακα:

2018	**Μεγάλες επιχειρήσεις** **€000**	**Ιδιώτες** **€000**
1 Ιανουαρίου	**106,153**	**115,197**
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9- Προσαύξηση (Grossing up))	**33,867**	**22,651**
Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018	**40,270**	**40,645**
Αναπροσαρμοσμένα υπόλοιπα 1 Ιανουαρίου 2018	**180,290**	**178,493**
Μεταφορά σε/(από) στον πελατειακό τομέα	**18,978**	**(95,078)**
Διαγραφές	**(80,160)**	**(25,188)**
Τόκοι (που προβλέφθηκαν) και δεν αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα	**1,788**	**1,531**
Νέα περιουσιακά στοιχεία που δημιουργήθηκαν ή αγοράστηκαν*	**5,987**	**1,385**
Περιουσιακά στοιχεία που αποαναγνωρίστηκαν ή αποπληρώθηκαν (μη περιλαμβανομένων των διαγραφών)*	**(36,005)**	**(10,796)**
Διαγραφές*	**772**	**8,018**
Αλλαγές στα μοντέλα και παραμέτρους (αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης, ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης και άνοιγμα από αθέτηση) που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών*	**(1,156)**	**17,962**
Αλλαγές στις συμβατικές ταμειακές ροές λόγω τροποποιήσεων που δεν αποτελούν αποαναγνώριση*	**7**	**827**
Επίδραση από την μεταφορά μεταξύ των σταδίων μέσα στο έτος	**17,368**	**(6,678)**
31 Δεκεμβρίου	**107,869**	**70,476**

Από την 1 Ιανουαρίου 2018, για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9 ως προς την επιμέτρηση και παρουσίαση της μεικτής λογιστικής αξίας και τη συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης από την επίδραση από έσοδα από τόκους απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες, αυξήθηκε η μεικτή λογιστική αξία των δανείων κατά €1,689,497 χιλ. και οι συσσωρευμένες προβλέψεις αναπροσαρμόστηκαν ισόποσα. Δεν υπήρξε επίδραση στην καθαρή λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων από την αλλαγή στην παρουσίαση.

Κατά το 2018, οι συνολικές μη συμβατικές διαγραφές που αναγνωρίστηκαν από το Συγκρότημα ήταν €2,264,902 χιλ. (2017: €466,248 χιλ.).

Έχουν γίνει παραδοχές που αφορούν τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες ακινήτων, καθώς και το χρονικό ορίζοντα της ρευστοποίησης της εξασφάλισης, το κόστος φορολογίας και τα έξοδα ανάκτησης και μετέπειτα πώλησης της εξασφάλισης καθώς και άλλες σχετικές μειώσεις. Έχει χρησιμοποιηθεί ο ανάλογος δείκτης για τον υπολογισμό της τρέχουσας αγοραίας αξίας των ακινήτων, ενώ έγιναν παραδοχές με βάση ένα μακροοικονομικό σενάριο για τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες των ακινήτων.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 η μέση μείωση τιμών (περιλαμβανομένων της έλλειψης ρευστότητας και εξόδων πωλήσεων) που χρησιμοποιήθηκε για τις προβλέψεις σε συλλογική βάση για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες μη συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κατέχονται προς πώληση είναι περίπου 32% για το βασικό σενάριο (31 Δεκεμβρίου 2017: περίπου 34%).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων ακινήτων για τον υπολογισμό των προβλέψεων σε συλλογική βάση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες μη συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κατέχονται προς πώληση έχει εκτιμηθεί κατά μέσο όρο σε 7 έτη για το βασικό σενάριο (31 Δεκεμβρίου 2017: 6 έτη κατά μέσο όρο).

Για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε ατομική βάση το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων καθώς και οι μειώσεις τιμών βασίστηκαν σε συγκεκριμένα δεδομένα και συνθήκες της κάθε περίπτωσης.

Για τους πελάτες στο Στάδιο 3, ο υπολογισμός της απομείωσης σε ατομική βάση είναι ο μεσοσταθμικός όρος τριών σεναρίων, βασικό, αρνητικό και θετικό. Το βασικό σενάριο λαμβάνει υπόψη τις ακόλουθες μεταβλητές, που βασίζονται σε συγκριμένα δεδομένα και συνθήκες του κάθε πελάτη: τις λειτουργικές ταμειακές ροές, το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων και τις μειώσεις τιμών κατά τη ρευστοποίηση. Το βασικό σενάριο χρησιμοποιείται για την δημιουργία άλλων σεναρίων για καλύτερες και χειρότερες περιπτώσεις. Για το αρνητικό σενάριο, οι λειτουργικές ταμειακές ροές μειώνονται κατά 50%, οι εκπτώσεις τιμών στις εξασφαλίσεις ακινήτων αυξάνονται κατά 50% και ο χρόνος ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων αυξάνεται κατά 1 έτος σε σχέση με το βασικό σενάριο. Για το θετικό σενάριο οι εκπτώσεις τιμών μειώνονται κατά 5%, χωρίς καμιά αλλαγή στην περίοδο ρευστοποίησης σε σχέση με το βασικό σενάριο. Οι παραδοχές που έχουν γίνει για την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών (συμπεριλαμβανομένων ταμειακές ροές που μπορεί να προκύψουν από την ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων) αντικατοπτρίζουν τρέχουσες και αναμενόμενες μελλοντικές οικονομικές συνθήκες και γενικά συνάδουν με αυτές που χρησιμοποιούνται για εκθέσεις σε Στάδιο 3 που αξιολογούνται σε συλλογική βάση. Στην περίπτωση των δανείων που κατέχονται προς πώληση, το Συγκρότημα έχει λάβει υπόψη το χρονοδιάγραμμα της αναμενόμενης πώλησης και τα εκτιμώμενα έσοδα απο την πώληση στον προσδιορισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ποσά που προηγουμένως διαγράφηκαν και αναμένεται να ανακτηθούν μέσω πώλησης παρουσιάζονται στη Σημείωση 17 στις 'Ανακτήσεις από προηγουμένως διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'.

Για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών χρησιμοποιήθηκαν τρία σενάρια: βασικό, αρνητικό και θετικό με ποσοστό πιθανότητας 50%, 30% και 20% αντίστοιχα.

Οποιαδήποτε θετική μέση μελλοντική μεταβολή της αξίας των ακινήτων κατά τη διάρκεια του 2018 και του 2017 έχει περιοριστεί στο μηδέν. Αυτό ισχύει για όλα τα σενάρια.

Οι παραπάνω παραδοχές επηρεάζονται επίσης από τον συνεχιζόμενο διάλογο για ρυθμιστικά θέματα που διατηρεί η BOC PCL με τον κύριο επόπτη της, την ΕΚΤ και από άλλες ρυθμιστικές οδηγίες και διερμηνείες που εκδίδονται από διάφορους κανονιστικούς φορείς όπως η ΕΚΤ και η ΕΑΤ, οι οποίες παρέχουν καθοδήγηση και προσδοκίες ως προς τους σχετικούς ορισμούς και μεταχείριση/αναγνώριση κάποιων παραμέτρων/παραδοχών που χρησιμοποιούνται στην εκτίμηση των προβλέψεων.

Οποιεσδήποτε αλλαγές σε αυτές τις παραδοχές ή διαφορά μεταξύ των παραδοχών που έγιναν και των πραγματικών αποτελεσμάτων θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στις απαιτούμενες πιστωτικές ζημιές δανείων και απαιτήσεων.

Ανάλυση ευαισθησίας
Το Συγκρότημα έχει προβεί σε ανάλυση ευαισθησίας σχετικά με το δανειακό χαρτοφυλάκιο στην Κύπρο, το οποίο αντιπροσωπεύει το 99% του συνολικού δανειακού χαρτοφυλακίου του Συγκροτήματος (μη συμπεριλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση) με ημερομηνία αναφοράς στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί τρία διαφορετικά σενάρια για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών: ένα βασικό, ένα αρνητικό και ένα θετικό σενάριο με ποσοστό πιθανότητας 50%, 30% και 20% αντίστοιχα. Τα σενάρια που καθορίστηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2018 είναι τα ίδια με τα σενάρια που καθορίστηκαν την 1 Ιανουαρίου 2018 (μεταβατική ημερομηνία του ΔΠΧΑ 9).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.9 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Το Συγκρότημα έχει αλλάξει τα ποσοστά πιθανότητας των σεναρίων και μεταβάλει το χρονικό πλαίσιο ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων και η επίδραση στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που υπολογίζονται τόσο σε ατομική βάση όσο και σε συλλογική βάση στις 31 Δεκεμβρίου 2018 παρουσιάζεται στο πιο κάτω πίνακα:

	Αύξηση/(μείωση) στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δανείων και απαιτήσεων σε αποσβεσμένο κόστος
	€000
Αύξηση του ποσοστού πιθανότητας του αρνητικού σεναρίου κατά 5% και μείωση του θετικού κατά 5%	4,963
Μείωση του ποσοστού πιθανότητας του αρνητικού σεναρίου κατά 5% και αύξηση του θετικού κατά 5%	(4,956)
Αύξηση της αναμενόμενης ανακτήσιμης περιόδου κατά 1 χρόνο	50,898
Μείωση της αναμενόμενης ανακτήσιμης περιόδου κατά 1 χρόνο	(49,821)
Αύξηση των εκπτώσεων στην ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων κατά 5%	89,682
Μείωση των εκπτώσεων στην ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων κατά 5%	(81,862)
Αύξηση των πιθανοτήτων αθέτησης των υποχρεώσεων των σταδίων 1 και 2 κατά 20%	12,733
Μείωση των πιθανοτήτων αθέτησης των υποχρεώσεων των σταδίων 1 και 2 κατά 20%	(11,126)

Το Συγκρότημα έχει προβεί σε ανάλυση ευαισθησίας σε συγκεκριμένες παραδοχές της απομείωσης δανείων σχετικά με το δανειακό χαρτοφυλάκιο στην Κύπρο με ημερομηνία αναφοράς 31 Δεκεμβρίου 2017. Η επίδραση στις προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων παρουσιάζεται πιο κάτω:

	Αύξηση/(μείωση) στις προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων
	€000
Αύξηση του χρονικού πλαισίου είσπραξης των εξασφαλίσεων κατά 1 χρόνο για όλους τους πελάτες	120,700
Μείωση του χρονικού πλαισίου είσπραξης των εξασφαλίσεων κατά 1 χρόνο για όλους τους πελάτες	(121,875)
Αύξηση συνολικών εκπτώσεων κατά 5% σε όλους τους πελάτες	179,447
Μείωση συνολικών εκπτώσεων κατά 5% σε όλους τους πελάτες	(169,291)
Αύξηση της μέσης αναμενόμενης ανακτήσιμης περιόδου κατά 1 χρόνο και μειώσεις συνολικών εκπτώσεων κατά 5% σε όλους τους πελάτες	(47,199)
Μείωση της μέσης αναμενόμενης ανακτήσιμης περιόδου κατά 1 χρόνο και αυξήσεις συνολικών εκπτώσεων κατά 5% σε όλους τους πελάτες	59,748

Οι πληροφορίες για την συγκριτική περίοδο δεν είναι συγκρίσιμες με τις πληροφορίες της τρέχουσας περιόδου γιατί οι παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν με βάση το ΔΛΠ 39 διαφέρουν με αυτές του ΔΠΧΑ 9.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.10 Ληφθείσες εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις

Η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν κατά το 2018 και 2017 μέσω κατάσχεσης εξασφαλίσεων ήταν ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Οικιστικά ακίνητα	**66,893**	77,932
Εμπορικά και άλλα ακίνητα	**329,363**	444,536
	396,256	522,468

Η συνολική λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια των χρόνων μέσω κατάσχεση εξασφαλίσεων από δάνεια και απαιτήσεις πελατών και κατέχονται από το Συγκρότημα στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ανερχόταν σε €1,684,606 χιλ. (2017: €1,611,091 χιλ.).

Οι πωλήσεις στο 2018 περιουσιακών στοιχείων που ανακτήθηκαν ανήλθαν σε €173,080 χιλ. (2017: €247,030 χιλ.).

46.11 Ρυθμίσεις

Τα ρυθμιστικά μέτρα προκύπτουν στις περιπτώσεις στις οποίες ο πελάτης θεωρείται ότι δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί στους όρους και τις προϋποθέσεις της σύμβασης λόγω οικονομικών δυσκολιών. Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις δυσκολίες, το Συγκρότημα αποφασίζει να τροποποιήσει τους όρους της σύμβασης παραχωρώντας στον πελάτη τη δυνατότητα να εξυπηρετήσει το χρέος ή να αναχρηματοδοτήσει τη σύμβαση, είτε μερικώς, είτε συνολικά.

Η πρακτική της επέκτασης ρυθμιστικών μέτρων συνιστά είτε προσωρινή, είτε μόνιμη παραχώρηση συγκατάβασης στον πελάτη. Η παραχώρηση μπορεί να περιλαμβάνει την αναδιάρθρωση των συμβατικών όρων του δανείου ή την πληρωμή με κάποια μορφή εκτός από μετρητά, όπως μια διευθέτηση όπου ο δανειολήπτης μεταφέρει δεσμευμένες εξασφαλίσεις στο Συγκρότημα.

Τροποποιήσεις σε δάνεια και απαιτήσεις που δεν επηρεάζουν διευθετήσεις σε πληρωμές, όπως η αναδιάρθρωση των εξασφαλίσεων ή ασφαλιστικών διευθετήσεων, δε θεωρούνται επαρκείς για την κατηγοριοποίηση της διευκόλυνσης ως πιστωτικά απομειωμένη, καθώς από μόνες τους δεν αποτελούν απαραίτητα ένδειξη πιστωτικών δυσκολιών που να επηρεάζουν την ικανότητα πληρωμής ούτως ώστε να ταξινομηθεί η διευκόλυνση ως ΜΕΔ.

Δάνεια και απαιτήσεις που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης θεωρούνται όλα τα δάνεια για τα οποία το Συγκρότημα έχει προβεί σε τροποποίηση του προγράμματος αποπληρωμής (πρόβλεψη περιόδου χάριτος, αναστολή καταβολής μίας ή περισσότερων δόσεων, μείωση του ποσού της δόσης και/ή διαγραφή καθυστερημένων δόσεων κεφαλαίου ή τόκου) και τρεχούμενοι λογαριασμοί/παρατραβήγματα των οποίων το όριο έχει αυξηθεί με αποκλειστικό σκοπό την κάλυψη της υπέρβασης.

Ένας λογαριασμός για να πληροί τις προϋποθέσεις για αναδιάρθρωση πρέπει να πληροί συγκεκριμένα κριτήρια περιλαμβανομένου του κριτηρίου βιωσιμότητας της επιχείρησης του πελάτη. Ο βαθμός στον οποίο το Συγκρότημα προβαίνει σε αναδιάρθρωση λογαριασμών με βάση το πλαίσιο των υφιστάμενων πολιτικών του μπορεί να ποικίλει ανάλογα με την άποψή του για τις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες και άλλους παράγοντες που μπορεί να αλλάξουν από χρόνο σε χρόνο. Επιπλέον, εξαιρέσεις από τις πολιτικές και τις πρακτικές μπορεί να γίνουν σε συγκεκριμένες περιπτώσεις λόγω νομοθετικών ή κανονιστικών συμφωνιών ή εντολών.

Οι ρυθμίσεις μπορεί να περιλαμβάνουν μέτρα για την αναδιάρθρωση της επιχείρησης του δανειολήπτη (λειτουργική αναδιάρθρωση) και/ή μέτρα για την αναδιάρθρωση χρηματοδότησης (χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση) του δανειολήπτη.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.11 Ρυθμίσεις (συνέχεια)

Οι επιλογές αναδιάρθρωσης δύναται να είναι βραχυπρόθεσμου ή μακροπρόθεσμου χαρακτήρα ή συνδυασμός των δύο. Το Συγκρότημα έχει αναπτύξει και διαδώσει βιώσιμες λύσεις αναδιάρθρωσης, οι οποίες είναι κατάλληλες για το δανειολήπτη και αποδεκτές από το Συγκρότημα.

Βραχυπρόθεσμες αναδιαρθρώσεις ορίζονται ως οι λύσεις αναδιάρθρωσης με διάρκεια αποπληρωμής μικρότερης των δύο ετών. Στις περιπτώσεις δανείων για κατασκευή εμπορικών ακινήτων και για τη χρηματοδότηση έργων (project finance), η διάρκεια βραχυπρόθεσμων σχεδίων αναδιάρθρωσης δεν δύναται να υπερβεί τον ένα χρόνο.

Οι βραχυπρόθεσμες λύσεις αναδιαρθρώσεων μπορεί να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:
- Μόνο τόκοι: κατά τη διάρκεια μίας καθορισμένης βραχυπρόθεσμης περιόδου, καταβάλλεται μόνο ο τόκος των πιστωτικών διευκολύνσεων και δεν γίνεται καμία αποπληρωμή κεφαλαίου.
- Μειωμένες πληρωμές: μείωση του ποσού των δόσεων αποπληρωμής για μια καθορισμένη βραχυπρόθεσμη περίοδο, προκειμένου να προσαρμοστούν στη νέα κατάσταση ταμειακών ροών του δανειολήπτη.
- Κεφαλαιοποίηση καθυστερήσεων ή/και τόκων: η κεφαλαιοποίηση των καθυστερήσεων ή/και των δεδουλευμένων τόκων, δηλαδή ρύθμιση των καθυστερημένων οφειλών και κεφαλαιοποίηση των μη καταβληθέντων τόκων για αποπληρωμή βάσει του αναθεωρημένου προγράμματος.
- Περίοδος χάριτος: συμφωνία που επιτρέπει στον δανειολήπτη καθορισμένη καθυστέρηση αναφορικά με την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αποπληρωμής συνήθως σε σχέση με το κεφάλαιο.

Οι μακροπρόθεσμες λύσεις αναδιαρθρώσεων μπορεί να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:
- Μείωση επιτοκίου: μόνιμη ή προσωρινή μείωση του επιτοκίου (σταθερού ή κυμαινόμενου) σε ένα δίκαιο και εφικτό επιτόκιο.
- Παράταση της διάρκειας αποπληρωμής: παράταση της διάρκειας αποπληρωμής του δανείου, η οποία επιτρέπει τη μείωση του ποσού των δόσεων με την επέκταση των αποπληρωμών σε μεγαλύτερη περίοδο.
- Πρόσθετη ασφάλεια: όταν λαμβάνεται πρόσθετο βάρος επί μη βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού ως πρόσθετη ασφάλεια προκειμένου να αντισταθμίσει το άνοιγμα σε μεγαλύτερο κίνδυνο και ως μέρος της διαδικασίας αναδιάρθρωσης.
- Ρυθμίσεις των κυρώσεων σε δανειακές συμβάσεις: παραίτηση, προσωρινή ή μόνιμη, παραβίασης των συμφωνιών στις δανειακές συμβάσεις.
- Επαναπρογραμματισμός των πληρωμών: το υφιστάμενο συμβατικό πρόγραμμα αποπληρωμής προσαρμόζεται σε ένα νέο βιώσιμο πρόγραμμα αποπληρωμής, το οποίο βασίζεται σε μία ρεαλιστική εκτίμηση, των τρεχουσών και προβλεπόμενων, ταμειακών ροών του δανειολήπτη.
- Ενίσχυση των υφιστάμενων εξασφαλίσεων: μία λύση αναδιάρθρωσης μπορεί για παράδειγμα να συνεπάγεται τη δέσμευση επιπρόσθετων εξασφαλίσεων, προκειμένου να αποζημιωθεί για τη μείωση στα επιτόκια ή για να σταθμιστούν τα πλεονεκτήματα που ο δανειολήπτης λαμβάνει από την αναδιάρθρωση.
- Νέες πιστωτικές διευκολύνσεις: δύναται να χορηγηθούν νέες πιστωτικές διευκολύνσεις ως μέρος της συμφωνίας αναδιάρθρωσης, οι οποίες μπορεί να συνεπάγονται τη δέσμευση πρόσθετων εξασφαλίσεων και στις περιπτώσεις διευθετήσεων μεταξύ πιστωτών, την εισαγωγή όρων προκειμένου να αντισταθμιστεί ο πρόσθετος κίνδυνος που αναλαμβάνει το Συγκρότημα παρέχοντας νέα χρηματοδότηση σε δανειολήπτη που παρουσιάζει οικονομικές δυσκολίες.
- Ενοποίηση χορηγήσεων: ενοποίηση αριθμού ανοιγμάτων σε ένα δάνειο, ή σε ένα περιορισμένο αριθμό δανείων.
- Συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο: μέρος του χρέους μετατρέπεται σε μετοχικό κεφάλαιο το οποίο λαμβάνεται από το Συγκρότημα, ώστε το υπόλοιπο του χρέους να προσαρμόζεται στο σωστό μέγεθος βάση των ταμειακών ροών του δανειολήπτη για να επιτρέψει στο Συγκρότημα να εισπράξει το λαβείν του από την αποπληρωμή της προσαρμοσμένης χορήγησης και την ενδεχόμενη πώληση του μετοχικού κεφαλαίου στην επιχείρηση. Η λύση αυτή θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο σε απομακρυσμένες περιπτώσεις και μόνο όταν έχουν εξαντληθεί όλες οι άλλες προσπάθειες για αναδιάρθρωση και μετά που διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τη νομοθεσία περί πιστωτικών ιδρυμάτων.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.11 Ρυθμίσεις (συνέχεια)

- Συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με περιουσιακά στοιχεία (Debt/asset swaps): συμφωνία μεταξύ του Συγκροτήματος και του δανειολήπτη για την οικειοθελή πώληση του εξασφαλισμένου περιουσιακού στοιχείου για την μερική ή ολική αποπληρωμή του δανείου. Το περιουσιακό στοιχείο μπορεί να αποκτηθεί από το Συγκρότημα και οποιοδήποτε υπόλοιπο δανείου να αναδιαρθρωθεί με ένα κατάλληλο σχέδιο αποπληρωμής με βάση την επανεξετασμένη ικανότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη.
- Διαγραφή χρεών: ακύρωση μέρους ή του συνολικού ποσού χορηγήσεων που παραμένει ανεξόφλητο από το δανειολήπτη. Το Συγκρότημα εφαρμόζει τη διαγραφή χρεών μόνο σαν τελευταία επιλογή και σε σπάνιες περιπτώσεις, αφού λάβει υπόψη τη δυνατότητα αποπληρωμής του πελάτη στο χρονικό πλαίσιο που συμφωνήθηκε και την πιθανότητα η διαγραφή να οδηγήσει σε ηθικό κίνδυνο (moral hazard).
- Διαχωρισμός και παγοποίηση: το χρέος του πελάτη διαχωρίζεται σε βιώσιμο και μη βιώσιμο μέρος. Το βιώσιμο μέρος αναδιαρθρώνεται και συνεχίζει να λειτουργεί. Το μη βιώσιμο μέρος 'παγοποιείται' για την περίοδο της αναδιάρθρωσης του βιώσιμου μέρους. Στην λήξη της αναδιάρθρωσης, το παγοποιημένο μέρος είτε διαγράφεται κατά αναλογία (βασισμένο πάνω στην πραγματική αποπληρωμή του βιώσιμου μέρους) ή αναδιαρθρώνεται.

Τα δάνεια Σταδίου 2 και Σταδίου 3 μετά από προσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση, τα οποία έτυχαν ρύθμισης κατά τη διάρκεια του έτους, ανήλθαν σε €480,437 χιλ. Οι σχετικές ζημίες από τροποποίηση ανήλθαν σε €7,009 χιλ.

Οι διευκολύνσεις που έχουν αποκατασταθεί μετά την τροποποίησή τους και ταξινομούνται στο Στάδιο 1 στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ανήλθαν σε €31,138 χιλ. και η αντίστοιχη αξία των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών ανήλθαν σε €220 χιλ.

Οι διευκολύνσεις που επανήλθαν στο Στάδιο 2 και στο Στάδιο 3 μετά την αποκατάσταση τους ανήλθαν σε € 165,379 χιλ. και οι αντίστοιχες αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες τους ανήλθαν σε € 6,495 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

46.12 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες του Συγκροτήματος σε αποσβεσμένο κόστος που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης περιλαμβανομένων αυτών που κατέχονται προς πώληση ανά γεωγραφική περιοχή. Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση και έχουν τύχει αναδιάρθρωσης ανέρχεται σε €1,412,802 χιλ.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.12 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
2018	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	6,272,946	99,068	**6,372,014**
Δάνεια και απαιτήσει από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης και επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9	(341,765)	-	**(341,765)**
Αλλαγή στη βάση υπολογισμού της μεικτής λογιστικής αξίας (ΔΠΧΑ 9 –Προσαύξηση (Grossing up))	416,093	3,678	**419,771**
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	6,347,274	102,746	**6,450,020**
Μεταφορά μεταξύ γεωγραφικών τομέων	6,254	(6,254)	**-**
Νέα δάνεια και απαιτήσεις που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης μέσα στο έτος	240,660	220	**240,880**
Περιουσιακά στοιχεία που δεν ταξινομούνται πλέον ως αναδιαρθρωμένα (περιλαμβανομένων αποπληρωμών)	(1,472,701)	(98)	**(1,472,799)**
Διαγραφές δανείων και απαιτήσεων που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης	(727,759)	(31,932)	**(759,691)**
Δεδουλευμένοι τόκοι δανείων και απαιτήσεων που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης	166,922	919	**167,841**
Συναλλαγματικές διαφορές	5,820	(16,795)	**(10,975)**
31 Δεκεμβρίου	**4,566,470**	**48,806**	**4,615,276**

	Κύπρος	Ηνωμένο Βασίλειο	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
2017	€000	€000	€000	**€000**
1 Ιανουαρίου	7,401,870	90,323	163,111	**7,655,304**
Νέα δάνεια και απαιτήσεις που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης μέσα στο έτος	402,521	89	3,424	**406,034**
Περιουσιακά στοιχεία που δεν ταξινομούνται πλέον ως αναδιορθωμένα (περιλαμβανομένων αποπληρωμών)	(1,326,918)	(79,147)	(60,032)	**(1,466,097)**
Διαγραφές δανείων και απαιτήσεων που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης	(461,468)	(2)	(13,076)	**(474,546)**
Δεδουλευμένοι τόκοι δανείων και απαιτήσεων που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης	278,858	16	1,382	**280,256**
Συναλλαγματικές διαφορές	(21,917)	(1,393)	(5,627)	**(28,937)**
31 Δεκεμβρίου	**6,272,946**	**9,886**	**89,182**	**6,372,014**

Η κατηγοριοποίηση των δανείων ως δάνεια που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης διακόπτεται όταν πληρούνται όλα τα απαιτούμενα κριτήρια της ΕΑΤ για διακοπή της ταξινόμησης ως ρυθμιζόμενα δάνεια. Αυτά παρατίθενται στις αναφορές βάσει των Εκτελεστικών Τεχνικών Προτύπων (ΕΤΠ) της ΕΑΤ σχετικά με τις αναδιαρθρώσεις και τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες του Συγκροτήματος που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης ανά κλάδο δραστηριότητας, γεωγραφική περιοχή και πιστωτική ποιοτική κατάταξη, μη συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κατέχονται προς πώληση καθώς και τις προβλέψεις για απομείωση και τις εμπράγματες εξασφαλίσεις που κατέχονται για τα δάνεια που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.12 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

Ποιότητα χαρτοφυλακίου

	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
2018	€000	€000	**€000**
Στάδιο 1	508,664	120	**508,784**
Στάδιο 2	376,794	24	**376,818**
Στάδιο 3	2,001,947	48,662	**2,050,609**
Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	266,263	-	**266,263**
	3,153,668	**48,806**	**3,202,474**

	Κύπρος	Ηνωμένο Βασίλειο	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
2017	€000	€000	€000	**€000**
Ενήμερα	3,158,894	5,383	79	**3,164,356**
Σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα	1,218,160	2,354	-	**1,220,514**
Απομειωμένα	1,895,892	2,149	89,103	**1,987,144**
31 Δεκεμβρίου	**6,272,946**	**9,886**	**89,182**	**6,372,014**

Εύλογη αξία των εξασφαλίσεων

	Κύπρος	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
2018	€000	€000	**€000**
Στάδιο 1	480,611	101	**480,712**
Στάδιο 2	327,142	21	**327,163**
Στάδιο 3	1,631,012	11,204	**1,642,216**
Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	248,691	-	**248,691**
31 Δεκεμβρίου	**2,687,456**	**11,326**	**2,698,782**

	Κύπρος	Ηνωμένο Βασίλειο	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
2017	€000	€000	€000	**€000**
Ενήμερα	2,818,937	5,345	93	**2,824,375**
Σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα	1,020,063	2,353	-	**1,022,416**
Απομειωμένα	1,437,734	1,131	24,448	**1,463,313**
31 Δεκεμβρίου	**5,276,734**	**8,829**	**24,541**	**5,310,104**

Η εύλογη αξία των εξασφαλίσεων που παρουσιάζεται πιο πάνω υπολογίστηκε με βάση τον βαθμό στον οποίο η εξασφάλιση μετριάζει τον πιστωτικό κίνδυνο.

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.12 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου

2018 **Ανά κλάδο της οικονομίας**	Κύπρος €000	Άλλες χώρες €000	**Σύνολο** **€000**
Εμπόριο	245,919	20,430	**266,349**
Βιομηχανία	84,267	2,729	**86,996**
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	123,596	1	**123,597**
Κατασκευές	373,539	532	**374,071**
Ακίνητα	221,011	13,186	**234,197**
Ιδιώτες	1,761,663	166	**1,761,829**
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	249,607	11,761	**261,368**
Λοιποί κλάδοι	94,066	1	**94,067**
	3,153,668	**48,806**	**3,202,474**

2018 **Ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη**			
Μεγάλες επιχειρήσεις	337,316	45,192	**382,508**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	207,000	3,466	**210,466**
Ιδιώτες			
- στεγαστικά	568,879	-	**568,879**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	172,559	124	**172,683**
Αναδιαρθρώσεις χρεών			
- μεγάλες επιχειρήσεις	353,210	24	**353,234**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	363,465	-	**363,465**
- στεγαστικά	382,478	-	**382,478**
- λοιπά καταναλωτικά	177,241	-	**177,241**
Ανακτήσεις χρεών			
- μεγάλες επιχειρήσεις	64,698	-	**64,698**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	139,309	-	**139,309**
- στεγαστικά	222,244	-	**222,244**
- λοιπά καταναλωτικά	117,573	-	**117,573**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	43,698	-	**43,698**
Διαχείριση περιουσίας	3,998	-	**3,998**
	3,153,668	**48,806**	**3,202,474**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.12 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

2018	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	**Σύνολο**
Ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη	€000	€000	€000	€000	**€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	98,485	154,531	126,186	3,306	**382,508**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	67,513	63,170	75,310	4,473	**210,466**
Ιδιώτες					
- στεγαστικά	246,922	45,090	271,988	4,879	**568,879**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	46,012	17,148	107,184	2,339	**172,683**
Αναδιαρθρώσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	7,903	44,505	236,389	64,437	**353,234**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	31,579	27,729	281,415	22,742	**363,465**
- στεγαστικά	3,800	871	369,482	8,325	**382,478**
- λοιπά καταναλωτικά	1,468	153	171,789	3,831	**177,241**
Ανακτήσεις χρεών					
- μεγάλες επιχειρήσεις	-	-	49,759	14,939	**64,698**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	-	-	102,355	36,954	**139,309**
- στεγαστικά	-	-	165,738	56,506	**222,244**
- λοιπά καταναλωτικά	-	-	76,716	40,857	**117,573**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	4,174	23,621	14,185	1,718	**43,698**
Διαχείριση περιουσίας	928	-	2,113	957	**3,998**
	508,784	**376,818**	**2,050,609**	**266,263**	**3,202,474**

2017	Κύπρος	Ηνωμένο Βασίλειο	Άλλες χώρες	**Σύνολο**
Ανά κλάδο της οικονομίας	€000	€000	€000	**€000**
Εμπόριο	607,700	445	31,950	**640,095**
Βιομηχανία	201,377	44	12,436	**213,857**
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	429,520	2,242	-	**431,762**
Κατασκευές	1,222,591	-	20,145	**1,242,736**
Ακίνητα	862,508	4,837	5,401	**872,746**
Ιδιώτες	2,221,465	1,593	-	**2,223,058**
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	359,970	725	18,912	**379,607**
Λοιποί κλάδοι	367,815	-	338	**368,153**
	6,272,946	**9,886**	**89,182**	**6,372,014**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.12 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

2017 **Ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη**	Κύπρος €000	Ηνωμένο Βασίλειο €000	Άλλες χώρες €000	**Σύνολο** **€000**
Μεγάλες επιχειρήσεις	795,714	3,867	80,900	**880,481**
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	344,957	4,550	4,670	**354,177**
Ιδιώτες				
- στεγαστικά	958,415	-	-	**958,415**
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	290,308	1,469	-	**291,777**
Αναδιαρθρώσεις χρεών				
- μεγάλες επιχειρήσεις	934,096	-	79	**934,175**
- επιχειρήσεις	624,602	-	-	**624,602**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	739,537	-	-	**739,537**
- στεγαστικά	301,111	-	-	**301,111**
- λοιπά καταναλωτικά	122,749	-	-	**122,749**
Ανακτήσεις χρεών				
- μεγάλες επιχειρήσεις	569,287	-	3,533	**572,820**
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	226,158	-	-	**226,158**
- στεγαστικά	171,234	-	-	**171,234**
- λοιπά καταναλωτικά	139,851	-	-	**139,851**
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	53,103	-	-	**53,103**
Διαχείριση περιουσίας	1,824	-	-	**1,824**
	6,272,946	**9,886**	**89,182**	**6,372,014**

Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές

2018	Κύπρος €000	Άλλες χώρες €000	**Σύνολο** **€000**
Στάδιο 1	4,122	-	**4,122**
Στάδιο 2	8,613	-	**8,613**
Στάδιο 3	589,372	7,513	**596,885**
Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI)	85,412	-	**85,412**
	687,519	**7,513**	**695,032**

2017	Κύπρος €000	Ηνωμένο Βασίλειο €000	Άλλες χώρες €000	**Σύνολο** **€000**
Απομείωση σε ατομική βάση	797,975	1,054	66,510	**865,539**
Συλλογική απομείωση	594,075	242	-	**594,317**
	1,392,050	**1,296**	**66,510**	**1,459,856**

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.13 Πιστωτική ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος τα οποία εκτίθενται σε πιστωτικό κίνδυνο, εξαιρουμένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες - ανάλυση πιστοληπτικής διαβάθμισης

Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες
Οι καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και τα δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες αναλύονται σύμφωνα με την πιστοληπτική διαβάθμιση των Moody's Investors Service ως ακολούθως:

	2018	2017
	€000	€000
Aaa – Aa3	**182,968**	745,330
A1 – A3	**100,478**	560,059
Baa1 – Baa3	**68,666**	132,610
Ba1-Ba3	**4,472,223**	2,870,600
B1 – B3	**8,621**	655
Caa - C	**20,973**	18,399
Χωρίς διαβάθμιση	**38,147**	58,406
Λοιπά εισπρακτέα από τράπεζες	**37,224**	56,603
	4,929,300	4,442,662

Η κατηγορία Ba1-Ba3 πιο πάνω περιλαμβάνει ποσό ύψους €162,675 χιλ. το οποίο αφορά κυρίως υποχρεωτικές καταθέσεις για σκοπούς ρευστότητας με την ΚΤΚ (2017: €153,733 χιλ.). Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, δεν υπήρχαν απομειωμένα τραπεζικά υπόλοιπα (2017: €33,004 χιλ., με συνολική ζημιά απομείωσης ύψους €24,998 χιλ.).

Οι καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες κατηγοριοποιούνται στο Στάδιο 1 (Σημ. 20).

46. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

46.13 Πιστωτική ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος τα οποία εκτίθενται σε πιστωτικό κίνδυνο, εξαιρουμένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες - ανάλυση πιστοληπτικής διαβάθμισης (συνέχεια)

Ομόλογα
Οι επενδύσεις σε ομόλογα αναλύονται ως ακολούθως:

	2018	2017
Πιστοληπτική διαβάθμιση των Moody's	**€000**	€000
Aaa – Aa3	**823,485**	437,857
A1 – A3	**27,005**	-
Baa1 – Baa3	**26,001**	12,306
Ba1-Ba3	**441,700**	514,306
Χωρίς διαβάθμιση	**46,552**	500
	1,364,743	964,969
Εκδόθηκαν από:		
- Κυπριακή κυβέρνηση	**441,757**	514,306
- άλλες κυβερνήσεις	**423,675**	304,441
- τράπεζες και άλλους οργανισμούς	**499,311**	146,222
	1,364,743	964,969
Κατηγοροιοποιούνται ως:		
Επενδύσεις που υποχρεωτικά επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	**14,616**	14,577
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**819,748**	-
Επενδύσεις σε αποσβεσμένο κόστος	**530,379**	-
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	**-**	901,734
Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις	**-**	48,658
	1,364,743	964,969

	Σε εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων	**Σε αποσβεσμένο κόστος**		
	Στάδιο 1	Στάδιο 1	Στάδιο 2	**Σύνολο**
	€000	€000	€000	**€000**
Aaa – Aa3	486,385	337,100	-	**337,100**
A1 – A3	1,876	11,560	-	**11,560**
Baa1 – Baa3	946	25,055	-	**25,055**
Ba1-Ba3	322,020	70,841	48,292	**119,133**
Χωρίς διαβάθμιση	8,521	-	37,531	**37,531**
	819,748	**444,556**	**85,823**	**530,379**

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από τυχόν αρνητικές μεταβολές στις τιμές αγοράς από αλλαγές στα επιτόκια, στις τιμές συναλλάγματος ακινήτων και στις τιμές αξιών. Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς είναι υπεύθυνο για την παρακολούθηση του κινδύνου που προκύπτει από αυτές τις αλλαγές με στόχο την ελαχιστοποίηση της επίδρασης στα κέρδη και τα κεφάλαια. Το τμήμα παρακολουθεί επίσης τον κίνδυνο ρευστότητας και τον πιστωτικό κίνδυνο με αντισυμβαλλόμενους και χώρες. Το τμήμα είναι επίσης υπεύθυνο για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις διάφορες πολιτικές και διαδικασίες που αφορούν τον κίνδυνο αγοράς.

Κίνδυνος επιτοκίων

Ο κίνδυνος επιτοκίων αναφέρεται στον τρέχοντα ή μελλοντικό κίνδυνο για τα κεφάλαια και κέρδη του Συγκροτήματος που προκύπτουν από τις αρνητικές μεταβολές των επιτοκίων που επηρεάζουν τις θέσεις του τραπεζικού χαρτοφυλακίου του Συγκροτήματος.

Ο κίνδυνος επιτοκίων επιμετρείτε κυρίως με βάση την επίδραση στα καθαρά έσοδα από τόκους και την επίδραση στην οικονομική αξία. Επιπρόσθετα από την πιο πάνω επιμέτρηση, ο κίνδυνος επιτοκίων επίσης επιμετρείται με τη μέθοδο ανάλυσης ευαισθησίας του ανοίγματος (sensitivity gap analysis), όπου τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις και στοιχεία εκτός ισολογισμού, κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με την υπόλοιπη περίοδο αναπροσαρμογής. Τα στοιχεία που δεν είναι ευαίσθητα στις μεταβολές των επιτοκίων αναγνωρίζονται ως μη ευαίσθητα στοιχεία επιτοκίων (NRS). Η παρούσα αξία ενός σημείου βάσης (PV01) υπολογίζεται επίσης.

Ο κίνδυνος επιτοκίου, ελέγχεται μέσω ενός ορίου επιτοκίου του ενός έτους (IRE) για την μέγιστη μείωση των καθαρών εσόδων από τόκους στα διάφορα σενάρια επιτοκίων. Τα όρια αυτά καθορίζονται σαν ποσοστό επί των κεφαλαίων του Συγκροτήματος καθώς και σαν ποσοστό επί των καθαρών εισοδημάτων από τόκους (όταν είναι θετικά). Υπάρχουν διαφορετικά όρια για το Ευρώ και για το Δολάριο.

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Ανάλυση ευαισθησίας
Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την επίδραση στα καθαρά έσοδα από τόκους του Συγκροτήματος, για περίοδο ενός έτους, ως αποτέλεσμα λογικά αναμενόμενων μεταβολών στα επιτόκια των κύριων νομισμάτων χρησιμοποιώντας τις παραδοχές που ισχύουν για την πολιτική του κινδύνου αγοράς για το τρέχων και συγκρίσιμο έτος:

		Επίδραση στα καθαρά έσοδα από τόκους €000	
Νόμισμα	**Σενάριο επιτοκίων**	**2018 (50 μ.β. για ευρώ και 60 μ.β. για δολάριο)**	**2017 (60 μ.β. για ευρώ και δολάριο)**
Όλα	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω (Parallel up)	32,640	24,470
Όλα	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω (Parallel down)	(29,712)	(29,886)
Όλα	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Steepening)	(25,455)	(25,031)
Όλα	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Flattening)	27,170	22,895
Όλα	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short up)	31,590	25,603
Όλα	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short down)	(29,590)	(29,352)

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

		Επίδραση στα καθαρά έσοδα από τόκους €000	
Νόμισμα	**Σενάριο επιτοκίων**	**2018 (50 μ.β. για ευρώ και 60 μ.β. για δολάριο)**	**2017 (60 μ.β. για ευρώ και δολάριο)**
Ευρώ	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω (Parallel up)	32,247	24,280
Ευρώ	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω (Parallel down)	(28,001)	(28,458)
Ευρώ	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Steepening)	(23,917)	(22,935)
Ευρώ	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Flattening)	26,894	22,499
Ευρώ	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short up)	31,211	25,378
Ευρώ	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short down)	(27,743)	(27,188)
Δολάριο	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω (Parallel up)	393	190
Δολάριο	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω (Parallel down)	(1,711)	(1,428)
Δολάριο	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Steepening)	(1,538)	(2,096)
Δολάριο	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Flattening)	276	396
Δολάριο	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short up)	379	225
Δολάριο	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short down)	(1,847)	(2,164)

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την επίδραση στο κεφάλαιο του Συγκροτήματος από λογικές αναμενόμενες μεταβολές στα επιτόκια από το Ευρώ και το Δολάριο σύμφωνα με τα πρότυπα αναφοράς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ).

		Επίδραση στα ίδια κεφάλαια €000	
Νόμισμα	**Σενάριο επιτοκίων**	**2018 (50 μ.β. για ευρώ και 60 μ.β. για δολάριο)**	**2017 (60 μ.β. για ευρώ και δολάριο)**
Όλα	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω (Parallel up)	(62,222)	(73,930)
Όλα	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω (Parallel down)	39,961	8,815
Όλα	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Steepening)	(37,309)	(84,428)
Όλα	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Flattening)	11,001	27,502
Όλα	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short up)	(31,449)	(12,685)
Όλα	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short down)	15,908	4,837
Ευρώ	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω (Parallel up)	(63,551)	(75,866)
Ευρώ	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω (Parallel down)	87,037	26,724
Ευρώ	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Steepening)	(36,216)	(81,121)
Ευρώ	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Flattening)	21,382	52,012
Ευρώ	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short up)	(32,584)	(14,551)
Ευρώ	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short down)	38,322	19,263

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

		Επίδραση στα ίδια κεφάλαια €000	
Νόμισμα	**Σενάριο επιτοκίων**	**2018 (50 μ.β. για ευρώ και 60 μ.β. για δολάριο)**	**2017 (60 μ.β. για ευρώ και δολάριο)**
Δολάριο	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω (Parallel up)	2,659	3,872
Δολάριο	Παράλληλη Μετατόπιση Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω (Parallel down)	(3,558)	(4,547)
Δολάριο	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Steepening)	(1,093)	(3,307)
Δολάριο	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων (Flattening)	620	2,991
Δολάριο	Μείωση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα πάνω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short up)	2,271	3,733
Δολάριο	Αύξηση Κλίσης Καμπύλης Αποδόσεων με Μετατόπιση της Καμπύλης Αποδόσεων προς τα κάτω αρχικά καταλήγοντας σε μηδενική μετατόπιση σε σχέση με την αρχική Καμπύλη Αποδόσεων (Short down)	(3,253)	(4,795)

Η συγκέντρωση των επιπτώσεων στα ίδια κεφάλαια υπολογίστηκε σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ προσθέτωντας το αρνητικό και το 50% των θετικών επιπτώσεων κάθε σεναρίου.

Επιπρόσθετα από τις πιο πάνω διακυμάνσεις στα καθαρά έσοδα από τόκους οι μεταβολές στα επιτόκια μπορούν να επιφέρουν μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων που ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (περιλαμβανομένων των επενδύσεων προς εμπορία) και στην εύλογη αξία παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων.

Τυχόν μεταβολές στα επιτόκια της αγοράς επηρεάζουν επίσης τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος. Η επίδραση στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος προκύπτει από μεταβολές στην εύλογη αξία ομολόγων με σταθερό επιτόκιο που ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων.

Η ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται στην παραδοχή μιας παράλληλης μετακίνησης της καμπύλης απόδοσης επιτοκίων. Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την επίδραση στα κέρδη/ζημιές πριν τη φορολογία και στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος, από λογικά αναμενόμενες μεταβολές στα επιτόκια των κύριων νομισμάτων.

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Παράλληλη μεταβολή στα επιτόκια ((αύξηση)/μείωση στα καθαρά έσοδα από τόκους)	**Επίδραση στα κέρδη/(ζημιές) πριν την φορολογία**	**Επίδραση στα ίδια κεφάλαια**
2018	**€000**	**€000**
+0.6% στο Δολάριο Αμερικής +0.5% στο Ευρώ +1.0% στην Αγγλική Στερλίνα	**(400)**	**(1,126)**
-0.6% στο Δολάριο Αμερικής -0.5% στο Ευρώ -1.0% στην Αγγλική Στερλίνα	**9,997**	**1,126**
2017		
+0.4% στο Ελβετικό Φράγκο +0.2% στο Ιαπωνικό Γεν +0.6% σε όλα τα άλλα νομίσματα	364	(3,155)
-0.3% στο Ελβετικό Φράγκο -0.2% στο Ιαπωνικό Γεν -0.6% σε όλα τα άλλα νομίσματα	(364)	3,155

Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος όπου η εύλογη αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών ενός χρηματοοικονομικού μέσου θα παρουσιάσει διακυμάνσεις λόγω μεταβολών στις ισοτιμίες ξένου συναλλάγματος.

Για τη διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου, η Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) έχει εγκρίνει όρια για τη συνολική ανοικτή συναλλαγματική θέση. Τα όρια συναλλαγματικής θέσης είναι χαμηλότερα από αυτά που έχουν καθοριστεί από την ΚΤΚ. Τα όρια αυτά διαχειρίζεται η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθέσιμων και παρακολουθούνται σε καθημερινή βάση από τους λειτουργούς διαχείρισης κινδύνων αγοράς.

Το Συγκρότημα δεν διατηρεί χαρτοφυλάκιο εμπορίας συναλλάγματος.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τον συναλλαγματικό κίνδυνο που απορρέει από τα χρηματοοικονομικά μέσα του Συγκροτήματος. Η ανάλυση προϋποθέτει λογικά αναμενόμενες μεταβολές στις τιμές συναλλάγματος κύριων νομισμάτων έναντι του Ευρώ, με βάση κυρίως τις διακυμάνσεις των τιμών στο παρελθόν. Η επίδραση στα κέρδη/ζημιές μετά τη φορολογία περιλαμβάνει τη μεταβολή στα καθαρά έσοδα από τόκους που προκύπτει κατά τη μεταβολή της συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Η επίδραση στα ίδια κεφάλαια προκύπτει από αντισταθμιστικά μέσα που χρησιμοποιούνται για να καλύψουν μέρος των καθαρών περιουσιακών στοιχείων των θυγατρικών που το νόμισμα λειτουργίας τους δεν είναι το Ευρώ. Τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία των δραστηριοτήτων εξωτερικού επανεκτιμούνται και επηρεάζουν τα ίδια κεφάλαια, αλλά αυτή η επίδραση δεν λαμβάνεται υπόψη στην πιο πάνω ανάλυση ευαισθησίας, γιατί αφορά μόνο χρηματοοικονομικά μέσα που έχουν άμεση επίδραση είτε στα κέρδη/ζημιές μετά τη φορολογία, είτε στα ίδια κεφάλαια.

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

2018	Μεταβολή στη συναλλαγματική ισοτιμία %	Επίδραση στα κέρδη/(ζημιές) μετά την φορολογία €000	Επίδραση στα ίδια κεφάλαια €000
Δολάριο Αμερικής	**+10**	**2,071**	**-**
Ρωσικό Ρούβλι	**+20**	**2,049**	**18,060**
Ρουμανικό Λέι	**+10**	**-**	**(667)**
Ελβετικό φράγκο	**+10**	**1,138**	**-**
Αγγλική Στερλίνα	**+20**	**671**	**(2,472)**
Ιαπωνικό Γεν	**+10**	**119**	**-**
Άλλα νομίσματα	**+10**	**(74)**	**-**
Δολάριο Αμερικής	**-10**	**(1,695)**	**-**
Ρωσικό Ρούβλι	**-20**	**(1,366)**	**(12,040)**
Ρουμανικό Λέι	**-10**	**-**	**546**
Ελβετικό φράγκο	**-10**	**(931)**	**-**
Αγγλική Στερλίνα	**-20**	**(448)**	**1,648**
Ιαπωνικό Γεν	**-10**	**(97)**	**-**
Άλλα νομίσματα	**-10**	**60**	**-**
2017			
Δολάριο Αμερικής	+10	1,110	-
Ρωσικό Ρούβλι	+25	2,714	22,323
Ρουμανικό Λέι	+10	(419)	(407)
Ελβετικό φράγκο	+20	3,803	-
Αγγλική Στερλίνα	+20	868	(34,079)
Ιαπωνικό Γεν	+10	195	-
Άλλα νομίσματα	+10	(18)	-
Δολάριο Αμερικής	-10	(908)	-
Ρωσικό Ρούβλι	-25	(1,628)	(13,394)
Ρουμανικό Λέι	-10	343	333
Ελβετικό φράγκο	-20	(2,535)	-
Αγγλική Στερλίνα	-20	(578)	22,719
Ιαπωνικό Γεν	-10	(160)	-
Άλλα νομίσματα	-10	14	-

Κίνδυνος τιμών

Κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των μετοχών
Ο κίνδυνος ζημιών από μεταβολές στις τιμές των μετοχών προκύπτει από δυσμενείς μεταβολές στις τιμές των επενδύσεων σε μετοχές που κατέχει το Συγκρότημα.

Οι επενδύσεις σε μετοχές είναι εκτός της διάθεσης ανάληψης κινδύνων του Συγκροτήματος. Το Συγκρότημα παρακολουθεί το τρέχον χαρτοφυλάκιο που αποκτήθηκε από το Συγκρότημα κυρίως ως μέρος της εξαγοράς ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας, με στόχο να ρευστοποιήσει σταδιακά όλες τις θέσεις για τις οποίες υπάρχει αγορά. Στα πλαίσια διαχείρισης προβληματικών δανείων μπορεί να αποκτηθούν μετοχές που πωλούνται από το Συγκρότημα μόλις είναι εφικτό.

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Οι μεταβολές στις τιμές μετοχών που ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων επηρεάζουν τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος, ενώ οι μεταβολές στις τιμές των μετοχών στην κατηγορία επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων επηρεάζουν τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται η επίδραση στα κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία και στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος από μεταβολές στις τιμές των μετοχών που κατέχονται, ως αποτέλεσμα λογικά αναμενόμενων μεταβολών στους σχετικούς χρηματιστηριακούς δείκτες:

	Μεταβολή στον δείκτη	**Επίδραση στα κέρδη/(ζημιές) πριν την φορολογία**	**Επίδραση στα ίδια κεφάλαια**
2018	**%**	**€000**	**€000**
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**+25**	**574**	**997**
Χρηματιστήριο Αθηνών	**+25**	**95**	**-**
Άλλα χρηματιστήρια και μη εισηγμένες	**+20**	**1,007**	**1,695**
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	**-25**	**(574)**	**(997)**
Χρηματιστήριο Αθηνών	**-25**	**(95)**	**-**
Άλλα χρηματιστήρια και μη εισηγμένες	**-20**	**(1,007)**	**(1,695)**
2017			
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	+25	1,477	1,288
Χρηματιστήριο Αθηνών	+25	-	99
Άλλα χρηματιστήρια και μη εισηγμένες	+20	1,144	4,206
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	-25	(1,483)	(1,282)
Χρηματιστήριο Αθηνών	-25	(5)	(93)
Άλλα χρηματιστήρια και μη εισηγμένες	-20	(1,390)	(3,960)

Κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των ομολόγων και άλλων μη μετοχικών τίτλων
Ο κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των ομολόγων είναι ο κίνδυνος ζημιάς ως αποτέλεσμα δυσμενών μεταβολών στις τιμές των ομολόγων που έχει στην κατοχή του το Συγκρότημα. Οι τιμές των ομολόγων μεταβάλλονται όταν αλλάξει ο πιστωτικός κίνδυνος του εκδότη και/ή όταν αλλάξει το επιτόκιο για τους τίτλους σταθερού επιτοκίου. Το Συγκρότημα επενδύει σημαντικό μέρος των ρευστών περιουσιακών του στοιχείων σε ομόλογα, εκδομένα κυρίως από κυβερνήσεις. Η μέση διαβάθμιση των ομολόγων του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2018 με βάση τις πιστοληπτικές διαβαθμίσεις του οίκου Moody's Investors Service rating ήταν A1 (2017: Baa1). Η μέση διαβάθμιση μη συμπεριλαμβανομένου τα ομόλογα της Κυπριακής Κυβέρνησης στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν Aa1 (2017: Aa1).

Οι μεταβολές στις τιμές ομολόγων που ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, επηρεάζουν τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος, ενώ οι διακυμάνσεις στις τιμές ομολόγων που ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων επηρεάζουν τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος.

Στον πίνακα πιο κάτω παρουσιάζεται η επίδραση στα κέρδη/ζημιές πριν τη φορολογία και τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος από μία μεταβολή στις τιμές των ομολόγων, βάσει παρατηρήσεων στις μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου κατά τα προηγούμενα χρόνια.

47. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

2018	Επίδραση στα κέρδη/(ζημιές) πριν την φορολογία €000	Επίδραση στα ίδια κεφάλαια €000
+1.5% για ομόλογα με αξιολόγηση Aa3 και άνω	**1,476**	**7,320**
+3.5% για ομόλογα με αξιολόγηση A3 και άνω	**774**	**167**
+5.5% για ομόλογα με αξιολόγηση Baa3 και άνω	**-**	**51**
+7.8% για Κυπριακά Κυβερνητικά Ομόλογα	**42**	**24,808**
-1.5% για ομόλογα με αξιολόγηση Aa3 και άνω	**(1,476)**	**(7,320)**
-3.5% για ομόλογα με αξιολόγηση A3 και άνω	**(774)**	**(167)**
-5.5% για ομόλογα με αξιολόγηση Baa3 και άνω	**-**	**(51)**
-7.8% για Κυπριακά Κυβερνητικά Ομόλογα	**(42)**	**(24,808)**

2017		
+3% για ομόλογα με αξιολόγηση A3 και άνω	1,385	13,038
+10% για ομόλογα με αξιολόγηση ομόλογα κάτω του A3	607	45,667
-3% για ομόλογα με αξιολόγηση A3 και άνω	(1,385)	(13,038)
-10% για ομόλογα με αξιολόγηση κάτω του A3	(607)	(45,667)

Άλλοι μη μετοχικοί τίτλοι κίνδυνος τιμών
Στον πίνακα πιο κάτω παρουσιάζεται η επίδραση στα κέρδη/ζημιές πριν τη φορολογία και τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος από μία μεταβολή στην τιμή των άλλων μη μετοχικών τίτλων ως αποτέλεσμα λογικών αναμενόμενων μεταβολών στους σχετικούς χρηματιστηριακούς δείκτες.

2018	Μεταβολή στον δείκτη %	Επίδραση στα κέρδη/(ζημιές) πριν την φορολογία €000	Επίδραση στα ίδια κεφάλαια €000
Άλλα (μη μετοχικοί τίτλοι)	**+25**	**3,388**	**-**
Άλλα (μη μετοχικοί τίτλοι)	**-25**	**(3,388)**	**-**

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης

Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από την πιθανή αδυναμία του Συγκροτήματος να αποπληρώσει πλήρως ή έγκαιρα τις τρέχουσες και μελλοντικές υποχρεώσεις του. Στον κίνδυνο αυτό περιλαμβάνεται και η πιθανότητα το Συγκρότημα να χρειαστεί χρηματοδότηση σε υψηλότερα επιτόκια ή να πωλήσει περιουσιακά στοιχεία με έκπτωση για να αποπληρώσει πλήρως και έγκαιρα τις υποχρεώσεις του.

Αντικατοπτρίζει την πιθανότητα οι εισερχόμενες και εξερχόμενες πληρωμές να μην αντιστοιχούν μεταξύ τους και λαμβάνει υπόψη τις μη αναμενόμενες καθυστερήσεις στις αποπληρωμές ή απροσδόκητα υψηλές εκροές. Ο κίνδυνος ρευστότητας περιλαμβάνει επίσης τον κίνδυνο μη αναμενόμενων αυξήσεων στο κόστος χρηματοδότησης του χαρτοφυλακίου των περιουσιακών στοιχείων και τον κίνδυνο μη ρευστοποίησης μιας θέσης σε σωστό χρονικό πλαίσιο, με λογικούς όρους.

Για να περιοριστεί αυτός ο κίνδυνος, η διοίκηση στοχεύει στην επίτευξη διαφοροποιημένων πηγών χρηματοδότησης πέραν από την κύρια καταθετική βάση του Συγκροτήματος, και έχει υιοθετήσει μια πολιτική διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων με κύριο γνώμονα τη ρευστότητα και την παρακολούθηση των ταμειακών ροών και της ρευστότητας σε καθημερινή βάση. Το Συγκρότημα έχει αναπτύξει διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και σχέδια έκτακτης ανάγκης για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας.

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Διοίκηση και δομή

Το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει την πολιτική διάθεσης ανάληψης κινδύνων ρευστότητας του Συγκροτήματος ως το επίπεδο κινδύνου στο οποίο πρέπει να λειτουργεί το Συγκρότημα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, εγκρίνει την Πολιτική Διαχείρισης Ρευστότητας και επανεξετάζει, σχεδόν σε κάθε συνεδρίαση, την κατάσταση ρευστότητας του Συγκροτήματος.

Η Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) είναι υπεύθυνη για να καθορίζει τις πολιτικές για αποτελεσματική διαχείριση και παρακολούθηση της ρευστότητας στο Συγκρότημα.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση της ρευστότητας σε επίπεδο Συγκροτήματος, για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με εσωτερικές και εποπτικές πολιτικές αναφορικά με τη ρευστότητα και για την παροχή καθοδήγησης ως προς τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται αναφορικά με τις ανάγκες ρευστότητας. Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος αξιολογεί σε συνεχή βάση και ενημερώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα την Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) για την επάρκεια των ρευστών διαθεσίμων και προβαίνει σε απαραίτητες ενέργειες για τη διασφάλιση μίας άνετης θέσης ρευστότητας.

Η ρευστότητα παρακολουθείται επίσης σε ημερήσια βάση από το τμήμα Κινδύνου Αγοράς, ένα ανεξάρτητο τμήμα υπεύθυνο για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τους εσωτερικούς κανονισμούς και όρια, καθώς και τα όρια που θέτουν οι εποπτικές αρχές. Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ενημερώνει τουλάχιστον μηνιαίως την Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) για την εποπτική θέση ρευστότητας του Συγκροτήματος. Επίσης παρουσιάζει τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) τουλάχιστον σε τριμηνιαία βάση.

Η ρευστότητα ελέγχεται και διευθύνεται σε συνεχή βάση μέσω:

(i) Διάθεση ανάληψης κινδύνου: συστάθηκε η Διάθεση Ανάληψης Κινδύνου του Συγκροτήματος σε συνδυασμό με τα κατάλληλα όρια για τη διαχείριση όλων των κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων ρευστότητας.

(ii) Πολιτική ρευστότητας: καθορίζει τις αρμοδιότητες για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας καθώς και το πλαίσιο, τα όρια και τις παραδοχές των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

(iii) Όρια ρευστότητας: μια σειρά από εσωτερικά και ρυθμιστικά όρια παρακολουθούνται σε ημερήσια, μηνιαία και τριμηνιαία βάση. Έχει εισηχθεί ένα σύστημα φωτεινού σηματοδότη (RAG), προκειμένου να εντοπίσει περιπτώσεις επιδείνωσης των δεικτών, όπου ισχύει.

(iv) Δείκτες έγκαιρης προειδοποίησης: παρακολούθηση μιας σειράς δεικτών για τα πρώτα σημάδια κινδύνου ρευστότητας στην αγορά ή ειδικά για το Συγκρότημα. Αυτοί είναι σχεδιασμένοι για να εντοπίσουν άμεσα την εμφάνιση αυξημένου κίνδυνου ρευστότητας για να μεγιστοποιήσουν το διαθέσιμο χρόνο για την εκτέλεση των κατάλληλων περιοριστικών μέτρων.

(v) Σχέδιο Ρευστότητας Έκτακτης Ανάγκης: διατήρηση Σχεδίου Ρευστότητας Εκτάκτης Ανάγκης το οποίο έχει σχεδιαστεί για να παρέχει ένα πλαίσιο για να διαχειρίζεται αποτελεσματικά μια κρίση ρευστότητας. Το σχέδιο αυτό παρέχει ένα σχέδιο επικοινωνίας και περιλαμβάνει δράσεις διαχείρισης για να ανταποκριθεί στις πιέσεις ρευστότητας.

(vi) Σχέδιο Ανάκαμψης: το Συγκρότημα έχει αναπτύξει ένα Σχέδιο Ανάκαμψης. Οι βασικοί στόχοι είναι να παρέχει στο Συγκρότημα μια σειρά από επιλογές για να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα της επιχείρησης σε πιέσεις, να καθορίσει Δείκτες Έγκαιρης Προειδοποίησης και Ανάκαμψης και να επιτρέψει στο Συγκρότημα να είναι επαρκώς προετοιμασμένο να ανταποκριθεί σε ακραίες συνθήκες.

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Διαδικασία παρακολούθησης

Καθημερινά
Η καθημερινή παρακολούθηση των πελατειακών ροών και των άμεσα ρευστών διαθεσίμων είναι σημαντική για να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη συνέχιση των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος. Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ετοίμασε σχετική έκθεση για υποβολή στην ΚΤΚ και ΕΚΤ/Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (ΕΕΜ), υποδεικνύοντας την αρχική και τελική θέση ρευστότητας, την καθαρή κίνηση πελατών και άλλων κινήσεων αναλυμένες στα κύρια νομίσματα. Αυτή η έκθεση καταργήθηκε τον Ιούνιο του 2018. Για καλύτερη παρακολούθηση των αποθεμάτων ρευστότητας, ετοιμάζεται μια νέα ημερήσια έκθεση που αναλύει τα εσωτερικά αποθέματα ρευστότητας και συγκρίνει με τα αποθέματα της προηγούμενης μέρας. Η έκθεση διατείθεται στην Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος και στην Οικονομική Διεύθυνση Συγκροτήματος. Επίσης η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος παρακολουθεί σε καθημερινή βάση και εντός της ημέρας τις πελατειακές εισροές και εκροές στα κύρια νομίσματα που χρησιμοποιούνται από το Συγκρότημα.

Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς διενεργεί σε καθημερινή βάση ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για κρίση στην τράπεζα, κρίση στην αγορά και συνδυασμό των δύο προηγούμενων. Η απαίτηση είναι να έχει επαρκή αποθέματα ρευστότητας για να μπορέσει η BOC PCL να επιβιώσει για δύο εβδομάδες σε περίοδο κρίσης και να έχει επαρκή ικανότητα να αυξήσει τη χρηματοδότηση για περίοδο 3 μηνών για όλα τα σενάρια.

Τα αποθέματα ρευστότητας αποτελούνται από: χαρτονομίσματα σε Ευρώ, υπόλοιπα με την ΚΤΚ (εξαιρουμένων των Ελάχιστων Αποθεματικών (MRR)), διατραπεζικούς τρεχούμενους λογαριασμούς, τοποθετήσεις σε χρηματαγορά μέχρι τον ορίζοντα αντοχής, διαθέσιμο πιστωτικό όριο ΕΚΤ και μη επιβαρυμένα/διαθέσιμα ομόλογα ρευστότητας σε τρέχουσες τιμές αγοράς μείον ένα ποσοστό περικοπής. Τα περισσότερα από αυτά είναι Υψηλής Ποιότητας Ρευστοποιήσιμα Περιουσιακά Στοιχεία (ΠΡΠΣ) σύμφωνα με τους ορισμούς του Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (ΔΚΡ) και/ή τα αποδεκτά ομόλογα της ΕΚΤ.

Ο σχεδιασμός των ασκήσεων αντοχής ακολούθησε τις βέλτιστες οδηγίες και βασίστηκε στους κινδύνους ρευστότητας που αναγνωρίζονται διεθνώς από την Προληπτική Εποπτική Αρχή (ΠΕΑ) και τη ΔΕΕΑ της ΕΑΤ. Οι παραδοχές των ασκήσεων αντοχής περιλαμβάνονται στην Πολιτική Ρευστότητας του Συγκροτήματος, η οποία εξετάζεται σε ετήσια βάση και εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Ωστόσο, κάθε φορά που κρίνεται αναγκαίο να τροποποιηθούν οι παραδοχές κατά τη διάρκεια του έτους, ζητείται έγκριση από την Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) και την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι κύριοι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη στα διάφορα σενάρια είναι: εκροές καταθέσεων, χρηματοδότηση από αγορές (wholesale funding), αποπληρωμές δανείων, ανειλημμένες υποχρεώσεις εκτός ισολογισμού, εμπορεύσιμα χρεόγραφα και εξασφαλίσεις μετρητών για παράγωγα και συμφωνίες επαναγοράς.

Εβδομαδιαία
Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ετοίμαζε σε εβδομαδιαία βάση, κατάσταση που παρουσιάζει την ασυμφωνία ρευστότητας του Ευρώ και ξένων νομισμάτων και τα επίπεδα των δεικτών ρευστότητας η οποία υποβαλλόταν στην ΚΤΚ. Αυτοί οι δείκτες καταργήθηκαν την 1 Ιανουαρίου 2018, έτσι η ΚΤΚ κατάργησε αυτές τις καταστάσεις στις 15 Ιουνίου 2018 και τις αντικατάστησε με νέα που παρουσιάζει το επίπεδο ρευστών περιουσιακών στοιχείων περιλαμβανομένου διατραπεζικούς τρεχούμενους λογαριασμούς πιστωτικών ιδρυμάτων βάσει των ορισμών του ΔΚΡ.

Μηνιαία
Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ετοιμάζει εκθέσεις για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με εσωτερικούς και εποπτικούς δείκτες ρευστότητας για όλες τις τραπεζικές μονάδες και για το Συγκρότημα οι οποίες υποβάλλονται στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO), στην Εκτελεστική Επιτροπή και στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου. Υπολογίζονται επίσης οι αναμενόμενες ροές σε σενάρια ακραίων καταστάσεων και συγκρίνονται με τα προβλεπόμενα διαθέσιμα αποθέματα ρευστότητας για τον υπολογισμό των ημερών επιβίωσης. Επίσης παρουσιάζονται στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) τα ποσοστά ανανέωσης των καταθέσεων τακτής προθεσμίας και οι καταθέσεις ανά ληκτότητα.

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ενημερώνει μηνιαίως την ΚΤΚ/ΕΚΤ για τον Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (ΔΚΡ) και για τα Πρόσθετα Μέτρα Παρακολούθησης της Ρευστότητας.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος ετοιμάζει έκθεση ρευστότητας, η οποία υποβάλλεται στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) σε μηνιαία βάση. Η έκθεση υποδεικνύει τη θέση ρευστότητας της BOC PCL, πληροφορίες για μηνιαίες πελατειακές ροές, καθώς και σημαντικές εξελίξεις που αφορούν τη ρευστότητα.

Τριμηνιαία
Τα αποτελέσματα των καθημερινών ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για κρίση, παρουσιάζονται στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) και στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου σε τριμηνιαία βάση. Επιπλέον, το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ενημερώνει την ΚΤΚ/ΕΚΤ σε τριμηνιαία βάση για τον Δείκτη Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (ΔΚΣΧ), και διάφορες άλλες εκθέσεις ρευστότητας, που περιλαμβάνονται στη βραχυπρόθεσμη άσκηση του ΕΕΜ με βάση τις οδηγίες της ΕΕΑ.

Ετήσια
Το Συγκρότημα ετοιμάζει σε ετήσια βάση την έκθεσή του για την Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Ρευστοτικής Επάρκειας (ΕΔΑΡΕ).

Το Συγκρότημα, σαν μέρος των διαδικασιών του για παρακολούθηση και διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας, διαθέτει Σχέδιο Ρευστότητας Εκτάκτου Ανάγκης για τη διαχείριση δυσκολιών ρευστότητας. Στο σχέδιο, αναλύονται τα μέτρα που θα ληφθούν όταν παρουσιαστούν προβλήματα στη ρευστότητα, τα οποία κλιμακώνονται με ειδική σύγκλιση της Επιτροπής Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO). Το σχέδιο καθορίζει τα μέλη της Επιτροπής καθώς και μια σειρά πιθανών μέτρων που μπορεί να ληφθούν. Αυτό το σχέδιο, καθώς και η Πολιτική Ρευστότητας του Συγκροτήματος αναθεωρούνται από την Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) τουλάχιστον ετήσια κατά τη διάρκεια της ΕΔΑΡΕ. Η Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) υποβάλλει την επικαιροποιημένη πολιτική με εισηγήσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου για έγκριση. Η εγκεκριμένη πολιτική κοινοποιείται στον ΕΕΜ.

Δείκτες ρευστότητας

Η Απαίτηση Κάλυψης του Κινδύνου Ρευστότητας (ΔΚΡ) του Συγκροτήματος η οποία παρουσιάζεται πιο κάτω, υπολογίζεται με βάση τον Κατ΄Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2015/61. Η απαίτηση είναι σχεδιασμένη με τέτοιο τρόπο ώστε να θεσπίσει ένα ελάχιστο επίπεδο υψηλής ποιότητας ρευστά διαθέσιμα αρκετό ώστε αν καλύπτει ένα οξύ σενάριο άσκησης αντοχής διάρκειας 30 ημερών. Από την 1 Ιανουαρίου 2018, η ελάχιστη απαίτηση είναι ίση με 100%.

Ο δείκτης ρευστών διαθεσίμων (μη ελεγμένος) του Συγκροτήματος παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2018	2017
	%	%
Τέλος λογιστικής περιόδου	**231**	190
Μέσος μηνιαίος δείκτης	**213**	120
Μέγιστος μηνιαίος δείκτης	**231**	190
Ελάχιστος μηνιαίος δείκτης	**197**	58

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Τον Δεκέμβριο 2017, η ΚΤΚ εισήγαγε ένα μακροπροληπτικό μέτρο υπό τη μορφή Πρόσθετης Απαίτησης Ρευστότητας (LCR add-on), η οποία έπρεπε να τηρείται επιπρόσθετα των απαιτήσεων του ΔΚΡ με εφαρμογή την 1 Ιανουαρίου 2018. Ο στόχος της εισαγωγής του μέτρου ήταν η διασφάλιση της σταδιακής απελευθέρωσης της επιπρόσθετης ρευστότητας που προκύπτει από τις μειωμένες απαιτήσεις ρευστότητας σύμφωνα με τον ΔΚΡ, σε σύγκριση με τις τοπικές απαιτήσεις προληπτικής ρευστότητας που ίσχυαν. Οι Πρόσθετες Απαιτήσεις Ρευστότητας επέβαλαν πιο αυστηρά ποσοστά εκροών και εισροών σε παραμέτρους που χρησιμοποιούνταν για τον υπολογισμό του ΔΚΡ, καθώς επίσης και επιπρόσθετων απαιτήσεων ρευστότητας υπό τη μορφή ποσοστών εκροών σε στοιχεία που δεν υπόκειντο σε ποσοστά εκροών όπως ορίζεται στο ΔΚΡ. Το μέτρο εφαρμόστηκε σε δύο στάδια. Το πρώτο στάδιο απαιτούσε πιο αυστηρά ποσοστά εκροών και εισροών τα οποία ήταν εφαρμόσιμα από την 1 Ιανουαρίου 2018 μέχρι 30 Ιουνίου 2018. Το δεύτερο στάδιο απαιτούσε λιγότερο αυστηρά ποσοστά εκροών και εισροών σε σύγκριση με το πρώτο στάδιο και ήταν εφαρμόσιμα από την 1 Ιουλίου 2018 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2018. Συγκεκριμένα, υπήρχε 50% μείωση στην Πρόσθετη Απαίτηση Ρευστότητας από την 1 Ιουλίου 2018. Η επιπρόσθετη απαίτηση ρευστότητας εφαρμόστηκε μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2018. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η BOC PCL πληρούσε τον ΔΚΡ περιλαμβανομένου και της Πρόσθετης Απαίτησης Ρευστότητας.

Πηγές χρηματοδότησης

Κατά το έτος 2018, οι κύριες πηγές ρευστότητας του Συγκροτήματος αποτελούνταν από την καταθετική του βάση και τη χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες, μέσω πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ ανήλθε σε €830 εκατ. μέσω των τετραετών ΣΠΠΜΑ ΙΙ. Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ ανήλθε σε €930 εκατ. εκ των οποίων €100 εκατ. ήταν μέσω των εβδομαδιαίων Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης και €830 εκατ. μέσω των τετραετών ΣΠΠΜΑ ΙΙ.

Χρηματοδότηση προς θυγατρικές

Η χρηματοδότηση από την BOC PCL προς τις θυγατρικές της, για σκοπούς ρευστότητας, είναι πληρωτέα σύμφωνα με τους όρους των σχετικών συμφωνιών.

Οποιαδήποτε καινούρια χρηματοδότηση στις θυγατρικές χρειάζεται έγκριση από την ΕΚΤ και την ΚΤΚ.

Οι θυγατρικές μπορούν να διανέμουν μερίσματα σε μετρητά στην BOC PCL, υπό την προϋπόθεση ότι δεν παραβιάζουν τις εποπτικές απαιτήσεις όσον αφορά το κεφάλαιο και τη ρευστότητά τους. Επί του παρόντος, υπάρχουν συγκεκριμένες θυγατρικές για τις οποίες υπάρχει εισήγηση από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές για αποφυγή της διανομής μερίσματος.

Απαιτήσεις εγγυήσεων

Η λογιστική αξία των επιβαρυμένων περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017, συνοψίζεται πιο κάτω:

	2018	2017
	€000	€000
Μετρητά και άλλα ρευστά διαθέσιμα	**118,627**	120,525
Επενδύσεις	**737,587**	317,167
Δάνεια και απαιτήσεις	**2,528,241**	3,137,586
	3,384,455	3,575,278

Τα μετρητά χρησιμοποιούνται κυρίως για να καλύψουν εξασφαλίσεις που χρειάζονται για (i) παράγωγα και συμφωνίες επαναγοράς και (ii) για εμπορικές συναλλαγές και εγγυητικές που εκδόθηκαν. Χρησιμοποιούνται επίσης ως μέρος των συμπληρωματικών περιουσιακών στοιχείων για το καλυμμένο αξιόγραφο.

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Οι επενδύσεις χρησιμοποιούνται κυρίως ως εξασφάλιση για συμφωνίες επαναγοράς με εμπορικές τράπεζες ως συμπληρωματικά περιουσιακά στοιχεία για το καλυμμένο αξιόγραφο και ως εξασφαλιση με την ΕΚΤ.

Τα δάνεια και απαιτήσεις που είναι επιβαρυμένα στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 31 Δεκεμβριου 2017 χρησιμοποιούνται κυρίως ως εξασφάλιση για χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και για το καλυμμένο αξιόγραφο.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, περιλαμβάνουν ενυπόθηκα δάνεια ονομαστικής αξίας €1,009 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (2017: €1,001 εκατ.) στην Κύπρο, τα οποία έχουν παραχωρηθεί ως εξασφάλιση για την έκδοση του καλυμμένου αξιόγραφου από την BOC PCL το 2011, στο πλαίσιο του Προγράμματος Έκδοσης Καλυμμένων Αξιόγραφων. Επίσης, στις 31 Δεκεμβρίου 2018 στεγαστικά δάνεια ονομαστικής αξίας €1,543 εκατ. (2017: €1,273 εκατ.) στην Κύπρο, έχουν παραχωρηθεί ως εξασφάλιση για τη χρηματοδότηση από την ΕΚΤ (Σημ. 31). Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, δεν υπήρχαν δάνεια που έχουν παραχωρηθεί ως εξασφάλιση για καταθέσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας (2017: €715 εκατ.) (Σημ. 31).

Η BOC PCL διατηρεί πρόγραμμα για την έκδοση Καλυμμένου Αξιόγραφου σύμφωνα με τον περί Καλυμμένων Αξιογράφων Νόμο της Κύπρου και την περί Καλυμμένων Αξιογράφων Οδηγία της ΚΤΚ. Στο πλαίσιο του προγράμματος για την έκδοση Καλυμμένου Αξιόγραφου, η BOC PCL έχει εκδομένα καλυμμένα αξιόγραφα ύψους €650 εκατ. εξασφαλισμένα με ενυπόθηκα οικιστικά δάνεια στην Κύπρο. Στις 6 Ιουνίου 2018, οι όροι του Καλυμμένου Αξιόγραφου έχουν τροποποιηθεί για να παρατείνουν την ημερομηνία λήξης στις 12 Δεκεμβρίου 2021 και φέρουν επιτόκιο ίσο με το τριμηνιαίο επιτόκιο Euribor πλέον 2.50% σε τριμηνιαία βάση και διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου.Τα καλυμμένα αξιόγραφα φέρουν όρους Conditional Pass-Through. Όλα τα αξιόγραφα κρατούνται από την BOC PCL. Η πιστωτική αξιολόγηση των καλυμμένων αξιογράφων αναβαθμίστηκε στην επενδυτική κατηγορία (investment grade) και αποτελεί αποδεκτό περιουσιακό στοιχείο για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος. Από τις 2 Οκτωβρίου 2015, το καλυμμένο αξιόγραφο έχει χρησιμοποιηθεί ως εξασφάλιση για δανεισμό από την ΕΚΤ.

Η Κυπριακή Δημοκρατία αναβαθμίστηκε σε επενδυτική βαθμίδα (BBB-) από την S&P Global Ratings τον Σεπτέμβριο του 2018 και από την Fitch Ratings τον Οκτώβριο του 2018. Τα ομόλογα της Κυπριακής Δημοκρατίας έγιναν αποδεκτά από την ΕΚΤ τον Σεπτέμβριο του 2018.

Ανάλυση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση την εναπομείνουσα συμβατική λήξη

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων του Συγκροτήματος με βάση την εναπομένουσα συμβατική λήξη στις 31 Δεκεμβρίου βασίζεται σε μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές, αναλυμένες σε χρονικές ζώνες ανάλογα με τον αριθμό ημερών που απομένουν από τις 31 Δεκεμβρίου μέχρι την ημερομηνία της συμβατικής λήξης.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία
Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων δεν συμπεριλαμβάνει οποιεσδήποτε ταμειακές ροές από τόκους εισπρακτέους. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία έχουν πολύ μεγαλύτερη διάρκεια από τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και οι ταμειακές ροές από τόκους εισπρακτέους σε μη προεξοφλημένη βάση ξεπερνούν κατά πολύ τις ταμειακές ροές από τόκους πληρωτέους σε μη προεξοφλημένη βάση (με βάση τη συμβατική λήξη των υποχρεώσεων). Ως εκ τούτου, οι μη προεξοφλημένες ταμειακές εισροές από τόκους εισπρακτέους θα υπερέβαιναν κατά πολύ τις μη προεξοφλημένες ταμειακές εκροές σε τόκους που καταβάλλονται, βελτιώνοντας έτσι τεχνητά τη ρευστότητα.

Οι τρεχούμενοι λογαριασμοί, τα παρατραβήγματα και οι καθυστερήσεις παρουσιάζονται στην πρώτη χρονική περίοδο λήξης, η οποία αντικατοπτρίζει τη συμβατική τους λήξη. Τα υπόλοιπα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες αναλύονται σύμφωνα με το συμβατικό πρόγραμμα αποπληρωμής τους.

Τα δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες αναλύονται σύμφωνα με τις μέρες που απομένουν από τις 31 Δεκεμβρίου μέχρι τη συμβατική ημερομηνία λήξης τους. Ποσά που έχουν τοποθετηθεί ως εξασφάλιση συναλλαγών (κυρίως παραγώγων και δανείων) έχουν κατανεμηθεί στις διάφορες χρονικές ζώνες με βάση είτε τη λήξη τους (στην περίπτωση των δανείων), είτε αναλογικά σύμφωνα με τις λήξεις των παραγώγων (όπου οι εξασφαλίσεις δεν είχαν συγκεκριμένη λήξη).

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία χωρίς συμβατική λήξη (όπως τις μετοχές) περιλαμβάνονται στο 'πέραν των πέντε ετών', εκτός αν ταξινομείται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, όπου σ' αυτή την περίπτωση περιλαμβάνονται στο 'εντός ενός μηνός'.

Οι επενδύσεις ταξινομούνται στην αντίστοιχη χρονική ζώνη, σύμφωνα με τη συμβατική τους ημερομηνία λήξης.

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις
Όλες οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις για την αποπληρωμή των οποίων απαιτείται προειδοποίηση τοποθετήθηκαν στις σχετικές χρονικές ζώνες ως εάν να είχε δοθεί προειδοποίηση στις 31 Δεκεμβρίου, παρόλο που το Συγκρότημα αναμένει πως οι περισσότεροι πελάτες δεν θα απαιτήσουν αποπληρωμή των υποχρεώσεων προς αυτούς τη συντομότερη δυνατή ημερομηνία. Οι εμπρόθεσμες καταθέσεις τοποθετούνται στις διάφορες χρονικές ζώνες, σύμφωνα με τη συμβατική τους λήξη. Παρόλο που πελάτες μπορεί να ζητήσουν την απόσυρση των καταθέσεών τους πριν τη λήξη (καταβάλλοντας το ανάλογο κόστος σύμφωνα με την κατηγορία καταθέσεων), το Συγκρότημα διατηρεί το δικαίωμα να μην αποδεχτεί το αίτημά τους.

Το δανειακό κεφάλαιο ταξινομείται στην αντίστοιχη χρονική ζώνη σύμφωνα με τη συμβατική ημερομηνία λήξης δικαιώματος πρόωρης εξόφλησης, αγνοώντας την ημερομηνία άσκησής του.

Τα ποσά που παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα δεν συμφωνούν με τα υπόλοιπα στον ισολογισμό γιατί ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει όλες τις ταμειακές ροές (συμπεριλαμβανομένων και των τόκων μέχρι τη λήξη) σε μη προεξοφλημένη βάση.

Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα
Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ταξινομήθηκαν ανάλογα με τον τρόπο διακανονισμού των ταμειακών ροών σε καθαρή ή ακαθάριστη βάση.

Στην περίπτωση που ο διακανονισμός γίνεται σε καθαρή βάση, μετά από συμψηφισμό των εισπρακτέων και πληρωτέων ποσών, η εύλογη αξία των παραγώγων συμπεριλαμβάνεται στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στη χρονική ζώνη που αντιστοιχεί στην εναπομένουσα λήξη του παραγώγου.

Στην περίπτωση που ο διακανονισμός γίνεται σε μεικτή βάση, ή σε καθαρή βάση αλλά τα εν λόγω παράγωγα είναι αντισταθμιστικά μέσα σε αντισταθμίσεις ταμειακών ροών, τότε τα ποσά αυτά παρουσιάζονται σε ξεχωριστό πίνακα και οι αντίστοιχες ταμειακές ροές ταξινομούνται στις χρονικές ζώνες, σύμφωνα με τις μέρες που απομένουν μέχρι την είσπραξη ή πληρωμή τους.

Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις
Τα όρια δανείων και απαιτήσεων είναι ανειλημμένες υποχρεώσεις παροχής διευκολύνσεων σε πελάτες. Τα όρια παραχωρούνται για συγκεκριμένη χρονική περίοδο και μπορούν να ακυρωθούν από το Συγκρότημα μετά από σχετική ειδοποίηση προς τον πελάτη. Οι πελάτες συνήθως δεν χρησιμοποιούν το μέγιστο των ορίων που τους έχει παραχωρηθεί.

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

	Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός	Μεταξύ ενός και τριών μηνών	Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους	Μεταξύ ενός και πέντε ετών	Πέραν των πέντε ετών	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**
Χρηματοοικονομικα περιουσιακά στοιχεία						
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	4,541,876	27,022	38,972	87	2,534	**4,610,491**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	357,944	8,347	367	105,874	-	**472,532**
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	102,129	2,175	-	39,138	9,031	**152,473**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	2,356,405	200,730	742,393	3,181,229	4,441,029	**10,921,786**
Εύλογη αξία παραγώγων διακανονιζόμενα σε καθαρή βάση	3,764	376	8	20,606	-	**24,754**
Μη εμπορεύσιμες επενδύσεις	3,683	-	108,969	822,333	427,233	**1,362,218**
Χρηματοοικονομικά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	823,140	14,453	71,658	75,722	169,135	**1,154,108**
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	28,055	30,637	9,623	75,854	212	**144,381**
	8,216,996	**283,740**	**971,990**	**4,320,843**	**5,049,174**	**18,842,743**
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις						
Καταθέσεις από τράπεζες	121,497	30,083	22,015	439	269,787	**443,821**
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες	-	-	-	830,000	-	**830,000**
Συμφωνίες επαναγοράς	-	-	90,174	172,803	-	**262,977**
Καταθέσεις πελατών	9,894,848	2,834,384	4,138,620	8,870	-	**16,876,722**
Δανειακό κεφάλαιο	23,125	-	-	92,500	319,375	**435,000**
Εύλογη αξία παραγώγων διακανονιζόμενα σε καθαρή βάση	9,343	188	2,929	14,907	11,616	**38,983**
Λοιπές υποχρεώσεις	181,706	4,741	2,065	-	-	**188,512**
	10,230,519	**2,869,396**	**4,255,803**	**1,119,519**	**600,778**	**19,076,015**
Καθαρές χρηματοοικονομικές (υποχρεώσεις)/ περιουσιακά στοιχεία	**(2,013,523)**	**(2,585,656)**	**(3,283,813)**	**3,201,324**	**4,448,396**	**(233,272)**

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

2017	Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός €000	Μεταξύ ενός και τριών μηνών €000	Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους €000	Μεταξύ ενός και πέντε ετών €000	Πέραν των πέντε ετών €000	**Σύνολο** **€000**
Χρηματοοικονομικα περιουσιακά στοιχεία						
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	3,321,403	29,667	34,371	8,493	-	**3,393,934**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	1,053,565	4,775	3,573	110,476	20,244	**1,192,633**
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	123,539	4,541	-	2,290	12,287	**142,657**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	4,273,947	269,251	852,799	3,933,785	5,272,672	**14,602,454**
Εύλογη αξία παραγώγων διακανονιζόμενα σε καθαρή βάση	1,414	69	11	16,369	164	**18,027**
Μη εμπορεύσιμες επενδύσεις	20,464	-	10,480	609,319	337,692	**977,955**
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	24,216	13,420	7,821	53,864	6,152	**105,473**
	8,818,548	**321,723**	**909,055**	**4,734,596**	**5,649,211**	**20,433,133**
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις						
Καταθέσεις από τράπεζες	196,211	140,361	26,145	460	141,554	**504,731**
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες	100,000	-	-	830,000	-	**930,000**
Συμφωνίες επαναγοράς	-	-	-	267,524	10,908	**278,432**
Καταθέσεις πελατών	9,595,209	3,173,297	4,530,788	641,855	5,320	**17,946,469**
Δανειακό κεφάλαιο	23,125	-	-	126,303	362,125	**511,553**
Εύλογη αξία παραγώγων διακανονιζόμενα σε καθαρή βάση	14,039	992	252	23,789	11,898	**50,970**
Λοιπες υποχρεώσεις	87,689	16,666	29,929	4,820	2,410	**141,514**
	10,016,273	**3,331,316**	**4,587,114**	**1,894,751**	**534,215**	**20,363,669**
Καθαρές χρηματοοικονομικές (υποχρεώσεις)/ περιουσιακά στοιχεία	**(1,197,725)**	**(3,009,593)**	**(3,678,059)**	**2,839,845**	**5,114,996**	**69,464**

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

	Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός	Μεταξύ ενός και τριών μηνών	Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους	Μεταξύ ενός και πέντε ετών	Πέραν των πέντε ετών	**Σύνολο**
2018	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**
Παράγωγα διακανονιζόμενα σε μεικτή βάση						
Χρηματοοικονομικα περιουσιακά στοιχεία						
Συμβατικά ποσά εισπρακτέα	241,235	32,188	448	-	-	**273,871**
Συμβατικά ποσά πληρωτέα	(237,967)	(31,933)	(446)	-	-	**(270,346)**
	3,268	**255**	**2**	**-**	**-**	**3,525**
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις						
Συμβατικά ποσά εισπρακτέα	997,856	37,174	446	-	-	**1,035,476**
Συμβατικά ποσά πληρωτέα	(1,006,555)	(37,284)	(445)	-	-	**(1,044,284)**
	(8,699)	**(110)**	**1**	**-**	**-**	**(8,808)**

2018						
Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις						
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις						
Αποδοχές και εγγυήσεις εξ' αποδοχών	1,985	3,008	568	-	-	**5,561**
Εγγυητικές	115,174	116,697	258,603	206,044	52,187	**748,705**
Ανειλημμένες υποχρεώσεις						
Ενέγγυες πιστώσεις	5,085	10,649	5,993	885	1,685	**24,297**
Όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί	2,063,972	-	-	-	-	**2,063,972**
	2,186,216	**130,354**	**265,164**	**206,929**	**53,872**	**2,842,535**

2017						
Παράγωγα διακανονιζόμενα σε μεικτή βάση						
Χρηματοοικονομικα περιουσιακά στοιχεία						
Συμβατικά ποσά εισπρακτέα	403,689	6,552	1,966	-	-	**412,207**
Συμβατικά ποσά πληρωτέα	(402,221)	(6,465)	(1,956)	-	-	**(410,642)**
	1,468	**87**	**10**	**-**	**-**	**1,565**
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις						
Συμβατικά ποσά εισπρακτέα	919,721	181,629	1,106	-	-	**1,102,456**
Συμβατικά ποσά πληρωτέα	(933,009)	(182,582)	(1,107)	-	-	**(1,116,698)**
	(13,288)	**(953)**	**(1)**	**-**	**-**	**(14,242)**

48. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

	Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός	Μεταξύ ενός και τριών μηνών	Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους	Μεταξύ ενός και πέντε ετών	Πέραν των πέντε ετών	**Σύνολο**
2017	€000	€000	€000	€000	€000	**€000**
Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις						
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις						
Αποδοχές και εγγυήσεις εξ' αποδοχών	2,849	4,155	1,363	-	-	**8,367**
Εγγυητικές	132,897	134,166	242,944	167,153	91,005	**768,165**
Ανειλημμένες υποχρεώσεις						
Ενέγγυες πιστώσεις	3,382	5,447	17,931	505	2,365	**29,630**
Όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί	2,215,856	17,322	-	-	-	**2,233,178**
	2,354,984	**161,090**	**262,238**	**167,658**	**93,370**	**3,039,340**

49. Διαχείριση κινδύνων - Ασφαλιστικός κίνδυνος

Ο ασφαλιστικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος όπου σύμφωνα με τους όρους ενός ασφαλιστηρίου συμβολαίου, ένα ασφαλιζόμενο συμβάν θα υποχρεώσει το Συγκρότημα να καταβάλει παροχές αβέβαιου μεγέθους σε ακαθόριστη χρονική στιγμή. Ο ασφαλιστικός κίνδυνος είναι, λόγω της φύσης των ασφαλιστηρίων συμβολαίων, τυχαίος και ως εκ τούτου απρόβλεπτος.

Σε ένα χαρτοφυλάκιο ασφαλιστηρίων συμβολαίων όπου εφαρμόζεται η θεωρία των πιθανοτήτων στην τιμολόγηση και τις προβλέψεις, ο κυριότερος κίνδυνος που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα είναι οι πραγματικές απαιτήσεις και πληρωμές ωφελημάτων να υπερβούν την λογιστική αξία των ασφαλιστικών υποχρεώσεων. Αυτό μπορεί να συμβεί σε περίπτωση που η συχνότητα ή η δριμύτητα των απαιτήσεων και ωφελημάτων είναι μεγαλύτερη της αναμενόμενης. Η πραγματοποίηση ασφαλιζόμενων συμβάντων είναι τυχαία και ο πραγματικός αριθμός και το κόστος των απαιτήσεων και ωφελημάτων διαφέρει από χρόνο σε χρόνο σε σύγκριση με αυτά που έχουν υπολογιστεί χρησιμοποιώντας στατιστικές ή αναλογιστικές μεθόδους.

Το Συγκρότημα μετριάζει την έκθεσή του στον ασφαλιστικό κίνδυνο μέσω της διασποράς του χαρτοφυλακίου σε μεγάλο αριθμό ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Η μεταβλητότητα του κινδύνου μειώνεται επίσης μέσω της σωστής επιλογής και εφαρμογής στρατηγικής ανάληψης και εκτίμησης κινδύνου (underwriting) καθώς και της χρήσης αντασφάλισης. Παρόλο που το Συγκρότημα κατέχει αντασφαλιστική κάλυψη, δεν απαλλάσσεται από τις άμεσες υποχρεώσεις του προς τους ασφαλιζομένους και κατά συνέπεια το Συγκρότημα είναι εκτεθειμένο σε πιστωτικό κίνδυνο σε περίπτωση όπου οι αντασφαλιστές αδυνατούν να τηρήσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις στα πλαίσια αντασφάλισης. Γι' αυτό το λόγο η πιστοληπτική ικανότητα των αντασφαλιστών εκτιμάται λαμβάνοντας υπόψην την οικονομική τους ευρωστία και την πιστοληπτική ικανότητα.

Ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής
Οι κυριότεροι παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τη συχνότητα απαιτήσεων είναι οι επιδημίες, οι εκτεταμένες αλλαγές στον τρόπο ζωής και οι φυσικές καταστροφές.

Η στρατηγική ανάληψης και εκτίμησης κινδύνου έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η διασπορά των κινδύνων αναφορικά με το είδος του κινδύνου και το επίπεδο των ασφαλιζομένων ωφελημάτων. Αυτό επιτυγχάνεται, σε μεγάλο βαθμό, με ιατρικούς ελέγχους ώστε η παρούσα κατάσταση υγείας και το οικογενειακό ιατρικό ιστορικό να λαμβάνονται υπόψη στην τιμολόγηση των προϊόντων και με συχνή ανασκόπηση των πραγματικών απαιτήσεων και της τιμολόγησης προϊόντων. Το Συγκρότημα διατηρεί το δικαίωμα μη αποδοχής συμβολαίου, επιβολής επιπρόσθετων χρεώσεων και απόρριψης πληρωμής δόλιων απαιτήσεων.

49. Διαχείριση κινδύνων - Ασφαλιστικός κίνδυνος (συνέχεια)

Οι πιο σημαντικοί κίνδυνοι που αφορούν ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ατυχημάτων και υγείας απορρέουν από αλλαγές στον τρόπο ζωής, και από κλιματολογικές και περιβαλλοντικές αλλαγές. Οι κίνδυνοι περιορίζονται με την εφαρμογή αυστηρής στρατηγικής επιλογής και ανάληψης κινδύνου στο στάδιο εκτίμησης κινδύνου και με τον ευρύ έλεγχο και διερεύνηση για πιθανές δόλιες απαιτήσεις.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί ανάλυση με βάση την κεκτημένη αξία, η οποία παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων που αντιμετωπίζει, την κατανόηση της αστάθειας των κερδών και τον προγραμματισμό των εργασιών. Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την ευαισθησία της κεκτημένης αξίας σε μεταβολές παραδοχών που επιδρούν ουσιαστικά στα αποτελέσματα:

Μεταβολή στην κεκτιμένη αξία	**2018** **€000**	2017 €000
Μεταβολή στα επιτόκια +0.25%	**76**	271
Μεταβολή στα έξοδα +10%	**(2,523)**	(2,014)
Μεταβολή στα ποσοστά διατηρησιμότητας +10%	**(902)**	(1,069)
Μεταβολή στα ποσοστά θνησιμότητας +10%	**(7,727)**	(6,272)

Οι πιο πάνω μεταβλητές δεν είναι γραμμικές. Σε κάθε υπολογισμό ευαισθησίας αλλαγών σε βασικές οικονομικές μεταβλητές, όλες οι υπόλοιπες παραδοχές παραμένουν αμετάβλητες, εκτός εάν επηρεάζονται άμεσα από τις αναθεωρημένες οικονομικές συνθήκες.

Αλλαγές σε βασικές μη οικονομικές μεταβλητές δεν περιλαμβάνουν μέτρα τα οποία θα μπορούσαν να ληφθούν από τη διοίκηση για μετριασμό των επιπτώσεων, ούτε λαμβάνονται υπόψη επακόλουθες αλλαγές στη συμπεριφορά των αντισυμβαλλομένων. Σε κάθε υπολογισμό ευαισθησίας, όλες οι υπόλοιπες παραδοχές παραμένουν επομένως αμετάβλητες.

Μερικά από τα σενάρια ευαισθησίας που παρουσιάζονται για τις αλλαγές στις οικονομικές και μη οικονομικές μεταβλητές μπορεί να έχουν επακόλουθες συνέπειες στη βάση αποτίμησης όταν ένα προϊόν αποτιμάται σε μια ενεργή βάση, η οποία επικαιροποιείται ώστε να αντικατοπτρίζει τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες.

Ενώ το μέγεθος της ανάλυσης ευαισθησίας θα αντανακλά σε μεγάλο βαθμό, το μέγεθος του κλεισίματος της κεκτημένης αξίας, κάθε μεταβλητή θα έχει διαφορετικό αντίκτυπο στις διάφορες συνιστώσες της κεκτημένης αξίας. Επιπλέον, άλλοι παράγοντες, όπως το εγγενές κόστος και η διαχρονική αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης και εγγυήσεων, η αναλογία των επενδύσεων μεταξύ μετοχών και ομολόγων και το είδος των ασφαλιστικών εργασιών περιλαμβανομένου για παράδειγμα, το εύρος των ασφαλιστηρίων συμβολαίων με συμμετοχή στα κέρδη σε σχέση με ασφαλιστήρια συμβόλαια χωρίς συμμετοχή στα κέρδη και το βαθμό στον οποίο τα ασφάλιστρα από τα τελευταία επενδύονται σε αντίστοιχα περιουσιακά στοιχεία, θα έχουν επίσης σημαντικό αντίκτυπο στις αναλύσεις ευαισθησίας.

Ασφαλιστήρια συμβόλαια γενικού κλάδου
Οι ασφάλειες γενικού κλάδου επικεντρώνονται στην Κύπρο και οι κύριες απαιτήσεις κατά το 2018 και 2017 αφορούσαν τον κλάδο πυρκαγιάς και άλλης φυσικής ζημιάς σε περιουσιακά στοιχεία, τον κλάδο ευθύνης από χερσαία οχήματα και τον κλάδο γενικής ευθύνης.

Η αποδοχή των κινδύνων συνήθως καλύπτει περίοδο 12 μηνών, με εξαίρεση τον κλάδο μεταφερομένων εμπορευμάτων που καλύπτει μικρότερες περιόδους και τον κλάδο ασφάλισης κατά παντός κινδύνου εργολάβων που καλύπτει μεγαλύτερες περιόδους.

Οι υποχρεώσεις για εκκρεμείς απαιτήσεις που προκύπτουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που εκδίδει το Συγκρότημα, υπολογίζονται με βάση τις εκτιμήσεις εμπειρογνωμόνων και με βάση τα γεγονότα που υφίστανται κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Με την πάροδο του χρόνου οι εκτιμήσεις αυτές αναθεωρούνται και τυχόν αναπροσαρμογές αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της περιόδου στην οποία προκύπτουν.

49. Διαχείριση κινδύνων - Ασφαλιστικός κίνδυνος (συνέχεια)

Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

Οι κύριες παραδοχές που γίνονται για καθορισμό του ύψους της εκτίμησης κάθε απαίτησης βασίζονται στην εμπειρία του παρελθόντος και τις τάσεις της αγοράς και περιλαμβάνουν το ύψος των δαπανών για το διακανονισμό των απαιτήσεων, τον πληθωρισμό και τον ετήσιο αριθμό απαιτήσεων. Επίσης λαμβάνονται υπόψη εξωτερικοί παράγοντες οι οποίοι μπορεί να επηρεάσουν την εκτίμηση των απαιτήσεων όπως πρόσφατες δικαστικές αποφάσεις και η εισαγωγή νέων νομοθετικών πλαισίων.

Οι υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων είναι αρκετά ευαίσθητες σε αλλαγές στις πιο πάνω σημαντικές παραδοχές. Η επίδραση αλλαγής ορισμένων παραδοχών όπως η εισαγωγή νέων νομοθετικών πλαισίων και η έκβαση δικαστικών υποθέσεων είναι δύσκολο να εκφραστεί ποσοτικά. Επιπρόσθετα, η καθυστέρηση που παρουσιάζεται συνήθως μεταξύ του χρόνου που επισυμβαίνει η απαίτηση και του χρόνου που αυτή γνωστοποιείται, αυξάνουν την αβεβαιότητα που υπάρχει κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Ο κίνδυνος ενός ασφαλιστηρίου συμβολαίου γενικού κλάδου προκύπτει από την αβεβαιότητα του ποσού και του χρόνου παρουσίασης της απαίτησης. Κατά συνέπεια, το ύψος του κινδύνου καθορίζεται από τη συχνότητα τέτοιων απαιτήσεων, τη δριμύτητα αλλά και την εξέλιξή τους από τη μία περίοδο στην άλλη.

Για τις ασφάλειες γενικού κλάδου, οι κύριοι κίνδυνοι προκύπτουν από μεγάλα καταστροφικά γεγονότα όπως φυσικές καταστροφές. Αυτοί οι κίνδυνοι ποικίλουν ανάλογα με την τοποθεσία, τον τύπο και τη φύση τους. Η μεταβλητότητα του κινδύνου μετριάζεται με διασπορά του κινδύνου ζημιάς σε ένα μεγάλο χαρτοφυλάκιο ασφαλιστηρίων συμβολαίων, αφού η πιθανότητα να επηρεαστεί σημαντικά ένα μεγάλο χαρτοφυλάκιο με διαφοροποιημένους κινδύνους είναι μικρότερη. Η έκθεση του Συγκροτήματος σε κινδύνους από ασφαλιστήρια συμβόλαια γενικού κλάδου επίσης μετριάζεται με τη λήψη των εξής μέτρων: εφαρμογή αυστηρών κριτηρίων αξιολόγησης και αποδοχής ασφαλιστικών κινδύνων, εφαρμογή μέτρων αυστηρού ελέγχου όλων των απαιτήσεων που προκύπτουν, άμεσος έλεγχος και διαχείριση των απαιτήσεων για μείωση της πιθανότητας αρνητικής εξέλιξης με την πάροδο του χρόνου και χρήση αποτελεσματικών αντασφαλιστικών διευθετήσεων για ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων των κινδύνων, ιδίως για καταστροφικά γεγονότα.

50. Διαχείριση κεφαλαίου

Ο κύριος στόχος της διαχείρισης κεφαλαίου του Συγκροτήματος είναι η διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις σχετικές εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις, καθώς επίσης και η διατήρηση ισχυρών δεικτών πιστοληπτικής διαβάθμισης και υγιών δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας έτσι ώστε να μπορεί να υποστηρίζει τις εργασίες του και να μεγιστοποιεί την αξία προς τους μετόχους του.

Το Συγκρότημα υιοθετεί τους Κανονισμούς της ΕΕ, κατά κύριο λόγο τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) και την τροποποιημένη Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) και οποιεσδήποτε άλλες αποφάσεις ή εγκυκλίους εκδίδονται από τους επόπτες, την ΕΚΤ και την ΚΤΚ σε σχέση με τους υπολογισμούς κεφαλαιακής επάρκειας.

Το Συγκρότημα και η BOC PCL έχουν συμμορφωθεί με τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις (Πυλώνας Ι και Πυλώνας ΙΙ).

Οι θυγατρικές ασφαλιστικές εταιρίες του Συγκροτήματος συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιριών, περιλαμβανομένου του ελάχιστου περιθωρίου φερεγγυότητας. Οι ρυθμισμένες επενδυτικές εταιρίες του Συγκροτήματος συμμορφώνονται με τις εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις των νόμων και κανονισμών της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Η κατάσταση γνωστοποιήσεων του Πυλώνα 3 (μη ελεγμένες) του Συγκροτήματος που απαιτούνται αναφορικά με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (ΕΕ) Αρ. 575/2013 δημοσιοποιείται στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com (Σχέσεις Επενδυτών).

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα

Οι συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα του Συγκροτήματος περιλαμβάνουν συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες, βασικά διευθυντικά στελέχη, μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα συνδεδεμένα πρόσωπά τους.

(α) Συναλλαγές με θυγατρική

Η Εταιρία είναι η μητρική εταιρία του Συγκροτήματος. Η Εταιρία πραγματοποιεί συναλλαγές με την θυγατρική της με συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Τα υπόλοιπα και οι συναλλαγές μεταξύ της Εταιρίας και των θυγατρικών της γνωστοποιούνται στη Σημείωση 16 των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας. Οι συναλλαγές με τις θυγατρικές έχουν απαλειφθεί κατά την ενοποίηση.

(β) Συγγενείς Εταιρίες

Το Συγκρότημα παρέχει προς και λαμβάνει από τις συγγενείς εταιρίες του ορισμένες τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Αυτές δεν είναι ουσιώδες για το Συγκρότημα και όλες οι συναλλαγές γίνονται με συνήθεις εμπορικούς όρους που ισχύουν για συγκρίσιμες συναλλαγές με πελάτες παρόμοιου κύρους. Επιπρόσθετες πληροφορίες γνωστοποιούνται στη Σημείωση 54.

(γ) Αμοιβές του Διοικητικού Συμβουλίου και βασικών διευθυντικών στελεχών

Οι ακόλουθες γνωστοποιήσεις πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΛΠ 24 Συναλλαγές με Συνδεόμενα Πρόσωπα και των άρθρων 305 και 306 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014, όσον αφορά τις αμοιβές του Διοικητικού Συμβουλίου και βασικών διευθυντικών στελεχών.

Αμοιβές και απολαβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου και άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών

	2018	2017
Αμοιβή διοικητικών συμβούλων	**€000**	€000
Εκτελεστικοί		
Μισθοί και άλλα βραχυπρόθεσμα ωφελήματα	**2,453**	2,300
Εισφορές εργοδότη	**98**	91
Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης	**216**	202
	2,767	2,593
Μη εκτελεστικοί		
Αμοιβές	**970**	882
Σύνολο αμοιβών διοικητικών συμβούλων	**3,737**	3,475
Αμοιβή άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών		
Μισθοί και άλλα βραχυπρόθεσμα ωφελήματα	**3,070**	3,150
Εισφορές εργοδότη	**192**	202
Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης	**127**	189
Σύνολο αμοιβών άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών	**3,389**	3,541
Σύνολο	**7,126**	7,016

Οι αμοιβές των άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών περιλαμβάνουν το ποσό ύψους €572 χιλ. που αφορά τις αμοιβές των βασικών διευθυντικών στελεχών της Bank of Cyprus UK Limited, η οποία πωλήθηκε τον Νοέμβριο του 2018.

Οι αμοιβές και τα ωφελήματα περιλαμβάνονται για την περίοδο που υπηρετούσαν ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η δαπάνη προγράμματος παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης αφορά τις εισφορές που καταβλήθηκαν για προγράμματα καθορισμένων εισφορών.

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

Εκτελεστικοί Σύμβουλοι
Οι μισθοί και τα άλλα βραχυπρόθεσμα ωφελήματα των Εκτελεστικών Συμβούλων αναλύονται πιο κάτω:

	2018	2017
	€000	€000
John Patrick Hourican (Διευθύνων Σύμβουλος)	**2,256**	2,104
Χριστόδουλος Πατσαλίδης (Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος και Διευθυντής Διεύθυνσης Λειτουργικών Εργασιών)	**197**	196
	2,453	2,300

Η δαπάνη προγράμματος παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης για το 2018 ύψους €216 χιλ. (2017: €202 χιλ.) αφορά τους: κ. John Patrick Hourican €198 χιλ. (2017: €184 χιλ.) και Δρ. Χριστόδουλο Πατσαλίδη €18 χιλ. (2017: €18 χιλ.).

Μη εκτελεστικοί Σύμβουλοι

	2018	2017
	€000	€000
Josef Ackermann	**150**	150
Wilbur L. Ross Jr.	**-**	20
Arne Berggren	**115**	115
Maksim Goldman	**120**	120
Μιχάλης Σπανός	**100**	100
Ιωάννης Ζωγραφάκης	**135**	135
Μάριος Καλοχωρίτης	**-**	45
Michael Heger	**110**	110
Lyn Grobler	**90**	72
Anat Bar-Gera	**85**	15
Πόλα Χατζησωτηρίου	**36**	-
Μαρία Φιλίππου	**29**	-
	970	882

Οι αμοιβές των μη εκτελεστικών Συμβούλων περιλαμβάνουν αμοιβές ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας και των θυγατρικών της, καθώς και των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη
Οι αμοιβές των άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών περιλαμβάνουν την αμοιβή των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής από την ημερομηνία διορισμού τους ως μέλη της Επιτροπής και μέλη της ομάδας της διοίκησης που αναφέρονται απευθείας στον Διευθύνων Σύμβουλο ή τον Αναπληρωτή Διευθύνων Σύμβουλο και Διευθυντή Διεύθυνσης Λειτουργικών Εργασιών.

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

(δ) Συναλλαγές με Συμβούλους και βασικά διευθυντικά στελέχη

Ο πιο κάτω πίνακας, παρουσιάζει τις καταθέσεις και άλλα πιστωτικά υπόλοιπα που κατείχαν οι διευθυντές και τα συνδεδεμένα πρόσωπα τους που ασκούσαν τα καθήκοντά τους κατά την διάρκεια του έτους:

	2018	2017
Καταθέσεις στις 31 Δεκεμβρίου	**€000**	€000
- μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και άλλα βασικά διευθυντικά στελέχοι	**1,575**	2,737
- συνδεδεμένα πρόσωπα	**3,122**	3,088
	4,697	5,825
Έξοδα από τόκους καταθέσεων για το έτος	**41**	64

Ο πιο πάνω πίνακας δεν περιλαμβάνει υπόλοιπα στο τέλος του έτους για μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και των συνδεδεμένων τους προσώπων που παραιτήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους.

Τα έξοδα από τόκους γνωστοποιούνται για την περίοδο κατά την οποία ήταν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή υπηρέτησαν ως βασικά διευθυντικά στελέχη.

Δάνεια σε Συμβούλους

Οι ακόλουθες πληροφορίες παρουσιάζονται σύμφωνα με τη Νομοθεσία για Εταιρίες 2014. Για τους σκοπούς της γνωστοποίησης του Περί Εταιριών Νόμου, 'Σύμβουλοι' σημαίνει το παρόν Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας και οι προηγούμενοι σύμβουλοι που ήταν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας κατά την σχετική περίοδο.

Όλες οι συναλλαγές με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και με τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα γίνονται με συνήθεις εμπορικούς όρους που ισχύουν για συγκρίσιμες συναλλαγές, περιλαμβανομένων επιτοκίων, με πελάτες παρόμοιας πιστοληπτικής ικανότητας. Στα άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη, έχουν χορηγηθεί αριθμός πιστωτικών διευκολύνσεών με βάση τους ισχύοντες όρους όπως ισχύουν και για το υπόλοιπο προσωπικό του Συγκροτήματος και στα συνδεόμενα πρόσωπα με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους πελάτες.

Τα συνδεδεμένα πρόσωπα περιλαμβάνουν τους συζύγους, τα ανήλικα τέκνα και εταιρίες στις οποίες οι σύμβουλοι/άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, τουλάχιστον 20% του δικαιώματος ψήφου σε γενική συνέλευση ή είναι εκτελεστικοί σύμβουλοι ή έχουν με οποιοδήποτε τρόπο τον έλεγχό τους.

Επιπρόσθετα από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα συνδεδεμένα μέρη περιλαμβάνουν εταιρίες που παρέχουν υπηρεσίες βασικών διευθυντικών στελεχών στο Συγκρότημα.

Σύμβουλοι: Υπήρχαν 12 Σύμβουλοι κατά την διάρκεια του έτους (2017: 12 Σύμβουλοι), 3 από τους οποίους επωφελήθηκαν από πιστωτικές διευκολύνσεις (2017: 4 Σύμβουλοι). Τα υπόλοιπα που εκκρεμούν παρουσιάζονται πιο κάτω.

Βασικά Διευθυντικά στελέχη: Υπήρχαν 13 βασικά διευθυντικά στελέχη κατά την διάρκεια του έτους (2017: 13 βασικά διευθυντικά στελέχη), 11 εκ των οποίων επωφελήθηκαν πιστωτικές διευκολύνσεις (2017: 11 βασικά διευθυντικά στελέχη). Όλα τα βασικά διευθυντικά στελέχη που επωφελήθηκαν των πιστωτικών διευκολύνσεων είχαν υπόλοιπα στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (2017: 10 βασικά διευθυντικά στελέχη).

Όπου δεν εμφανίζεται κανένα ποσό στους παρακάτω πίνακες, αυτό υποδηλώνει ένα πιστωτικό υπόλοιπο, ένα μηδενικό υπόλοιπο, ή ένα υπόλοιπο μικρότερο από €500.

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

Η αξία των διακανονισμών στην αρχή και στο τέλος της τρέχουσας και των προηγούμενων οικονομικών ετών όπως ορίζεται παρακάτω σύμφωνα με το άρθρο 307 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014, εκφρασμένο ως ποσοστό των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος στην αρχή και στο τέλος της τρέχουσας και προηγούμενων οικονομικών χρόνων είναι μικρότερη από 1%.

Λεπτομέρειες για συναλλαγές με βασικά διευθυντικά στελέχη και τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα όπου ενδύκνειται για τα έτη που έληξαν 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 είναι ως ακολούθως:

Υφιστάμενοι Σύμβουλοι

	Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	Ποσά που παραχωρήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	Ποσά που αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	**Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου**	**Συνολικό μέγιστο ποσό που εκκρεμεί κατά τη διάρκεια του έτους**	**Μη χρησιμοποιημένες πιστωτικές διευκολύνσεις**
Χριστόδουλος Πατσαλίδης	€000	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
2018						
Δάνεια	238	-	33	212	236	-
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	23	δ/ε	δ/ε	44	51	14
	261			256	287	14
2017						
Δάνεια	263	-	33	238	261	-
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	46	δ/ε	δ/ε	23	56	34
	309			261	317	34
Μιχάλης Σπανός						
2018						
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	2	δ/ε	δ/ε	-	3	8
Μιχάλης Σπανός						
2017						
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	-	δ/ε	δ/ε	2	4	9
Ιωάννης Ζωγραφάκης						
2018						
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	-	δ/ε	δ/ε	4	4	6
	-			4	4	6
2017						
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	-	δ/ε	δ/ε	-	5	10

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

	Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	Ποσά που παραχωρήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	Ποσά που αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	**Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου**	**Συνολικό μέγιστο ποσό που εκκρεμεί κατά τη διάρκεια του έτους**	**Μη χρησιμοποιημένες πιστωτικές διευκολύνσεις**
John Patrick Hourican	€000	€000	€000	**€000**	**€000**	**€000**
2018						
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	-	δ/ε	δ/ε	-	-	-
2017						
Παρατραβήγματα/ πιστωτικές κάρτες	-	δ/ε	δ/ε	-	28	-

Συνδεδεμένα πρόσωπα με το Διοικητικό Συμβούλιο

Τα υπόλοιπα που περιλαμβάνονται στον πιο πάνω πίνακα περιλαμβάνουν κεφάλαιο και τόκο. Επίσης, ποσά που παραχωρήθηκαν και αποπληρώθηκαν δεν παρουσιάζονται για τα παρατραβήγματα και τις πιστωτικές κάρτες καθώς αυτά ανακυκλώνονται εκ φύσεως. Το συνολικό ανώτατο ποσό που εκκρεμεί περιλαμβάνει ανοίγματα πιστωτικών καρτών στο μέγιστο υπόλοιπο των λογαριασμών.

Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2018 (2017: €μηδέν) κανένας άλλος Σύμβουλος δεν είχε διευκολύνσεις ή παρατραβήγματα/πιστωτικές κάρτες με το Συγκρότημα.

Δεν έχουν αναγνωριστεί έξοδα ή προβλέψεις απομείωσης κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 σε σχέση με τα πιο πάνω δάνεια και διευκολύνσεις. Όλοι οι τόκοι που έχουν μειωθεί λόγω αυτών των δανείων ή διευκολύνσεων έχουν πληρωθεί.

Δεν παρετήθηκε κάνενας Σύμβουλος κατά τη διάρκεια του 2018 και 2017.

Το σύνολο των δανείων προς τα συνδεδεμένα πρόσωπα του Διοικητικού Συμβουλίου που ασκούν τα καθήκοντά τους στις 31 Δεκεμβρίου 2018, όπως ορίζεται στο άρθρο 220 της Νομοθεσίας για Εταιρίες 2014, έχει ως εξής: (σύνολο 1 άτομο, 2017: 1 άτομο):

	Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	Ποσά που παραχωρήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	Ποσά που αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	**Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου**	**Συνολικό μέγιστο ποσό που εκκρεμεί κατά τη διάρκεια του έτους**
2018	€000	€000	€000	**€000**	**€000**
Συνδεδεμένα πρόσωπα με τον Μιχάλη Σπανό					
Παρατραβήγματα/πιστωτικές κάρτες	1	δ/ε	δ/ε	6	8
2017					
Παρατραβήγματα/πιστωτικές κάρτες	5	δ/ε	δ/ε	1	6

Τα υπόλοιπα που περιλαμβάνονται στον πιο πάνω πίνακα περιλαμβάνουν κεφάλαιο και τόκο. Επίσης, ποσά που παραχωρήθηκαν και αποπληρώθηκαν δεν παρουσιάζονται για τα παρατραβήγματα και τις πιστωτικές κάρτες καθώς αυτά ανακυκλώνονται εκ φύσεως. Το συνολικό ανώτατο ποσό που εκκρεμεί περιλαμβάνει ανοίγματα πιστωτικών καρτών στο μέγιστο υπόλοιπο των λογαριασμών.

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

Δεν έχουν αναγνωριστεί έξοδα ή προβλέψεις απομείωσης κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 σε σχέση με τα πιο πάνω δάνεια και διευκολύνσεις. Όλοι οι τόκοι που έχουν μειωθεί λόγω αυτών των δανείων ή διευκολύνσεων έχουν πληρωθεί.

Βασικά διευθυντικά στελέχη κατά την διάρκεια του έτους (και των συνδεδεμένων τους προσώπων)

	Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	Ποσά που παραχωρήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	Ποσά που αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	**Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου**	**Συνολικό μέγιστο ποσό που εκκρεμεί κατά τη διάρκεια του έτους**
2018	€000	€000	€000	**€000**	**€000**
Δάνεια	2,549	-	403	2,230	2,546
Παρατραβήγματα/πιστωτικές κάρτες	335	δ/ε	δ/ε	361	508
	2,884			2,591	3,054

	Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	Ποσά που παραχωρήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	Ποσά που αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους	**Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου**	**Συνολικό μέγιστο ποσό που εκκρεμεί κατά τη διάρκεια του έτους**
2017	€000	€000	€000	**€000**	**€000**
Δάνεια	2,565	147	241	2,549	2,692
Παρατραβήγματα/πιστωτικές κάρτες	389	δ/ε	δ/ε	335	491
	2,954			2,884	3,183

Τα υπόλοιπα που περιλαμβάνονται στον πιο πάνω πίνακα περιλαμβάνουν κεφάλαιο και τόκο. Επίσης, ποσά που παραχωρήθηκαν και αποπληρώθηκαν δεν παρουσιάζονται για τα παρατραβήγματα και τις πιστωτικές κάρτες καθώς αυτά ανακυκλώνονται εκ φύσεως. Το συνολικό ανώτατο ποσό που εκκρεμεί περιλαμβάνει ανοίγματα πιστωτικών καρτών στο μέγιστο υπόλοιπο των λογαριασμών.

Δεν έχουν αναγνωριστεί έξοδα ή προβλέψεις απομείωσης κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 σε σχέση με τα πιο πάνω δάνεια και διευκολύνσεις. Όλοι οι τόκοι που έχουν μειωθεί λόγω αυτών των δανείων ή διευκολύνσεων έχουν πληρωθεί.

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

Συνολικά ποσά που εκκρεμούν στο τέλος του έτους και πρόσθετες συναλλαγές

	2018	2017	**2018**	2017
	Αριθμός συμβούλων		**€000**	€000
Δάνεια και απαιτήσεις στις 31 Δεκεμβρίου				
- Διοικητικό Συμβούλιο	**12**	10	**260**	263
- Βασικά διευθυντικά στελέχη	**12**	13	**2,216**	2,473
Συνδεόμενα πρόσωπα			**381**	414
			2,857	3,150
Έσοδα από τόκους για το έτος			**81**	85
Έσοδα από προμήθειες για το έτος			**9**	10
Έσοδα από ασφάλιστρα για το έτος			**133**	112
Συνδρομές και έξοδα από ασφάλειες για το έτος			**633**	422
Δεδουλευμένα και λοιπές υποχρεώσεις στις 31 Δεκεμβρίου με οντότητα που παρέχει υπηρεσίες βασικών διευθυντικών στελεχών			**5,108**	6,217
Δαπάνες προσωπικού, συμβουλευτικά και έξοδα αναδιάρθωσης με οντότητα που παρέχει υπηρεσίες βασικών διευθυντικών στελεχών			**14,629**	17,627

Ο πιο πάνω πίνακας δεν περιλαμβάνει υπόλοιπα στο τέλος του έτους για μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και των συνδεδεμένων τους προσώπων που παραιτήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους.

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους γνωστοποιούνται για την περίοδο κατά την οποία ήταν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή υπηρέτησαν ως βασικά διευθυντικά στελέχη.

Επιπρόσθετα από τα δάνεια και απαιτήσεις, υπήρχαν ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις προς μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και συνδεδεμένων τους προσώπων που απορρέουν κυρίως από πιστώσεις, εγγυήσεις και μη χρησιμοποιηθέντα όρια, ύψους €37 χιλ. (2017: €76 χιλ.).

Υπήρχαν επίσης ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις προς άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη και συνδεδεμένα τους πρόσωπα ύψους €402 χιλ. (2017: €431 χιλ.).

Το σύνολο των ακάλυπτων ποσών των δανείων και απαιτήσεων και ενδεχόμενων και ανειλημμένων υποχρεώσεων προς μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, βασικών διευθυντικών στελεχών και άλλων συνδεδεμένων τους προσώπων (χρησιμοποιώντας αξίες καταναγκαστικής πώλησης για εμπράγματες εξασφαλίσεις και χωρίς τον προσδιορισμό αξίας για οποιαδήποτε άλλα είδη εξασφαλίσεων) στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ανήλθε σε €532 χιλ. (2017: €663 χιλ.).

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 το Συγκρότημα είχε καταθέσεις ύψους €4,086 χιλ. (2017: €5,419 χιλ.) με την Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ, στην οποία ο κ. Arne Berggren είναι μη εκτελεστικός Σύμβουλος. Το Συγκρότημα έχει επίσης παραχωρήσει δεσμεύσεις για τυχόν αποζημιώσεις που μπορεί να προκύψουν στα πλαίσια της πώλησης της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ κατά το 2015.

Κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, καταβλήθηκαν ασφάλιστρα ύψους €45 χιλ. (2017: €32 χιλ.) και απαιτήσεις ύψους €19 χιλ. (2017: €17 χιλ.) μεταξύ των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας και των συνδεόμενων προσώπων τους και των ασφαλιστικών θυγατρικών του Συγκροτήματος.

51. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

Επιπλέον, κατά την διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017, η BOC PCL υπόγραψε συμφωνία για ενοικίαση ακίνητης ιδιοκτησίας συνδεδεμένων προσώπων προς τον σύμβουλο κ. Μιχάλη Σπανό (παραιτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019) για την περίοδο από 1 Ιουνίου 2017 μέχρι 31 Μαΐου 2027, αλλά το συμβόλαιο αναμένεται να λήξει την 1 Σεπτεμβρίου 2019. Το μηνιαίο έξοδο ενοικίου ανέρχεται σε €4 χιλ. αρχίζοντας από τον Ιούνιο του 2018. Το έξοδο ενοικίου του Συγκροτήματος για το 2018 ανέρχεται στις €30 χιλ.

Κατά τη διάρκεια των ετών που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 δεν υπήρξαν συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα των υφιστάμενων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ή με μέλη που παραιτήθηκαν κατά τη διάρκεια των δύο ετών.

52. Εταιρίες του Συγκροτήματος

Οι κύριες θυγατρικές εταιρίες και υποκαταστήματα που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος, η χώρα καταστατικής τους έδρας, οι δραστηριότητές τους και το ποσοστό που κατέχει η Εταιρία σε αυτές (άμεσα ή έμμεσα) στις 31 Δεκεμβρίου 2018 είναι:

Εταιρία	Εγγεγραμένο γραφείο	Δραστηριότητες	Ποσοστό συμμετοχής (%)
Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company	10 Earlsfort Terrace, Δουβλίνο 2, D02 T380, Ιρλανδία	Μητρική Εταιρία	δ/ε
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	Οδός Στασίνου 51, Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 2002, Λευκωσία, Κύπρος	Εμπορική τράπεζα	100
Κυπριακός Οργανισμός Επενδύσεων και Αξιών Λτδ (CISCO)	Λεωφ. Λεμεσού 154, Τ.Κ. 2025, Στρόβολος, Λευκωσία, Κύπρος	Διαχείριση χαρτοφυλακίων, επενδυτικές και χρηματιστηριακές εργασίες	100
Γενικές Ασφάλειες Κύπρου Λτδ	Οδός Θεμιστοκλή Δέρβη 2-4, Τ.Κ. 1066, Λευκωσία, Κύπρος	Ασφάλειες γενικού κλάδου	100
EuroLife Ltd	Οδός Εύρου 4, Τ.Κ. 2003, Στρόβολος, Λευκωσία, Κύπρος	Ασφάλειες κλάδου ζωής	100
Κέρμια Λτδ	Οδός Στασίνου 51, Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 2002, Λευκωσία, Κύπρος	Ανάπτυξη και διαχείριση ακινήτων	100
Kermia Properties & Investments Ltd	Οδός Στασίνου 51, Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 2002, Λευκωσία, Κύπρος	Ανάπτυξη και διαχείριση ακινήτων	100
Global Balanced Fund of Funds Salamis Variable Capital Investment Company PLC (formerly Cytrustees Investment Public Company Ltd)	Λεωφ. Λεμεσού 154, Τ.Κ. 2025, Στρόβολος, Λευκωσία, Κύπρος	Ταμείο ΟΣΕΚΑ	60
LCP Holdings and Investments Public Ltd (πρώην Laiki Capital Public Co Ltd)	Οδός Βύρωνος 26, Τ.Κ. 1096, Λευκωσία, Κύπρος	Μητρική εταιρία	67
JCC Payment Systems Ltd	Οδός Σταδίου 1, Νήσου, Τ.Κ. 2571, Λευκωσία, Κύπρος	Υπηρεσίες διεκπεραίωσης συναλλαγών με κάρτες	75
CLR Investment Fund Public Ltd	Οδός Βύρωνος 26, Τ.Κ. 1096, Λευκωσία, Κύπρος	Επενδυτική εταιρία	20
Auction Yard Ltd	Οδός Στασίνου 51, Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 2002, Λευκωσία, Κύπρος	Εταιρία δημοπρασίας	100
BOC Secretarial Company Ltd	Οδός Στασίνου 51, Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 2002, Λευκωσία, Κύπρος	Γραμματειακή υποστήριξη	100
S.Z. Eliades Leisure Ltd	Οδός Στασίνου 51, Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 2002, Λευκωσία, Κύπρος	Ανάπτυξη γης και λειτουργία γκόλφ	70
BOC Asset Management Ltd	Λεωφ. Λεμεσού 154, Τ.Κ. 2025, Στρόβολος, Λευκωσία, Κύπρος	Διαχείριση και φύλαξη Ταμείων ΟΣΕΚΑ	100
Cyreit Variable Capital Investment Company PLC (Cyreit)	Οδός Στασίνου 51, Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Κ. 2002, Λευκωσία, Κύπρος	Επενδυτικό ταμείο ακινήτων	88
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (υποκατάστημα της BOC PCL)	Λεωφ. Αλεξάνδρας 192, 11521 Αθήνα, Ελλάδα	Διαχείριση εγγυήσεων και κατοχή ακινήτων	δ/ε
BOC Asset Management Romania SA (πρώην Cyprus Leasing Romania IFN SA)	Calea Dorobonti 187B, Sector 1, Βουκουρέστι, Ρουμανία	Είσπραξη του υφιστάμενου χαρτοφυλακίου εισπρακτέων περιλαμβανομένων εισπρακτέων από τρίτους	100
MC Investment Assets Management LLC	19-1 Zvezdnyi building, Μόσχα, Ρωσία	Διαχείριση προβληματικών περιουσιακών στοιχείων	100
Fortuna Astrum Ltd	Internacionalniti Brigada 69, 11104, Grad Beograd, Σερβία	Διαχείριση προβληματικών περιουσιακών στοιχείων	100

Επιπρόσθετα από τις πιο πάνω εταιρίες, η Εταιρία κατείχε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 το 100% του μετοχικού κεφαλαίου των πιο κάτω εταιριών. Η κύρια δραστηριότητά τους είναι η κατοχή και διαχείριση ακινήτων:

52. Εταιρίες του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Κύπρος: Belvesi Properties Ltd, Hamura Properties Ltd, Legamon Properties Ltd, Asendo Properties Ltd, Domilas Properties Ltd, Gylito Properties Ltd, Lamezoco Properties Ltd, Noleta Properties Ltd, Tolmeco Properties Ltd, Arlona Properties Ltd, Dilero Properties Ltd, Ensolo Properties Ltd, Folimo Properties Ltd, Pelika Properties Ltd, Timeland Properties Ltd, Cobhan Properties Ltd, Bramwell Properties Ltd, Birkdale Properties Ltd, Innerwick Properties Ltd, Ramendi Properties Ltd, Ligisimo Properties Ltd, Nalmosa Properties Ltd, Emovera Properties Ltd, Estaga Properties Ltd, Skellom Properties Ltd, Blodar Properties Ltd, Spaceglowing Properties Ltd, Tebane Properties Ltd, Cranmer Properties Ltd, Vieman Ltd, Les Coraux Estates Ltd, Natakon Company Ltd, Oceania Ltd, Dominion Industries Ltd, Ledra Estate Ltd, EuroLife Properties Ltd, Laiki Lefkothea Center Ltd, Labancor Ltd, Steparco Ltd, Joberco Ltd, Zecomex Ltd, Domita Estates Ltd, Memdes Estates Ltd, Pamaco Platres Complex Ltd, Thryan Properties Ltd, Otoba Properties Ltd, Edoric Properties Ltd, Canosa Properties Ltd, Kernland Properties Ltd, Jobelis Properties Ltd, Melsolia Properties Ltd, Koralmon Properties Ltd, Kedonian Properties Ltd, Lasteno Properties Ltd, Armozio Properties Ltd, Spacous Properties Ltd, Calinora Properties Ltd, Marcozaco Properties Ltd, Soluto Properties Ltd, Solomaco Properties Ltd, Linaland Properties Ltd, Andaz Properties Ltd, Unital Properties Ltd, Neraland Properties Ltd, Wingstreet Properties Ltd, Nolory Properties Ltd, Lynoco Properties Ltd, Fitrus Properties Ltd, Lisbo Properties Ltd, Mantinec Properties Ltd, Syniga Properties Ltd, Colar Properties Ltd, Irisa Properties Ltd, Provezaco Properties Ltd, Hillbay Properties Ltd, Ofraco Properties Ltd, Forenaco Properties Ltd, Hovita Properties Ltd, Badrul Properties Ltd, Citlali Properties Ltd, Astromeria Properties Ltd, Orzo Properties Ltd, Regetona Properties Ltd, Arcandello Properties Ltd, Camela Properties Ltd, Subworld Properties Ltd, Jongeling Properties Ltd, Introserve Properties Ltd, Cereas Properties Ltd, Fareland Properties Ltd, Sindelaco Properties Ltd, Barosca Properties Ltd, Fogland Properties Ltd, Tebasco Properties Ltd, Dolapo Properties Ltd, Homirova Properties Ltd, Valecross Properties Ltd, Altco Properties Ltd, Marisaco Properties Ltd, Olivero Properties Ltd, Jaselo Properties Ltd, Elosa Properties Ltd, Garveno Properties Ltd, Flona Properties Ltd, Toreva Properties Ltd, Resoma Properties Ltd, Mostero Properties Ltd, Helal Properties Ltd, Yossi Properties Ltd, Gozala Properties Ltd, Pendalo Properties Ltd, Frontyard Properties Ltd, Bonsova Properties Ltd, Nasebia Properties Ltd, Garmozy Properties Ltd, Palmco Properties Ltd, Thermano Properties Ltd, Indene Properties Ltd, Ingane Properties Ltd, Venicous Properties Ltd, Lorman Properties Ltd, Eracor Properties Ltd, Rulemon Properties Ltd, Thelemic Properties Ltd, Maledico Properties Ltd, Dentorio Properties Ltd, Valioco Properties Ltd, Bascone Properties Ltd, Balasec Properties Ltd, Bendolio Properties Ltd, Diafor Properties Ltd, Kartama Properties Ltd, Paradexia Properties Ltd, Paramina Properties Ltd, Nouralia Properties Ltd, Resocot Properties Ltd, Soblano Properties Ltd, Talamon Properties Ltd, Weinar Properties Ltd, Zemialand Properties Ltd, Asianco Properties Ltd, Barway Properties Ltd, Cimonia Properties Ltd, Coeval Properties Ltd, Comenal Properties Ltd, Finevo Properties Ltd, Ganina Properties Ltd, Intelamon Properties Ltd, Kenelyne Properties Ltd, Mazima Properties Ltd, Nesia Properties Ltd, Nigora Properties Ltd, Nivoco Properties Ltd, Riveland Properties Ltd, Rosalica Properties Ltd, Secretsky Properties Ltd, Senadaco Properties Ltd, Tasabo Properties Ltd, Venetolio Properties Ltd, Zandexo Properties Ltd, Bokeno Properties Ltd, Flymoon Properties Ltd, Meriaco Properties Ltd, Valecast Properties Ltd, Teresan Properties Ltd, Odolo Properties Ltd, Prodino Properties Ltd, Racotino Properties Ltd, Rondemio Properties Ltd, Rylico Properties Ltd, Vatino Properties Ltd, Virevo Properties Ltd, Sailoma Properties Ltd και Volparo Properties Ltd. Η εγγεγραμμένη διεύθυνση των πιο πάνω εταιρίων είναι: Στασίνου 51, Αγία Παρασκευή, Στρόβολος, 2002, Λευκωσία, Κύπρος με εξαίρεση την εταιρία EuroLife Properties Ltd της οποίας η εγγεγραμμένη διεύθυνση είναι Εύρου 4, Στρόβολος, 2003, Λευκωσία, Κύπρος και της Ledra Estate Ltd, Θεμιστοκλή Δέρβη 2-4, 1066, Λευκωσία, Κύπρος.

Ρουμανία: Otherland Properties Dorobanti SRL, Battersee Real Estate SRL, Trecoda Real Estate SRL, Green Hills Properties SRL, Bocaland Properties SRL, Romaland Properties SRL, Imoreth Properties SRL, Inroda Properties SRL, Tantora Properties SRL, Zunimar Properties SRL, Allioma Properties SRL και Nikaba Properties SRL. Το εγγεγραμμένο γραφείο των εταιριών είναι στο Βουκουρέστι, Οδός George Cosbuc 42-44, 4ος όροφος, περιοχή 5, Ρουμανία.

Επίσης, στις 31 Δεκεμβρίου 2018 η BOC PCL κατείχε το 100% της Obafemi Holdings Ltd, Stamoland Properties Ltd, Unoplan Properties Ltd και Gosman Properties Ltd.

52. Εταιρίες του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Τον Ιανουάριο 2018, συστάθηκε η θυγατρική Cyreit Variable Capital Investment Company PLC (Cyreit) ως επενδυτικό ταμείο ακινήτων. Έχει δοθεί άδεια στο Ταμείο και εποπτεύεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς της Κύπρου. Το Συγκρότημα μετέφερε στο Cyreit μετά την σύστασή του, το 100% ποσοστό συμμετοχής του στις Smooland Properties Ltd, Threefield Properties Ltd, Vameron Properties Ltd, Bascot Properties Ltd, Vanemar Properties Ltd, Consoly Properties Ltd, Alomnia Propeties Ltd, Artozaco Propeties Ltd, Elizano Properties Ltd, Letimo Properties Ltd, Allodica Properties Ltd, Wiceco Properties Ltd, Primaco Properties Ltd, Arleta Properties Ltd, Kuvena Properties Ltd, Nuca Properties Ltd, Orleania Properties Ltd, Ravenica Properties Ltd, Rouena Properties Ltd, Lancast Properties Ltd και Azemo Properties Ltd. Στις 31 Δεκεμβρίου η BOC PCL κατείχε 88% ποσοστό συμμετοχής στο Cyreit και επομένως το έμμεσο ποσοστό στις θυγατρικές του Cyreit στις 31 Δεκεμβρίου 2018 είναι 88%.

Επιπρόσθετα, η BOC PCL αύξησε το ποσοστό συμμετοχής από 51% σε 64% στο Nicosia Mall Management (NMM) Limited, Nicosia Mall Finance (NMF) Limited, Nicosia Mall Holdings (NMH) Limited και Nicosia Mall Property (NMP) Ltd.

Οι κύριες δραστηριότητες των πιο πάνω εταιριών είναι η κατοχή μετοχών και άλλων επενδύσεων και η παροχή υπηρεσιών εκτός από την Nicosia Mall Property (NMP) Limited και τις θυγατρικές της Cyreit της οποίας η δραστηριότητα είναι η κατοχή και διαχείριση ακίνητης περιουσίας. Η εγγεγραμμένη διεύθυνση των πιο πάνω εταιριών είναι: Στασίνου 51, Αγία Παρασκευή, Στρόβολος 2002, Λευκωσία, Κύπρος.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η BOC PCL κατείχε το 100% των πιο κάτω εταιριών οι οποίες κρατούνται για να δεχτούν ακίνητα:

Κύπρος: Tavoni Properties Ltd, Amary Properties Ltd, Holstone Properties Ltd, Alepar Properties Ltd, Calandomo Properties Ltd, Cramonco Properties Ltd, Monata Properties Ltd, Aktilo Properties Ltd, Alezia Properties Ltd, Aparno Properties Ltd, Dorfilo Properties Ltd, Enelo Properties Ltd, Mikosa Properties Ltd, Stormino Properties Ltd, Fodilo Properties Ltd, Jalimo Properties Ltd, Livena Properties Ltd, Molemo Properties Ltd, Nivamo Properties Ltd, Petrassimo Properties Ltd, Sendilo Properties Ltd, Stevolo Properties Ltd, Baleland Properties Ltd, Edilia Properties Ltd, Icazo Properties Ltd, Limoro Properties Ltd, Lomenia Properties Ltd, Rofeno Properties Ltd, Samilo Properties Ltd, Vemoto Properties Ltd, Vertilia Properties Ltd και Zenoplus Properties Ltd. Η εγγεγραμμένη διεύθυνση των πιο πάνω εταιριών είναι: Στασίνου 51, Αγία Παρασκευή, Στρόβολος 2002, Λευκωσία, Κύπρος.

Ρουμανία: Selilar Properties SRL. Το εγγεγραμμένο γραφείο της εταιρίας είναι στο Βουκουρέστι, Οδός George Cosbuc 42-44, 4ος όροφος, περιοχή 5, Ρουμανία.

Επίσης, η BOC PCL κατέχει το 100% των πιο κάτω ενδιάμεσων μητρικών εταιριών:

Κύπρος: Otherland Properties Ltd, Battersee Properties Ltd, Trecoda Properties Ltd, Bonayia Properties Ltd, Bocaland Properties Ltd, Commonland Properties Ltd, Romaland Properties Ltd, Fledgego Properties Ltd, Janoland Properties Ltd, Loneland Properties Ltd, Frozenport Properties Ltd, Imoreth Properties Ltd, Inroda Properties Ltd, Melgred Properties Ltd, Tantora Properties Ltd, Zunimar Properties Ltd, Selilar Properties Ltd, Nikaba Properties Ltd, Allioma Properties Ltd, Landanafield Properties Ltd και Hydrobius Ltd. Η εγγεγραμμένη διεύθυνση των πιο πάνω εταιριών είναι: Στασίνου 51, Αγία Παρασκευή, Στρόβολος 2002, Λευκωσία, Κύπρος.

Η BOC PCL κατέχει επίσης το 100% των πιο κάτω αδρανών εταιριών:

Κύπρος: Laiki Bank (Nominees) Ltd, Thames Properties Ltd, Paneuropean Ltd, Philiki Ltd, Cyprialife Ltd, Imperial Life Assurance Ltd, Philiki Management Services Ltd, Nelcon Transport Co. Ltd, Ilera Properties Ltd, Weinco Properties Ltd, Renalandia Properties Ltd, Crolandia Properties Ltd, Iperi Properties Ltd, Finerose Properties Ltd, Fantasio Properties Ltd, Demoro Properties Ltd, Elosis Properties Ltd, Polkima Properties Ltd, Pariza Properties Ltd, Prosilia Properties Ltd, CYCMC I Ltd, CYCMC II Ltd, CYCMC III Ltd και CYCMC IV Ltd. Η εγγεγραμμένη διεύθυνση των πιο πάνω εταιριών είναι: Στασίνου 51, Αγία Παρασκευή, Στρόβολος 2002, Λευκωσία, Κύπρος.

52. Εταιρίες του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Ελλάδα: Κύπρου Ζωής (υποκατάστημα της EuroLife Ltd), Κύπρου Ασφαλιστική (υποκατάστημα των Γενικών Ασφαλειών Κύπρου Λτδ), Κύπρου Εμπορική ΑΕ και Κύπρου Ακίνητα ΑΕ. Η εγγεγραμμένη διεύθυνση των πιο πάνω εταιριών είναι: Λεωφόρος Αλεξάνδρας 192, 11521 Αθήνα, Ελλάδα.

Όλες οι εταιρίες του Συγκροτήματος ενοποιούνται ως θυγατρικές με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης. Όλες οι εταιρίες, εκτός από την Global Balanced Fund of Funds Salamis Variable Company PLC και Cyreit οι οποίες είναι Ταμεία ΟΣΕΚΑ και επενδυτικο ταμείο ακινήτων αντίστοιχα, έχουν μετοχικό κεφάλαιο που αποτελείται από συνήθεις μετοχές.

Έλεγχος επί της CLR Investment Fund Public Ltd (CLR) και των θυγατρικών της χωρίς σημαντική συμμετοχή

Το Συγκρότημα θεωρεί ότι ασκεί έλεγχο στην CLR και των θυγατρικών της (Europrofit Capital Investors Public Limited, Axxel Ventures Limited και CLR Private Equity Limited) μέσω του ελέγχου των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και εκτίθεται σε κυμαινόμενες αποδόσεις μέσω της συμμετοχής του.

Διάλυση και πώληση θυγατρικών

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, οι ακόλουθες θυγατρικές ήταν σε διαδικασία διάλυσης ή σε διαδικασία διαγραφής: Bank of Cyprus (Channel Islands) Ltd, Bank of Cyprus Romania (υποκατάστημα στη Ρουμανία), BC Romanoland Properties Ltd, Blindingqueen Properties Ltd, BOC Ventures Ltd, Buchuland Properties Ltd, Calomland Properties Ltd, Corner LLC, Diners Club (Cyprus) Ltd, Fairford Properties Ltd, Frozenport Properties SRL, Lameland Properties Ltd, Leasing Finance LLC, Loneland Properties SRL, Melgred Properties SRL, Mirodi Properties Ltd, Nallora Properties Ltd, Omiks Finance LLC, Pittsburg Properties Ltd, Salecom Ltd, Sylvesta Properties Ltd, Unknownplan Properties Ltd και Kyprou Finance (NL) B.V.

Σύμφωνα με τη στρατηγική του Συγκροτήματος για έξοδο από τις μη βασικές δραστηριότητες εξωτερικού, οι δραστηριότητες του υποκαταστήματος στη Ρουμανία τερματίστηκαν με την ολοκλήρωση των διατυπώσεων διαγραφής από τις αρμόδιες αρχές. Τα περισσότερα από τα υπόλοιπα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις του υποκαταστήματος στη Ρουμανία με τρίτους έχουν μεταφερθεί σε άλλες εταιρίες του Συγκροτήματος. Το κέρδος από τη διάλυση του υποκαταστήματος στη Ρουμανία ανέρχεται σε €3,023 χιλ.

Οι Unknownplan Properties SRL, Buchuland Properties SRL, Janoland Properties SRL, Mirodi Properties SRL, Nallora Properties SRL, Pittsburg Properties SRL, Samarinda Navigation Co Ltd και Blindingqueen Properties SRL διαλύθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Οι Nelipo Properties Ltd, Zarveto Properties Ltd, Bigwaive Properties Ltd, Jungax Properties Ltd, Bracando Properties Ltd, Kimrar Properties Ltd, Cadomia Properties Ltd, Desogus Properties Ltd, Ecunaland Properties Ltd, Lasmane Properties Ltd, Forsban Properties Ltd, Zedoma Properties Ltd, Carnota Properties Ltd, Fastflow Properties Ltd, Alomco Properties Ltd, Lozzaria Properties Ltd, Basiga Properties Ltd, Belaland Properties Ltd, Bank of Cyprus UK, BOC Financial Services Ltd, Finacap Properties Ltd, Jomento Properties Ltd και Newington Properties Ltd πωλήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Κεφαλοποίηση του αποθεματικού επανεκτίμησης ακινήτων

Κατά τη διάρκεια του 2018, η Bank of Cyprus UK Ltd κεφαλαιοποίησε το αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων της ύψους €7,955 χιλ. μέσω της έκδοσης μετοχών στην BOC PCL και ταυτόχρονης μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου όπως επιτρέπεται από την σχετική νομοθεσία. Με τον ίδιο τρόπο κεφαλαιοποίησε τα άλλα αποθεματικά ύψους €6,059 χιλ. τα οποία είναι παρόμοιας φύσης και επαναταξινομήθηκαν στις συσσωρευμένες ζημιές.

53. Εξαγορές και πωλήσεις

53.1 Εξαγορές κατά το 2018

Δεν υπήρχαν εξαγορές κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

53. Εξαγορές και πωλήσεις (συνέχεια)

53.2 Πώληση κατά το 2018

53.2.1 Πώληση της Bank of Cyprus UK Limited

Το Νοέμβριο 2018, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την πώληση της συμμετοχής του ύψους 100% στη θυγατρική Bank of Cyprus UK και Bank of Cyprus Financial Services Limited.

Η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που πωλήθηκαν κατά την ημερομηνία πώλησης τους παρουσιάζεται πιο κάτω:

Περιουσιακά στοιχεία	**€000**
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**278,250**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**71,932**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	**1,827,113**
Ακίνητα και εξοπλισμός	**17,224**
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	**1,883**
Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	**23,204**
	2,219,606
Υποχρεώσεις	
Καταθέσεις από τράπεζες	**30,869**
Καταθέσεις πελατών	**1,990,360**
Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις	**29,317**
Ομολογιακά δάνεια	**35,340**
	2,085,886
Καθαρά αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία που πωλήθηκαν	**133,720**

Το τίμημα πώλησης ανέρχεται σε €120,131 χιλ., αποτελείται από το βασικό τίμημα πώλησης ύψους €115,991 χιλ. και αναπροσαρμογές ύψους €4,140 χιλ. Η πώληση είχε ως αποτέλεσμα, κέρδος ύψους €3,680 χιλ., που περιλαμβάνει ζημιά €13,703 χιλ. έναντι της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων κατά την ημερομηνία πώλησης και κέρδος €17,383 χιλ., που αντιπροσωπεύει την ανακύκλωση του αποθεματικού μετατροπής συναλλάγματος από τα άλλα συνολικά έσοδα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων (Σημ. 12).

Το μισό βασικό τίμημα πώλησης, μαζί με τις αναπροσαρμογές, εισπράχθηκε κατά την ολοκλήρωση της συναλλαγής και το υπόλοιπο μισό είναι αναβαλλόμενο για περίοδο 24 μηνών, χωρίς οποιουσδήποτε όρους συνδεδεμένους με την επίδοση (Σημ. 29).

Οι καθαρές ταμειακές ροές της Bank of Cyprus UK Limited είναι ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Από εργασίες	**(119,269)**	92,291
Επενδυτικές	**(744)**	(1,862)
Χρηματοδοτικές	**-**	34,483
Καθαρή ταμειακή (εκροή)/εισροή για το έτος	**(120,013)**	124,912

Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών κατά την ημερομηνία πώλησής ανέρχονταν σε €321,225 χιλ.

53. Εξαγορές και πωλήσεις (συνέχεια)

53.3 Εξαγορές κατά το 2017

53.3.1 Εξαγορά του Nicosia Mall Holding (NMH) Ltd

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αναδιάρθρωσης δανείων, το Συγκρότημα απέκτησε στις 28 Σεπτεμβρίου 2017 ποσοστό 51% στο μετοχικό Κεφάλαιο του Nicosia Mall Holdings (NMH) Limited. Το Nicosia Mall Holdings (NMH) Limited είναι η μητρική εταιρία ενός ομίλου θυγατρικών όπου δραστηριοποιείται στην κατασκευή και διαχείριση του Nicosia Mall. Το τίμημα για την απόκτηση του 51% μεριδίου του Nicosia Mall Holdings (NMH) Limited ανέρχεται σε €7,500 χιλ. που χρησιμοποιήθηκε για τη μείωση μέρους των διευκολύνσεων και συνεπώς η εξαγορά δεν περιλάμβανε κανένα χρηματικό αντίτιμο. Η συναλλαγή θεωρήθηκε ως εξαγορά ενός περιουσιακού στοιχείου και δεν αντιμετωπίστηκε ως συνένωση επιχειρήσεων, δεδομένου ότι το Συγκρότημα απέκτησε έλεγχο μιας εισροής χωρίς καμία διαδικασία, συνεπώς δεν αναγνωρίστηκε υπεραξία ή κέρδος από την διαπραγμάτευση. Η BOC PCL ελέγχει το Nicosia Mall Holdings (NMH) Limited.

Τα δικαιώματα μειοψηφίας επιμετρούνται σε αναλογία μεριδίου των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν.

Η εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων του Nicosia Mall Holdings (NMH) κατά την ημερομηνία της εξαγοράς τους παρουσιάζεται πιο κάτω:

Περιουσιακά στοιχεία	**€000**
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	**4,011**
Αποθέματα ακινήτων	**52,758**
	56,769
Υποχρεώσεις	
Καταθέσεις από τράπεζες	**56,769**
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία που ανακτήθηκαν	**-**

Δεν αποκτήθηκαν μετρητά και αντίστοιχα μετρητών.

53.4 Πωλήσεις κατά το 2017

Δεν υπήρχαν σημαντικές πωλήσεις κατά την διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017.

54. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία

Λογιστική αξία της επένδυσης σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία

	Ποσοστό συμμετοχής (%)	**2018 €000**	2017 €000
CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd	**49.9**	**114,637**	115,770
Interfund Investments Plc	**-**	**-**	2,343
Aris Capital Management LLC	**30.0**	**-**	-
Rosequeens Properties Limited	**33.3**	**-**	-
Rosequeens Properties SRL	**33.3**	**-**	-
Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ	**50.0**	**-**	-
Μ.Σ. (Σκύρα) Βάσας Λτδ	**15.0**	**-**	-
D.J. Karapatakis & Sons Limited	**7.5**	**-**	-
Rodhagate Entertainment Ltd	**7.5**	**-**	-
Fairways Automotive Holdings Ltd	**45.0**	**-**	-
		114,637	118,113

Μερίδιο στα κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία από συγγενείς εταιρίες

	2018 €000	2017 €000
CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd	**9,164**	8,781
Interfund Investments Plc	**(69)**	176
	9,095	8,957

Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες

CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd
Ως μέρος της εξαγοράς ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας το 2013, αποκτήθηκε από την BOC PCL το 49.9% της CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd, μητρική εταιρία συγκροτήματος ασφαλιστικών εταιριών στην Κύπρο και στην Ελλάδα.

Τα κύρια οικονομικά στοιχεία της συγγενούς εταιρίας είναι ως ακολούθως:

	2018 €000	2017 €000
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων	**717,515**	707,796
Υποχρεώσεις	**(487,786)**	(475,794)
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της αξίας των συμβολαίων σε ισχύ	**229,729**	232,002

54. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία (συνέχεια)

Η CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd κατέχει καταθέσεις σε εταιρίες του Συγκροτήματος ύψους €21,055 χιλ. Οι συναλλαγές μεταξύ της CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd και του Συγκροτήματος παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

	2018	2017
	€000	€000
Έσοδα από μερίσματα	**5,362**	774
Έξοδα από τόκους πληρωτέα από το Συγκρότημα	**129**	139
Άλλα έξοδα πληρωτέα από το Συγκρότημα	**92**	92
Άλλα έσοδα εισπρακτέα από το Συγκρότημα	**1**	-

Interfund Investments Plc
Τον Μάιο του 2018, η BOC PCL πώλησε το 23.1% που κατείχε στην συγγενή εταιρία της, Interfund Investments Plc, επενδυτική εταιρία κλειστού τύπου στην Κύπρο και εισηγμένη στο ΧΑΚ. Η ζημιά από την πώληση ανέρχεται σε €191 χιλ.

Rosequeens Properties Limited και Rosequeens Properties SRL
Το Συγκρότημα κατέχει πραγματικό ποσοστό ύψους 33.3% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας Rosequeens Properties SRL, η οποία είναι εγγεγραμμένη στη Ρουμανία και είναι ιδιοκτήτρια εμπορικού κέντρου στην Ρουμανία. Το μερίδιο αποκτήθηκε αφού η BOC PCL έλαβε μέρος σε διαδικασία δημόσιου πλειστηριασμού στα πλαίσια διακανονισμού οφειλόμενων χρεών ύψους €21 εκατ. περίπου. Το μερίδιο του Συγκροτήματος στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της συγγενούς εταιρίας στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 είχε μηδενική λογιστική αξία, αφού η εταιρία είχε αρνητικά καθαρά περιουσιακά στοιχεία.

Aris Capital Management LLC
Το Συγκρότημα κατέχει ποσοστό συμμετοχής 30.0% του μετοχικού κεφαλαίου της Aris Capital Management LLC το οποίο μεταφέρθηκε στο Συγκρότημα μετά την εξαγορά ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας. Η επένδυση θεωρείται ότι υπέστη πλήρη απομείωση και η αξία της περιορίζεται στο μηδέν.

Μ.Σ. (Σκύρα) Βάσας Λτδ
Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αναδιάρθρωσης των δανείων του, το Συγκρότημα απέκτησε ποσοστό ύψους 15.0% στο μετοχικό κεφάλαιο της Μ.Σ. (Σκύρα) Βάσας Λτδ. Η Μ.Σ. (Σκύρα) Βάσας Λτδ είναι η μητρική εταιρία συγκροτήματος εταιριών (συγκρότημα Σκύρα Βάσα) με δραστηριότητες στην παραγωγή, επεξεργασία και διανομή υλικών (θρυμματισμένες πέτρες και άμμος) και παροχή άλλων δομικών υλικών, και υπηρεσίες που βασίζονται σε βασικά προϊόντα όπως έτοιμο σκυρόδεμα, άσφαλτος και συσκευασία υλικών. Το Συγκρότημα θεωρεί ότι ασκεί σημαντική επιρροή στο συγκρότημα Σκύρα Βάσας καθώς μπορεί να εκπροσωπείται στο Διοικητικό Συμβούλιο και να ψηφίζει για θέματα που αφορούν τις δραστηριότητες του συγκροτήματος Σκύρα Βάσας. Η επένδυση θεωρείται ότι υπέστη πλήρη απομείωση και η αξία της περιορίζεται στο μηδέν.

D.J. Karapatakis & Sons Limited και Rodhagate Entertainment Ltd
Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αναδιάρθρωσης των δανείων του, το Συγκρότημα απέκτησε ποσοστό ύψους 7.5% στο μετοχικό κεφάλαιο της D.J. Karapatakis & Sons Limited και της Rodhagate Entertainment Ltd, με δραστηριότητες που αφορούν την αναψυχή, τον τουρισμό, τον κινηματογράφο και την ψυχαγωγία στην Κύπρο. Το Συγκρότημα θεωρεί ότι ασκεί σημαντική επιρροή στις δύο εταιρίες καθώς μπορεί να εκπροσωπείται στο Διοικητικό Συμβούλιο και να ψηφίζει για θέματα που αφορούν τις δραστηριότητες των δύο εταιριών. Οι επενδύσεις θεωρούνται ότι υπέστησαν πλήρη απομείωση και η αξία τους περιορίζεται στο μηδέν.

Fairways Automotive Holdings Ltd
Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αναδιάρθρωσης των δανείων του, το Συγκρότημα απέκτησε το 45.0% στο μετοχικό κεφάλαιο της Fairways Automotive Holdings Ltd. Η Fairways Automotive Holdings Ltd είναι η μητρική εταιρία της Fairways Ltd η οποία δραστηριοποιείται στην εισαγωγή και εμπορία των μηχανοκίνητων οχημάτων και ανταλλακτικών. Το Συγκρότημα θεωρεί ότι ασκεί σημαντική επιρροή στην εταιρία. Η επένδυση θεωρείται ότι υπέστη πλήρη απομείωση και η αξία της περιορίστηκε στο μηδέν.

54. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξία (συνέχεια)

Επένδυση σε κοινοπραξία

Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ
Το Συγκρότημα κατέχει το 50.0% του μετοχικού κεφαλαίου της Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ. Η μετοχική συμφωνία με τον άλλο μέτοχο της Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ καθορίζει αριθμό θεμάτων που απαιτούν τη συναίνεση και των δύο μετόχων, επομένως το Συγκρότημα θεωρεί ότι έχει από κοινού έλεγχο στην εταιρία. Η λογιστική αξία της Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ περιορίζεται στο μηδέν.

Το ποσοστό συμμετοχής είναι σε συνήθεις μετοχές ή σε συμμετοχές σε μέλη.

55. Αναφορά ανά χώρα

Το άρθρο 89 της Οδηγίας Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) απαιτεί από τις τράπεζες να γνωστοποιούν σε ενοποιημένη βάση, τις ακόλουθες πληροφορίες για όλες τις χώρες όπου δραστηριοποιείται το Συγκρότημα. Ο πιο κάτω πίνακας περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τα ακόλουθα στοιχεία του Συγκροτήματος για το έτος 2018:

	Συνολικά λειτουργικά εισοδήματα/(έξοδα)	Μέσος όρος αριθμού υπαλλήλων	Κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία	Λογιστικά έξοδα/(έσοδα) φορολογίας στα κέρδη/(ζημιές)	Εταιρικός φόρος που πληρώθηκε/(επιστράφηκε)	Κρατικές επιδοτήσεις που εισπράχτηκαν
Χώρα	**€000**		**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Κύπρος	786,914	4,116	18,686	(1,623)	5,802	-
Ρωσσία	955	5	(3,110)	-	-	-
Ηνωμένο Βασίλειο	267	196	428	-	670	-
Ρουμανία	19,647	16	18,819	(2,281)	17	-
Ελλάδα	(294)	8	(16,186)	(1,614)	(10,412)	-
Ολλανδία	(51,699)	-	(51,997)	(2)	10	-
Σύνολο	**755,790**	**4,341**	**(33,360)**	**(5,520)**	**(3,913)**	**-**

Οι εργασίες των εταιριών του Συγκροτήματος ανά γεωγραφικό τομέα παρουσιάζονται στη Σημείωση 52.

Συνολικά λειτουργικά εισοδήματα: περιλαμβάνει τα καθαρά έσοδα από τόκους, τα καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες, τα καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος, τα καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα, τα καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες, τα κέρδη/(ζημιές) από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα, κέρδη/(ζημιές) από πώληση αποθεμάτων ακινήτων και τα λοιπά έσοδα.

Αριθμός υπαλλήλων: ο αριθμός υπαλλήλων έχει υπολογιστεί ως ο μέσος όρος αριθμού υπαλλήλων, σε τριμηνιαία βάση, οι οποίοι εργοδοτούνταν από το Συγκρότημα κατά το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2018.

Κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία: τα κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία αφορούν κέρδη/(ζημιές) μετά την αφαίρεση των εσόδων/(εξόδων) μεταξύ των τομέων.

Λογιστικά έξοδα/(έσοδα) φορολογίας στα κέρδη/(ζημιές): περιλαμβάνει τον εταιρικό φόρο και την Κυπριακή έκτακτη αμυντική εισφορά. Η αναβαλλόμενη φορολογία για το έτος εξαιρείται από τα παραπάνω.

55. Αναφορά ανά χώρα (συνέχεια)

Εταιρικός φόρος που πληρώθηκε/(επιστράφηκε): περιλαμβάνει πληρωμές εταιρικού φόρου που έγιναν κατά τη διάρκεια του 2018 (περιλαμβάνει φόρο για ασφάλιστρα) και Κυπριακή έκτακτη αμυντική εισφορά.

56. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς

56.1 Τροποποιήσεις στη νομοθεσία για μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (ΑΦΑ) σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις (ΑΦΠ)

Την 1 Μαρτίου 2019 η Βουλή των Αντιπροσώπων της Κύπρου υιοθέτησε τροποποιήσεις στον Περί Φορολογίας του Εισοδήματος νομοθεσία (η Νομοθεσία) οι οποίες δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 15 Μαρτίου 2019 (οι τροποποιήσεις).

Οι τροποποιήσεις επιτρέπουν τη μετατροπή ορισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (ΑΦΑ) σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις (ΑΦΠ). Στο βαθμό που οι ΑΦΠ δεν χρησιμοποιηθούν, μετατρέπονται σε επιστρεπτέο ποσό υπέρ πιστωτικού ιδρύματος που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των τροποποιήσεων. Οι τροποποιήσεις της νομοθεσίας αφορούν τις φορολογικές ζημιές οι οποίες μεταφέρθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα στην Τράπεζα Κύπρου τον Μάρτιο 2013 στο πλαίσιο του περί 'Εξυγίανσης Πιστωτικών και 'Αλλων Ιδρυμάτων Νόμου' του 2013.

Με βάση την νομοθεσία η BOC PCL μπορεί, δυνητικά και σταδιακά, να μετατρέψει σε ΑΦΠ ως και €3.3 δισ. φορολογικές ζημιές (που δημιούργησαν ΑΦΑ ύψους €417 εκατ.), με τη μετατροπή να γίνεται βάσει του εκάστοτε φορολογικού συντελεστή. Οι υπόλοιπες φορολογικές ζημιές πέραν των €3.3 δισ. που μεταφέρθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα στην Τράπεζα Κύπρου το Μάρτιο του 2013 κατ' ουσία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την BOC PCL παρά μόνο για σκοπούς μεταφοράς μέσω αναδιοργανώσεων πριν την 1 Οκτωβρίου 2019 (νοουμένου ότι θα έχει ληφθεί η προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Οικονομικών). Η BOC PCL κατέβαλε τίμημα για τις ΑΦΑ ως μέρος της τιμής εξαγοράς ορισμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Λαϊκής Τράπεζας το 2013.

Οι τροποποιήσεις θα έχουν ως αποτέλεσμα βελτιωμένο χειρισμό των ΑΦΑ ως προς τα εποπτικά κεφάλαια, σύμφωνα με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) και θα αυξήσουν τον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) κατά 170 μ.β. (μη ελεγμένος), με βάση μεταβατικές διατάξεις, στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Η βελτίωση αυτή περιλαμβάνει και την επίδραση από την αναστροφή της απομείωσης των σχετικών ΑΦΑ ύψους €108 εκατ. που καταγράφηκαν σε προηγούμενα έτη η οποία θα αναγνωριστεί στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων το 2019.

56.2 Παραίτηση του Διευθύνοντα Συμβούλου του Συγκροτήματος

Στις 3 Μαρτίου 2019 ο Διευθύνων Σύμβουλος του Συγκροτήματος κ. John Patrick Hourican ενημέρωσε το Συμβούλιο για την απόφασή του να αποχωρήσει από τον Συγκρότημα το Σεπτέμβριο 2019.

Building a better working world

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ BANK OF CYPRUS HOLDINGS PUBLIC LIMITED COMPANY

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις οικονομικές καταστάσεις της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company (η 'Εταιρία' ή η 'Μητρική Εταιρία') και των θυγατρικών της (το 'Συγκρότημα') για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, οι οποίες αποτελούνται από την Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων, την Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων του Συγκροτήματος και της Εταιρίας, τον Ισολογισμό του Συγκροτήματος και της Εταιρίας, την Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων του Συγκροτήματος και της Εταιρίας, την Κατάσταση Ταμειακών Ροών του Συγκροτήματος και της Εταιρίας και σημειώσεις στις οικονομικές καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένης της περίληψης σημαντικών λογιστικών πολιτικών που παρουσιάζονται στη σημείωση 2. Το πλαίσιο χρηματοοικονομικής αναφοράς που έχει χρησιμοποιηθεί για την ετοιμασία τους είναι η Ιρλανδική νομοθεσία και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς ('ΔΠΧΑ') όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και, όσον αφορά τις οικονομικές καταστάσεις της Μητρικής Εταιρίας, όπως έχουν εφαρμοστεί σύμφωνα με τις πρόνοιες της Νομοθεσίας για Εταιρίες του 2014 της Ιρλανδίας.

Κατά τη γνώμη μας:

- οι οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και της οικονομικής θέσης του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και των ζημιών του για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή;

- οι οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και της οικονομικής θέσης της Εταιρίας στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και των ζημιών της για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή;

- οι οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος έχουν καταλλήλως ετοιμαστεί σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση;

- οι οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας έχουν καταλλήλως ετοιμαστεί σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και όπως έχουν εφαρμοστεί σύμφωνα με τις πρόνοιες της Νομοθεσίας για Εταιρίες του 2014 της Ιρλανδίας; και

- οι οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος και της Εταιρίας έχουν καταλλήλως ετοιμαστεί σύμφωνα με τις πρόνοιες της Νομοθεσίας για Εταιρίες του 2014 της Ιρλανδίας και, όσον αφορά τις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος, σύμφωνα με το Άρθρο 4 του Κανονισμού για την υιοθέτηση ορισμένων διεθνών λογιστικών προτύπων (IAS Regulation).

Βάση γνώμης

Ο έλεγχός μας έχει διενεργηθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (Ιρλανδίας) ('ΔΠΕ (Ιρλανδίας)') και τους σχετικούς νόμους. Οι ευθύνες μας με βάση αυτά τα πρότυπα περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο Ευθύνες του Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων της έκθεσής μας. Είμαστε ανεξάρτητοι από το Συγκρότημα και την Μητρική Εταιρία σύμφωνα με τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο μας των οικονομικών καταστάσεων στην Ιρλανδία, συμπεριλαμβανομένου του Κώδικα Δεοντολογίας που ισχύει για οντότητες δημοσίου συμφέροντος που έχει εκδοθεί από την Ιρλανδική Εποπτική Αρχή Ελέγχου και Λογιστικής (IAASA), και έχουμε συμμορφωθεί με τις άλλες ευθύνες δεοντολογίας που απορρέουν από τις απαιτήσεις αυτές.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Building a better working world

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ BANK OF CYPRUS HOLDINGS PUBLIC LIMITED COMPANY

Κύρια θέματα ελέγχου

Τα κύρια θέματα ελέγχου είναι εκείνα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου και περιλαμβάνουν τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος (είτε από απάτη είτε από άλλο λόγο) που έχουν αξιολογηθεί ως οι πιο σημαντικοί και τους οποίους έχουμε αναγνωρίσει, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είχαν τη μεγαλύτερη επίδραση: στη γενική στρατηγική ελέγχου, τον καταμερισμό πόρων στον έλεγχο; και που κατεύθυναν τις προσπάθειες της ελεγκτικής ομάδας. Τα θέματα αυτά έχουν εξεταστεί στο πλαίσιο του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη σχετικά με αυτά τα θέματα.

Κίνδυνος	Αντιμετώπιση του Κινδύνου
Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9 Την 1 Ιανουαρίου 2018, το Συγκρότημα υιοθέτησε το ΔΠΧΑ 9, ένα νέο λογιστικό πρότυπο για τα χρηματοοικονομικά μέσα. Το πρότυπο αυτό εισάγει ένα μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε σύγκριση με ένα μοντέλο ζημιών που έχουν επισυμβεί, το οποίο εφαρμοζόταν προηγουμένως κάτω από το ΔΛΠ 39. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το Συγκρότημα παρουσιάζει ένα συνολικό ποσό δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ύψους €12.4 δις και €1.9 δις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές. Η βάση της πολιτικής για τις προβλέψεις για απομείωση παρουσιάζεται στη Σημείωση 2.19 και αναλύεται περαιτέρω στη Σημείωση 5.2 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Έχουμε επικεντρωθεί στις ακόλουθες κύριες κρίσεις και παραδοχές σε ότι αφορά την αναγνώριση και την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών: • Την κατανομή των δανείων και απαιτήσεων στο Στάδιο 1, 2 ή 3 με τη χρήση κριτηρίων σύμφωνα με το πρότυπο; • Τις διερμηνείες και τις παραδοχές που έχουν χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία του μοντέλου που έχει υπολογίσει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές; • Την πληρότητα και ακρίβεια των δεδομένων που έχουν χρησιμοποιηθεί στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών; • Τις παραμέτρους, παραδοχές και τις σταθμικές πιθανότητες που έχουν ανατεθεί στα διάφορα οικονομικά σενάρια;	Για τη συλλογή επαρκών ελεγκτικών τεκμηρίων: • Έχουμε επιβεβαιώσει τις σχετικές με τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών διαδικασιών για την αναγνώριση των κύριων συστημάτων, των εφαρμογών και των δικλίδων ασφαλείας μέσα σε αυτές τις διαδικασίες; • Έχουμε αξιολογήσει το σχεδιασμό και τη λειτουργική αποτελεσματικότητα των κύριων δικλίδων ασφαλείας γύρω από τις σχετικές με τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών διαδικασιών; • Έχουμε επιθεωρήσει τα κύρια τεχνικά έγγραφα που ετοιμάστηκαν από τη διοίκηση κατά τη διάρκεια του μεταβατικού έργου στα πλαίσια της αξιολόγησης μας της αποτελεσματικότητας της υλοποίησης; • Έχουμε ελέγξει τις κύριες δικλίδες ασφαλείας που έχει αναπτύξει η διοίκηση για το σκοπό της δημιουργίας της μεταβατικής αναπροσαρμογής τόσο για την Απομείωση όσο και την Ταξινόμηση και Επιμέτρηση; • Έχουμε αξιολογήσει τις εξηγήσεις της διοίκησης όσον αφορά την υπολογιζόμενη συνολική επίδραση του ΔΠΧΑ 9 πάνω στον Ισολογισμό την 1 Ιανουαρίου 2018; • Έχουμε παρακολουθήσει τις κοινές συναντήσεις των επιτροπών Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων στις οποίες έχουν συζητηθεί και εγκριθεί από τα μέλη οι παραμέτροι, οι παραδοχές, οι προσαρμογές και τα αποτελέσματα; • Έχουμε αξιολογήσει τα κριτήρια που έχουν χρησιμοποιηθεί για την κατανομή των δανείων και απαιτήσεων στο Στάδιο 1, 2 ή 3 με βάση το ΔΠΧΑ 9. Έχουμε επιλέξει ένα δείγμα δανείων και απαιτήσεων από το Στάδιο 1, 2 ή 3 για να επιβεβαιώσουμε την κατανομή τους στο κατάλληλο στάδιο; • Έχουμε ελέγξει την πληρότητα και ακρίβεια των δεδομένων μέσω διαδικασιών συμφιλίωσης στα συστήματα από τα οποία πηγάζουν και διαδικασιών ελέγχου των παραμέτρων; • Με τη βοήθεια εσωτερικών ειδικών σε θέματα πιστωτικού κινδύνου, έχουμε ελέγξει τις παραδοχές, τις παραμέτρους και τις φόρμουλες για ένα δείγμα αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Αυτός ο έλεγχος περιλάμβανε την αξιολόγηση της καταλληλότητας των μοντέλων και των φόρμουλων που έχουν χρησιμοποιηθεί, τον υπολογισμό της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης, τη ζημιά από αθέτηση υποχρέωσης και το άνοιγμα σε αθέτηση για ένα δείγμα;

• Την αναγνώριση και επιμέτρηση προβλέψεων σε ατομική βάση; • Την ακρίβεια και πληρότητα των γνωστοποιήσεων στις οικονομικές καταστάσεις.	• Με τη βοήθεια εσωτερικών ειδικών σε θέματα πιστωτικού κινδύνου, έχουμε αξιολογήσει το βασικό σενάριο και τα εναλλακτικά οικονομικά σενάρια, συμπεριλαμβανομένων των σταθμικών πιθανοτήτων. Έχουμε αξιολογήσει την καταλληλότητα των προβλεπόμενων μακροοικονομικών μεταβλητών, όπως του ΑΕΠ, της ανεργίας, των επιτοκίων και του Δείκτη Τιμών Ακινήτων; • Έχουμε ελέγξει ένα δείγμα των επιθεωρήσεων που διενεργεί η Εταιρία για τα δάνεια και έχουμε αξιολογήσει τις προβλέψεις, με τη βοήθεια εσωτερικών ειδικών σε θέματα αποτίμησης ακινήτων σε ότι αφορά την αποτίμηση των εξασφαλίσεων. Έχουμε εξετάσει άλλες παραδοχές σχετικές με ταμειακές ροές εκεί όπου η πρόβλεψη δεν εξαρτάται από την αξία των εξασφαλίσεων. Έχουμε επίσης αξιολογήσει τον χρονικό ορίζοντα των αναμενόμενων ταμειακών ροών; και • Έχουμε επιθεωρήσει τις γνωστοποιήσεις μέσα στις οικονομικές καταστάσεις για να αξιολογήσουμε την επάρκεια και την καταλληλότητα τους για συμμόρφωση με τα σχετικά λογιστικά πρότυπα. Έχουμε ολοκληρώσει τις προγραμματισμένες διαδικασίες μας χωρίς ουσιώδη διαφορά. Δεν έχουμε αναφέρει στην Επιτροπή Ελέγχου του Συγκροτήματος οποιοδήποτε σημαντικό σχετικό θέμα.
Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα Το ποσό των προβλέψεων για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ανέρχεται σε €117 εκατ. (2017: €138 εκατ.). Η βάση της πολιτικής των προβλέψεων αυτών παρουσιάζεται στη Σημείωση 2.39.1 και αναλύεται περαιτέρω στη Σημείωση 5.5 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Το Συγκρότημα, στο πλαίσιο των συνήθων δραστηριοτήτων του, υπόκειται σε νομικές αξιώσεις, έρευνες και άλλες διαδικασίες. Επίσης λειτουργεί σε ένα περιβάλλον με μεγάλη κανονιστική ρύθμιση και πρέπει να παραμένει σε συνεχή επαγρύπνηση για να εξασφαλίσει τη συμμόρφωσή του με τους σχετικούς κανόνες και κανονισμούς. Η διοίκηση επιθεωρεί όλες τις υφιστάμενες και πιθανές υποθέσεις για επιδικίες και κανονιστικά θέματα με βάση την αξιολόγηση της πιθανότητας κατά πόσο θα απαιτηθεί μια εκροή οικονομικών πόρων από το Συγκρότημα σε συνεννόηση με το τμήμα εσωτερικής συμμόρφωσης και το νομικό τμήμα. Η αναγνώριση και επιμέτρηση των προβλέψεων για επιδικίες, κανονιστικά θέματα και αποκατάσταση πελατών απαιτούν μεγαλύτερο βαθμό κρίσης. Λόγω του κινδύνου ότι η πρόβλεψη για επικείμενες επιδικίες και εκκρεμή ρυθμιστικά θέματα	Για τη συλλογή επαρκών ελεγκτικών τεκμηρίων: • Έχουμε επιβεβαιώσει τη σχετική με τον υπολογισμό των προβλέψεων για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές, κανονιστικά και άλλα θέματα διαδικασία για την αναγνώριση των κύριων συστημάτων, των εφαρμογών και των δικλίδων ασφαλείας μέσα σε αυτή τη διαδικασία; • Έχουμε λάβει από το εσωτερικό νομικό τμήμα του Συγκροτήματος λεπτομερή αξιολόγηση των πιθανών αποτελεσμάτων για κάθε ξεχωριστή περίπτωση που ξεπερνά τις €200 χιλιάδες. Η αξιολόγηση αυτή έχει προσυπογραφεί από τους εξωτερικούς νομικούς συμβούλους του Συγκροτήματος στην Κύπρο και στην Ελλάδα; • Αναλύσαμε με τον επικεφαλή του εσωτερικού νομικού τμήματος τη λίστα των υπάρχουσων και πιθανών αξιώσεων, την τρέχουσα εξέλιξη των υπάρχουσων υποθέσεων με ένα εύρος πιθανών αποτελεσμάτων και την επακόλουθη έκθεση για το Συγκρότημα; • Αναλύσαμε την λίστα με τις νομικές υποθέσεις για κάθε τοποθεσία και ελέγξαμε ότι έχει αναγνωριστεί επαρκής πρόβλεψη στα βιβλία του Συγκροτήματος οπού η έκθεση έχει αξιολογηθεί ως πιθανή; • Επιθεωρήσαμε τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και άλλων επιτροπών για την ύπαρξη στοιχείων για νομικές υποθέσεις που δεν έχουμε εντοπίσει ή για εξελίξεις σε τρέχουσες υποθέσεις που μπορεί να επηρεάσουν το αποτέλεσμα; • Επιθεωρήσαμε την επικοινωνία με τις εποπτικές αρχές για τη διάρκεια της ελεγκτικής περιόδου και επίσης ζητήσαμε από το τμήμα κανονιστικής συμμόρφωσης να μας αναφέρει

μπορεί να είναι ανεπαρκής ή ακατάλληλη, και λόγω της δυσκολίας στην αξιολόγηση και στην εκτίμηση του ποσού από τις προκύπτουσες υποχρεώσεις, αυτό θεωρείται κύριο θέμα ελέγχου. Αναφερθείτε στις λογιστικές πολιτικές και στη Σημείωση 40 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.	γνωστές υπάρχουσες περιστάσεις ή πιθανή μη συμμόρφωση με τυχόν κανονιστικές απαιτήσεις; • Αναλύσαμε τα αρχεία και τις εκθέσεις αποτελεσμάτων για την αξιολόγηση των προβλέψεων αποζημίωσης των πελατών, τα οποία ετοιμάστηκαν από τους εξωτερικούς συμβούλους του Συγκροτήματος; • Έχουμε αξιολογήσει την επάρκεια και την καταλληλότητα των γνωστοποιήσεων για συμμόρφωση με τα σχετικά λογιστικά πρότυπα. Έχουμε ολοκληρώσει τις προγραμματισμένες διαδικασίες μας χωρίς ουσιώδη διαφορά. Έχουμε επικοινωνήσει στην Επιτροπή Ελέγχου του Συγκροτήματος μία διαφορά που δεν έχει διορθωθεί.
Συνεχιζόμενη δραστηριότητα Όπως γνωστοποιείται στη Δήλωση Ευθύνης του Διοικητικού Συμβουλίου, οι Σύμβουλοι υποχρεούνται να καταρτίζουν τις οικονομικές καταστάσεις με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός εάν θεωρείται ακατάλληλο να υποθέσουν ότι το Συγκρότημα και η Εταιρία θα συνεχίσει τις δραστηριότητές της. Οι Σύμβουλοι έχουν προβεί στην εκτίμηση ότι η αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας είναι κατάλληλη και ότι το Συγκρότημα λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διατηρήσει τη βιωσιμότητα των δραστηριοτήτων του στο μέλλον. Για την εκτίμησή τους, οι Σύμβουλοι έχουν λάβει υπόψην τη συμμόρφωση με τους κανονιστικούς δείκτες, πρόσφατες τροποποιήσεις στην Κυπριακή νομοθεσία και την αβεβαιότητα σε ότι αφορά την εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών που συμπεριλαμβάνονται στο Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο. Οι Σύμβουλοι έχουν σχεδιάσει τις ενέργειες που θεωρούν απαραίτητες για να εξασφαλίσουν ότι το Συγκρότημα θα διατηρήσει τη βιωσιμότητα των δραστηριοτήτων του στο μέλλον. Η Έκθεση Συμβούλων και η Σημείωση 3 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων παρουσιάζει λεπτομέρειες για την εκτίμηση των Συμβούλων. Λαμβάνοντας υπόψην την κρίση και τις αβεβαιότητες που περιλαμβάνονται στην εκτέλεση του Χρηματοοικονομικού και Κεφαλαιακού Πλάνου και των ενεργειών που περιλαμβάνονται σε αυτό, θεωρούμε ότι αυτό αποτελεί κύριο θέμα ελέγχου.	Για την απόκτηση επαρκών ελεγκτικών τεκμηρίων: • Διαβάσαμε την αλληλογραφία με τις εποπτικές αρχές που σχετίζεται με το εποπτικό κεφάλαιο και τις απαιτήσεις ρευστότητας του Συγκροτήματος, επιπρόσθετα με άλλη αλληλογραφία όπως τα ευρήματα της Διαδικασίας Εποπτείας και Αξιολόγησης. Έχουμε επίσης συζητήσει τα ευρήματα της Διαδικασίας Εποπτείας και Αξιολόγησης με τη διοίκηση του Συγκροτήματος για να κατανοήσουμε τις ενέργειες που εφαρμόζονται για ανταπόκριση στα σημεία της Κοινής Εποπτικής Ομάδας; • Έχουμε συναντηθεί με τα μέλη της Κοινής Εποπτικής Ομάδας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για να κατανοήσουμε τη δική τους αξιολόγηση για διάφορα θέματα συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων: o το Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο του Συγκροτήματος και τις σχετικές ενέργειες που πρέπει να γίνουν για την επίτευξη του; o τη συνεχιζόμενη βιωσιμότητα του Συγκροτήματος και τις σχετικές μακροοικονομικές συνθήκες που επηρεάζουν τη μελλοντική βιωσιμότητα; o τα ευρήματα που συμπεριλαμβάνονται στην επιστολή της Διαδικασίας Εποπτείας και Αξιολόγησης; και o τη Μεταφορά Σημαντικού Κινδύνου του Project Helix συμπεριλαμβανομένων των προσθετικών κεφαλαιακών επιπτώσεων. • Έχουμε λάβει υπόψην τις σημαντικές συναλλαγές μέσα στο 2018 και τη συνεχιζόμενη προσθετική τους επίδραση στη συμμόρφωση με τους εποπτικούς δείκτες κεφαλαίου. Οι συναλλαγές αυτές περιλαμβάνουν: o το Project Helix, μια συναλλαγή πώλησης ενός χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων, για την οποία έχει ληφθεί η έγκριση της Μεταφοράς Σημαντικού Κινδύνου από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μέσα στο Μάρτιο του 2019; o την ολοκλήρωση της πώλησης της Bank of Cyprus UK Limited το τρίτο τρίμηνο του 2018 σε τρίτους επενδυτές; και o την έκδοση Πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1 ύψους €220 εκατ.

	• Έχουμε λάβει υπόψην το νόμο αριθμός 28 (I) του 2019 που τροποποιεί τους περί φορολογίας του εισοδήματος νόμους του 2002 έως 2019 που έχει ψηφιστεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων της Κύπρου το πρώτο τρίμηνο του 2019. Αυτή η νομοθεσία έχει μετατρέψει την Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση που έχει αναγνωριστεί από το Συγκρότημα κατά την απόκτηση της πρώην Λαϊκής Τράπεζας σε Αναβαλλόμενη Φορολογική Πίστωση. Αυτή η νομοθεσία έχει προσθετική επίδραση στην ικανότητα του Συγκροτήματος για συμμόρφωση με τους εποπτικούς δείκτες κεφαλαίου για τους επόμενους 12 μήνες; • Έχουμε επιθεωρήσει το τριετές Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο του Συγκροτήματος που εγκρίθηκε από τους Συμβούλους το Φεβρουάριο του 2019; • Έχουμε επιθεωρήσει την προβολή των εποπτικών δεικτών κεφαλαίου του Συγκροτήματος για τους επόμενους 12 μήνες οι οποίοι λαμβάνουν υπόψην το Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο; • Με τη βοήθεια εσωτερικών ειδικών σε θέματα αποτίμησης, αξιολογήσαμε τις εισροές και τις παραδοχές που ενσωματώνονται στις προβλέψεις κερδοφορίας που περιλαμβάνονται μέσα στο Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο, εξετάζοντας εάν οι προβλέψεις είναι εντός των πλαισίων μιας σειράς πιθανών εναλλακτικών αποτελεσμάτων με βάση τη γνώση μας για την επιχείρηση, το λειτουργικό περιβάλλον του Συγκροτήματος και της Κύπρου, το Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο που έχει ετοιμάσει το Συγκρότημα, τη μελλοντική στρατηγική και τις προηγούμενες επιδόσεις; και • Έχουμε αξιολογήσει την επάρκεια και την καταλληλότητα των γνωστοποιήσεων σε σχέση με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα. Έχουμε ολοκληρώσει τις προγραμματισμένες διαδικασίες μας χωρίς ουσιώδη διαφορά. Δεν έχουμε αναφέρει στην Επιτροπή Ελέγχου του Συγκροτήματος οποιοδήποτε σημαντικό σχετικό θέμα.
Ανάκτηση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων Το Συγκρότημα έχει αναγνωρίσει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ύψους €301.8 εκατ. (2017: €383.5 εκατ.) σε σχέση με φορολογικές ζημιές που μπορούν να μεταφερθούν στα επόμενα έτη. Η βάση της αναγνώρισης παρουσιάζεται στις λογιστικές πολιτικές και αναλύεται περαιτέρω στη Σημείωση 5.3 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Η δυνατότητα ανάκτησης και η λογιστική αξία των αναβαλλομένων φορολογικών απαιτήσεων απαιτεί την κρίση της διοίκησης και την εκτίμηση της για την αξιολόγηση της πιθανότητας, του χρονικού ορίζοντα και της επάρκειας μελλοντικών φορολογητέων κερδών από τα οποία μπορούν να αντισταθμιστούν οι εκπεστέες προσωρινές	Για την απόκτηση επαρκών ελεγκτικών τεκμηρίων: • Έχουμε επιβεβαιώσει τη διαδικασία επιμέτρησης των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων για την αναγνώριση των κύριων συστημάτων, των εφαρμογών και των δικλίδων ασφαλείας μέσα σε αυτή τη διαδικασία; • Έχουμε αξιολογήσει το σχεδιασμό και τη λειτουργική αποτελεσματικότητα των κύριων δικλίδων ασφαλείας γύρω από τις σχετικές διαδικασίες; • Επιθεωρήσαμε και ελέγξαμε τους υπολογισμούς του Χρηματοοικονομικού και Κεφαλαιακού Πλάνου του Συγκροτήματος που αποτέλεσε τη βάση των εκτεταμένων εκτιμήσεων μέχρι το 2028; • Με τη βοήθεια εσωτερικών ειδικών σε θέματα αποτίμησης, αξιολογήσαμε τις εισροές και τις παραδοχές που ενσωματώνονται στις προβλέψεις της διοίκησης, εξετάζοντας εάν οι συνολικές προβλέψεις είναι εντός των πλαισίων μιας σειράς πιθανών εναλλακτικών αποτελεσμάτων με βάση τη γνώση μας για την επιχείρηση, το λειτουργικό περιβάλλον της

διαφορές και οι μη χρησιμοποιημένες φορολογικές ζημιές, ιδιαίτερα όταν αυτή η πρόβλεψη εκτείνεται πέρα από τον συνήθη κύκλο προγραμματισμού. Αυτό με τη σειρά του βασίζεται σε παραδοχές σχετικά με τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες, την απόδοση της επιχείρησης και τη νομοθεσία που διέπει τη χρήση των ιστορικών εμπορικών ζημιών που μεταφέρονται. Υπό το φως της εγγενούς αβεβαιότητας και του σημαντικού βαθμού κρίσης και εκτίμησης που απαιτείται από τη διοίκηση, θεωρήσαμε ότι οι μελλοντικές προβλέψεις που υποστηρίζουν την αναγνώριση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων αποτελούν κύριο θέμα ελέγχου. Αναφερθείτε στις λογιστικές πολιτικές και στη Σημειώση 18 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.	Κύπρου και του Συγκροτήματος, τη μελλοντική στρατηγική και τις προηγούμενες επιδόσεις; • Συγκρίναμε τα πραγματικά αποτελέσματα με τις προβλέψεις κέρδους της διοίκησης και λάβαμε εξηγήσεις σχετικά με τις σημαντικές διακυμάνσεις για να αξιολογήσουμε την ακρίβεια της διαδικασίας πρόβλεψης; • Έχουμε αξιολογήσει την επάρκεια και την καταλληλότητα των γνωστοποιήσεων για συμμόρφωση με τα σχετικά λογιστικά πρότυπα. Έχουμε ολοκληρώσει τις προγραμματισμένες διαδικασίες μας χωρίς ουσιώδη διαφορά. Δεν έχουμε αναφέρει στην Επιτροπή Ελέγχου του Συγκροτήματος οποιοδήποτε σημαντικό σχετικό θέμα.
Αποτίμηση αποθεμάτων ακινήτων Το Συγκρότημα απέκτησε σημαντικό αριθμό ακίνητων ως αποτέλεσμα συμφωνιών για αναδιαρθρώσεις με πελάτες. Στις 31 Δεκέμβριου 2018, τα αποθέματα ακίνητων ανέρχονται σε €1.53 δις (2017: €1.64 δις). Η βάση της πολιτικής της αποτίμησης των αποθεμάτων ακίνητων παρουσιάζεται στις λογιστικές πολιτικές και αναλύεται περαιτέρω στη Σημείωση 5.4 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Αυτά τα ακίνητα αποτιμώνται από το Συγκρότημα ως αποθέματα ακινήτων με βάση το ΔΛΠ 2. Λαμβάνοντας υπόψη το μεγάλο αριθμό των ακινήτων που κατέχονται και της αβεβαιότητας γύρω από τις συνθήκες της αγοράς κατά την αξιολόγηση του ανακτήσιμου ποσού, θεωρήσαμε ότι παραμέτροι της αποτίμησης που βασίζονται σε κρίσεις αποτελούν κύριο θέμα ελέγχου. Αναφερθείτε στις λογιστικές πολιτικές και στη Σημείωση 28 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.	Για την απόκτηση επαρκών ελεγκτικών τεκμηρίων: • Έχουμε επιβεβαιώσει τις σχετικές με την αποτίμηση αποθεμάτων ακινήτων διαδικασίες για την αναγνώριση των κύριων συστημάτων, των εφαρμογών και των δικλίδων ασφαλείας μέσα σε αυτές τις διαδικασίες; • Έχουμε αξιολογήσει το σχεδιασμό και τη λειτουργική αποτελεσματικότητα των κύριων δικλίδων ασφαλείας γύρω από τη διαδικασία αποτίμησης αποθεμάτων ακινήτων; • Λάβαμε την αξιολόγηση της διοίκησης για την καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία και ελέγξαμε εάν η αξία του αποθέματος κατά την ημερομηνία αναφοράς σύμφωνα με το ΔΛΠ 2, έχει καθοριστεί ως η χαμηλότερη μεταξύ του κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας; • Λάβαμε τις εκθέσεις αποτίμησης που έχει λάβει το Συγκρότημα από ανεξάρτητους εξωτερικούς εκτιμητές για ένα δείγμα ακινήτων για να καθορίσουμε κατά πόσον οι αποτιμήσεις που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας ήταν κατάλληλες; • Για ένα δείγμα από εκθέσεις εξωτερικών εκτιμητών έχουμε επιθεωρήσει τη μεθοδολογία και τις παραδοχές με τη βοήθεια εσωτερικών ειδικών σε θέματα αποτίμησης; • Συγκρίναμε τις παραδοχές του κόστους πωλήσεων που ενσωματώθηκαν στον υπολογισμό της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας με πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν μέσα στη χρονιά; • Έχουμε πραγματοποιήσει ελεγκτικές διαδικασίες αναλυτικής φύσης με το να κατηγοριοποιήσουμε τα ακίνητα ανά τύπο και περιοχή και να συγκρίνουμε τη μεταβολή στην αξία κάθε τύπου ακίνητου και κάθε επαρχίας κατά τη διάρκεια του χρόνου με τις μεταβολές των δεικτών του Βασιλικού Ινστιτούτου Εγγεγκριμένων Εκτιμητών ('RICS'); • Έχουμε αξιολογήσει την επάρκεια και την καταλληλότητα των γνωστοποιήσεων για συμμόρφωση με τα σχετικά λογιστικά πρότυπα.

	Έχουμε ολοκληρώσει τις προγραμματισμένες διαδικασίες μας χωρίς ουσιώδη διαφορά. Δεν έχουμε αναφέρει στην Επιτροπή Ελέγχου του Συγκροτήματος οποιοδήποτε σημαντικό σχετικό θέμα.

Η εφαρμογή του ουσιώδους μεγέθους

Εφαρμόζουμε την αρχή του ουσιώδους μεγέθους για το σχεδιασμό και τη διαξαγωγή του ελέγχου, για την αξιολόγηση της επίδρασης των διαφορών που έχουν εντοπιστεί στον έλεγχο και στο σχηματισμό της ελεγκτικής μας γνώμης.

Ουσιώδες μέγεθος

Το ουσιώδες μέγεθος είναι το μέγεθος μιας παράληψης ή σφάλματος που, ατομικά ή συλλογικά, θα μπορούσε λογικά να επηρεάσει τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων. Το ουσιώδες μέγεθος παρέχει τη βάση για τον καθορισμό της φύσης και της έκτασης των ελεγκτικών μας διαδικασιών.

Έχουμε καθορίσει το ουσιώδες μέγεθος για το Συγρότημα στα €18.5 εκατ. (2017: €22.0 εκατ.), το οποίο αντιπροσωπεύει το 1% (2017: 1%) του Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 του Συγκροτήματος. Πιστεύουμε ότι η βάση αυτή παρέχει την πιο κατάλληλη μέθοδο μέτρησης της απόδοσης για τον υπολογισμό του ουσιώδους μεγέθους καθώς τη θεωρούμε ως την πιο σχετική βάση μέτρησης της απόδοσης για τα ενδιαφερόμενα μέρη του Συγκροτήματος.

Ουσιώδες μέγεθος εκτέλεσης

Το ουσιώδες μέγεθος εκτέλεσης είναι το όριο για την εφαρμογή του ουσιώδους μεγέθους στο επίπεδο λογαριασμού ή υπολοίπου. Το ουσιώδες μέγεθος εκτέλεσης καθορίζεται στο ποσό που μειώνει σε ένα κατάλληλο χαμηλό επίπεδο την πιθανότητα το σύνολο μη διορθωμένων και μη εντοπισμένων διαφορών να υπερβαίνει το ουσιώδες μέγεθος.

Με βάση την αξιολόγηση κινδύνων, σε συνάρτηση με την αξιολόγηση του γενικού περιβάλλοντος ελέγχου, η κρίση μας ήταν ότι το ουσιώδες μέγεθος εκτέλεσης θα έπρεπε να καθοριστεί στο 50% (2017: 50%) του ουσιώδους μεγέθους, δηλαδή στα €9.3 εκατ. (2017: €11.0 εκατ.). Έχουμε καθορίσει το ουσιώδες μέγεθος εκτέλεσης στο επίπεδο αυτό έχοντας διεκπεραιώσει την αξιολόγηση κινδύνου η οποία περιλάμβανε διαφορές προηγούμενων χρόνων, την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού περιβάλλοντος ελέγχου και άλλους παράγοντες που επηρεάζουν τη χρηματοοικονομική αναφορά του Συγκροτήματος.

Ο καθορισμός της ελεγκτικής δουλειάς για άλλες οντότητες για το σκοπό της εξασφάλισης ελεγκτικής κάλυψης για τους σημαντικούς λογαριασμούς των οικονομικών καταστάσεων γίνεται στη βάση ενός ποσοστού του συνολικού ουσιώδους μεγέθους εκτέλεσης. Το ουσιώδες μέγεθος εκτέλεσης που καθορίζεται για κάθε οντότητα βασίζεται στο μέγεθος και το ρίσκο που έχει η κάθε οντότητα για το Συγκρότημα στο σύνολό του και την αξιολόγησή του κινδύνου ύπαρξης διαφορών σε αυτή την οντότητα. Για το τρέχον έτος, το εύρος του ουσιώδους μεγέθους εκτέλεσης που κατανεμήθηκε στις οντότητες ήταν €1.9m to €7.0m (2017: €2.1m to €8.0m).

Μέγεθος αναφοράς

Το μέγεθος αναφοράς καθορίζεται ως το ποσό κάτω από το οποίο σφάλματα που έχουν εντοπιστεί θεωρούνται ξεκάθαρα ασήμαντα.

Έχουμε συμφωνήσει με την Επιτροπή Ελέγχου ότι θα τους αναφέρουμε όλες τα μη διορθωμένα ελεγκτικά σφάλματα που υπερβαίνουν τις €930 χιλ. (2017: €1.0 εκατ.), το οποίο αποτελεί το 5% του ουσιώδους μεγέθους, καθώς και σφάλματα κάτω από αυτό το ποσό τα οποία, κατά την άποψη μας, χρίζουν αναφοράς για ποιοτικούς λόγους.

Για το σχηματισμό της γνώμης μας, όλα τα μη διορθωμένα σφάλματα αξιολογούνται με βάση τα ποσά των ουσιωδών μεγεθών που αναφέρονται πιο πάνω και υπό το φως οποιωνδήποτε άλλων σχετικών ποιοτικών παραγόντων.

Building a better working world

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ BANK OF CYPRUS HOLDINGS PUBLIC LIMITED COMPANY

Ανασκόπηση της έκτασης της ελεγκτικής μας έκθεσης

Προσαρμόζοντας την έκταση

Η αξιολόγηση του ελεγκτικού κινδύνου, η αξιολόγηση του ουσιώδους μεγέθους και ο καταμερισμός του ουσιώδους μεγέθους εκτέλεσης καθορίζουν την έκταση του ελέγχου για κάθε οντότητα του Συγκροτήματος. Συνυπολογίζοντας όλα αυτά, αυτό μας επιτρέπει να σχηματίσουμε γνώμη για τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Για την αξιολόγηση της έκτασης των διαδικασιών οι οποίες θα διεκπεραιωθούν σε κάθε οντότητα, λαμβάνουμε υπόψη το μέγεθος, το προφίλ κινδύνου, την οργάνωση του συγκροτήματος και την αποτελεσματικότητα των δικλίδων ασφαλείας σε επίπεδο συγκροτήματος, τις αλλαγές στο επιχειρηματικό περιβάλλον και άλλους παράγοντες όπως τα αποτελέσματα πρόσφατων εσωτερικών ελέγχων.

Έχοντας αξιολογήσει τον κίνδυνο ουσιώδους σφάλματος στις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος, έχουμε επιλέξει 1 οντότητα για πλήρη έλεγχο και 3 για συγκεκριμένο έλεγχο καλύπτωντας τοποθεσίες στην Κύπρο, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ελλάδα, που αντιπροσωπεύουν τα κύρια επιχειρηματικά τμήματα του Συγκροτήματος. Σε συνάρτηση με τις επιπρόσθετες διαδικασίες που έχουν διεκπεραιωθεί στο επίπεδο του Συγκροτήματος, αυτό μας έδωσε τα τεκμήρια που απαιτούνται για τη γνώμη μας στις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος.

Από τις 4 οντότητες που έχουμε επιλέξει, έχουμε διεκπεραιώσει πλήρη έλεγχο στις χρηματοοικονομικές πληροφορίες της BOC PCL ('οντότητα για πλήρη έλεγχο') η οποία επιλέχθηκε με βάση το μέγεθος και τα χαρακτηριστικά κινδύνου. Για τις άλλες 3 οντότητες ('οντότητες για συγκεκριμένο έλεγχο'), έχουμε διεκπεραιώσει ελεγκτικές διαδικασίες σε συγκεκριμένους λογαριασμούς αυτών των οντοτήτων τους οποίους θεωρήσαμε ότι έχουν την προοπτική για το μεγαλύτερο αντίκτυπο στις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος λόγω του μεγέθους αυτών των λογαριασμών ή του προφίλ κινδύνου. Οι 3 οντότητες αυτές ήταν η EuroLife Ltd, η Bank of Cyprus UK Ltd και το Ελληνικό υποκατάστημα της BOC PCL.

Έχουμε επίσης στείλει οδηγίες σε ελεγκτικές ομάδες για άλλες 12 τοποθεσίες για τη διεκπεραίωση συγκεκριμένων διαδικασιών σε ότι αφορά λογαριασμούς και γνωστοποιήσεις που ήταν ουσιώδεις για τον έλεγχο του Συγκροτήματος.

Οι οντότητες για τις οποίες διεκπεραιώσαμε ελεγκτικές διαδικασίες αντιπροσωπεύουν το 100% (2017: 100%) των Ιδίων Κεφαλαίων του Συγκροτήματος, το 97% (2017: 96%) της Ζημιάς πριν τη φορολογία του Συγκροτήματος, το 98% (2017: 94%) των Εσόδων του Συγκροτήματος και το 98% (2017: 99%) των συνολικών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος. Για το τρέχον έτος, η οντότητα για πλήρη έλεγχο αποτελούσε το 100% (2017: 100%) των Ιδίων Κεφαλαίων του Συγκροτήματος, το 88% (2017: 94%) της Ζημιάς πριν τη φορολογία του Συγκροτήματος, το 91% (2017: 82%) των Εσόδων του Συγκροτήματος και το 93% (2017: 75%) των συνολικών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος. Οι οντότητες για συγκεκριμένο έλεγχο αποτελούσαν το 0% (2017: 0%) των Ιδίων Κεφαλαίων του Συγκροτήματος, το 4% (2017: 2%) της Ζημιάς πριν τη φορολογία του Συγκροτήματος, το 4% (2017: 10%) των Εσόδων του Συγκροτήματος και το 3% (2017: 10%) των συνολικών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος. Μπορεί η ελεγκτική έκταση αυτών των οντοτήτων να μη συμπεριλάμβανε έλεγχο όλων των σημαντικών λογαριασμών των οντοτήτων, αλλά θα είχε συνεισφέρει στην κάλυψη σημαντικού ελέγχου του Συγκροτήματος. Έχουμε επίσης στείλει οδηγίες σε ελεγκτικές ομάδες για άλλες 12 τοποθεσίες για τη διεκπεραίωση συγκεκριμένων διαδικασιών σε ότι αφορά Προβλέψεις για Απομείωση Δανείων και Απαιτήσεων από Πελάτες και Αποτίμηση Αποθεμάτων Ακινήτων, όπως περιγράφεται πιο πάνω στους Κινδύνους.

Από τις υπόλοιπες οντότητες, οι οποίες συνολικά αντιπροσωπεύουν το 0% των Ιδίων Κεφαλαίων του Συγκροτήματος και το 3% της Ζημιάς πριν τη φορολογία του Συγκροτήματος, καμία από αυτές δεν είναι από μόνη της μεγαλύτερη από το 0% των ιδίων κεφαλαίων του Συγκροτήματος ή το 1% της Ζημιάς πριν τη φορολογία του Συγκροτήματος. Για αυτές τις οντότητες, έχουμε διεκπεραιώσει άλλες διαδικασίες έτσι ώστε να ανταποκριθούμε σε οποιουσδήποτε άλλους πιθανούς κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος.

Συμμετοχή στις ελεγκτικές ομάδες

Για τον καθορισμό της γενικής προσέγγισης του ελέγχου του Συγκροτήματος, καθορίσαμε το είδος της δουλειάς που χρειαζόταν να διεκπεραιωθεί από εμάς, ως η ελεγκτική ομάδα του Συγκροτήματος, ή από άλλες ελεγκτικές ομάδες της ΕΥ κάτω από τις δικές μας οδηγίες. Για τη μία οντότητα για πλήρη έλεγχο, οι ελεγκτικές διαδικασίες έχουν διεκπεραιωθεί από μια ελεγκτική ομάδα. Για τις τρεις οντότητες για συγκεκριμένο έλεγχο, εκεί όπου η δουλειά έχει διεκπεραιωθεί από ελεγκτικές ομάδες, έχουμε καθορίσει το βαθμό συμμετοχής που έπρεπε να έχουμε στη δουλειά τους για να μπορέσουμε να καταλήξουμε κατά πόσο επαρκή ελεγκτικά τεκμήρια έχουν συλλεγεί για να σχηματιστεί η βάση της γνώμης μας στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ως σύνολο.

Building a better working world

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ BANK OF CYPRUS HOLDINGS PUBLIC LIMITED COMPANY

Συμπεράσματα σχετικά με τους κύριους κινδύνους, τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και την έκθεση βιωσιμότητας

Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα σχετικά με τις ακόλουθες πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην ετήσια οικονομική έκθεση, για τις οποίες τα ΔΠΕ (Ιρλανδίας) απαιτούν από εμάς να αναφέρουμε σε εσάς κατά πόσον έχουμε κάτι ουσιώδες να προσθέσουμε ή να επιστήσουμε την προσοχή:

- τις γνωστοποιήσεις στην ετήσια οικονομική έκθεση που παρουσιάζονται στις σημειώσεις 46 μέχρι 49 οι οποίες περιγράφουν τους κύριους κινδύνους και εξηγούν πώς αυτοί διαχειρίζονται ή περιορίζονται;
- την επιβεβαίωση των συμβούλων στην Έκθεση βιωσιμότητας στη σελίδα 24 της ετήσιας οικονομικής έκθεσης ότι έχουν διεκπεραιώσει μια ισχυρή αξιόλογηση των κύριων κινδύνων που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα και η Μητρική Εταιρία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που θα απειλούσαν το επιχειρηματικό μοντέλο, τη μελλοντική απόδοση, τη φερεγγυότητα ή τη ρευστότητα;
- τη δήλωση των συμβούλων στη σελίδα 22 των οικονομικών καταστάσεων κατά πόσον οι σύμβουλοι θεώρησαν κατάλληλο να υιοθετήσουν την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας για την ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων και την αναγνώριση από τους συμβούλους οποιωνδήποτε ουσιωδών αβεβαιοτήτων όσον αφορά την ικανότητα του Συγκροτήματος και της Μητρικής Εταιρίας να συνεχίσουν την δραστηριότητά τους για μία περίοδο τουλάχιστον δώδεκα μηνών από την ημερομηνία έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων;
- κατά πόσο η δήλωση των συμβούλων σχετικά με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα η οποία απαιτείται από τους Κανόνες του Χρηματιστηρίου σύμφωνα με τον Κανόνα 6.8.3(3) διαφέρει ουσιωδώς από τη γνώση που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο; ή
- την επεξήγηση των συμβούλων στη σελίδα 22 στην ετήσια οικονομική έκθεση όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο έχουν αξιολογήσει τις προοπτικές του Συγκροτήματος και της Μητρικής Εταιρίας, την περίοδο για την οποία έχουν διενεργήσει την αξιολόγηση αυτή και το λόγο που θεωρούν κατάλληλη την περίοδο αυτή, και τη δήλωση τους κατά πόσον έχουν εύλογη προσδοκία ότι το Συγκρότημα και η Μητρική Εταιρία θα μπορέσουν να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους και να αποπληρώσουν έγκαιρα τις υποχρεώσεις τους για την περίοδο της αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών δημοσιοποιήσεων που επιστούν την προσοχή στις απαραίτητες διαφοροποιήσεις ή παραδοχές.

Άλλες πληροφορίες

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες αποτελούνται από τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην ετήσια οικονομική έκθεση, αλλά δεν περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελεγκτή επί αυτών. Η γνώμη μας επί των οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και, εκτός στο βαθμό που αναφέρεται ρητά διαφορετικά στην έκθεσή μας, δεν εκφέρουμε οποιοδήποτε συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σχετικά με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να διαβάσουμε τις άλλες πληροφορίες, έτσι ώστε να αξιολογήσουμε, κατά πόσο αυτές δεν συνάδουν ουσιωδώς με τις οικονομικές καταστάσεις ή με τη γνώση που έχουμε αποκτήσει κατά τη διάρκεια του ελέγχου, ή διαφαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν εντοπίσουμε τέτοιες ουσιώδεις ασυνέπειες ή εμφανή ουσιώδη σφάλματα, είμαστε υποχρωμένοι να εξακριβώσουμε κατά πόσον υπάρχει ουσιώδες σφάλμα στις οικονομικές καταστάσεις ή στις άλλες πληροφορίες. Εάν, με βάση τις διαδικασίες που έχουμε πραγματοποιήσει, συμπεράνουμε ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό.

Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα επί αυτού.

Σε αυτό το πλαίσιο, δεν έχουμε επίσης να αναφέρουμε τίποτα σχετικά με την ευθύνη μας να καλύψουμε συγκεκριμένα τα ακόλουθα σημεία στις άλλες πληροφορίες και να αναφέρουμε μη διορθωμένα ουσιώδη σφάλματα στις άλλες πληροφορίες όπου συμπεράνουμε ότι αυτά τα σημεία πληρούν τα ακόλουθα:

- *Δίκαιη, ισορροπημένη και κατανοητή* – η δήλωση των συμβούλων ότι θεωρούν την ετήσια οικονομική έκθεση και τις οικονομικές καταστάσεις στο σύνολο τους δίκαιες, ισορροπημένες και κατανοητές και ότι παρέχουν την απαραίτητη πληροφόρηση στους μετόχους για να αξιολογήσουν την απόδοση του Συγκροτήματος και της Μητρικής Εταιρίας, το επιχειρηματικό μοντέλο και τη στρατηγική, δεν συνάδει ουσιωδώς με τη γνώση που έχουμε αποκτήσει κατά τη διάρκεια του ελέγχου; Ή

- *Αναφορά στην Επιτροπή Ελέγχου* – η ενότητα που περιγράφει τις εργασίες της επιτροπής ελέγχου δεν καλύπτει κατάλληλα τα θέματα που έχουμε επικοινωνήσει στην επιτροπή ελέγχου; Ή
- *Η δήλωση συμμόρφωσης των Συμβούλων με τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου* – τα μέρη της δήλωσης των Συμβούλων που απαιτείται από τους Κανόνες του Χρηματιστηρίου όσον αφορά τη συμμόρφωση της Εταιρίας με τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου που περιλαμβάνουν πρόνοιες που υπόκεινται σε επισκόπηση από τον ελεγκτή σύμφωνα με τον Κανόνα 6.8.6 δεν δημοσιοποιούν κατάλληλα μια μη συμμόρφωση με μια σχετική πρόνοια του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου.

Γνώμες σε άλλα θέματα που προβλέπει ο περί Εταιριών Νόμος του 2014

Βασιζόμενοι αποκλειστικά στη δουλειά που έχουμε αναλάβει στα πλαίσια του ελέγχου, αναφέρουμε ότι:

- κατά τη γνώμη μας, οι πληροφορίες που δίνονται στην έκθεση συμβούλων συνάδουν με τις οικονομικές καταστάσεις; και
- κατά τη γνώμη μας, η έκθεση συμβούλων έχει ετοιμαστεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του περί Εταιριών Νόμου του 2014.

Έχουμε πάρει όλες τις πληροφορίες και εξηγήσεις που θεωρήσαμε αναγκαίες για σκοπούς του ελέγχου μας.

Κατά τη γνώμη μας, τα λογιστικά αρχεία της Εταιρίας ήταν επαρκή για να επιτρέψουν να είναι έτοιμες οι οικονομικές καταστάσεις και να ελεγχθούν κατάλληλα και οι οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας συμφωνούν με τα λογιστικά αρχεία.

Θέματα για τα οποία χρειάζεται αναφορά κατ' εξαίρεση

Σύμφωνα με τις γνώσεις και την κατανόηση του Συγκροτήματος και της Μητρικής Εταιρίας και του περιβάλλοντος που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο, δεν εντοπίσαμε οποιεσδήποτε ουσιώδεις ανακρίβειες στην έκθεση Συμβούλων.

Ο περί Εταιριών Νόμος του 2014 απαιτεί από εμάς να αναφέρουμε σε εσάς εάν, κατά τη γνώμη μας, οι γνωστοποιήσεις των αμοιβών και των συναλλαγών των Συμβούλων που απαιτούνται από τα άρθρα 305 μέχρι 312 του Νόμου δεν έχουν γίνει. Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα επί αυτού.

Ευθύνες

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Όπως επεξηγείται πιο περιεκτικά στη Δήλωση Ευθύνης του Διοικητικού Συμβουλίου που παρουσιάζεται στη σελίδα 34, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα, και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο να αξιολογήσει την ικανότητα του Συγκροτήματος και της Εταιρίας να συνεχίσουν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα, γνωστοποιώντας, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, θέματα που σχετίζονται με τη συνέχιση της δραστηριότητας και την υιοθέτηση της αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός εάν το Διοικητικό Συμβούλιο προτίθεται, είτε να θέσει το Συγκρότημα και την Εταιρία σε εκκαθάριση ή να παύσει τις δραστηριότητες τους, ή όταν δεν έχει ρεαλιστικές εναλλακτικές επιλογές από το να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες.

Building a better working world

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ BANK OF CYPRUS HOLDINGS PUBLIC LIMITED COMPANY

Ευθύνες του Ελεγκτή για τον έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων

Οι στόχοι μας, είναι να αποκτήσουμε λελογισμένη διασφάλιση για το κατά πόσον οι οικονομικές καταστάσεις στο σύνολό τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος και η έκδοση έκθεσης ελεγκτή η οποία να περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η λελογισμένη διασφάλιση συνιστά υψηλού βαθμού διασφάλιση αλλά όχι εγγύηση ότι ο έλεγχος, όπως αυτός πραγματοποιήθηκε με βάση τα ΔΠΕ (Ιρλανδίας), πάντοτε θα εντοπίζει ένα ουσιώδες σφάλμα όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν είτε από απάτη, είτε από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη εάν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμενόταν ότι θα επηρεάσουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών που λήφθηκαν με βάση αυτές τις οικονομικές καταστάσεις.

Οι στόχοι του ελέγχου μας όσον αφορά απάτη είναι να αναγνωρίσουμε και να αξιολογήσουμε τους κινδύνους ουσιωδών σφαλμάτων στις οικονομικές καταστάσεις λόγω απάτης, να αποκτήσουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια σχετικά με τους κινδύνους ουσιωδών σφαλμάτων λόγω απάτης μέσω του σχεδιασμού και της εφαρμογής κατάλληλων διαδικασιών, και να ανταποκριθούμε κατάλληλα σε περιπτώσεις απάτης ή υποψίας απάτης που έχει εντοπιστεί κατά τον έλεγχο. Παρόλα αυτά, την κύρια ευθύνη για την αποτροπή και ανίχνευση απάτης την έχουν οι υπεύθυνοι για τη διακυβέρνηση και η διοίκηση.

Η προσέγγιση μας είχε ως εξής:

Έχουμε κατανοήσει τα νομικά και θεσμικά πλαίσια που ισχύουν για το Συγκρότημα και την Εταιρία και έχουμε αποφασίσει ότι τα πιο σημαντικά είναι τα ακόλουθα:

- Οι κανονισμοί και οι εποπτικές απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου;
- Ο περί Εταιριών Νόμος του 2014 της Ιρλανδίας;
- Η Ιρλανδική Εποπτική Αρχή Ελέγχου και Λογιστικής και ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου; Και
- Η Κυπριακή Φορολογία.

Έχουμε κατανοήσει τον τρόπο με τον οποίο το Συγκρότημα συμμορφώνεται με αυτά τα πλαίσια έχοντας επιθεωρήσει τις πολιτικές του Συγκροτήματος, μέσω συζήτησης με τον εσωτερικό νομικό σύμβουλο, το τμήμα συμμόρφωσης και το τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Έχουμε επίσης διερευνήσει για τυχόν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης ή υποψίας μη συμμόρφωσης με νόμους και κανονισμούς που επηρεάζουν το Συγκρότημα.

Έχουμε αξιολογήσει την επιρρέπεια των οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος και της Εταιρίας σε ουσιώδες σφάλμα, περιλάμβανομένου και του τρόπου που θα μπορούσε να συμβεί απάτη, μέσω συζητήσεων με την ανώτατη διοίκηση, περιλαμβανομένων του Ανώτατου Εκτελεστικού Διευθυντή, του Ανώτατου Λειτουργού Λογιστικών Θεμάτων, του Ανώτατου Διευθυντή Διαχείρησης Κινδύνων, τον επικεφαλή του Εσωτερικού Ελέγχου και τον επικεφαλή του Νομικού τμήματος. Έχουμε επίσης επιθεωρήσει τις πολιτικές του Συγκροτήματος που σχετίζονται με την απάτη και τις αποφάσεις διαφόρων συζητήσεων διακυβέρνησης που αξιολογούν την απάτη.

Περαιτέρω περιγραφή των ευθυνών μας για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων υπάρχει την ιστοσελίδα της IAASA: http://www.iaasa.ie/getmedia/b2389013-1cf6-458b-9b8f-a98202dc9c3a/Description_of_auditors_responsibilities_for_audit.pdf

Αυτή η περιγραφή αποτελεί μέρος της έκθεσης ελεγκτή.

Building a better working world

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ BANK OF CYPRUS HOLDINGS PUBLIC LIMITED COMPANY

Άλλα θέματα στα οποία είμαστε υποχρεωμένοι να αναφερθούμε

Έχουμε διοριστεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company στις 14 Ιουλίου 2016 για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016 και τις επόμενες περιόδους. Η συνολική περίοδος αδιάλειπτης ελεγκτικής εργασίας συμπεριλαμβανομένων και προηγούμενων ανανεώσεων και επαναδιορισμών είναι 3 χρόνια.

Δεν παρείχαμε μη ελεγκτικές υπηρεσίες στο Συγκρότημα και την Εταιρία που απαγορεύονται από τα Πρότυπα Ηθικής της IAASA και παραμένουμε ανεξάρτητοι από το Συγκρότημα και την Εταιρία κατά τη διεξαγωγή του ελέγχου μας.

Επιβεβαιώνουμε ότι η γνώμη μας επί των οικονομικών καταστάσεων η οποία εκφέρεται σε αυτή την έκθεση, συνάδει με την πρόσθετη έκθεση μας προς την Επιτροπή Ελέγχου.

Ο σκοπός του ελέγχου και η ευθύνη μας

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για τα μέλη της Εταιρίας ως σώμα και μόνο σύμφωνα με το Άρθρο 391 του περί Εταιριών Νόμου του 2014. Ο έλεγχος μας έχει πραγματοποιηθεί έτσι ώστε να επικοινωνήσουμε στα μέλη της Εταιρίας εκείνα τα θέματα που είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε στην έκθεση ελεγκτή και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε και δεν αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιοδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Eoin MacManus
εκ μέρους και για λογαριασμό της

Ernst & Young Chartered Accountants and Statutory Audit Firm

Γραφείο: Δουβλίνο, Ιρλανδία

Ημερομηνία: 28 Μαρτίου 2019

Οικονομικές Καταστάσεις

Περιεχόμενα

	Σελ.
Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων	306
Ισολογισμός	307
Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων	308
Κατάσταση Ταμειακών Ροών	309
Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις	310-320

	Σημ.	**2018**	2017
		€000	€000
Λοιπά έσοδα	*4*	**15,838**	1,653
Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες	*5*	**(11,215)**	-
Διοικητικά και άλλα λειτουργικά έξοδα	*6*	**(2,237)**	(1,602)
		2,386	51
Χρηματοδοτικά έξοδα		**(22)**	(24)
Απομείωση επένδυσης σε θυγατρική	*8*	**(383,131)**	(545,358)
Ζημιές πριν τη φορολογία		**(380,767)**	(545,331)
Φορολογία	*7*	**-**	-
Ζημιές και συνολικές ζημιές για το έτος		**(380,767)**	(545,331)

Οι σημειώσεις στις σελίδες 310 μέχρι 320 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Περιουσιακά στοιχεία	*Σημ.*	**2018**	2017
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		**€000**	€000
Επένδυση σε θυγατρική	*8*	**1,910,489**	2,293,620
Επενδύσεις	*9*	**220,000**	-
		2,130,489	2,293,620
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Υπόλοιπα τραπεζών	*10*	**-**	151
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία		**101**	-
Εισπρακτέα από συνδεόμενα μέρη	*11*	**734**	61
		835	212
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		**2,131,324**	2,293,832
Ίδια κεφάλαια και υποχρεώσεις			
Ίδια κεφάλαια και αποθεματικά			
Μετοχικό κεφάλαιο	*12*	**44,620**	44,620
Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	*12*	**1,294,358**	2,794,358
Αδιανέμητα κέρδη/(συσσωρευμένες ζημιές)	*13*	**571,424**	(545,351)
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρείας		**1,910,402**	2,293,627
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι	*12*	**220,000**	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και αποθεματικών		**2,130,402**	2,293,627
Τρέχουσες υποχρεώσεις			
Τραπεζικά παρατραβήγματα	*10*	**18**	-
Άλλα πληρωτέα	*14*	**904**	205
		922	205
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων		**2,131,324**	2,293,832

Prof. Dr. J. Ackermann
Πρόεδρος

John Patrick Hourican
Διευθύνων Σύμβουλος

28 Μαρτίου 2019

Οι σημειώσεις στις σελίδες 310 μέχρι 320 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

	Μετοχικό κεφάλαιο (Σημ. 12)	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο (Σημ. 12)	Αδιανέμητα κέρδη/(συσσωρευμένες ζημιές) (Σημ. 13)	**Σύνολο ιδίων κεφαλαίων που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας**	Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι (Σημ. 12)	**Σύνολο ιδίων κεφαλαίων**
	€000	€000	€000	**€000**	€000	**€000**
Υπόλοιπο στις 1 Ιανουαρίου 2017	**25**	**-**	**(20)**	**5**	**-**	**5**
Μετοχές που επαναγοράστηκαν και ακυρώθηκαν	(25)	-	-	**(25)**	-	**(25)**
Έκδοση μετοχών	44,620	2,794,358	-	**2,838,978**	-	**2,838,978**
Συνολικές ζημιές μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	(545,331)	**(545,331)**	-	**(545,331)**
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2017/1 Ιανουαρίου 2018	**44,620**	**2,794,358**	**(545,351)**	**2,293,627**	**-**	**2,293,627**
Συνολικές ζημιές μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	(380,767)	**(380,767)**	**-**	**(380,767)**
Μείωση αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	-	(1,500,000)	1,500,000	**-**	-	**-**
Έκδοση λοιπών συμμετοχικών τίτλων (Σημ.12)	-	-	(2,458)	**(2,458)**	220,000	**217,542**
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018	**44,620**	**1,294,358**	**571,424**	**1,910,402**	**220,000**	**2,130,402**

Οι σημειώσεις στις σελίδες 310 μέχρι 320 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

	Σημ.	**2018**	**2017**
		€000	**€000**
Ταμειακές ροές από εργασίες			
Ζημιές πριν την φορολογία		**(380,767)**	(545,331)
Αναπροσαρμογές για:			
Απομείωση επένδυσης σε θυγατρική	*8*	**383,131**	545,358
		2,364	27
Αλλαγές στο κεφάλαιο κίνησης:			
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία		**(101)**	-
Εισπρακτέα από συνδεόμενα μέρη		**(673)**	(61)
Άλλα πληρωτέα		**699**	185
Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες		**2,289**	151
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Αγορές επενδύσεων σε μετοχές	*9*	**(220,000)**	-
Καθαρή ταμειακή ροή σε επενδυτικές δραστηριότητες		**(220,000)**	-
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Καθαρά έσοδα από έκδοση λοιπών συμμετοχικών τίτλων	*12*	**217,542**	-
Καθαρή ταμειακή ροή από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		**217,542**	-
Καθαρή (μείωση)/αύξηση στα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών		**(169)**	151
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών:			
Στην αρχή του έτους		**151**	-
Στο τέλος του έτους	*10*	**(18)**	151

Οι σημειώσεις στις σελίδες 310 μέχρι 320 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

1. Πληροφορίες για την Εταιρία

Η Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company (η 'Εταιρία') συστάθηκε στις 11 Ιουλίου 2016 στην Ιρλανδία, ως δημόσια εταιρία, με αριθμό εγγραφής 545603 σύμφωνα με την Νομοθεσία για Εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας (νομοθεσία για εταιρίες 2014). Το εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας είναι στο Earlsfort Terrace 10, Δουβλίνο 2, D02 T380, Ιρλανδία.

Η Εταιρία κατέχει το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (BOC PCL) της οποίας οι κύριες δραστηριότητες είναι η παροχή τραπεζικών εργασιών, χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, ασφαλιστικών υπηρεσιών και η διαχείριση και πώληση ακινήτων που αποκτήθηκαν κυρίως ως ανταλλαγή χρεών. Το Διοικητικό Συμβούλιο αναμένει ότι οι δραστηριότητες της Εταιρίας δεν θα αλλάξουν στο εγγύς μέλλον. Η Εταιρία έχει την φορολογική της έδρα στην Κύπρο.

Το Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου (το 'Συγκρότημα') περιλαμβάνει την Εταιρία, τη θυγατρική BOC PCL και τις θυγατρικές της BOC PCL.

Οι μετοχές της Εταιρίας είναι εισηγμένες και διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου (LSE) και στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ).

Στις 18 Ιανουαρίου 2017 η Εταιρία έγινε ο μοναδικός μέτοχος της BOC PCL και στις 19 Ιανουαρίου 2017 οι μετοχές της Εταιρίας εισήχθηκαν για διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου (LSE) και στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ).

Οι Οικονομικές Καταστάσεις είναι διαθέσιμες στο εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας (Earlsfort Terrace 10, Δουβλίνο 2, D02 T380, Ιρλανδία) και στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com (Σχέσεις Επενδυτών).

Οικονομικές καταστάσεις
Οι Οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 εγκρίθηκαν για έκδοση με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου στις 28 Μαρτίου 2019. Η Εταιρία εκδίδει επίσης ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες είναι διαθέσιμες στο εγγεγραμμένο γραφείο της Εταιρίας και στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί τόσο στην Αγγλική όσο και στην Ελληνική γλώσσα. Σε περίπτωση διαφορά ή ασυνέπειας μεταξύ των δύο, υπερτερεί η Αγγλική έκδοση.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών

2.1 Βάση ετοιμασίας

Οι οικονομικές καταστάσεις ετοιμάστηκαν με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τα μέρη της νομοθεσίας για εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας που ισχύουν για εταιρίες που εφαρμόζουν τα ΔΠΧΑ.

Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων
Οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€) και όλα τα ποσά στρογγυλοποιούνται στην πλησιέστερη χιλιάδα, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά. Το κόμμα χρησιμοποιείται για να διαχωρίζει τις χιλιάδες και η τελεία χρησιμοποιείται για να διαχωρίσει τα δεκαδικά.

2.2 Συνεχιζόμενη δραστηριότητα

Η εκτίμηση της ικανότητας της Εταιρίας να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα συνάδει με την εκτίμηση του Συγκροτήματος, που παρουσιάζεται στη Σημείωση 3 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών (συνέχεια)

2.3 Αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και γνωστοποιήσεις

Οι λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν για την ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας συνάδουν με αυτές που ακολουθήθηκαν για την ετοιμασία των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος περίληψη των οποίων παρουσιάζεται στη Σημείωση 2 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Επιπρόσθετα, εφαρμόστηκαν και οι ακόλουθες πολιτικές:

Επένδυση σε θυγατρική
Η επένδυση σε θυγατρική επιμετρείται στο κόστος μείον απομείωση.

Οι λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν συνάδουν με αυτές του προηγούμενου οικονομικού έτους, εκτός από την υιοθέτηση νέων και τροποποιημένων προτύπων και διερμηνειών τα οποία περιγράφονται στη Σημείωση 2.2.1 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

3. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές

Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων απαιτεί όπως το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας και η διοίκηση να προβαίνει σε κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές, οι οποίες μπορεί να έχουν ουσιώδη επίδραση στα ποσά που αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις και στις σχετικές γνωστοποιήσεις καθώς και τις γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις. Η αβεβαιότητα σε σχέση με αυτές τις παραδοχές και εκτιμήσεις μπορεί να οδηγήσει σε αποτελέσματα τα οποία απαιτούν σημαντική προσαρμογή στη λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων ή των υποχρεώσεων που επηρεάζονται σε μελλοντικές περιόδους. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει κάνει τις ακόλουθες εκτιμήσεις και παραδοχές:

Εύλογη αξία επενδύσεων και παραγώγων

Η καλύτερη απόδειξη της εύλογης αξίας είναι η τιμή διαπραγμάτευσης σε μια ενεργή αγορά. Αν η αγορά στην οποία διαπραγματεύεται ένα χρηματοοικονομικό μέσο δεν είναι ενεργή, τότε χρησιμοποιείται μια μέθοδος αποτίμησης. Η πλειοψηφία των μεθόδων αποτίμησης που χρησιμοποιούνται από το Συγκρότημα, βασίζονται αποκλειστικά σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς με αποτέλεσμα η αποτίμηση της εύλογης αξίας να είναι αρκετά αξιόπιστη.

Ωστόσο, συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμούνται με βάση μεθόδους που χρησιμοποιούν ένα ή περισσότερα σημαντικά δεδομένα τα οποία δεν είναι παρατηρήσιμα. Οι μέθοδοι αποτίμησης που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα απαιτούν περισσότερη κρίση από πλευράς της διοίκησης για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας, σε σχέση με αυτή που απαιτείται για μεθόδους που στηρίζονται αποκλειστικά σε παρατηρήσιμα δεδομένα.

Οι μέθοδοι αποτίμησης που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας περιλαμβάνουν συγκρίσεις με παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα για τα οποία υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές, χρησιμοποίηση μοντέλων προεξοφλημένων ταμειακών ροών και άλλες μεθόδους αποτίμησης που χρησιμοποιούνται συνήθως από τους συμμετέχοντες στην αγορά. Οι μέθοδοι αποτίμησης περιλαμβάνουν παραδοχές που θα χρησιμοποιούσαν άλλοι συμμετέχοντες στην αγορά καθώς και παραδοχές για την καμπύλη απόδοσης επιτοκίων, τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, τις μεταβλητότητες και το ρυθμό αθέτησης οφειλών. Κατά την αποτίμηση μέσων με τη μέθοδο σύγκρισης με άλλα παρόμοια μέσα, η διοίκηση λαμβάνει υπόψη τη λήξη, τη δομή και τη διαβάθμιση του μέσου το οποίο χρησιμοποιείται ως συγκρίσιμο.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί μοντέλα που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα μόνο για την αποτίμηση συγκεκριμένων μη εισηγμένων μετοχών. Σε αυτές τις περιπτώσεις γίνονται εκτιμήσεις για να ληφθούν υπόψη αβεβαιότητες στις εύλογες αξίες που προκύπτουν από την έλλειψη δεδομένων της αγοράς, όπως για παράδειγμα η έλλειψη ρευστότητας. Μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται σε αποτιμήσεις είναι εκ φύσεως αβέβαια διότι υπάρχουν ελάχιστα ή καθόλου διαθέσιμα στοιχεία στην αγορά για να καθορίσουν αν μια συναλλαγή έχει διεκπεραιωθεί σε καθαρή εμπορική βάση κάτω από κανονικές επιχειρηματικές συνθήκες. Τα μη παρατηρήσιμα δεδομένα καθορίζονται βάσει των καλύτερων διαθέσιμων πληροφοριών.

Περισσότερες πληροφορίες για την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων παρουσιάζονται στη Σημείωση 15.

3. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

Επένδυση σε θυγατρική

Η Εταιρία αξιολογεί κατά περιόδους τη δυνατότητα ανάκτησης της επένδυσης σε θυγατρική όποτε υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης. Οι ενδείξεις απομείωσης αξίας περιλαμβάνουν παράγοντες όπως μείωση των εσόδων, τα κέρδη ή τις ταμειακές ροές ή δυσμενείς αλλαγές στην οικονομική ή την πολιτική σταθερότητα μιας συγκεκριμένης χώρας, που μπορεί να δείχνουν ότι η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Αν τα γεγονότα και οι συνθήκες δείχνουν ότι η αξία της επένδυσης σε θυγατρική μπορεί να έχει απομειωθεί, οι μη προεξοφλημένες μελλοντικές ταμειακές ροές που συνδέονται με την εν λόγω θυγατρική συγκρίνονται με τη λογιστική αξία της για να καθορίσουν εάν η απομείωση στην επένδυσή της είναι απαραίτητη.

4. Λοιπά έσοδα

	2018	**2017**
	€000	**€000**
Διοικητικές συμβουλευτικές υπηρεσίες (Σημ. 16(i))	**1,034**	940
Έξοδα και αμοιβές που αποζημιώθηκαν (Σημ. 16(i))	**14,804**	713
	15,838	1,653

5. Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες

	2018	**2017**
	€000	**€000**
Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες	**11,215**	**-**

Σύμφωνα με τη σύμβαση αγοράς των Αξιογράφων Κεφαλαίου που εκδόθηκαν τον Δεκέμβριο του 2018 (Σημ. 12) μεταξύ της Εταιρίας και των επενδυτών, κάθε επενδυτής κατέβαλε τον Αύγουστο και τον Σεπτέμβριο του 2018 ποσό ίσο με την τιμή αγοράς (κεφάλαιο) των Αξιογράφων Κεφαλαίου που έχει συμφωνήσει να αγοράσει σε ένα πράκτορα μεσεγγύησης σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις μιας πράξης μεσεγγύησης. Η πράξη μεσεγγύησης προέβλεπε ότι τα συνολικά έσοδα από την αγορά θα κρατούνται μέχρι την ημερομηνία έκδοσης των αξιογράφων κεφαλαίου. Το τίμημα αγοράς που είχε συγκεντρωθεί από τον κάθε επενδυτή, για την περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας τα χρήματα κρατήθηκαν με μεσεγγύηση από την Εταιρία, έφεραν προμήθεια πληρωτέα προς τους επενδυτές με τιμή που συμφωνήθηκε σε εμπορικούς όρους μεταξύ των επενδυτών και της Εταιρίας.

6. Διοικητικά και άλλα λειτουργικά έξοδα

	2018	**2017**
	€000	**€000**
Αμοιβές συμβούλων (Σημ. 16 (iii))	**970**	882
Συμβουλευτικές και άλλες επαγγελματικές αμοιβές (Σημ. 16 (ii))	**898**	165
Έξοδα χρηματιστηρίου	**284**	400
Αμοιβές ελεγκτών	**51**	155
Άλλα έξοδα	**34**	-
	2,237	1,602

Οι συμβουλευτικές και άλλες επαγγελματικές αμοιβές πιο πάνω δεν περιλαμβάνουν αμοιβές των ανεξάρτητων ελεγκτών της Εταιρίας.

Η Εταιρία δεν εργοδοτούσε υπαλλήλους κατά τη διάρκεια των ετών 2018 και 2017.

7. Φορολογία

	2018	2017
	€000	€000
Τρέχουσα φορολογία	-	-

Η συμφιλίωση της φορολογίας εισοδήματος με τις ζημιές πριν τη φορολογία όπως εκτιμάται με βάση τους ισχύοντες φορολογικούς συντελεστές παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2018	2017
	€000	€000
Ζημιές πριν τη φορολογία	**(380,767)**	(545,331)
Φορολογία με τους κανονικούς συντελεστές στην Κύπρο	**(47,596)**	(68,166)
Φορολογική επίδραση:		
- δαπανών που δεν εκπίπτουν για σκοπούς φορολογίας	**49,447**	68,258
- εσόδων που δεν φορολογούνται	**(1,851)**	(89)
- φορολογική επίδραση ζημιών στις οποίες δεν αναγνωρίζεται αναβαλλόμενη φορολογία	**-**	(3)
	-	-

Η εταιρική φορολογία στην Κύπρο υπολογίζεται με συντελεστή 12.5% στο φορολογητέο εισόδημα (2017: 12.5%).

8. Επένδυση σε θυγατρική

	2018	2017
	€000	€000
1 Ιανουαρίου	**2,293,620**	-
Έκδοση μετοχών λόγο αναδιοργάνωσης (Σημ. 12)	**-**	2,838,978
Απομείωση επένδυσης σε θυγατρική	**(383,131)**	(545,358)
31 Δεκεμβρίου	**1,910,489**	2,293,620

Η επένδυση στη θυγατρική αποτελείται από την επένδυση 100% στο μετοχικό κεφάλαιο της BOC PCL, εταιρίας εγγεγραμμένης στην Κύπρο και οι δραστηριότητές της παρουσιάζονται στη Σημείωση 1. Το εγγεγραμμένο γραφείο της είναι στην Στασίνου 51, Αγία Παρασκευή, Στρόβολος, Τ.Θ. 24884, 1398 Λευκωσία, Κύπρος.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η Εταιρία έχει προβεί σε εκτίμηση της λογιστικής αξίας της επένδυσης σε θυγατρική και ως αποτέλεσμα αναγνωρίστηκε απομείωση ύψους €383,131 χιλ. Οι ζημιές απομείωσης οφείλονται κυρίως στη μείωση των ιδίων κεφαλαίων της θυγατρικής που αφορά κυρίως την επίδραση της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και της ζημιάς μετά τη φορολογία για το 2018.

9. Επενδύσεις

	2018	2017
	€000	€000
Μετοχές στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (Σημ. 16 (v))	**220,000**	**-**

Στις 19 Δεκεμβρίου 2018 η Εταιρία έκδωσε Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1 (Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1) ύψους €220,000 χιλ. Την ίδια ημερομηνία, η Εταιρία και η BOC PCL εισήλθαν σε συμφωνία σύμφωνα με την οποία τα συνολικά έσοδα από την έκδοση των χρεογράφων κεφαλαίου, τα οποία ανήλθαν στις €220,000 χιλ. θα χορηγηθούν υπό μορφή δανείου από την Εταιρία στην BOC PCL (το Δάνειο) υπό όρους ουσιαστικά πανομοιότυπους με τους όρους και τις προϋποθέσεις των χρεογράφων κεφαλαίου της Εταιρίας. Το Δάνειο δεν είναι εξασφαλισμένο και αποτελεί υποχρέωση μειωμένης εξασφάλισης της BOC PCL. Το επιτόκιο ανέρχεται σε 12.50% και είναι πληρωτέο σε εξαμηνιαία βάση. Η BOC PCL έχει την ευχέρεια να ακυρώσει τις πληρωμές επιτοκίου για απεριόριστο χρονικό διάστημα, και σε μη συσσωρευτική βάση, ενώ υπό συγκεκριμένες συνθήκες το επιτόκιο υπόκειται σε υποχρεωτική ακύρωση. Το Δάνειο είναι αορίστου διαρκείας και δεν έχει καθορισμένη ημερομηνία αποπληρωμής αλλά μπορεί να εξοφληθεί (στο σύνολο του αλλά όχι εν μέρει) κατά την επιλογή της BOC PCL κατά την πέμπτη επέτειο της ημερομηνίας έκδοσης και κάθε επόμενη πέμπτη επέτειο. Το Δάνειο κατηγοριοποιήθηκε ως μετοχές στην εύλογη αξία μέσω των συνολικών εισοδημάτων. Δεν αναγνωρίστηκαν οποιαδήποτε ποσά στα αποτελέσματα και στα άλλα συνολικά εισοδήματα για αυτές τις επενδύσεις κατά τη διάρκεια του έτους.

Η εύλογη αξία των μετοχικών τίτλων της Εταιρίας προσδιορίζεται με βάση μοντέλα στα οποία όλα τα στοιχεία που επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία είναι βασισμένη σε παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς. Οι μετοχές είναι χρηματοοικονομικά μέσα των οποίων η λογιστική αξία προσεγγίζει την εύλογη αξία και κατηγοριοποιούνται στο Επίπεδο 2 της ιεραρχίας της εύλογης αξίας. Η μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία του ισολογισμού ισούται με τη λογιστική αξία των επενδύσεων σε μετοχές.

Δεν υπήρχε επαναταξινόμηση επενδύσεων από και προς το Επίπεδο 2 κατά το 2018.

10. Υπόλοιπα τραπεζών

	2018	2017
	€000	€000
Υπόλοιπα τραπεζών (Σημ.16 (iv))	**-**	**151**

Τα υπόλοιπα τραπεζών δεν φέρουν τόκο (2017: 0.02% ετήσια).

Τα υπόλοιπα τραπεζών και τραπεζικά παρατραβήγματα περιέχουν τα ακόλουθα για σκοπούς της κατάστασης ταμειακών ροών:

	2018	2017
	€000	€000
Υπόλοιπα τραπεζών	**-**	**151**
Τραπεζικά παρατραβήγματα (Σημ. 16 (iv))	**(18)**	**-**
	(18)	**151**

11. Εισπρακτέα από συνδεόμενα μέρη

	2018	2017
	€000	€000
Εισπρακτέα από συνδεδόμενα μέρη (Σημ. 16 (iv))	**734**	61

Τα πιο πάνω υπόλοιπα αντιπροσωπεύουν τη μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

12. Μετοχικό κεφάλαιο

	2018		2017	
	Αριθμός μετοχών (χιλ.)	**€000**	Αριθμός μετοχών (χιλ.)	€000
Εγκεκριμένο				
Συνήθεις μετοχές €0.10 η κάθε μία	**10,000,000**	**1,000,000**	10,000,000	1,000,000
Εκδοθέν και πλήρως πληρωμένο				
Συνήθεις μετοχές €0.10 η κάθε μία	**446,200**	**44,620**	446,200	44,620

Η Εταιρία δεν παρείχε οποιανδήποτε οικονομική βοήθεια που επιτρέπει με βάση το άρθρο 8α της νομοθεσίας για εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας για την αγορά των μετοχών της.

Εγκεκριμένο και εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο

Όλες οι εκδομένες μετοχές είναι πλήρως αποπληρωμένες και φέρουν τα ίδια δικαιώματα.

2018
Δεν υπήρχαν αλλαγές στο εγκεκριμένο και εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

2017
Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση (ΕΓΣ) των μετόχων της BOC PCL η οποία πραγματοποιήθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2016 ενέκρινε ένα σχέδιο διακανονισμού μεταξύ της Εταιρίας, της BOC PCL και των μετόχων της. Το σχέδιο διακανονισμού εισήγαγε την Εταιρία ως τη νέα μητρική εταιρία του Συγκροτήματος. Επιπρόσθετα, η ΕΓΣ εξουσιοδότησε τους Διοικητικούς Συμβούλους της BOC PCL ώστε να λάβουν όλα τα αναγκαία ή κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή του σχεδίου διακανονισμού. Το σχέδιο διακανονισμού επικυρώθηκε από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας στις 21 Δεκεμβρίου 2016.

Μετά από την καταχώρηση του Διατάγματος του Δικαστηρίου στον Έφορο Εταιριών και της εγγραφής της μείωσης κεφαλαίου από τον Έφορο Εταιριών, το σχέδιο διακανονισμού τέθηκε σε εφαρμογή στις 18 Ιανουαρίου 2017. Ως αποτέλεσμα, την ίδια ημερομηνία, το εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο της BOC PCL το οποίο ανερχόταν σε €4,767,759,272 διαιρεμένο σε 47,677,592,720 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία μειώθηκε σε €3,875,464,818.70 διαιρεμένο σε 38,754,648,453.30 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία και το εκδομένο μετοχικό κεφάλαιό της το οποίο ανερχόταν σε €892,294,453.30 διαιρεμένο σε 8,922,944,533 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία μειώθηκε στο μηδέν με την ακύρωση όλου του εκδομένου μετοχικού κεφαλαίου της BOC PCL (Υφιστάμενες Μετοχές) με αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός αποθεματικού από μείωση κεφαλαίου στους λογαριασμούς της BOC PCL, ίσο με τη συνολική ονομαστική αξία των Υφιστάμενων Μετοχών που ακυρώνονται, και το οποίο θα δημιουργηθεί ως μη διανεμητέο αποθεματικό κεφαλαίου σύμφωνα με τις διατάξεις της υποπαραγράφου (ε) του άρθρου 64 του περί Εταιριών Νόμου, Κεφ. 113 (Μείωση Κεφαλαίου) της Κύπρου.

Μετά τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της BOC PCL, το εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο της BOC PCL αυξήθηκε σε €4,767,759,272 διαιρεμένο σε 47,677,592,720 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία με τη δημιουργία 8,922,944,533 συνήθων μετοχών ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία, κάθε μία από τις οποίες φέρει τα ίδια δικαιώματα και είναι ισότιμη (rank pari passu) με τις υφιστάμενες συνήθεις μετοχές της BOC PCL. Επίσης, το αποθεματικό που προέκυψε στα λογιστικά βιβλία της BOC PCL ως αποτέλεσμα της ακύρωσης των Υφιστάμενων Μετοχών διατέθηκε για την αποπληρωμή στο άρτιο 8,922,944,533 νέων συνήθων μετοχών ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία στο μετοχικό κεφάλαιο της BOC PCL, οι οποίες εκδόθηκαν και κατανεμήθηκαν, ως πλήρως αποπληρωμένες, στην Εταιρία ή σε εντεταλμένο/α της πρόσωπο/α (nominee/s) σύμφωνα με το σχέδιο διακανονισμού.

12. Μετοχικό κεφάλαιο (συνέχεια)

Όπως αναφέρεται πιο πάνω, όλες οι μετοχές οι οποίες αποτελούν το εκδομένο μετοχικό κεφάλαιο της BOC PCL έχουν ακυρωθεί και η BOC PCL έχει εκδώσει και διαθέσει 8,922,944,533 νέες συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία, οι οποίες έχουν κατανεμηθεί, ως πλήρως αποπληρωμένες, στην Εταιρία και η Εταιρία έχει εκδώσει και διαθέσει νέες μετοχές (Νέες Μετοχές) και έχει διασφαλίσει την έκδοση Παραστατικών Δικαιωμάτων τα οποία αντιπροσωπεύουν Νέες Μετοχές, με βάση τους όρους του σχεδίου διακανονισμού. Κάθε μία Νέα Μετοχή ή ένα Παραστατικό Δικαίωμα αντιπροσωπεύει μία Νέα Μετοχή για κάθε ατομική συμμετοχή των 20 Υφιστάμενων Μετοχών. Ως αποτέλεσμα, η Εταιρία έκδωσε 446,199,933 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μία.

Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο

2018
Η Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρίας, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Αύγουστο 2018 ενέκρινε μείωση του αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο ύψους μέχρι €1.5 δις για την απαλοιφή των συσσωρευμένων ζημιών και την δημιουργία διανεμητέων αποθεματικών (αδιανέμητα κέρδη). Αυτό εγκρίθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο της Ιρλανδίας σύμφωνα με το άρθρο 85(i) της νομοθεσίας για εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας του περί Εταιριών Νόμου στις 13 Δεκεμβρίου 2018.

2017
Μετά την αναδιοργάνωση του Συγκροτήματος στις 18 Ιανουαρίου 2017, η Εταιρία κατέστη ο μοναδικός μέτοχος της BOC PCL και κατά συνέπεια η νέα μητρική Εταιρία του Συγκροτήματος. Το αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο που δημιουργήθηκε ισούται με τη διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας των μετοχών που εκδόθηκαν ως αποτέλεσμα της αναδιοργάνωσης σύμφωνα με τους όρους του σχεδίου διακανονισμού και των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της BOC PCL.

Δικαίωμα Προαίρεσης Μετοχών

Σε συνέχεια της σύστασης της Εταιρίας και τον καθορισμό της ως τη νέα μητρική εταιρία του Συγκροτήματος τον Ιανουάριο 2017, το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων αντικαταστάθηκε από το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών το οποίο λειτουργεί στο επίπεδο της Εταιρίας. Το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών είναι πανομοιότυπο με το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων, εκτός από το γεγονός ότι ο αριθμός μετοχών που θα εκδοθούν από την Εταιρία για εξάσκηση των δικαιωμάτων του Σχεδίου Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών δεν θα υπερβαίνει τις 8,922,945 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0.10 η κάθε μια και η τιμή εξάσκησης έχει καθοριστεί σε €5.00 κατά μετοχή. Η ημερομηνία εξάσκησης των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών επεκτάθηκε για περίοδο μεταξύ 4-10 ετών μετά από την ημερομηνία παραχώρησής τους.

Από την ημερομηνία αντικατάστασης του Μακροπρόθεσμου Σχεδίου Παροχής Κινήτρων από το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών στο επίπεδο της Εταιρίας, δεν παραχωρήθηκαν οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών. Οποιεσδήποτε μετοχές που σχετίζονται με το Σχέδιο Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών φέρουν δικαιώματα αναφορικά με τον έλεγχο της Εταιρίας, τα οποία μπορούν να ασκηθούν μόνο απευθείας από τον υπάλληλο.

Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι

	2018	2017
	€000	€000
Χρεόγραφα Πρόσθετα Κεφαλαίου Κατηγορίας 1	**220,000**	**-**

Τον Δεκέμβριο 2018 η Εταιρία έκδωσε Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου Κατηγορίας 1 (Χρεόγραφα Κεφαλαίου) ύψους €220 εκατ. Τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1 δεν είναι εξασφαλισμένα και αποτελούν υποχρέωση μειωμένης εξασφάλισης της Εταιρίας. Το επιτόκιο ανέρχεται σε 12.50% και είναι πληρωτέο σε εξαμηνιαία βάση. Η Εταιρεία έχει την ευχέρεια να ακυρώσει τις πληρωμές επιτοκίου για απεριόριστο χρονικό διάστημα, και σε μη συσσωρευτική βάση, ενώ υπό συγκεκριμένες συνθήκες το επιτόκιο υπόκειται σε υποχρεωτική ακύρωση. Τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1 είναι αορίστου διαρκείας και δεν έχουν καθορισμένη ημερομηνία αποπληρωμής αλλά μπορούν να εξοφληθούν (στο σύνολο τους αλλά όχι εν μέρει) κατά την επιλογή της Εταιρίας κατά την πέμπτη επέτειο της ημερομηνίας έκδοσης και κάθε επόμενη πέμπτη επέτειο. Τα Χρεόγραφα Κεφαλαίου 1 εισήχθηκαν για διαπραγμάτευση στην αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου στις 24 Δεκεμβρίου 2018.

12. **Μετοχικό κεφάλαιο** (συνέχεια)

Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι (συνέχεια)

Το κόστος συναλλαγής που αποδίδονται άμεση με την έκδοσή τους, ανήλθαν σε €2,458 χιλ. και αναγνωρίστηκαν στα αδιανέμητα κέρδη. Τα καθαρά έσοδα από την έκδοση, αφού αφαιρεθεί το κόστος συναλλαγής, ανήλθαν σε €217,542 χιλ., όπως παρουσιάζεται στην κατάσταση ταμειακών ροών.

13. **Αδιανέμητα κέρδη/(συσσωρευμένες ζημιές)**

Για σκοπούς διανομής μερίσματος, τα αδιανέμητα κέρδη στο επίπεδο της Εταιρίας, είναι το μόνο αποθεματικό που είναι διανεμητέο.

Εταιρίες, φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου, που δεν διανέμουν τουλάχιστον το 70% των κερδών τους μετά τη φορολογία όπως προσδιορίζονται από τον περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα Νόμο κατά τη διάρκεια των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, θα θεωρείται πως έχουν διανέμει αυτό το ποσό ως μέρισμα. Έκτακτη αμυντική εισφορά προς 17% είναι πληρωτέα πάνω σε αυτή τη λογιζόμενη διανομή μερίσματος στην έκταση που οι μέτοχοι της Εταιρίας (άτομα που έχουν κατοικία την Κύπρο και εταιρίες), κατά το τέλος της περιόδου των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, είναι άμεσα ή έμμεσα φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου. Λογιζόμενη διανομή δεν εφαρμόζεται αναφορικά με κέρδη που αναλογούν άμεσα ή έμμεσα σε μετόχους που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου και άτομα μετόχους που δεν έχουν κατοικία την Κύπρο.

Το ποσό της λογιζόμενης διανομής μερίσματος μειώνεται με οποιοδήποτε πραγματικό μέρισμα που έχει πληρωθεί για το έτος στο οποίο αναφέρονται τα κέρδη.

Αυτή η έκτακτη εισφορά για την άμυνα καταβάλλεται από την Εταιρία για λογαριασμό των μετόχων της.

Κατά τη διάρκεια του 2018 και 2017 δεν πληρώθηκε οποιαδήποτε λογιζόμενη διανομή μερίσματος από την Εταιρία.

14. **Άλλα πληρωτέα**

	2018	2017
	€000	€000
Δεδουλευμένα	**510**	30
Άλλα πληρωτέα	**253**	-
ΦΠΑ πληρωτέος	**141**	175
	904	205

Τα άλλα πληρωτέα είναι πληρωτέα εντός 12 μηνών από την ημερομηνία του ισολογισμού.

15. **Επιμέτρηση της εύλογης αξίας**

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων προσεγγίζει τη λογιστική τους αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017.

16. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα

Οι ακόλουθες συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν με συνδεόμενα πρόσωπα:

(i) Λοιπά έσοδα

	2018	2017
	€000	€000
Διοικητικές συμβουλευτικές υπηρεσίες	**1,034**	940
Έξοδα και αμοιβές που αποζημιώθηκαν	**14,804**	713
	15,838	1,653

Οι πιο πάνω συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της Εταιρίας και της θυγατρικής της BOC PCL με συνήθεις εμπορικούς όρους.

(ii) Διοικητικά και άλλα έξοδα

	2018	2017
	€000	€000
Συμβουλευτικές και άλλες επαγγελματικές αμοιβές	**30**	27

Οι πιο πάνω συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της Εταιρίας και της θυγατρικής της BOC PCL με συνήθεις εμπορικούς όρους.

(iii) Αμοιβή συμβούλων

Οι συνολικές αμοιβές συμβούλων ανέρχονται σε €970 χιλ.(2017 €882 χιλ.). Αυτές οι αμοιβές αποζημιώθηκαν από την BOC PCL και συμπεριλαμβάνονται στα λοιπά έσοδα.

Οι αμοιβές περιλαμβάνονται για την περίοδο που υπηρετούσαν ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Μη εκτελεστικοί Σύμβουλοι

	2018	2017
	€000	€000
Josef Ackermann	**150**	150
Wilbur L. Ross Jr.	**-**	20
Arne Berggren	**115**	115
Maksim Goldman	**120**	120
Μιχάλης Σπανός	**100**	100
Ιωάννης Ζωγραφάκης	**135**	135
Μάριος Καλοχωρίτης	**-**	45
Michael Heger	**110**	110
Lyn Grobler	**90**	72
Anat Bar-Gera	**85**	15
Πώλα Χατζησωτηρίου	**36**	-
Μαρία Φιλίππου	**29**	-
	970	882

Οι αμοιβές των μη εκτελεστικών Συμβούλων περιλαμβάνουν αμοιβές ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας καθώς και των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου.

16. Συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα (συνέχεια)

(iv) Υπόλοιπα στο τέλος τους έτους

	2018	2017
	€000	€000
Εισπρακτέα από συνδεόμενα μέρη		
BOC PCL	**734**	61
Υπόλοιπα τραπεζών		
BOC PCL	**-**	151
Τραπεζικά παρατραβήγματα		
BOC PCL	**18**	-

Το εισπρακτέο από συνδεόμενα μέρη, αφορά έσοδα από διοικητικές συμβουλευτικές υπηρεσίες και έξοδα και αμοιβές που αποζημιώθηκαν.

Εκτός από τις συναλλαγές που αναφέρονται πιο πάνω, δεν υπήρχαν άλλες σημαντικές συναλλαγές με συνδεόμενα πρόσωπα της Εταιρίας και δεν υπήρχαν πληροφορίες να αναφερθούν σύμφωνα με το άρθρο 307 της νομοθεσίας για εταιρίες 2014 της Ιρλανδίας για τα έτη 2018 και 2017.

(v) Χρεόγραφα κεφαλαίου

Στις 19 Δεκεμβρίου 2018 η Εταιρία και η BOC PCL εισήλθαν σε συμφωνία σύμφωνα με την οποία τα συνολικά έσοδα από την έκδοση των χρεογράφων κεφαλαίου, τα οποία ανήλθαν στις €220,000 χιλ. θα χορηγηθούν υπό μορφή δανείου από την Εταιρία στην BOC PCL. Περισσότερες πληροφορίες παρουσιάζονται στην Σημ. 9.

17. Μερίσματα

Βάσει των αποφάσεων της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) των προηγούμενων χρόνων, η Εταιρία και η BOC PCL υπόκεινται σε απαγόρευση διανομής μερισμάτων στους μετόχους από τις εποπτικές αρχές και ως εκ τούτου κατά τη διάρκεια των ετών 2018 και 2017 δεν προτάθηκε και δεν πληρώθηκε μέρισμα.

Σε συνέχεια της απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2018, η Εταιρία και η BOC PCL εξακολουθούν να υπόκεινται σε απαγόρευση διανομής μερισμάτων στους μετόχους. Αυτή η απαγόρευση δεν ισχύει εάν η διανομή γίνει μέσω της έκδοσης νέων συνήθων μετοχών προς τους μετόχους οι οποίες είναι αποδεκτές ως Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1.

Η απαγόρευση δεν ισχύει για την πληρωμή κουπονιών για τα Χρεόγραφα Πρόσθετου Κεφαλαίου κατηγορίας 1 που εκδόθηκαν από την Εταιρία και την BOC PCL.

18. Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου

Η Εταιρία εκτίθεται σε κινδύνους, από τους οποίους οι πιο σημαντικοί από τους οποίους είναι ο κίνδυνος ρευστότητας και ο κίνδυνος αγοράς.

18.1 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας αναφέρεται σε πιθανές ζημιές που ενδέχεται να αντιμετωπίσει η Εταιρία, σε περίπτωση δυσκολίας αποπληρωμής των ταμειακών υποχρεώσεων της. Το επίπεδο λειτουργικού κόστους είναι χαμηλό και η Εταιρία διαθέτει επαρκή ρευστότητα.

18.2 Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από τυχόν αρνητικές μεταβολές στις τιμές αξιών. Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς είναι υπεύθυνο για την παρακολούθηση του κινδύνου που προκύπτει από αυτές τις αλλαγές με στόχο την ελαχιστοποίηση της επίδρασης στα κέρδη και τα κεφάλαια. Το τμήμα παρακολουθεί επίσης τον κίνδυνο ρευστότητας και τον πιστωτικό κίνδυνο με αντισυμβαλλόμενους και χώρες. Το τμήμα είναι επίσης υπεύθυνο για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις διάφορες πολιτικές και διαδικασίες που αφορούν τον κίνδυνο αγοράς.

18. Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου (συνέχεια)

18.2 Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Κίνδυνος τιμών

Κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των μετοχών
Ο κίνδυνος ζημιών από μεταβολές στις τιμές των μετοχών προκύπτει από δυσμενείς μεταβολές στις τιμές των επενδύσεων σε μετοχές που κατέχει η Εταιρία.

Οι επενδύσεις σε μετοχές είναι εκτός της διάθεσης ανάληψης κινδύνων της Εταιρίας.

Οι μεταβολές στις τιμές μετοχών που ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων επηρεάζουν τα κεφάλαια της Εταιρίας.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται η επίδραση στα ίδια κεφάλαια της Εταιρίας από μεταβολές στις τιμές των μετοχών που κατέχονται, ως αποτέλεσμα λογικών αναμενόμενων μεταβολών στους σχετικούς χρηματιστηριακούς δείκτες.

2018	**Μεταβολή στον δείκτη**	**Επίδραση στα ίδια κεφάλαια**
	%	**€000**
Άλλα χρηματιστήρια	**+20**	**44,000**
Άλλα χρηματιστήρια	**-20**	**(44,000)**

19. Διαχείριση κεφαλαίου

Η διαχείριση κεφαλαίου της Εταιρίας συνάδει με τη διαχείριση κεφαλαίου του Συγκροτήματος όπως παρουσιάζεται στη Σημ. 50 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

20. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς

20.1 Μερίσματα

Στις 14 Δεκεμβρίου 2018, το Διοικητικό Συμβούλιο της BOC PCL ενέκρινε την πρόταση ενός υπό όρους προμερίσματος υπό μορφή μετοχών ύψους €135,000 χιλ., με έκδοση 675,000 χιλ. συνήθων μετοχών ονομαστικής αξίας €0.10 ανά μετοχή στην Εταιρία που θα εκδοθούν σε τιμή υπέρ το άρτιο ύψους €0.10 ανά μετοχή, από τα κέρδη της BOC PCL για το έτος 2016. Η διανομή τέτοιου μερίσματος ήταν υπό όρους και υπόκειται στην άρση των κανονιστικών περιορισμών. Συγκεκριμένα, η πληρωμή του προαναφερθέντος προμερίσματος θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνο εάν η απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2018 επιτρέπει στην BOC PCL να πραγματοποιήσει τη διανομή που προβλέπεται από αυτή τη δήλωση. Η τελική απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2018, που ελήφθη στις 27 Μαρτίου 2019, επέτρεψε την πληρωμή μερίσματος υπό μορφή μετοχών. Το μέρισμα υπό μορφή μετοχών πληρώθηκε από την BOC PCL στις 27 Μαρτίου 2019 μέσω της έκδοσης 675.000 χιλιάδων συνήθων μετοχών με συνολική τιμή έκδοση ύψους €0.20 ανά μετοχή στην Εταιρία.

20.2 Παραίτηση του Διευθύνοντα Συμβούλου του Συγκροτήματος

Στις 3 Μαρτίου 2019 ο Διευθύνων Σύμβουλος του Συγκροτήματος κ. John Patrick Hourican ενημέρωσε το Συμβούλιο για την απόφασή του να αποχωρήσει από το Συγκρότημα τον Σεπτέμβριο 2019.

Ετήσια Έκθεση περί Εταιρικής Διακυβέρνησης 2018

Εισαγωγή

Η καλή διακυβέρνηση δημιουργεί εμπιστοσύνη και δέσμευση μεταξύ της εταιρίας και των ενδιαφερομένων μερών της και συμβάλλει στην μακροπρόθεσμη επιτυχία της εταιρίας. Λογοδοσία, ακεραιότητα, διαφάνεια, δικαιοσύνη, ισότητα, βιωσιμότητα και δεοντολογία αποτελούν θεμελιώδεις αξίες της χρηστής διακυβέρνησης. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company (η 'Εταιρία') έχει δεσμευτεί στην εφαρμογή άριστων προτύπων εταιρικής διακυβέρνησης και στοχεύει διαρκώς στο να διασφαλίζει ότι η Εταιρία είναι ένας σύγχρονος, διαφανής, ανταγωνιστικός και βιώσιμος οργανισμός. Εφαρμόζοντας βέλτιστες πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης και εταιρικής διαχείρισης, η Εταιρία επιτυγχάνει δυναμική και αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ του Διοικητικού Συμβουλίου, της διοίκησης και των μετόχων, η οποία οδηγεί στην επιτυχή εφαρμογή της στρατηγικής της.

Βασικός στόχος του πλαισίου διακυβέρνησης της Εταιρίας και των θυγατρικών της (το 'Συγκρότημα') είναι να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις ισχύουσες νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις. Η Εταιρία διέπεται από τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου ('Κώδικας ΧΑΚ' ο οποίος είναι διαθέσιμος στο www.cse.com.cy), καθώς και από την Οδηγία σχετικά με τις Ρυθμίσεις Διακυβέρνησης και Διαχείρισης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ('Οδηγία Διακυβέρνησης της ΚΤΚ').

Η Εταιρία έχει επίσης επιλέξει να εφαρμόσει τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου 2016 που δημοσιεύθηκε από το Συμβούλιο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Financial Reporting Council) στο Ηνωμένο Βασίλειο ('Κώδικας ΗΒ' ο οποίος είναι διαθέσιμος στο www.frc.org.uk).

Μέρος Α

Η Εταιρία υιοθέτησε πλήρως τον Κώδικα ΧΑΚ καθώς και τον Κώδικα ΗΒ, έχει ενσωματώσει τις διατάξεις τους στην Πολιτική Εταιρικής Διακυβέρνησης του Συγκροτήματος και εφαρμόζει πλήρως τις αρχές τους. Η πολιτική μαζί με το εγχειρίδιο του Διοικητικού Συμβουλίου, οι όροι εντολής των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου και οι πρακτικές που ακολουθούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο και τις επιτροπές του, αποτελούν σημαντικά θεμέλια για τη μεγιστοποίηση της μετοχικής αξίας.

Μέρος Β

Η Εταιρία βεβαιώνει ότι έχει συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Κώδικα ΧΑΚ καθ᾽όλη τη διάρκεια του 2018. Η Εταιρία εφαρμόζει τις πρόνοιες του Κώδικα σε όλο το Συγκρότημα. Κατά την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης όλες οι σημαντικές θυγατρικές εταιρίες διατηρούν επιτροπή ελέγχου και επιτροπή διαχείρισης κινδύνου.

Επιπρόσθετα, οι Διοικητικοί Σύμβουλοι θεωρούν ότι η Εταιρία έχει επίσης συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Κώδικα ΗΒ.

Λεπτομέρειες για το πως η Εταιρία εφάρμοσε τις αρχές και διατάξεις του Κώδικα ΧΑΚ καθ' όλη τη διάρκεια του 2018 καταγράφονται στην παρούσα Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης και στην Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών που ακολουθεί. Το κείμενο που ακολουθεί καλύπτει επίσης το πως η Εταιρία εφαρμόζει τις κύριες και υποστηρικτικές αρχές και απαιτήσεις γνωστοποίησης που καθορίζονται στον Κώδικα ΗΒ.

Το Συγκρότημα θεωρεί ότι έχει ένα ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης με σαφή οργανωτική δομή, ευκρινείς, διαφανείς και συνεπείς γραμμές ευθύνης και αποτελεσματικές διαδικασίες μέσω των οποίων εντοπίζει, διαχειρίζεται, παρακολουθεί και αναφέρει κινδύνους στους οποίους είναι ή θα μπορούσε να είναι εκτεθειμένο. Διαθέτει κατάλληλους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων υγειών διοικητικών και λογιστικών διαδικασιών, συστημάτων πληροφορικής και ελέγχων. Η Εταιρία παρακολουθεί σε συνεχή βάση και αναθεωρεί τουλάχιστον ετησίως το πλαίσιο διακυβέρνησης της και εκείνο των θυγατρικών της εταιριών (όπου εφαρμόζεται) μέσω αποτελεσματικής εποπτείας.

Οι Διοικητικοί Σύμβουλοι γνωρίζουν ότι σε περίπτωση που έχουν σημαντικές ανησυχίες σχετικά με τη συνολική διακυβέρνηση του Συγκροτήματος, αυτές θα πρέπει να αναφέρονται χωρίς καθυστέρηση στο Διοικητικό Συμβούλιο και εάν οι ανησυχίες τους δεν αντιμετωπιστούν ικανοποιητικά, οι Διοικητικοί Σύμβουλοι θα πρέπει να αναφέρουν τις ανησυχίες αυτές στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ('ΚΤΚ').

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει εκχωρήσει εξουσία σε επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου για να του παρέχουν στήριξη στην εποπτεία των κινδύνων και του ελέγχου. Οι επιτροπές αυτές είναι η Επιτροπή Ελέγχου Συγκροτήματος ('ΕΕ'), η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνου Συγκροτήματος ('ΕΔΚ'), η Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης Συγκροτήματος ('ΕΔΕΔ'), η Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών Συγκροτήματος ('ΕΑΔΑ') καθώς και η Επιτροπή Τεχνολογίας ('ΕΤ').

Μέρος Β (συνέχεια)

Λεπτομέρειες για αυτές τις επιτροπές παρουσιάζονται στην ενότητα 5 της έκθεσης. Ο πρόεδρος κάθε επιτροπής ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο στην επόμενη συνεδρίασή του σχετικά με θέματα που συζητήθηκαν σε προηγούμενες συνεδριάσεις της επιτροπής ενώ τα πρακτικά των συνεδριάσεων αυτών κατατίθενται στο Διοικητικό Συμβούλιο το συντομότερο δυνατό για σκοπούς ενημέρωσης ή/και συζήτησης όπου απαιτείται. Οι όροι εντολής των επιτροπών αναθεωρούνται ετησίως από τις αρμόδιες επιτροπές και από το Διοικητικό Συμβούλιο και είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com ή μετά από αίτημα στη Γραμματέα της Εταιρίας.

1. Διοικητικό Συμβούλιο

Οι εξουσίες των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου πηγάζουν από το Καταστατικό της Εταιρίας και καθορίζονται από τον Κώδικα ΧΑΚ, τον Κώδικα ΗΒ και τους σχετικούς νόμους περί Εταιριών, Χρηματιστηρίου Αξιών και Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων καθώς και τις Οδηγίες της ΚΤΚ. Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του περιγράφεται αναλυτικά στο εγχειρίδιο του Διοικητικού Συμβουλίου που ετησίως αναθεωρείται πλήρως και ενσωματώνει όλες τις ευθύνες που απορρέουν από το κανονιστικό πλαίσιο.

1.1 Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου

Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι να ηγείται του Συγκροτήματος και να προωθεί το όραμα, τις αξίες, την κουλτούρα και τη συμπεριφορά του Συγκροτήματος, εντός ενός πλαισίου συνετών και αποτελεσματικών ελέγχων, το οποίο επιτρέπει την αξιολόγηση και διαχείριση κινδύνου. Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι συλλογικά υπεύθυνο για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία του Συγκροτήματος, θέτει τους στρατηγικούς στόχους του Συγκροτήματος, ενσωματώνει την αειφορία στις επιχειρηματικές του δραστηριότητες, διασφαλίζει ότι διαθέτει τους απαραίτητους οικονομικους και ανθρώπινους πόρους ώστε το Συγκρότημα να είναι σε θέση να επιτύχει τους στόχους του και παρακολουθεί τις επιδόσεις της διοίκησης. Το Διοικητικό Συμβούλιο διασφαλίζει επίσης ότι οι υποχρεώσεις του προς τους μετόχους και άλλους εταίρους είναι κατανοητές και εκπληρώνονται.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη να διασφαλίζει ότι η διοίκηση διατηρεί κατάλληλο σύστημα εσωτερικού ελέγχου που διασφαλίζει σε διαρκή βάση την αποτελεσματική λειτουργία, τους εσωτερικούς ελέγχους για την οικονομική πληροφόρηση και τη συμμόρφωση με κανόνες και κανονισμούς. Έχει τη συνολική ευθύνη για το Συγκρότημα και εγκρίνει και επιβλέπει την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων του Συγκροτήματος, τη στρατηγική κινδύνου και την εσωτερική διακυβέρνηση.

Περαιτέρω το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη να παρουσιάζει μια δίκαιη, ισορροπημένη και κατανοητή αξιολόγηση της εικόνας και των προοπτικών της Εταιρίας, η οποία περιλαμβάνει και τις ετήσιες και ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις και άλλες δημόσιες εκθέσεις που πιθανόν να επηρεάζουν τη χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής της Εταιρίας καθώς και τις εκθέσεις που απαιτούνται από τις ρυθμιστικές αρχές και τη νομοθεσία.

Υπάρχει σαφής καταμερισμός ευθυνών στη κορυφή της Εταιρίας μεταξύ της λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου και της εκτελεστικής ευθύνης για τη λειτουργία επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της Εταιρίας. Οι καθημερινές εργασίες του Συγκροτήματος έχουν ανατεθεί στη διοίκηση.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το όργανο λήψης αποφάσεων για όλα τα ουσιώδη θέματα, λόγω των στρατηγικών, οικονομικών ή άλλων συνεπειών που έχουν επιπτώσεις στη φήμη του. Συγκεκριμένες αποφάσεις και θέματα προορίζονται αποκλειστικά για έγκριση από το Διοικητικό Συμβούλιο και αναθεωρούνται και ενημερώνονται τακτικά. Θέματα που χρήζουν έγκρισης από το Διοικητικό Συμβούλιο είναι:

- Μακροπρόθεσμοι στόχοι και στρατηγική του Συγκροτήματος.
- Συνολική πολιτική κινδύνων και διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων.
- Διάθεση Ανάληψης Κινδύνων του Συγκροτήματος.
- Ετήσιοι και τριετείς προϋπολογισμοί και επιχειρηματικά πλάνα.
- Κεφαλαιακές δαπάνες για ποσά πάνω από €20 εκατομμύρια.
- Ασυνήθιστες συναλλαγές.
- Συγχωνεύσεις, εξαγορές και διαθέσεις του ενεργητικού της Εταιρίας για ποσά πάνω από €20 εκατομμύρια.
- Εγγυήσεις, αποζημιώσεις και εξασφαλίσεις εντός Συγκροτήματος.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.1 Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

- Συγκρούσεις Συμφερόντων Διοικητικών Συμβούλων.
- Επιλογές, διορισμοί, επαναδιορισμοί Διοικητικών Συμβούλων της Εταιρίας καθώς και ο τερματισμός των υπηρεσιών του Διευθύνοντος Συμβούλου.
- Καθιέρωση και εποπτεία πολιτικών για την επιλογή, ανάπτυξη και αντικατάσταση των ανώτερων διευθυντικών στελεχών και των επικεφαλής των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου.
- Η Πολιτική Αμοιβών.
- Η Κήρυξη Ανάκαμψης Έκτακτης Κατάστασης.

Επίσης το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη για:

- Εποπτεία της εταιρικής διακυβέρνησης και του σχεδιασμού διαδοχής.
- Καθορισμό του σωστού τόνου και προώθηση της απαραίτητης κουλτούρας, αξιών και ηθικής του Συκροτήματος.

Ο διορισμός, η αντικατάσταση, μετάθεση ή απομάκρυνση των επικεφαλής των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου υπόκειται σε έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο διορισμός ατόμων που ενδέχεται να έχουν σημαντική επίπτωση στο προφίλ κινδύνου του Συγκροτήματος υπόκειται επίσης σε έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου. Η καταλληλότητά τους για το συγκεκριμένο ρόλο παρακολουθείται σε διαρκή βάση.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για τον καθορισμό της φύσης και της έκτασης των κυριοτέρων κινδύνων που το Συγκρότημα είναι πρόθυμο να αναλάβει για την επίτευξη των στρατηγικών του στόχων και για την διασφάλιση της διατήρησης μιας αποτελεσματικής διαδικασίας διαχείρισης κινδύνων και εποπτείας σε επίπεδο Συγκροτήματος. Το Διοικητικό Συμβούλιο εγκρίνει τη Διάθεση Ανάληψης Κινδύνων του Συγκροτήματος σε ετήσια βάση και ενημερώνεται τακτικά σχετικά με το περιβάλλον κινδύνων του Συγκροτήματος και της έκθεσης του Συγκροτήματος σε σημαντικούς τύπους κινδύνου μέσω της Έκθεσης Κινδύνων που παρακολουθείται σε μηνιαία βάση.

Λεπτομερείς πληροφορίες για τη διαχείριση κινδύνων του Συγκροτήματος αναφέρονται στις Σημειώσεις 46 μέχρι 49 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων και στην ενότητα Επιπρόσθετες Γνωστοποιήσεις Κινδύνων και Διαχείρισης Κεφαλαίων της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης 2018.

1.1.1 Πληροφόρηση και Στήριξη

Το Διοικητικό Συμβούλιο συνέρχεται σε τακτική βάση και έχει επίσημο πρόγραμμα θεμάτων προς εξέταση το οποίο κάθε χρόνο αναθεωρείται. Το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει τακτικά αναφορές και παρουσιάσεις από το Διευθύνοντα Σύμβουλο ('CEO') του Συγκροτήματος και άλλα ανώτερα διευθυντικά στελέχη για τη στρατηγική και τις εξελίξεις στις δραστηριότητες του Συγκροτήματος. Το Διοικητικό Συμβούλιο μελετά αναφορές της κάθε επιτροπής του Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και τακτικές εκθέσεις αναφορικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου του Συγκροτήματος, κορυφαίους και αναδυόμενους κινδύνους, τη διαχείριση κινδύνων, πιστωτικά ανοίγματα και το δανειακό χαρτοφυλάκιο του Συγκροτήματος, τη διαχείριση στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, τη ρευστότητα, τις επιδικίες, τη συμμόρφωση και θέματα φήμης.

Οι βασικοί τομείς εστίασης για το 2018 για το Διοικητικό Συμβούλιο, μεταξύ άλλων, ήταν:

Επιχειρησιακό περιβάλλον	• Οικονομικές εξελίξεις στην Κύπρο, • Τριμηνιαίες οικονομικές εκθέσεις, • Οι απόψεις των επενδυτών και των ενδιαφερομένων μερών, • Ενημερώσεις για την αγορά και τη συναλλαγματική δραστηριότητα μετοχών.
Στρατηγική του Συγκροτήματος και ανοχή κινδύνου	• Έγκριση της Διάθεσης Ανάληψης Κινδύνου του Συγκροτήματος, • Τριετές επιχειρηματικό και κεφαλαιακό πλάνο, • Εξαγορές και εκποιήσεις, • Σχέδιο Εξυγίανσης & Ελάχιστες Απαιτήσεις Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων, • Εξέλιξη Προγράμματος Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Τράπεζας, • Εξέταση της στρατηγικής των επιχειρηματικών διευθύνσεων και επιχειρηματικών μονάδων, • Σχεδιασμός Διαδοχής, • Εξέταση στρατηγικού και λειτουργικού πλάνου διαχείρισης των Μη-Εξυπηρετούμενων Δανείων.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.1 Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

1.1.1 Πληροφόρηση και Στήριξη (συνέχεια)

Επιχειρηματική απόδοση	• Εξέταση της απόδοσης των Εταιρικών Χρηματοδοτικών έργων, • Εξέλιξη της Διεύθυνσης Διαχείρισης Ακινήτων, • Εξέλιξη της ναυτιλιακής επιχειρηματικότητας, • Εξέλιξη του δανειακού χαρτοφυλακίου εξωτερικού, • Αναθεώρηση και έγκριση των περιοδικών αναφορών για τις χρηματοοικονομικές επιδόσεις του Συγκροτήματος, τις προβλέψεις, τους προϋπολογισμούς, την κεφαλαιακή θέση, • Πιθανή έκδοση επιπρόσθετου πρωτοβάθμιου κεφαλαίου (AT1).
Διαχείριση κινδύνων	• Έγκριση της Έκθεσης Εσωτερικής Διαδικασίας Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας (ΕΔΑΚΕ), • Έγκριση της Έκθεσης Εσωτερικής Διαδικασίας Αξιολόγησης Επάρκειας Ρευστότητας (ΕΔΑΕΡ), • Εξέταση των μηνιαίων εκθέσεων κινδύνων, • Έγκριση της Ετήσιας Έκθεσης Κινδύνων, • Σχέδιο Δράσης για εφαρμογή των συστάσεων της Διαδικασίας Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ), • Έγκριση Σχεδίου Ανάκαμψης Συγκροτήματος, • Εξέταση του επιχειρηματικού και κεφαλαιακού πλάνου, • Ασφάλιση Αστικής Ευθύνης Διοικητικών Συμβούλων και Αξιωματούχων (D & O).
Διακυβέρνηση και κανονιστικά θέματα	• Έγκριση διορισμών στο Διοικητικό Συμβούλιο και στα διοικητικά συμβούλια σημαντικών θυγατρικών εταιριών, • Εξέταση θεμάτων εταιρικής διακυβέρνησης, • Έγκριση Πολιτικής Εταιρικής Διακυβέρνησης, • Σχέδιο Δράσης για εφαρμογή του αναθεωρημένου Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου 2018, • Έγκριση της Ετήσιας Έκθεσης του Τμήματος Κανονιστικής και Ηθικής Συμμόρφωσης Συγκροτήματος, • Έγκριση της Ετήσιας Έκθεσης του Τμήματος Συμμόρφωσης Οικονομικού Εγκλήματος Συγκροτήματος, • Αξιολόγηση της απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου.

1.2 Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτιζόταν από δώδεκα μέλη: τον Πρόεδρο του Συγκροτήματος ο οποίος κατά το διορισμό του ήταν ανεξάρτητος, δύο Εκτελεστικά μέλη και εννιά Μη-εκτελεστικά μέλη. Το Διοικητικό Συμβούλιο καθόρισε οκτώ από τα Μη-εκτελεστικά μέλη ως ανεξάρτητα Μη-εκτελεστικά μέλη σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κώδικα ΗΒ και του Κώδικα ΧΑΚ.

Τα ονόματα και σύντομα βιογραφικά στοιχεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου αναφορικά με την εμπειρία, τις γνώσεις και το καθεστώς ανεξαρτησίας τους περιλαμβάνονται στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης.

Η ΕΔΕΔ αξιολογεί σε ετήσια βάση τη δομή, το μέγεθος, τη θητεία και τη σύνθεση του Διοκητικού Συμβουλίου (συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων, της γνώσης, της εμπειρίας, της ανεξαρτησίας και της ποικιλομορφίας) ώστε να διασφαλίζει ότι υπάρχει το κατάλληλο μείγμα δεξιοτήτων, εμπειρίας καθώς και παρουσίας και των δύο φύλων. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει ανασκόπηση της θητείας καθώς και αξιολόγηση του συνόλου των δεξιοτήτων του Διοικητικού Συμβουλίου ώστε να διασφαλιστεί ότι το Διοικητικό Συμβούλιο και οι επιτροπές του αποτελούνται από μέλη με συνολική αντίληψη των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος και των κινδύνων που συνδέονται με αυτές. Η Επιτροπή διασφαλίζει επίσης την ύπαρξη σχεδιασμού για την επιλογή, το διορισμό και την ομαλή διαδοχή των εκτελεστικών μελών και των ανώτερων διευθυντικών στελεχών. Επιπλέον, σε περίπτωση που οποιοσδήποτε διορισμός ή παραίτηση θα αλλάξει το συνολικό μέγεθος του Διοικητικού Συμβουλίου, επενεξετάζεται η σύνθεση του ώστε να διασφαλιστεί ότι εξακολουθεί να είναι κατάλληλη.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.2 Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Το Διοικητικό Συμβούλιο θεωρεί ότι το τρέχον μέγεθος και η σύνθεση του είναι κατάλληλα ώστε να παρέχουν το ευρύ φάσμα δεξιοτήτων και εμπειριών που χρειάζεται για την αποτελεσματική διαχείριση της επιχειρηματικής δραστηριότητας επιτρέποντας ταυτόχρονα πλήρη και εποικοδομητική συμμετοχή όλων των Διοικητικών Συμβούλων, δεδομένου του μεγέθους και των εργασιών του Συγκροτήματος και των χρονικών απαιτήσεων που τίθενται στους Διοικητικούς Συμβούλους.

Ετησίως, το Συγκρότημα προβαίνει σε ανασκόπηση της ικανότητας και καταλληλότητας των Διοικητικών Συμβούλων και των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής (ExCo) καλώντας τους να επιβεβαιώσουν οποιεσδήποτε αλλαγές στην κατάσταση τους όσον αφορά τη συμμόρφωσή τους με την Οδηγία της ΚΤΚ για την Αξιολόγηση της Ικανότητας & Καταλληλότητας των μελών του διοικητικού οργάνου και των διευθυντικών στελεχών των αδειοδοτημένων πιστωτικών ιδρυμάτων (‘Οδηγία Ικανότητας & Καταλληλότητας της ΚΤΚ’). Όλες οι αλλαγές που δηλώθηκαν αξιολογήθηκαν και καθορίστηκε η σημαντικότητας τους. Κατά τη θεώρηση για το 2018 δεν αναφέρθηκαν οποιεσδήποτε σημαντικές αλλαγές. Το Διοικητικό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο κάθε Διοικητικός Σύμβουλος έχει το απαιτούμενο επίπεδο ικανότητας, καταλληλότητας και οικονομικής ευρωστίας για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων του.

Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι

Ο CEO Συγκροτήματος και ο Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος του Συγκροτήματος & Διευθυντής Διεύθυνσης Λειτουργικών Εργασιών (‘Αναπληρωτής CEO & COO’) εργαζονται στην BOC PCL. Το συμβόλαιο του CEO Συγκροτήματος συμπεριλαμβάνει ρήτρα τερματισμού με προειδοποίηση έξι μηνών προς το Εκτελεστικό μέλος, χωρίς αιτιολόγηση και στη διακριτική ευχέρεια της BOC PCL. Οι όροι απασχόλησης του Αναπληρωτή CEO & COO βασίζονται κυρίως στις πρόνοιες της ισχύουσας συλλογικής σύμβασης, οι οποίες προβλέπουν ειδοποίηση ή αποζημείωση εκ μέρους της BOC PCL με βάση τα χρόνια υπηρεσίας και γραπτή προειδοποίηση τεσσάρων μηνών από τον Εκτελεστικό Σύμβουλο σε περίπτωση εθελούσιας αποχώρησης.

Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι

Οι Μη-εκτελεστικοί Σύμβουλοι δεν είναι εργαζόμενοι της Εταιρίας και δεν συμμετέχουν στην καθημερινή διαχείριση του Συγκροτήματος. Είναι υπεύθυνοι να παρακολουθούν την εκτελεστική δραστηριότητα και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη στρατηγικής. Ο ρόλος τους είναι να παρέχουν εποικοδομητική αμφισβήτηση στην υφιστάμενη στρατηγική της Εταιρίας και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη νέων στρατηγικών, να ελέγχουν την επίδοση των ανώτερων διευθυντικών στελεχών στην επίτευξη συμφωνηθέντων στόχων και σκοπών και να παρακολουθούν αναφορές για την απόδοση. Επίσης, οι Διοικητικοί Σύμβουλοι πρέπει να ικανοποιούνται ως προς την ακεραιότητα της οικονομικής πληροφόρησης και να βεβαιώνονται ότι οι μηχανισμοί ελέγχου της οικονομικής πληροφόρησης, τα πλαίσια συμμόρφωσης και διαχείρισης κινδύνων και το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου είναι ισχυρά και αξιόπιστα.

1.2.1 Συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου

Κατά τη διάρκεια του 2018 το Διοικητικό Συμβούλιο πραγματοποίησε 13 συνεδριάσεις. Περαιτέρω λεπτομέρειες αναφορικά με τον αριθμό των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του και τη συμμετοχή των Διοικητικών Συμβούλων παρατίθενται πιο κάτω. Τον Μάρτιο του 2018 σε ειδική εκτός βάσης συνεδρία διάρκειας δύο ημερών, το Διοικητικό Συμβούλιο επικεντρώθηκε σε θέματα στρατηγικής.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.2 Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου(συνέχεια)

1.2.1 Συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Διοικητικό Συμβούλιο 1/1/2018-31/12/2018

Όνομα Συμβούλου	Διοικητικό Συμβούλιο	Επιτροπή Ελέγχου	Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών	Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβ.	Επιτροπή Διαχ. Κινδύνων	Επιτροπή Ελέγχου & Επιτροπή Διαχ. Κινδύνων
Josef Ackermann (Πρόεδρος)	13/13			10/10		
Maksim Goldman (Αντιπρόεδρος)	13/13			10/10	16/16	6/6
Anat Bar-Gera	13/13		10/10			
Arne Berggren	13/13	13/13			16/16	6/6
Lyn Grobler	13/13			10/10		
Πόλα Χατζησωτηρίου[1]	7/7	5/5			7/7	2/2
Michael Heger	13/13	13/13	10/10			6/6
John P. Hourican	13/13					
Χριστόδουλος Πατσαλίδης	12/12					
Μαρία Φιλίππου[2]	8/8		5/5			
Μιχάλης Σπανός	12/13		9/10			
Ιωάννης Ζωγραφάκης	13/13	13/13			15/16	6/6
Σύνολο συνεδριάσεων[3]	***13***	***13***	***10***	***10***	***16***	***6***

1 Διορίστηκε στις 13 Αυγούστου 2018
2 Διορίστηκε στις 23 Ιουλίου 2018
3 Ο αριθμός των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της BOC PCL κατά τη διάρκεια του 2018 ήταν 20. Η συμμετοχή των Διοικητικών Συμβούλων σε αυτές τις συνεδριάσεις παρουσιάζεται τη σελίδα 339.

Οι ημερήσιες διατάξεις και τα έγγραφα κυκλοφορούν εγκαίρως πριν από κάθε συνεδρίαση και όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ενημερώνονται γραπτώς για τις προσεχείς συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου ώστε να τους δοθεί αρκετός χρόνος να μελετήσουν τις σχετικές πληροφορίες, για να είναι σε θέση να εκπληρώσουν πλήρως τα καθήκοντά τους.

Η Γραμματέας της Εταιρίας συμμετέχει ενεργά στην προετοιμασία του προγράμματος για όλες τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του και στην προετοιμασία των ημερήσιων διατάξεων αυτών των συνεδριάσεων, σε συνεργασία με τον Πρόεδρο, διασφαλίζοντας ότι οι σχετικές πληροφορίες αποστέλλονται έγκαιρα σε όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Υπό την εποπτεία του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, οι αρμοδιότητες της Γραμματέως της Εταιρίας περιλαμβάνουν τη διασφάλιση επαρκούς ροής πληροφοριών εντός του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του, μεταξύ των ανώτερων διευθυντικών στελεχών και των Μη-εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων και μεταξύ των επικεφαλής των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου και των Μη-εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων καθώς και τη διευκόλυνση της εισαγωγικής κατάρτισης, ανάπτυξης και αξιολόγησης των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι έχουν πρόσβαση στις συμβουλές και υπηρεσίες της Γραμματέως της Εταιρίας και του Λειτουργού Συμμόρφωσης με την Εταιρική Διακυβέρνηση, οι οποίοι μπορούν να παρέχουν πληροφορίες σχετικές με τις διαδικασίες του Διοικητικού Συμβουλίου, τον Κώδικα ΧΑΚ και τον Κώδικα ΗΒ. Ανεξάρτητες επαγγελματικές συμβουλές είναι επίσης διαθέσιμες στους Διοικητικούς Σύμβούλους με δαπάνη του Συγκροτήματος εάν και όταν απαιτείται. Οι επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν παρόμοια πρόσβαση και είναι εφοδιασμένες με επαρκείς πόρους για να επιτελούν τα καθήκοντα τους. Όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι καλύπτονται με ασφάλιση αστικής ευθύνης διοικητικών συμβούλων και αξιωματούχων σε σχέση με νομικές αγωγές εναντίον τους.

1.2.2 Διορισμός, Αποχώρηση και Επανεκλογή των Διοικητικών Συμβούλων

Τα Μη-εκτελεστικά μέλη διορίζονται αρχικά για μια περίοδο τριών ετών και συνήθως αναμένεται να υπηρετήσουν δύο τριετείς θητείες. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να καλέσει τα μέλη να υπηρετήσουν επιπρόσθετες θητείες εφόσον η απόδοσή τους έχει αξιολογηθεί ως επαρκής.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.2 Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

1.2.2 Διορισμός, Αποχώρηση και Επανεκλογή των Διοικητικών Συμβούλων (συνέχεια)

Η θητεία ενός Μη-εκτελεστικού μέλους δεν μπορεί να επεκταθεί πέραν των 12 ετών στο σύνολο και κάθε επαναδιορισμός πέραν των 6 σωρευτικών ετών υπόκειται σε αυστηρή θεώρηση όπου θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψην η ανάγκη για τη σταδιακή ανανέωση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί ανά πάσα στιγμή να διορίσει οποιοδήποτε πρόσωπο που είναι πρόθυμο να ενεργεί ως Διοικητικός Σύμβουλος και το οποίο πληροί τα κριτήρια όπως αυτά καθορίζονται στην Πολιτική Διορισμών του Διοικητικού Συμβουλίου, είτε για να συμπληρώσει ένα κενό ή ως προσθήκη στο υπάρχον Διοικητικό Συμβούλιο, αλλά ο συνολικός αριθμός των μελών δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 13. Κάθε Διοικητικός Σύμβουλος που διορίζεται υπόκειται σε εκλογή στην επόμενη Ετήσια Γενική Συνέλευση ('ΕΓΣ') μετά το διορισμό του.

Σύμφωνα με το Καταστατικό της Εταιρίας όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι αποχωρούν κάθε χρόνο και εφόσον είναι επανεκλέξιμοι και η απόδοση τους παραμένει ικανοποιητική, προσφέρονται για επανεκλογή. Μια διεξοδική εξέταση των ικανοτήτων, εμπειρίας, ανεξαρτησίας και γνώσης διενεργήθηκε το Μάρτη 2018 και το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε ότι εξακολουθούν να είναι αποτελεσματικοί και να έχουν πολύτιμη συνεισφορά στις συζητήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι ακόλουθοι Διοικητικοί Σύμβουλοι, ενόψη του ότι ήταν επανεκλέξιμοι, προσφέρθηκαν για επανεκλογή και επανεκλέγησαν στην ΕΓΣ στις 28 Αυγούστου του 2018: Josef Ackerman, Maksim Goldman, Anat Bar-Gera, Arne Berggren, Lyn Grobler, Michael Heger, John Patrick Hourican, Χριστόδουλος Πατσαλίδης, Μιχάλης Σπανός και Ιωάννης Ζωγραφάκης. Η Μαρία Φιλίππου, η οποία διορίστηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο στις 23 Ιουλίου 2018 και η Πόλα Χατζησωτηρίου, η οποία διορίστηκε στις 13 Αυγούστου 2018 επίσης εκλέγησαν στο Διοικητικό Συμβούλιο. Τα ονόματα των Διοικητικών Συμβούλων που υποβάλλονται για εκλογή ή επανεκλογή συνοδεύονται με επαρκείς πληροφορίες, όπως βιογραφικά στοιχεία και οποιεσδήποτε άλλες σχετικές πληροφορίες στην ΕΓΣ προκειμένου οι μέτοχοι να λάβουν τεκμηριωμένη απόφαση.

1.2.3 Σύγκρουση Συμφερόντων

Το εγχειρίδιο του Διοικητικού Συμβουλίου καταγράφει διαδικασίες αναφορικά με τη σύγκρουση συμφερόντων των Διοικητικών Συμβούλων που καθορίζουν πώς θα πρέπει να εντοπίζονται, αναφέρονται και να τυγχάνουν διαχείρισης ώστε να διασφαλίζεται ότι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι ενεργούν πάντοτε με γνώμονα το συμφέρον της Εταιρίας. Το εγχειρίδιο του Διοικητικού Συμβουλίου αναθεωρείται τουλάχιστο σε ετήσια βάση.

Η Πολιτική του Συγκροτήματος για τη Σύγκρουση Συμφερόντων η οποία ισχύει για όλο το προσωπικό και τους Διοικητικούς Συμβούλους διευκρινίζει το καθήκον όλων για αποφυγή, γνωστοποίηση και διαχείριση των πιθανών, δυνητικών ή αντιληπτών συγκρούσεων συμφερόντων. Η πολιτική αναθεωρείται σε ετήσια βάση και κοινοποιείται σε όλο το Συγκρότημα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει υιοθετήσει Κώδικα Συναλλαγών για τις συναλλαγές σε αξίες της Εταιρίας από πρόσωπα που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα. Ο Κώδικας Συναλλαγών βρίσκεται σε πλήρη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό για την Κατάχρηση Αγοράς. Όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι έχουν συμμορφωθεί με τις πρόνοιες του Κώδικα Συναλλαγών κατά τη διάρκεια του 2018. Όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι και τα πρόσωπα που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα έχουν ενημερωθεί γραπτώς αναφορικά με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τον Κώδικα Συναλλαγών.

Κανένας από τους Διοικητικούς Συμβούλους δεν είχε, κατά τη διάρκεια του έτους ή στο τέλος του έτους, ουσιώδες συμφέρον, άμεσα ή έμμεσα, σε οποιοδήποτε σημαντικό συμβόλαιο με το Συγκρότημα (Σημείωση 51 των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων του Συγκροτήματος).

1.2.4 Διάθεση Χρόνου

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει καθορίσει το χρόνο που αναμένεται να διαθέσουν οι Μη-εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι για την Εταιρία γύρω στις 35-40 ημέρες ετησίως. Ο χρόνος που διαθέτουν στο Συγκρότημα μπορεί να είναι σημαντικά περισσότερος, ειδικά όταν υπηρετούν σε επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η ΕΔΕΔ λαμβάνει υπόψη μεταξύ άλλων, εάν ένας υποψήφιος Διοικητικός Σύμβουλος είναι σε θέση να διαθέσει τον απαιτούμενο χρόνο και προσοχή στις υποθέσεις της Εταιρίας, πριν προχωρήσει σε εισήγηση για έγκριση του διορισμού του υποψηφίου στο Διοικητικό Συμβούλιο.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.2 Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

1.2.4 Διάθεση Χρόνου (συνέχεια)

Η BOC PCL έχει χαρακτηριστεί ως «σημαντικό ίδρυμα» στο πλαίσιο του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κεφαλαιακές Απαιτήσεις) του 2014. Η Οδηγία Ικανότητας και Καταλληλότητας της ΚΤΚ ενσωματώνει τις πρόνοιες για τα διοικητικά όργανα πιστωτικών ιδρυμάτων του άρθρου 91 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις ('CRD IV') και καθορίζει ότι ένας Διοικητικός Σύμβουλος δεν επιτρέπεται να μετέχει σε περισσότερες θέσεις πέραν από τους ακόλουθους συνδυασμούς:

- Μία θέση εκτελεστικού μέλους και δύο θέσεις μη-εκτελεστικού μέλους σε διοικητικά συμβούλια, ή
- Τέσσερις θέσεις μη-εκτελεστικού μέλους σε διοικητικά συμβούλια.

Θέσεις εκτελεστικού ή μη-εκτελεστικού διοικητικού συμβούλου εντός του ίδιου συγκροτήματος υπολογίζονται ως μία ενιαία θέση. Θέσεις σε οργανισμούς που δεν επιδιώκουν κατά κύριο λόγο εμπορικούς σκοπούς δεν μετρούν για σκοπούς των προαναφερόμενων κατευθυντήριων γραμμών.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ('ΕΚΤ'), η οποία εποπτεύει την BOC PCL μετά τον Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης 468/2014 που καθόρισε το πλαίσιο για τη συνεργασία εντός του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού μεταξύ της ΕΚΤ και των εθνικών αρμόδιων αρχών, δύναται σε εξαιρετικές περιπτώσεις και λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και την πολυπλοκότητα των εργασιών του Συγκροτήματος, να εξουσιοδοτεί μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου να κατέχουν μια επιπλέον θέση Διοικητικού Συμβούλου.

Κατά το χρόνο διορισμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, η ΚΤΚ ήταν η σχετική αρμόδια αρχή που εξουσιοδότησε πέντε από τους Διοικητικούς Συμβούλους να κατέχουν μια επιπλέον θέση μη-εκτελεστικού μέλους διοικητικού συμβουλίου βάση του άρθρου 91 της CRD IV. Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2018, όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι ήταν εντός των ορίων συμμετοχής σε διοικητικά συμβούλια όπως ορίζονται για τα «σημαντικά ιδρύματα».

Οι Διοικητικοί Σύμβουλοι κατέχουν θέσεις σε διοικητικά συμβούλια άλλων εταιριών όπως σημειώνεται στα βιογραφικά σημειώματα τους που περιλαμβάνονται στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης. Η συμμετοχή τους σε άλλα διοικητικά συμβούλια δεν τους εμποδίζει από το να αφιερώνουν τον απαραίτητο χρόνο και προσοχή στα καθήκοντά τους ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας και βρίσκεται εντός των ορίων που καθορίζονται από την Οδηγία Ικανότητας και Καταλληλότητας της ΚΤΚ. Εκτιμάται ότι το 2018 ο κάθε Μη-εκτελεστικός Διοικητικός Σύμβουλος διέθεσε τουλάχιστον 40 ημέρες σε καθήκοντα που σχετίζονται με το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας. Το Διοικητικό Συμβούλιο εξέτασε το χρόνο που διέθεσαν οι Διοικητικοί Σύμβουλοι για τις εργασίες του Διοικητικού Συμβουλίου και συμπέρανε ότι ο κάθε Διοικητικός Σύμβουλος αφιερώνει τον απαιτούμενο χρόνο για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων του.

1.2.5 Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος Συγκροτήματος

Τα αντίστοιχα καθήκοντα του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου και του CEO του Συγκροτήματος είναι σαφή και διακριτά. Οι δύο αυτοί ρόλοι είναι διαχωρισμένοι και διακρίνουν μεταξύ της λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου και της εκτελεστικής ευθύνης για τη λειτουργία των εργασιών της Εταιρίας. Οι όροι εντολής των δύο αυτών ρόλων αποτελούν μέρος του εγχειριδίου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συγκροτήματος, το οποίο έχει εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Ο Πρόεδρος διασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία όλων των πτυχών του ρόλου του Διοικητικού Συμβουλίου, μεταξύ άλλων με:

- Την παροχή ηγεσίας στο Διοικητικό Συμβούλιο,
- Τη διασφάλιση ότι το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει τη φύση και την έκταση των σημαντικών κινδύνων που το Συγκρότημα είναι πρόθυμο να αναλάβει στην υλοποίηση της στρατηγικής του,
- Τη διασφάλιση ότι τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν επαρκή χρόνο για να εξετάσουν στρατηγικά και άλλα κρίσιμα ζητήματα και να λάβουν απαντήσεις σε τυχόν ερωτήσεις ή ανησυχίες που μπορεί να έχουν και δεν έρχονται αντιμέτωποι με μη ρεαλιστικές προθεσμίες για τη λήψη αποφάσεων,
- Την ενθάρρυνση της ενεργούς συμμετοχής των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου,
- Τη διασφάλιση ότι οι συγκρούσεις συμφερόντων γνωστοποιούνται και τα μέλη απέχουν από τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και τη ψηφοφορία για οποιοδήποτε θέμα για το οποίο μπορεί να έχουν σύγκρουση συμφερόντων,

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.2 Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

1.2.5 Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος Συγκροτήματος (συνέχεια)

- Τη διασφάλιση ότι δίδεται επαρκής χρόνος για συζήτηση των πολύπλοκων ή αμφισβητούμενων ή στρατηγικών ζητημάτων και, όπου κρίνεται σκόπιμο, μεριμνώντας για πρότερες ανεπίσημες συνεδριάσεις ώστε να επιτευχθεί διεξοδική προετοιμασία για τη συζήτηση στο Διοικητικό Συμβούλιο,
- Τη προώθηση υψηλών προτύπων εταιρικής διακυβέρνησης.

Ο Πρόεδρος διαθέτει σημαντικό χρόνο για το Συγκρότημα. Δεν υπήρξαν ουσιαστικές αλλαγές στις άλλες σημαντικές δεσμεύσεις του Προέδρου κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Κατά τη διάρκεια του έτους, ο Πρόεδρος και τα Μη-εκτελεστικά μέλη συνεδρίασαν χωρίς τη παρουσία των εκτελεστικών μελών, για να συζητήσουν μια σειρά από επιχειρησιακά θέματα.

Ο CEO του Συγκροτήματος είναι υπεύθυνος:

- Να αναπτύξει και να υποβάλει στο Διοικητικό Συμβούλιο τη στρατηγική του Συγκροτήματος,
- Να εφαρμόσει τη εγκεκριμένη στρατηγική,
- Να καθοδηγήσει την ανώτατη διευθυντική ομάδα στην καθημερινή λειτουργία της Εταιρίας,
- Να λάβει αποφάσεις σε όλα τα θέματα που άπτονται των λειτουργιών, της απόδοσης και της στρατηγικής των εργασιών του Συγκροτήματος, με εξαίρεση τα θέματα που προορίζονται αποκλειστικά για το Διοικητικό Συμβούλιο.

Η σύμβαση εργασίας του Διευθύνοντος Συμβούλου του Συγκροτήματος επανεξετάζεται τουλάχιστον κάθε τρία χρόνια. Η τελευταία αναθεώρηση έγινε τον Αύγουστο 2018 και η σύμβασή του επιμηκύνθηκε από το Δεκέμβριο 2018 μέχρι το Δεκέμβριο 2020. Στις 3 Μαρτίου 2019, ο CEO του Συγκροτήματος γνωστοποίησε την απόφασή του να οποχωρήσει από το Συγκρότημα το Σεπτέμβριο του 2019.

1.2.6 Ανώτερος Ανεξάρτητος Σύμβουλος

Ο Ανώτερος Ανεξάρτητος Σύμβουλος είναι διαθέσιμος στους μετόχους και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου σε περίπτωση που έχουν θέματα που δεν μπορούν να επιλυθούν μέσω των σύνηθων καναλιών επικοινωνίας. Παρέχει συμβουλές και στήριξη στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου στην επίτευξη των στόχων του. Προεδρεύει συνεδρίασης των Μη-εκτελεστικών μελών για την αξιολόγηση της απόδοσης του Προέδρου, στο πλαίσιο της ετήσιας αξιολόγησης της απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου όπως προβλέπεται στην Οδηγία Διακυβέρνησης της ΚΤΚ.

1.3 Ισορροπία Διοικητικού Συμβουλίου και Ανεξαρτησία

Τόσο ο Κώδικας ΧΑΚ όσο και ο Κώδικας ΗΒ προβλέπουν ότι τουλάχιστον το 50% των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, μη συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου, θα πρέπει να είναι ανεξάρτητα Μη-εκτελεστικά μέλη, έτσι ώστε κανένα άτομο ή μικρή ομάδα ατόμων να μην κυριαρχεί στη λήψη αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης και το Διοικητικό Συμβούλιο εξετάζουν το καθεστώς ανεξαρτησίας κάθε μέλους κατά το διορισμό του. Επιπλέον το καθεστώς ανεξαρτησίας του κάθε μέλους εξετάζεται σε ετήσια βάση για να διασφαλιστεί ότι η απόφαση αναφορικά με το καθεστώς ανεξαρτησίας του εξακολουθεί να είναι ορθή.

Το 2018 το Διοικητικό Συμβούλιο εξέτασε τις αρχές που διέπουν την ανεξαρτησία και περιέχονται στον Κώδικα ΧΑΚ και τον Κώδικα ΗΒ, καθώς και στην Οδηγία Ικανότητας και Καταλληλότητας της ΚΤΚ και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το καθεστώς ανεξαρτησίας του κάθε μέλους, όπως καθορίστηκε παρέμεινε κατάλληλο. Το καθεστώς ανεξαρτησίας του κάθε Διοικητικού Συμβούλου σημειώνεται στα βιογραφικά στοιχεία του στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης.

Μέχρι τις 4 Ιουνίου 2018, ο κ. Maksim Goldman ήταν ανώτερο στέλεχος εταιρίας που ελέγχεται από ένα σημαντικό μέτοχο της Εταιρίας και ως εκ τούτου δεν θεωρείται ανεξάρτητος σε σχέση με τις διατάξεις της Οδηγίας Ικανότητας και Καταλληλότητας της ΚΤΚ, του Κώδικα ΧΑΚ και του Κώδικα ΗΒ.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται κατά πλειοψηφία από ανεξάρτητα Μη-εκτελεστικά μέλη ώστε να διασφαλίζεται ότι κανένα άτομο ή μικρή ομάδα δεν μπορεί να κυριαρχήσει στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Το Διοικητικό Συμβούλιο θεωρεί ότι κάθε Μη-εκτελεστικό μέλος παρέχει ανεξάρτητη αμφισβήτηση και κρίση στη λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου, λόγω του χαρακτήρα, της αντικειμενικότητας και της ακεραιότητάς του.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.3 Ισορροπία Διοικητικού Συμβουλίου και Ανεξαρτησία (συνέχεια)

Η σχετική «Βεβαίωση Ανεξαρτησίας» με βάση τα κριτήρια ανεξαρτησίας της διάταξης Α.2.3 του Κώδικα του ΧΑΚ υπογράφεται ετησίως από το κάθε ανεξάρτητο Μη-εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και υποβάλλεται στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου μαζί με την Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης.

1.3.1 Διορισμοί στο Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο αναγνωρίζει την ανάγκη να εντοπίζει τα πιο προσοντούχα άτομα τα οποία είναι διαθέσιμα για να υπηρετήσουν στο Διοικητικό Συμβούλιο. Σύμφωνα με την Πολιτική Διορισμών όλοι οι διορισμοί γίνονται αξιοκρατικά με βάση αντικειμενικά κριτήρια (συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων και της εμπειρίας) λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα οφέλη της ποικιλομορφίας στο Διοικητικό Συμβούλιο. Το Διοικητικό Συμβούλιο ετοιμάζει σχεδιασμό για τη δική του ανανέωση με τη βοήθεια της ΕΔΕΔ που εξετάζει σε τακτά διαστήματα τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, τη θητεία και το σχεδιασμό διαδοχής.

Η ΕΔΕΔ πριν από την αξιολόγηση των υποψηφίων εντοπίζει τις δεξιότητες και την εμπειρία που απαιτούνται για το ρόλο, αξιολογεί τη διάθεση χρόνου που απαιτείται και έχοντας υπόψη την επίσημη αξιολόγηση του συνόλου των δεξιοτήτων του Διοικητικού Συμβουλίου και το σχεδιασμό διαδοχής προχωρεί σε εισηγήσεις για διορισμό στο Διοικητικό Συμβούλιο. Η διαδικασία επιλογής Μη-εκτελεστικών μελών υποστηρίζεται από μια έμπειρη επαγγελματική εταιρία εξεύρεσης στελεχών η οποία ετοιμάζει σχετική λίστα υποψηφίων και παρέχει ανεξάρτητες αξιολογήσεις των υποψηφίων. Το Συγκρότημα στη συνέχεια συνεργάζεται με την εν λόγω εταιρία για την επιλογή των επικρατέστερων υποψηφίων, διεξάγει συνεντεύξεις / συναντήσεις (περιλαμβανομένων συναντήσεων με μέλη της ΕΔΕΔ) και διεξάγει διεξοδική έρευνα δέουσας επιμέλειας. Σύμφωνα με την Πολιτική Διορισμών του Διοικητικού Συμβουλίου η διαδικασία αξιολόγησης και η ολοκληρωμένη έρευνα δέουσας επιμέλειας είναι εκτεταμένη και περιλαμβάνει επιβεβαιώσεις, αυτοπιστοποίηση της καταλληλότητας και της οικονομικής ευρωστίας του υποψηφίου και εξωτερικούς ελέγχους που αφορούν την έρευνα σε διάφορες δημόσιες διαθέσιμες πηγές.

Η διαδικασία συνεπάγεται επίσης ότι η ΕΔΕΔ βεβαιώνεται ως προς την ικανότητα του υποψηφίου να αφιερώνει αρκετό χρόνο για το ρόλο, την ανεξαρτησία, την ικανότητα και καταλληλότητα και την αξιολόγηση και τεκμηρίωση πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων. Η ΕΔΕΔ στη συνέχεια προχωρεί σε εισηγήσεις προς το Διοικητικό Συμβούλιο.

Η διαδικασία ως περιγράφηκε πιο πάνω ακολουθήθηκε κατά την επιλογή της κας Πόλας Χατζησωτηρίου και της κας Μαρίας Φιλίππου τον Ιανουάριο 2018. Η Egon Zehnder, μια εταιρία συμβούλων εξεύρεσης υποψηφίων χωρίς άλλη σχέση με την Εταιρία, ανέλαβε την αναζήτηση σε σχέση με αυτούς τους διορισμούς των Μη-εκτελεστικών μελών.

Η ίδια εταιρία ανέλαβε επίσης τον εντοπισμό κατάλληλου υποψηφίου για το Διοικητικό Συμβούλιο μετά την ανακοίνωση της απόφασης του Προέδρου να αποσυρθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο στην επερχόμενη ΕΓΣ. Στις 26 Φεβρουαρίου 2019, ο κ. Αράπογλου διορίστηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο υπό την αίρεση της έγκρισης της ΕΚΤ. Το Διοικητικό Συμβούλιο προτίθεται να θεωρήσει τον κ. Αράπογλου ως υποψήφιο για να διαδεχθεί τον Δρ Ackermann στην προεδρία μετά την ΕΓΣ στις 14 Μαϊου 2019.

Εν τω μεταξύ ο κ. Σπανός παραιτήθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2019 και ο κ. Ζωγραφάκης διορίστηκε Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος στις 26 Φεβρουαρίου 2019. Στις 3 Μαρτίου 2019, ο CEO του Συγκροτήματος γνωστοποίησε την απόφασή του να οποχωρήσει από το Συγκρότημα το Σεπτέμβριο του 2019. Η ΕΔΕΔ επι του παρόντος επανεξετάζει τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Επιστολές που καταγράφουν τους όρους πρόσληψης του καθενός από τα Μη-εκτελεστικά μέλη, συμπεριλαμβανομένης και της διάθεσης χρόνου που αναμένεται από το κάθε μέλος είναι διαθέσιμες από τη Γραμματέα της Εταιρίας κατόπιν αιτήματος. Οι Διοικητικοί Σύμβουλοι οφείλουν να διαθέτουν επαρκή χρόνο για τις εργασίες του Συγκροτήματος, ο οποίος περιλαμβάνει συμμετοχή σε τακτικές συνεδριάσεις, επιμορφωτικά σεμινάρια και ενημερωτικές συναντήσεις καθώς και χρόνο προετοιμασίας για τις συνεδριάσεις. Επιπλέον, τα Μη-εκτελεστικά μέλη συνήθως πρέπει να συμμετέχουν σε μία τουλάχιστον επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου, που συνεπάγεται τη διάθεση επιπλέον χρόνου. Ορισμένα Μη-εκτελεστικά μέλη, όπως ο Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος και οι προέδροι των επιτροπών απαιτείται όπως διαθέσουν επιπρόσθετο χρόνο για την επιτέλεση του ρόλου τους.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.3 Ισορροπία Διοικητικού Συμβουλίου και Ανεξαρτησία (συνέχεια)

1.3.2 Εισδοχή και συνεχής κατάρτιση του Διοικητικού Συμβουλίου

Πλήρη, επίσημα και προσαρμοσμένα εισαγωγικά εκπαιδευτικά προγράμματα, με ιδιαίτερη έμφαση στη διαχείριση κινδύνων, την εταιρική διακυβέρνηση και στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου διοργανώνονται για τα νεοδιορισθέντα μέλη. Τα προγράμματα επίσης περιλαμβάνουν σειρά συναντήσεων με ανώτερα διευθυντικά στελέχη και άλλους Διοικητικούς Συμβούλους, ώστε τα νέα μέλη να εξοικειωθούν με τη δομή των εργασιών του Συγκροτήματος, τη διοίκηση και διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένης της λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου και του ρόλου των επιτροπών. Η Γραμματέας της Εταιρίας, υπό την εποπτεία του Προέδρου, αναπτύσσει προγράμματα κατάρτισης με βάση τις ατομικές ανάγκες του κάθε μέλους. Μετά το διορισμό, κάθε μέλος λαμβάνει ένα σχετικό πακέτο και υποβάλλεται σε εισαγωγικό πρόγραμμα.

Εστιασμένη κατάρτιση του Διοικητικού Συμβουλίου διευθετείται σε συνδυασμό με προγραμματισμένες συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, όπου παρέχονται κατάλληλες πληροφορίες προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα μέλη λαμβάνουν επαρκή γνώση σε συγκεκριμένους τομείς μέσω παρουσιάσεων από επιχειρησιακές μονάδες του Συγκροτήματος και ενημερώσεων από ανώτερα διευθυντικά στελέχη. Επίσης διοργανώνονται ειδικά επιμορφωτικά σεμινάρια για συγκεκριμένα θέματα (βλέπετε τον πιο κάτω πίνακα για το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα 2018) που συνήθως καθορίζονται από τα μέλη και τη Γραμματέα της Εταιρίας. Το πρόγραμμα κατάρτισης ετοιμάζεται στην αρχή κάθε έτους και τα μέλη αναμένεται να το παρακολουθήσουν.

Με το διορισμό όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνουν ένα πακέτο πληροφοριών στο οποίο περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, το εγχειρίδιο Διοικητικού Συμβουλίου, βασικές νομοθεσίες, οδηγίες και κανονισμοί και το Καταστατικό της Εταιρίας. Όπως καταδεικνύεται στον πίνακα που ακολουθεί, κατά τη διάρκεια του έτους παρασχέθηκε εξειδικευμένη εκπαίδευση με τη συμβολή εξωτερικών συμβούλων που κάλυπτε θέματα σχετικά με τα καθήκοντα και τις ευθύνες των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Εκπαιδευτικά προγράμματα για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου κατά το 2018

Όνομα	ΕΔΑΕΡ	*	**	Χωρίς Ερώτηση	Προστ. Προσ. Δεδομ.	***	Γενική Τραπεζική	Καταπ. Ξεπλ.Παρ. Χρήματος	ΕΔΑΚΕ
J. Ackermann	√	√	√	√	√	√	√	√	√
M. Goldman	√	√	√	√	√	√	√	√	√
A. Bar-Gera	√	√	√	√	√	√	√	√	√
A. Berggren	√	√	√	√	√	√	√	√	√
L. Grobler	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Π. Χατζησωτηρίου	Δ/Ε	Δ/Ε	√	√	√	√	√	√	√
M. Heger	√	√	√	√	√	√	√	√	√
J. Hourican	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Χ. Πατσαλίδης	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Μ. Φιλίππου	Δ/Ε	Δ/Ε	√	√	√	√	√	√	√
Μ. Σπανός	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Ι. Ζωγραφάκης	√	√	√	√	√	√	√	√	√

* Αξιολόγηση Καταλληλότητας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
** Πρόγραμμα Επίγνωσης για την Ασφάλεια Δεδομένων
*** Ενημέρωση για Νομοθεσία περί Προστασίας Ανταγωνισμού

Το εκπαιδευτικό υλικό διανέμεται σε όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ανεξάρτητα από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα. Το 2018, τα περισσότερα εκπαιδευτικά σεμινάρια ήταν εξ' αποστάσεως (e-learning) και περιλάμβαναν μικρή εξέταση αξιολόγησης στο τέλος.

Στους Διοικητικούς Συμβούλους προσφέρεται επίσης η δυνατότητα να παρίστανται σε κατάλληλα εξωτερικά εκπαιδευτικά σεμινάρια, εκδηλώσεις ή συνέδρια σχεδιασμένα για να παρέχουν ανασκόπηση τρεχόντων ζητημάτων συναφή με τα καθήκοντα τους. Η Γραμματέας της Εταιρίας διασφαλίζει ότι όλα τα μέλη λαμβάνουν τις σχετικές πληροφορίες εγκαίρως ώστε να μπορούν να εξετάσουν θέματα για λήψη αποφάσεων και να επιτελέσουν το εποπτικό τους έργο.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.3 Ισορροπία Διοικητικού Συμβουλίου και Ανεξαρτησία (συνέχεια)

1.3.2 Εισδοχή και συνεχής κατάρτιση του Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Οι Διοικητικοί Σύμβουλοι έχουν επίσης πρόσβαση στις συμβουλές των εξωτερικών νομικών συμβούλων του Συγκροτήματος και σε ανεξάρτητες επαγγελματικές συμβουλές με έξοδα του Συγκροτήματος, αν και όταν αυτό απαιτείται. Οι επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν παρόμοια πρόσβαση και είναι εφοδιασμένες με επαρκείς πόρους για να επιτελούν τα καθήκοντά τους. Οι Διοικητικοί Σύμβουλοι τυγχάνουν επίσης ολοκληρωμένης καθοδήγησης από τη Γραμματέα της Εταιρίας αναφορικά με τις διαδικασίες του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και καθοδήγηση αναφορικά με τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις τους από το Λειτουργό Συμμόρφωσης με την Εταιρική Διακυβέρνηση του Συγκροτήματος.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους τα Εκτελεστικά μέλη αναπτύσσουν και ανανεώνουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις τους αναφορικά με τις λειτουργίες και τις εργασίες του Συγκροτήματος μέσω τακτικών αλληλεπιδράσεων, συναντήσεων και ενημερώσεων με την ανώτατη διοίκηση και μέσω παρουσίασεων των εργασιών του Συγκροτήματος σε επενδυτές και αναλυτές. Παραμένουν ενήμεροι για τις εξελίξεις που επηρεάζουν τον τομέα των χρηματοπιστωτικών και τραπεζικών υπηρεσιών εκπροσωπώντας τα συμφέροντα του Συγκροτήματος σε συνέδρια, συμβουλευτικές ομάδες και άλλες εκδηλώσεις και συναντήσεις με τις ρυθμιστικές και άλλες αρχές.

1.3.3 Αξιολόγηση Απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει δεσμευτεί για την τακτική και τουλάχιστον ετήσια αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς του και εκείνης των επιτροπών του. Ο σκοπός αυτών των αξιολογήσεων είναι να εξεταστεί η προηγηθείσα απόδοση με στόχο τον εντοπισμό τυχόν ευκαιριών για βελτίωση, τον καθορισμό κατά πόσο το Διοικητικό Συμβούλιο ή επιτροπή στο σύνολο τους είναι αποτελεσματικά στην εκτέλεση των αρμοδιοτήτων τους και στην περίπτωση των Διοικητικών Συμβούλων, να προσδιοριστεί κατά πόσο ο κάθε Διοικητικός Σύμβουλος συνεχίζει να συμβάλλει αποτελεσματικά και να επιδεικνύει δέσμευση για το ρόλο του. Η εσωτερική αξιολόγηση της απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου, των επιτροπών του και των μελών του που διεξήχθει τον Μάρτιο 2018 από το Λειτουργό Συμμόρφωσης με την Εταιρική Διακυβέρνηση, κατέδειξε μια ισχυρή και ποικιλόμορφη σύνθεση εμπειριών που θα μπορούσε να ενισχυθεί περαιτέρω με το διορισμό περισσοτέρων μελών με υπόβαθρο γνώσεων περί Ανθρώπινου Δυναμικού, ενώ ταυτόχρονα θα επιδίωκε την παρουσία και των δύο φύλων στο Διοικητικό Συμβούλιο. Η έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης της απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου στις αρχές του 2018 από την SpencerStuart, υπέβαλε αριθμό εισηγήσεων και μαζί με τις εισηγήσεις της εσωτερικής αξιολόγησης ετοιμάστηκε σχέδιο δράσης για την εφαρμογή τους. Η αξιολόγηση διεξήχθη μέσω ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων και εξέτασε τη συνολική απόδοση σε σχέση με το ρόλο του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών του.

Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης μελετήθηκε από την ΕΔΕΔ και συζητήθηκε συλλογικά από το Διοικητικό Συμβούλιο. Έγιναν διάφορες συστάσεις για την ενίσχυση της διαδικασίας του Διοικητικού Συμβουλίου, παρόλο που δεν ήταν ουσιώδεις για την αποτελεσματικότητα του Διοικητικού Συμβουλίου. Το Διοικητικό Συμβούλιο τις αποδέχθηκε και ετοίμασε σχέδιο δράσης για την υιοθέτηση τους. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση αξιολόγησης, το Διοικητικό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι συνεχίζει να είναι αποτελεσματικό και ότι κάθε Διοικητικός Σύμβουλος συνεχίζει να συμβάλλει πολύτιμα στις συζητήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο επίσης κατέληξε στο συμπέρασμα ότι όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν τα κατάλληλα προσόντα και τη σχετική ευρεία εμπειρία και συνεχίζουν να είναι αποτελεσματικά και επιδεικνύουν συνεχή δέσμευση για το ρόλο τους.

Ο πρόεδρος κάθε κύριας επιτροπής του Διοικητικού Συμβουλίου ηγήθηκε της διαδικασίας αυτό-αξιολόγησης αναφορικά με την απόδοση της επιτροπής. Η διαδικασία στηρίχθηκε στη συμπλήρωση ερωτηματολογίων προσαρμοσμένα σε κάθε συγκεκριμένη επιτροπή. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας αυτής εξετάστηκαν από κάθε επιμέρους επιτροπή με συμπεράσματα και τυχόν σχετικές εισηγήσεις να υποβάλλονται στο Διοικητικό Συμβούλιο. Η αποτελεσματικότητα της κάθε μιας εκ των τεσσάρων κύριων επιτροπών αξιολογήθηκε ως επαρκής.

Ο Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος προήδρευσε της διαδικασίας αξιολόγησης της απόδοσης του Προέδρου που βασίστηκε σε συζήτηση κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίας των Μη-εκτελεστικών μελών (χωρίς τον Πρόεδρο). Το Διοικητικό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο Πρόεδρος συνεχίζει να καθοδηγεί αποτελεσματικά το Διοικητικό Συμβούλιο, η συμβολή του συνεχίζει να είναι πολύτιμη και επιδεικνύει συνεχή δέσμευση για το ρόλο του.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (συνέχεια)

1.3 Ισορροπία Διοικητικού Συμβουλίου και Ανεξαρτησία (συνέχεια)

1.3.4 Δάνεια σε Διευθυντές και άλλες συναλλαγές

Λεπτομέρειες για τον δανεισμό και άλλες συναλλαγές των Διοικητικών Συμβούλων με το Συγκρότημα παρουσιάζονται στη Σημείωση 51 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων του Συγκροτήματος, για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Ο περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμος στο παρόν στάδιο δεν επιτρέπει την παραχώρηση οποιουδήποτε χρηματοδοτικού ανοίγματος προς οποιοδήποτε από τα ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκτός όπου η ΚΤΚ θεωρεί τέτοιο άνοιγμα ότι είναι εξαιρετικά χαμηλού κινδύνου. Επιπλέον, οποιοδήποτε χρηματοδοτικό άνοιγμα παραχωρηθεί προς τα μη-ανεξάρτητα μέλη πρέπει να συνάδει με τις ακόλουθες πρόνοιες του Νόμου:

- Η συναλλαγή να εχει τύχει της προηγούμενης έγκρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με απόφαση που λήφθηκε με πλειοψηφία δύο τρίτων των μελών που συμμετείχαν στη συνεδρία και το ενδιαφερόμενο μέλος δεν παρίστατο κατά τη συζήτηση του θέματος αυτού ούτε μετείχε στη σχετική ψηφοφορία,
- Το άνοιγμα που παραχωρήθηκε, δόθηκε με τους ίδιους εμπορικούς όρους που επιβάλλονται στους πελάτες για παρόμοια ανοίγματα σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική,
- Η συνολική αξία των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων προς όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν υπερβαίνει οποτεδήποτε το 10% των ιδίων κεφαλαίων της BOC PCL, ή οποιοδήποτε χαμηλότερο ποσοστό που η ΚΤΚ ήθελε οποτεδήποτε ορίσει,
- Η συνολική αξία των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, που δεν εξασφαλίζονται με εμπράγματη εξασφάλιση και που παραχωρούνται προς όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν υπερβαίνει το 1% των ιδίων κεφαλαίων της BOC PCL ή οποιοδήποτε χαμηλότερο ποσοστό που η ΚΤΚ ήθελε οποτεδήποτε ορίσει,
- Η συνολική αξία των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων προς οποιοδήποτε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου δεν υπερβαίνει οποτεδήποτε το ποσό των €500,000 ή οποιοδήποτε άλλο χαμηλότερο ποσό που η ΚΤΚ ήθελε οποτεδήποτε ορίσει, και
- Δεν επιτρέπεται να παραχωρηθεί οποτεδήποτε, οποιαδήποτε χρηματοδότηση προς οποιοδήποτε εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που δεν συνάδει με τους όρους και κανονισμούς ή που υπερβαίνει τα όρια που διέπουν όλο το προσωπικό ή οποιοδήποτε άλλο χαμηλότερο ποσό που η ΚΤΚ ήθελε οποτεδήποτε ορίσει.

Όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου βρίσκονταν σε συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Κώδικα ΧΑΚ και του περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018.

2. Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη για την επάρκεια και αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος, το οποίο διασφαλίζει ότι:

- Η αποτελεσματικότητα του πλαισίου διακυβέρνησης παρακολουθείται και αξιολογείται σε περιοδική βάση και κατάλληλα μέτρα λαμβάνονται για την έγκαιρη αντιμετώπιση τυχόν ελλείψεων,
- Το Συγκρότημα έχει κατάλληλο πλαίσιο συμμόρφωσης,
- Η ακεραιότητα των λογιστικών και χρηματοοικονομικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών μηχανισμών ελέγχου και η συμμόρφωση με τις νομικές και εποπτικές απαιτήσεις και τα σχετικά πρότυπα, είναι επαρκής,
- Το Συγκρότημα έχει κατάλληλο πλαίσιο ασφάλειας πληροφοριών για την προστασία εμπιστευτικών πληροφοριών.

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου έχει σχεδιαστεί λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, έκταση και πολυπλοκότητα των εργασιών του Συγκροτήματος για να παρέχει εύλογη αλλά όχι απόλυτη διαβεβαίωση έναντι ουσιωδών ανακριβειών, λαθών, ζημιών, απατών ή παραβιάσεων νομοθεσιών και κανονισμών.

2. Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (συνέχεια)

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος περιλαμβάνει:

- Διαφανή οργανωτική δομή με σαφή γραμμή αναφοράς προς την Ανώτατη Διεύθυνση και το Διοικητικό Συμβούλιο,
- Το μοντέλο των τριών γραμμών άμυνας για τη διαχείριση κινδύνων στο Συγκρότημα,
- Διοικητικές και Εκτελεστικές Επιτροπές με σαφείς ευθύνες,
- Πολιτικές και διαδικασίες,
- Μηνιαίες αναφορές από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες για παρακολούθηση προόδου, αξιολόγηση των τάσεων και αντιμετώπιση διακυμάνσεων,
- Μηνιαίες συνεδριάσεις της Εκτελεστικής Επιτροπής για επισκόπηση επιδόσεων,
- Κώδικα δεοντολογίας που καθορίζει τα πρότυπα που αναμένονται από όλους τους αξιωματούχους και υπαλλήλους, και
- Πολιτική Εμπιστευτικής /Ανώνυμης Αναφοράς που περιλαμβάνει διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται για την ανεξάρτητη διερεύνηση των ανησυχιών που εγείρει το προσωπικό.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω των Επιτροπών Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων Συγκροτήματος, προέβηκε σε θεωρήσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 για την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και συστημάτων πληροφορικής του Συγκροτήματος και των διαδικασιών επαλήθευσης της ορθότητας, πληρότητας και εγκυρότητας των πληροφοριών που παρέχονται στους επενδυτές. Οι θεωρήσεις κάλυψαν όλα τα συστήματα ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών μηχανισμών ελέγχου, μηχανισμών ελέγχου συμμόρφωσης, καθώς και των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων. Κατά τις θεωρήσεις τους, οι Επιτροπές Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων Συγκροτήματος λαμβάνουν τακτικές αξιολογήσεις του επιχειρησιακού και λειτουργικού κινδύνου, τακτικές εκθέσεις από το Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος, το Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης Συγκροτήματος και το Διευθυντή Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων Συγκροτήματος, εκθέσεις εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου, καθώς και άλλες κανονιστικές εκθέσεις.

Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει επιβεβαίωση σε ετήσια βάση από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο Συγκροτήματος ως προς την αποτελεσματικότητα της συμμόρφωσης, της διαχείρισης κινδύνων και των πολιτικών, διαδικασιών και δραστηριοτήτων παρακολούθησης της ασφάλειας πληροφοριών. Ταυτόχρονα, όλα τα μέλη της ανώτερης διευθυντικής ομάδας της Τράπεζας παρέχουν γραπτές παραστάσεις στο CEO Συγκροτήματος σε τριμηνιαία βάση ως προς την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικών ελέγχων. Παρόμοιες παραστάσεις δίδονται σε ετήσια βάση από το Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης Συγκροτήματος και το Διευθυντή Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω των Επιτροπών Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων Συγκροτήματος, έχει λάβει επιβεβαίωση ότι η εκτελεστική διεύθυνση έχει προβεί ή θα προβεί στις δέουσες ενέργειες για την αντιμετώπιση όλων των αδυναμιών που εντοπίστηκαν μέσα από τη λειτουργία του πλαισίου εσωτερικού ελέγχου.

Σύμφωνα με τις εργασίες εσωτερικού ελέγχου που πραγματοποιήθηκαν κατά το 2018, παρέχεται εύλογη διαβεβαίωση, με έμφαση σε συγκεκριμένα θέματα, ότι το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος έχει σχεδιαστεί επαρκώς και λειτουργεί αποτελεσματικά για την αντιμετώπιση σημαντικών κινδύνων σύμφωνα με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου που έχει θέσει το Διοικητικό Συμβούλιο. Έμφαση δίνεται σε ορισμένες περιοχές όπως στη διαχείριση μη εξυπηρετούμενων δανείων και τη διαδικασία χειρισμού καθυστερήσεων καθώς επίσης και σε περιοχές εντός του πλαισίου πληροφοριακών συστημάτων και ασφάλειας πληροφοριών. Συγκεκριμένα, παρόλο που έχουν ληφθεί μέτρα από τη διοίκηση της Τράπεζας, ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος στον ισολογισμό του Συγκροτήματος, όπως επίσης και μέτρα για αντιμετώπιση αδυναμιών υψηλού κινδύνου που αφορούν σε θέματα τεχνολογίας και ασφάλειας πληροφοριών, εντούτοις απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες.

Συνοψίζοντας, το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω των επιτροπών του, προέβηκε σε θεώρηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και διαβεβαιώνει για την αποτελεσματικότητα του. Το Διοικητικό Συμβούλιο διαβεβαιώνει επίσης ότι δεν έχει περιέλθει σε γνώση του οποιαδήποτε παράβαση των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων και Κανονισμών.

2. Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (συνέχεια)

Η διαδικασία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης του Συγκροτήματος ελέγχεται χρησιμοποιώντας καταγραμμένες λογιστικές πολιτικές και διαδικασίες, που στηρίζονται σε οδηγίες και καθοδήγηση στις απαιτήσεις αναφοράς, για τις οποίες ενημερώνονται όλες οι αναφέρουσες εταιρίες του Συγκροτήματος πριν την περίοδο αναφοράς. Η υποβολή των χρηματοοικονομικών πληροφοριών για κάθε αναφέρουσα εταιρία υπόκειται σε υπογραφή από τον κάθε υπεύθυνο λειτουργό για την παροχή των πληροφοριών. Επιπρόσθετα, πραγματοποιούνται ελέγχοι για την επικύρωση της ακεραιότητας των δεδομένων στο επίπεδο του Συγκροτήματος. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου διασφαλίζει επίσης ότι η ακεραιότητα των λογιστικών και χρηματοοικονομικών συστημάτων, περιλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών ελέγχων και η συμμόρφωση με τις νομικές και εποπτικές απαιτήσεις και τα σχετικά πρότυπα, είναι επαρκής.

Το Συγκρότημα έχει αποτελεσματικές διαδικασίες ετοιμασίας των οικονομικών του καταστάσεων μέσω των οποίων οι συναλλαγές και τα γεγονότα που παρουσιάζονται στα λογιστικά βιβλία μεταφέρονται στις οικονομικές καταστάσεις, τις σχετικές γνωστοποιήσεις και άλλες χρηματοοικονομικές εκθέσεις του Συγκροτήματος.

Η Ετήσια Έκθεση πριν την υποβολή της στο Διοικητικό Συμβούλιο εξετάζεται και εγκρίνεται από την Εκτελεστική Επιτροπή. Το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της ΕΕ εξετάζει και εγκρίνει τις οικονομικές καταστάσεις, τις ανακοινώσεις αποτελεσμάτων και την Ετήσια Έκθεση και διασφαλίζει ότι τόσο η διοίκηση όσο και το Διοικητικό Συμβούλιο έχουν επαρκή ευκαιρία να αμφισβητήσουν τις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και άλλες σημαντικές γνωστοποιήσεις πριν από τη δημοσίευσή τους.

2.1 Συνεχιζόμενη δραστηριότητα

Οι Σύμβουλοι έχουν προβεί σε εκτίμηση της ικανότητας του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα για περίοδο 12 μηνών από την ημερομηνία της έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων. Οι Σύμβουλοι πιστεύουν ότι το Συγκρότημα λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διατήρηση της βιωσιμότητάς του και την ανάπτυξη των εργασιών του στα πλαίσια των οικονομικών συνθηκών που επικρατούν.

Κατά την εκτίμησή τους, οι Σύμβουλοι έλαβαν υπόψη τις σημαντικές συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν κατά το 2018 και είχαν θετικές επιδράσεις στην κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος, περιλαμβανομένης της πώλησης της Bank of Cyprus UK Ltd, της συμφωνίας για την πώληση μη εξυπηρετούμενων δανείων ('ΜΕΔ') και της έκδοσης €220 εκατ. Χρεογράφων Πρόσθετων Κεφαλαίων Κατηγορίας 1. Οι Σύμβουλοι έχουν λάβει επίσης υπόψη τις τροποποιήσεις στον περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμο Τροποποίηση 28 (Ι) του 2019, που θεσπίστηκε την 1 Μαρτίου 2019, και επιτρέπει τη μετατροπή συγκεκριμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (ΑΦΑ) σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις (ΑΦΠ), το Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο του Συγκροτήματος και τις εξελίξεις στο λειτουργικό περιβάλλον στην Κύπρο (Σημ. 4 Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις).

Το Συγκρότημα έχει εκπονήσει ένα Χρηματοοικονομικό και Κεφαλαιακό Πλάνο (το Πλάνο) το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο το Φεβρουάριο 2019. Ένας από τους πιο σημαντικούς σκοπούς του Πλάνου ήταν η διασφάλιση ότι το Συγκρότημα έχει επαρκή μέσα και κεφάλαια για να συνεχίσει τη μείωση του κινδύνου στον ισολογισμό και να αντιμετωπίσει τα εναπομείναντα ΜΕΔ. Η επίδραση του ΔΠΧΑ 9 χωρίς μεταβατικές διατάξεις έχει ληφθεί υπόψη στο Πλάνο του Συγκροτήματος. Παρόλο τον κίνδυνο εφαρμογής σε σχέση με την έκβαση μελλοντικών γεγονότων που περιγράφονται στο Πλάνο, κατά την ημερομηνία αναφοράς οι Σύμβουλοι εκτιμούν ότι το κεφάλαιο κατά την περίοδο αξιολόγησης είναι επαρκή για να ικανοποιηθούν οι κανονιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις. Το Συγκρότημα θα συνεχίσει τη στρατηγική του για τη μείωση του κινδύνου στον ισολογισμό και παραμένει αφοσιωμένο στην υλοποίηση των μέτρων που εξετάζονται στο Πλάνο.

Οι Σύμβουλοι, κατά την εκτίμηση τους, έχουν δώσει ιδιαίτερη σημασία στις κεφαλαιακές κανονιστικές απαιτήσεις και τις κανονιστικές απαιτήσεις ρευστότητας, όπως παρουσιάζεται πιο κάτω:

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια

- Η οργανική μείωση (για δεκαπέντε συνεχή τρίμηνα) ΜΕΔ του Συγροτήματος που μειώθηκαν από €8,804 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017 σε €7,518 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και μείωση σε €4,768 εκατ. αναπροσαρμοσμένα για το Helix (Σημ. 4.2.2 Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις), και
- Οι ρυθμιστικές αρχές εστίαζαν στη μείωση των ΜΕΔ για αρκετά χρόνια και θα συνεχίσουν να το πράττουν. Το Συγκρότημα επί του παρόντος ετοιμάζει ένα επικαιροποιημένο στρατηγικό πλάνο για τα ΜΕΔ για τα έτη 2019-2021 που θα υποβληθεί στην ΕΚΤ στο τέλος του Ιουνίου 2019. Οι Σύμβουλοι εκτιμούν ότι η μείωση των ΜΕΔ είναι σημαντικός παράγοντα αναφορικά με τη μελλοντική βιωσιμότητα του Συγκροτήματος ως συστημική τράπεζα στην Κύπρο.

2. Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου (συνέχεια)

2.1 Συνεχιζόμενη δραστηριότητα (συνέχεια)

Κεφάλαια
Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) και τα συνολικά κεφάλαια με μεταβατικές διατάξεις ανήλθαν σε 12.1% και 14.9% αντίστοιχα στις 31 Δεκεμβρίου 2018, ψηλότερα από τους ελάχιστους απαιτούμενους δείκτες (Σημ. 4.2.1 Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις).

Με την ολοκλήρωση της ετήσιας Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) που πραγματοποιήθηκε από την ΕΚΤ το 2018, και με βάση την τελική κοινοποίηση που λήφθηκε στις 27 Μαρτίου 2019, ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του Συγκροτήματος με μεταβατικές διατάξεις και ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας παραμένουν αμετάβλητοι, εξαιρουμένης της σταδιακής αύξησης του Αποθεματικού Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) και του Αποθεματικού Ασφαλείας των Άλλων Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O SIIs). Η τελική απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2018 είναι εφαρμόσιμη από την 1 Απριλίου 2019.

Οι προβλεπόμενοι κεφαλαιακοί δείκτες του Συγκροτήματος αποδεικνύουν ότι υπάρχουν επαρκή καφάλαια κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης όταν λαμβάνονται υπόψη και οι ακόλουθοι παράγοντες:

- Μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9. Το Συγκρότημα επέλεξε να εφαρμόσει τις μεταβατικές ρυθμίσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για σκοπούς των εποπτικών κεφαλαιακών απαιτήσεων (Κανονισμός ΕΕ 2017/2395) όπου η συνολική επίδραση από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 ύψους €308,511 χιλ. την 1 Ιανουαρίου 2018 και οποιαδήποτε μετέπειτα αύξηση που επιτρέπεται από τις μεταβατικές διατάξεις (αύξηση στις προβλέψεις Στάδιο 1 και Στάδιο 2) θα επηρεάσει τους κεφαλαιακούς δείκτες σε περίοδο 5 ετών. Το ποσό που θα προστίθεται κάθε έτος θα είναι μειωμένο με βάση ένα συντελεστή στάθμισης μέχρι να επέλθει η πλήρης απορρόφηση της επίπτωσης από την εφαρμογή του ΔΧΠΑ 9 στο τέλος της πενταετίας. Η αρχική επίδραση του ΔΧΠΑ 9 στις κεφαλαιακές κανονιστικές απαιτήσεις ανήλθε στο 5% την 1 Ιανουαρίου 2018 και αυξάνεται σε 15% (συσσωρευμένα) την 1 Ιανουαρίου 2019,
- Η θέσπιση του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου Τροποποίηση 28 (I) του 2019 από την Κυπριακή Βουλή τον Μάρτιο 2019, η οποία επιτρέπει τη μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων του Συγκροτήματος σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις (Σημ 56.1 Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις) που οδηγούν σε ένα πιο αποτελεσματικό φορολογικό περιουσιακό στοιχείο για σκοπούς κεφαλαίου. Η τροποποίηση της νομοθεσίας, θα έχει ως αποτέλεσμα βελτιωμένο χειρισμό ως προς τα εποπτικά κεφάλαια, σύμφωνα με το CRR και θα αυξήσει τον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) κατά 170 μ.β.(μη ελεγμένοι), με μεταβατικές διατάξεις, στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Η βελτίωση αυτή περιλαμβάνει και την επίδραση από την αναστροφή της απομείωσης των σχετικών ΑΦΑ ύψους €108 εκατ. που καταγράφηκε κατά το 2017 και 2018 η οποία θα αναγνωριστεί στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων του Συγκροτήματος το 2019, και
- Η εποπτική κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος θα ενδυναμωθεί επιπλέον, με την ολοκλήρωση της πώλησης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (το 'χαρτοφυλάκιο Helix' ή η 'Συναλλαγή') που αποτελείται κυρίως από ΜΕΔ, που κατηγοριοποιούνται ως περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 30 Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις). Ένα σημαντικό στάδιο προς την ολοκλήρωση της Συναλλαγής ήταν η έγκριση από την ΕΚΤ για τη μεταφορά σημαντικού κινδύνου για σκοπούς εποπτικού κεφαλαίου. Η BOC PCL έλαβε την έγκριση μεταφοράς σημαντικού κινδύνου το Μάρτιο 2019. Η ολοκλήρωση της Συναλλαγής τελεί υπό αριθμό αιρέσεων. Κατά την ολοκλήρωση, η αποαναγνώριση του χαρτοφυλακίου Helix θα επιφέρει θετική επίδραση στο δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) ύψους 160 μ.β. με αποτέλεσμα την αποδέσμευση σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων. Η ολοκλήρωση της Συναλλαγής αναμένεται το δεύτερο τρίμηνο 2019.

Χρηματοδότηση και ρευστότητα
- Το Συγκρότημα έχει βελτιώσει σημαντικά τη ρευστότητα και τους δείκτες ρευστότητας, και
- Το Συγκρότημα πληροί τον Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας ('ΔΚΡ') και είναι σημαντικά υψηλότερος από τους ελάχιστους απαιτούμενες δείκτες (Σημ. 4.2.3 και 48 Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις).

Βάσει των προβλέψεων της διοίκησης του Συγκροτήματος, αναμένεται ότι το Συγκρότημα θα συνεχίσει να συμμορφώνεται με αυτές τις απαιτήσεις ρευστότητας για την περίοδο της εκτίμησης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.

2. Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου (συνέχεια)

2.2 Κώδικας Συμπεριφοράς του Συγκροτήματος και Πολιτική Εμπιστευτικής / Ανώνυμης Αναφοράς

Το Συγκρότημα έχει καθορίσει τα πρότυπα που πρέπει να ακολουθούν όλοι οι εργαζόμενοι του Συγκροτήματος και οι Διοικητικοί Σύμβουλοι στον Κώδικα Συμπεριφοράς μαζί με οδηγίες για το πως πρέπει να εφαρμοστούν αυτά τα πρότυπα.

Το Συγκρότημα έχει επίσης Πολιτική Εμπιστευτικής / Ανώνυμης Αναφοράς σε ισχύ για όλο το προσωπικό, συμπεριλαμβανομένων των Διοικητικών Συμβούλων, η οποία είναι σύμφωνη με τη διεθνή πρακτική. Η πολιτική αυτή αναθεωρείται σε ετήσια βάση. Γενικές αρχές της πολιτικής είναι:

- Ανησυχίες, καλή τη πίστη, για ατασθαλίες ή αμέλεια μπορούν να εγερθούν με εμπιστευτικότητα, χωρίς το φόβο αντιποίνων, διακρίσεων, δυσμένιας ή απόλυσης,
- Έχουν καθοριστεί διαδικασίες για την αναφορά οποιωνδήποτε ζητημάτων που προκαλούν ανησυχία. Οι ενδιαφερόμενοι είναι σε θέση να παρακάμψουν τα κύρια κανάλια για την καταγγελία δυσλειτουργιών, εάν αυτά αποδειχθούν ακατάλληλα, και να χρησιμοποιήσουν την ανώνυμη γραμμή αναφοράς,
- Οι αναφορές τυγχάνουν διαχείρισης κατά τρόπο έγκαιρο συνεπή και επαγγελματικό,
- Ο διορισμός του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου, ο οποίος είναι ανεξάρτητος Μη-εκτελεστικός Διοικητικός Σύμβουλος ως Whistleblowing Champion με συγκεκριμένες αρμοδιότητες.

Μετά την υποχρεωτική εκπαίδευση μέσω ηλεκτρονικής μάθησης σε ολόκληρο το Συγκρότημα για την εμπιστευτική / ανώνυμη αναφορά το 2017, η εστίαση για το 2018 ήταν στην ευαισθητοποίηση για τη χρήση της γραμμής αναφοράς μέσω της επίσημης έκκλησης για δράση σε όλους τους εργαζόμενους σχετικά με την υποχρέωση τους να αναφέρουν τις ανησυχίες τους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο και ο CEO του Συγκροτήματος έχουν δεσμευτεί στην υπό αναφορά πολιτική, η οποία ενθαρρύνει το προσωπικό να εγείρει ανησυχίες και το Συγκρότημα θα αναλάβει αριθμό πρωτοβουλιών για περαιτέρω ενίσχυσης της ευαισθητοποίησης του προσωπικού για το 2019.

3. Άλλα θέματα

Στις 18 Ιανουαρίου 2017, η Εταιρία κατέστη ο μοναδικός μέτοχος της BOC PCL. Οι ιδιοκτήτες της BOC PCL πριν την αναδιοργάνωση έχουν απολύτως το ίδιο ποσοστό συμμετοχής στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία του Συγκροτήματος αμέσως πριν και αμέσως μετά την αναδιοργάνωση, αφού τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις του Συγκροτήματος και του συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου (αποτελούμενο από την BOC PCL και τις θυγατρικές της) παραμένουν τα ίδια πριν και μετά την αναδιοργάνωση. Επομένως το Συγκρότημα θεωρείται ως συνέχεια του συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου.

Στις 19 Ιανουαρίου 2017, η Εταιρία εισήχθηκε για διαπραγμάτευση στην Κύρια Αγορά του Χρηματιστηρίου Αξιών του Λονδίνου (‘LSE’) και στο ΧΑΚ.

Έχει θεσπιστεί κοινή δομή Διοικητικού Συμβουλίου και επιτροπών με τους ίδιους Διοικητικούς Συμβούλους τόσο στο Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας όσο και στο Διοικητικό Συμβούλιο της BOC PCL και στις επιτροπές καθενός από τα δύο Συμβούλια.

Ο πιο κάτω πίνακας δείχνει τη συμμετοχή των Διοικητικών Συμβούλων στις συνεδριάσεις της BOC PCL κατά τη διάρκεια του 2018.

3. Άλλα θέματα (συνέχεια)

Διοικητικό Συμβούλιο της BOC PCL από 1/1/2018-31/12/2018

Όνομα Συμβούλου	Διοικητικό Συμβούλιο	Επιτροπή Ελέγχου	Επιτροπή Ανθρώπ. Δυναμικού & Αμοιβών	Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβ.	Επιτροπή Διαχ. Κινδύνων	Κοινή Επιτροπή Ελέγχου & Επιτροπή Διαχ. Κινδύνων	Επιτροπή Τεχνολογίας
Josef Ackermann (Chairman)	20/20			10/10			
Maksim Goldman (Vice Chairman)	20/20			10/10	16/17	7/7	
Anat Bar-Gera	20/20		10/10				9/9
Arne Berggren	20/20	13/13			17/17	7/7	
Lyn Grobler	20/20			10/10			9/9
Πόλα Χατζησωτηρίου[1]	8/8	5/5			7/7	2/2	
Michael Heger	20/20	13/13	10/10			7/7	9/9
John P. Hourican	20/20						
Χριστόδουλος Πατσαλίδης	20/20						
Μαρία Φιλίππου[2]	9/9		5/5				
Μιχάλης Σπανός	17/20		9/10				
Ιωάννης Ζωγραφάκης	20/20	13/13			17/17	7/7	9/9
Total meetings	***20***	***13***	***10***	***10***	***17***	***7***	***9***

1 Διορίστηκε 13 Αυγούστου 2018
2 Διορίστηκε 23 Ιουλίου 2018

3.1 Γραμματέας της Εταιρίας

Το Διοικητικό Συμβούλιο διόρισε την κα Κάτια Σάντη ως τη Γραμματέα της Εταιρίας.

3.2 Διευθυντής Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελεγκτή

Το Διοικητικό Συμβούλιο διόρισε τον κ. Γιώργο Ζορνά ως το Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος.

3.3 Λειτουργός Συμμόρφωσης με την Εταιρική Διακυβέρνηση

Το Διοικητικό Συμβούλιο διόρισε τον κ. Μάριο Σκανδάλη ως το Λειτουργό Συμμόρφωσης με την Εταιρική Διακυβέρνηση.

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι

Josef Ackermann (Πρόεδρος)

Είναι ο πρώην Πρόεδρος του Διευθυντικού Συμβουλίου (Management Board) και της Εκτελεστικής Επιτροπής του Συγκροτήματος της Deutsche Bank. Ο Δρ. Ackermann συμμετείχε στο Συμβούλιο Διευθύνοντων Συμβούλων (Board of Managing Directors) της Deutsche Bank από το 1996, όπου ανέλαβε υπό την ευθύνη του τη Διεύθυνση Επενδυτικής Τραπεζικής. Υπό την ηγεσία του, η επιχειρηματική αυτή μονάδα εξελίχθηκε σε μία από τις κύριες πηγές εσόδων της Deutsche Bank και την κατέταξε στην κατηγορία των καλύτερων επενδυτικών τραπεζών παγκοσμίως. Πριν από την Deutsche Bank, ο Δρ. Ackermann διετέλεσε Πρόεδρος της Schweizerische Kreditanstalt (SKA), της σημερινής Credit Suisse.

Ο Δρ. Ackermann κατείχε πολυάριθμες θέσεις σε Διοικητικά Συμβούλια, συμπεριλαμβανομένων των εταιριών Zurich Insurance Group, Royal Dutch Shell plc, της Siemens AG και της EQT Holdings AB. Ο Δρ. Ackermann διετέλεσε επίσης Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ. Ο Δρ. Ackermann είναι επίτιμος συνεργάτης του London Business School, διετέλεσε επισκέπτης καθηγητής χρηματοοικονομικών στο London School of Economics, ενώ διορίστηκε επίτιμος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Johann Wolfgang Goethe της Φρανκφούρτης.

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι (συνέχεια)

Josef Ackermann (Πρόεδρος) (συνέχεια)

Σπούδασε οικονομικά και κοινωνικές επιστήμες στο Πανεπιστήμιο του St Gallen, από όπου πήρε το διδακτορικό του ενώ είναι κάτοχος τιμητικού διδακτορικού από το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Ο Δρ. Ackermann έχει εκτεταμένη εμπειρία στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, έχοντας υπηρετήσει για πάνω από 40 χρόνια σε διάφορους ανώτερους στρατηγικούς, επενδυτικούς και εποπτικούς ρόλους στη Scheizerische Kreditanstalt και στη Deutsche Bank.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL το Νοέμβριο 2014 και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Οκτώβριο 2016	Investor AB Honorary Chairman of the St.Gallen Foundation for International Studies Honorary Senate Member of the Foundation Lindau Nobel Prizewinners Meetings at Lake Constance Vice Chair and Member of the Board of Trustees of The Conference Board
Ανεξάρτητος	**Μέλος Επιτροπής**
Σε συνεχή βάση	Πρόεδρος της Επιτροπής Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης

Maksim Goldman (Αντιπρόεδρος)

Ο κ. Goldman υπηρετούσε ως Διευθυντής Στρατηγικών Έργων στο Συγκρότημα Renova μέχρι τις 4 Ιουνίου 2018, όπου είχε την ευθύνη του συντονισμού της επιχειρηματικής ανάπτυξης σημαντικών στοιχείων ενεργητικού που βρίσκονταν υπό τη διαχείριση του Συγκροτήματος Renova. Προηγουμένως, ο κ. Goldman υπηρέτησε ως Αναπληρωτής Διευθυντής Επενδύσεων του Συγκροτήματος Renova, αρμόδιος για την εφαρμογή της επενδυτικής πολιτικής και την στήριξη σημαντικών συναλλαγών συγχωνεύσεων και εξαγορών. Κατά τα έτη 2005-2007, εργάστηκε ως Αντιπρόεδρος και διεθνής νομικός σύμβουλος της Sual-Holding, η οποία ήταν η ιθύνουσα εταιρία της ΟΑΟ "SUAL" της δεύτερης μεγαλύτερης εταιρίας αλουμινίου στη Ρωσία και επίσης ανέλαβε σημαντικό ρόλο στη δημιουργία της UC Rusal, μέσω του συνδυασμού περιουσιακών στοιχείων της Sual-Holding, της Rusal και της Glencore. Από το 1999 έως το 2005, ο κ. Goldman εργάστηκε ως συνεργάτης στον οίκο Chadbourne & Parke LLP στη Νέα Υόρκη και στη Μόσχα.

Κατέχει δίπλωμα J.D. από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας (Λος Άντζελες). Κατέχει επίσης μεταπτυχιακό στην Ιστορία από το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας (Λος Άντζελες).

Ο κ. Goldman έχει εκτεταμένη εμπειρία σε επενδύσεις και ανάπτυξη εργασιών καθώς και εμπειρία εποπτείας μέσα από συμμετοχή σε αριθμό Διοικητικών Συμβουλίων.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL το Νοέμβριο 2014 και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Οκτώβριο 2016	Stentex s.a.r.L
Ανεξάρτητος	**Μέλος Επιτροπής**
Όχι	Μέλος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων Μέλος της Επιτροπής Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι (συνέχεια)

Ευστράτιος-Γεώργιος (Τάκης) Αράπογλου

Ο κος Αράπογλου είναι ειδικός χρηματοοικονομικός σύμβουλος. Υπηρέτησε ως Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος στο Συγκρότημα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, ως Πρόεδρος της Ελληνικής ένωσης Τραπεζών, ως Μέλος το Διοικητικού Συμβουλίου της Eurobank και κατείχε ανώτερες διευθυντικές θέσεις στις Citibank και Chase Manhattan στο Ηνωμένο βασίλειο και στην American Express στην Ελλάδα. Σήμερα, ο κος Αράπογλου είναι Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της διεθνούς τσιμεντοβιομηχανίας Titan Cement, εισηγμένης στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, όπως και της ναυτιλιακής εταιρίας Tsakos Energy Navigation, εισηγμένης στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης.

Ο κος Αράπογλου κατέχει πτυχίο MSc Finance and Management από το Πανεπιστήμιο Brunel του Λονδίνου, BSc Naval Architecture and Ocean Engineering από το Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης και BA Mathematics and Physics από το Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Έχει εκτενή πείρα στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων και στην επιχειρηματική, εμπορική και επενδυτική τραπεζική στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, το Ηνωμένο βασίλειο, τη Μέση Ανατολή και την Αφρική.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Φεβρουάριο 2019 (υπό την αίρεση της έγκρισης της ΕΚΤ)	Πρόεδρος του ΔΣ της Tsakos Energy Navigation Πρόεδρος του ΔΣ της Titan Cement EFG Hermes Holding SAE Credit Libanais SAL Bank Alfalah Ltd
Ανεξάρτητος	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	

Arne Berggren (Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων)

Ο κ. Berggren συμμετείχε σε αναδιαρθρώσεις μεγάλων οργανισμών και τραπεζών τόσο στον ιδιωτικό τομέα όσο και σε διεθνείς οργανισμούς, από τις αρχές του 90 με αφετηρία την Nordea, κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης στην Σουηδία. Ακολούθησε η διαχείριση τραπεζικών κρίσεων και η ανάληψη αναδιαρθρώσεων τραπεζών σε χώρες της Λατινικής Αμερικής, την Ανατολική Ευρώπη και την Ασία και πιο πρόσφατα κατά τη διάρκεια της τρέχουσας οικονομικής κρίσης στις χώρες τις Βαλτικής, την Ισπανία και την Σλοβενία. Ηγήθηκε της οικονομικής αναδιάρθρωσης και ανάκαμψης στην Carnegie Investment Bank AB και τη Swedbank AB, καθώς επίσης και ως Διευθύνων Σύμβουλος της Swedcarrier AB όπου ηγήθηκε της αναδιάρθρωσης τμημάτων του Swedish Rail. Ο κ. Berggren έχει υπηρετήσει σε πολλά Διοικητικά Συμβούλια τόσο στο χρηματοοικονομικό τομέα όσο και σε μεγάλους οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα, καθώς και στα Διοικητικά Συμβούλια της LBT Varlik Yonetim AS και DUTB Ltd.

Ο κ. Berggren είναι απόφοιτος του Πανεπιστημίου της Uppsala, στην Σουηδία.

Ο κος Berggren έχει σημαντική εμπειρία σε εταιρικές και τραπεζικές αναδιαρθρώσεις, στη διαχείριση τραπεζικών κρίσεων και διαχείριση κινδύνων και έχει μεγάλη εποπτική εμπειρία λόγω της συμμετοχής του σε αριθμό Διοικητικών Συμβουλίων.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL το Νοέμβριο 2014 και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Οκτώβριο 2016	Eusticon AB Pireaus Bank Group
Ανεξάρτητος	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων Μέλος της Επιτροπής Ελέγχου

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι (συνέχεια)

Anat Bar-Gera

Από το 2015 η κα Bar-Gera είναι Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Cyverse, μιας πρωτοπόρου εταιρείας με έδρα την Ελβετία, η οποία ιδρύθηκε με σκοπό να παρέχει πρόσβαση στις προηγμένες λύσεις από το Ισραήλ και το Silicon Valley, σε θέματα ασφάλειας στον κυβερνοχώρο. Η κα Bar-Gera είναι μέλος του δικτύου εμπειρογνωμόνων του World Economic Forum και πρώην μέλος του World Economic Forum Global Agenda Council για το μέλλον του διαδικτύου. Προηγουμένως και για περισσότερο από 20 έτη, η κα Bar-Gera συν-ίδρυσε, ανέπτυξε και εξήλθε ενός αριθμού διεθνών εταιρειών διαδικτύου και τηλεπικοινωνιών που λειτουργούν κυρίως στην Ευρώπη και την Αφρική. Το 1988, εντάχθηκε στην UBS στην Ελβετία ως συνεργάτης στο τμήμα Συγχωνεύσεων και Εξαγορών, όπου ανέλαβε και ολοκλήρωσε πανευρωπαικές συμφωνίες, ειδικά στον τομέα υψηλής τεχνολογίας.

Η κα Bar-Gera αποφοίτησε από το INSEAD, στη Γαλλία με MBA και από το Πανεπιστήμιο Hebrew του Ισραήλ με πτυχίο στη Νομική (LL.B.).

Η κα. Bar-Gera έχει σημαντική εμπειρία στις νεοσύστατες επιχειρήσεις και την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο καθώς και εμπειρία εποπτείας μέσα από συμμετοχή σε αριθμό Διοικητικών Συμβουλίων.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Οκτώβριο 2017	Cyverse AG Swiss Mobile Data Expert Network of the World Economic Forum
Ανεξάρτητη	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Μέλος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών Μέλος της Επιτροπής Τεχνολογίας

Lyn Grobler (Πρόεδρος της Επιτροπής Τεχνολογίας)

Η κα. Grobler είναι έμπειρο στέλεχος με δυνατό ιστορικό επιδόσεων σε θέσεις τεχνολογίας και πληροφορικής. Διορίστηκε Διευθύνων Σύμβουλος Πληροφορικής στην Hyperion Insurance Group το 2016. Προτού αναλάβει αυτή τη θέση, ήταν Αντιπρόεδρος και Διευθύντρια Πληροφορικής στο Εταιρικό Τμήμα της BP, όπου ηγήθηκε του μετασχηματισμού τόσο του οργανισμού όσο και του ψηφιακού τοπίου, μέσα από την εισαγωγή συνεχούς αλλαγής στη διαδικασία, την ικανότητα και την τεχνολογία, καθώς κατείχε διάφορους ρόλους στον κλάδο της Πληροφορκής και στο παγκόσμιο εμπόριο για πάνω από 16 χρόνια. Προτού εργαστεί στη BP, η κα. Grobler διαχειριζόταν παγκόσμια τεχνολογικά έργα και στρατηγικές μεγάλης κλίμακας στο πλαίσιο της τραπεζικής και του εμπορίου, με έδρα το Λονδίνο και τη Νότιο Αφρική. Η κα. Grobler έχει αναγνωριστεί ως μια από τις 25 σημαντικότερες γυναίκες στον κλάδο της Πληροφορικής στο Ηνωμένο Βασίλειο. Επίσης βρίσκεται στη λίστα των επικρατέστερων Διευθυντριών Πληροφορικής στα βραβεία του 2016 για Γυναίκες στη Πληροφορική.

Κατέχει Ανώτερο Εθνικό Δίπλωμα στα Συστήματα Υπολογιστών (computer systems) από το Durban Unversity στη Νότιο Αφρική.

Η κα Grobler διαθέτει σημαντική εμπειρία στον τομέα της πληροφορικής και του ψηφιακού μετασχηματισμού καθώς και εμπειρία εποπτείας λόγω της συμετοχής της σε αριθμό Διοικητικών Συμβουλίων.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL και στο ΔΣ της Εταιρίας το Φεβρουάριο 2017	Συμβουλευτικό Σώμα Τεχνολογίας Board Intelligence Ltd Hyperion Services Ltd Howden Broking Group Hyperion & Partners Ltd
Ανεξάρτητη	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Πρόεδρος της Επιτροπής Τεχνολογίας Μέλος της Επιτροπής Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι (συνέχεια)

Πόλα Χατζησωτηρίου

Η κα Χατζησωτηρίου είναι μια έμπειρη επαγγελματίας με μεγάλη καριέρα σε ανώτερες διευθυντικές θέσεις σε χρηματοοικονομικούς οργανισμούς. Ξεκίνησε την καριέρα της ως λογιστής στη Howard, Wade & Jacob και μετέπειτα στην PricewaterhouseCoopers. Μετά από υπηρεσία οκτώ ετών στο Συγκρότημα Εταιρειών Λάτση ως Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια Εσωτερικού Ελέγχου, ακολούθησε καριέρα στον τραπεζικό τομέα, για την περίοδο 1990-2015, πρώτα ως Οικονομική Διευθύντρια Συγκροτήματος στην Τράπεζα Eurobank Ergasias A.E και στη συνέχεια ως Αναπληρώτρια Διευθύνοντας Σύμβουλος και Οικονομική Διευθύντρια Συγκροτήματος στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Σήμερα η κα Χατζησωτηρίου εκτελεί καθήκοντα συμβούλου για το Συγκρότημα Εταιρειών Λάτση στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Η κα Χατζησωτηρίου είναι Chartered Accountant και μέλος του Institute of Chartered Accountants of England and Wales (ICAEW).

Η κα Χατζησωτηρίου διαθέτει εκτεταμένη εμπειρία σε χρηματοικονομικούς οργανισμούς καθώς και εμπειρία εποπτείας μέσα από συμμετοχή σε αριθμό Διοικητικών Συμβουλίων.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Αύγουστο 2018	Όχι
Ανεξάρτητη	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Μέλος της Επιτροπής Ελέγχου Μέλος της Επιτροπής Κινδύνου

Michael Heger (Πρόεδρος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών)

Ο Δρ. Heger είναι Γενικός Διευθυντής Χρηματοοικονομικών και Επενδύσεων, και ανεξάρτητος ανώτερος σύμβουλος στο γραφείο αντιπροσωπείας της S.I.F. International Holding S.A., Luxembourg στη Βιέννη. Προηγουμένως, από το 2009-2012, υπηρέτησε ως Γενικός Διευθυντής και Διευθύνων Σύμβουλος στη Metal Trade Overseas AG στη Zug της Ελβετίας. Άρχισε τη καριέρα του το 1980 ως Διευθυντής Χρηματοδότησης Εξαγωγών και Νομικών Υποθέσεων της Waagner-Biro AG στη Βιέννη της Αυστρίας. Έχοντας εργαστεί για δύο χρόνια στην εταιρία Waagner-Biro AG, συνέχισε στην UniCredit Bank Austria Group, στην οποία κατείχε διάφορες διευθυντικές θέσεις, από το 1982 μέχρι το 2002. Το 2001-2002, υπηρέτησε ως Γενικός Διευθυντής και Επικεφαλής Δομημένων Χρηματοδοτήσεων Εμπορίου στη Bank Austria AG.

Από το 2002 μέχρι το 2003, εργάστηκε ως Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής και Επικεφαλής του Διεθνούς Τμήματος της Raiffeisenlandesbank Niederosterreich-Wien AG. Αργότερα, ο Δρ. Heger εντάχθηκε στη MPH Management and Participation Holding S.A, εταιρία ειδικού σκοπού συμμετοχών στο μετοχικό κεφάλαιο εμπορικών και βιομηχανικών εταιρειών, χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων και αναπτύξεων ακινήτων, καθώς και χρηματοοικονομικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών για εγχώριους και διεθνείς πελάτες και για εμπόριο βασικών προϊόντων, ως Γενικός Διευθυντής Χρηματοοικονομικών και Επενδύσεων, και επικεφαλής του γραφείου αντιπροσωπείας, από το 2004 μέχρι το 2009.

Κατέχει διδακτορικό στη νομική από το Πανεπιστήμιο της Βιέννης και μεταπτυχιακό τίτλο, επίσης στη Νομική, από το College of Europe στην πόλη Bruges του Βελγίου.

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι (συνέχεια)

Michael Heger (Πρόεδρος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών) (συνέχεια)

Ο Δρ. Heger διαθέτει εκτεταμένη εμπειρία στον τραπεζικό κλάδο, έχοντας υπηρετήσει πάνω από 20 χρόνια σε διάφορες διευθυντικές θέσεις στο Συγκρότημα UniCredit Bank Austria και έχει σημαντική στρατηγική γνώση βιομηχανικών και εμπορικών εταιριών, χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αναπτύξεις ακινήτων.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL τον Ιούνιο 2016 και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Οκτώβριο 2016	Όχι
Ανεξάρτητος	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Μέλος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (Πρόεδρος από τις 21 Ιανουαρίου 2019) Μέλος της Επιτροπής Ελέγχου Μέλος της Επιτροπής Τεχνολογίας

Μαρία Φιλίππου

Η κα Φιλίππου ξεκίνησε την καριέρα της ως Σύμβουλος Ανθρώπινου Δυναμικού στην KPMG στην Ελλάδα και συνέχισε ως HR Generalist στο Δημοσιογραφικό Οργανισμό Λαμπράκη. Μετά από 3 χρόνια υπηρεσίας στην Τράπεζα Eurobank Ergasias A.E ως Διευθύντρια Αποζημιώσεων και Ωφελημάτων, μετακινήθηκε το 2006 στην Coca Cola Company Group όπου υπηρέτησε ως Διευθύντρια Αμοιβών και Επιχειρηματική & Στρατηγική Συνεργάτης Ανθρώπινου Δυναμικού προτού αναλάβει τη σημερινή της θέση ως Global Talent & Development Director.

Η κα Φιλίππου είναι κάτοχος πτυχίου Διοίκησης Επιχειρήσεων από το Nottingham Trent University και μεταπτυχιακού διπλώματος στη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού από το Brunel University.

Η κα Φιλίππου είναι μια έμπειρη επαγγελματίας σε θέματα ανθρώπινου δυναμικού και εισάγει πολύτιμες δεξιότητες στο Διοικητικό Συμβούλιο στη Διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Ιούλιο 2018	Όχι
Ανεξάρτητη	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Μέλος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι (συνέχεια)

Μιχάλης Σπανός (Ανώτερος Ανεξάρτητος Σύμβουλος)

Είναι Διευθύνων Σύμβουλος της M.S. Business Power Ltd η οποία παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες στρατηγικής και επιχειρηματικής ανάπτυξης (από το 2008). Ο κ. Σπανός εργάστηκε στη Lanitis Bros Ltd από το 1981 μέχρι το 2008 ως Διευθυντής Marketing, Γενικός Διευθυντής και Διευθύνων Σύμβουλος. Μεταξύ του 2005 και 2009, ο κ. Σπανός υπηρέτησε ως Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου (Κυπριακή Δημοκρατία και Harvard School of Public Health). Ο κ. Σπανός υπηρέτησε επίσης σε άλλα Διοικητικά Συμβούλια, όπως των εταιριών CCI Coca-Cola Eurasia (2012-2016), Heineken-Lanitis Cyprus Ltd (2005-2007), Lumiere TV Public Ltd (2000-2012), A. Petsas & Sons Public Ltd (2000-2007) και CypriaLife Insurance Ltd (1995 -2000). Ο κ. Σπανός είναι πρώην Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Τράπεζας.

Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου στα Οικονομικά από το North Carolina State University.

Ο κ Σπανός ως έμπειρος Διευθύνων Σύμβουλος και μέλος αριθμού διοικητικών συμβουλίων έχει βαθιά γνώση των διεθνών επιχειρήσεων, της διαχείρισης, της χρηματοδότησης και της στρατηγικής ανάπτυξης.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ της BOC PCL το Νοέμβριο 2014 και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Οκτώβριο 2016 (παραιτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019**)**	M.S. Business Power Ltd Green Dot (Cyprus) Ltd Lanitis Bros Ltd
Ανεξάρτητος	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Πρόεδρος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (παραιτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019)

Ιωάννης Ζωγραφάκης (Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου)

Έχει μεγάλη διεθνή πείρα στον τραπεζικό τομέα ως ανώτερο διευθυντικό στέλεχος. Ξεκίνησε την καριέρα του το 1990 στη Citibank στην Ελλάδα ως Management Associate για την περιοχή Ευρώπης, Μέσης Ανατολής και Αφρικής. Διετέλεσε Deputy Treasurer και Treasurer για την Consumer Bank στην Ελλάδα και το 1996 πήγε στην Αμερική σαν Director of Finance της CitiMortgage. Το 1997 έγινε Οικονομικός Διευθυντής του Citigroup Consumer Finance και μετά ανέλαβε τη θέση του Γενικού Οικονομικού Διευθυντή (CFO) για το Consumer Assets Division της Αμερικής. Από το 1998 μέχρι και το 2004 εργάστηκε στο Student Loan Corporation, μια εταιρία εισηγμένη στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης και θυγατρική της Citigroup. Διετέλεσε Γενικός Οικονομικός Διευθυντής (CFO), Γενικός Διευθυντής Λειτουργιών (COO) και το 2001 έγινε ο Εκτελεστικός Διευθυντής (CEO) της εταιρίας. Το 2005 επέστρεψε στην Ευρώπη ως Επικεφαλής Καταναλωτικής και Στεγαστικής Πίστης για την περιοχή της Ευρώπης, Μέσης Ανατολής και Αφρικής της Citibank, καθώς και Επικεφαλής της Λιανικής Τραπεζικής Ηνωμένου Βασιλείου. Το 2006 ανάλαβε τη θέση του Γενικού Διευθυντή Λιανικής Τραπεζικής στη Citibank Ελλάδος όπου παρέμεινε μέχρι το 2011, πριν επιστρέψει στην Κύπρο όπου ασχολείται με την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Student Loan Corporation στην Αμερική, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Γραμματέας της Επιτροπής Ελέγχου της Τειρεσίας ΑΕ στην Ελλάδα, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και μέλος της Επιτροπής Ελέγχου του Diners Club της Ελλάδας, Αντιπρόεδρος του Citi Insurance Brokerage Board στην Ελλάδα και Πρόεδρος της Investments and Insurance Supervisory Committee της Citibank Ελλάδος.

Σπούδασε πολιτικός μηχανικός (BSc) στο Imperial College Λονδίνου και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στη Διεύθυνση Επιχειρήσεων (MBA) στο Carnegie Mellon University στην Αμερική

Ο κ. Ζωγραφάκης έχει εκτεταμένη εμπειρία στον τραπεζικό κλάδο, έχοντας υπηρετήσει για πάνω από 20 χρόνια σε διάφορους ανώτερους λειτουργικούς και οικονομικούς ρόλους στη Citibank και στα διοικητικά συμβούλια αριθμού χρηματοπιστωτικών οντοτήτων.

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.1 Μη-Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι (συνέχεια)

Ιωάννης Ζωγραφάκης (συνέχεια)

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ BOC PCL το Σεπτέμβριο 2013 και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Οκτώβριο 2016	Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος A. Eternity Capital Management Ltd
Ανεξάρτητος	**Μέλος Επιτροπής**
Ναι	Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου Μέλος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων Μέλος της Επιτροπής Τεχνολογίας

4.2 Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι

John Patrick Hourican (CEO)

Διετέλεσε Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής της Επενδυτικής Τράπεζας (Αγορών και Διεθνούς Τραπεζικής) της Royal Bank of Scotland (RBS) από τον Οκτώβριο 2008 μέχρι τον Φεβρουάριο 2013. Μεταξύ του 2007 και 2008 διετέλεσε Chief Financial Officer της ABN AMRO Group, εκ μέρους της κοινοπραξίας των τραπεζών Royal Bank of Scotland, Fortis και Santander και ως μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου. Εντάχθηκε στην RBS το 1997 ως Leveraged Finance Banker. Ανέλαβε διάφορες ανώτερες διευθυντικές θέσεις στη Μονάδα wholesale banking της RBS, ειδικότερα ως μέλος του Συμβουλίου της Μονάδας στα πλαίσια του ρόλου του ως Οικονομικός Διευθυντής (Finance Director) και Διευθυντής Λειτουργικών Εργασιών (Chief Operating Officer). Διετέλεσε επίσης Επικεφαλής του Leveraged Finance για την περιοχή της Ευρώπης και Ασίας. Ξεκίνησε την επαγγελματική του σταδιοδρομία στην PriceWaterhouse στην Ιρλανδία.

Είναι Μέλος (Fellow) του Ινστιτούτου Εγκεκριμένων Λογιστών της Ιρλανδίας. Είναι απόφοιτος του Εθνικού Πανεπιστήμιου Ιρλανδίας και του Πανεπιστήμιου του Δουβλίνου.

Ο κ. Hourican είναι ένας έμπειρος CEO, Οικονομικός Διευθυντής και Διευθυντής Λειτουργικών Εργασιών έχοντας υπηρετήσει σε διάφορες ανώτερες θέσεις για πάνω από δεκαπέντε χρόνια στη Royal Bank of Scotland.

Θητεία	**Εξωτερικός Διορισμός**
Διορίστηκε στο ΔΣ BOC PCL το Δεκέμβριο 2013 και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Ιούλιο 2016	Atradius N.V.
Ανεξάρτητος	**Μέλος Επιτροπής**
Όχι	Όχι

Χριστόδουλος Πατσαλίδης (Αναπληρωτής CEO & COO)

Από το 1989 έως το 1996, ο Δρ. Πατσαλίδης εργάστηκε στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, στη Διαχείριση Εξωτερικού Δημόσιου Χρέους και Συναλλαγματικών Αποθεμάτων. Το 1996 ο Δρ. Πατσαλίδης εντάχθηκε στο Συγκρότημα, όπου κατείχε διάφορες θέσεις, μεταξύ άλλων, στη Διεύθυνση Μεγάλων Επιχειρήσεων, στο Τμήμα Διαχείρισης Συναλλάγματος και Διαθεσίμων και στην Ιδιωτική Τραπεζική. Από το Δεκέμβριο 2013 μέχρι τον Απρίλιο 2016 ο Δρ. Πατσαλίδης υπηρέτησε ως Διευθυντής Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης και ήταν υπεύθυνος για τους τομείς των Χρηματοοικονομικών, Διαχείρισης Συναλλάγματος και Διαθεσίμων, Σχέσεων με Επενδυτές, Οικονομικών Ερευνών και Προμηθειών. Υπό τη σημερινή του ιδιότητα ως Αναπληρωτής CEO & COO είναι υπεύθυνος για την υπηρεσία ανθρώπινου δυναμικού, τις εταιρικές υποθέσεις, τις λειτουργικές εργασίες, τις νομικές υπηρεσίες, την υπηρεσία οργάνωσης και αλλαγής, την υπηρεσία πληροφορικής, το μετασχηματισμό επιχειρήσεων και τις διοικητικές εργασίες.

Είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος (PhD) και μεταπτυχιακού στα Οικονομικά από το London School of Economics και πτυχίου στα Οικονομικά από το Queen Mary College του Λονδίνου.

Ο Δρ Πατσαλίδης είναι ένας έμπειρος επαγγελματίας χρηματοοικονομικών υπηρεσιών έχοντας υπηρετήσει σε διάφορες υψηλόβαθμες θέσεις στο Συγκρότημα, μεταξύ άλλων και ως Διευθυντής Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης.

4. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

4.2 Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι (συνέχεια)

Χριστόδουλος Πατσαλίδης (Αναπληρωτής CEO & COO) (συνέχεια)

Θητεία

Διορίστηκε στο ΔΣ BOC PCL το Νοέμβριο 2014 και στο ΔΣ της Εταιρίας τον Ιούλιο 2016

Εξωτερικός Διορισμός

Πρόεδρος του ΔΣ του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου
Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία
Αντικαρκινικός Σύνδεσμος Κύπρου

Ανεξάρτητος

Όχι

Μέλος Επιτροπής

Όχι

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου

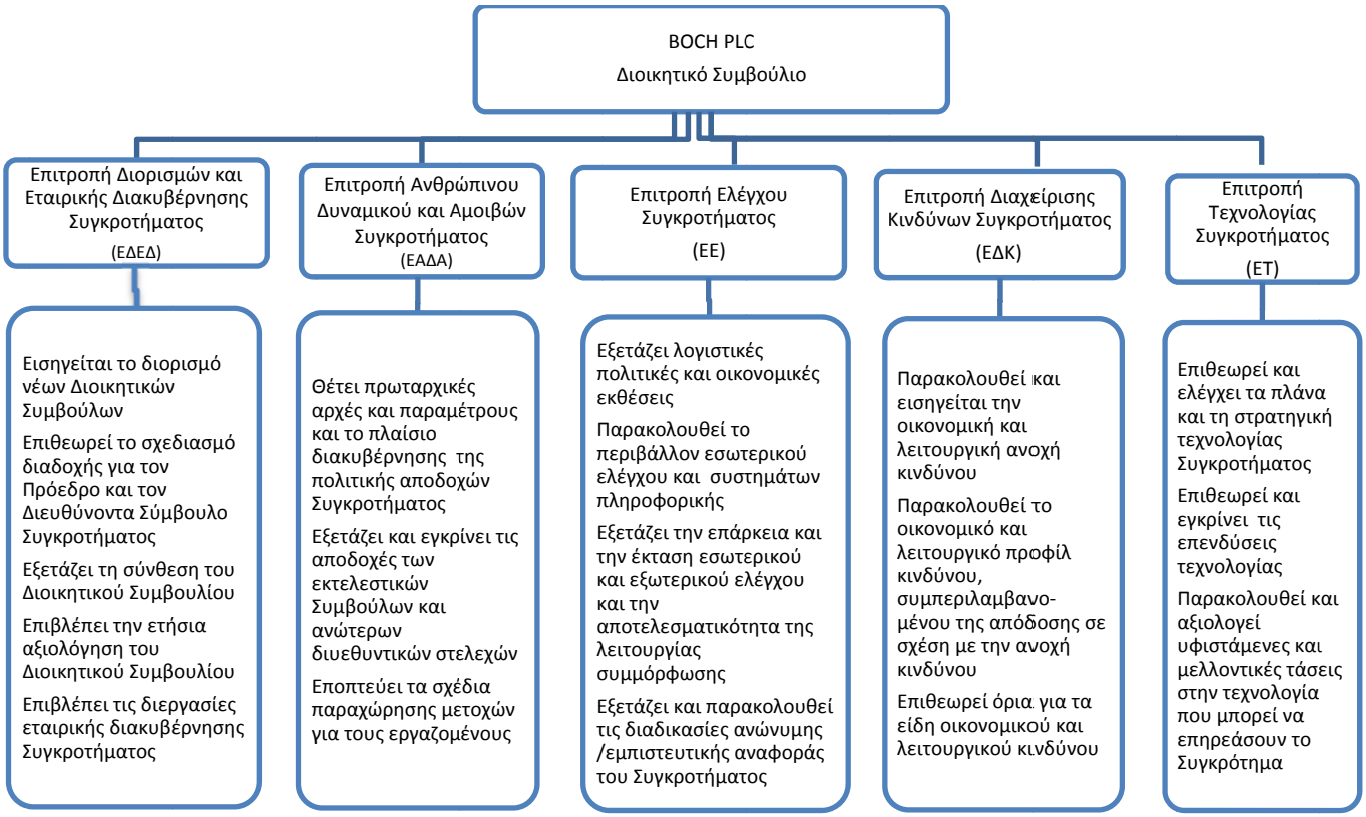

Προκειμένου το Διοικητικό Συμβούλιο να ασκήσει κατάλληλη εποπτεία των κινδύνων και του ελέγχου, έχει εκχωρήσει ορισμένες αρμοδιότητες στις επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι κύριες επιτροπές είναι η ΕΕ, η ΕΔΚ, η ΕΔΕΔ και η ΕΑΔΑ. Οι βασικοί ρόλοι των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου περιγράφονται πιο πάνω. Περισσότερες πληροφορίες για τις εργασίες των επιτροπών αυτών ακολουθούν στην ενότητα πιο κάτω. Οι όροι εντολής των επιτροπών βασίζονται στις σχετικές διατάξεις του Κώδικα ΧΑΚ, του Κώδικα ΗΒ και της Οδηγίας Διακυβέρνησης της ΚΤΚ (όπου εφαρμόζονται) και είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος (www.bankofcyprus.com) ή κατόπιν αιτήματος στη Γραμματέα της Εταιρίας. Κάθε επιτροπή αναθεωρεί τους όρους εντολής της ετησίως.

Τη συνολική ευθύνη για την έγκριση και την παρακολούθηση της στρατηγικής, της ανοχής κινδύνου και των πολιτικών του Συγκροτήματος για τη διαχείριση των κινδύνων φέρει το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο ασκεί την αρμοδιότητα αυτή μέσω δύο κύριων επιτροπών του, δηλαδή την ΕΔΚ και την ΕΕ.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

Ο πρόεδρος κάθε επιτροπής ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο στην επόμενη συνεδρίαση του σχετικά με θέματα που συζητήθηκαν σε προηγούμενες συνεδριάσεις της επιτροπής και το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει τα πρακτικά των συνεδριάσεων των επιτροπών, για να σημειωθούν ή να συζητηθούν αν είναι απαραίτητο. Αυτή η σύνδεση είναι σημαντική μεταξύ των επιτροπών και του Διοικητικού Συμβουλίου, δεδομένου ότι είναι πρακτικά αδύνατο για όλους τους ανεξάρτητους Μη-εκτελεστικούς Διοικητικούς Συμβούλους να είναι μέλη όλων των επιτροπών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο κατά το 2017 αποφάσισε τη σύσταση της Επιτροπής Τεχνολογίας που θα καθοδηγήσει τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Εταιρίας. Η επιτροπή αποτελείται από τέσσερα Μη-εκτελεστικά μέλη και προεδρεύεται από την κα Lyn Grobler της οποίας η εκτεταμένη γνώση και εμπειρία στον κλάδο αυτό θεωρείται σημαντική για το ψηφιακό μετασχηματισμό της Εταιρίας.

5.1 Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η ΕΔΕΔ αποτελείτο από τρεις Μη-εκτελεστικούς Διοικητικούς Συμβούλους, δύο εκ των οποίων ήταν ανεξάρτητοι. Η σύνθεσή της είναι πλήρως συμβατή με τον Κώδικα ΧΑΚ, τον Κώδικα ΗΒ και την Οδηγία Διακυβέρνησης της ΚΤΚ. Προεδρεύεται από τον Προέδρο του Διοικητικού Συμβουλίου εκτός όταν η ΕΔΕΔ ασχολείται με τη διαδοχή του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου.

Βιογραφικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της τεχνογνωσίας, της εμπειρίας και του καθεστώτος ανεξαρτησίας του κάθε μέλους καταγράφονται στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης.

Κατά τη διάρκεια του 2018, η Επιτροπή πραγματοποίησε 10 συνεδριάσεις. Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής καθώς και η συμετοχή τους στις συνεδριάσεις παρουσιάζονται πιο κάτω. Ο CEO του Συγκροτήματος καλείται σε συναντήσεις της Επιτροπής. Η ΕΔΕΔ συνεδριάζει ετησίως χωρίς την παρουσία της διοίκησης.

Συμμετοχή μελών κατά το 2018:

Συναντήσεις* ΕΔΕΔ κατά το 2018:

Josef Ackermann (Πρόεδρος)	10/10
Maksim Goldman	10/10
Lyn Grobler	10/10

* Ο αριθμός των συνεδριάσεων της Επιτροπής της BOC PCL κατά τη διάρκεια του 2018 ήταν 10. Η συμμετοχή των Διοικητικών Συμβούλων σε αυτές τις συνεδριάσεις παρουσιάζεται τη σελίδα 339.

Οι κύριες ευθύνες της ΕΔΕΔ καθορίζονται στους όρους εντολής της, οι οποίοι είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος (www.bankofcyprus.com) και αναθεωρούνται ετησίως και εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Ο ρόλος της Επιτροπής είναι να διασφαλίζει ότι το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από ικανά μέλη που δύνανται να εκπληρώσουν τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις των Διοικητικών Συμβούλων και να υποστηρίζουν και να συμβουλεύουν το Διοικητικό Συμβούλιο σχετικά με:

- Διορισμούς στο Διοικητικό Συμβούλιο (συμπεριλαμβανομένων τακτικών ανασκοπήσεων, αναφορών και λαμβάνοντας υπόψη κατά την πραγματοποίηση περαιτέρω διορισμών, τη σύνθεση και την αποτελεσματικότητα του Διοικητικού Συμβούλιου),
- Ανάπτυξη του Αντιπρόεδρου, των Διοικητικών Συμβούλων και του Διευθύνοντος Συμβούλου (υπό την γενική ευθύνη και επίβλεψη του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου),
- Ανάπτυξη του Προέδρου (υπό την γενική ευθύνη και επίβλεψη του Ανώτερου Ανεξάρτητου Συμβούλου),
- Τη συνεχή αξιολόγηση της δομής, του μεγέθους, της σύνθεσης και απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου, των επιτροπών του καθώς και κάθε μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, και
- Το σχεδιασμό διαδοχής Διοικητικών Συμβούλων και ανώτερης διοίκησης.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.1 Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης(συνέχεια)

Επίσης η Επιτροπή

- Εποπτεύει την υιοθέτηση των κατάλληλων εσωτερικών πολιτικών σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας και ικανότητας των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής του Συγκροτήματος, των άλλων ανώτερων διευθυντικών στελεχών και των επικεφαλής των Τμημάτων Λειτουργιών Ελέγχου και
- Διατηρεί τις ρυθμίσεις για τη διακυβέρνηση του Διοικητικού Συμβουλίου υπό αναθεώρηση και προχωρεί στις κατάλληλες συστάσεις προς το Διοικητικό Συμβούλιο για να διασφαλίσει οτι οι ρυθμίσεις αυτές είναι σύμφωνες με τα πρότυπα βέλτιστων πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης.
- Επιθεωρεί και εγκρίνει την κατάσταση στην οποία ένας Διοικητικός Σύμβουλος έχει, ή μπορεί να έχει, ένα άμεσο ή έμμεσο συμφέρον το οποίο έρχεται σε σύγκρουση, ή πιθανόν να έρθει σε σύγκρουση με τα συμφέροντα του Συγκροτήματος και αποφασίζει τα διορθωτικά μέτρα τα οποία εξαλείφουν ή επιδιώκουν να τερματίσουν την κατάσταση που τις δημιούργησε, και
- Εποπτεύει τις ρυθμίσεις εταιρικής διακυβέρνησης των κύριων θυγατρικών και εξετάζει την αξιολόγηση της απόδοσης των διοικητικών συμβουλίων των θυγατρικών.

Τα θέματα που η Επιτροπή εξέτασε και οι ενέργειες που έγιναν κατά το 2018 παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα.

Θέματα που εξετάστηκαν και ενέργειες που έγιναν από την ΕΔΕΔ κατά το 2018

Σύνθεση και μέγεθος Διοικητικού Συμβουλίου και Επιτροπών	• Εξέταση: o Της δομής, μεγέθους και σύνθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών Συγκροτήματος. o Των ικανοτήτων, γνώσεων και εμπειρίας. o Της ανεξαρτησίας των Μη-εκτελεστικών μελών. o Των σχεδίων διαδοχής λαμβάνοντας υπόψη το προφίλ δεξιοτήτων και το σχέδιο δράσης για να υλοποιηθεί ο στόχος ποικιλομορφίας για το 2020. o Της ετήσιας αξιολόγησης της απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου συμπεριλαμβανομένων των επιτροπών του και των Διοικητικών Συμβούλων. • Έγκριση των ενέργειων που απορρέουν από την εξωτερική αξιολόγησης που διενεργήθηκε από την SpencerStuart. • Αξιολόγηση της ικανότητας και καταλληλότητας και εισήγηση για διορισμό των προτεινόμενων Διοικητικών Συμβούλων.
Εταιρική Διακυβέρνηση	• Εξέταση και έγκριση των αναθεωρήσεων των εξής: o Εγχειρίδιο του Διοικητικού Συμβουλίου και των Παραρτημάτων του. o Τριών πολιτικών εταιρικής διακυβέρνησης: ▪ Ικανότητα και Καταλληλότητα των Διοικητικών Συμβούλων, Διευθυντών και κάτοχοι καίριων θέσεων Συγκροτήματος ▪ Πολιτική Διορισμών Συγκροτήματος και ▪ Πολιτική Ποικιλομορφίας Συγκροτήματος o Το Σχέδιο Δράσης του 2018 για συμμόρφωση με την εταιρική διακυβέρνηση. • Εξέταση και εισήγηση για έγκριση της Πολιτικής Εταιρικής Διακυβέρνησης Συγκροτήματος. • Εξέταση της Ετήσιας Έκθεσης Εταιρικής Διακυβέρνησης. • Εξέταση των τριμηνιαίων εκθέσεων Εταιρικής Διακυβέρνησης. • Έγκριση του σχεδίου δράσης για εφαρμογή του αναθεωρημένου Κώδικα ΗΒ. • Έγκριση της έκθεσης συμμόρφωσης με τον Κώδικα ΧΑΚ και τον Κώδικα ΗΒ. • Εξέταση πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων λόγω άλλων διορισμών των Διοικητικών Συμβούλων.
Εξέταση απόδοσης εκτελεστικών	• Εξέταση της απόδοσης των εκτελεστικών Διευθυντών.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.1 Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης (συνέχεια)

Εταιρική Διακυβέρνηση θυγατρικών	• Εξέταση της σύνθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου και του σχεδιασμού διαδοχής του Διοικητικού Συμβουλίου της BOC HB • Εξέταση και έγκριση της αναθεώρησης των Κατευθυντήριων Γραμμών Εταιρικής Διακυβέρνησης για τις θυγατρικές Συγκροτήματος • Έγκριση του αναθεωρημένου Πλαισίου Συμφωνίας με τη BOC HB και του σχεδίου δράσης για την εφαρμογή του. • Θεώρηση των πρωτεραιοτήτων για το 2018 της Προληπτικής Ρυθμιστικής Αρχής του HB (PRA).

Έγιναν συζητήσεις επί του θέματος του σχεδιασμού διαδοχής. Ετοιμάστηκαν περιγραφές εργασίας για να είναι διαθέσιμες για τους εξωτερικούς συμβούλους που θα βοηθούσαν στην αναζήτηση πιθανών υποψηφίων για τις θέσεις του Διευθύνοντος Συμβούλου και του Προέδρου. Πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις μετά την προετοιμασία του τελικού καταλόγου υποψηφίων.

Η επιτροπή αποφάσισε επίσης να εκπονήσει σχέδιο δράσης το οποίο θα οδηγούσε σε συμμόρφωση με τον αναθεωρημένο Κώδικα HB.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδινε αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο μετά από κάθε συνεδρίαση για να διασφαλίζεται ότι όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι ήταν πλήρως ενήμεροι για τις εργασίες της Επιτροπής.

5.1.1 Ποικιλομορφία

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει τα οφέλη που έχει η ποικιλομορφία στο Διοικητικό Συμβούλιο και έχει δεσμευτεί στη διατήρηση της. Κατά την ανασκόπηση της σύνθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου και του εντοπισμού κατάλληλων υποψηφίων, η Επιτροπή εξετάζει τα οφέλη όλων των πτυχών της ποικιλομορφίας, συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων που αναγνωρίζονται ως σχετικές με τις εργασίες του Συγκροτήματος, την εμπειρία στον κλάδο, την εθνικότητα, το φύλο, την ηλικία και άλλες σχετικές ιδιότητες, προκειμένου να διατηρηθεί το κατάλληλο εύρος και ισορροπία σε δεξιότητες, εμπειρία και τεχνογνωσία στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Η προσέγγιση του Συγκροτήματος ως προς την ποικιλομορφία του Διοικητικού Συμβουλίου παρατίθεται πλήρης στην Πολιτική Ποικιλομορφίας του Διοικητικού Συμβουλίου η οποία εντοπίζεται ηλεκτρονικά στο https://www.bankofcyprus.com/en-GB/who-we-are/corporate-governance/. Η Πολιτική αναγνωρίζει ότι ένα πραγματικά ποικιλόμορφο Διοικητικό Συμβούλιο θα περιλαμβάνει και θα κάνει καλή χρήση της διαφορετικότητας σε δεξιότητες, εμπειρία, υπόβαθρο, φυλή, φύλο και άλλες διακρίσεις που φέρει ο κάθε Διοικητικός Σύμβουλος, με τέτοιου είδους διαφορές να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να καθοριστεί η βέλτιστη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Οι Μη-εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι έχουν ποικίλες δεξιότητες, γνώσεις και εκτενή εκτελεστική ή/και μη-εκτελεστική εμπειρία που συνδυάζονται για να παρέχουν ανεξάρτητη προοπτική και αποτελεσματική δυναμική στο Διοικητικό Συμβούλιο. Η αποτελεσματικότητα του Διοικητικού Συμβουλίου εξαρτάται από την διασφάλιση της ορθής ισορροπίας με Διοικητικούς Συμβούλους με εμπειρία σε τραπεζικές ή χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και ευρύτερη εμπορική εμπειρία.

Το 2018, μετά από ανασκόπηση, η Επιτροπή έκρινε ότι οι δεξιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου είτε ακαδημαϊκά είτε μέσω επαγγελματικής εμπειρίας, ήταν κατάλληλες και σχετικές με τις εργασίες του Συγκροτήματος και περιλάμβαναν μεταξύ άλλων τραπεζικές, ασφαλιστικές υπηρεσίες, μεταποιήσεις, λογιστικούς ελέγχους και λογιστική, οικονομικά, διαχείριση κινδύνων, σχέσεις με εποπτικές αρχές, ανάπτυξη στρατηγικής και επιχειρηματικών μοντέλων, νομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, τεχνολογία πληροφορικής, ασφάλεια κυβερνοχώρου και διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού.

Τα μέλη φέρουν τις ατομικές τους γνώσεις, τις δεξιότητες και την εμπειρία τους στις συζητήσεις για τις μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα. Η συμμετοχή εκτελεστικών Συμβούλων στο Διοικητικό Συμβούλιο ενισχύει την τραπεζική εμπειρία του Διοικητικού Συμβουλίου και διασφαλίζει ότι παρέχεται στο Διοικητικό Συμβούλιο άμεση, ακριβής και έγκυρη πληροφόρηση σχετικά με τα σημαντικά θέματα που αφορούν το Συγκρότημα.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.1 Επιτροπή Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης (συνέχεια)

5.1.1 Ποικιλομορφία (συνέχεια)

Κατά τη διάρκεια του 2018 η Επιτροπή αναθεώρησε την Πολιτική Ποικιλομορφίας του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία επιδιώκει να επιτύχει την παρουσία και των δύο φύλων μέχρι το 2020, με διορισμούς που βασίζονται στην αξιοκρατία στο πλαίσιο των απαιτούμενων δεξιοτήτων και εμπειριών. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει θέσει ως στόχο να επιτύχει και να διατηρήσει 40% εκπροσώπηση γυναικών μέχρι το τέλος του 2020 και το σχέδιο δράσης που ετοιμάστηκε από τη Γραμματέα της Εταιρίας και εγκρίθηκε από την Επιτροπή καταγράφει τα κύρια ενδιάμεσα βήματα που θα οδηγήσουν στην επίτευξη του στόχου. Με το διορισμό της κα Μαρίας Φιλίππου στο Διοικητικό Συμβούλιο στις 23 Ιουλίου 2018 και της κας Πόλας Χατζησωτηρίου στις 13 Αυγούστου 2018, επιτεύχθηκε ποικιλομορφία 33,3%.

Με τον ίδιο τρόπο, ο Κώδικας Συμπεριφοράς διασφαλίζει ίσες ευκαιρίες σε όλα τα μέλη του προσωπικού και αντιμετωπίζει την ποικιλομορφία με δικαιοσύνη και σεβασμό με στόχο να προσφέρει δίκαιη μεταχείριση σε όλους τους εργαζομένους.

5.2 Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών

Η Επιτροπή στις 31 Δεκεμβρίου 2018 αποτελείτο από 4 ανεξάρτητα Μη-εκτελεστικά μέλη. Κατά τη διάρκεια του 2018 της Επιτροπής προέδρευε ο Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος και η σύνθεσή της ήταν σύμφωνη με τις απαιτήσεις του Κώδικα ΧΑΚ, του Κώδικα ΗΒ και της Οδηγίας Διακυβέρνησης της ΚΤΚ. Το Διοικητικό Συμβούλιο θεωρεί ότι τουλάχιστον ένα μέλος της Επιτροπής διαθέτει κατάλληλη γνώση και εμπειρίες σε θέματα ανθρώπινου δυναμικού και αμοιβών. Οι διαφορετικές εμπειρίες και γνώσεις των μελών της Επιτροπής παρέχουν ισορροπημένη και ανεξάρτητη άποψη σε θέματα αμοιβών.

Η κα Μαρία Φιλίππου διορίστηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο και στην Επιτροπή στις 23 Ιουλίου 2018. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής παραιτήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019 και αντικαταστάθηκε από τον Δρ Michael Heger ο οποίος ήταν μέλος της Επιτροπής από τον διορισμό του στο Διοικητικό Συμβούλιο στις 9 Ιουνίου 2016.

Βιογραφικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της τεχνογνωσίας, της εμπειρίας και του καθεστώτος ανεξαρτησίας του κάθε μέλους καταγράφονται στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης.

Η Επιτροπή συνεδρίασε 10 φορές κατά το 2018. Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής καθώς και η συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις παρουσιάζονται πιο κάτω. Ο CEO Συγκροτήματος και ο Διευθυντής Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού προσκαλούνται να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις ανάλογα με την περίσταση.

Συμμετοχή μελών κατά το 2018:

Συναντήσεις* ΕΑΔΑ κατά το 2018:

Μιχάλης Σπανός (Πρόεδρος)	9/10
Michael Heger	10/10
Anat Bar-Gera	10/10
Μαρία Φιλίππου (διορίστηκε στις 23 Ιουλίου 2018)	5/5

* Ο αριθμός των συνεδριάσεων της Επιτροπής της BOC PCL κατά το 2018 ήταν 10. Η συμμετοχή των Διοικητικών Συμβούλων σε αυτές τις συνεδριάσεις παρουσιάζεται τη σελίδα 339.

Οι κύριες ευθύνες της ΕΑΔΑ καθορίζονται στους όρους εντολής της, οι οποίοι είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος (www.bankofcyprus.com), αναθεωρούνται ετησίως και εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.2 Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (συνέχεια)

Ο ρόλος της Επιτροπής είναι:

- Να διασφαλίζει ότι το Συγκρότημα είναι εξοπλισμένο με το ανθρώπινο κεφάλαιο στο σωστό μέγεθος και με το κατάλληλο συνδυασμό δεξιοτήτων απαραίτητο για την επίτευξη των στρατηγικών του στόχων. Είναι επιτακτική ανάγκη το Συγκρότημα να εργοδοτεί τους κατάλληλους ανθρώπινους πόρους που προσανατολίζονται προς το μέλλον και θα προωθήσουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό και τη συνεχή καινοτομία,
- Να διασφαλίζει ότι το Συγκρότημα είναι εξοπλισμένο με το οργανωτικό κεφάλαιο για να είναι σε θέση να επιτυγχάνει συνεχή βελτίωση και να προκαλεί τη σωστή συμπεριφορά που θα οδηγεί στο επιθυμητό αποτέλεσμα,
- Να διασφαλίζει ότι το Συγκρότημα είναι εξοπλισμένο με το πληροφορικό κεφάλαιο και την απαραίτητη τεχνολογία για διευκόλυνση της βελτίωσης των διαδικασιών και τη δημιουργία συγκριτικού πλεονεκτήματος στην αγορά,
- Να προτείνει επαρκή αμοιβή απαραίτητη για την προσέλκυση και διατήρηση επαγγελματιών υψηλής αξίας. Ως εκ τούτου, η αμοιβή θα πρέπει να είναι ικανοποιητική σε σύγκριση με τις αντίστοιχες εταιρίες του ανταγωνισμού,
- Να θέτει τις πρωταρχικές αρχές και παραμέτρους των πολιτικών των αμοιβών και παροχών σε όλο το Συγκρότημα και να ασκεί εποπτεία για τέτοια θέματα,
- Να εξετάζει τις αμοιβές των εκτελεστικών Συμβούλων του Συγκροτήματος, και άλλων ανώτερων διευθυντικών στελεχών και την πολιτική αμοιβών του προσωπικού, λαμβάνοντας υπόψη τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) για πολιτικές και πρακτικές αμοιβών, την Οδηγία Διακυβέρνησης της ΚΤΚ καθώς και τον Κώδικα ΧΑΚ.

Η ΕΑΔΑ εποπτεύει τις πρωτοβουλίες του ΑΔ που ενθαρρύνουν τη δέσμευση των εργαζομένων, όπως η εφαρμογή ενός προγράμματος ολιστικής εσωτερικής επικοινωνίας, η εφαρμογή ενός προγράμματος φροντίδας/ευημερίας των εργαζομένων και η εφαρμογή της δίκαιης και διαφανούς αναγνώρισης πρωτοβουλιών σε όλο το Συγκρότημα.

Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη και την περιοδική αναθεώρηση της Πολιτικής Αμοιβών Συγκροτήματος η οποία προτείνεται στο Διοικητικό Συμβούλιο για έγκριση. Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής, έχει την τελική ευθύνη για την εποπτεία της εφαρμογής της Πολιτικής Αμοιβών του Συγκροτήματος.

Στόχος του Συγκροτήματος είναι η ευθυγράμμιση της Πολιτικής Αμοιβών και των πρακτικών ανθρώπινου δυναμικού με τους μακροπρόθεσμους στόχους, την ανοχή κινδύνου, το κεφάλαιο, τη διαθεσιμότητα ρευστότητας και τα συμφέροντα των μετόχων, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι η πολιτική αυτή προωθεί και συνάδει με τη συνετή και αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων, χωρίς να ενθαρρύνει την ανάληψη υπερβολικά υψηλών κινδύνων.

Στη διαμόρφωση της Πολιτικής Αμοιβών που εφαρμόζει το Συγκρότημα λαμβάνει υπόψη τις πρόνοιες που περιλαμβάνονται στον Κώδικα ΧΑΚ, την Οδηγία Διακυβέρνησης της ΚΤΚ η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Αύγουστο 2014 και ενσωμάτωσε τις απαιτήσεις για τις Πολιτικές Αμοιβών που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Οδηγία για τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις (CRD IV), τις κατευθυντήριες γραμμές για τις συνετές πολιτικές αμοιβών της ΕΑΤ που εκδόθηκαν το Δεκέμβριο 2015, καθώς και υφιστάμενους κανονιστικούς περιορισμούς σχετικούς με τον τραπεζικό τομέα.

Η αμοιβή των Μη-εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων καθορίζεται και εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Ούτε ο Πρόεδρος ούτε οποιοσδήποτε Διοικητικός Σύμβουλος συμμετέχει σε αποφάσεις που σχετίζονται με τη δική του προσωπική αμοιβή.

Η Επιτροπή επιθεωρεί και εγκρίνει το περιεχόμενο οποιωνδήποτε ψηφισμάτων που υποβάλλονται για έγκριση στην ΕΓΣ των μετόχων, τα οποία ετοιμάζονται από τη Γραμματέα της Εταιρίας σε συνεργασία με τους νομικούς συμβούλους του Συγκροτήματος σύμφωνα με το Παράρτημα 3 του Κώδικα και που αφορούν πιθανά σχέδια για αμοιβή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου με τη μορφή μετοχών, δικαιωμάτων αγοράς μετοχών ή δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.2 Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (συνέχεια)

Θέματα που εξετάστηκαν και ενέργειες που λήφθηκαν από την ΕΑΔΑ κατά τη διάρκεια του 2018

Ετήσια αξιολόγηση αμοιβών	• Ετήσια αναθεώρηση και έγκριση της Πολιτικής Αμοιβών. • Η απόδοση και η αμοιβή των ανώτερων διευθυντικών στελεχών.
Γνωστοποιήσεις και Διακυβέρνηση	• Ανασκόπηση της Έκθεσης Πολιτικής Αμοιβών στην Ετήσια Έκθεση. • Αναθεώρηση των όρων εντολής της Επιτροπής. • Αυτό-αξιολόγηση Επιτροπής. • Αναθεώρηση της Πολιτικής Εξωτερικών Προσλήψεων. • Αναθεώρηση του πακέτου αμοιβών του CEO Συγκροτήματος. • Ενημέρωση αναφορικά με την Πολιτική Εξόδου. • Αναθεώρηση της Πολιτικής Εσωτερικών Μετακινήσεων. • Ενημέρωση αναφορικά με τη πειθαρχική διαδικασία, αποχωρήσεις, άδεια φροντίδας και οικονομική βοήθεια.
Επιθεώρηση Ανθρώπινου Δυναμικού	• Ανασκόπηση του ετήσιου πλάνου εκπαίδευσης του προσωπικού. • Στενή παρακολούθηση της προόδου των διαπραγματεύσεων με τη συντεχνία των υπαλλήλων και της διαδικασίας διαμεσολάβησης του Υπουργείου Εργασίας αναφορικά με την ανανέωση της συλλογικής σύμβασης 2018 και εισήγηση προς το Διοικητικό Συμβούλιο σχετικά με την έγκριση της ανανέωσης της Συλλογικής Σύμβασης 2018. • Ανασκόπηση των αποτελεσμάτων της Έρευνας Απόψεων Προσωπικού 2018 και των σχεδίων δράσης. • Ενημέρωση σχετικά με τα αποτελέσματα της μίνι Έρευνας για το πρόγραμμα εκμοντερνισμού • Ανασκόπηση της Έρευνας Διευθυντικών Πρακτικών 2017. • Ανασκόπηση των στατιστικών Αξιολόγησης Απόδοσης. • Παρακολούθηση του αριθμού προσωπικού της BOC PCL και της εξέλιξης του κόστους μισθοδοσίας. • Ανασκόπηση των Εκθέσεων Εσωτερικής Επικοινωνίας και του Ετήσιου Πλάνου Επικοινωνίας • Ενημέρωση αναφορικά με το Σχέδιο Αναγνώρισης Προσωπικού 2018. • Ενημέρωση σχετικά με τα αποτελέσματα του Σχεδίου Επιχειρησιακής Συνέχειας (BCP). • Ενημέρωση σχετικά με το έργο της ομάδας εργασίας για την αλλαγή.

Οι προτεραιότητες της ΕΑΔΑ το 2018 ήταν το σχέδιο δράσης της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού να προωθήσει την δέσμευση του προσωπικού και να ενθαρρύνει την αμφίδρομη ανοιχτή επικοινωνία. Τέλος η Επιτροπή κρατήθηκε ενήμερη αναφορικά με τις συζητήσεις για την ανανέωση της Συλλογικής Σύμβασης και άλλων θεμάτων με τη συντεχνία των υπαλλήλων.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδινε αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο μετά από κάθε συνεδρίαση για να διασφαλίζεται ότι όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι ήταν πλήρως ενήμεροι για τις εργασίες της Επιτροπής.

Πληροφορίες σχετικά με το ρόλο της Επιτροπής παρουσιάζονται στην Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών, στη σελίδα 364 της παρούσας έκθεσης.

5.3 Επιτροπή Ελέγχου

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018, η ΕΕ αποτελείτο από τέσσερεις ανεξάρτητους Μη-εκτελεστικούς Διοικητικούς Συμβούλους. Το Διοικητικό Συμβούλιο θεωρεί ότι η Επιτροπή Ελέγχου στο σύνολο της έχει το κατάλληλο μείγμα δεξιοτήτων και την ανάλογη εμπειρία σε χρηματοοικονομικά / τραπεζικά θέματα. Το Διοικητικό Συμβούλιο πιστεύει επίσης ότι ο Ιωάννης Ζωγραφάκης και η Πόλα Χατζησωτηρίου μπορούν να θεωρηθούν ότι έχουν πρόσφατη και σχετική χρηματοοικονομική εμπειρία για τους σκοπούς του Κώδικα ΗΒ και μπορεί να θεωρηθεί ως οικονομικός εμπειρογνώμονας της Επιτροπής Ελέγχου.

Βιογραφικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της τεχνογνωσίας, της εμπειρίας και του καθεστώτος ανεξαρτησίας του του κάθε μέλους αναφέρονται στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.3 Επιτροπή Ελέγχου (συνέχεια)

Η Επιτροπή συνήλθε 13 φορές κατά τη διάρκεια του 2018. Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής καθώς και η συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις παρουσιάζονται πιο κάτω. Ο κ. Arne Berggren είναι Πρόεδρος της ΕΔΚ ενώ ο κ. Ιωάννης Ζωγραφάκης και η κα Πόλα Χατζησωτηρίου είναι επίσης μέλη της ΕΔΚ. Επίσης ο κ. Michael Heger είναι μέλος της ΕΑΔΑ. Τέτοιες διασταυρούμενες συμμετοχές διευκολύνουν την αποτελεσματική διακυβέρνηση σε όλα τα ζητήματα οικονομίας και κινδύνου. Οι ημερήσιες διατάξεις μπορούν να ευθυγραμμίζονται και η αλληλεπικάλυψη των ευθυνών μπορεί να αποφεύγεται.

Συμμετοχή μελών κατά το 2018:

Συναντήσεις* Επιτροπής Ελέγχου κατά το 2018

Ιωάννης Ζωγραφάκης (Πρόεδρος)	13/13
Arne Berggren	13/13
Michael Heger	13/13
Πόλα Χατζησωτηρίου (διορίστηκε στις 13 Αυγούστου 2018)	5/5

* Ο αριθμός των συνεδριάσεων της επιτροπής σε επίπεδο BOC PCL κατά το 2018 ήταν 13. Η συμμετοχή των Διοικητικών Συμβούλων σε αυτές τις συνεδριάσεις παρουσιάζεται τη σελίδα 339.

Οι κύριες ευθύνες της Επιτροπής Ελέγχου καθορίζονται στους όρους εντολής της, οι οποίοι είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος (www.bankofcyprus.com) και αναθεωρούνται ετησίως και εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Ο ρόλος της Επιτροπής, μεταξύ άλλων, είναι:

- Να αναθεωρεί και να παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος,
- Να αξιολογεί την ακεραιότητα των οικονομικών καταστάσεων και σχετικών ανακοινώσεων του Συγκροτήματος,
- Να συμβουλεύει το Διοικητικό Συμβούλιο στο διορισμό των εξωτερικών ελεγκτών και να έχει την ευθύνη εποπτείας και αμοιβής των εξωτερικών ελεγκτών, συμπεριλαμβανομένης και της αξιολόγησης της ανεξαρτησίας και αντικειμενικότητας τους,
- Να θεωρεί τις οικονομικές και λογιστικές πολιτικές και πρακτικές της Εταιρίας και του Συγκροτήματος,
- Να παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών ανώνυμης / εμπιστευτικής αναφοράς του Συγκροτήματος,
- Να παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας για την παρεμπόδιση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος του Συγκροτήματος καθώς και άλλων πτυχών της κανονιστικής / ηθικής συμμόρφωσης συμμόρφωσης,
- Να στηρίζει το Διοικητικό Συμβούλιο στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων του βάσει των σχετικών κανόνων εισαγωγής στο χρηματιστήριο και άλλων ισχύοντων νόμων και κανονισμών,
- Να παρακολουθεί και αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος και των δραστηριοτήτων της,

και να υποβάλλει εισηγήσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο για τα πιο πάνω θέματα.

Ο ρόλος της Επιτροπής Ελέγχου είναι θεμελιώδους σημασίας προκειμένου να διασφαλιστεί η οικονομική ακεραιότητα και ακρίβεια της οικονομικής πληροφόρησης της Εταιρίας. Η καλή, ανοιχτή επικοινωνία μεταξύ της Επιτροπής, της Διευθύντριας Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης, του Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος, του Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης Συγκροτήματος και των εξωτερικών ελεγκτών είναι απαραίτητη και προσθέτει αξία στον οργανισμό. Αυτό επιτυγχάνεται με το να τίθεται η διοίκηση υπόλογη για την εφαρμογή όλων των συστάσεων του ελέγχου (εσωτερικού και εξωτερικού) και μέσω της πρόσκλησης των αρμόδιων διευθυντών των επιχειρηματικών διευθύνσεων σε συναντήσεις για να ενημερώσουν για την υλοποίηση των συμφωνηθέντων ενεργειών για τις οποίες ευθύνονται. Πέραν από την παροχή διαβεβαίωσης εντός των δομών διακυβέρνησης και ευθύνης του Συγκροτήματος, είναι απαραίτητο η Επιτροπή να συνεισφέρει, να παράγει αποτελέσματα και να προσθέτει αξία στο Συγκρότημα.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.3 Επιτροπή Ελέγχου (συνέχεια)

Η Επιτροπή εξέτασε τα ακόλουθα βασικά σημαντικά λογιστικά και άλλα θέματα που αφορούν στην εξέταση των οικονομικών καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, η Επιτροπή εξέτασε την καταλληλότητα των αποφάσεων και των εκτιμήσεων της διοίκησης και, ανάλογα με την περίπτωση, συζήτησε τις αποφάσεις και εκτιμήσεις αυτές με τους εξωτερικούς ελεγκτές:

Εσωτερικοί Έλεγχοι και Διαχείριση Κινδύνου	• Ετήσια θεώρηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος, • Θεώρηση της Ετήσιας Έκθεσης του Τμήματος Συμμόρφωσης Οικονομικού Εγκλήματος Συγκροτήματος, της Έκθεσης Διαχείρισης του Κινδύνου Οικονομικού Εγκλήματος και της Ετήσιας Έκθεσης του Τμήματος Κανονιστικής και Ηθικής Συμμόρφωσης, • Θεώρηση των τριμηνιαίων εκθέσεων του Τμήματος Συμμόρφωσης Οικονομικού Εγκλήματος Συγκροτήματος και του Τμήματος Κανονιστικής και Ηθικής Συμμόρφωσης, • Τριμηνιαία ενημέρωση σχετικά με την παρακολούθηση των εκκρεμούντων ευρημάτων λειτουργικού κινδύνου, • Θεώρηση των εκθέσεων με την εκάστοτε κατάσταση αναφορικά με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων, • Θεώρηση της Ετήσιας Έκθεσης Αξιολόγησης Ασφάλειας Πληροφοριών.
Εξωτερικές Εκθέσεις	• Θεώρηση και εισήγηση για έγκριση των ετήσιων και ενδιάμεσων εκθέσεων. • Θεώρηση και έγκριση των τριμηνιαίων Οικονομικών Αποτελεσμάτων. • Θεώρηση και έγκριση των υφιστάμενων λογιστικών πολιτικών Συγκροτήματος. • Έγκριση των νέων και σημαντικών αλλαγών σε υφιστάμενες πολιτικές. • Έγκριση της αξιολόγησης για σκοπούς κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων στη βάση της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.
Εσωτερικοί Ελεγκτές	• Θεώρηση του τριετούς πλάνου ελέγχου του Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος. • Έγκριση των αναθεωρημένων πολιτικών και διαδικασιών/όρων εντολής της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος. • Θεώρηση της ανεξαρτησίας της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος και του Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος. • Ενημέρωση σχετικά με το Πρόγραμμα Διασφάλισης και Βελτίωσης της Ποιότητας. • Αξιολόγηση του Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος. • Θεώρηση της αυτο-αξιολόγησης της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος αναφορικά με τη συμμόρφωση με τα Διεθνή Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου και τον Κώδικα Δεοντολογίας. • Θεώρηση της άποψης ελέγχου στην Έκθεση Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος. • Έγκριση του προϋπολογισμού του Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος. • Θεώρηση των τριμηνιαίων εκθέσεων δραστηριότητας του Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος. • Ενημέρωση για τα παράπονα που λήφθηκαν μέσω της γραμμής εμπιστευτικής / ανώνυμης αναφοράς.
Εξωτερικοί Ελεγκτές	• Συζήτηση των αποτελεσμάτων του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων. • Αξιολόγηση της ανεξαρτησίας των εξωτερικών ελεγκτών. • Ενημέρωση για τους εσωτερικούς και εξωτερικούς μηχανισμούς που στηρίζουν την αξιολόγηση της ανεξαρτησίας των εξωτερικών ελεγκτών. • Έγκριση της αμοιβής για τις υπηρεσίες του ελέγχου, της φορολογικής συμμόρφωσης και άλλων διαβεβαιώσεων για το έτος. • Έγκριση των επιτρεπόμενων μη-ελεγκτικών υπηρεσιών που ανατέθηκαν στους εξωτερικούς ελεγκτές. • Ενημέρωση για το Εξωτερικό Πλάνο Ελέγχου για το 2018.
Διακυβέρνηση	• Θεώρηση των αναθεωρημένων όρων εντολής της Επιτροπής Ελέγχου. • Έγκριση της Ετήσιας Έκθεσης Εταιρικής Διακυβέρνησης. • Έγκριση της Δήλωσης Συμμόρφωσης των Διοικητικών Συμβούλων. • Αυτο-αξιολόγηση της Επιτροπής Ελέγχου.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.3 Επιτροπή Ελέγχου (συνέχεια)

Συμμόρφωση	• Θεώρηση και έγκριση του Σχεδίου Δράσης του Τμήματος Συμμόρφωσης Οικονομικού Εγκλήματος και του Σχεδίου Δράσης του Τμήματος Κανονιστικής και Ηθικής Συμμόρφωσης. • Θεώρηση και έγκριση της Διάθεσης Ανάληψης Κινδύνου για Ξέπλυμα Παράνομου Χρήματος, της Πολιτικής έναντι στο Ξέπλυμα Παράνομου Χρήματος, της Πολιτικής Αποδοχής Πελατών και της Πολιτικής Κυρώσεων. • Εξέταση σημαντικών θεμάτων κανονιστικής και ηθικής συμμόρφωσης και των εκθέσεων της Διεύθυνσης Συμμόρφωσης Συγκροτήματος. • Θεώρηση και έγκριση των διαφόρων πολιτικών κανονιστικής και ηθικής συμμόρφωσης. • Ενημέρωση για σημαντικές επερχόμενες κανονιστικές εξελίξεις. • Αξιολόγηση του Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης Συγκροτήματος • Θεώρηση της λειτουργίας συμμόρφωσης αναφορικά με τα προσωπικά δεδομένα και τη συνολική λειτουργία του Λειτουργού για τα προσωπικά δεδομένα.

Προς στήριξη του Διοικητικού Συμβουλίου για παρακολούθηση της ακεραιότητας των οικονομικών καταστάσεων, η Επιτροπή Ελέγχου έχει αξιολογήσει την ετήσια έκθεση και έλεγξε την καταλληλότητα και την πληρότητα των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων και των σχετικών ανακοινώσεων προς τους μετόχους της Εταιρείας και των επίσημων ανακοινώσεων σχετικά με την οικονομική επίδοση του Συγκροτήματος, συμπεριλαμβανομένων των σημαντικών οικονομικών αναφορών και εκτιμήσεων που έγιναν από το Συγκρότημα.

Η Επιτροπή έχει συμβουλεύσει το Διοικητικό Συμβούλιο ότι η Ετήσια Οικονομική Έκθεση και λογαριασμοί του Συγκροτήματος είναι δίκαιη, ισορροπημένη και κατανοητή και παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες στους μετόχους για την αξιολόγηση της θέσης και της απόδοσης του Συγκροτήματος, το επιχειρηματικό μοντέλο και τη στρατηγική. Η Επιτροπή έχει θεωρήσει για γνωστοποίηση όλα τα ουσιώδη ζητήματα που έχουν απασχολήσει τη διοίκηση και τους εξωτερικούς ελεγκτές του Συγκροτήματος κατά τη διάρκεια του έτους.

Η Επιτροπή έχει μεταξύ άλλων, μελετήσει τα ακόλουθα σημαντικά θέματα κατά τη θεώρηση των οικονομικών καταστασεων για το οικονομικό έτος που έληξε στι 31 Δεκεμβρίου 2018. Προς αντιμετώπιση αυτών των θεμάτων, η Επιτροπή έχει συζητήσει σημαντικούς τομείς λογιστικών εκτιμήσεων μαζί με τους εξωτερικούς ελεγκτές Ernst & Young Chartered Accountants. Συγκεκριμένοι τομείς συζήτησης ήταν οι διαπιστώσεις / παρατηρήσεις τους αναφορικά με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, προβλέψεων και απομειώσεων δανείων, την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, την ανακτησιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογίας και επιδικίες και απαιτήσεις. Η ΕΕ έχει επίσης θεωρήσει τις εισηγήσεις της διοίκησης αναφορικά με τις προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων καθώς και άλλες ζημιές και έξοδα απομείωσης, όπως αυτά απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος.

- Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
  Η ΕΕ μελέτησε τις προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις και επιβαρύνσεις, συζητώντας με τη διοίκηση τη βάση υπολογισμού και τους λόγους για σημαντικές αλλαγές. Κρίσεις και εκτιμήσεις που συζητήθηκαν ήταν η απομείωση δανείων και απαιτήσεων, η αναγνώριση εσόδων από τόκους, καθώς και οι γνωστοποιήσεις σχετικά με τις προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις για επιδικίες και κανονιστικές απαιτήσεις.

- Ανακτησιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογίας
  Η Επιτροπή συζήτησε την έκταση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που θα πρέπει να αναγνωριστούν και συγκεκριμένα τις προβλέψεις της διοίκησης για μελλοντικά φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων οι ζημιές αυτές μπορεί να απορροφηθούν στο μέλλον. Απαιτείται κρίση για να καθοριστεί το ποσό των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που μπορεί να αναγνωριστούν, με βάση το πιθανό χρονοδιάγραμμα και το επίπεδο φορολογητέων κερδών στο μέλλον, μαζί με μελλοντικές στρατηγικές φορολογικού σχεδιασμού.

- Συνεχιζόμενη δραστηριότητα
  Επιπλέον η Επιτροπή μελέτησε την αξιολόγηση της διοίκησης για την καταλληλότητα της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος στη βάση της συνεχιζόμενης δραστηριότητας. Οι εκτιμήσεις που αξιολογήθηκαν από την Επιτροπή καθορίζονται στη Σημείωση 3 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.3 Επιτροπή Ελέγχου (συνέχεια)

- Επιδικίες και απαιτήσεις
  Η ΕΕ μελέτησε τα αποτελέσματα / ευρήματα της εργασίας που διεξήχθει από εξωτερικούς συμβούλους σχετικά με παράπονα και δικαστικές υποθέσεις προκειμένου να εκτιμηθεί η επάρκεια του κεφαλαίου της Τράπεζας που κρατείται έναντι του νομικού κινδύνου.

Η Επιτροπή έχει την ευθύνη εξέτασης των σημαντικών συναλλαγών οποιασδήποτε μορφής, που διενήργησε η Εταιρία ή οι θυγατρικές της, όπου μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, ο Διευθύνων Σύμβουλος, μέλος της εκτελεστικής και γενικής διεύθυνσης, ο Γραμματέας, ο εξωτερικός ελεγκτής ή μεγαλομέτοχος, έχει άμεσο ή έμμεσο συμφέρον. Η Επιτροπή βεβαιώνεται ότι τέτοιες συναλλαγές διενεργούνται μέσα στο πλαίσιο συνήθους εμπορικής πρακτικής (at arm's length) της Εταιρίας.

Η Επιτροπή έλαβε τακτικές αναφορές από τη Διευθύντρια Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης, το Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος και το Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης Συγκροτήματος, καθώς και του Διευθυντή Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνου.

Υποβλήθηκαν εκθέσεις στην Επιτροπή για θέματα εσωτερικού ελέγχου. Η Διευθύντρια Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης Συγκροτήματος, ο Διευθυντής Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος, ο Διευθυντής Διεύθυνσης Συμμόρφωσης Συγκροτήματος, οι εξωτερικοί ελεγκτές και άλλα ανώτερα στελέχη είχαν τακτική παρουσία στις συνεδριάσεις της Επιτροπής. Η Επιτροπή έχει τακτικές συζητήσεις με τους εξωτερικούς ελεγκτές, το Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος και το Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης Συγκροτήματος και έχει την ευκαιρία να συζητήσει θέματα χωρίς την παρουσία της διοίκησης.

Άλλες ευθύνες
Η ΕΕ και η ΕΔΚ συνεργάζονται στενά και σε κοινές τους συνεδριάσεις αξιολογούν την καταλληλότητα και πληρότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Η ΕΕ έχει κυρίως την ευθύνη να ελέγχει τον τρόπο και το πλαίσιο στο οποίο η διοίκηση διασφαλίζει και παρακολουθεί την επάρκεια της φύσης, της έκτασης και της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων οικονομικής πληροφόρησης, διατηρώντας έτσι ένα αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει αναθέσει την αρμοδιότητα της σύνταξης της Ετήσιας Έκθεσης Εταιρικής Διακυβέρνησης στην ΕΔΕΔ, αλλά η ΕΕ διατηρεί την ευθύνη της ανασκόπησης και έγκρισης της Ετήσιας Έκθεσης Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής συνεχίζει να διαδραματίζει το ρόλο του Whistleblower Champion και έχει συγκεκριμένη ευθύνη για την ακεραιότητα, ανεξαρτησία και αποτελεσματικότητα των πολιτικών και διαδικασιών του Συγκροτήματος για την εμπιστευτική / ανώνυμη αναφορά, συμπεριλαμβανομένων και των διαδικασιών για την προστασία των εργαζομένων που εγείρουν ανησυχίες από τυχόν δυσμενή μεταχείριση. Έχει επίσης ορισθεί ως το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου υπεύθυνο για την εφαρμογή του Νόμου περί Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος και των σχετικών Οδηγιών.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδινε αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο μετά από κάθε συνεδρίαση για να διασφαλίζεται ότι όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι ήταν πλήρως ενήμεροι για τις εργασίες της Επιτροπής.

Η απόδοση της Επιτροπής κατά τη διάρκεια του 2018 αξιολογήθηκε στο πλαίσιο μιας εσωτερικής αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των επιτροπών. Το συμπέρασμα ήταν ότι η Επιτροπή θεωρείται ότι λειτουργεί αποτελεσματικά και ότι το Διοικητικό Συμβούλιο παίρνει διαβεβαίωση απότην ποιότητα των εργασιών της Επιτροπής.

5.3.1 Ανεξαρτησία Εσωτερικού Ελέγχου

Οι Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου και Συμμόρφωσης Συγκροτήματος αναφέρονται απευθείας στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της ΕΕ. Είναι διοικητικά ανεξάρτητες από μονάδες με εκτελεστικές αρμοδιότητες και δεν υπάγονται ιεραρχικά σε άλλη μονάδα της Εταιρίας, εκτός από το Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης Συγκροτήματος, ο οποίος έχει διακεκομμένη γραμμή αναφοράς στον Αναπληρωτή CEO & COO για διοικητικούς σκοπούς.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.3 Επιτροπή Ελέγχου (συνέχεια)

5.3.1 Ανεξαρτησία Εσωτερικού Ελέγχου (συνέχεια)

Οι δραστηριότητες της Επιτροπής περιελάμβαναν την θεώρηση των εκθέσεων που υποβλήθηκαν από τις Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου και Συμμόρφωσης Συγκροτήματος. Η Επιτροπή βεβαιώθηκε ότι η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου του Συγκροτήματος ήταν αποτελεσματική και διέθετε επαρκείς πόρους, μέσω τακτικών συνεδριάσεων και εκθέσεων που υποβλήθηκαν από το Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος σε θέματα εσωτερικού ελέγχου, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικότητας και της επάρκειας πόρων. Η Επιτροπή έλαβε εκθέσεις κατά τη διάρκεια του 2018 αναφορικά με τις δραστηριότητες της υπηρεσίας του εσωτερικού ελέγχου και θεώρησε τις προγραμματισμένες δραστηριότητές της για το επόμενο έτος.

Οι απαντήσεις της διοίκησης σε διαπιστώσεις και συστάσεις του Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος μελετήθηκαν ενώ οι ενέργειες για μετριασμό του κινδύνου τέθηκαν υπό παρακολούθηση. Οι μηνιαίες εκθέσεις που ετοιμάζονται από το Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου και το Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης Συγκροτήματος επιτρέπουν στην Επιτροπή να εστιάσει τη συζήτηση σε συγκεκριμένους τομείς ενδιαφέροντος και στις βαθύτερες αιτίες και να παρακολουθεί την πρόοδο εξυγίανσης με τη πάροδο του χρόνου.

Η Επιτροπή προτείνει στο Διοικητικό Συμβούλιο το διορισμό, τη μετάθεση ή την αντικατάσταση του Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος και του Διευθυντή Διεύθυνσης Συμμόρφωσης Συγκροτήματος. Υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο σχετικά με α) την επάρκεια των ελέγχων που διεξάγονται, τα συμπεράσματα και τις εισηγήσεις του Εσωτερικού Ελέγχου του Συγκροτήματος και β) θέματα που σχετίζονται με την ανεξαρτησία και την ομαλή εκτέλεση του ελεγκτικού έργου που διενεργείται από τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος.

Η ανεξαρτησία των δύο λειτουργιών καθώς και η ανεξαρτησία του Διευθυντή Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Συγκροτήματος εξετάστηκαν από την Επιτροπή Ελέγχου.

5.3.2 Διευθετήσεις σχετικές με τους εξωτερικούς ελεγκτές

Η ΕΕ είναι υπεύθυνη για την εποπτεία όλων των θεμάτων αναφορικά με τη σχέση μεταξύ του Συγκροτήματος και των νόμιμων ελεγκτών του, συμπεριλαμβανομένου του πλάνου εξωτερικού ελέγχου, των όρων απασχόλησης, των ελεγκτικών και των μη-ελεγκτικών τελών, των ενδιάμεσων ευρημάτων και των εκθέσεων ελέγχου. Η ΕΕ συνεδριάζει επίσης εξαμηνιαίως με τους ελεγκτές χωρίς τη παρουσία της διοίκησης.

Το Συγκρότημα έχει δεσμευτεί στη διασφάλιση της ανεξαρτησίας και αντικειμενικότητας των εξωτερικών ελεγκτών και σε ετήσια βάση η ΕΕ αξιολογεί επίσημα την αποτελεσματικότητα, την ανεξαρτησία και την απόδοση των εξωτερικών ελεγκτών. Αυτή η διαδικασία υποστηρίζεται από προσαρμοσμένα ερωτηματολόγια που συμπληρώνονται από τα μέλη της ΕΕ και από το κατάλληλο ανώτερο διευθυντικό προσωπικό. Οι απαντήσεις που λαμβάνονται, συγκεντρώνονται και παρουσιάζονται στην ΕΕ για συζήτηση.

Η αντικειμενικότητα και ανεξαρτησία των εξωτερικών ελεγκτών και η αποτελεσματικότητα του εξωτερικού ελέγχου, διασφαλίζονται μέσω παρακολούθησης της σχέσης τους με το Συγκρότημα από την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης της ισορροπίας μεταξύ ελεγκτικών και επιτρεπόμενων μη-ελεγκτικών υπηρεσιών. Ως επιπρόσθετο έλεγχο της ανεξαρτησίας, η ΕΕ ανέπτυξε και εφάρμοσε τη Πολιτική Συγκροτήματος για την παροχή επιτρεπόμενων μη-ελεγκτικών υπηρεσιών από τους νόμιμους ελεγκτές του Συγκροτήματος σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Οδηγία και το σχετικό κανονισμό. Η πολιτική του Συγκροτήματος διασφαλίζει, μεταξύ άλλων, ότι δεν τίθεται σε κίνδυνο η αντικειμενικότητα και η ανεξαρτησία των ελεγκτών. Σύμφωνα με αυτήν την πολιτική, ένας βασικός διαδικαστικός έλεγχος απαιτεί να εγκριθεί εκ των προτέρων από την ΕΕ κάθε εμπλοκή των εξωτερικών ελεγκτών σε προσφορά υπηρεσιών. Η ΕΕ παρακολουθεί τη συμμόρφωση με την πολιτική Συγκροτήματος και λαμβάνει αναφορές σχετικά με την απόδοση αυτών των υπηρεσιών.

Οι εξωτερικοί ελεγκτές παρέχουν γραπτή διαβεβαίωση της αντικειμενικότητας και της ανεξαρτησίας τους στο Συγκρότημα. Επιπλέον, οι εξωτερικοί ελεγκτές δεν παρέχουν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου στο Συγκρότημα. Η ΕΕ εξετάζει σε ετήσια βάση λεπτομερή ανάλυση των ελεγκτικών και μη ελεγκτικών τελών σχετικά με τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν από τους εξωτερικούς ελεγκτές, για να επιβεβαιώσει την ανεξαρτησία τους και παραπέμπει την ανάλυση αυτή στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Οι πληροφορίες για τα τέλη που έχουν καταβληθεί για ελεγκτικές και μη-ελεγκτικές υπηρεσίες, καθώς και λεπτομέρειες για τις μη-ελεγκτικές υπηρεσίες που παρασχέθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους, παρατίθενται στη Σημείωση 16 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.3 Επιτροπή Ελέγχου (συνέχεια)

5.3.2 Διευθετήσεις σχετικές με τον εξωτερικό ελεγκτή (συνέχεια)

Η Ευρωπαϊκή Οδηγία που ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία τον Μάϊο 2017 στην Κύπρο και τον Ιούνιο 2016 στην Ιρλανδία αναφορικά με τους εξωτερικούς ελεγκτές προνοεί υποχρεωτική εναλλαξιμότητα των ελεγκτών, επιπρόσθετες απαγορεύσεις αναφορικά με την παροχή μη-ελεγκτικών υπηρεσιών, επιπλέον απαιτήσεις αναφορικά με την εποπτεία της επιτροπής ελέγχου για την αποτελεσματικότητα του ελέγχου και καινούργιες απαιτήσεις αναφορικά με τις εκθέσεις των ελεγκτών. Μετά από μια διαφανή και ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών, συμπεριλαμβανομένων παρουσιάσεων από όλες τις υποψήφιες εταιρίες και υζητήσεων με τη διοίκηση, η ΕΕ εισηγήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο το διορισμό του ελεγκτικού γραφείου της PricewaterhouseCoopers («PwC») για τις λογιστικές περιόδους που ξεκινούν από την 1η Ιανουαρίου 2019 και παρακολούθησε τη διαδικασία επιβεβαίωσης της ανεξαρτησίας των νέων νόμιμων ελεγκτών.

5.4 Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων

Η ΕΔΚ του Συγκροτήματος είναι υπεύθυνη για την παροχή συμβουλών στο Διοικητικό Συμβούλιο του Συγκροτήματος για θέματα υψηλού επιπέδου που σχετίζονται με τον κίνδυνο και τη διαχείριση των κινδύνων και για τη μη-εκτελεστική εποπτεία της διαχείρισης κινδύνων και του συστήματος εσωτερικού ελέγχου (εκτός της οικονομικής πληροφόρησης).

Η Επιτροπή στις 31 Δεκεμβρίου 2018 αποτελείτο από τέσσερεις Μη-εκτελεστικούς Διοικητικούς Συμβούλους οι περισσότεροι εκ των οποίων ήταν ανεξάρτητοι. Το Διοικητικό Συμβούλιο θεωρεί ότι η Επιτροπή στο σύνολο της έχει τη κατάλληλη γνώση, δεξιότητες και εμπειρία για να αντιλαμβάνεται πλήρως και να παρακολουθεί τη στρατηγική κινδύνου και την διάθεση κινδύνου του Συγκροτήματος.

Βιογραφικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της τεχνογνωσίας, της εμπειρίας και του καθεστώτος ανεξαρτησίας του του κάθε μέλους αναφέρονται στην ενότητα 4 της παρούσας έκθεσης.

Κατά τη διάρκεια του 2018, η Επιτροπή πραγματοποιήσε 16 συνεδριάσεις. Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής καθώς και η συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις παρουσιάζονται πιο κάτω.

Συμμετοχή μελών κατά το 2018:

Συναντήσεις* Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων κατά το 2018

Arne Berggren (Πρόεδρος)	16/16
Maksim Goldman	16/16
Ιωάννης Ζωγραφάκης	15/16
Πόλα Χατζησωτηρίου (διορίστηκε στις 13 Αυγούστου 2018)	7/7

* Ο αριθμός των συνεδριάσεων της επιτροπής σε επίπεδο BOC PCL κατά το 2018 ήταν 17. Η συμμετοχή σε αυτές τις συναντήσεις βρίσκεται στη σελίδα 339.

Για να διασφαλιστεί ο συντονισμός με το έργο της ΕΕ, ο κος Ζωγραφάκης είναι Πρόεδρος της ΕΕ, ενώ οι κκ. Berggren και Χατζησωτηρίου είναι μέλη της ΕΕ. Ο κ. Maksim Goldman είναι επίσης μέλος της ΕΔΕΔ. Τέτοιες διασταυρούμενες συμμετοχές διευκολύνουν την αποτελεσματική διακυβέρνηση σε όλα τα ζητήματα χρηματοδότησης και κινδύνου. Οι ημερήσιες διατάξεις μπορούν να ευθυγραμμίζονται και η αλληλεπικάλυψη των ευθυνών μπορεί να αποφεύγεται.

Ο κύριος σκοπός της Επιτροπής είναι να εξετάζει, εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου, το συνολικό προφίλ κινδύνου του Συγκροτήματος, συμπεριλαμβανομένης της απόδοσης σε σχέση με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου για όλους τους τύπους των κινδύνων και να διασφαλίζει ότι τόσο το προφίλ κινδύνου όσο και η Διάθεση Ανάληψης Κινδύνου παραμένουν κατάλληλα. Πιο συγκεκριμένα:

- Συμβουλεύει το Διοικητικό Συμβούλιο για την συνολική διάθεση κινδύνου του Συγκροτήματος και την ευθυγράμμιση με τη στρατηγική του.
- Παρακολουθεί την αποδοτικότητα της διαχείρισης κινδύνου του Συγκροτήματος και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου εκτός της οικονομικής πληροφόρησης και των συστηματών εσωτερικού ελέγχου συμμόρφωσης.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.4 Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνου (συνέχεια)

- Παρακολουθεί την διάθεση κινδύνου και το συνολικό προφίλ κινδύνου του Συγκροτήματος έναντι βασικών δεικτών απόδοσης/κινδύνου όπως αυτοί καταγράφονται στη Διάθεση Ανάληψης Κινδύνου του Συγκροτήματος.
- Εντοπίζει τον πιθανό αντίκτυπο σημαντικών ζητημάτων και θεμάτων που ίσως επηρεάσουν το Προφίλ Κίνδυνου του Συγκροτήματος.
- Βεβαιώνεται ότι το συνολικό προφίλ κινδύνου και η ανοχή κινδύνου παραμένουν κατάλληλες δεδομένων του εξωτερικού περιβάλλοντος, άλλων σημαντικών θεμάτων που έχουν αντίκτυπο στο Συγκρότημα και του εσωτερικού περιβάλλοντος ελέγχου.
- Επιδιώκει να εντοπίζει και να αξιολογεί μελλοντικούς πιθανούς κινδύνους που λόγω αβεβαιότητας, μικρής πιθανότητας και άγνοιας ίσως να μην εξετάστηκαν ικανοποιητικά από άλλες επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Συμβουλεύει το Διοικητικό Συμβούλιο αναφορικά με την ευθυγράμμιση της Πολιτικής Αμοιβών με τη Διάθεση Ανάληψης Κινδύνου (μέσω εισηγήσεων στην Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών).
- Συμβουλεύει το Διοικητικό Συμβούλιο σε θέματα κινδύνου που σχετίζονται με προτεινόμενες στρατηγικές εξαγορές και πωλήσεις.

Το Συγκρότημα, όπως και όλα τα άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εκτίθεται σε κινδύνους, οι πιο σημαντικοί από τους οποίους είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης, ο κίνδυνος αγοράς ο λειτουργικός κίνδυνος και ο κίνδυνος πτώσης των τιμών των ακινήτων. Το Συγκρότημα παρακολουθεί και διαχειρίζεται αυτούς τους κινδύνους μέσα από διάφορους μηχανισμούς ελέγχου και αναθεωρεί τις ενέργειες μετριασμού του κινδύνου που προτείνονται από τη διοίκηση.

Για να διασφαλιστεί η συνοχή του σκοπού και της προσέγγισης από τις επιτροπές θυγατρικών εταιρίων, η ΕΔΚ έχει καθιερώσει βασικούς όρους εντολής για να καθοδηγήσει τις θυγατρικές εταιρίες κατά την υιοθέτηση των όρων εντολής για τις μη-εκτελεστικές επιτροπές κινδύνου. Απαιτείται επίσης, έγκριση της Επιτροπής για τυχόν προτεινόμενες σημαντικές αλλαγές στους όρους εντολής των επιτροπών κινδύνου των θυγατρικών εταιριών και για τους διορισμούς μελών σε τέτοιες επιτροπές.

Λεπτομερείς πληροφορίες για τη διαχείριση κινδύνων του Συγκροτήματος αναφέρονται στις Σημειώσεις 46 μέχρι 49 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων και στην ενότητα Επιπρόσθετες Γνωστοποιήσεις Κινδύνων και Διαχείρισης Κεφαλαίων στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2018.

Βασικοί τομείς εστίασης για την Επιτροπή κατά τη διάρκεια του έτους ήταν να θέσει στρατηγικές και να διασφαλίσει τη συμμόρφωση αναφορικά με τη διαχείριση μη-εξυπηρετούμενων δανείων, να αναθεωρήσει πολιτικές κινδύνου όπου απαιτείται για συμμόρφωση με το μεταβαλλόμενο ρυθμιστικό περιβάλλον και καλύτερη στήριξη των επιχειρηματικών αναγκών. Η Επιτροπή αναθεώρησε και αμφισβήτησε την προσέγγιση και τις αξιώσεις της ΕΔΑΚΕ και της ΕΔΑΕΡ. Ζητήθηκε μια πιο λεπτομερής προσέγγιση του Νομικού Κινδύνου από την άποψη της ΕΔΑΚΕ η οποία και αναθεωρήθηκε από την Επιτροπή.

Η Επιτροπή αναγνώρισε τις τρέχουσες και τις πιθανές επιπτώσεις των βασικών ζητημάτων και θεμάτων που έχουν πραγματικό ή δυνητικό αντίκτυπο στο προφίλ κινδύνου του Συγκροτήματος και προχώρησε σε ενδελεχείς συζητήσεις, προκειμένου να κατανοήσει καλύτερα και να παρέχει καθοδήγηση στη διοίκηση. Ενδελεχείς συζητήσεις επικεντρώθηκαν στη μετάβαση του χαρτοφυλακίου δανείων από μη-εξυπηρετούμενο σε εξυπηρετούμενο καθεστώς, καθώς και στην αξιολόγηση της ωριμότητας του ελέγχου ασφάλειας πληροφοριών. Περαιτέρω, η Επιτροπή συζήτησε και ενέκρινε ή συνέστησε προς έγκριση μεγάλο αριθμό αναδιαρθρώσεων και συμβατικών ή εξωσυμβατικών διαγραφών.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.4 Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνου (συνέχεια)

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων συζήτησε και ενέκρινε το ημερολόγιο της Επιτροπής για το 2018 και ανέλαβε τις ακόλουθες βασικές δραστηριότητες:

Στρατηγική και Διαχείριση Κινδύνου	• Εισήγηση για έγκριση της Διάθεσης Ανάληψης Κινδύνου και έγκριση του Πλαισίου και της Πολιτικής Κινδύνου Συγκροτήματος. • Θεώρηση των κύριων και αναδυομένων κινδύνων. • Έγκριση ορίων αναφορικά με κινδύνους. • Εξέταση της ευθυγράμμισης της διάθεσης ανάληψηςς κινδύνου με τη στρατηγική του Συγκροτήματος. • Εξέταση των μηνιαίων εκθέσεων από το Διευθυντή Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων Συγκροτήματος περιλαμβανομένου και ενός χάρτη κινδύνων. • Εξέταση Ναυτιλιακών Δανείων. • Στρατηγική Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων για τα έτη 2018-2020. • Στρατηγική κοινοπρακτικών δανείων προς διευκόλυνση της διασποράς κινδύνου.
Λειτουργικός Κίνδυνος	• Έγκριση του πλαισίου λειτουργικού κινδύνου. • Εξέταση του κινδύνου τεχνολογίας και εγκλήματος στον κυβερνοχώρο καθώς και των μοντέλων κινδύνων. • Εξέταση της η επιχειρησιακής συνέχειας, της ασφάλειας πληροφοριών, της ασφάλειας στον κυβερωνοχώρο κλπ.
Πιστωτικός Κίνδυνος	• Εξέταση της ποιότητας του ενεργητικού του Συγκροτήματος κατά την επανεξέταση της αξιολόγησης της απομείωσης των προβλέψεων. • Έγκριση της στρατηγικής των μη-εξυπηρετούμενων χορηγήσεων και του λειτουργικού σχεδίου δράσης. • Εισήγηση για έγκριση της Πολιτικής Πιστωτικού Κινδύνου Συγκροτήματος. • Εξέταση της Πολιτικής Κινδύνου Χώρας Συγκροτήματος και των ορίων. • Έγκριση/εισήγηση για έγκριση ενός μεγάλου αριθμού αναδιαρθρώσεων και συμβατικών ή μη-συμβατικών διαγραφών.
Κίνδυνος Αγοράς / Ρευστότητας	• Εισήγηση για έγκριση της Πολιτικής Κινδύνου Αγοράς Συγκροτήματος και εξέταση των ελέγχων αναφορικά με τον κίνδυνο διακριτικής ευχέρειας και της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. • Εισήγηση για έγκριση της Πολιτικής Χρηματοδότησης και Ρευστότητας Συγκροτήματος και διαχείριση της στρατηγικής συμπεριλαμβανομένων του Σχεδίου Χρηματοδότησης Έκτακτης Ανάγκης και της Θέσης Ακραίας Ρευστότητας Συγκροτήματος. • Έγκριση της Δήλωσης Επάρκειας Ρευστότητας. • Παρακολούθηση των δραστηριοτήτων και των αποφάσεων της Επιτροπής Ενεργητικού-Παθητικού (ALCO) μέσω της εξέτασης των πρακτικών των συνεδριάσεων της.
Άλλοι Κίνδυνοι	• Θεώρηση του Κινδύνου Φήμης. • Θεώρηση της επικοινωνίας κανονιστικών θεμάτων. • Θεώρηση άλλων σχετικών πολιτικών κινδύνου όπως η Πολιτική Συγκέντρωσης Κινδύνων και η Πολιτική Απόκτησης και Διάθεσης Στοιχείων Ενεργητικού. • Έγκριση της Δήλωσης Κεφαλαιακής Επάρκειας. • Θεώρηση και έγκριση του Σχεδίου Ανάκαμψης.
Διακυβέρνηση	• Θεώρηση των όρων εντολής της Επιτροπής. • Θεώρηση της αποδοτικότητας της Επιτροπής. • Αξιολόγηση του Διευθυντή Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων Συγκροτήματος και του Διευθυντή Ασφάλειας Πληροφοριών. • Θεώρηση των εκθέσεων των σημαντικών θυγατρικών εταιριών. • Ενημέρωση σχετικά με την Κανονιστική/Εποπτική Δραστηριότητα του Συγκροτήματος.

5. Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου (συνέχεια)

5.4 Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνου (συνέχεια)

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδινε αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο μετά από κάθε συνεδρίαση για να διασφαλίζεται ότι όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι ήταν πλήρως ενήμεροι για τις εργασίες της Επιτροπής.

6. Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών

Η Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών ετοιμάστηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο μετά από εισήγηση της ΕΑΔΑ, σύμφωνα με το Παράρτημα 1 του Κώδικα ΧΑΚ και τον Κώδικα ΗΒ. Παρουσιάζεται στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση του Συγκροτήματος για το έτος 2018, μετά την Έκθεση περί Εταιρικής Διακυβέρνησης. Πληροφορίες σχετικά με την αμοιβή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2018 παρουσιάζονται στη Σημείωση 51 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων του Συγκροτήματος, καθώς και στην ίδια την Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών.

7. Σχέσεις με τους Μετόχους

Η κα Αννίτα Παύλου, Διευθύντρια του Τμήματος Σχέσεων Επενδυτών, διορίστηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο ως Υπεύθυνη Σχέσεων Επενδυτών, αρμόδια για την επικοινωνία μεταξύ των μετόχων και του Συγκροτήματος από τις 30 Αυγούστου 2016. Πληροφορίες που αφορούν το Συγκρότημα παρέχονται στους μετόχους και πιθανούς επενδυτές καθώς και σε χρηματιστές και αναλυτές με άμεσο και αμερόληπτο τρόπο και χωρίς κόστος.

Το Συγκρότημα παρέχει στους μετόχους και στους πιθανούς επενδυτές πρόσφατη και κατάλληλη οικονομική πληροφόρηση, συμπεριλαμβανομένων της ετήσιας και ενδιάμεσης οικονομικής έκθεσης και αποτελεσμάτων, ανακοινώσεων και παρουσιάσεων μέσω της ιστοσελίδας του (www.bankofcyprus.com).

Η ενότητα για το Τμήμα Σχέσεων Επενδυτών στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος ενημερώνεται με όλες τις ανακοινώσεις στο LSE και στο ΧΑΚ μόλις αυτές δημοσιοποιούνται. Επίσης περιλαμβάνει στοιχεία επικοινωνίας με το Τμήμα Σχέσεων Επενδυτών.

Οι Διοικητικοί Σύμβουλοι λαμβάνουν από τη διοίκηση ενημέρωση σχετική με σχέσεις επενδυτών σε όλες τις προγραμματισμένες συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Τέτοια ενημέρωση περιλαμβάνει τυπικά ενημερώσεις για την αγορά, για την τιμή της μετοχής και ανάλυση της αξίας της, ενημερώσεις σχετικά με εκθέσεις αναλυτών και ανάλυση μητρώου μετοχών.

Μία από τις ευθύνες του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου είναι να βεβαιώνεται ότι οι απόψεις, τα θέματα και οι ανησυχίες των μετόχων επικοινωνούνται αποτελεσματικά στο Διοικητικό Συμβούλιο και να βεβαιώνεται ότι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι κατανοούν τις απόψεις των κύριων μετόχων. Ο Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος, κ. Ιωάννης Ζωγραφάκης, είναι διαθέσιμος στους μετόχους σε περίπτωση που έχουν θέματα που δεν έχουν λυθεί διαμέσου των κανονικών καναλιών επικοινωνίας.

Όλοι οι μέτοχοι της Εταιρίας τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης. Δεν υπάρχουν κάτοχοι αξιών στους οποίους παρέχονται ειδικά δικαιώματα ελέγχου. Οι μέτοχοι ενημερώνονται έγκαιρα και με ακρίβεια για όλες τις ουσιώδεις αλλαγές που αφορούν το Συγκρότημα, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών καταστάσεων, της απόδοσης, της ιδιοκτησίας και της διακυβέρνησης της Εταιρίας.

Σύμφωνα με τον Ιρλανδικό περί Εταιρειών Νόμο 2014, ένας ή περισσότεροι μέτοχοι που κατέχουν τουλάχιστον 3% του εκδομένου κεφαλαίου της Εταιρίας, αντιπροσωπεύοντας τουλάχιστον 3% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου οι οποίοι έχουν δικαίωμα να ψηφίσουν στη Ετήσια Γενική Συνέλευση, έχουν το δικαίωμα: (α) να εγγράφουν θέματα προς συζήτηση στην ΕΓΣ υπό την προϋπόθεση ότι το θέμα συνοδεύεται από δηλωμένους λόγους που δικαιολογούν την συμπερίληψη του ή ένα σχέδιο ψηφίσματος για να εγκριθεί και (β) να καταθέτουν σχέδιο ψηφίσματος για ένα θέμα στην ημερίσια διάταξη της ΕΓΣ. Κάθε τέτοια αίτηση πρέπει να παραληφθεί από την Εταιρία το ενωρίτερο 42 ημέρες πριν τη σχετική συνέλευση

Οποιαδήποτε αλλαγή ή προσθήκη στο Καταστατικό της Εταιρίας είναι έγκυρη μόνο εάν εγκριθεί με ειδικό ψήφισμα σε συνέλευση των μετόχων.

7. Σχέσεις με τους Μετόχους (συνέχεια)

Οι κύριοι μέτοχοι δεν έχουν διαφορετικά δικαιώματα ψήφου από εκείνα των άλλων μετόχων. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, οι κύριοι μέτοχοι της Bank of Cyprus Holdings Public Limited Company ήταν οι ακόλουθοι:

- Lamesa Holding S.A 9.27%
- European Bank for Reconstruction and Development 5.02%
- Cyprus Popular Bank Public Co Ltd 4.81%
- TD Asset Management 4.01%
- Eaton Vance 3.82%
- Senvest Management LLC 3.67%
- Osome Invstments Ltd 3.03%

Η ΕΓΣ πραγματοποιήθηκε στις 28 Αυγούστου 2018 στα κεντρικά γραφεία της Τράπεζας. Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου (ο οποίος είναι επίσης πρόεδρος της ΕΔΕΔ) και οι πρόεδροι της ΕΕ, της ΕΔΚ και της ΕΑΔΑ ήταν παρόντες για να ακούσουν τις απόψεις των μετόχων και να απαντήσουν σε ερωτήσεις. Όπως είναι η πρακτική, όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου παρακολούθησαν την ΕΓΣ. Στην ΕΓΣ του 2018, ξεχωριστά ψηφίσματα προτάθηκαν για κάθε ουσιαστικά ξεχωριστό θέμα και η ψηφοφορία διεξήχθη με δημοσκόπηση. Τα αποτελέσματα της κάθε ΕΓΣ της Εταιρίας καθώς και λεπτομέρειες των ψήφων υπέρ και κατά κάθε ψηφίσματος είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com και κυκλοφορούν στο LSE και στο ΧΑΚ.

Η ΕΓΣ της Τράπεζας το 2019 έχει προγραμματιστεί για τις 14 Μαΐου 2019.

Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2018

1. Εισαγωγή

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης (ο «Κώδικας») που εκδόθηκε από το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου ('ΧΑΚ') (4η (Τροποποιημένη) Έκδοση Απρίλιος 2014) και ειδικότερα με το Παράρτημα 1 του Κώδικα, η Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (η 'Επιτροπή') ετοιμάζει την Ετήσια Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών του Διοικητικού Συμβουλίου η οποία εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και υποβάλλεται στην Ετήσια Γενική Συνέλευση (ΕΓΣ') των μετόχων ως μέρος ης Ετήσιας Έκθεσης του Συγκροτήματος. Η Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών του Διοικητικού Συμβουλίου για το 2018 εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 28 Μαρτίου 2019.

Η επιδίωξη του Συγκροτήματος να προσελκύει, να αναπτύσσει, να παρακινεί και να διατηρεί υψηλής αξίας επαγγελματίες θεωρείται θεμελιώδης για την επίτευξη των στόχων και των επιδιώξεων του Συγκροτήματος και τη διασφάλιση ότι τα σωστά άτομα κατέχουν τους σωστούς ρόλους ενώ ταυτόχρονα διαχειρίζεται τη στρατηγική και τις πολιτικές αμοιβών του Συγκροτήματος ώστε να είναι ευθυγραμμισμένη με τους μετόχους του Συγκροτήματος.

2. Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών

Ο κύριος ρόλος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών ('ΕΑΔΑ') είναι να διασφαλίζει ότι τα μέλη του προσωπικού συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη προλαμβάνοντας προκλήσεις και ευκαιρίες.

Το Συγκρότημα στοχεύει στη συνεχή αναθεώρηση των πολιτικών και πρακτικών του για τις αμοιβές και όπου χρειάζεται τις τροποποιεί, με στόχο να βεβαιώνεται ότι είναι συνεπείς και προωθούν τη συνετή και αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων.

Κάθε χρόνο, η Επιτροπή προτείνει στο Διοικητικό Συμβούλιο, την Ετήσια Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών που αποτελεί μέρος της Ετήσιας Έκθεσης του Συγκροτήματος, η οποία υποβάλλεται στην ΕΓΣ των μετόχων. Η Επιτροπή επίσης εξετάζει τις πληροφορίες που γνωστοποιούνται στη σημείωση αναφορικά με τις Ετήσιες Αμοιβές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου (Σημείωση 51) των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων του Συγκροτήματος καθώς και την ίδια την Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών.

2.1 Όροι Εντολής της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών

Ο ρόλος της Επιτροπής είναι:

- Να διασφαλίζει ότι το Συγκρότημα είναι εξοπλισμένο με το ανθρώπινο κεφάλαιο στο σωστό μέγεθος και με το κατάλληλο συνδυασμό δεξιοτήτων απαραίτητο για την επίτευξη των στρατηγικών του στόχων, του οποίου η αμοιβή θα βασίζεται στην ατομική επίδοση και τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος,
- Να διασφαλίζει ότι το Συγκρότημα είναι εξοπλισμένο με το οργανωτικό κεφάλαιο για να είναι σε θέση να επιτυγχάνει συνεχή βελτίωση και να προκαλεί τη σωστή συμπεριφορά που θα οδηγεί στο επιθυμητό αποτέλεσμα,
- Να διασφαλίζει ότι το Συγκρότημα είναι εξοπλισμένο με το πληροφορικό κεφάλαιο και την απαραίτητη τεχνολογία για διευκόλυνση της βελτίωσης των διαδικασιών και τη δημιουργία συγκριτικού πλεονεκτήματος στην αγορά,
- Να θέτει τις πρωταρχικές αρχές και παραμέτρους των πολιτικών των αμοιβών και παροχών σε όλο το Συγκρότημα και να ασκεί εποπτεία για τέτοια θέματα,
- Να εξετάζει τις αμοιβές των Εκτελεστικών Συμβούλων του Συγκροτήματος, και άλλων ανώτερων διευθυντικών στελεχών και την πολιτική αμοιβών του προσωπικού, λαμβάνοντας υπόψη τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) για πολιτικές και πρακτικές αμοιβών, την Οδηγία Διακυβέρνησης της ΚΤΚ καθώς και τον Κώδικα ΧΑΚ και τον Κώδικα ΗΒ.

Η Επιτροπή εξετάζει τη λειτουργία και αποδοτικότητα της Πολιτικής Αμοιβών και διασφαλίζει ότι ευθυγραμμίζεται με το Πλαίσιο Αμοιβών, όπως αυτό περιγράφεται στην Οδηγία Διακυβέρνησης της ΚΤΚ.

Η Επιτροπή ασκεί εποπτεία στις διαπραγματεύσεις με τη συντεχνία των υπαλλήλων στην Κύπρο και παρέχει καθοδήγηση και υποστήριξη στη διοίκηση. Συμβουλεύει το Διοικητικό Συμβούλιο για έγκριση των συλλογικών συμβάσεων και επιθεωρεί το πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων και συλλογικών συμβάσεων ώστε να βεβαιώνεται ότι είναι συναφείς με βέλτιστες πρακτικές και ευνοούν την καλή απόδοση.

Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2018 (συνέχεια)

2. Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (συνέχεια)

2.1 Όροι Εντολής της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών (συνέχεια)

Διασφαλίζει ότι οι εσωτερικές υπηρεσίες ελέγχου μετέχουν στο σχεδιασμό, αναθεώρηση και εφαρμογή της Πολιτικής Αμοιβών και ότι τα μέλη του προσωπικού που μετέχουν στο σχεδιασμό, αναθεώρηση και εφαρμογή της Πολιτικής Αμοιβών και πρακτικών έχουν τη σχετική πραγματογνωμοσύνη και είναι ικανά να διαμορφώσουν ανεξάρτητη άποψη για τη καταλληλότητα της Πολιτικής Αμοιβών και πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης και της καταλληλότητας τους για σκοπούς διαχείρισης κινδύνων.

Η Επιτροπή επιθεωρεί κάθε σχέδιο εθελοντικής συνταξιοδότησης/αποχώρησης των σημαντικών θυγατρικών εταιριών σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού του Συγκροτήματος και το σχεδιασμό διαδοχής για όλες τις Διευθύνσεις και θυγατρικές για ανώτερες διυθυντικές θέσεις σε όλο το Συγκρότημα.

Η Επιτροπή παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τον Κώδικα Συμπεριφοράς και επιθεωρεί πειθαρχικούς ελέγχους και μέτρα στο Συγκρότημα, όπως υποβάλλονται ετησίως από τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού. Επίσης αναθεωρεί το ετήσιο πρόγραμμα κατάρτισης όπως ετοιμάζεται από τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού και εγκρίνεται από το CEO Συγκροτήματος και βεβαιώνεται ότι αυτό δημιουργεί ή/και αναπτύσσει τις σωστές δεξιότητες και συμπεριφορές που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στρατηγικών προτεραιοτήτων του Συγκροτήματος.

Η Επιτροπή επιθεωρεί και εγκρίνει το περιεχόμενο οποιωνδήποτε ψηφισμάτων που υποβάλλονται για έγκριση στην ΕΓΣ των μετόχων, τα οποία ετοιμάζονται από τη Γραμματέα της Εταιρίας σε συνεργασία με τους νομικούς συμβούλους του Συγκροτήματος σύμφωνα με το Παράρτημα 3 του Κώδικα και που αφορούν πιθανά σχέδια για αμοιβή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου με τη μορφή μετοχών, δικαιωμάτων αγοράς μετοχών ή δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών.

Ανώτερη Διεύθυνση και άλλα βασικά στελέχη
Η Επιτροπή επιθεωρεί και εγκρίνει πακέτα αμοιβής για τους διευθυντές διευθύνσεων του Συγκροτήματος, ανώτερους διευθυντές και γενικούς διευθυντές των θυγατρικών συμπεριλαμβανομένων μισθού, συνταξιοδοτικής πολιτικής, δικαιωμάτων προαίρεσης και άλλες μορφές αμοιβών που εισηγείται ο CEO Συγκροτήματος ή οι Πρόεδροι των Επιτροπών Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνου (στις περιπτώσεις των επικεφαλής των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου) σε συνεννόηση με το CEO Συγκροτήματος και τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού.

Η Επιτροπή επίσης επιθεωρεί τις αξιολογήσεις των διευθυντών διευθύνσεων του Συγκροτήματος (εκτός αυτές των επικεφαλής λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου). Οι αξιολογήσεις των ανώτερων διευθυντών και γενικών διευθυντών θυγατρικών εταιριών διενεργόνται από το CEO Συγκροτήματος.

Η Επιτροπή επιθεωρεί και εγκρίνει διορισμούς, μεταθέσεις και απολύσεις διευθυντών διευθύνσεων του Συγκροτήματος, ανώτερων διευθυντών και γενικών διευθυντών θυγατρικών εταιριών (εκτός των επικεφαλής των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου) που εισηγείται ο CEO Συγκροτήματος και βεβαιώνεται ότι όλες οι συμβατικές υποχρεώσεις τηρούνται.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής είναι διαθέσιμος στους μετόχους στην ΕΓΣ να απαντήσει σε οποιεσδήποτε ερωτήσεις αναφορικά με την Πολιτική Αμοιβών του Συγκροτήματος.

3. Διακυβέρνηση Πολιτικής Αμοιβών Συγκροτήματος

3.1 Αρχές του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης

Οι εταιρίες πρέπει να εφαρμόσουν επίσημη και διαφανή διαδικασία για την ανάπτυξη πολιτικής στο θέμα των αμοιβών των Εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων και για τον καθορισμό των αμοιβών του κάθε Διοικητικού Συμβούλου ξεχωριστά.

Το ύψος των αμοιβών πρέπει να είναι επαρκές για να προσελκύει και να διατηρεί στην υπηρεσία της Εταιρίας τους Διοικητικούς Συμβούλους που ενισχύουν τη διοίκηση της Εταιρίας. Μέρος της αμοιβής των Εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων θα πρέπει να καθορίζεται με τέτοιο τρόπο, που να συνδέει τις αμοιβές με την απόδοση της Εταιρίας και την επίδοση του ατόμου. Η απόφαση, ή οποιαδήποτε άλλη αρχή, εξουσιοδοτεί μεταβλητή αμοιβή πρέπει να τη σχετίζει με την απόδοση.

Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2018 (συνέχεια)

3. Διακυβέρνηση Πολιτικής Αμοιβών Συγκροτήματος (συνέχεια)

3.1 Αρχές του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης (συνέχεια)

Η Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης της Εταιρίας πρέπει να περιλαμβάνει δήλωση της Πολιτικής Αμοιβών και των συναφών κριτηρίων, ως επίσης και τα σύνολα των αμοιβών των εκτελεστικών και των Μη-εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων.

3.2 Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαικής Αρχής Τραπεζών

Στόχος των Κατευθυντήριων Γραμμών ΕΑΤ είναι να εξασφαλίσουν ότι οι πολιτικές και οι πρακτικές αποδοχών ενός ιδρύματος είναι συνεπείς και προωθούν συνετή και αποτελεσματική διαχείριση κινδύνου. Το Συγκρότημα επιδιώκει να βεβαιώνεται ότι εφαρμόζει πολιτικές αμοιβών οι οποίες είναι σε συμμόρφωση με κανονιστικές κατευθυντήριες γραμμές, ενώ την ίδια ώρα λειτουργεί κάτω από νομικούς και κανονιστικούς περιορισμούς.

Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΑΤ για την ταυτοποίηση των υπαλλήλων των οποίων οι επαγγελματικές δραστηριότητες θεωρούνται ότι έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο προφίλ κινδύνου του Συγκροτήματος, το Συγκρότημα διατηρεί λίστα αυτών των υπαλλήλων οι οποίοι είναι γνωστοί ως Πρόσωπα που Αναλαμβάνουν Σημαντικό Κίνδυνο. Η λίστα εγκρίθηκε από το Διοιλητικό Συμβούλιο το Δεκέμβριο 2017 και ήταν εφαρμόσιμη κατά το 2018.

4. Αμοιβές

4.1 Αμοιβές των Μη-εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων

Οι αμοιβές των Μη-εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων δεν συνδέονται με την κερδοφορία του Συγκροτήματος. Οι αμοιβές είναι ανάλογες με τις ευθύνες και τον χρόνο που διαθέτουν για τις συνεδριάσεις και τη λήψη αποφάσεων για τη διακυβέρνηση του Συγκροτήματος καθώς και για τη συμμετοχή τους σε επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου και τυχόν συμμετοχές σε διοικητικά συμβούλια θυγατρικών εταιριών του Συγκροτήματος. Η ΕΓΣ των μετόχων που πραγματοποιήθηκε στις 28 Αυγούστου 2018 ενέκρινε το ίδιο επίπεδο αμοιβών για τα Μη-εκτελεστικά μέλη με εκείνο που εγκρίθηκε από την ΕΓΣ των μετόχων στις 29 Αυγούστου 2017, καθώς και αμοιβές για τα μέλη και την Πρόεδρο της Επιτροπής Τεχνολογίας που συστάθηκε τον Φεβρουάριο 2017.

Η Επιτροπή προτείνει τις πληρωτέες αμοιβές προς τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο, ενώ ο Πρόεδρος προβαίνει σε εισηγήσεις για την αμοιβή των Μη-εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων στο Διοικητικό Συμβούλιο για έγκριση από την ΕΓΣ, λαμβάνοντας υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες:

- Το χρόνο που διατίθεται και την προσπάθεια που ασκείται από τους Μη-εκτελεστικούς Συμβούλους σε συνεδρίες και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων του Συγκροτήματος,
- Το αναληφθέν επίπεδο κινδύνου,
- Τις αυξημένες απαιτήσεις συμμόρφωσης και αναφοράς,
- Την υποχρέωση μη σύνδεσης της αμοιβής των Μη-εκτελεστικών Συμβούλων με τη κερδοφορία του Συγκροτήματος,
- Την υποχρέωση μη συμμετοχής των Μη-εκτελεστικών Συμβούλων στα συνταξιοδοτικά σχέδια του Συγκροτήματος,
- Την υποχρέωση μη συμπερίληψης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών ως αμοιβή για τους Μη-εκτελεστικούς Συμβούλους.

Ούτε ο Πρόεδρος ούτε οποιοσδήποτε Διοικητικός Σύμβουλος συμμετέχει σε αποφάσεις που σχετίζονται με τη δική του προσωπική αμοιβή.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνει ετήσια αμοιβή ύψους €120.000, ο Αντιπρόεδρος €80.000, ο Ανώτερος Ανεξάρτητος Διοικητικός Σύμβουλος €70.000 και τα μέλη €45.000. Επιπρόσθετα το Συγκρότημα αποζημιώνει όλους τους Διοικητικούς Σύμβουλους για τα έξοδα που επωμίζονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Έλεγχου (‘ΕΕ’) και ο Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνου (‘ΕΔΚ’) λαμβάνουν ετησίως €45.000, και κάθε μέλος €25.000. Ο Πρόεδρος της ΕΑΔΑ, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Διορισμών και Εταιρικής Διακυβέρνησης (‘ΕΔΕΔ’) και η Πρόεδρος της Επιτροπής Τεχνολογίας (‘ΕΤ’) λαμβάνουν ετησίως €30.000. Κάθε μέλος της ΕΑΔΑ, και ΕΤ λαμβάνει ετησίως €20.000, ενώ κάθε μέλος της ΕΔΕΔ λαμβάνει €15.000 ετησίως.

Έκθεση Πολιτικής Αμοιβών Διοικητικού Συμβουλίου για το έτος 2018 (συνέχεια)

4. Αμοιβές (συνέχεια)

4.2 Αμοιβές και άλλα Ωφελήματα Εκτελεστικών Διοικητικών Συμβούλων

Εκτελεστικοί Διοικητικοί Σύμβουλοι
Η Επιτροπή θεωρεί και εγκρίνει τα πακέτα αμοιβής σε σχέση με την απόδοσή τους. Ο CEO του Συγκροτήματος και ο Αναπληρωτής CEO & COO εργαζονται στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (BOC PCL).

Συμβόλαια Εργοδότησης

Το συμβόλαιο του CEO του Συγκροτήματος, κ. John Patrick Hourican, έχει ανανεωθεί μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2020. Στις 3 Μαρτίου 2019, ο CEO του Συγκροτήματος γνωστοποίησε την απόφαση του να αποχωρήσει από το Συγκρότημα το Σεμπτέμβριο 2019.

Δεν έχει καταβληθεί οποιαδήποτε μεταβλητή αμοιβή κατά τα έτη 2018 και 2017. Σύμφωνα με τις αποφάσεις της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (SREP) του 2016 και του 2017, η μεταβλητή αμοιβή περιορίζεται στο 10% των ενοποιημένων καθαρών εσόδων.

Συμφωνίες Τερματισμού Υπηρεσιών

Το συμβόλαιο του CEO του Συγκροτήματος συμπεριλαμβάνει ρήτρα τερματισμού με προειδοποίηση έξι μηνών προς το εκτελεστικό μέλος, χωρίς αιτιολόγηση και στη διακριτική ευχέρεια της BOC PCL. Σε τέτοια περίπτωση η BOC PCL έχει το δικαίωμα να παραχωρήσει στον Εκτελεστικό Διευθυντή αντιμισθία για άμεση αποχώρηση.

Οι όροι εργοδότησης του Δρ. Πατσαλίδη, Αναπληρωτή CEO & COO και εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, βασίζονται κυρίως στις πρόνοιες της ισχύουσας συλλογικής σύμβασης, οι οποίες προβλέπουν ειδοποίηση ή αποζημίωση εκ μέρους της BOC PCL με βάση τα χρόνια υπηρεσίας και γραπτή προειδοποίηση τεσσάρων μηνών από τον εκετελεστικό Σύμβουλο σε περίπτωση εθελούσιας αποχώρησης.

Φιλοδώρημα

Δεν προτάθηκε φιλοδώρημα για τους εκτελεστικούς Διοικητικούς Συμβούλους από το Διοικητικό Συμβούλιο για το 2018.

Σχέδια Ωφελημάτων Αφυπηρέτησης

Ο CEO Συγκροτήματος, κ. John Patrick Hourican, καθώς και ο Αναπληρωτής CEO & COO, Δρ. Χριστόδουλος Πατσαλίδης συμμετέχουν σε πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών στην ίδια βάση με το προσωπικό.

Τα κύρια χαρακτηριστικά των προγραμμάτων παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης για το προσωπικό παρουσιάζονται στη Σημείωση 15 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων του Συγκροτήματος για το έτος 2018.

Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών

Κατά το 2018 δεν παραχωρήθηκαν οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών στους Εκτελεστικούς Διοικητικούς Συμβούλους.

Άλλα ωφελήματα

Άλλα ωφελήματα που προσφέρονται στους Εκτελεστικούς Συμβούλους περιλαμβάνουν εισφορές για ασφάλεια υγείας και ασφάλεια ζωής. Στο CEO Συγκροτήματος παρέχονται και άλλα ωφελήματα που σχετίζονται με την εγκατάσταση και διαμονή του στην Κύπρο. Τα σχετικά έξοδα για την εκτελεστική διοίκηση παρουσιάζονται στη Σημείωση 51 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων του Συγκροτήματος για το έτος 2018.

Ο CEO Συγκροτήματος, κ. Hourican, λαμβάνει και διατηρεί αμοιβές ύψους €50,000 σχετικά με το διορισμό του ως Μη-εκτελεστικός Διοικητικός Σύμβουλος στο Διοικητικό Συμβούλιο της Atradius N.V.

5. Παράθεση πληροφοριών σχετικά με τις Αμοιβές Διοικητικών Συμβούλων για το έτος 2018

	Αμοιβή για υπηρεσίες* €	Αμοιβή για συμμετοχή στο Διοικητικό Συμβούλιο και στις Επιτροπές του €	Συνολικές Αμοιβές για υπηρεσίες €	Αμοιβή και ωφελήματα από Εταιρίες του ιδίου Συγκροτήματος €	Αμοιβή σε μορφή κέρδους ή/και παραχώρηση bonus €	Εκτίμηση της αξίας ωφελημάτων τα οποία θεωρούνται ότι αποτελούν αμοιβή €	Σύνολο αμοιβών και ωφελημάτων €	Ετήσια Συνεισφορά σε ωφελήματα αφυπηρέτησης €
Εκτελεστικοί Σύμβουλοι								
John P. Hourican	2,338,672	-	2,338,672	-	-	-	2,338,672	198,000
Χριστόδουλος Πατσαλίδης	211,861	-	211,861	-	-	-	211,861	17,599
Μη-Εκτελεστικοί Σύμβουλοι								
Josef Ackermann	-	150,000	150,000	-	-	-	150,000	-
Maksim Goldman	-	120,000	120,000	-	-	-	120,000	-
Arne Berggren	-	115,000	115,000	-	-	-	115,000	-
Anat Bar-Gera	-	85,000	85,000	-	-	-	85,000	-
Lyn Grobler	-	90,000	90,000	-	-	-	90,000	-
Πόλα Χατζησωτηρίου		36,519	36,519				36,519	
Michael Heger	-	110,000	110,000	-	-	-	110,000	-
Μαρία Φιλίππου	-	28,656	28,656	-	-	-	28,656	-
Μιχάλης Σπανός	-	100,000	100,000	-	-	-	100,000	-
Ιωάννης Ζωγραφάκης	-	135,000	135,000	-	-	-	135,000	-
	2,550,533	**970,175**	**3,520,708**	-	-	-	**3,520,708**	**215,599**

* Συμπεριλαμβάνει εισφορές εργοδότη εκτός της εισφοράς σε συνταξιοδοτικές παροχές.

28 Μαρτίου 2019

Επιπρόσθετες Γνωστοποιήσεις Κινδύνων και Διαχείρισης Κεφαλαίου 2018

1. Πιστωτικός κίνδυνος

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) έκδωσε προς τα πιστωτικά ιδρύματα τις περί της Απομείωσης Δανείων και των Διαδικασιών Διενέργειας Προβλέψεων του 2014 και 2015 (Οδηγία), η οποία παρέχει καθοδήγηση στις τράπεζες αναφορικά με την πολιτική απομείωσης δανείων και τις διαδικασίες διενέργειας προβλέψεων. Σκοπός της συγκεκριμένης Οδηγίας είναι να διασφαλίσει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν επαρκείς πολιτικές για την απομείωση δανείων και διαδικασίες διενέργειας προβλέψεων για σκοπούς εντοπισμού πιστωτικών ζημιών και τη συνετή εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) για την ετοιμασία των οικονομικών τους καταστάσεων.

Η Οδηγία απαιτεί συγκεκριμένες γνωστοποιήσεις σε σχέση με την ποιότητα του χαρτοφυλακίου δανείων, την πολιτική προβλέψεων και το ύψος των προβλέψεων. Οι γνωστοποιήσεις οι οποίες απαιτούνται από την Οδηγία, πέραν αυτών που παρουσιάζονται στις Σημειώσεις 2 και 44 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2018, παρουσιάζονται στους ακόλουθους πίνακες. Οι πίνακες παρουσιάζουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) με βάση τον ορισμό των πρότυπων αναφοράς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ).

Με βάση τα πρότυπα αναφοράς της ΕΑΤ και την καθοδήγηση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) στις τράπεζες σχετικά με τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια (ΜΕΔ) (η οποία δημοσιεύτηκε τον Μάρτιο του 2017), ΜΕΔ θεωρούνται αυτά τα οποία ικανοποιούν ένα από τους πιο κάτω όρους:

(i) Ο οφειλέτης έχει αξιολογηθεί ως απίθανο να πληρώσει τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς την εκποίηση της εξασφάλισης του, ανεξάρτητα από την ύπαρξη τυχόν ληξιπρόθεσμων οφειλών ή τον αριθμό των ημερών σε καθυστέρηση.
(ii) Αθετήσεις ή απομειωμένα δάνεια σύμφωνα με την προσέγγιση που προβλέπεται από τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) (Άρθρο 178).
(iii) Σημαντικά δάνεια (όπως ορίζονται πιο κάτω) τα οποία είναι ληξιπρόθεσμα πάνω από 90 μέρες.
(iv) Εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη για τα οποία χρειάζονται επιπρόσθετες ρυθμίσεις.
(v) Εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη τα οποία παρουσιάζουν ληξιπρόθεσμες οφειλές πάνω από 30 μέρες εντός της περιόδου επίβλεψης.

Ο όρος Δάνεια περιλαμβάνει όλα τα εντός και εκτός του ισολογισμού στοιχεία, εκτός από αυτά που κατέχονται για εμπορία και κατηγοριοποιούνται ως τέτοια στο συνολικό τους ποσό χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η εξασφάλιση τους.

Τα ακόλουθα κριτήρια σημαντικότητας εφαρμόζονται:

- Όταν τα προβληματικά δάνεια του οφειλέτη, τα οποία πληρούν τα πιο πάνω κριτήρια, υπερβαίνουν το 20% της μικτής λογιστικής αξίας όλων των δανείων του, τότε όλα τα δάνεια του οφειλέτη κατηγοριοποιούνται ως μη εξυπηρετούμενα; σε αντίθετη περίπτωση, μόνο τα προβληματικά δάνεια κατηγοριοποιούνται ως μη εξυπηρετούμενα.

- Σημαντικές καθυστερήσεις/υπερβάσεις ορίζονται ως εξής:
  - Για ανοίγματα σε ιδιώτες:
    - Για δάνεια: Καθυστερημένο ποσό δόσης πάνω από €500 ή πάνω από μία καθυστερημένη δόση.
    - Για παρατραβήγματα: Υπέρβαση ορίου πάνω από €500 ή υπέρβαση μεγαλύτερη του 10% του εγκεκριμένου ορίου.
  - Για όλα τα άλλα ανοίγματα: Συνολικές καθυστερήσεις/υπερβάσεις πελατών πάνω από €1,000 ή πάνω από το 10% του συνολικού ποσού χρηματοδότησης του πελάτη.

ΜΕΔ μπορεί να παύσουν να θεωρούνται ως τέτοια μόνο όταν όλοι οι πιο κάτω όροι ικανοποιούνται:

(i) Η επέκταση στα ρυθμιστικά μέτρα δεν οδηγεί στην αναγνώριση απομείωσης ή σε αθέτηση.
(ii) Έχει περάσει ένας χρόνος από την επέκταση των ρυθμιστικών μέτρων.
(iii) Μετά τα ρυθμιστικά μέτρα και σύμφωνα με τους όρους μετά από τις ρυθμίσεις, δεν υπάρχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές ή ανησυχίες σχετικά με την ολική αποπληρωμή του δανείου.
(iv) Δεν υπάρχει κριτήριο για πιθανότητα μη αποπληρωμής για το δανειολήπτη.
(v) Ο δανειολήπτης έχει πραγματοποιήσει πληρωμές μετά από τις ρυθμίσεις ενός μη ασήμαντου κεφαλαιακού ποσού (υπάρχουν διαφορετικά κεφαλαιακά όρια αναλόγως του τύπου των παροχών).

1. **Πιστωτικός κίνδυνος** (συνέχεια)

Οι πιο κάτω πίνακες παρουσιάζουν ανάλυση των δανείων και απαιτήσεων με βάση τα πρότυπα αναφοράς της ΕΑΤ.

31 Δεκεμβρίου 2018	Μικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες				Πρόβλεψη για απομείωση και αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση			
	Μικτά δάνεια και απαιτήσεις του Συγκροτήματος[1]	Από τα οποία ΜΕΔ	Από τα οποία έτυχαν ρύθμισης		Συνολική πρόβλεψη για απομείωση και αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Από τα οποία ΜΕΔ	Από τα οποία έτυχαν ρύθμισης	
			Συνολικά δάνεια και απαιτήσεις με ρυθμιστικά μέτρα	Από τα οποία ΜΕΔ			Συνολικά δάνεια και απαιτήσεις με ρυθμιστικά μέτρα	Από τα οποία ΜΕΔ
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες								
Γενικές κυβερνήσεις	**70,638**	3	1,595	-	**3,681**	-	468	-
Άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις	**167,910**	21,338	28,028	5,621	**13,378**	8,471	3,374	2,076
Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις	**6,331,381**	1,941,479	1,682,997	1,042,164	**947,857**	864,983	367,235	347,924
Από τις οποίες: Μικρομεσαίες επιχειρήσεις[2]	**4,573,824**	1,488,289	1,108,153	793,579	**759,484**	692,343	280,675	266,736
Από τις οποίες: Εμπορικών ακινήτων[2]	**4,473,159**	1,284,145	1,124,078	742,839	**569,351**	501,842	231,694	216,486
Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις ανά κλάδο								
Κατασκευές	**972,059**	382,697			**184,282**			
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο	**1,431,706**	522,151			**254,823**			
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	**1,005,691**	96,702			**58,563**			
Ακίνητα	**1,140,596**	406,226			**174,269**			
Βιομηχανία	**428,828**	134,950			**74,884**			
Λοιποί κλάδοι	**1,352,501**	398,753			**201,036**			
Νοικοκυριά	**6,588,202**	2,805,496	1,924,928	1,486,583	**1,271,429**	1,208,624	481,701	471,184
Από τα οποία: Στεγαστικά δάνεια[2]	**5,022,617**	2,112,152	1,552,445	1,180,705	**828,205**	774,656	336,651	327,956
Από τα οποία: Καταναλωτικά δάνεια[2]	**891,964**	397,747	234,572	195,422	**225,505**	221,996	79,417	77,930
	13,158,131	**4,768,316**	**3,637,548**	**2,534,368**	**2,236,345**	**2,082,078**	**852,778**	**821,184**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση	**2,851,113**	2,749,301	1,492,083	1,437,851	**1,697,005**	1,646,091	825,977	797,692
Σύνολο στον ισολογισμό	**16,009,244**	**7,517,617**	**5,129,631**	**3,972,219**	**3,933,350**	**3,728,169**	**1,678,755**	**1,618,876**

[1] Μη συμπεριλαμβανομένων δανείων και απαιτήσεων από κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.
[2] Οι αναλύσεις που παρουσιάζονται στις κατηγορίες 'μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις' και 'νοικοκυριά' δεν προστίθενται μεταξύ τους γιατί συγκεκριμένοι πελάτες μπορεί να καταχωρούνται και στις δύο κατηγορίες.

1. **Πιστωτικός κίνδυνος** (συνέχεια)

31 Δεκεμβρίου 2017	Μικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες				Πρόβλεψη για απομείωση και αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση			
	Μικτά δάνεια και απαιτήσεις του Συγκροτήματος[3]	Από τα οποία ΜΕΔ	Από τα οποία έτυχαν ρύθμισης		Συνολική πρόβλεψη για απομείωση και αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Από τα οποία ΜΕΔ	Από τα οποία έτυχαν ρύθμισης	
			Συνολικά δάνεια και απαιτήσεις με ρυθμιστικά μέτρα	Από τα οποία ΜΕΔ			Συνολικά δάνεια και απαιτήσεις με ρυθμιστικά μέτρα	Από τα οποία ΜΕΔ
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Γενικές κυβερνήσεις	**88,780**	2,618	4,263	2,358	**2,098**	1,128	1,367	1,061
Άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις	**387,169**	264,809	202,501	180,836	**97,237**	95,696	41,254	40,532
Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις	**10,586,922**	5,187,722	4,025,293	2,851,028	**2,702,685**	2,604,430	1,228,304	1,181,589
Από τις οποίες: Μικρομεσαίες επιχειρήσεις[4]	**8,695,078**	4,843,832	3,630,398	2,661,059	**2,464,383**	2,378,953	1,089,330	1,049,587
Από τις οποίες: Εμπορικών ακινήτων[4]	**8,002,352**	4,153,585	3,497,693	2,431,002	**2,037,490**	1,952,487	1,013,916	973,244
Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις ανά κλάδο								
Κατασκευές	**2,303,375**	1,743,627			**893,938**			
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο	**1,973,382**	876,763			**495,099**			
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	**1,314,939**	420,392			**222,789**			
Ακίνητα	**2,768,637**	1,028,638			**518,261**			
Βιομηχανία	**648,131**	342,666			**172,232**			
Λοιποί κλάδοι	**1,578,458**	775,636			**400,366**			
Νοικοκυριά	**7,691,844**	3,348,567	2,452,419	1,700,494	**1,350,241**	1,287,442	500,603	480,676
Από τα οποία: Στεγαστικά δάνεια[4]	**5,254,483**	2,294,294	1,918,345	1,277,136	**732,039**	684,818	307,742	292,726
Από τα οποία: Καταναλωτικά δάνεια[4]	**1,000,327**	504,304	285,386	221,049	**275,873**	266,760	84,288	80,526
Σύνολο στον ισολογισμό	**18,754,715**	**8,803,716**	**6,684,476**	**4,734,716**	**4,152,261**	**3,988,696**	**1,771,528**	**1,703,858**

[3] Μη συμπεριλαμβανομένων δανείων και απαιτήσεων από κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.
[4] Οι αναλύσεις που παρουσιάζονται στις κατηγορίες 'μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις' και 'νοικοκυριά' δεν προστίθενται μεταξύ τους γιατί συγκεκριμένοι πελάτες μπορεί να καταχωρούνται και στις δύο κατηγορίες.

2. Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης

2.1 Επιβαρυμένα και μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία

Τα επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία προκύπτουν από δεσμευμένες εξασφαλίσεις έναντι εγγυημένων μορφών χρηματοδότησης και άλλων υποχρεώσεων και συναλλαγών που απαιτούν εξασφαλίσεις.

Ένα περιουσιακό στοιχείο κατηγοριοποιείται ως επιβαρυμένο εάν έχει δεσμευθεί ως εξασφάλιση έναντι εγγυημένων μορφών χρηματοδότησης και άλλων υποχρεώσεων και συναλλαγών που απαιτούν εξασφαλίσεις και, ως εκ τούτου, δεν είναι πλέον διαθέσιμο στο Συγκρότημα Bank of Cyprus Holdings (το Συγκρότημα) για περαιτέρω ανάγκες εξασφάλισης ή ρευστότητας. Το σύνολο των επιβαρυμένων περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος ανήλθε σε €3,384,455 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (2017: €3,575,278 χιλ.).

Ένα περιουσιακό στοιχείο κατηγοριοποιείται ως μη επιβαρυμένο εάν δεν έχει δεσμευθεί ως εξασφάλιση έναντι εγγυημένων μορφών χρηματοδότησης και άλλων υποχρεώσεων και συναλλαγών που απαιτούν εξασφαλίσεις. Τα μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία αναλύονται περαιτέρω σε περιουσιακά στοιχεία που είναι διαθέσιμα και μπορούν να δεσμευθούν και σε περιουσιακά στοιχεία που δεν είναι άμεσα διαθέσιμα να δεσμευθούν. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το Συγκρότημα κατείχε μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία ύψους €12,518,132 χιλ. (2017: €14,909,010 χιλ.) τα οποία πιθανώς να μπορούν να δεσμευθούν και να χρησιμοποιηθούν για να καλύψουν πιθανές ανάγκες ρευστότητας και μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία ύψους €4,878,219 χιλ. (2017: €3,748,804 χιλ.) που δεν είναι άμεσα διαθέσιμα για να δεσμευθούν ως εξασφάλιση για απαιτήσεις χρηματοδότησης στη σημερινή τους μορφή.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είναι κατηγοριοποιημένα ως επιβαρυμένα στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 31 Δεκεμβρίου 2017 χρησιμοποιούνται κυρίως ως εξασφαλίσεις έναντι χρηματοδότησης από την ΕΚΤ και του καλυμμένου ομολόγου.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβάνουν ενυπόθηκα δάνεια ονομαστικής αξίας €1,009 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2017: €1,001 εκατ.) στην Κύπρο, τα οποία έχουν παραχωρηθεί ως εξασφάλιση για την έκδοση του καλυμμένου αξιόγραφου από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (BOC PCL) το 2011 στο πλαίσιο του Προγράμματος Έκδοσης Καλυμμένων Αξιόγραφων. Επίσης, στεγαστικά δάνεια ονομαστικής αξίας €1,543 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2017: €1,273 εκατ.) στην Κύπρο, έχουν παραχωρηθεί ως εξασφάλιση για τη χρηματοδότηση από την ΕΚΤ (Σημ. 31 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018). Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, δεν υπήρχαν δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που να είχαν παραχωρηθεί ως εξασφάλιση για καταθέσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας (31 Δεκεμβρίου 2017: €715 εκατ.).

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει την ανάλυση των επιβαρυμένων και μη επιβαρυμένων περιουσιακών στοιχείων και το βαθμό στον οποίο αυτά τα περιουσιακά στοιχεία είναι δεσμευμένα για τις ανάγκες χρηματοδότησης και άλλων συναλλαγών του Συγκροτήματος. Η λογιστική αξία αυτών των περιουσιακών στοιχείων συνοψίζεται πιο κάτω:

31 Δεκεμβρίου 2018	**Επιβαρυμένα**	**Μη επιβαρυμένα**		**Σύνολο**
	Δεσμευμένα ως εξασφάλιση	**Διαθέσιμα ενδεχομένως ως εξασφάλιση**	**Μη διαθέσιμα ως εξασφάλιση**	
	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Μετρητά και τοποθετήσεις σε τράπεζες	118,627	4,326,166	638,230	5,083,023
Επενδύσεις	737,587	742,152	34,952	1,514,691
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	2,528,241	5,708,960	2,684,585	10,921,786
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	-	-	1,470,038	1,470,038
Ακίνητα	-	1,740,854	50,414	1,791,268
Σύνολο στον ισολογισμό	**3,384,455**	**12,518,132**	**4,878,219**	**20,780,806**

2. Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

2.1 Επιβαρυμένα και μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία (συνέχεια)

31 Δεκεμβρίου 2017	Επιβαρυμένα	Μη επιβαρυμένα		Σύνολο
	Δεσμευμένα ως εξασφάλιση	Διαθέσιμα ενδεχομένως ως εξασφάλιση	Μη διαθέσιμα ως εξασφάλιση	
	€000	€000	€000	€000
Μετρητά και τοποθετήσεις σε τράπεζες	120,525	4,135,621	330,421	4,586,567
Επενδύσεις	317,167	726,963	76,482	1,120,612
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	3,137,586	8,278,614	3,186,254	14,602,454
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	-	-	6,500	6,500
Ακίνητα	-	1,767,812	149,147	1,916,959
Σύνολο στον ισολογισμό	**3,575,278**	**14,909,010**	**3,748,804**	**22,233,092**

Τα επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία αποτελούνται κυρίως από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και επενδύσεις σε ομόλογα. Τα επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία έχουν εκχωρηθεί κυρίως για σκοπούς του προγράμματος χρηματοδότησης από τις Κεντρικές Τράπεζες (ΕΚΤ και ΚΤΚ) (Σημ. 31 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018), για το καλυμμένο ομόλογο και για καταθέσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι επενδύσεις χρησιμοποιούνται κυρίως ως εξασφάλιση για συμφωνίες επαναγοράς με εμπορικές τράπεζες καθώς επίσης και ως συμπληρωματικά περιουσιακά στοιχεία για το καλυμμένο αξιόγραφο (Σημ. 48 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018). Τα επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν μετρητά και άλλα ρευστά διαθέσιμα τα οποία τοποθετούνται σε άλλες τράπεζες ως εξασφάλιση σύμφωνα με συμβάσεις ISDA/GMRA, τα οποία δεν είναι άμεσα διαθέσιμα για χρήση από το Συγκρότημα αλλά αποδεσμεύονται με τη λήξη των σχετικών συναλλαγών. Τα μετρητά χρησιμοποιούνται κυρίως για να καλύψουν εξασφαλίσεις που χρειάζονται για (i) παράγωγα και συμφωνίες επαναγοράς και (ii) εμπορικές συναλλαγές και εγγυητικές που εκδόθηκαν. Χρησιμοποιούνται επίσης ως μέρος των συμπληρωματικών στοιχείων για το καλυμμένο αξιόγραφο και για εμπορικούς λόγους.

Η BOC PCL διατηρεί πρόγραμμα για την έκδοση Καλυμμένου Αξιόγραφου σύμφωνα με τον περί Καλυμμένων Αξιογράφων Νόμο της Κύπρου και την περί Καλυμμένων Αξιογράφων Οδηγία της ΚΤΚ. Στο πλαίσιο του προγράμματος για την έκδοση Καλυμμένου Αξιόγραφου, η BOC PCL έχει εκδομένα καλυμμένα αξιόγραφα ύψους €650 εκατ. εξασφαλισμένα με ενυπόθηκα οικιστικά δάνεια στην Κύπρο. Στις 6 Ιουνίου 2018, οι όροι των καλυμμένων αξιογράφων τροποποιηθήκαν ώστε η ημερομηνία λήξης να είναι στις 12 Δεκεμβρίου 2021, και ώστε να φέρουν επιτόκιο ίσο με το τριμηνιαίο επιτόκιο Euribor πλέον 2.50% σε τριμηνιαία βάση. Τα καλυμμένα αξιόγραφα διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου. Τα καλυμμένα αξιόγραφα φέρουν όρους conditional Pass-Through. Όλα τα αξιόγραφα κρατούνται από την BOC PCL. Η πιστωτική αξιολόγηση των καλυμμένων αξιόγραφων αναβαθμίστηκε στην επενδυτική κατηγορία (investment grade) και αποτελεί αποδεκτό περιουσιακό στοιχείο για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος. Από τις 2 Οκτωβρίου 2015, το καλυμμένο αξιόγραφο έχει χρησιμοποιηθεί ως εξασφάλιση για δανεισμό από την ΕΚΤ.

Η Κυπριακή Δημοκρατία αναβαθμίστηκε σε επενδυτική βαθμίδα (BBB-) από την S&P Global Ratings τον Σεπτέμβριο του 2018 και από την Fitch Ratings τον Οκτώβριο του 2018. Τα ομόλογα της Κυπριακής Δημοκρατίας έγιναν αποδεκτά από την ΕΚΤ τον Σεπτέμβριο του 2018.

Τα μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία που ενδεχομένως να είναι διαθέσιμα να δεσμευτούν ως εξασφάλιση, περιλαμβάνουν δάνεια και απαιτήσεις στην Κύπρο που παρουσιάζουν καθυστέρηση λιγότερη από 90 ημέρες και αναμένεται να είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό παροχής έκτακτης ρευστότητας (ELA), καθώς και δάνεια των θυγατρικών και των υποκαταστημάτων στο εξωτερικό τα οποία είναι διαθέσιμα για να δεσμευτούν ως εξασφάλιση. Δάνεια πελατών των θυγατρικών και των υποκαταστημάτων στο εξωτερικό δεν μπορούν να δεσμευθούν από την ΚΤΚ ως εξασφάλιση για τη χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό παροχής έκτακτης ρευστότητας (ELA). Επιπλέον, τα περιουσιακά στοιχεία ορισμένων θυγατρικών και υποκαταστημάτων στο εξωτερικό, μπορούν να δεσμευθούν για άλλους σκοπούς μόνο για τις ανάγκες της συγκεκριμένης θυγατρικής/υποκαταστήματος και όχι για παροχή ρευστότητας σε οποιαδήποτε άλλη οντότητα του Συγκροτήματος. Οι καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες παρουσιάζονται ως μη επιβαρυμένες και μπορούν να δεσμευθούν, στο βαθμό που υπερβαίνουν το επίπεδο των ελάχιστων απαιτούμενων αποθεματικών. Τα ελάχιστα απαιτούμενα αποθεματικά παρουσιάζονται ως μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία που δεν είναι άμεσα διαθέσιμα να δεσμευθούν ως εξασφάλιση.

2. Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

2.1 Επιβαρυμένα και μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία (συνέχεια)

Τα μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία που δεν είναι άμεσα διαθέσιμα για να δεσμευθούν ως εξασφάλιση αποτελούνται κυρίως από δάνεια και απαιτήσεις για τα οποία υπάρχει συμβατική ή νομική απαγόρευση να επιβαρυνθούν ή τα οποία παρουσιάζουν καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών ή για τα οποία υπάρχουν εκκρεμείς αγωγές ή άλλες νομικές ενέργειες εναντίον του πελάτη. Μέρος αυτών των περιουσιακών στοιχείων θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως εξασφάλιση για εγγυημένες μορφές χρηματοδότησης, αλλά ταξινομείται συντηρητικά ως μη άμεσα διαθέσιμο για σκοπούς εξασφάλισης. Ακίνητα των οποίων ο τίτλος δεν έχει μεταβιβαστεί στο όνομα της Εταιρίας ή θυγατρικής της, δεν θεωρούνται άμεσα διαθέσιμα για να χρησιμοποιηθούν ως εξασφάλιση.

Τα ασφαλιστικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχουν οι θυγατρικές ασφαλιστικές εταιρίες του Συγκροτήματος δεν περιλαμβάνονται στον πιο κάτω πίνακα, αφού κατά κύριο λόγο ανήκουν στους ασφαλιζόμενους.

Η λογιστική και εύλογη αξία των επιβαρυμένων και μη επιβαρυμένων επενδύσεων του Συγκροτήματος κατά τις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 είναι ως ακολούθως:

31 Δεκεμβρίου 2018	**Λογιστική αξία επιβαρυμένων επενδύσεων**	**Εύλογη αξία επιβαρυμένων επενδύσεων**	**Λογιστική αξία μη επιβαρυμένων επενδύσεων**	**Εύλογη αξία μη επιβαρυμένων επενδύσεων**
	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Μετοχές	-	-	149,948	149,948
Ομόλογα	737,587	739,222	627,156	633,773
Σύνολο επενδύσεων	**737,587**	**739,222**	**777,104**	**783,721**

31 Δεκεμβρίου 2017				
Μετοχές	1,740	1,740	153,903	153,903
Ομόλογα	315,427	315,425	649,542	655,990
Σύνολο επενδύσεων	**317,167**	**317,165**	**803,445**	**809,893**

2.2 Ρύθμιση ρευστότητας

Το Συγκρότημα πρέπει να συμμορφώνεται με τις προβλέψεις του Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (ΔΚΡ) με βάση την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) (Συμπληρωματικός κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2015/61 που καθορίζει τα κριτήρια για τα ρευστά περιουσιακά στοιχεία και τις μεθόδους υπολογισμού από την 1 Οκτωβρίου 2015 και τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/322 που καθορίζει τις εποπτικές απαιτήσεις και ισχύει από τις 10 Σεπτεμβρίου 2016). Το Συγκρότημα παρακολουθεί επίσης, τη θέση του έναντι του Δείκτη Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (ΔΚΣΧ) όπως προτείνεται στο πλαίσιο της Βασιλείας ΙΙΙ. Ο ΔΚΡ έχει σχεδιαστεί για να εστιάσει στη βραχυπρόθεσμη ανθεκτικότητα του προφίλ του Συγκροτήματος αναφορικά με τον κίνδυνο ρευστότητας διασφαλίζοντας ότι το Συγκρότημα διαθέτει επαρκή υψηλής ποιότητας ρευστά διαθέσιμα για να επιβιώσει σε ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων διάρκειας 30 ημερών. Ο ΔΚΣΧ αναπτύχθηκε για την προώθηση μιας βιώσιμης δομής λήξης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων.

Τον Οκτώβριο 2014, η Επιτροπή Βασιλείας για την Εποπτεία των Τραπεζών πρότεινε την μεθοδολογία υπολογισμού του ΔΚΣΧ. Σημειώνεται ότι ο ΔΚΣΧ δεν τέθηκε σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2018 σε αντίθεση με ότι αναμενόταν.

2. **Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης** (συνέχεια)

2.2 **Ρύθμιση ρευστότητας** (συνέχεια)

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το Συγκρότημα πληρούσε όλες τις εποπτικές απαιτήσεις ρευστότητας. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 το ΔΚΡ ανήλθε σε 231% για το Συγκρότημα (σε σύγκριση με 190% στις 31 Δεκεμβρίου 2017) και ήταν σε συμμόρφωση με την ελάχιστη εποπτική απαίτηση ύψους 100% που είναι σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2018. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το ΔΚΣΧ του Συγκροτήματος, σύμφωνα με τα πρότυπα της Βασιλείας ΙΙΙ, ανήλθε σε 119% (σε σύγκριση με 111% στις 31 Δεκεμβρίου 2017).
Την 1 Ιανουαρίου 2018, οι απαιτήσεις προληπτικής ρευστότητας, που είχε θέσει η ΚΤΚ, καταργήθηκαν σύμφωνα με το Άρθρο 412(5) του Κανονισμού ΕΕ 575/2013.

Τον Δεκέμβριο 2017, η ΚΤΚ εισήγαγε ένα μακροπροληπτικό μέτρο υπό τη μορφή Πρόσθετης Απαίτησης Ρευστότητας (LCR add-on), η οποία πρέπει να τηρείται επιπρόσθετα των απαιτήσεων του ΔΚΡ για την BOC PCL, με εφαρμογή από την 1 Ιανουαρίου 2018. Ο στόχος της εισαγωγής του μέτρου ήταν η διασφάλιση της σταδιακής απελευθέρωσης της επιπρόσθετης ρευστότητας στο τραπεζικό σύστημα στην Κύπρο που προέκυπτε από τις μειωμένες απαιτήσεις ρευστότητας σύμφωνα με τον ΔΚΡ, σε σύγκριση με τις τοπικές απαιτήσεις προληπτικής ρευστότητας που ίσχυαν μέχρι σήμερα. Οι Πρόσθετες Απαιτήσεις Ρευστότητας επέβαλλαν πιο αυστηρά ποσοστά εκροών και εισροών σε παραμέτρους που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του ΔΚΡ, καθώς επίσης και επιπρόσθετων απαιτήσεων ρευστότητας υπό τη μορφή ποσοστών εκροών σε στοιχεία που δεν υπόκεινται σε ποσοστά εκροών όπως ορίζεται στον σχετικό Κανονισμό. Το μέτρο εφαρμόστηκε σε δύο στάδια. Το πρώτο στάδιο απαιτούσε πιο αυστηρά ποσοστά εκροών και εισροών τα οποία ήταν εφαρμόσιμα από την 1 Ιανουαρίου 2018 μέχρι 30 Ιουνίου 2018. Το δεύτερο στάδιο απαιτούσε λιγότερο αυστηρά ποσοστά εκροών και εισροών σε σύγκριση με το πρώτο στάδιο και ήταν εφαρμόσιμα από την 1 Ιουλίου 2018 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2018. Συγκεκριμένα, υπήρχε 50% μείωση στην Πρόσθετη Απαίτηση Ρευστότητας από την 1 Ιουλίου 2018.

Η επιπρόσθετη απαίτηση ρευστότητας ήταν εφαρμόσιμη μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2018. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το Συγκρότημα και η BOC PCL πληρούσαν το ΔΚΡ περιλαμβανομένου και της Πρόσθετης Απαίτησης Ρευστότητας.

2.3 **Ρευστά Αποθεματικά**

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τα ρευστά αποθεματικά του Συγκροτήματος:

Σύνθεση ρευστών αποθεματικών	**31 Δεκεμβρίου 2018**			31 Δεκεμβρίου 2017		
	Ρευστά αποθεματικά	**Ρευστά αποθεματικά βάση του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ)2015/61**		Ρευστά αποθεματικά	Ρευστά αποθεματικά βάση του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ)2015/61	
		Επίπεδο 1	**Επίπεδο 2Α**		Επίπεδο 1	Επίπεδο 2Α
	€000	**€000**	**€000**	€000	€000	€000
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	**4,447,511**	**4,447,511**	**-**	3,239,985	2,896,935	-
Υπόλοιπα και ημερήσιες καταθέσεις με τράπεζες	**281,383**	**-**	**-**	676,431	-	-
Άλλες τοποθετήσεις με τράπεζες	**-**	**-**	**-**	283,735	-	-
Εμπορεύσιμες επενδύσεις	**881,091**	**929,380**	**93,165**	591,565	548,706	69,782
Διαθέσιμη ρευστότητα με ΕΚΤ	**108,374**	**-**	**-**	2,151	-	-
Σύνολο	**5,718,359**	**5,376,891**	**93,165**	4,793,867	3,445,641	69,782

Οι επενδύσεις στην κατηγορία Ρευστά Αποθεματικά παρουσιάζονται στις τρέχουσες τιμές αγοράς μείον ένα ποσοστό περικοπής (όπως προβλέπεται από τις ρυθμιστικές αρχές), ούτως ώστε να αντικατοπτρίζεται η πραγματική αξία ρευστοποίησης που μπορεί να αποκτηθεί. Τα Ρευστά Αποθεματικά δεν περιλαμβάνουν τις εκδόσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας ύψους €48 εκατ, που διέπονται από την Κυπριακή νομοθεσία.

2. Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

2.3 Ρευστά Αποθεματικά (συνέχεια)

Οι εκδόσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας που διέπονται από την Κυπριακή νομοθεσία θα περιλαμβάνονται στα ρευστά αποθεματικά αφού είναι τώρα αποδεκτές από την ΕΚΤ.

Οι ρευστές επενδύσεις περιλαμβάνουν ποσό ύψους €405 εκατ. ομόλογα που ήταν μέρος της ρευστότητας με την ΕΚΤ. Δεδομένου του γεγονότος ότι δεν χρησιμοποιήθηκαν και βάσει του κατ'εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2015/61, αυτά τα ομόλογα θεωρούνται ρευστά, παρόλο που στο μέρος 2.1 'Επιβαρυμένα και μη επιβαρυμένα περιουσιακά στοιχεία' περιλαμβάνονται στην κατηγορία επιβαρυμένα.

Σύμφωνα με τα Ρευστά Αποθεματικά για υπολογισμό του ΔΚΡ, όλα τα Κυπριακά Ομόλογα της Κυπριακής Δημοκρατίας παραμένουν επιλέξιμα για ένταξη στο Επίπεδο 1 περιουσιακών στοιχείων, δεδομένου ότι έχουν εκδοθεί από Κράτος Μέλος. Ο ΔΚΡ δεν απαιτεί ρευστά περιουσιακά στοιχεία να είναι αποδεκτά ως εξασφάλιση για λειτουργίες κεντρικών τραπεζών και περιλαμβάνονται σε τιμή αγοράς.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος έχει την ευθύνη για τη διαχείριση των Ρευστών Αποθεματικών.
Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ ανήλθε σε €830 εκατ. μέσω των τετραετών ΣΠΠΜΑ ΙΙ. Το επιτόκιο για τις ΣΠΠΜΑ ΙΙ θα είναι σταθερό για κάθε αναχρηματοδότηση στην τιμή που εφαρμόζεται για τις ΠΚΑ που επικρατεί κατά την περίοδο της κατανομής και υπόκειται σε χαμηλότερο τόκο για συμβαλλόμενα μέρη των οποίων η επιλεγμένη καθαρή δανειοδότηση κατά την προκαθορισμένη περίοδο υπερβαίνει το σημείο αναφοράς. Το επιτόκιο που ισχύει στο δανειζόμενο ποσό από την BOC PCL μέσω των ΣΠΠΜΑ ΙΙ, ύψους €830 εκατ., θα είναι 0%, αφού η επιλεγμένη καθαρή δανειοδότηση κατά την προκαθορισμένη περίοδο δεν υπερέβηκε το σημείο αναφοράς.

3. Άλλοι κίνδυνοι

3.1 Λειτουργικός κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος ορίζεται ως ο κίνδυνος από άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις που προκύπτουν από ανεπαρκείς ή μη επιτυχείς εσωτερικές διαδικασίες, ανθρώπινους χειρισμούς και συστήματα, ή εξωτερικά γεγονότα, συμπεριλαμβανομένου του νομικού κινδύνου, του κινδύνου συμμόρφωσης και φήμης.

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει ότι ο έλεγχος του λειτουργικού κινδύνου σχετίζεται άμεσα με τις αποτελεσματικές και επαρκείς διοικητικές πρακτικές και υψηλού επιπέδου πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης. Προς αυτή την κατεύθυνση, το πλαίσιο διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου στοχεύει στη διατήρηση ενός ισχυρού εσωτερικού πλαισίου διακυβέρνησης και διαχείρισης της έκθεσης σε λειτουργικούς κινδύνους, μέσω ολοκληρωμένων διαδικασιών που διέπουν τον εντοπισμό, την αξιολόγηση, τον έλεγχο και την παρακολούθηση των κινδύνων αυτών.

Οι κύριοι στόχοι της διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου στο Συγκρότημα είναι: (i) η ανάπτυξη της επίγνωσης για τον λειτουργικό κίνδυνο και της κατάλληλης κουλτούρας, (ii) η παροχή επαρκούς πληροφόρησης προς τη διοίκηση του Συγκροτήματος σε όλα τα επίπεδα, σε σχέση με το προφίλ λειτουργικού κινδύνου σε επίπεδο Εταιρίας, Μονάδας και λειτουργιών της Εταιρίας, έτσι ώστε να διευκολύνεται η λήψη των αποφάσεων για δραστηριότητες ελέγχου κινδύνων και (iii) ο έλεγχος των λειτουργικών κινδύνων ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι οι λειτουργικές ζημιές δεν οδηγούν σε ουσιώδεις αρνητικές συνέπειες στο Συγκρότημα και ότι ο αντίκτυπος περιέχεται στην κερδοφορία και στους εταιρικούς στόχους του Συγκροτήματος.

Λειτουργικοί κίνδυνοι δύναται να προκύψουν από όλες τις επιχειρηματικές μονάδες και δραστηριότητες του Συγκροτήματος και ως εκ τούτου έχουν ποικίλα χαρακτηριστικά. Με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση των σημαντικών λειτουργικών κινδύνων, το πλαίσιο διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου που υιοθέτησε το Συγκρότημα βασίζεται στο μοντέλο των τριών γραμμών άμυνας (three lines of defence model) μέσω του οποίου η ανάληψη της ευθύνης για τους κινδύνους (risk ownership) επιμερίζεται στις διάφορες μονάδες του οργανισμού. Η πρώτη γραμμή άμυνας, αφορά τη διοίκηση και το προσωπικό που έχει την άμεση ευθύνη για την καθημερινή διεκπεραίωση των εργασιών της διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου. Ο επικεφαλής της κάθε επιχειρηματικής μονάδας φέρει την ευθύνη για τον εντοπισμό και τη διαχείριση όλων των κινδύνων που απορρέουν από τις δραστηριότητες της συγκεκριμένης μονάδας, ως αναπόσπαστο μέρος των επιχειρησιακών αρμοδιοτήτων της μονάδας.

3. Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

3.1 Λειτουργικός κίνδυνος (συνέχεια)

Η δεύτερη γραμμή άμυνας, αφορά τη μονάδα διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου, ο ρόλος της οποίας είναι η παροχή στήριξης, αλλά και η ανεξάρτητη και αντικειμενική επίβλεψη των πρακτικών διαχείρισης των λειτουργικών κινδύνων από το προσωπικό που απαρτίζει την πρώτη γραμμή άμυνας. Αυτός ο ρόλος υποστηρίζεται από άλλες εξειδικευμένες λειτουργίες ελέγχου και υποστήριξης, όπως αυτές παρέχονται από τις υπηρεσίες Κανονιστικής Συμμόρφωσης, Νομικής Υπηρεσίας, Πληροφορικής, Ασφάλειας Πληροφοριών και Ασφάλειας και Υγείας του Συγκροτήματος. Το τρίτο επίπεδο άμυνας, αφορά την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου που παρέχει ανεξάρτητη επιβεβαίωση της ακεραιότητας και αποτελεσματικότητας του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων του Συγκροτήματος.

Εντός του 2018, οι συνεχείς δραστηριότητες/πρωτοβουλίες με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της αποτελεσματικής διαχείρισης του Λειτουργικού Κινδύνου αφορούσαν – μεταξύ άλλων – τα ακόλουθα: (i) τη βελτίωση της λειτουργικότητας της βάσης δεδομένων, (ii) την οριστικοποίηση του πλάνου υλοποίησης της δεύτερης φάσης του συστήματος Διαχείρισης Απάτης FRMS (η οποία περιλαμβάνει τις συναλλαγές μέσω καρτών και ATMs), (iii) τη σύσταση νέας εξειδικευμένης ομάδας διερεύνησης των αυτοματοποιημένων μηνυμάτων που αποστέλλονται (alerts) σε σχέση με πιθανές προσπάθειες διενέργειας απάτης μέσω του συστήματος FRMS, (iv) την εγκατάσταση του αυτοματοποιημένου εργαλείου για την αποτελεσματικότερη διαχείριση της συνέχισης εργασιών, (v) την υιοθέτηση ενός αυστηρότερου πλαισίου παρακολούθησης της προόδου υλοποίησης των ενεργειών μετριασμού των εντοπισθέντων κινδύνων, με την επιβολή αυστηρών κριτηρίων σε σχέση με την τήρηση των συμφωνηθεισών προθεσμιών, (vi) βελτιώσεις που ενσωματώθηκαν στη Μεθοδολογία Αυτό-Αξιολόγησης Κινδύνων (RCSA Methodology), (vii) βελτίωση της διαδικασίας ICAAP και διενέργειας σεναρίων, με έμφαση στην λεπτομερέστερη ανάλυση του νομικού κινδύνου.

Τα περιστατικά λειτουργικού κινδύνου κατηγοριοποιούνται και καταγράφονται σε εσωτερική βάση δεδομένων του Συγκροτήματος (ένα νέο βελτιωμένο σύστημα τέθηκε σε εφαρμογή το 2016, προβλέποντας την ενσωμάτωση όλων των δεδομένων ελέγχου κινδύνων στο πλαίσιο του ίδιου συστήματος), έτσι ώστε να καθίσταται δυνατός ο εντοπισμός τους, η λήψη διορθωτικών ενεργειών και η στατιστική τους ανάλυση. Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, καταγράφηκαν 239 περιστατικά με ποσό μεικτής ζημιάς ίσο ή μεγαλύτερο από €1,000 το καθένα (2017: 282).

Το Συγκρότημα στοχεύει στη συνεχή ενδυνάμωση της κουλτούρας διαχείρισης κινδύνων και αύξηση της ευαισθητοποίησης των μελών του προσωπικού για τα θέματα που αφορούν λειτουργικούς κινδύνους μέσω συνεχούς εκπαίδευσής τους. Πέραν της παροχής εκπαίδευσης στο προσωπικό σε μεμονωμένες ομάδες που προσφέρθηκε κατά τη διάρκεια του έτους, όλα τα μέλη του προσωπικού είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν δύο σεμινάρια σε μορφή e-learning σε σχέση με τις βασικές έννοιες της Συνέχισης Εργασιών, ως επίσης και σε σχέση με τις βασικές έννοιες επίγνωσης και αποτελεσματικής διαχείρισης του Κινδύνου Επιχειρηματικών Πρακτικών (Conduct Risk). Πρόσθετα σεμινάρια υπό μορφή e-learning προγραμματίζεται να προσφέρονται σε συνεχή βάση στο προσωπικό σε σχέση με όλο το φάσμα εργαλείων διαχείρισης του Λειτουργικού Κινδύνου.

Το Συγκρότημα διατηρεί επίσης επαρκή ασφαλιστικά συμβόλαια, για κάλυψη απρόβλεπτων σημαντικών λειτουργικών ζημιών.

Η επιχειρησιακή ανθεκτικότητα αντιμετωπίζεται ως προτεραιότητα και ως εκ τούτου το Συγκρότημα δίνει ιδιαίτερη σημασία στη διαρκή βελτίωση των σχεδίων σε όλες τις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται, με σκοπό την επιτυχή και έγκαιρη ανάκτηση των εργασιών σε περίπτωση που επισυμβεί ένα καταστροφικό γεγονός.

3.2 Ρυθμιστικός κίνδυνος

Οι δραστηριότητες του Συγκροτήματος εποπτεύονται από την ΕΚΤ, η οποία έχει εποπτικό ρόλο για όλες τις τράπεζες στην Ευρωζώνη (αναφέρεται ως Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός, ΕΕΜ). Η ΕΚΤ ασκεί τις εποπτικές της ευθύνες σε συνεργασία με τις κρατικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες αποτελούν από κοινού το Ευρωσύστημα, το κεντρικό τραπεζικό σύστημα της Ευρωζώνης. Ως εκ τούτου, στην Κύπρο η ΕΚΤ συνεργάζεται με την ΚΤΚ, αφού η Εταιρία αποτελεί Άλλο Συστημικά Σημαντικό Ίδρυμα (O-SII) στα πλαίσια του Κανονισμού της ΕΚΤ.

Οι θυγατρικές και τα υποκαταστήματα του Συγκροτήματος στο εξωτερικό υπόκεινται σε εποπτεία από τη ΕΚΤ και από τις αντίστοιχες ρυθμιστικές αρχές στις χώρες όπου δραστηριοποιούνται.

3. Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

3.2 Ρυθμιστικός κίνδυνος (συνέχεια)

Στο πλαίσιο αυτό, το Συγκρότημα είναι εκτεθειμένο σε μια σειρά ρυθμιστικών και νομικών κινδύνων:

- Τα νομοθετικά και κανονιστικά μέτρα που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιαστικά το Συγκρότημα και το χρηματοπιστωτικό και οικονομικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται.
- Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες και οι εργασίες του Συγκροτήματος υπόκεινται σε σημαντικούς κανονισμούς και εποπτεία και ενδέχεται να επηρεαστούν αρνητικά από τη μη συμμόρφωση με/μη εφαρμογή ορισμένων υφιστάμενων κανονιστικών απαιτήσεων και οποιεσδήποτε δυσμενείς κανονιστικές και κυβερνητικές εξελίξεις.
- Η εφαρμογή των συστάσεων του ΕΕΜ καθώς και οι εποπτικές απαιτήσεις της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ), ενδέχεται να επηρεάσουν το Συγκρότημα και την στρατηγική του Συγκροτήματος.
- Την εφαρμογή ενός πιο απαιτητικού και περιοριστικού κανονιστικού πλαισίου (συμπεριλαμβανομένου της Οδηγίας Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR)), σε σχέση με, μεταξύ άλλων, τους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, τη μόχλευση, τη ρευστότητα και των απαιτήσεων για γνωστοποίηση, που παρά το όφελος που θα επιφέρει στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, συνεπάγεται επιπρόσθετους κινδύνους για τις τράπεζες.
- Αλλαγές σε νόμους ή κανονισμούς μπορεί επίσης να περιορίσουν ορισμένους τύπους συναλλαγών, να επηρεάσουν τη στρατηγική του Συγκροτήματος και να οδηγήσουν σε τροποποίηση των χρεώσεων για τραπεζικά προϊόντα ή συναλλαγές.
- Το Συγκρότημα υπόκειται σε ορισμένους εποπτικούς και νομικούς περιορισμούς σχετικά με τη χορήγηση νέων δανείων, τη διαχείριση και αναδιάρθρωση των υφιστάμενων δανείων και την εκποίηση των εξασφαλίσεων.
- Το Συγκρότημα είναι εκτεθειμένο σε φορολογικό κίνδυνο και η αδυναμία διαχείρισης του κινδύνου αυτού ενδέχεται να έχει δυσμενείς επιπτώσεις για το Συγκρότημα.

Η ΕΕ Οδηγία 2014/59/ΕΕ (Οδηγία) για την Ανάκαμψη και την Εξυγίανση Τραπεζών θεσπίζει πλαίσιο για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ο στόχος της εν λόγω Οδηγίας είναι να παρέχει στις εποπτικές αρχές εξυγίανσης, εξουσίες για την αντιμετώπιση τραπεζικών κρίσεων προληπτικά, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνέχεια των κρίσιμων οικονομικών και οικονομικών λειτουργιών του ιδρύματος, ενώ παράλληλα να διασφαλίζεται η χρηματοπιστωτική σταθερότητα και η ελαχιστοποίηση της συνεισφοράς των φορολογουμένων. Η Οδηγία περιλαμβάνει την έννοια της απορρόφησης ζημιάς και ελάχιστο ποσό ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων μειωμένης και υψηλής εξασφάλισης που υπόκεινται στο εργαλείο διάσωσης με ίδια μέσα (MREL).

Η Οδηγία έχει επίσης σημαντικές επιπτώσεις χρηματοδότησης για τα πιστωτικά ιδρύματα, που περιλαμβάνουν την εγκαθίδρυση προχρηματοδοτημένων ταμείων εξυγίανσης ύψους 1% επί των καλυμμένων καταθέσεων της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2014/49 Σχεδίου Εγγυημένων Καταθέσεων (ΣΕΚ) που θα δημιουργηθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2024. Η Οδηγία έχει εφαρμοστεί στην Κύπρο.

Η ΕΕ έχει επίσης εγκαθιδρύσει έναν Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης (ΕΜΕ), κάτω από τον Κανονισμό Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης 806/2014 ως μέρος της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης. Κάτω από τον ΕΜΕ, ισχύει μια ενιαία διαδικασία εξυγίανσης για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύονται από τον ΕΕΜ. Αυτή η διαδικασία συντονίζεται από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ). Η Εταιρία υπόκειται στην εποπτεία του ΕΕΜ και ανάλογα στον ΕΜΕ.

Ο Κανονισμός ΕΜΕ είναι στενά συνδεδεμένος με την Οδηγία. Για τα πιστωτικά ιδρύματα στον ΕΕΜ, το ΕΣΕ λαμβάνει τη θέση της σχετικής αρχής εξυγίανσης κάθε κράτους που ιδρύθηκε βάσει της Οδηγίας. Η Εταιρία εποπτεύεται από το ΕΣΕ.

3. Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

3.2 Ρυθμιστικός κίνδυνος (συνέχεια)

Την 1 Ιανουαρίου 2016 τέθηκε σε εφαρμογή η Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και οι σχετικοί Κανονισμοί αναφορικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα ΙΙ). Επιπρόσθετα, από τις 11 Απριλίου 2016, έχει τεθεί σε ισχύ ο περί Ασφαλιστικών και Αντασφαλιστικών Εργασιών και Άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμος (Νόμος 38 (Ι)/2016). Το νέο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο εισήγαγε σημαντικά αυξημένες απαιτήσεις τόσο σε ποσοτικό όσο και σε ποιοτικό επίπεδο. Η Υπηρεσία Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιριών του Υπουργείου Οικονομικών εποπτεύει το απαιτούμενο κεφάλαιο το οποίο πρέπει να διατηρεί κάθε ασφαλιστική εταιρία, με σκοπό να διασφαλιστεί το ελάχιστο περιθώριο φερεγγυότητας. Επιπρόσθετοι στόχοι καθορίζονται από τις ασφαλιστικές θυγατρικές εταιρίες του Συγκροτήματος, EuroLife Ltd και Γενικές Ασφάλειες Κύπρου Λτδ για να διατηρούν υγιείς δείκτες κεφαλαίου, έτσι ώστε να στηρίζει τους επιχειρηματικούς της στόχους. Οι ασφαλιστικές θυγατρικές εταιρίες του Συγκροτήματος διαχειρίζονται την κεφαλαιουχική τους βάση αξιολογώντας σε τριμηνιαία βάση την κάλυψη των κεφαλαιακών απαιτήσεων φερεγγυότητας με υψηλής ποιότητας ίδια κεφάλαια. Και οι δύο οι θυγατρικές έχουν συμμορφωθεί πλήρως με τις κεφαλαιουχικές απαιτήσεις που επιβάλλονται από την Υπηρεσία Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιριών κατά τη διάρκεια του 2018.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Επενδύσεων και Αξιών Λτδ (CISCO) και η BOC Asset Management Ltd (BOCAM) είναι μέλη του Ταμείου Αποζημίωσης Επενδυτών ΕΠΕΥ (ΤΑΕ) για πελάτες Κυπριακών Επενδυτικών Εταιριών. Το ΤΑΕ ιδρύθηκε σύμφωνα με το Άρθρο 59(1) και (2) του Νόμου 144(Ι)/2007 το οποίο προβλέπει για την Παροχή Επενδυτικών Υπηρεσιών, Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων, Λειτουργία Ρυθμιζόμενων Αγορών και άλλων Συναφών Θεμάτων ως ταμείο αποζημίωσης επενδυτών για πελάτες του ΤΑΕ, πέραν των πιστωτικών ιδρυμάτων. Κατά το 2017 ο Νόμος 144(Ι)/2007 αντικαταστάθηκε από τον Νόμο 87(Ι)/2017. Οι αρμοδιότητες και λειτουργίες του ΤΑΕ ρυθμίζονται από την Οδηγία 144-2007-15 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (ΕΚΚ) για την συνέχιση της λειτουργίας και τη λειτουργία του Ταμείου Αποζημίωσης Επενδυτών ΕΠΕΥ. Το ΤΑΕ το διαχειρίζεται πενταμελής Διαχειριστική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από δύο μέλη που διορίζονται από την ΕΚΚ και το ΧΑΚ, δύο μέλη που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μελών του Ταμείου και από ένα μέλος που διορίζεται από τον Υπουργό Οικονομικών. Η CISCO και η BOCAM είναι υποχρεωμένες να συνεισφέρουν ετησίως ποσοστό μέχρι 0.1% των επιλέξιμων κεφαλαίων και χρηματοοικονομικών μέσων των καλυπτόμενων πελατών του μέλους και να καταβάλλει, όταν καλείται από την ΕΚΚ, έκτακτη συμπληρωματική εισφορά, εφόσον κρίνει ανεπαρκή τα υπάρχοντα προς καταβολή αποζημιώσεων μέσα, ιδίως δε εάν προκύψει περίπτωση διαδικασίας εκκαθάρισης μέλους του ΤΑΕ. Το ποσό της έκτακτης συμπληρωματικής εισφοράς δεν έχει οριστεί (ούτε το ανώτατο όριο).

Η Οδηγία της ΕΕ για το Σχέδιο Αποζημίωσης Επενδυτών 97/9/ΕΚ (ICSD) απαιτεί από τα κράτη μέλη να ιδρύσουν σχέδια αποζημίωσης επενδυτών (ICS) για την προστασία των επενδυτών σε σχέση με οργανισμούς που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες (οι οποίες μπορεί να είναι επενδυτικές επιχειρήσεις ή πιστωτικά ιδρύματα). Ένα σχέδιο αποζημίωσης επενδυτών προχωρεί σε πληρωμές συνήθως εάν μια επενδυτική εταιρία ή πιστωτικό ίδρυμα που ασκεί επενδυτικές δραστηριότητες αποτύχει.

Στην Κύπρο, το Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών (το Ταμείο) ιδρύθηκε σύμφωνα με τον περί ΕΠΕΥ Νόμο του 2002, όπως τροποποιήθηκε. Το Ταμείο διέπεται από τους κανονισμούς εγκατάστασης και λειτουργίας του Κανονισμού Ταμείου Αποζημίωσης Επενδυτών για Πελάτες Τραπεζών του 2004 και 2007. Το Ταμείο το διαχειρίζεται πενταμελής Διαχειριστική Επιτροπή, που αποτελείται από τον/την Διοικητή και τον Ανώτερο Διευθυντή της Διεύθυνσης Εποπτείας της ΚΤΚ, όπως και τρία άλλα μέλη που διορίζονται από τον/την Διοικητή της ΚΤΚ. Η Εταιρία είναι υποχρεωμένη να καταβάλλει κάθε χρόνο ένα ποσό έως και το 0.01% των επιλέξιμων κεφαλαίων και χρηματοοικονομικών μέσων των πελατών της Εταιρίας.

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (επίσης γνωστός σαν Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων της ΕΕ, 'ΓΚΠΔ') εφαρμόζεται σε όλες τις χώρες μέλη της ΕΕ (περιλαμβανομένης της Κύπρου) από τις 25 Μαΐου 2018. Ο ΓΚΠΔ εισάγει νέες υποχρεώσεις στους Υπεύθυνους Επεξεργασίας και νέα ενισχυμένα δικαιώματα για τα Υποκείμενα Δεδομένων. Οι απαιτήσεις του ΓΚΠΔ επηρεάζουν την ικανότητα του Συγκροτήματος να συλλέγει, να καταγράφει, να αποθηκεύει, να διατηρεί και να χρησιμοποιεί προσωπικά δεδομένα καθώς και τη μεταβίβαση προσωπικών δεδομένων σε χώρες που δεν διαθέτουν επαρκείς νόμους περί προστασίας δεδομένων. Η εφαρμογή του ΓΚΠΔ απαιτεί ουσιαστικές τροποποιήσεις στις διαδικασίες, τα συστήματα και τις πολιτικές του Συγκροτήματος.

3. Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

3.2 Ρυθμιστικός κίνδυνος (συνέχεια)

Η Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά ('PSD II') ψηφίστηκε στον περί της Παροχής και Χρήσης Υπηρεσιών Πληρωμών και Πρόσβασης στα Συστήματα Πληρωμών Νόμο 31(I)/2018. Η Εταιρία είναι πλήρως συμμορφωμένη με τον Νόμο αυτό, έχοντας τροποποιήσει τη συμφωνία και τους σχετικούς όρους που εφαρμόζονται στις υπηρεσίες πληρωμών που προσφέρει η Εταιρία στους πελάτες της.

Η Οδηγία (ΕΕ) 2014/65/ΕΕ και ο Κανονισμός (ΕΕ) 600/2014 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων ('MiFID II και MiFIR') ενσωματώθηκαν στη Κυπριακή νομοθεσία με την ψήφιση του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμου 87(I)/2017. Το νέο νομοθετικό πλαίσιο ενδυναμώνει την προστασία επενδυτών και βελτιώνει την λειτουργία των χρηματοοικονομικών αγορών. Η εφαρμογή του MiFID II και MiFIR απαιτούσε ουσιαστικές τροποποιήσεις στις διαδικασίες, τα συστήματα και τις πολιτικές του Συγκροτήματος.

Ένα πακέτο νέων νομοθεσιών και νομοθετικών τροποποιήσεων έχουν ψηφιστεί εντός, του 2018 με σκοπό τη διευκόλυνση συναλλαγών για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων ('συναλλαγών ΜΕΔ') στις τράπεζες στην Κύπρο:

- Ο περί Τιτλοποιήσεων Νομος 88(I)/2018 αφορά τη ρύθμιση των συναλλαγών για τιτλοποιήσεις.
- Ο περί Αγοραπωλησίας Πιστωτικών Διευκολύνσεων και για Συναφή Θέματα Νόμος 169(I)/2015 έχει τροποποιηθεί ώστε, μεταξύ άλλων, να διευκρινίσει ότι, με την πώληση πιστωτικής διευκόλυνσης, επιτυγχάνεται η αυτόματη μεταφορά υποθηκών και εξασφαλίσεων εγγεγραμμένα στο Κτηματολόγιο και/ή στον Έφορο Εταιριών, όπως επίσης και η μεταφορά τερματισμένων υποχρεώσεων, δικαστικών αποφάσεων και νομικών διαδικασιών και διαδικασιών εκποίησης.
- Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκεύσεως Ακινήτων Νόμος 9(I)/1965 επίσης τροποποιήθηκε με σκοπό τη βελτίωση της διαδικασίας εκποίησης, για την ελαχιστοποίηση και/ή αποφυγή οποιονδήποτε εμποδίων ή αδικαιολόγητων καθυστερήσεων και για να καταστεί η όλη διαδικασία πιο αποτελεσματική.
- Ορισμένες φορολογικές νομοθεσίες (Τέλη και Δικαιώματα Νόμος, ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμος, ο περί Έκτακτης Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας Νόμος, ο περί Χαρτοσήμων Νόμος και ο περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών Νόμος) τροποποιήθηκαν:
    - προκειμένου να συμπεριλάβουν, στις σχετικές εξαιρέσεις για τα τέλη και τους φόρους σε περιπτώσεις αναδιαρθρώσεων, όχι μόνο τις τράπεζες αλλά και τις ΚΕΕΠ ('Κυπριακές Εταιρείες Εξαγοράς Πιστώσεων') (εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην εξαγορά πιστωτικών διευκολύνσεων σύμφωνα με τον περί Αγοραπωλησίας Πιστωτικών Διευκολύνσεων και για Συναφή Θέματα Νόμο) και
    - για την επέκταση των φορολογικών απαλλαγών από τις οποίες επωφελούνται σήμερα οι τράπεζες κατά την σύναψη συμφωνιών ανταλλαγής χρέους με ακίνητα σε πωλήσεις ακινήτων απευθείας από τους ίδιους τους δανειολήπτες σε τρίτους στην ελεύθερη αγορά.

3.3 Ένταση ανταγωνισμού

Το Συγκρότημα αντιμετωπίζει έντονο ανταγωνισμό στις αγορές όπου δραστηριοποιείται στην Κυπριακή οικονομία. Ο ανταγωνισμός προέρχεται κυρίως από άλλες εμπορικές τράπεζες, τα υποκαταστήματα και τις θυγατρικές ξένων τραπεζών, και από ασφαλιστικές εταιρίες, οι οποίες προσφέρουν καταθετικά και επενδυτικά προϊόντα.

Κατά το 2016 το μερίδιο αγοράς του Συγκροτήματος στις καταθέσεις αυξήθηκε σημαντικά και επίσης συνεχίζεται να αυξάνεται το 2017 και το 2018. Το Συγκρότημα παραμένει ο μεγαλύτερος και ο πιο συστημικά σημαντικός τραπεζικός οργανισμός της Κύπρου.

Ενδεχόμενη όξυνση του ανταγωνισμού, με την προσφορά πιο ανταγωνιστικών επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων από αυτά που προσφέρει το Συγκρότημα, ενδεχομένως να δημιουργήσει πιέσεις στην κερδοφορία του.

3. Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

3.4 Νομικός κίνδυνος

Το Συγκρότημα ενδέχεται, από καιρό, εις καιρό να εμπλακεί σε δικαστικές διαδικασίες ή διαδικασίες διαιτησίας οι οποίες πιθανόν να επιφέρουν επιπτώσεις στις εργασίες και τα αποτελέσματά του. Ο νομικός κίνδυνος πηγάζει από δικαστικές διαδικασίες που εκκρεμούν ή ενδέχεται να εγερθούν εναντίον του Συγκροτήματος (Σημείωση 40 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018) και από περιπτώσεις όπου ο μη ενδεδειγμένος νομικός χειρισμός θεμάτων από το Συγκρότημα επιφέρει την ακύρωση συμβολαίων πελατών εκθέτοντας το Συγκρότημα σε κίνδυνο από έγερση αγωγών εναντίον της.

3.5 Πολιτικός κίνδυνος

Εξωτερικοί παράγοντες, εκτός του ελέγχου του Συγκροτήματος, όπως οι εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή και στην παγκόσμια οικονομία, καθώς και πολιτικές ενέργειες ή ενέργειες της κυβέρνησης στην Κύπρο, μπορούν να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος, τη στρατηγική και τις προοπτικές του, ως αποτέλεσμα των επιπτώσεων τους στην εγχώρια οικονομία.

Η Κύπρος είναι μια μικρή ανοιχτή οικονομία με μεγάλο και διευρυνόμενο εξαγωγικό τομέα. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών ήταν περίπου το 66% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) το 2017 και τα πρώτα τρία τρίμηνα του 2018. Ως εκ τούτου, η κυπριακή οικονομία είναι εκτεθειμένη σε εξελίξεις εκτός των συνόρων της, και ιδιαίτερα σε εξελίξεις που αφορούν τη Ρωσία, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ελλάδα. Η Κύπρος είναι επίσης εκτεθειμένη σε εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη που ενδέχεται να επηρεάσουν τα επιτόκια και τις αγορές ομολόγων, καθώς και σε εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία γενικά, συμπεριλαμβανομένου του εμπορίου.

Σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), η παγκόσμια οικονομία θα σημειώσει επιβράδυνση το 2019-2020 (World Economic Outlook Update, Ιανουάριος 2019). Αυτή είναι η δεύτερη φορά που το ΔΝΤ μείωσε τις προβλέψεις του για τη παγκόσμια ανάπτυξη και την ανάπτυξη στην Ευρωζώνη (ειδικά για τη Γερμανία και την Ιταλία), στην επικαιροποίηση του Ιανουαρίου, σε σύγκριση με τις προβλέψεις του Οκτωβρίου.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο η αβεβαιότητα αναφορικά με την έξοδο της χώρας από την ΕΕ έχει αυξηθεί. Το Κοινοβούλιο απέρριψε τη Συμφωνία Αποχώρησης που διαπραγματεύτηκε η κυβέρνηση με την ΕΕ όταν τέθηκε για πρώτη φορά σε ψηφοφορία τον Ιανουάριο, και στη συνέχεια και πάλι τον Μάρτιο. Στη σύνοδο κορυφής της ΕΕ που ακολούθησε, οι ηγέτες της ΕΕ συμφώνησαν να παρατείνουν τη διαδικασία εξόδου του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ για μετά τις 29 Μαρτίου, αλλά με προϋποθέσεις. Εάν η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου καταφέρει να περάσει τη συμφωνία αποχώρησης από το Κοινοβούλιο πριν από τις 12 Απριλίου, η παράταση της διαδικασίας θα διαρκέσει μέχρι τις 22 Μαΐου. Εάν το Κοινοβούλιο απορρίψει τη συμφωνία εκ νέου, η παράταση θα διαρκέσει μέχρι τις 12 Απριλίου. Σε αυτό το σημείο, το Ηνωμένο Βασίλειο θα μπορεί να ζητήσει μεγαλύτερη παράταση, στην οποία η ΕΕ ενδεχομένως θα συμφωνήσει για να αποφύγει μια έξοδο χωρίς συμφωνία. Ωστόσο, μια μακρύτερη παράταση θα απαιτήσει τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η Κύπρος έχει στενούς εμπορικούς και επενδυτικούς δεσμούς με το Ηνωμένο Βασίλειο, γεγονός που καθιστά την οικονομία της ευάλωτη στις επιπτώσεις που θα έχει η έξοδος του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση στην οικονομία της χώρας. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ευρωπαϊκές Οικονομικές Προβλέψεις, Χειμώνας 2019, ενδιάμεσα), ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ του Ηνωμένου Βασιλείου είναι επί του παρόντος υποτονικός και αναμένεται να παραμείνει υποτονικός κατά το 2019-2020 όταν ο ρυθμός μεγέθυνσης της οικονομίας προβλέπεται στο 1.3% κατά έτος σε σύγκριση με 1.4% το 2018 και 1.7% το 2017. Οι επιχειρηματικές επενδύσεις είναι πιθανό να παραμείνουν περιορισμένες. Η συμβολή του καθαρού εμπορίου στην ανάπτυξη αναμένεται επίσης να μειωθεί σε συνάρτηση με τη συγκράτηση της εξωτερικής ζήτησης. Η ασθενέστερη εγχώρια ζήτηση στο Ηνωμένο Βασίλειο και η υποτίμηση της στερλίνας έναντι του ευρώ μετά το δημοψήφισμα το 2016 επηρέασαν την ανταγωνιστικότητα των κυπριακών εξαγωγών προς το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι εξαγωγές αγαθών προς το Ηνωμένο Βασίλειο αντιστοιχούσαν στο 8% περίπου των συνολικών εξαγωγών αγαθών κατά μέσο όρο κατά τα τρία έτη έως το 2016 και σε 5.7% το 2017. Οι αφίξεις τουριστών από το Ηνωμένο Βασίλειο αντιπροσώπευαν περίπου το 34% των συνολικών αφίξεων το 2017-2018. Η μείωση των αφίξεων τουριστών από το Ηνωμένο Βασίλειο και η μείωση των δαπανών τους θα πρέπει να αντισταθμιστούν με αύξηση των αφίξεων και των εσόδων από άλλες χώρες.

3. Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

3.5 Πολιτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Η Ιταλία βρίσκεται σε μια εύθραυστη οικονομική κατάσταση, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε αστάθεια στην Ευρωζώνη γενικότερα. Η Ιταλία αντιμετωπίζει ένα συνδυασμό οικονομικής στασιμότητας και υψηλού δημόσιου χρέους, το οποίο έφθασε το 132% του ΑΕΠ το 2018. Ως αποτέλεσμα, οι εγχώριες τράπεζες έχουν να αντιμετωπίσουν αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων τους έχοντας ταυτόχρονα σημαντικές τοποθετήσεις σε Ιταλικά κρατικά ομόλογα οι αποδόσεις των οποίων θα υπόκεινται σε διαρκώς αυξανόμενες πιέσεις καθώς η ΕΚΤ έκλεισε το πρόγραμμα Ποσοτικής Χαλάρωσης στα τέλη Δεκεμβρίου του 2018. Η εγγενής αστάθεια της Ιταλικής οικονομίας, την καθιστά ευάλωτη σε πιθανούς εξωτερικούς κραδασμούς που θα σχετίζονται τόσο με την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ όσο και με την επιβράδυνση του παγκόσμιου εμπορίου.

Η Γερμανική οικονομία επίσης επιβραδύνεται και αναμένεται να αυξηθεί κατά 1.1% το 2019 σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Γερμανία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις εξαγωγές. Η Γερμανία παραμένει έτσι ιδιαίτερα ευάλωτη στις εμπορικές εντάσεις μεταξύ των ΗΠΑ και της Ευρώπης. Η επιβολή δασμών στις εξαγωγές αυτοκινήτων από την ΕΕ στις ΗΠΑ και η ανταπόδοση της Ευρώπης συνιστούν σημαντικό κίνδυνο.

Η Κύπρος είναι λιγότερο εκτεθειμένη στην Ελλάδα από ότι πριν από την κρίση το 2013. Η έξοδος της Ελλάδας από την Ευρωζώνη δεν αποτελεί πλέον βραχυπρόθεσμο κίνδυνο. Οι προοπτικές ανάπτυξης εμφανίζονται θετικές και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει ρυθμούς αύξησης 2.2% και 2.3% το 2019 και το 2020 αντίστοιχα (Ευρωπαϊκές Οικονομικές Προβλέψεις, Χειμώνας 2019, ενδιάμεσα). Ωστόσο, οι έμμεσες επιπτώσεις από μία πιθανή άτακτη χρεωκοπία στην Ελλάδα στο μέλλον, θα μπορούσαν να είναι σοβαρές εάν πλήξουν την εμπιστοσύνη των αγορών στην ευρύτερη ζώνη του ευρώ.

Εξελίξεις σε άλλες χώρες εκτός ΕΕ, με τις οποίες η Κύπρος διατηρεί σημαντικούς οικονομικούς δεσμούς, το κυπριακό πρόβλημα που παραμένει άλυτο, οι πολιτικές και κοινωνικές αναταραχές ή ακόμα η κλιμάκωση των στρατιωτικών συγκρούσεων σε γειτονικές χώρες ή/και σε άλλες περιοχές εξωτερικού, ενδέχεται να επηρεάσουν δυσμενώς την κυπριακή οικονομία.

Η Ρωσία είναι ένας σημαντικός οικονομικός εταίρος της Κύπρου τόσο στον τουρισμό όσο και σε διεθνείς επιχειρηματικές ροές. Οποιεσδήποτε εξελίξεις που θα επηρεάζουν αρνητικά τους τομείς αυτούς θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομία της Κύπρου και θα επηρεάζει έτσι τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος.

Περαιτέρω περιορισμοί στη Ρωσία ενδέχεται να επηρεάσουν σοβαρά τις επιχειρηματικές και επαγγελματικές υπηρεσίες στην Κύπρο που συνδέονται με την οικονομική δραστηριότητα στη Ρωσική Ομοσπονδία. Η οικονομική κατάσταση στη Ρωσία βελτιώνεται σταδιακά λόγω της σταθεροποίησης των τιμών του πετρελαίου, της επιστροφής των ξένων άμεσων επενδύσεων και της δραστηριότητας σε ορισμένους τομείς, όπως είναι η γεωργία. Μετά τη μείωση κατά 0.2% το 2016, το πραγματικό ΑΕΠ ανέκαμψε κατά 1.5% το 2017 και το 2018 και αναμένεται να αυξηθεί κατά 1.6% το 2019 και 1.7% το 2020 σύμφωνα με το ΔΝΤ (World Economic Outlook Update, Ιανουάριος 2019).

Ο πολιτικός κίνδυνος στη Κύπρο παραμένει σε υψηλό επίπεδο για δύο λόγους: τον de facto διαχωρισμό του νησιού και την πιθανότητα έντασης με την Τουρκία σχετικά με τις εξερευνήσεις υδρογονανθράκων στην Κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ). Ωστόσο, δεδομένου ότι οι οικονομικές σχέσεις μεταξύ Κύπρου και Τουρκίας δεν είναι σημαντικές, ο αντίκτυπος τέτοιων εντάσεων αναμένεται να είναι χαμηλός, εφόσον αυτές οι εντάσεις δεν οδηγήσουν σε παρατεταμένη πολιτική αστάθεια στην Κύπρο.

Με βάση τα πιο πάνω, το Συγκρότημα αναγνωρίζει ότι απρόβλεπτα πολιτικά γεγονότα μπορούν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην εκπλήρωση των συμβατικών σχέσεων και υποχρεώσεων των πελατών του και των λοιπών αντισυμβαλλομένων, και ενδέχεται να έχουν σημαντική επίδραση στις δραστηριότητες του Συγκροτήματος, στα λειτουργικά αποτελέσματα και θέση.

4. Διαχείριση κεφαλαίου

Ο κύριος στόχος της διαχείρισης κεφαλαίου του Συγκροτήματος είναι η διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις σχετικές εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις, καθώς επίσης και η διατήρηση ισχυρών δεικτών πιστοληπτικής διαβάθμισης και υγειών δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας έτσι ώστε να μπορεί να υποστηρίζει τις εργασίες του και να μεγιστοποιεί την αξία προς τους μετόχους του.

Με εξαίρεση ορισμένων συγκεκριμένων διατάξεων, ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) και η Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) τέθηκαν σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2014. Ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) και η Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV), ενσωμάτωσαν τα νέα πρότυπα της Βασιλείας ΙΙΙ, αναφορικά με κεφάλαια, ρευστότητα και μόχλευση, στο νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ. Ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) καθορίζει τις προληπτικές απαιτήσεις για τήρηση κεφαλαίων, ρευστότητας και μόχλευσης για πιστωτικά ιδρύματα και επενδυτικές επιχειρήσεις οι οποίες ισχύουν για όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) ρυθμίζει την πρόσβαση σε δραστηριότητες για λήψη καταθέσεων και εσωτερικής διακυβέρνησης συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών, της σύνθεσης του διοικητικού συμβουλίου και της διαφάνειας. Σε αντίθεση με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR), τα κράτη μέλη ήταν υποχρεωμένα να ενσωματώσουν την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) στη νομοθεσία τους, δίνοντας με αυτό τον τρόπο τη δυνατότητα στην εποπτική αρχή του κάθε κράτους να επιβάλει πρόσθετες απαιτήσεις για κεφαλαιακά αποθέματα. Ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) εισήγαγε σημαντικές αλλαγές στο προληπτικό κανονιστικό πλαίσιο το οποίο διέπει τις τράπεζες, συμπεριλαμβανομένων τροποποιημένων ελάχιστων δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας, αλλαγών στον ορισμό του κεφαλαίου και στον υπολογισμό των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων και την εισαγωγή νέων μέτρων σχετικών με τη μόχλευση, τη ρευστότητα και τη χρηματοδότηση. Ο Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) επιτρέπει μια μεταβατική περίοδο για ορισμένες από τις επιπρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις και για ορισμένα άλλα μέτρα, που θα είναι σε μεγάλο βαθμό σε πλήρη εφαρμογή το 2019. Επιπλέον, ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/445 της ΕΚΤ, σχετικά με την άσκηση δικαιωμάτων και διακριτικών ευχερειών που παρέχει το Ενωσιακό δίκαιο (ΕΚΤ/2016/4) παρέχει ορισμένες μεταβατικές ρυθμίσεις που υπερισχύουν των εθνικών διακριτικών ευχερειών εκτός κι αν είναι αυστηρότερες από τον Κανονισμό της ΕΕ 2016/445.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του Συγκροτήματος ανέρχεται σε 12.1% και ο δείκτης Συνολικών Κεφαλαίων ανέρχεται σε 14.9% με μεταβατικές διατάξεις.

Η ελάχιστη απαίτηση του Πυλώνα Ι για τον δείκτη συνολικών κεφαλαίων ανέρχεται στο 8.0% και αυτό δύναται να επιτευχθεί, επιπρόσθετα από τον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) ύψους 4.5%, με μέχρι 1.5% από Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1) και με μέχρι 2.0% από Πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 2 (Tier 2).

Το Συγκρότημα υπόκειται επίσης σε επιπρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις για κινδύνους που δεν καλύπτονται από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα Ι (συμπληρωματικές πρόνοιες του Πυλώνα ΙΙ).

Με την ολοκλήρωση της ετήσιας Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) που πραγματοποιήθηκε από την ΕΚΤ το 2018, και με βάση την τελική 2018 ΔΕΕΑ κοινοποίηση που ελήφθη στις 27 Μαρτίου 2019, ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος και ο αντίστοιχος Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας παραμένουν αμετάβλητοι, εξαιρουμένης της σταδιακής αύξησης του Αποθεματικού Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) και του Αποθεματικού Ασφαλείας των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII). Η απαίτηση για τον ελάχιστο δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος θα ανέλθει σε 10.5% και αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.5%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% και Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII) ύψους 0.5%. Η απαίτηση για τον Συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας του Συγκροτήματος θα ανέλθει σε 14.0% και αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 8.0%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.0%, Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 2.5% και Αποθεματικό Ασφαλείας των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII) ύψους 0.5%. Η τελική απόφαση της ΔΕΕΑ για το 2018 είναι εφαρμόσιμη από την 1 Απριλίου 2019.

4. Διαχείριση κεφαλαίου (συνέχεια)

Ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος για το 2018 ανέρχεται σε 9.375%, και αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.50%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.00% και το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 1.875%. Ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με μεταβατικές διατάξεις του Συγκροτήματος για το 2017 ανέρχεται σε 9.50% και αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 4.50%, απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.75% και το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 1.25%. Η ΕΚΤ έχει παράσχει επίσης μη δημόσια καθοδήγηση για πρόσθετα αποθέματα του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με βάση τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ.

Η απαίτηση για τον Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας για το 2018 ανέρχεται στο 12.875% και αποτελείται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 8.00% (από το οποίο μέχρι 1.50% μπορεί να καλυφθεί με Πρόσθετα Μεταβατικά Κεφάλαια Κατηγορίας 1 και μέχρι 2.00% με Κεφάλαια Κατηγορίας 2), τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.00% (υπό μορφή Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1)), καθώς και το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 1.875%, σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2018. Η απαίτηση για τον Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας για το 2017 ανέρχεται στο 13.00% και αποτελείται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα Ι ύψους 8.00%, τις απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ ύψους 3.75%, καθώς και το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) ύψους 1.25%, σε ισχύ για το 2017.

Οι πιο πάνω ελάχιστοι δείκτες ισχύουν για την BOC PCL και για το Συγκρότημα. Η BOC PCL είναι 100% θυγατρική της Εταιρίας και οι κύριες δραστηριότητές της είναι η παροχή τραπεζικών, χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και η διαχείριση και πώληση ακινήτων που αποκτήθηκαν ως ανταλλαγή χρεών.

Η κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος και της BOC PCL στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ξεπερνά τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα Ι και τις συμπληρωματικές απαιτήσεις του Πυλώνα ΙΙ. Σημειώνεται ωστόσο ότι οι συμπληρωματικές κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον Πυλώνα ΙΙ γίνονται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και συνεπώς υπόκεινται σε αλλαγές με την πάροδο του χρόνου.

Με βάση τις διατάξεις της Μακροπροληπτικής Εποπτείας των Ιδρυμάτων Νόμου του 2015, που τέθηκε σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2016, η ΚΤΚ είναι η αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή των μακροπροληπτικών αποθεμάτων ασφαλείας που προκύπτουν από την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του πιο πάνω νόμου, η ΚΤΚ καθορίζει το ποσοστό του Αντικυκλικού Κεφαλαιακού Αποθέματος Ασφαλείας (CCyB) σε τριμηνιαία βάση σύμφωνα με τη μεθοδολογία που αναφέρεται στο νόμο αυτό. Το Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα Ασφαλείας (CCyB) τέθηκε σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2016 και καθορίζεται στις αρχές κάθε τριμήνου για όλες τις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) από τις τοπικές αρχές της κάθε χώρας. Η ΚΤΚ έχει καθορίσει το Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα Ασφαλείας (CCyB) για την Κύπρο στο 0% για τα έτη 2018 και 2017 και έξι μήνες μέχρι τον Ιούνιο 2019.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του πιο πάνω νόμου η ΚΤΚ είναι επίσης η αρμόδια Αρχή για τον προσδιορισμό των Άλλων Συστημικών Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SIIs) και για τον καθορισμό του επιπρόσθετου κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας (O-SII) γι' αυτές τις συστημικά σημαντικές τράπεζες. Το Συγκρότημα έχει προσδιοριστεί ως O-SII και η ΚΤΚ έχει καθορίσει το επιπρόσθετο κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας για το Συγκρότημα στο 2.0%, το οποίο τίθεται σε εφαρμογή σταδιακά από την 1 Ιανουαρίου 2019 στο 0.5% και θα αυξάνεται σταδιακά κατά 0.5% κάθε χρόνο μέχρι την πλήρη εφαρμογή του (2.0%) την 1 Ιανουαρίου 2022.

Το Αποθεματικό Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου (CCB) με μεταβατικές διατάξεις ανέρχεται στο 0.625% το 2016, 1.25% το 2017, 1.875% το 2018 και με πλήρη ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2019 στο 2.5%.

Από τον Ιανουάριο 2016, τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τις διατάξεις της Οδηγίας για την Ανάκαμψη και την Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (BRRD), η οποία απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα της ΕΕ και ορισμένες επιχειρήσεις επενδύσεων να τηρούν την ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL), με την επιφύλαξη των διατάξεων του Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2016/1450. Παρόλο που η ακριβής διαμόρφωση και ο καθορισμός της ελάχιστης απαίτησης ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) για το Συγκρότημα δεν έχει ακόμη οριστικοποιηθεί, η BOC PCL παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις σ' αυτό τον τομέα.

4. **Διαχείριση κεφαλαίου** (συνέχεια)

Οι θυγατρικές εταιρίες του Συγκροτήματος που διεξάγουν τραπεζικές εργασίες στο εξωτερικό συμμορφώθηκαν με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις των τοπικών εποπτικών αρχών στις χώρες όπου λειτουργούσαν το 2017. Οι θυγατρικές ασφαλιστικές εταιρίες του Συγκροτήματος συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του Εφόρου Ασφαλιστικών Εταιριών, περιλαμβανομένου του ελάχιστου περιθωρίου φερεγγυότητας. Οι ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις επενδύσεων του Συγκροτήματος συμμορφώνονται με τις κανονιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις των νόμων και των κανονισμών της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου.

Η κεφαλαιακή θέση του Συγκροτήματος και της BOC PCL με βάση την τροποποιημένη Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV) και τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) (μετά την εφαρμογή των μεταβατικών διατάξεων) παρουσιάζεται πιο κάτω:

Εποπτικά κεφάλαια	**Συγκρότημα**		**BOC PCL**	
	31 Δεκεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017	**31 Δεκεμβρίου 2018**	31 Δεκεμβρίου 2017
	€000	€000	**€000**	€000
Μεταβατικά Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1)[5,6]	**1,864,000**	2,184,152	**1,861,098**	2,022,949
Πρόσθετα Μεταβατικά Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (AT1)	**220,000**	-	**220,000**	-
Δευτεροβάθμιο Κεφάλαιο (Τ2)	**212,000**	266,174	**250,000**	255,026
Μεταβατικά συνολικά εποπτικά κεφάλαια[6]	**2,296,000**	2,450,326	**2,331,098**	2,277,975
Σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία – πιστωτικός κίνδυνος[7]	**13,832,589**	15,538,637	**13,820,385**	14,491,974
Σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία – κίνδυνος αγοράς	**2,182**	4,731	**-**	2,448
Σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία – λειτουργικός κίνδυνος	**1,538,588**	1,717,125	**1,411,788**	1,613,463
Σύνολο σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων	**15,373,359**	17,260,493	**15,232,173**	16,107,885
	%	%	**%**	%
Δείκτης Μεταβατικών Κεφαλαίων Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1)	**12.1**	12.7	**12.2**	12.6
Δείκτης συνολικών μεταβατικών ιδίων κεφαλαίων	**14.9**	14.2	**15.3**	14.1

ΔΠΧΑ 9 και Αναβαλλόμενες Φορολογικές απαιτήσεις χωρίς μεταβατικές διατάξεις	**Συγκρότημα**		**BOC PCL**	
	31 Δεκεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017	**31 Δεκεμβρίου 2018**	31 Δεκεμβρίου 2017
	€000	€000	**€000**	€000
Δείκτης Κεφαλαίων Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) (%)	**10.1**	δ/ε	**10.2**	δ/ε
Δείκτης συνολικών ιδίων κεφαλαίων (%)	**13.2**	δ/ε	**13.4**	δ/ε

[5] Τα Μεταβατικά Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1), περιλαμβάνουν αφαιρέσεις λόγω κανονιστικών διατάξεων, κυρίως αναβαλλόμενες φορολογίες και άυλα περιουσιακά στοιχεία ύψους €206,391 χιλ. και €135,205 χιλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 31 Δεκεμβρίου 2017 αντίστοιχα.

[6] Με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/445 της ΕΚΤ στις 14 Μαρτίου 2016 σχετικά με την άσκηση δικαιωμάτων και διακριτικών ευχερειών που παρέχει το Ενωσιακό Δίκαιο (ΕΚΤ/2016/4), η μεταβατική περίοδος για αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση μειώθηκε από 10 σε 5 χρόνια με ισχύ από την έκθεση για τις 31 Δεκεμβρίου 2016.

[7] Περιλαμβάνει τις Προσαρμογές Πιστωτικής Αποτίμησης (CVA).

4. Διαχείριση κεφαλαίου (συνέχεια)

Κατά τη διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, τα Κεφάλαια Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) επηρεάστηκαν αρνητικά από τη σταδιακή εφαρμογή των μεταβατικών ρυθμίσεων, κυρίως λόγω της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, και της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9, τη μείωση στην αξία της Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης και τη ζημιά από το Helix, η οποία αναγνωρίστηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου.

Την 1 Μαρτίου 2019, το Κυπριακό Κοινοβούλιο υιοθέτησε τροποποιήσεις στη νομοθεσία οι οποίες επιτρέπουν τη μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε αναβαλλόμενες φορολογικές πιστώσεις για σκοπούς εποπτικών κεφαλαίων, σύμφωνα με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR). Η τροποποίηση της νομοθεσίας αυξάνει τον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) κατά 170 μ.β. με μεταβατικές διατάξεις στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Για περισσότερες λεπτομέρειες αναφερθείτε στη Σημείωση 56.1 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Το Συγκρότημα επέλεξε να εφαρμόσει τις μεταβατικές ρυθμίσεις της ΕΕ για σκοπούς των εποπτικών κεφαλαιακών απαιτήσεων (Κανονισμός ΕΕ 2017/2395), όπου η επίδραση στους δείκτες κεφαλαίου από την επίδραση από τις απομειώσεις από την αρχική εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 θα απορροφηθεί σταδιακά. Το ποσό που θα προστίθεται κάθε έτος θα είναι μειωμένο με βάση ένα συντελεστή στάθμισης μέχρι να επέλθει η πλήρης απορρόφηση της επίπτωσης από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 στο τέλος της πενταετίας.

Τα σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία επηρεάστηκαν αρνητικά από την αλλαγή στον ορισμό αθέτησης πιστούχου. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) που εκδόθηκαν τον Ιανουάριο 2017 και αναφέρονται στον ορισμό της αθέτησης πιστούχου σύμφωνα με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR), ο ορισμός θα μεταβληθεί σταδιακά για να ευθυγραμμιστεί με τον ορισμό των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ) (βάσει ΕΑΤ) μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2021. Το Συγκρότημα, σύμφωνα και με τον εποπτικό διάλογο, έχει προχωρήσει με ενωρίτερη υιοθέτηση των αλλαγών, οι οποίες θα ευθυγραμμίσουν σε μεγάλο βαθμό τον ορισμό με βάση το CRR με τον ορισμό των ΜΕΔ (βάσει ΕΑΤ) από την 1 Ιανουαρίου 2018. Τα σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία επηρεάστηκαν θετικά από τις συνεχιζόμενες προσπάθειες για βελτιστοποίησή τους.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, ο Δείκτης Κεφαλαίων Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) μειώθηκε κατά 60 μ.β. κατά τη διάρκεια της περιόδου.

5. Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας (ΕΔΑΚΕ), Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Ρευστοτικής Επάρκειας (ΕΔΑΡΕ), Πυλώνας ΙΙ και Διαδικασία Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) και σενάρια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων το 2018 της ΕΚΤ

Το Συγκρότημα ετοιμάζει τις εκθέσεις ΕΔΑΚΕ και ΕΔΑΡΕ σε ετήσια βάση. Και οι δύο εκθέσεις για το έτος 2018 ετοιμάζονται και θα υποβληθούν στην ΕΚΤ τον Απρίλιο του 2019 αφού εγκριθούν από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Το Συγκρότημα ετοιμάζει επίσης τριμηνιαία αναθεώρηση των αποτελεσμάτων της ΕΔΑΚΕ (στο τέλος Ιουνίου και στο τέλος Σεπτεμβρίου) λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες πραγματικές και προβλεπόμενες πληροφορίες. Κατά την διάρκεια της τριμηνιαίας αναθεώρησης, το προφίλ κινδύνου και διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου του Συγκροτήματος αναθεωρούνται και τυχόν αλλαγές από την ετήσια άσκηση της ΕΔΑΚΕ λαμβάνονται υπόψη. Η διαδικασία της ΕΔΑΚΕ καταδεικνύει ότι το Συγκρότημα έχει επαρκή κεφάλαια, τόσο κάτω από συνήθεις επιχειρηματικές συνθήκες όσο και κάτω από σενάρια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

Το Συγκρότημα ετοιμάζει επίσης τριμηνιαία αναθεώρηση της ΕΔΑΡΕ, μέσω τριμηνιαίων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας και αποστέλλεται στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) και στην Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου. Κατά τη διάρκεια της τριμηνιαίας αναθεώρησης επαναξιολογούνται οι κίνδυνοι που είναι συνδεδεμένοι με την ρευστότητα και αν χρειάζεται οι παραδοχές των σεναρίων αντοχής προσαρμόζονται ανάλογα. Η τριμηνιαία αναθεώρηση προσδιορίζει κατά πόσο το Συγκρότημα διαθέτει επαρκή αποθέματα ρευστότητας για να καλύψει εκροές κάτω από σενάρια ακραίων καταστάσεων. Η ανάλυση της ΕΔΑΡΕ του Συγκροτήματος καταδεικνύει ότι η ποσότητα και η ικανότητα αύξησης των πόρων ρευστότητας που είναι διαθέσιμα στο Συγκρότημα, είναι επαρκή.

Η ΕΚΤ, στο πλαίσιο του εποπτικού της ρόλου, διεξήγαγε ΔΕΕΑ καθώς και επιτόπου έλεγχο στο Συγκρότημα. Η ΔΕΕΑ είναι μια ολιστική αξιολόγηση, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, το επιχειρηματικό μοντέλο του

5. Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας (ΕΔΑΚΕ), Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Ρευστοτικής Επάρκειας (ΕΔΑΡΕ), Πυλώνας ΙΙ και Διαδικασία Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) και σενάρια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων το 2018 της ΕΚΤ (συνέχεια)

Συγκροτήματος, την εσωτερική διακυβέρνηση και το σύστημα ελέγχου, τους κινδύνους στο κεφάλαιο και την επάρκεια των κεφαλαίων για την κάλυψη αυτών των κινδύνων και τους κινδύνους ρευστότητας και επάρκειας της ρευστότητας για κάλυψη αυτών των κινδύνων. Ο στόχος της ΔΕΕΑ είναι να σχηματίσει η ΕΚΤ μια επικαιροποιημένη εποπτική θέση όσον αφορά τους κινδύνους και τη βιωσιμότητα του Συγκροτήματος και να αποτελέσει τη βάση για εποπτικά μέτρα και διάλογο της ΕΚΤ με το Συγκρότημα. Θα μπορούσαν να επιβληθούν πρόσθετα κεφάλαια και άλλες απαιτήσεις στο Συγκρότημα ως αποτέλεσμα αυτών των εποπτικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης του επιπέδου των συμπληρωματικών προνοιών του Πυλώνα ΙΙ, καθώς οι αξιολογήσεις των κεφαλαιακών απαιτήσεων του Πυλώνα ΙΙ γίνονται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και συνεπώς υπόκεινται σε αλλαγές με την πάροδο του χρόνου.

Σενάρια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της ΕΚΤ το 2018
Η ΕΑΤ σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ), εισήγαγε τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στην ΕΕ το 2018, για να αξιολογήσει την ανθεκτικότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε δυσμενείς εξελίξεις της αγοράς και ολοκληρώθηκε το τέταρτο τρίμηνο του 2018.

Συσσωρευμένες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές στα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες περιλαμβάνουν (i) αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δανείων και απαιτήσεων από πελάτες, (ii) αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση των δανείων, (iii) προβλέψεις για στοιχεία εκτός ισολογισμού (ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις) που παρουσιάζονται στον ισολογισμό στις λοιπές υποχρεώσεις και (iv) συσσωρευμένες αναπροσαρμογές στην εύλογη αξία για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.
Δείκτης κόστος προς έσοδα	Ο δείκτης κόστος προς έσοδα υπολογίζεται ως το σύνολο των δαπανών προσωπικού, του ειδικού φόρου επί των καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο και των άλλων λειτουργικών εξόδων (εξαιρουμένων των εξόδων συμβούλων και άλλων εξόδων αναδιάρθρωσης και την (αναστροφή προβλέψεων)/προβλέψεις για επιδικίες και κανονιστικά θέματα) διαιρούμενο με τα συνολικά έσοδα.
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (cost of risk)	Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (cost of risk) υπολογίζονται ως το σύνολο των προβλέψεων δανείων (όπως ορίζονται) ως προς τον μέσο όρο των μεικτών δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (όπως ορίζονται) (ο μέσος όρος υπολογίζεται ως ο μέσος όρος του αρχικού υπόλοιπου και του τελικού υπόλοιπου).
Δείκτης κάλυψης δανείων σε ΜΕΔ	Ο δείκτης κάλυψης δανείων σε ΜΕΔ υπολογίζεται ως οι συσσωρευμένες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές στα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (όπως ορίζονται) ως προς το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων δανείων (όπως ορίζονται).
Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	Αποτελούνται από: (i) μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος πριν από την αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση (περιλαμβανομένων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση) και (ii) δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, περιλαμβανομένων των συσσωρευμένων αναπροσαρμογών σε εύλογη αξία.
Τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία	Τα τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία είναι το σύνολο των: μετρητών και καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες, δανείων και απαιτήσεων σε τράπεζες, καθαρών δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και επενδύσεων (με εξαίρεση τις μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια).
Δείκτης μόχλευσης	Ο δείκτης μόχλευσης υπολογίζεται ως το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων μείον τα άυλα περιουσιακά στοιχεία (συμπεριλαμβανομένου Άλλα μέσα ιδίων κεφαλαίων) διαιρούμενο με το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων όπως αυτά παρουσιάζονται στον ισολογισμό.
Προβλέψεις δανείων	Οι προβλέψεις δάνειων αποτελούνται από: (i) πιστωτικές ζημιές για κάλυψη πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες, (ii) καθαρό κέρδος από αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος και (iii) τα καθαρά κέρδη από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες ως προς τα συνολικά έσοδα	Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες μείον έξοδα από αμοιβές και προμήθειες ως ποσοστό στο σύνολο των εσόδων (όπως ορίζεται).
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο	Το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο υπολογίζεται ως τα καθαρά έσοδα από τόκους ως ποσοστό του μέσου όρου των τοκοφόρων περιουσιακών στοιχείων.
Δείκτης δανείων (μετά τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές) προς καταθέσεις	Ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις υπολογίζεται ως τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες μετά την αφαίρεση των συσσωρευμένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών ως προς το σύνολο των καταθέσεων, περιλαμβανομένων και των δανείων και καταθέσεων που κατέχονται προς πώληση στον αριθμητή και παρονομαστή αντίστοιχα, όπου χρειάζεται.

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ)	Το Συγκρότημα σύμφωνα με τα πρότυπα αναφοράς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) και τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) προς τις τράπεζες για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο του 2017) (ECB's Guidance to Banks on Non-Performing Loans), θεωρεί ένα δάνειο ως μη εξυπηρετούμενο αν ικανοποιεί τους πιο κάτω όρους: (i) Ο δανειολήπτης έχει αξιολογηθεί ότι δεν είναι πιθανό να πληρώσει τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς την εκποίηση της εξασφάλισής του, ανεξάρτητα από την ύπαρξη τυχόν ληξιπρόθεσμων οφειλών ή τον αριθμό των ημερών σε καθυστέρηση. (ii) Δάνεια σε αθέτηση ή απομειωμένα δάνεια σύμφωνα με την προσέγγιση που προβλέπεται από τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR), τα οποία θα προκαλούσαν επίσης αθέτηση υποχρέωσης βάσει συγκεκριμένης πιστωτικής προσαρμογής, αναδιάρθρωσης κινδύνου και πτώχευσης του οφειλέτη. (iii) Σημαντικά δάνεια όπως καθορίζονται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ), τα οποία είναι ληξιπρόθεσμα πάνω από 90 μέρες. (iv) Εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη για τα οποία χρειάζονται επιπρόσθετες ρυθμίσεις. (v) Εξυπηρετούμενα, ρυθμισμένα δάνεια υπό επίβλεψη, τα οποία παρουσιάζουν ληξιπρόθεσμες οφειλές πάνω από 30 μέρες εντός της περιόδου επίβλεψης. Όταν ένα συγκεκριμένο μέρος των δανείων του οφειλέτη, το οποίο πληροί τα πιο πάνω κριτήρια ΜΕΔ, υπερβαίνει το 20% της μεικτής λογιστικής αξίας όλων των εντός ισολογισμού δανείων του, τότε όλα τα δάνεια του οφειλέτη κατηγοριοποιούνται ως μη εξυπηρετούμενα. Σε αντίθετη περίπτωση, μόνο το συγκεκριμένο μέρος των δανείων κατηγοριοποιείται ως μη εξυπηρετούμενο.
Νέα δάνεια σύμφωνα με την Έκθεση Συμβούλων	Ο νέος δανεισμός περιλαμβάνει τη μέση μεταβολή (εάν είναι θετική) για την περίοδο για τις πιστωτικές κάρτες και τα τραπεζικά παρατραβήγματα.
Ποσοστό δανείων σε ΜΕΔ	Το ποσοστό δανείων σε ΜΕΔ είναι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (όπως ορίζονται) ως προς τα μεικτά δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (όπως ορίζονται).
Λειτουργικά κέρδη επί του μέσου όρου των περιουσιακών στοιχείων	Τα λειτουργικά κέρδη επί του μέσου όρου των περιουσιακών στοιχείων υπολογίζεται ως τα ετησιοποιημένα λειτουργικά κέρδη ως προς τον μέσο όρο των περιουσιακών στοιχείων για τη σχετική περίοδο.
Συνολικά έσοδα	Αποτελούνται από το σύνολο των καθαρών εσόδων από τόκους, καθαρών εσόδων από αμοιβές και προμήθειες, καθαρών κερδών από διαπραγμάτευση συναλλάγματος, καθαρών κερδών από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και πώληση/διάλυση θυγατρικών και συγγενών εταιριών (με εξαίρεση τα καθαρά κέρδη από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων), εσόδων από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες, καθαρών κερδών/ (ζημιών) από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα, καθαρών κερδών από πώληση αποθεμάτων ακινήτων και λοιπών εσόδων.

Τα εναλλακτικά μέτρα απόδοσης που περιγράφονται πιο πάνω έχουν εφαρμοστεί από την 1 Ιανουαρίου 2018 με την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 και αντικατέστησαν τα εναλλακτικά μέτρα απόδοσης που χρησιμοποιήθηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2017 που παρατίθενται πιο κάτω:

- Συσσωρευμένες προβλέψεις
- Δείκτης κάλυψης δανείων σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών με προβλέψεις
- Δείκτης κάλυψης δανείων σε ΜΕΔ με προβλέψεις
- Χρέωση προβλέψεων ως ποσοστό των χορηγήσεων (Cost of Risk)
- Δάνεια σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών
- Ποσοστό δανείων σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών

Συμφιλίωση μεικτών δανείων	**31 Δεκεμβρίου 2018**	31 Δεκεμβρίου 2017
	€000	€000
Μεικτά δάνεια στην Έκθεση Συμβούλων	**15,900,427**	18,754,715
Αναπροσαρμογές:		
Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση (Σημ. 46)*	**(322,375)**	(668,485)
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατηγοριοποιούνται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 46)	**(2,711,960)**	-
Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατηγοριοποιούνται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 46)	**(139,153)**	-
Επαναταξινόμηση μεταξύ δανείων και συσσωρευμένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση	**99,000**	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Σημ. 24)	**(395,572)**	-
Μεικτά δάνεια στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις (Σημ. 24)	**12,430,367**	18,086,230

*Περιλαμβάνει αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ύψους €60,326 χιλ.

Συμφιλίωση συσσωρευμένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	**31 Δεκεμβρίου 2018**	31 Δεκεμβρίου 2017
	€000	€000
Συσσωρευμένες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές στην Έκθεση Συμβούλων	**3,852,218**	4,204,248
Αναπροσαρμογές:		
Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση (Σημ. 46)*	**(322,375)**	(668,485)
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατηγοριοποιούνται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 46)	**(1,557,852)**	-
Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατηγοριοποιούνται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 46)	**(139,153)**	-
Επαναταξινόμηση μεταξύ δανείων και συσσωρευμένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση	**99,000**	-
Προβλέψεις για απομείωση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων και ανειλημμένων υποχρεώσεων (Σημ. 35)	**(27,685)**	(51,987)
Συσσωρευμένες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις (Σημ. 24)	**1,904,153**	3,483,776

*Περιλαμβάνει αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ύψους €60,326 χιλ.

Συμφιλίωση ΜΕΔ	**31 Δεκεμβρίου 2018**
	€000
ΜΕΔ στην Έκθεση Συμβούλων	**7,418,613**
Αναπροσαρμογές:	
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατηγοριοποιούνται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	**(2,749,300)**
Επαναταξινόμηση μεταξύ δανείων και συσσωρευμένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση	**99,000**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Στάδιο 3)	**(160,907)**
Απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση (POCI) (Στάδιο 3)	**(691,815)**
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε Στάδιο 3 στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις (Σημ. 46)	**3,915,591**